URICARIUL

CUPRINDĔTORIŬ

de

Hrisoave, Anaforale si alte Acte,

din suta a XVIII si XIX.

de

TH. CODRESCU

VOLUMULU I.

Edițiunca a II.

JASSY.

TIPOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂNU.

1871.

Domniloru Cetitori!

În urmărirea ce amŭ făcutŭ, găsindŭ unŭ numerŭ de Hrisóve originale şi doue condicĭ din care una cuprinde felurite acte, senedurĭ şi trataturĭ de ale ţăreĭ nóstre, cu care m'am servit în colecţiea de trataturĭ streine şi ale Moldo-Românieĭ, ĭară alta, osăbite copiĭ de pe Hrisóve şi Anaforale ale ţereĭ acestia, m'amŭ hotărit ale publica, temăndumă ca nu cumva vre o fatală templare să le arunce în măna cuiva, care neşciindŭ preţui o aşa comóră naţională, le'ar nimici, orĭ ar lipi ferestele, orĭ le-ar ţine aruncate în podŭ, precumŭ aŭ fostŭ sórta chiar a acestorŭ acte originale.

Tipărindŭ partea întăĭa a Uricariuluĭ, am voitŭ aĭ da unŭ caracterŭ de autenticitate, pentru care m'am şi adresatŭ loculuĭ competentŭ. Operaţiile acesteĭ autorisaţiĭ le publicŭ în tótă întinderea lorŭ ca unile ce respundŭ dorinţeĭ mele.

Partea a doua a Uricariuluĭ este sub téscŭ, din care s'aŭ şi tipăritŭ treĭ colĭ; cu acéstă ocasie nu lipsescŭ a mĕ adresa tuturorŭ acelora ce arŭ avea acte, urice şi altele, atingĕtóre de óre care obiecte ce ar putea fi de interesŭ pentru istorie, şi care ne'ar arăta trecutulŭ. Numele tuturorŭ acelora ce ar bine voi a mi le încredinţa, va figura la capătulŭ fiecăruia documentŭ; este numaĭ de luatŭ aminte că acele acte trebue să cuprindă vre o dovadă că suntŭ adevărate; căcĭ adevĕrulŭ este esenţia istorieĭ.

Teodorŭ Codresco.

Iaşiĭ în 25 Maiŭ, 1852.

ONORABILULUI SECRETARIATŬ DE STATU AL MOLDOVEI.

Tipărindŭ partea I-a a Uricarului, cuprinḑătóre de felurite anaforale şi hrisóve domneşcĭ din suta a 18 şi 19, publicate de pe condicĭ autentice şi acte originale, şi voindŭ a le da unŭ caracterŭ de autenticitate oficială, spre a putea servi cuĭ va trebui în viitorime, poftescŭ pe onorabilulŭ Secretariatŭ, ca să bine voiască, de va socoti de cuviinţă, a însercina pe căţiva barbaţĭ competenţĭ în acésta, spre a cerceta actele originale şi ale colaţiona cu testul Uricaruluĭ tipăritŭ, după care să se facă prin tiparŭ legalisaţia cuvenită.

Sub-însemnatulŭ se îndatoresce, după acéstă lucrare numaĭ, a da gratisŭ întréga acéstă colecţie de hrisóve originale, cu cincĭ esemplare de Uricarŭ, onorabiluluĭ Secretariatŭ, spre a se depune în Arhiva Statuluĭ, cu speranţă că acéstă mică lucrare va pute servi la compunerea uneĭ întinse istoriĭ a Moldoveĭ.

1852. Martie în 5 ḑile.

T. Codresco.

Referatŭ, anulŭ 1852 Maiŭ 18 ḑile, No. 645.

Cercetăndŭ, potrivitŭ însărcinăreĭ ce mi s'aŭ pusŭ prin resoluţiea D-sale şefuluĭ Departamentuluĭ Secretariatuluĭ de Statŭ Mareluĭ Vornicŭ şi Cavalerŭ Raducanul Rosetŭ, asupra cerireĭ D-sale Teodorŭ Codresco, din 5 Mart. 1852, partea întăia a Uricaruluĭ, înfăţoşată în broşură tipărită de către D-luĭ Codresco spre a se colaţiona cu originalile depuse de D-luĭ la Secretariatŭ, şi a se legalisa a lorŭ autenticitate, josŭ iscălitulŭ Directorulŭ Departamentuluĭ Secretariatuluĭ de Statŭ, cu cinste referéḑă că acéstă broşură este cuprinḑătóre de hrisóve domneştĭ, de anaforale a veliţilorŭ boerĭ, de întăriturĭ domneştĭ asupra lorŭ, urmate după vreme şi împre-

gurărĭ, şi óre care fragmentę culese de D-luĭ Codrescu, tóte acestea în No. de 43 bucăţĭ care se cuprindŭ în lista de maĭ josŭ; *) ele se împartŭ în doueḑecĭ şi doue originale, în cinspreḑece bucăţĭ ce suntŭ luate dintr'o condică, care de şi nu are asupra eĭ vre o adiverire, precumŭ nîcĭ actele cuprinse întrănsa, însă autoritatea ce póte să aibă este că acele de la feţele 42, 46, şi 76, pe lăngă aceia că suntŭ trecute în condică, aŭ şi originalele în numerulŭ acelorŭ de susŭ întocmaĭ glăsuitóre; în una de la faţa 100, care s'aŭ colaţionatŭ de pe o condică de la Arhiva Statuluĭ; în doue de la faţa 113 şi 117 care s'aŭ colaţionatŭ cu nişte copiĭ întărite de Eforiea de Galaţĭ, şi aflătóre într'o actă a Departamentuluĭ Bisericescŭ şi al învăţăturilorŭ publice; şi în treĭ de la faţa 228, 233, şi 236 care suntŭ culegirĭ făcute de D-luĭ Codrescu, din diosebite isvóre precum se arată în broşură.

Aceste tóte cuprinḑătóre de feliurite disposiţiĭ făcute sub sistemul cărmuireĭ înaintea întroducereĭ Regulamentuluĭ Organicŭ, nu potŭ sluji de căt, pe de o parte de cunostinţa îngrijirilorŭ ce aŭ urmatŭ după vreme întru întroducerea înbunătăţirilorŭ în ţară, şi pe de alta, ca fragmente la istoria ţereĭ.

Decĭ primindŭ de la D-luĭ Teodorŭ Codresco, atătŭ originalele arătate în numer de 22 bucăţĭ, căt şi condica de pe care s'aŭ tipăritŭ acele 15, şi D-luĭ Codrescu îndatorinduse prin cerirea sa a încredinţa Secretariatuluĭ de Statŭ cincĭ esemplare din Uricariulŭ tipăritŭ, D-luĭ şefŭ Depar-

*) *Nu s'aŭ maĭ publicatŭ fiindŭ întocma cu aceia ce am tipăritŭ la capătulŭ cărţeĭ acestia.* T. C.

tamentuluĭ va bine voi a da dislegare atăt pentru depunerea documentelorŭ şi a ḑiselorŭ esemplare, căt şi pentru circularea acesteĭ broşure.
Directorul Depart. Secretariatuluĭ de Statŭ.
Postelniculŭ Procopie Florescu.

Rezoluţiă, Maĭ 20.

După referarea D-sale Directoruluĭ Departamentuluĭ se încuviinţaḑă circularea acesteĭ broşure, iară originalile precum şi condica, care de către D. Codresco se hărăḑescŭ Statuluĭ, împreună cu doue esemplare a Uricariuluĭ se vorŭ trimete la Arhiva Statuluĭ, oprinduse treĭ esemplare în Arhiva Secretariatuluĭ de Statŭ, şi fiindŭ îndatoritŭ D. Editorulŭ a da esemplarele cerute pentru bibliotica Scóleĭ.
(Iscălitŭ) Raducano Rosetŭ.

ONORATŬ D-SALE. TEODORŬ CODRESCO.

În urmarea cerireĭ ce D-ta aĭ făcutŭ Secret. de Stat., pentru colaţionarea părţii I-ia a Uricariŭluĭ, cuprinḑătorĭŭ de feliurite Anaforale şi hrisóve domneşcĭ din suta a 18 şi 19. subscrisulu împartăşindŭ D-tale pe lăngă acésta în copie Referatuluĭ D-sale Directorului Depart. Secret. de Stat. care aŭ fostŭ însărcinatŭ cu acéstă colaţionare, âţĭ face tot odată cunoscutŭ că s'aŭ încuviinţatŭ circularea acesteĭ broşurĭ, mulţemind'uţĭ şi pentru hărăḑirea ce aĭ făcutŭ Statuluĭ de o aşa colecţie importenta.

Secretariulŭ Statuluĭ şi Cavaler. RADUCANO ROSETU.

Cercetatŭ D. Post P. Florescu.

Şef. Secţieĭ A. Sihléno, Banŭ.

Secţia I-a din
Secretariatul de Statŭ.
№ 1,512.
Anulŭ 1852 Maĭ 23 ḑile.

DOCUMENTE ISTORICE.

Anaforaoa ce s'aŭ făcutŭ de dumnealorŭ boerii pentru aşădḑarea birului ţării până a nu veni în Iaşĭ Măria sa Alecsandru Moruz VV. 1802 Noemvrie 16. No. 56.

PREA ÎNALŢATE DOAMNE.

Priimind cu plecăciune luminata carte a Măriei tale cuprinḑetóre tuturorŭ povăţuirilorŭ ce se cuvinŭ la chipzuirea şi socotinţa biruluĭ ţării, ca fiindŭ aceste cunoscute, şi bine alcătuite să pótă lipsi de acumŭ înainte, izvodirile din noŭ a acelor fără rândueală necontenite birurĭ, precum şi însărcinările şi dreptăţile locuitorilor ţării aceştia, după noĭma vredniculuĭ de închinăciune împărătesc Hatişerif, care acum s'aŭ dăruitŭ ţării cu milostivitóre întărirea celor din vechĭ pronomiĭ, şi cu îndurarea adăogiriĭ şi altor noă, ne-am adunatŭ cu toţiĭ de obştie şi cu luarea aminte, înţelegĕndŭ tóte cele de către Inălţimea ta arătate noă pentru fericirea ţăriĭ, buna starea tuturorŭ locuitorilorŭ eĭ, ocrotire şi milostivire pentru tóte stările, lipsirea havalelilorŭ, şi dizrădăcinarea tuturorŭ răpirilor, şi nedreptăţilorŭ, şi puindŭ temeiŭ întru cea cunoscută de toţĭ înţelepciune, iubire de dreptate şi bunătate a Măriei tale, ĭată prin plecata Anafora arătămŭ de obşte întru o glăsuire, chibḑuirea şi socotinţa nóstră care nădăjduimŭ că va fi primită şi de către Înălţimea ta, fiindŭ socotită şi alcătuită

după starea țerii de acum cu oareşcare îngreuere, socotinduse lipsirea cea cu totulŭ a havalelilor numaĭ spre uşurință. Cu acestŭ chipŭ dar birurile unuĭ anŭ ce se vor lua de la locuitoriĭ țeriĭ atătŭ a satelor cătŭ şi a tărgurilor, şi a tuturorŭ celorŭ ce sunt supuşĭ a plăti bir, să fie treĭ miĭ cincĭ sute pungĭ de banĭ, afară de baniĭ răsurilorŭ cariĭ suntŭ pentru plata lefilor, şi afară de tóte rusumaturile cămăriĭ Gospod, cariĭ suntŭ pentru ageanzile şi alte cheltuele ale Domnuluĭ, şi afară de baniĭ trebuincioşĭ pentru ținerea menzîlurilor țeriĭ, care se vor lua osebitŭ pe totŭ anulŭ, după cea adevărată trebuință ce va fi cu Sfatulŭ de obşte. Ca o deosebită trebuință a țeriĭ care cu bună orănduеală s'aŭ socotit de cățva anĭ a se ține deosebitŭ de epistațĭ, şi aŭ lipsitŭ supărările locuitorilorŭ de maĭ înainte, şi se va socoti osăbită facere de bine, gâsindusă chip de a lipsi şi facerea fănuluĭ, şi surugiĭ, plătindusă şi aceea ĭarăşĭ la epistațĭ din baniĭ ce se vor strănge a menzelhanelilor, şi afară din venitulŭ celŭ din vechĭŭ obicĭnuitŭ a Mărieĭ sale Dómneĭ a Botoşănilor şi a țiganilor Gospod, şi dintru acéstă sumă de treĭ miĭ cincĭ sute pungĭ de banĭ să fie şi plata scutelnicilor, contenind de istov, şi disrădăcinăndusă asupritórele chipurĭ a tuturorŭ de obşte ce se vor afla în tóte dregătoriile marĭ şi micĭ, şi a tuturor slujbaşilorŭ, şi maĭ mult de căt acéstă sumă de bir a țeriĭ să nu maĭ fie şi alte cerirĭ de banĭ cu numire de grajdiŭ domnescŭ, şi alțiĭ pentru untulŭ împărătescŭ, şi alțiĭ pentru a Visterieĭ cheltuelĭ, şi în scurt pentru multe asemine numirĭ isvodite din noŭ, în tótă vremea, spre

împilarea norodului, dar şi aceste treĭ miĭ cincĭ sute pungĭ de banĭ prin înţălepciunea adăncimeĭ minţiĭ Înălţimiĭ tale să se împlinéscă cu bună chibzuire, şi de iznoavă alcătuire ce se va face prin Sfatulŭ obştescŭ, cumpăninduse a se lua din ţară după starea în care se va afla pămăntulŭ în fieşte care anŭ, şi căt pentru acésta rămăne după norocita sosire a Înălţimiĭ tale a se pune la cale, iar cănd nu se va face contenirea tuturor havalelilor, şi a izvodirilorŭ celor răpitóre (care acésta nu o nădăjduim maĭ mult din iubirea de dreptate a Înălţimiĭ tale), atunce maĭ multă greutate se va pricinui ţăriĭ. Acésta este socotinţa prea plecatelor slugĭ a Măriei tale, potrivită şi cu bună voinţă a Înălţimeĭ tale, de a cunóşte şi ţara liniştire şi de a se trage rugile săracilor locuitorĭ, şi a tuturor de obşte pentru îndelungarea anilor vieţeĭ pre puterniculuĭ împăratŭ, iubitoruluĭ de oamenĭ, şi a Înălţimiĭ tale; dar fiind că fericirea uniriĭ ţeriĭ razămă în înlesnirea petreciriĭ fieşte căriea stărĭ, ne rugăm În. tale, şi pentru aceasta cu fireasca blăndeţă şi bunătaţe, să fie ascultată şi priimită şi a noastră rugăciune pentru însărcinarea şi asuprirea némuluĭ boerescŭ, şi pentru greutatea caselorŭ nóstre, după cum tóte aceste la norocita sosire a Înălţimiĭ tale le vomŭ face cunoscute şi arătate, spre a pute afla limanŭ şi măngăiere prin cea dorită de bună de obşte punere la cale.

Aĭ Înălţimiĭ tale prea plecate slugĭ.

Neculaĭ Roset Logofăt, Iordachi Canta Logo-

fătŭ, Costantin Balş Logofătŭ, Ioan Razul Logofătŭ, Dracachi Deapasti Logofătŭ, Mihaĭ Sturḑa Logofătŭ, Costantin Greceanu Logofătŭ, Costachi Ghica Hat. Teodor Balş Vornic, Manolachi Conachi Vornic, Neculaĭ Balş Vornic, Costandin Balş Vornic, Costandin Paladi Vornicŭ, Alecsandru Ianculeŭ Vornic, Sandul Sturza Vist. Grigori Sturza Vist. Iordachi Roset Vist. Dimitrie Ralet Vornic, Dimitrie Sturza Post. Vasili Roset Vornic. Alecsandru Balş Agă, Iordachi Balş Vist.

A doua Anafora ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăḑarea biruluĭ ţăriĭ No. 57.

După a doua luminată poruncă a Înălţimiĭ tale, ce prin ţidulă ni s'aŭ dat, ca să ne adunăm ïarăş la un loc, şi cu toţiĭ din preună să socotimŭ pentru suma biruluĭ ce póte ţara după starea de faţă, ca să dea la Visteriea Înălţimiĭ tale, ne fiindŭ primită suma ce s'aŭ arătat, prin cea din tăĭ Anafora, arătăndusă de cătră noĭ că ar fi cu îngreuerea ţăriĭ suma aceia, adecă: 3500 pungĭ de banĭ, şi bună voinţa Înălţimiĭ tale fiindŭ ca să dea ţara aceea ce se cade după starea şi putinţa eĭ de acum, fără îngreuere şi însărcinarea, păḑindusă pre deplinŭ înaltele împărăteştĭ poroncĭ, ce prin vrednicululŭ de tótă închinăciunea sfănt Hatihumaium să daŭ, cum şi buna stare a ţăriĭ şi dreapta cumpănire eĭ, căcĭ scoposul Înălţimiĭ tale, privindŭ maĭ multŭ la viitórea fericire şi împodobirea eĭ, primeşte cu părinteasca dragoste tótă greutatea suferită pentru uşurinţa ţeriĭ, şi pentru agiutorulŭ tuturorŭ

celorŭ ce li trebuescŭ sprijinéla Înălţimiĭ tale, şi scoţindŭ din condicile Visterieĭ suma biruluĭ ce da ţara la anul 1783, iară după veletul Otomanicescŭ, 1188, şi socotindŭ şi cheltuelile de acum şi potrivindule cu starea de faţă, să facem o dréptă cumpănélă, atătŭ la suma biruluĭ ce póte acum ţara să dea, cum şi chipul aşăḑării în ţară, şi prin doă Anaforale, adecă una cuprinḑătóre de suma biruluĭ, şi alta de chipulŭ aşăḑăriĭ să arătăm Înălţimiĭ tale.

Deci adunăndune cu toţiĭ la unŭ locŭ, şi maĭ întăĭ de tóte cercetăndŭ din condicile Visterieĭ suma biruluĭ ce da ţara la anulŭ 1783 după noĭma de maĭ susŭ numituluĭ Hatihumaium, amŭ aflat că totŭ birulŭ ţăriĭ într'unŭ anŭ atuncea, afară de venitulŭ a măriei sale Dómneĭ, bez rusumaturile, cuprinde, 941,279 leĭ, afară de răsurĭ căte 14 parale de leŭ, întru care sumă se cuprinde şi 104,498, leĭ scutelnicĭ. Acumŭ dară cu adăncă luare aminte, şi starea de acumŭ puindŭ înaintea nóstră şi alişverişulŭ ţăriĭ, cu toţiĭ într'unŭ cugetŭ amŭ socotitŭ că póte ţara să dea fără de prea simţitóre greutate, 1,600,000 leĭ, înbrăcăndusă pe tóte stările ţeriĭ ce daŭ birŭ, întru care să se cuprinḑă, şi 238,638 leĭ, scutelniciĭ. Afară de veniturile cele obicĭnuite a Măriеĭ sale dómneĭ, şi afară de baniĭ menḑălurilor, şi afară de cele 15 parale de leŭ răsura, ce suntŭ pentru lefile celorŭ ce slujescŭ ţăriĭ, şi afară de rusumaturĭ, însă suma acésta, puindusă alăturea pe lăngă suma anuluĭ 1783, să maĭ încarcă ţara, cu 658,721 leĭ, dar maĭ întăĭ amŭ socotitŭ (după cum maĭ sus s'aŭ pomenitŭ) alişverişulŭ ţăriĭ şi starea eĭ de acumŭ. Alŭ doile scăderea

banilorŭ de argint, şi adăogirea galbinilorŭ, care scădere şi adăogire se socoteşte la alişverişŭ în preţulŭ mărfurilorŭ ce vinŭ de peste hotarŭ tóte în ţara acésta; al treile măcar că acéstă socotélă nu este făcută după regula neguţitoréscă, căcĭ trebue să se încarce, mult maĭ multŭ scumpetea ce curge în tótă ţara, în tot feliul de alişverişŭ ce se face în lăuntru întrănsa, până la cele pentru hrană, însă n'am stătutŭ numaĭ până aice cu priveghierea şi luarea aminte, ce am întinsŭ socotinţele nóstre şi maĭ înainte. Este ştiutŭ Înălţimiĭ tale, şi tuturorŭ celorŭ ce înalta pronie iaŭ rănduitŭ să ocărmuéscă, şi să oblăduéscă noróde, că tot déuna înţăleptele oblăduirĭ ferescŭ pe noróde, a nu se atinge de doă margenĭ, de care atingĕndusă pricinuescŭ lorŭ zdrobire şi sfărămare neapărată, adecă, nicĭ le înpilează cu povóră, încătŭ să nu pótă rădica putinţa lorŭ, ca să le aducă la peire şi la diznădăjduire; dar nicĭ le lasă întru uşurinţă atăt de nemăsurată, încăt să uite datoriea şi supunerea, şi să se deprinză în zburdăciune, în lenevire, şi în trăndăvire, căcĭ amăndoă pricinuesc lor de istov pierzare, şi diznădăjduirea naşce răsipirea şi pustiirea ţăriĭ, şi uitare de datoriile sale, lenevirea şi trăndăvirea pricinueşte întăĭ încetare la tot feliul de lucrare a pămĕntuluĭ, din care spănzură cea întăe ticăloşie la tótă starea, şi maĭ alesŭ lipseşte şi chipulŭ prin care póte ţara acésta a împlini neapărata sa datorie cătră prea puternica, şi multŭ milostiva împărăţie, cu dare de zahere pentru hrana noroduluĭ Ţarigraduluĭ. Aldoile încetéză tot feliulŭ de neguţitorie prin scumpe-

tea chiriilorŭ, la eşirea peste hotar la tóte metahurile ce ţara acésta le scóte.

Al treile lipseşce slujba atâtŭ de starea booreascâ cât şi de starea neguţitoréscă, şi bisericéscă, şi maziléscă, ne găsind nicĭ cu banĭ agiutorŭ la trebuinţele cele neapărate ce cere fieşte care stare, şi aşa tótă alcătuirea politicească iesă din hotarăle sale. Aceste dar tóte socotindule cu luare aminte, şi cumpănindŭ starea ţăreĭ de astăḑĭ, ḑicemŭ, că póte să dea suma de maĭ sus arătată, însă nu ḑicemŭ acésta să fie o legiuire vecĭnică, şi nestrămutată, căcĭ întâmplările viitóre, atâtŭ folositóre cât şi vătămătóre pentru un norodŭ, suntŭ atâtŭ de ascunsă, câtŭ nicĭ ceĭ maĭ străbătătorĭ ochĭ politiceştĭ nu póte maĭ înainte să le vază, nicĭ puterea oblăduirii să le opréscă. Pentru acésta suma aratată cisluindusă în tótă ţara, şi îmbrăcândusă pe tóte stările birnice cu bună şi dréptă cumpănire, nu numaĭ după putinţa fieşte căruia ţinutŭ, ce încă şi după putinţa fieşte cărue satŭ, însă pe suma locuitorilor ce se află acum în ţară. Iar când niscaĭva sate vor veni de peste hotarăle ţăriĭ, şi se vor aşăza aice, acele să se aşăḑă în Visterie cu deosebitŭ birŭ, lipsindŭ şi jafurile, tuturorŭ celor ce după vreme să orânduescŭ în slujbe ;—rămâne ca să ne povăţuimŭ la luarea biruluĭ tot deauna din întâmplările ce vremile vor naşce, şi când alijverişurile, şi ródele păméntuluĭ vor fi în bună stare, atuncea suma arătată socotim că nu va fi ţăriĭ cu îngreuere a o da. Cum şi din înprotivă (de care să feréscă Dumneḑeŭ) când vom vede că alişverişulŭ aŭ încetatŭ, şi timpurile nu daŭ ródele pămĕntuluĭ cu îndestulare, cum şi orĭ

ce altă întâmplare pricinuitóre de vătămare norodului vremea va naşte, iarăşi vom arăta Înălţimii tale în scurtŭ, tot deauna puindŭ temeiŭ, şi avănd povăţuitoriŭ vremea şi întămplările ce póte să nască. Noĭ Dómne aşa socotimŭ, dar cea desăvărşită hotărire rămăne la înalta înţălepciune a Înălţimii tale! 1802.

Iscăliţĭ toţĭ boerii de maĭ susŭ.

Hotărirea ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăzarea biruluĭ ţăriĭ în 1804.

NOI ALESANDRU COSTANDIN MORUZ VV.

cu mila luĭ Dumnedeŭ domn ţăriĭ Moldoveĭ.

Dăndusă domnieĭ mele acéstă obştéscă anafora de cătră preosfinţiea sa părintele Mitropolitŭ, şi de cătră aĭ noştri cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ, şi cetinduo s'aŭ făcutŭ cuviinciosulŭ sfatŭ şi socotinţă, pentru tóte acele ce se cuprindŭ întrănsa, următóre vredniceĭ de închinăciune poroncĭ a împărătesculuĭ Hatihumaiumŭ, şi după adânca luare aminte, şi cele cuviinciόse şi de trebuinţă întrebărĭ, şi cu scumpătate cercetărĭ pentru tóte, adeverindune de la dumnélor boerii, de cumpănirea, şi după stare, potrivită alcătuire, am cunoscutŭ că cu dreptŭ cuvăntŭ urmândŭ împărăteşteĭ poroncĭ, şi pădinduşĭ neaparata datorie cătră patrie şi preosfinţiea sa şi dumnealor boerii, cu cale şi cu înţelepciune aŭ socotit. Decĭ dar priimindule şi domniea me acestea, poroncimŭ ca să se pue în lucrare de iznóvă aşăzarea dărilorŭ fără prelungire, şi de acumŭ în-

nainte de la ḑi întăĭ a viitóreĭ lunĭ Octomvrie, birulŭ anuluĭ să se rănduéscă în patru şferturĭ de o potrivă fieşte care căte pe treĭ lunĭ, şi acéstă rănduélă să se urmeze deapururea, fiind alésă şi chibzuită prin obştésca sfătuire, că este maĭ folositóre spre odihna birnicilorŭ, pentru cuvintele ce prin anafora să arată, puindusă fără smintélă înaintea tuturorŭ cumpănirea cea nevătămată şi întrégă, care cu hotărire o cere vrednica de închinăciune împărătéscă poroncă, căcĭ acéstă bună cumpănire ca o de obşte folositóre, fără îndoială este temeiulŭ obşteştiĭ folosinţĭ, pricinuitóre de lineşte şi de odihnă norodului maĭ mult de cătŭ tóte altele, şi maĭ întăĭ de căt tóte folosăşte cu nemărginire spre buna petrecerea noroduluĭ şi fericirea ţăriĭ.

Dreptŭ aceea pentru ca să se săvărşască acestŭ bine de obşte, precum dumnealor boeriĭ cu dreptulŭ judecă, poroncimŭ dumitale Velŭ Vistŭ ca să se deie îndată poroncile domnieĭ mele, către Ispravniciĭ ţînuturilorŭ, şi către sameşiĭ ţinuturilorŭ să triimată căt de îngrabă la domnésca nóstră Visterie trebuinciósele izvóde, pentru ca să se facă aice la vreme cuviinciósa cumpănire de către dumnélor boeriĭ, după deplina ştiinţă şi pliroforie ce aŭ pentru starea ţinuturilorŭ, satelorŭ şi locuitorilorŭ, pe care părinteşte sfătuim, şi domneşte poroncim, ca cu tótă vărtutea să'şĭ aräte a dumilorsale fierbinte sărguinţă, şi nestrămutata supunere spre deplina lucrare a înalteĭ voinţă a împărăteşteĭ poroncĭ, arătânduşĭ şi datornica ravnă către patrie, şi purtare de grijă pentru odihna locuitorilorŭ care se va cunóşte pentru cerşuta dreaptă cumpănire, şi

aşa să va pune în lucrare aşăzarea biruluĭ cu rănduiala câte pe treĭ lunĭ.

Dajdia mazililorŭ, a ruptaşilorŭ, éră să se înpartă în patru şferturĭ pe anŭ, umblăndŭ fieşte carę câte pe treĭ lunĭ, éră a neguţitorilorŭ cu hrisóve şi a ruptelorŭ Visterieĭ în doue şferturĭ, unul la Sf. Gheorghie, iar altulŭ la Sf. Dimitrie. Pentru birulŭ jidovilor să se socotească de a se spori cu ceea ce se va căde, spre ajutorulŭ şi uşurinţa locuitorilor, iar darea lor să se urmeze pe fieşte care lună ca şi pănă acumŭ.

Pentru obicinuitele rănduele de orḑŭ, fănŭ şi altele ca acestea, şi pentru carăle Ocniĭ, după cum era şi la 1783, fiind că spre a rămăne statornică contenirea şi dizrădăcinarea acestora, care din vremea domnieĭ nóstre aŭ luatŭ început, şi pentru ca să numaĭ rămâe pentru aceste cuvêntŭ, de obşte s'aŭ socotitŭ cu cuviinţă ca să se dea de cătră ţară pe fieşte care an câte: 145,000 leĭ, în loculŭ acelor arătate cuviinciόse a domnieĭ, şi să nu se maĭ supere nicĭ de cum pentru aceste cu rănduele, judecăm cu cale socotinţa ce s'aŭ făcutŭ, dar fiindŭ că domnia me poftimŭ, şi voim maĭ întăĭ de căt tóte altele, maĭ multŭ odihna şi uşurarea ţeriĭ, hotărăm ca din suma 145,000 leĭ, 45,000 leĭ (care împreună cu răsurile lor facŭ 55,000 leĭ) să se scadă din suma birnicilorŭ, şi să rămăe domnieĭ numaĭ 105,000 leĭ şi dintru acestiea iarăşĭ fiindŭ că în cugetul nostru avem de a pururea îngrijire pentru tóte cele de trebuinţă şi folosulŭ obştieĭ, sărguindune cu celŭ prin putinţă ajutoriŭ spre sporirea şi adăogirea în cătŭ se póte, dăm la locurile de

obşte ale oraşuluĭ şi ale pămĕntuluĭ 10,000 leĭ pe anŭ, însă:

2,500 leĭ, şcoliĭ ce s'aŭ aşazatŭ acum din noŭ la Mocola pentru îndreptarea şi catihisis tuturorŭ acelorŭ hotărăţĭ pentru cinulŭ preoţieĭ, şi învăţătura preuţilorŭ şi buna deprindere, şi desăvărşita şciinţă celorŭ căzute marĭ datoriĭ la acéstă sfăntă epangelmă, care nu încetéză în toată vremea cu fierbinţală a ruga pe Dumneḑeŭ pentru ţară şi pentru ceĭ ce locuesc întrănsa, pentru ca putĕnd căştiga prin ajutorul acesta cele de trebuinţă petreciréĭ vieţei şi mulţămire, adăogăndusă întru învăţătură, să se roage maĭ cu dinadinsul.

3,500 lei, epitropilor obşteştilor ape a orasuluĭ, ca cu acestiea şi cu ceealalţĭ rănduiţĭ de cătră domniea me, atăt dintru cele osăbitŭ însuşirĭ a noastre, căt şi din rusumaturĭ să se poată săvărşi cu îndestulare pe fieşte care anŭ trebuincioasele cheltuele, şi cele după vreme întămplătoare întocmirĭ spre a rămăne de apurure cu statornicie ca un lucru de obşte folositoriu, şi din cele maĭ de trebuinţe la petrecerea oamenilor, şi pentru ca să nu agiungă oraşul iarăş întru cea din tăiu (de care se fereascä Dumneḑeu) lipsă şi pătimire.

4,000 lei, epitropilor ce se vor rĕndui, care luînduĭ se'ĭ deĭe la neguţitorĭ cu dobăndă, sau întralt chipŭ, pentru ca să se înmulţască pănă cănd vor veni la număr de ajunsŭ, spre a se pute face, întăi vre un obştescŭ spital folositoriŭ de ciumă, de se va întămpla (ferească Dumneḑeu), vre odinioară, şi în urmă vre un lăcaş spre hrana copiilor săracĭ, sau alt lucru de obşte folositoru, şi de agiutoriŭ ţăriĭ, cariĭ acesti 10,000 leĭ rănduim nesmintit şi fără pricinuire în Visteriea domnieĭ mele,

numărăndusă căte o a patra parte din fieste care sumă, ce se arată la fieşte care şfert de treĭ lunĭ. Iar pentru greutăţile şi îndoeala ce prin anafora să arată pentru paza pronomiilor scutelnicilor spre agiutoriul stăriĭ boereştĭ, dăm şi stăreĭ boereştĭ iarăş dintru aceĭ arătaţĭ maĭ sus 105,000 leĭ, baniĭ scutelnicilor pe o lună, care sunt din Visterie, după urmarea ce pănă acum lua baniĭ scutelnicilor pe 11 lunĭ, pe an, şi de acum înainte să ea baniĭ scutelnicilor pe 12 lunĭ, din domneasca Visterie, şi în urmă nu vom conteni a urma purtare de grijă, încăt se va pute spre agiutoriul stăriĭ boereştĭ la cele drepte şi cu cuviinţă, pentru ca să petreacă întru buna vieţuire cu odihnă şi fericire, şi aşa vor rămăne domnieĭ în locul acelor cuviincĭoase dreptăţĭ obicĭnuite şi la veletul 1783, numaĭ 71000 leĭ. Iar scutelniciĭ în locul apărăriĭ ce aŭ avut despre baniĭ biruluĭ, şi a menzeluluĭ să aibă de acum scuteala aceea la al treile sfert din patru sferturĭ ale anuluĭ. Pentru baniĭ menziluluĭ, cu toate că s'aŭ fost hotărit ca să fie osăbiţĭ din veniturile Visterieĭ, precum se arată prin cea din anul trecut obştească anafora, dar fiind că acum s'aŭ socotit ca la această de iznoavă aşăzare ce este să se facă, să se unească în toată suma, pentru cuvintele arătate, asemine hotărăm şi domniea me, şi din suma aceasta să se iconomisască fără sporire buna ţinerea menziluluĭ. Cheltuelile obicĭnuite zahereliĭ anuluĭ, să se iconomisască din rănduiţiĭ 26000 leĭ, fără a se maĭ face vre o dată sporire la aceştia, nicĭ scădere după vreme la plata zahereliĭ care să plătească locuitorilor fără scădere întocma precum s'aŭ urmat şi de către domniea

me, atăt în ănul trecut, căt şi întru acest curgătoriu, măcar că domniea me să însărcinează pentru mulţămirea locuitorilor cu darea sumeĭ banilor maĭ mult de căt 100,000 leĭ, care culurĭ maĭ înainte să daŭ arvonă pentru cumpăratul zahereliĭ, şi asămine şi cu cea maĭ mare sumă spre plata aceştiĭ zaherele, după ce se pogoară la schele, luănduĭ domniea baniĭ mult maĭ pe urmă, după ce se face zahereoa teslim la locurile rănduite.

Casa răsurilor să se iconomisască de ale sale veniturĭ şi cu sporiul de 25000 leĭ pe anŭ, care fiind lipsă s'aŭ rănduit acum.

Fiind că toată suma banilor biruluĭ anuluĭ ţăriĭ ce prin anafora să arată cuprinzindusă într'aceasta atăt baniĭ hotărîţĭ a Visterieĭ 160,000 leĭ pe anŭ, căt şi a menziluluĭ şi altora, precm s'aŭ arătat, facŭ peste tot 1,916,000 leĭ, pentru arătatele cheltuele ale ţăriĭ, şi domniea me din condeiul de 145,000 leĭ, ce se cuprind în suma arătată, am ertat 40,000 leĭ, care acestĭ 40,000 leĭ, scăzindusă din toată suma, rămănŭ 1,876,000 leĭ, din care scăzindusă baniĭ mazililor, ruptaşilor, a ruptelor, şi a altor; după socoteala dumilorsale boerilor, rămăne suma dăriĭ birnicilor pe unŭ anŭ, 1,716,613 leĭ, care să se deosăbiască în patru potrivite sferturĭ pe anŭ, căte 429,153 leĭ, 30 bani, şi să se străngă căte pe treĭ lunĭ şi pe aceştiea să se ea şi obicinuita răsură, care să se dea la casa răsurilor, pentru plata lefilor ţăriĭ, priimind şi rugăminte pentru bejănariĭ atăt aceĭ veniţĭ din începutul domnieĭ noastre pănă acum, căt şi aceĭ ce vor maĭ veni de acum, măcar că după ce din anul trecut prin obştasca

anafora făcută hotărire pentru dănşiĭ, se cuvine aĭ lua domniea osăbit darŭ, îĭ lăsăm, dănd folos de la dănşiĭ spre agiutorul şi uşurinţa ţăriĭ, pentru că voim maĭ întăĭ de căt toate altele, sporirea odihniĭ ţăriĭ. Iar pentru facerea din noŭ a curţiĭ domneştĭ, care de obşte s'aŭ găsit cu cale, şi într'un glas de cătră tot norodul, s'aŭ cerşut ca să se facă pentru nesuferitele greutăţĭ şi nevoĭ, atăt pentru necuviinciosul loc al domniĭ pentru şădere, şi a giudecătorieĭ lor, căt şi pentru pretutindene strămtoare şi supărare, din care se pricinueşce împiedecare şi la giudecăţĭ, şi la toate alte trebuinţe ale noroduluĭ, hotărănd şi domniea me lucrarea eĭ, acuma maĭ întăĭ facem gătire de cele trebuincioase a zidireĭ, începănd: şi la aceasta cu cele ce s'aŭ putut, fără a supăra ţara căt de puţinŭ, dară maĭ pe urmă făcĕndusă adăncă şi cu luare aminte socotinţă, se va urma precum cu Sfatul de obşte se va găsi cu cale, pentru trebuincioşiĭ banĭ spre facerea curţiĭ.

Decĭ într'acest chip judecănd şi găsind cu cale cele de obşte, de cătră preosfinţia sa părintele mitropolitul, şi de cătră dumnealor boeriĭ, s'aŭ socotit şi domneşte hotărănd lucrarea lor, întărim această obştească anafora, cu a noastră domnească iscălitură şi pecete, ca să rămăe cu statornicie neclintită, toate acuma cu multă şi adăncă cercetare şi luare aminte bine s'aŭ alcătuit, şi s'aŭ pus la cale, păzăndusă şi după vreme de apururea nestrămutată.

1804 Iulie.

Alecsandru Moruz Voevod.

PREA INĂLŢATE DOAMNE!

După a Înălţimii tale luminată poroncă, ce prin ţidulă Gospod s'aŭ dat cătră noĭ, adunăndune cu toţiĭ la sfănta mitropolie, am înţăles toate căte ne poronceştĭ Înălţimea ta, după neadormita privighere ce aĭ pentru bună starea şi fericirea obştieĭ, adecă fiind că baniĭ imdatuluĭ ţăriĭ Romăneştĭ, care s'aŭ fost rănduit prin înaltă şi vrednică de închinăciune înaltă împărătească poroncă să se istovască la viitoarea lună Septemvrie, după cum s'aŭ hotărit prin cea de maĭ înainte obştească socotinţă, este vrednic a se socoti în chipul cuviincios cu cea maĭ bună alcătuită punere la cale pentru aşăzarea biruluĭ şi străngerea de acum înainte de la ḑi întăĭ a viitoariĭ lunĭ Octomvrie, şi pentru dreapta cumpănire spre resuflarea locuitorilor cu chibzuită şi potrivită înpărţire, pentru aceasta cu mare luare aminte şi adăncă cercetare socotind şi în multe chipurĭ judecănd, am găsit cu dreptul:

1. Că după hotărirea - sfăntuluĭ şi vredniculuĭ de închinăciune Hatişărif, şi după a Înălţimiĭ tale, prin ţădulă Gospod dată poroncă, este de mare cuviinţă punerea în lucrare a drepteĭ cumpănirĭ, după trecerea viitóreĭ lunĭ Septemvrie căndŭ să istovescŭ baniĭ datuluĭ, care această bună cumpănire este pricinuitóre de multă odihnă, fericirea locuitorilor şi de bună statornicia ţăriĭ, făcĕnduse aşăzarea biruluĭ, cu dreaptă înpărţire după starea fieşte căruea sat,şi locuitoriŭ. Drept aceea după cea maĭ înainte folositoare hotărire şi rănduire a sameşilor, pe la toate ţinuturile pentru oprirea relilor urmărĭ şi jafurĭ

şi pentru deplina adivărata şciinţă şi pliroforie a Visterieĭ de starea locuitorilor, de trebuinţă fiind ca să se afle de faţă, izvoadele, şi catagrafiea fieşte căruea ţinut, care neapărat trebuie să le aibă sameşiĭ după hotărirea hrisovuluĭ În. Tale. Înşciinţăm pentru aceasta pe Înălţimea ta, ca să se deie poroncĭ dela Visterie să vie căt de îngrabă arătatele izvoade, pentru ca să se facă aice la vreme cu deplină şciinţă şi pliroforie aşăzarea biruluĭ potrivită după starea satelor.

2. Că cu chipulŭ cu care pănă acumŭ s'aŭ urmatŭ darea şi străngerea biruluĭ (măcarŭ că în luminatele ḑile ale Înălţimeĭ tale, nu s'aŭ urmatŭ cele de maĭ înainte urmărĭ şi asuprele), nu numaĭ că este nealcătuitŭ şi pricinuitoriŭ de greutate, pentru necurmarea sferturilorŭ, dar şi aducĕtoriŭ de pagubă locuitorilorŭ, cerşindŭ trebuinţa a se afla printre dănşiĭ de apururea zapciĭ, şi alţĭ orănduiţĭ slujbaşĭ, pentru acésta socotim că este de trebuinţă a se face de isnóvă aşăḑarea şi străngerea biruluĭ, şi cu cale găsimŭ întăiŭ, după cum am fost arătat prin cea din anulŭ trecutŭ obştécă a nóstră anafora, să se deosebéscă soma banilorŭ mazililorŭ, a ruptaşilorŭ, ruptelorŭ Visterieĭ, neguţitorilorŭ hrisovoliţĭ, crăcĭme, dughene, şi birulŭ jidovilorŭ, (acărora dare să se stringă iarăşŭ osebitŭ, de a locuitorilorŭ birnicĭ, precumŭ s'aŭ urmatŭ şi pănă acumŭ), cuprinḑindŭ toţĭ baniĭ aceştiea 159,387 leĭ, după acésta făcĕnduse socotéla pentru tótă soma biruluĭ Visterieĭ, pentru cheltuelile domnieĭ şi a ţerii, cuprinḑinduse şi aceste, pentru trebuinţele pămĕntuluĭ din vechiŭ şi acum hotărăte, cu care împreună luănduse şi obicĭnu-

ita răsură, să împartă acéstă sumă în patru sferturĭ de o potrivă pe anŭ, socotindusă fieşte care sfertŭ ca să umble pe treĭ lunĭ, începĕndusă anulŭ de la ḑi întăĭ Octomvrie şi pănă la sfărşitulŭ luĭ Septemvrie şi cu tóte că chipulŭ aceşteĭ aşăḑărĭ, văḑăndusă un lucru noŭ, şi ne obicĭnuit, póte de odată să aducă părere de óreşcare greutăţĭ, dar noĭ fiindŭ încredinţaţĭ, că acesta este celŭ maĭ bun, maĭ alesŭ, şi cuviinciosŭ chip pentru odihna locuitorilorŭ, cunóştemŭ că după vreme va fi maĭ plăcutŭ şi maĭ folositoriŭ, căcĭ plătindŭ locuitoriĭ birul lorŭ la fieşte care îngiumătăţire a treĭ lunĭ, rămănŭ în ceelaltă vreme în răsuflare şi nesupărare, căutănduşĭ de trebuinţa caselorŭ şi alijverişuluĭ lorŭ, şi aşa ştiindŭ fieşte care ce are să dea, şi în ce vreme, îş va pune în rănduealǎ petrecerea sa; şi fiind ştiută vremea şi suma biruluĭ, nu vorŭ ave prilej nicĭ rănduiţiĭ ocolaşĭ şi alţiĭ, ale pricinui însărcinare şi asuprire, şi aĭ supăra cu necontenire, iară pentru analogiea de 11 ḑile din ḑioa începutuluĭ anuluĭ, cu fericire a domnieĭ Înălţimeĭ tale, adică de la 20 Septemvrie şi pănă la sfărşitulŭ aceştiĭ lunĭ, care cuprindŭ 48,219 leĭ, în tótă soma de 1,600,000 leĭ a biruluĭ anuluĭ, analoghisinduse pe tóte ḑilele anuluĭ, după socotéla căştiuluĭ gevmie, precum pănă acum s'aŭ urmatŭ de multĭ anĭ, şi se urméḑă nestrămutat, după hotărărea şi împărătéscă poroncă, pentru acéstă puţină somă, va fi purtare de grijă la începutulŭ aşăḑăreĭ şi împărţireĭ, şi căţĭ banĭ vor prisosi din birulŭ anuluĭ aceştuea, să se socotéscă în analogonŭ acestorŭ 11 ḑile, iar de vorŭ agiunge şi vor maĭ lipsi, să se sporeascǎ la cel

întăiŭ sfertŭ, a anuluĭ viitorŭ, şi cu acestŭ chip să se plătéscă, şi de acumŭ înainte; anulŭ să se înceapă de la ḑi întăiŭ Octomvrie, cum şi socoteala căştiuluĭ gevmiĭ, pentru aratațiĭ banĭ a biruluĭ țăriĭ iarăş de la acéstă ḑi să se caute şi să se socotéscă.

3. Fiind că după cea pănă acumŭ urmare a rănduelei dărilorŭ la baniĭ biruluĭ şi a menḑiluluĭ, scutelniciĭ era necuprinşĭ, şi cu acestŭ chipŭ scutinduse, urma slujba scutelniciei, amŭ socotitŭ cu cale şi în loculŭ apărăriĭ ce pănă acumŭ aŭ avutŭ despre baniĭ biruluĭ, şi a menḑiluluĭ, acum să rămăe nesuparațĭ la darea unuĭ sfertŭ dintru aceste patru sferturĭ a le anuluĭ, macar că şi cu acésta cu a nevoe îĭ vomŭ pute ține, căcĭ dacă acumŭ căndŭ încă îĭ urméḑă acea din tăĭ rănduealā a biruluĭ, pentru că s'aŭ ocrotit birniciĭ în ḑilele Înălțimeĭ tale, de cele maĭ înainte strămbătățĭ şi asuprele ce suferea din pricina havalelilorŭ, şi ale altorŭ răbştirĭ, văḑĕndŭ scutelniciĭ odihna birnicilorŭ, de multe orĭ s'aŭ ispititŭ ca să se lepede de slujba lorŭ, după cum este ştiutŭ de cătră Înălțimea ta, şi cu mare nevoe s'aŭ ținutŭ cu cătŭ maĭ vărtosŭ de acum înainte făcĕnduse aşeḑare, după chipulŭ arătat cu dreapta cumpănire, şi văḑindŭ locuitoriĭ birnicĭ, că căştigă răsuflare şi odihnă, vom fi silițí să plătimŭ şi ceia ce luămŭ de la Visterie pentru scutelniciĭ aceştiea, şi încă tot suntem la îndoealā că nicĭ aşa nu'ĭ vomŭ putea ține, dar suntem bine nădăjduiți, că precum Înălțimea ta avĕndŭ purtare de grijă pentru țară, prin înlucrarea a tóte căte raḑămă spre odihna, agiutorulŭ, şi folosulŭ tuturor stărilorŭ,

nicĭ de cumŭ nu avemŭ îndoeală, că nu veĭ a-
ve priveghere şi pentru odihna şi agiutorulŭ stă-
reĭ boerescĭ, ca să nu agiungă la cădere, saŭ prin
a Înălţimeĭ tale domnească hotărăre, orĭ cu care
chipŭ, şi încăt va fi cu putinţă spre óreşicare lu-
crare acelora, pentru care prin cea maĭ dinainte
obştéscă a nóstră anafora, am rugatŭ cu umilinţă
pre Înălţimea ta, saŭ cum va socoti maĭ cu cu-
viinţă domneasca Înălţimeĭ tale purtare de gri-
jă şi milostivire.

4. Fiindŭ că jidoviĭ din pricina hrisóvelorŭ
ce li s'aŭ făcutŭ de la o vreme cu hotărătă da-
re a biruluĭ lorŭ, să adună mulţime din toate
părţile, care nimică altă nu folosescŭ, de cătŭ
numaĭ că pricinuescŭ în mare scumpete zaheré-
oa, şi aceĭ săracĭ dintre dănşiĭ, însărcinăndŭ ia-
răşĭ pe a lorŭ neam, s'aŭ umplutŭ tóte tărguri-
le de jidovĭ, fără a ave vre un folosŭ de la dăn-
şiĭ domniea saŭ ţara, găsimŭ cu cale la acéstă
de isnóvă aşezare, să se facă şi pentru dănşiĭ
o hotărîre cu sporire peste ceea ce daŭ, care să
se scadă din hotărita somă a biruluĭ ţăriĭ, spre
uşurarea locuitorilorŭ, la oare care greutăţĭ nu
prind eĭ căt de puţinŭ, din pricina arătatelorŭ
hrisóve.

5. Luăndŭ sama şi socotind prea cu amărun-
tulŭ, baniĭ pe un anŭ ce s'aŭ strănsŭ din ţară
atăt în anul trecutŭ, cum şi în anul acestŭ cur-
gĕtoriŭ, pentru birulŭ ţăriĭ şi pentru imdat, ca-
re să istovăscŭ la viitórea lună Septemvrie, ne-
am pliroforisit că suma ce s'aŭ luat din ţară, s'aŭ
strinsŭ cu uşurinţa şi odihna locuitorilorŭ şi ne-am
bucurat pentru că aŭ fostŭ nimerit acel din în-
ceput socotit chipŭ, spre străngerea banilor acés-

 2

tora a imdatuluĭ, şi putem pliroforisi pe Înălţimea ta, că ţara se află întru bună stare, încătŭ istovindusă baniĭ imdatuluĭ, şi lipsindŭ acéstă greutate şi făcĕndusă răndueala biruluĭ în aşăḑare după aratata rănduealǎ, cu potrivită cumpănire, trebue se fie mare şi simţitóre uşurinţa ţăriĭ, rămăind cu toţiĭ în odihnă şi mulţămire. Dar fiind că la anulŭ 1783 aŭ fostŭ obicĭnuite rănduele de orḑŭ, fănŭ, i lemne, şi pentru Ocnă, şi pentru osebite slujbe şi trebuinţă ale curţiĭ Gospod, să cumpărà acestea tóte cu rezatŭ păzar şi cu banĭ gata, după cum am văḑut cu toţiĭ cheltuind Înălţimea ta cu mulţămire some de banĭ pentru aceste trebuinciόse, trecĕnd cu viderea şi acele drepte şi orănduite, şi neuĭtăndute la paguba Înălţimeĭ tale pentru ne supărarea locuitorilorŭ şi uşurinţa ţăriĭ, cum şi pentru chiriile caselorŭ Ocniĭ, de care să face rănduealǎ şi la 1783, am cunoscut mare deosebire la platǎ, fiind îndoită, încăt şi maĭ mult plata ce s'aŭ hotărît de cătră Înălţimea ta în anul trecut şi în anul acesta, de căt acelŭ ce se da atunce, încăt am văḑut şi de cătră Înălţimea ta, s'aŭ dat mare sumă de banĭ numaĭ şi numaĭ pentru a locuitorilorŭ mulţemire, decĭ pentru ca să rămăe statornică această bună obicĭnuinţă, cu rădicarea rănduelilor acelora, şi ca să lipsască desăvărşit, încăt să nu rămăe în urmă pricină de rea urmare, socotim dacă şi de cătră Înălţimea ta se va găsi cu cale, în locul acestor arătate drepte şi cuviincioase pentru domnie, şi pentru cele de trebuinţa curţiĭ, să se rănduească ca să iea domniea o somă de banĭ, şi de acuma se nu se maĭ facă rănduele de orzu, fănu, şi altele aseminea, şi aşa

să rămăe neclintită această punere la cale ce se va începe din vremea Înălţimeĭ tale, căcĭ într'alt chipŭ nu ni s'au părut, cu cuviinţă, nicĭ cu dreptate, nicĭ de laudă ca să se stenahorisască până la atâta domniea; în vreme când ţara s'aŭ uşurat de greutatea banilor imdatuluĭ, şi se află întru fericirea şi bună orănduealĭ şi stare, supt părintésca şi domneasca voastră ocărmuire a Înălţimeĭ tale, maĭ vârtos că şi numărul scutelmcilor pentru înmulţirea stăreĭ boirestĭ, s'aŭ sporit din vreme în vreme şi se adăogeşce, şi pentru ca să ne adeverimŭ de paguba ce se pricinueste domnieĭ, de aceste aratate maĭ susŭ, cercetăndŭ condicile, şi făcĕndŭ cu amănuntulŭ cercetare, şi socotéla cheltuelilorŭ acestora, ne'am încredinţatŭ că cuprind 145,000 leĭ, decĭ acestĭ banĭ găsim cu cale să se sporéscă la cea maĭ dinainte hotărătă somă 1,745,000 leĭ, cuprinzindusă în aceştiea banii scutelnicilorŭ care se plătescŭ de la Visterie, cumŭ şi baniĭ arătaţĭ prin pontulŭ al doile ale aceştiĭ anaforale 159,387 leĭ, birulŭ mazililorŭ, ruptaşilorŭ, ruptelorŭ, neguţitorilorŭ hrisovoliţĭ, crăcĭme, dughene şi jidovĭ.

6. În soma biruluĭ anuluĭ se vor spori şi baniĭ mazililor, şi o neapărată cheltuealĭ a pămĕntuluĭ, care maĭ înainte este hotărită ca să se ea din ţară, şi să se dea spre ţinerea menziluluĭ, după cum şi pănă acum s'aŭ urmat, fără să se supere ţara cu chipurile ce se urma maĭ înainte, din care se pricinuea mare perzare în dobitoacele noroduluĭ, şi nesuferită supărare despre trecătorĭ, şi alte multe păgubirĭ;—pentru acest condeiŭ a banilor menziluluĭ la începutul domnieĭ a Înălţimeĭ tale, am fost socotit ca să se stringă

osebit din ţară cu nume hotărit pentru menziluri, după cum s'aŭ arătat prin cea de atuncea anafora, iar acuma fiind că se face de iznoavă arătare, am socotit maĭ de folos ca să se unească şi banii menzilului cu banii hotărîţĭ aĭ biruluĭ înpărţinduse între arătatele patru şferturĭ, fără a se maĭ adaogi osăbită dare pentru menzil.

7. Osebit se vor maĭ spori în soma biruluĭ ţăriĭ şi banii cheltueliĭ obicinuiteĭ zaherele, care cuprind 26,000 leĭ, după socoteala ce s'aŭ făcut şi s'aŭ căutat de către noĭ, care după cum s'aŭ găsit cu cale atunce cu Sfatul de obştie, s'aŭ dat de la casa imdatuluĭ, găsindusă cu cale acum ca şi aceştiea să se unească cu soma biruluĭ ţăriĭ de acuma înainte, şi măcar că banii aceştiea se putea scădea din banii plăţiĭ zahereliĭ, ce daŭ locuitoriĭ precum s'aŭ urmat şi la anul 1783, dar pentru ca să nu să vadă scădere din plata ce are să ea fieşte care pe zahere, şi să se socotească oprire, şi ca nu cumva după vreme să nască dintru această pricină şi asuprele şi strămtorire (măcar că acuma în zilele Înălţimeĭ tale sunt neertate toate aceste), şi pentru ca să'şĭ ea locuitoriĭ în toată vremea deplin soma lor de plată, precum şi în anul trecut s'aŭ urmat, care este de mare mulţămire ţăriĭ şi de îndemnare spre lucrarea pămĕntuluĭ, precum aceasta acuma în zilele Înălţimeĭ tale s'aŭ arătat în faptă, pentru că văzind locuitoriĭ în anul trecut că li s'aŭ plătit banii, plata zahereliĭ deplin până la un ban, s'aŭ pornit în anul acesta de bună voe cu mare silinţă spre lucrarea pămĕntuluĭ, dar iarăş ne fiind cu dreptate a se păgubi domniea, se vor plăti de către ţară precum s'aŭ

ḑis unindusă în soma biruluĭ anuluĭ, iar baniĭ preţul zahereliĭ se vor plăti locuitorilor deplin în toată vremea precum şi în anul trecut s'aŭ urmat.

8. Asemine să se sporească în suma biruluĭ şi lipsa, ca din răsurile, care s'aŭ pricinuit din sporirea lefilor, ce trebuinţa aŭ cerut ca să se facă la unile din boeriile pămĕntuluĭ, şi Ispravnicĭ şi orănduiţilor sameşĭ, şi judecătorilor care sunt trebuincioşĭ pentru folosul obştieĭ, paza bunelor orănduele, stătorniciea ţăriĭ ; înlesnirea judecăţilor cu dreptate, şi pentru înpiedecarea celor de maĭ înainte apucăturĭ obicĭnuite jacurĭ, care în ḑilele Înălţimeĭ tale s'aŭ rădicat, drept aceea şi lipsa aceasta a caseĭ răsurilor care în anul acesta are să se stringă din ţară la Septemvrie înpreună cu rămăşiţa biruluĭ imdatuluĭ, şi acum să se unească şi soma biruluĭ anuluĭ, decĭ făcĕndusă cu amăruntul socoteală tuturor banilor ce prin ponturile arătate maĭ sus să cuprind atăt acelor ce aŭ să între în Visterie, pentru cheltuelele ţăriĭ căt şi a ţineriĭ menzilurilor, cheltuelele zahereliĭ, şi pentru lipsa caseĭ răsurilor, s'aŭ aflat că toată soma banilor se cuprindŭ în 1,916,000 leĭ, însă :

Leĭ.	
1,600,000.	Baniĭ Visterieĭ, în care se cuprindŭ şi baniĭ scutelnicilor.
145,000.	Spre întămpinarea rănduelilor de fănŭ, orzŭ, căratul săriĭ, şi altele.
120,000.	Pentru ţinerea menzilurilor în care să cuprind şi 15,000 leĭ, ce s'aŭ maĭ sporit peste căt s'aŭ dat în anul trecut din pricină că suma nu

	s'aŭ găsit muştereĭ să eie menzilurile pentru scumpetea cailor şi a altor trebuincioase.
26,000.	Pentru cheltuelile zahereleĭ.
25,000.	Neagiunsul lefilor la casa răsurilorŭ
1,916,000,	

Din care scădéndusă condeiul mazălilor, ruptaşilor, şi a altora ce s'aŭ arătat, maĭ sus, care cuprind 159,387 leĭ, rămăne soma banilor ce aŭ birniciĭ ţăriĭ într'un anŭ, 1,756,613 leĭ, care osăbindusă în patru şferturĭ de opotrivă fac la un şfert 439,153 leĭ, 30 bani, care aŭ să se stringă în treĭ lunĭ, luăndusă pe acestiea şi obicĭnuita răsură căte 15 parale de leŭ spre plata lefilor ţăriĭ. Pentru această somă de banĭ ce are să se eie de acuma înainte, cu adăncă luare aminte socotind de este cu greutate şi supărare pentru ţară, şi potrivind cu cele de mai înainte, ne-am adeverit din sămĭ şi din socotele că este mult maĭ usoară, şi suntem încredinţaţĭ că stringerea someĭ banilor acestora nu va pricinui nicĭ o greutate, ce va fi de mare odihnă şi mulţămire locuitorilor, iar dacă vre odată (ferească Dumneḑeŭ) se va întămpla a se priface această de acuma bună stare a ţăriĭ în sărăcie şi slăbăciune, şi se va cunoasce viderată întămplare, vĕtămătoare şi pricinuitoare de stricăcĭune ţăriĭ, precum boala ciumeĭ şi alte asemine, care neaparat va săli trebuinţa a se urma uşurinţa ţăriĭ, atunce făcĕndusă cuviincoasă punere la cale şi chibzuire, se va pune în lucrare acea care prin obştească socotinţă şi giudecată, şi hotărărea domnieĭ se va păre a fi cu cale şi de trebuinţă, făcĕndusă cuviincĭoasă uşu-

rinţă şi scădere, pentru ca să rămăe locuitorii de apururea întru statorniciea şi fără grijă stricăciune, şi fiind că prin obşteasca anafora ce s'aŭ făcut de către noi în anul trecut, s'aŭ fost arătat că darea biruluĭ bejenarilor ce vinŭ aice în ţară se nu se cuprindă în suma Visterieĭ, ce să se socotească osăbit venit, vădĕnd că acum din pricina buneĭ ocărmuirĭ a Înălţimiĭ tale, să adună mulţĭ, cu toate că în zilele Înălţimeĭ tale nu se nădăjdueşte ca să fie de vre o stricăciune, încăt să se scadă din ceĭ vechĭ locuitorĭ aĭ ţăriĭ, şi să se sporească între bejănariĭ veniţĭ din noŭ, dar socotind a fi de trebuinţă, ca să se întămpene în zilele Înălţîmeĭ tale toate acele căte şi după vreme pot să fie cu catahrisis şi rea urmare, de se va judeca cu cale şi de către Înălţimea ta, să se cuprindă în soma arătată, şi acéstă sumă ce se ea de la bejenarĭ, şi se nu fie osăbit condeiŭ, rămăind şi aceĭ care aŭ venit pănă acum, şi aceĭ care vorŭ veni de acum înainte, agiutoriŭ ţăriĭ pentru ca să fie şi pentru maĭ multă uşurinţă ţăriĭ şi a locuitorilor eĭ şi spre lipşirea rălilor urmărĭ ce după vreme potŭ se nască dintr'aceasta, cum şi pentru mazilĭ, şi ruptaşĭ acărora dăjdiĭ se cuprinde în 11 lei, dăjdiĭ într'unŭ anŭ, socotim că după cum cu birul ţăriĭ s'aŭ gâsit cu cale să fie în patru şferturĭ, asămine şi dajdiile lor să se analoghisască iarăş în patru părţĭ, ca să lipsîască şi de asupra lor supărarea orănduiţilor stringĕtorĭ de banĭ de pe fieşte care lună, însă fiind că maziliĭ şi ruptaşiĭ din vremea ce s'aŭ aşăzat ţinerea menziluluĭ, cu rănduealа ce se păzeste şi acuma, aŭ plătit şi eĭ la baniĭ menziluluĭ căte un leŭ 60 banĭ de cruce, şi Înalţimea ta, înoindule acum hrisovul ce

aŭ, aĭ făcut milă cu dănşiĭ şi le-aĭ rădicat 60 banĭ de cruce, iară căte un leŭ de cruce aŭ rămas să dea şi de acuma înainte ca un lucru ce este obştească datorie, şi de vreme ce baniĭ menzilului s'aŭ socotit să între tot în soma biruluĭ ţăriĭ, găsim a fi cu cale ca şi la acestiea să se socotească baniĭ menziluluĭ tot în suma banilor dajdiilor, ca se nu se maĭ strîngă nicĭ de la dănşiĭ osăbiţi banĭ pentru menzil, şi pentru ca să fie şi darea lor în patru părţĭ potrivite, socotim ca să li se rădice baniĭ menziluluĭ, şi să se maĭ sporească cu o giumătate de dajdie, să fie dajdiile 12 întrun anŭ şi făcĕndusă în patru şferturĭ iarăşĭ căte pe treĭ lunĭ se dea la fieşte care şfertŭ căte treĭ dajdiĭ de o potrivă, şi măcar că baniĭ ce se cuprindŭ 4023 leĭ, ce se cuvine a da pentru menzil căte un leu de cruce, iar o giumătate de dajdie ce are să se sporească, cu răsurile împreună, cuprind numaĭ 2702 leĭ, şi rămăn folosiţi cu 1231 leĭ. Înse socotim să li se facă această uşurinţă atăt pentru potrivirea dăjdiilor, căt şi pentru ca să se afle la multe slujbe din poroncă, asemine şi căte cincĭ leĭ de cruce ce sunt obicĭnuiţĭ de daŭ la baniĭ menziluluĭ neguţitoriĭ cu hrisóve, iarăş socotim să nu se maĭ stringă osăbit nicĭ de la acestiea cu nume osebit, nicĭ dela acestiea cu nume de menzil, ce fiind că darea lor după aşăzarea ce aŭ, este de doă ori pe anŭ un sfert, la Sf. Georgie, şi altul la Sf. Dimitrie, să se sporească şi baniĭ aceştiea a menziluluĭ tot în baniĭ acelor doă şferturĭ, cum şi ruptele Visterieĭ fiind că aşăzarea lor este în doă şferturĭ unul la Sfăntul Georgie, şi altul la Sf. Dimitrie, şi osăbit maĭ plătea şi la ajutorinţa de iarnă o a patra parte din toţi

banii căţi sunt aşăzaţi pe anŭ, şi la banii menzilului încă plătea căte doi lei de cruce, acum dar fiind că şi ajutorinţa de iarnă lipsăşte, şi banii menzilului să socotescŭ în soma birului ţării, găsim cu cale şi pentru acestiea ca atăt acea a patra parte de bani ce da la ajutorinţa de iarnă, căt şi aciea doi lei cei da pentru menzil, să se sporească, pe fieşte care tot la cele doă şferturi, şi să nu mai dea osebiţi bani, cu nume de a patra parte şi de menzil. Noi pre plecatele slugi ale Inalţimei tale urmăndu după hotărirea înpărătescului Hatişărif, după domneasca ţîdulă a Înălţimei tale, şi după neapărata datorie ce avem, cu toată luare aminte judecănd şi cu amăruntul cercetănd pentru toate, şi pliroforisindune, într'acest chipu am socotit şi am găsit cu cale, atăt pentru cea de acuma înainte aşăzare căt şi soma birului şi a cuviincioasăi cumpănire, iar Înălţimea ta după ne adormita purtare de grijă ce deapururea ai spre fericirea obştiei, odihna şi buna petrecire a tuturor locuitorilor, judicănd cele mai de cuviinţă, vei da hotărăre, şi dacă se va găsi cu cale, şi de către a Înălţimei tale înţălepciune a se urma aşăzarea birului ţării şi celelalte după cuprinderea plecatei noastre anaforale, îndrăznim cu toţii de obşte a ne ruga Înălţimei tale, să se legiuească şi să se statornicească această aşăzare de a se păzi dea pururе cu nestrămutare, iar pentru curtea domnească, care ne fiind cu putinţă a se mai urni punerea în lucrare a acestii binale, fiindŭ văzută şi cunoscută de către toţi cea cu totul nesuferită neodihnă şi supărare, atîtŭ a domniei cum şi a tuturor orăşănilor şi a tótă ţéra, cu Sfatul şi cererea a tuturor de obşte, s'aŭ socotit şi s'aŭ pus

la cale ca să se facĕ iară'şĭ la locul ce aŭ fost şi maĭ înainte; baniĭ ce vor fi trebuitorĭ a se cheltui, se vor orîndui cu dréptă cumpănire ca să'ĭ dé ţéra de osăbitŭ, fiind acésta neapărată datorie a ţĕriĭ, şi cătă somă de banĭ va cere trebuinţa, a se cheltui cu facerea curţiĭ, şi la ce vreme, se va orăndui ca să'ĭ dea ţéra, vom arăta Înălţimeĭ tale, prin deosăbită plecată a nóstră Anafora.

Aĭ Înălţimeĭ téle &. &.

1804 Iulie 5.

Cătră Dumneḑeŭ smerit rugătoĭŭ,
Veniamin Mitropolit Moldavieĭ.

Prea plecate slugĭ:

Ştefan Sturza Logofăt, Necolaĭ Roset Logofăt, Costachi Ghica Vel Logofăt, Iordachi Canta Logofăt, Mihaĭŭ Sturza Logofăt, Constandin Balş Logofăt, Iancu Razu Vel Logofăt, Costandin Greceanu Logofăt, Iordachi Balş Vist, Teodor Balş Vornic, Constandin Paladi Vornic, Dimitrie Ralet Vornic, Nicolaĭ Balş Vornic, Alexandru Iancu-Leŭ Vornic, Lupu Balş Vornic, Costandin Balş Vornic, Manolachi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Iordachi Roset Vel Vist, Vasilie Roset Postelnic, Costandin Costachi Postelnic, Sandul Sturza Vist.

Anaforaoa ce s'aŭ făcutŭ pentru aşăzarea biruluĭ ţĕriĭ din 1814 Maiŭ 15.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VVD.

CU MILA LUI DUMNEḐEŬ DOMN ŢERII MOLDOVEI.

Dănduse domnieĭ mele acéstă obştéscă Anafora de către dohovniceştiĭ părinţĭ, Preaosfinţiea sé Chir Veniamin Mitropolit, şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ episcopĭ, a sfintelorŭ pămĕnteşcĭ episcopiĭ

Romanul şi Huşul, şi de către aĭ noştri cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ veliţĭ, întru părintésca nóstră iubire şi buna voinţă pentru tóte acele care alcătuescŭ uşurinţa locuitorilor a domneşciĭ nóstre ţĕrĭ, şi care privescŭ la folosul, şi buna vieţuire de obşte, părinteşte, am luat aminte tótă cuprinderea atît asupra aşĕḑăriĭ biruluĭ, cum şi asupra altor alcătuirĭ drepte, ce s'aŭ făcut pentru a locuitorilor uşurinţiă, şi pentru paza vechilor pămĕnteşcĭ privilegiurĭ, şi fără îndoire vĕḑĕnd tóte aşĕḑĕrile urmate cu unire la părintésca nóstră bună voinţă, după greutatea cheltuelilor de acum, care şi de către domnie alcătuescŭ sporire multă peste acele ale vremiĭ de maĭ înainte, de am şi avut dreptate a cere aşăḑarea biruluĭ, în soma ce aŭ fostŭ de la locuitorĭ pănă la anul 1806, fiind acea aşăḑare alcătuită cu potrivirea hotărireĭ înaltuluĭ vrednic de închinăciune Hatihumaium, şi cu obştésca socotinţă prin obştésca Anafora; cu sufletéscă mulţămire voind a rădica maĭ mult sarcina de greutate asupra nóstră, priimimŭ cu bucurie a se aşeḑa către toţĭ locuitoriĭ ţĕriĭ, numaĭ suma de 1,260,000 leĭ, de care scăḑênduså: 140,000, leĭ, soma ce se cuprinde asupra treptelor ce aŭ aşăḑarea lor, cu deosăbire împreună şi dare într'unŭ anŭ a dughenilorŭ, rămâne să fie asupra locuitorilor satelor şi cu tărgurile numaĭ 1,120,000 leĭ, care somă după aşăḑarea făcută la 1804, alcătuindusă cu dréptă cumpĕnire în patru şferturĭ, cîte pe treĭ lunĭ, se cuvine să fie şfertul de 280,000 leĭ, iar începerea aşăḑăriĭ biruluĭ, de la 10 a viitóreĭ lunĭ Iunie, cănd dupĕ otomanicescul calendariŭ se împlineşce vadéoa de doĭ anĭ, care prin milostivnică îndurare aŭ fost dă-

ruită spre răsuflarea locuitorilor, şi după contenirea resboiuluĭ, cu părintéscă luare aminte fiind domniea me şi la vechiul privilegiŭ pentru scutelnicĭ, breslaşĭ şi slugĭ, şi macar de şi urma greutate întru acésta cu pricina strimtorireĭ loculuĭ, şi împuţinarea locuitorilor după schimbarea hotaruluĭ, dar domniea me întru părintésca bună voinţă, a se păzi fără strămutare privilegiurile şi dreptăţile némuluĭ boerescŭ, şi acésta fiind una din'tru acele din'tăĭ dreptăţĭ care se atinge de obştésca tréptă a boerescului némŭ, legiuim paza acestuĭ privilegiŭ nesmintit fără cît de puçină micşurare, şi hotărim ca după rănduiala aşăzată de maĭ nainte întru aceeaş neschimbată hotărire să se dee la tóte rangurile boerescĭ, şi la toţĭ aceĭ ce se cuvine să aĭbă întru acéstă împărtăşire, atît scutelnicĭ şi breslaşĭ cum şi slugĭ, cu rănduiala întemeeată, ca scutelniciĭ şi breslaşiĭ plătinduşĭ birul lor întru drépta analogie întru urmarea aşăzăriĭ biruluĭ, să rămăe ne supăraţĭ despre toate havalelile, iar slugile se fie slobozĭ de bir, şi din soma de 1,260,000 leĭ, cu aceeaşĭ din vichiŭ legĭuită aşăzare, se vor da pe toată luna din Vistiriea domnieĭ mele, căte doĭ leĭ de un fieşte care scutelnic, după izvodul ce se va face cu pecetea domnieĭ mele, pentru scutelniciĭ leguiţĭ. Dintru aceasta somă va fi şi întimpinarea cheltuelilor Visterieĭ, şi ţinerea menzălurilor cu alcătuirea de la 1804, luăndusă la domneasca noastră cămară şi baniĭ rusumaturilor după acea din vechiŭ legiuită aşăzare, şi nădăjduim la milostivirea Dumnezeească, că după scăderea ce s'aŭ făcut locuitorilor întru toate, petrecănd eĭ întru maĭ multă liniştire, şi uşurinţă cu

sporirea maĭ multă, şi bună starea lor se va întemeea şi aşăzarea biruluĭ va fi cătră dănşiĭ nesimţitóre. Dar dacă în potriva aceştia nedejde, va cere în urmă trebuinţa de vre o uşurinţă, noĭ atuncea nicĭ aceasta nu vom trece-o cu viderea, ce după dreptate, părinteşte pre cătŭ se va căde vom urma uşurinţa lor, găsimŭ cu cale obşteasca socotinţă şi pentru lipsa caseĭ răsurilorŭ pe vremea trecută, ca spre înplinirea aceşteĭ lipsă, să se păgubéscă lefile pe doue lunĭ, afară de lefile beslegiilorŭ, i a neferilorŭ domneştiĭ nóstre curţĭ, i a dumisale Divanŭ Efendisŭ, şi a doftorilorŭ politieĭ. Darŭ fiind că păgubirea de odată de doă lunĭ va fi simţitóre la aceĭ ce se află slujindŭ domniea me, hotărămŭ ca se fie acéstă în doă părţĭ, adică lefile pe o lună să se păgubéscă în anulŭ acesta curgătoriŭ, şi lefile pe o lună să se păgubéscă la anulŭ viitorŭ ; la plecarea şi socotinţa domnieĭ mele găsim şi alcătuirea făcută pentru ţinerea menḑălurilorŭ în somă de 1200 caĭ, după care cu alcătuirea acea de maĭ înainte, pe acéstă somă să se dee din ţară, şi soma surugiilorŭ, a cărucerilorŭ, şi a fănuluĭ, şi asemine şi orḑul în cuprinderea aceştiĭ obşteştĭ Anaforale ; căcĭ şi întru acéstă dreaptă şi cuviinciósă este uşurinţa ce se alcătueşte cătră locuitoriĭ domneştiĭ nóstre ţerĭ. Dreptŭ aceea întru tóte aceste vrednice alcătuirĭ cu bună chibḑuire, care suntŭ unite cu părintésca nóstră dréptă cugetare, spre uşurinţa locuitorilorŭ domneştiĭ nóstre ţărĭ şi de obştie buna vieţuire, hotărâmŭ urmarea întocmaĭ, şi locuitoriĭ întru acéstă alcătuire vor rămăne uşuraţĭ cu soma de 94,540 leĭ, afară de răsurĭ, ce s'aŭ lăsatŭ maĭ gios de soma aşăzeriĭ ce aŭ fost

la 1806, cu lăsare a nu se maĭ însărcina la un şfert cu parte de baniĭ biruluĭ a scutelnicilor şi breslaşilor întru alcătuirea aşăzăriĭ de la 1804. Căcĭ aceasta s'aŭ gesit a fi alcatuire asupritoare, cu ertare de tot a sporireĭ, care în vremea rezboĭuluĭ s'aŭ fost făcut peste acea din vechĭ obicĭnuinţă la goştină şi vădrăritŭ, şi cu alcătuirea menzălurilor, a se ţine în maĭ mică somă de caĭ, după care urméză către locuitorĭ uşurinţă cu înjumătăţire dintru acele ce până acum întru ţinerea menzălurilor aŭ dat, şi întru nedejde ne îndoită că după aceste alcătuirĭ de uşurinţă va fi de obştie petrecere cu îndestularea buneĭ vieţuirĭ, după dreapta cugetare şi buna voinţă a domnieĭ mele, întărim anaforaoa acésta cu a nóstră domnéscă iscălitură şi pecete.

1814 Maĭ

(Isălitŭ) Noĭ Scarlat Alecsandru Kalimah Voevod.

PREA ÎNĂLŢATE DÓMNE!

Întru adunarea nóstră la sfânta Mitropolie cu ţidula Înălţimeĭ tale, din 8 a curgătóreĭ lunĭ, cu tótă luarea aminte fiindŭ la dreapta şi cuviinciósa rânduire, a se alcătui aşăzarea biruluĭ ţeriĭ, care urmează să fie după împlinirea de doĭ anĭ, vadeoa, ce prin milostivirea prea putemiciĭ împărăţiĭ s'aŭ dăruitŭ locuitorilor ţĕriĭ, întru ertarea de birŭ spre resuflarea lor, după contenirea resboiuluĭ şi închierea păciĭ, între a nóstră pre puternică otomanicéscă Poartă, şi între împĕră-

ţia Rosieĭ, iară împlinirea acestiĭ vadele cu urmarea calendaruluĭ otomanicescŭ, alcătuesce a fi la 10 a viitóreĭ lunĭ Iunie anul curgĕtorŭ, în cuprinderea ţiduliĭ Înălţimeĭ téle, rănduinduse aceea cuviincĭoasă aşĕḑare a biruluĭ ţĕriĭ, alcătueşce a se întocmi şi tóte alte cuviincĭoase aşĕḑarĭ, care urméḑă spre folosulŭ de obştie, şi care în vremea rĕsboiuluĭ s'aŭ smintitŭ din drépta lor rănduealā, iar pe lăngă aceste, precum întru tóte altele din vremea suireĭ Înălţimeĭ téle pe strămoşăsculŭ şi părintesculŭ scaunŭ al domnieĭ aceştiĭ ţĕrĭ, cu necontenire aĭ lucratŭ tóte acele spre uşurinţa ţĕriĭ, şi spre folosulŭ obştescŭ, nemărginită sufletească mulţămire, cu tóţiĭ de obştie am căştigatŭ, vĕḑĕnd că şi întru acésta cu asemine domnească îngrijire, şi întocmaĭ părintéscă iubire ca unŭ adevĕrat părinte a patrieĭ aceştiea, rănduind cuviincĭoasele aşeḑărĭ, cu priimire părintească alcătuieşce a se păzi privilegiurile pămĕnteşcĭ fŏrŏ smintélă, şi a se uşura locuitoriĭ ţĕriĭ întru tóte şi întru aşeḑarea biruluĭ, şi întru ţinerea menzălurilorŭ ţĕriĭ, dar şi întru 'acele dărĭ, care la slujbele rusumaturĭ: goştina şi vĕdrĕritul, în urmarea resboiuluĭ s'aŭ adaosŭ către dânşiĭ, dupĕ aceea de atuncea nevoinţiă, peste acea din'tru învechime hotărire. Drept aceea alcătuiţĭ noĭ pe temeiul părinteşciĭ iubirĭ a Înălţimeĭ téle, înfăţoşindune Visteriea Înălţimeĭ téle, cuviincĭoasele înştiinţărĭ pentru suma locuitorilor ţĕriĭ, a fieşte căruea sat şi tîrg, şi căte altele aŭ cerut trebuinţa, spre dovada aceştiĭ de acum stărĭ a locuitorilor, ne-aŭ înfăçioşat şi estract în somă de 1,354,540 leĭ, care după aşăzarea făcută la 1804, cu urmare de 4 şferturĭ întru'nŭ an, se aflà darea biruluĭ ţăreĭ pănă

la anul 1806, când s'aŭ deschis rezboiul, iară în soma aceasta se cuprinde darea unuĭ anŭ asupra locuitorilor, satele cu tărgurile, şi o dare obicĭnuită a se lua în luna luĭ Genarĭe, numaĭ de la dughene, dar şi toate celelalte trepte: mazilĭ, ruptaşĭ, rupte ale Visterieĭ, jidovĭ şi neguţitorĭ aşăzaţĭ cu darea lor întru osăbire. Şi macar că după cunoscute şi fără îndoire cheltuelile domnieĭ, care întru această vreme sunt încă cu sporire, urmănd aceasta şi de la sporirea ce aŭ luat cursul monedeĭ, dar şi întru părinteasca hotărire a Înălţimeĭ tale a se păzi vechiul privilegiŭ de scutelnicĭ şi breslaşĭ şi slugĭ, ce este alcătuit să aibă fieşte care rangŭ a boĭerie, şi toţĭ alţiĭ cărora este cuviincĭoasă această înpărtăşire, nici de cum nu era necuviincĭoasă însuşĭ suma aceasta să se aşăză iarăş, fiind că în micşurarea eĭ pe lăngă altele pricinueşte micşurare de irat şi la casa răsurilor de unde se plătesc lefile celor ce slujăsc pămĕntuluĭ. Dar după plecarea de milostivire a Inălţimeĭ tale spre uşurinţa locuitorilor ţăriĭ, prin bună priimire a rădica şi însuşĭ Înălţimea ta, parte de strămtorirea întru care se află acum locuitoriĭ ţăriĭ, nu numaĭ pentru acele grele pătimirĭ din vremea rezboiuluĭ, ce şi cu despărţirea hotaruluĭ, care pricinueşte lor lipsă de locurile hraneĭ cuviincĭoase pentru dănşiĭ, şi pentru dobitoacele lor, şi cu potrivire la cea de acum stare a locuitorilor, socotim că va fi fără simţire de greutate a se aşăza pe un anŭ soma biruluĭ ţăriĭ, 1,260,000, afară de răsurile obicĭnuite căte 15 parale la leŭ, alcătuinduse această somă cu bună chipzuire şi dreaptă cumpănire asupra locuitorilor satelor şi a tărgurilor, cum şi asupra

tuturor celoralalte trepte: mazili, ruptaşĭ, rupte ale Visterieĭ, jidovĭ, armenĭ, şi neguţitorĭ, ce sunt cu darea lor în osăbită aşăzare, şi întru această somă să fie şi darea cea obicĭnuită a se lua pe dughene odată într'un anŭ la luna luĭ Genarie, şi din soma aceasta, scoţinduse soma dughenilor şi soma asupra treptelor, care urmează aşĭ ave aşăzarea lor osăbită.

Soma asupra locuitorilor satelor şi tărgurilor cu răndueala aşăzăriĭ ce s'aŭ făcut la 1804, începănduse aşăzarea aceasta de la 10 a viitoareĭ lunĭ Iunie, cănd se împlineşte acea de doĭ anĭ vade, rănduită locuitorilor ţăriĭ întru ertarea de bir, să se alcătuească cu înpărţirea de patru şferturĭ într'un anŭ, şi un fieşte care şfert căte treĭ lunĭ, şi aşa întru această alcătuire cu dreaptă cumpănire făcĕnduse aşăzarea biruluĭ, scutelniciĭ şi breslaşiĭ întru bună voinţa Înălţimeĭ tale, alcătuită pe temeiul păzireĭ acestuĭ privilegiŭ, fără smintire se vor da soma legiuită la fieşte care rangŭ a boerilor, şi la toţĭ alţiĭ, câţĭ se cuvin să aibă înpărtăşirea aceasta, după izvodul ce se face cu pecetea Înălţimeĭ tale, pe rănduealа aşăzată de maĭ înainte, şi întru acest chip numărul scutelnicilor, şi a breslaşilor, plătind numaĭ dreaptă partea lor din soma biruluĭ, cu dreaptă analogie de havalele, vor fi apăraţĭ, spre îndestularea slujbeĭ caselor boereştĭ şi altora, şi pe soma scutelnicilor cuviincĭoşĭ fieşte căruea după izvod se vor da din Visterie, cu acea din vechiŭ legiuire şi căte doĭ leĭ de un scutelnic pe toată luna, şi întru apărarea de bir vor rămăne numaĭ slugile caselor boereştĭ, cu hotărirea acea de maĭ înainte, iar spre uşurinţa locuitorilor ţăriĭ, va ur-

ma încă lăsare cu totul a hotărîreĭ ce erà după aşăzarea biruluĭ făcută la 1804, ca în şfertul al treile să numaĭ dea baniĭ Visterieĭ scutelniciĭ şi breslaşiĭ, şi partea acelora să se încarce pe ceelalţĭ locuitorĭ. Nu va urma aceasta nicĭ decum fiind că se socoteşte alcătuire asupritoare, ce după aşăzarea ce se va face, vor urma toate şferturile cu plată de către toţĭ fără osăbire, şi aceĭ cu scutelnicĭ şi breslaşĭ, care va cere trebuinţa a se alcătui ca să'ĭ apere şi din darea biruluĭ, vor plătĭ birul scutelnicilor şi a breslaşilor dintru aceĭ doĭ leĭ ce vor lua din Visterie pe numărul scutelnicilor. Cu această alcătuire aşăzănduse birul ţăriĭ de 1,260,000 leĭ, din soma aceasta vor fi a se plăti aceĭ legiuiţĭ pentru scutelnicĭ căte doĭ leĭ pe un liude pe lună, pe soma scutelnicilor ce se cuvin a se da la rangurile boerilor şi altora, şi dintru această somă va fi întimpinarea cheltuelilor Visterieĭ, întru care şi soma cuviinciоasă spre ţinerea menzălurilor din preună cu ugeritul ce vor cuprinde inamurile, dar şi cheltuelele zaherelіĭ, şi alte cheltuelĭ a curţiĭ domneştĭ, pe alcătuirea făcută la aşăzarea biruluĭ de la anul 1804, afară de soma slujbilor rusumaturĭ care dintru învechime cu aşăzarea lor sunt legiuite pentru domnie. Iar baniĭ răsurilor căte 15 parale la leŭ pe toată soma aşăzăriĭ biruluĭ stringĕnduse împreună cu baniĭ Visterieĭ pe alcătuirea aşăzată de maĭ înainte, se vor da la casa răsurilor, şi vor urma spre plata lefilor la ceĭ ce se află slujind întru pămănteştele săvărşirĭ, şi suma aceştiĭ aşăzărĭ va fi afară de iraturile obicĭnuite a măriеĭ sale Doamneĭ, cu luare aminte chibzuind alcătuire şi a caseĭ răsurilor, care neapărat se

cuvine aşĭ ave o cuviincĭoasă stare, pentru ca să poată a întimpina lefile ce se cuvin să se dea, urmând şi aceasta după obşteasca trebuinţă pentru obştescul folos, căcĭ toate săvărşirile prin aceĭ rănduiţĭ în slujbele pămănteştĭ, pe această alcătuire sunt aşăzate, şi alcătuire fără îndoire dreaptă şi de cuviinţă. După toată chibzuirea ce am făcut fiind dreaptă şi părintească plecarea Înălţimeĭ tale a se rădica deasupra locuitorilor acea sporire făcută în vremea rezboiuluĭ cu darea maĭ mult peste obicĭnuinţa veche la goştină şi la vădrărit, întru strămtorirea cea de acum a ţăriĭ, care aseminea urmează şi cătră domnie, nicĭ de cum nu am putut găsi vre un înlesnitor chip, a se maĭ adaoge aceşteĭ casă vre un irat, rămăind numaĭ cu răsurile pe soma banilor Visterieĭ, şi acel de maĭ înainte legiuit irat din slujbele rusumaturĭ: goştină, desătină şi vădrărit, iar cu adăogire după bună voinţă a Înălţimeĭ tale, spre agiutoriŭ şi întru aceasta va maĭ ave şi va maĭ lua zăciueală şi din slujbele rusumaturĭ, vama şi ocna, din care până la această vreme n'aŭ luat, şi după acest irat pe soma ce va cuprinde într'un anŭ, potrivit cu soma iratuluĭ, să se alcătuească de cătră Înălţimea ta şi lefile, făcĕnduse izvod anume şi hotărânduse a se da de la casa răsurilorŭ lefe pe urmarea strămtorireĭ de acumŭ, la aceĭ care neapărat se cuvin a se afla în slujbe, şi săvărşirĭ pămĕnteştĭ, întru care şi ecpaeaoa curţiĭ domneştĭ, şi boeriĭ capichehaelile Ţarigraduluĭ. Am cercetatŭ şi socotéla aceştiĭ case pe următoriul anŭ, şi dupĕ iratulŭ ce aŭ avutŭ şi soma lefilorŭ ce aŭ fostŭ rănduită a se plăti, se vede să aĭbă acéstă casă neagiungere spre plata lefilorŭ întru împli-

nirea anuluĭ.... leĭ, şi fiindŭ că după tóte cercările, şi chibzuirele ce am făcutŭ, nicĭ de cum nu am pututŭ afla, nicĭ o înlesnire de unde să se întimpene lipsa acésta, pentru ca să conteniască acéstă neagiungere de la casa rĕsurilor, căcĭ întru neagiungere pricinuesce strămtorire şi supărare şi acelorŭ ce aŭ a lua lefile neîndestulare, socotinţa nóstră urméză, ca spre buna şi cuviincĭósa îndreptare a caseĭ aceştiea, din lefile pe doŭĕ lunĭ a anuluĭ curgĕtorŭ, să se plătiască numaĭ lefile beşlegilorŭ, a neferilorŭ curţiĭ Gospod, şi a dumisale Divan Efendes, dar şi a doftorilorŭ politieĭ în cuprinderea hrisovuluĭ ce are acéstă epitropie, iar toţĭ ceĭ-l-alţĭ câţĭ se cuprindŭ în izvodulŭ lefilor, să rĕmăe fŏrŏ luare de léfĕ întru aceste doŭe lunĭ, şi întru acestŭ chipŭ vindecânduse lipsa aceştiĭ casă cu urmarea ce s'aŭ zisŭ maĭ sus, se vor alcătui lefile pe soma iratuluĭ, şi va conteni nevoinţa néagiungeriĭ a se plăti lefile după hotărire; am alcătuitŭ asemine socotinţă, şi pentru ţinerea menzĕlurilorŭ ţĕriĭ, şi iarăşĭ întru aceia'şĭ plecare a Inălţimeĭ tale, spre uşurinţa locuitorilorŭ, după acéstă de acum strămtorire a ţĕriĭ, spre îndestularea şi a trebuinţeĭ acestiea urméză a se micşura menzĕlul, şi din suma de 2000 caĭ, ce aŭ fostŭ hotărire a se afla prin menzĕlurĭ cu ponturile anuluĭ trecut, prin acelé'şĭ drumurĭ ale ţĕriĭ şi prin acelé'şi menzĕlurĭ cu dréptă şi cuviincĭósă alcătuire de soma cailorŭ ce se cuvine a se afla la fieşte care poştă, să rĕmăe a se ţine menzălul de 1200 caĭ, pe acéstă somă a cailor să se dea din ţéră surugiĭ pe alcătuirea acea de maĭ înainte, la 4 caĭ un surugiŭ, şi asemine la 4 caĭ unŭ stogŭ de fânŭ,

să se dea la tóte poştele şi 40 căruceri cu alcătuire la cele întăĭ poşte câte doĭ căruceri, la al doŭile câte unul, şi la acele al treile la doŭă saŭ treĭ poşte câte unŭ căruceriŭ, căcĭ maĭ mult nu urmézä trebuinţa, şi spre împlinirea trebuinţeĭ de ţimiraşŭ la casa menzălulul, să se dea din ţéră 15 líudi, care să se rănduiască în numĕrulŭ cărucerilor, pentru care casa menzăluluĭ să eĭe hacul ce se va hotări pentru căruceri. şi cu acela'ş hac să năméscă 15 ţămiraşĭ, care să'ĭ aĭbă spre purtarea cărţilorŭ Visterieĭ; se fie îndatorită ţéra şi pentru întocmirea menzălurilorŭ cu aceea'şĭ rănduélă ce se urma şi pŏnŏ acum, iar pentru orzulŭ cuviinciosŭ care dupŏ alcătuirea de maĭ înainte urmézä câte 4 chile la unŭ calŭ, pentru ca şi menzălurile să'şĭ aĭbĕ întru acésta îndestularea cuviinciósă, dar şi locuitoriĭ să nu simţiască asuprire, pe aceea'şĭ socotinţă de 4 chile de unŭ calŭ, alcătuindŭ suma orzuluĭ 4800 chile pe soma de 1200 caĭ, acéstă somă în fie-care anŭ la vremea cuviinciósă să se rănduéscă în ţéră cu drépta cumpĕnire, şi îndatorinduse locuitoriĭ a pune suma acésta prin menzălurĭ precum se vor rândui să li se dea lor plata de către ţiitoriĭ poştelorŭ pe o chilă acela'ş preţŭ, care în vremea rănduelii va fi vîndérea orzuluĭ în ţéră.

Întru acestŭ chipŭ să se alcătuiască ponturile ţineriĭ menzălurilorŭ, şi pentru ca să pótă ţine alcătuirea lor cu întemeere, şi aceĭ ce vor lua ţinerea lor asupră, să pótă a'şi face chibzuirile cuviincióse spre îndestularea buneĭ stărĭ a menzălurilorŭ, să fie hotărire a se dá poştelorŭ întru ţinere cu legătură de contract, în vadea de 3 anĭ.

Aceste suntŭ socotinţele nóstre, şi chibzuirile

alcătuite pe temeiulŭ părintescei iubirĭ a Înălţimeĭ tale, pentru uşurinţia locuitorilor, liniştirea şi buna vieţuire de obştie, iar uşurinţia care întru acésta s'aŭ făcutŭ cătră locuitoriĭ ţĕriĭ, se alcătuesce cu lămurire 94,540, afară de răsurĭ, soma care s'aŭ lasat maĭ josŭ de soma de 1,351,540 leĭ, ce da ţéra la velétulŭ 1806, lăsare de tot a urmăriĭ ce aŭ fostŭ de la 1806, a se apara de unŭ şfertŭ într'un anŭ scutelniciĭ şi breslaşiĭ, şi a se însĕrcina partea acestora asupra celor-l-alţĭ, ertare de totŭ, asuprireĭ care în vremea rĕsboiuluĭ s'aŭ făcutŭ, dupĕ acea de atunce nevoinţă a se lua la slujba goştenii câte 3 parale şi 2 banĭ de o oae, şi câte una para de vadră, la slujba vĕdrĕrituluĭ, şi alcătuire a se ţine menzălurile ţĕriĭ în somă maĭ mică de caĭ, dupĕ care alcătueşce în giumătăţire la acele îndatorite a dà ţéra spre acéstă săvărşire. Întru acésta cu părinţésca plecare a Înălţimeĭ tale urméză aşĕzarea biruluĭ, şi uşurinţele cuprinse pentru locuitorĭ, dar şi dreptele aşĕḑărĭ întru paza fŏrŏ strămutare a pămĕnteşcelorŭ privelegiurĭ. Şi înştiinţemŭ pe Înălţimea ta.

1814 Maiŭ 15.

Aĭ Înălţimeĭ tale
Smeriţĭ cătra Dumneḑeŭ rugătorĭ:

Veniamin Mitropolit Moldavieĭ, Gerasim Episcop Romanuluĭ, Meletie Episcop Huşuluĭ.

Pre plecate slugĭ.

Costachi Ghica Logofăt, Constandin Balşŭ Logofăt, Iordachi Canta Logofăt, Sandul Sturḑà Vel-Vist, Iordachi Roset Vist, Vasile Costachi Vel Vornic, Alexandru Iancu Leu Vel Vornic, Costandin Balş Vornic, Dimitrie

Ralet Vornic, Manolachi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Vasile Roset Vornic, Neculaĭ Stratulat Vel-Vornic, Constandin Costachi Vel Vornic, Şărban Negel Vornic, Constandin Canta Vel Vornic, Teodor Balş Vel Vornic, Iordachi Catargiu Post.

Hrisov de la Neculaĭ Alexandru Mavrocordatŭ Voevod pentru pogonăritul de viĭ.

NOĬ NECULAĬ ALEXANDRU VVD.

BOJ MILOST. GOSPODAR ZEMLII MOLDAVSCOI.

Facemŭ şcire cu acéstă carte a domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a şci, ḑice dumneḑeesculŭ Apostol, câţĭ cu duhul luĭ Dumneḑeŭ sa pórtă, aceştiea suntŭ fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ, căruea 'ĭ urmează alergĕnd, cariĭ sunt iubitorĭ de dreptate, şi cu bună nevoinţĕ nevoinduse, cele dorite căştigară, iar cele pămĕnteşcĭ pămĕntuluĭ le lăsară, şi către cele cereşcĭ cu fapte bune se lipirĕ, acelŭ glasŭ de bucurie auḑindŭ, veniţĭ toţĭ ce v'aţĭ ostenitŭ, şi îngreueţĭ sunteţĭ, şi eŭ voŭă odihnă voiŭ da, iprocĭ. Asemine dar şi eŭ *şerbul* Domnuluĭ meŭ Is. Chrs, darul şi mila Sfinţieĭ séle, dăndumise stepenul domnieĭ ţěriĭ Moldoviĭ, bine am învoitŭ de la Domnulŭ, rĕvnind celor ce aŭ fost maĭ nainte de noĭ răposaţĭ şi milostivĭ domnĭ, care din'tre dânşiĭ o samă multe obiceiurĭ bune aŭ legat, şi aŭ aşeḑat în ţéră ca să aibă vecinică pomenire. Luatamŭ dar aminte şi domniea mea pentru rĕndul pogonărituluĭ de viĭ, care acest obiceiŭ este isvodit de cătĕva vreme, şi macar cum înţĕlegemŭ că s'aŭ fostŭ maĭ de multŭ într'un rîndŭ, şi părăsitŭ, şi ĭar s'aŭ aţiţatŭ de s'aŭ înoit de

s'aŭ urmatŭ şi pŏnŏ acum, la acéstă vreme, la adoua domniea nóstră, şi acésta căcĭ s'aŭ urmatŭ, nu că am poftitŭ să fie, saŭ că am cunoscutŭ a fi obiceiŭ rĕŭ, şi că nu este hulă al urma, căcĭ obiceiurile cele bune, laudă aduc, şi trag dupĕ sine Domnilorŭ, ce macar că ţéra ajungĕnd la multă slăbăciune din stropşĕtul oştelor, şi pradĕ, şi robie, precumŭ *aevea* este vederatŭ întru toţĭ, ş'obiceiurile cele vechĭ sunt nelipsite despre stăpînĭ a nu se plini, dar noĭ nu iam spăĭmĕntatŭ de unele ca acele, nicĭ iam uitat căcĭ se lua banĭ, şi acum se va face scădere, iar nicĭ am voitŭ a se adaoge obiceĭŭrĭ ce nu sunt de folosŭ pămĕntuluĭ acestuea, ce am rĕvnit ca să se stîngĕ şi acest obiceiŭ scornitŭ de la o vreme în cóce, adecă pogonăritulŭ de viĭ, socotind că cu luatul cu obiceĭurile rĕle nu se va face nicĭ un folos, nicĭ domnilor, nicĭ ţĕriĭ, ce numaĭ la mila luĭ Dumneḑeŭ am pusŭ tótă nedejdea, şi totŭ razimulŭ în proniea Sfinţieĭ séle, şi aşa cu ajutoriul luĭ Dumneḑeŭ, şi cu blagosloveniea a patru aĭ ţĕriĭ Moldaviĭ sfinţĭ Arhiereĭ, chir Ghedeon Arhiepiscop şi Mitropolit Suceviĭ, şi chir Savva episcop ot Roman, şi chir Calistru episcop ot Rădăuţĭ, şi chir Iorest episcop ot Huşiĭ, şi cu totŭ al nostru Sfat boeriĭ ţĕriĭ D. D. Antohie Jora Vel Logofăt, şi Lupul Costachi Vel Vornic de ţéra de gios, şi Ilie Catargiŭ Vel Vornic de ţéra de sus, şi Ión Sturḑa Biv Vel Vornic, şi Ión Buhuş Hat, i Părcălab Suceveĭ, i Dimitrie Ramadan Vel Post, i Ión Paladi Vel Spat, i Ión Balş Vel Ban, i Georgie Apostol Vel Paharnic, i Grigorie Jora Vel Vist, i Costandin Costachi Vel Stolnic, i Manoil Hurmuz Vel Comis, şi a altor boerĭ a

marĭ şi a micĭ, socotit'am cum că acestŭ obiceĭŭ rĕŭ nu este de folos, ce de mare stricăciune ţĕriĭ, drept aceea l'am şters ca să numaĭ fie în vecĭ, nicĭ în ḑilele nóstre de acum, nicĭ în ḑilele viitóre ale altor domnĭ, cine ar fi pe urma nóstră, să nu se maĭ scóţĕ pogonăritul de viĭ, ce se lipsiască acest obiceiŭ rĕŭ, si cu mare blĕstĕmŭ am legat, şi am întăritŭ înpreună cu sfinţiĭ Arhiereĭ, cariĭ s'aŭ numitŭ maĭ sus, şi cu tot Sfatulŭ domnieĭ mele să nu se maĭ dizlege, iar cine s'ar ispiti de la acestŭ veleat 7222, înainte, ca să maĭ scóţă pogonăritŭ de viĭ, să ea banĭ precum s'aŭ luat pônŏ acum, orĭ domn, orĭ arhiereŭ, orĭ din boerĭ, saŭ fie cine ar fi, ca să calce acestŭ testament, séŭ cine ar fi şi sfătuitor, saŭ şi îndemnător spre stricarea şi deslegarea, uniĭ ca aceea să fie treclețĭ şi procleţĭ, şi anafema de treĭ orĭ, şi blestemaţĭ de Tatăl, şi de Fiiul, şi de Sfântul Duh, Troiţă Sfînta, unul Dumneḑeŭ, şi de Maĭca Precista şi de doĭspreḑece Apostolĭ Verhovnicĭ, şi să fie afurisiţĭ, şi dupĕ mórtea lor nedeslegaţĭ de 318 părinţĭ din cetatea Nichiea, şi trus-şépte sobóră a tótă lumea, şi de smerenia nóstră Arhieriilor, care ne-am pomenit maĭ sus, parte şi lŏcaşulŭ lor se fie cu Iuda, şi treclătul Arie, şi cu toţĭ ereticiĭ, şi în viaçia lor să dobândiască cutremurul luĭ Cain, şi sugrumarea Iudeĭ cu tótă casà lor, şi cu toţĭ fecĭoriĭ, şi seminţiea lor, să'ĭ stîngĕ Dumneḑeŭ din cartea vieçiĭ, iar dupĕ mórtea lor să moştenéscĕ focul celŭ nestĕmpĕrat, şi vermiĭ ceĭ neadormiţĭ, împreună cu Antihristŭ şi cu toţĭ demoniĭ. Asemine şi aceĭa care s'ar ispiti ca să dislege acéstă socotélă, anafema de treĭ orĭ să fie, şi să rĕmâe sub blĕstĕmul ce scriem maĭ sus, şi

ertăciune de disleganie să nu aíle. Acésta sciiem.
Scrisus'aŭ în Iassi, fiind cursul anilor.
7222 în luna luĭ Dechemvrie 20.

Noĭ Neculaĭ Voevod.

Ghedeon Mitropolit Moldo-vlahieĭ.

Sava Episcop Romanuluĭ.

Acsăntie Uricariŭ.

(În josul hrisovuluĭ acestuĭa este în grecește un blèstĕm de Patriarhiĭ Erusalimuluĭ și al Alexandrieĭ, ameninţătoriŭ de a se păzì în tótă cuprinderé hrisovul de mai sus).

Hrisov pentru desătînă, cum să se plătiască.

NOĬ GRIGORIE GHICA VVD.

BOJ, MILOST, GOSPODAR ZĂMLII MOLDAVSCOI.

Facem şcire cu acéstă carte a domnieĭ nóstre tuturor cuĭ se cade a şci. Dator este domnul şi stăpânul a socotí şi a privi de apururea asupra supuşilor seĭ, ca să cunóscĕ pe fieşte care în ce petrecere şi stare se află, şi dreptate să le facĕ, ca fieşte carele în rânduiala sa sĕ se chivernisască. Deci dară din vrerea şi mila cea dumneḑeéscă, fiind noĭ orânduiţĭ la acéstă vreme domnŭ, şi stăpânitoriŭ aceştiĭ ţĕrĭ a Moldaviĭ, carele este patriea nóstre, dupĕ datoriea ce maĭ sus am arătat, socotind starea tuturor locuitorilor, cunoscut'am că monăstirile şi boeriĭ cu boeriĭ, şi fŏrŏ de boeriĭ, şi alte bresle ce sunt de cinste din staré lor s'aŭ scăḑut, maĭ mult înoinduse un obiceĭŭ aspura lor de la o samă de vreme, desătina de

stupĭ, şi de sfinĭ, dând asemine cu ţéra, din care maĭ multă scădere stăriĭ lor, că este am adeverit, şi vĕḑênd casele cele de cinste sosite la atîta scădere, am avutŭ părere de rĕŭ, şi mirare, ce aŭ socotitŭ aceĭ de aŭ scornitŭ acel obiceiŭ, că nu este lucru de folos, de vreme că mŏnăstirile, şi céta boerimeĭ, dintru acestŭ obiceiŭ aŭ rĕmas întristaţĭ, şi disnădăjduiţĭ, pe care avênd noĭ poftă aĭ îndrepta, şi aĭ pune la stare, cerşănd agiutor de la Dumneḑeŭ, însu'mĭ domniea me am socotit, şi am aşĕzat pe fieşte care cétă, dupĕ cum vom arăta maĭ jos. Sfinţiea sé părintele Mitropolitul cu Arhiereiĭ de pe la scaune, şi Arhiereiĭ mazilĭ, şi mŏnăstirile tóte, şi boeriĭ ceĭ cu boerie şi fŏrŏ de boerie adecă maziliĭ, care daŭ dajdie în Visterie, vor da de ḑece stupĭ şi mascurĭ un leŭ, giupĕnesele sărace, şi pe carele le vor fi ţinutŭ boerĭ din neamurile ce sunt alese, de daŭ de ḑece bucate un leŭ, macar că părinţiĭ acelor giupănese, de ar fi fost de neam maĭ jos, şi ele de ḑece bucate un leŭ vor da; feceoriĭ de boerĭ, ce sunt holteĭ, aşijderea vor da de ḑece bucate un leŭ, Dieciĭ de Visterie' aşijderea vor da la ḑĕce bucate un leŭ. Neguţitoriĭ din Iassi cariĭ aŭ dajdie în Visterie, ce sunt anume în isvodul cu pecetea domnieĭ mele, vor da de ḑece bucate un leŭ, Boerenaşiĭ de curte pŏnŏ la Vtoriĭ Uşerĭ vor da de ḑece bucate un leŭ, căpitanul cel mare, va da de ḑece bucate un leŭ, Căpitaniĭ ceĭ marĭ de marginea de Cernăuţĭ, de Soroca, de Fălciiŭ, de Covurluĭ, de Tecuciŭ, pŏnŏ la una sută de bucate, vor da de ḑece bucate un leŭ. Iar de s'ar întâmpla vr'uniĭ dintr'aceştĭ Căpitanĭ, a fi feciorĭ de boerĭ, vor da ca şi boeriĭ pe tóte bucatele lor,

Doĭ Uricarĭ vor da de ḑece bucate un leŭ. Căpitaniĭ ce aŭ steagurĭ, şi Căpitaniĭ mazilĭ cu dajdie până la cincĭ-ḑecĭ de bucate, vor da de ḑece un leŭ. Păhărniceiĭ încă până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, doĭ preuţĭ şi un diacon de la biserica domnéscă de pe Pórtă, până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, doĭ preuţĭ despre Doamna, până la 50 de bucate vor da de ḑece un leŭ, Protopopul, şi doĭ preuţĭ, şi un diacon de la Sfântul Nicolaĭ până la cincĭ-ḑecĭ de bucate, aşijderea vor da de ḑece un leŭ. Iar alţĭ preuţĭ din Iaşĭ, şi de pe la alte tărgurĭ, şi preuţiĭ de ţară şi diaconiĭ cariĭ vor fi pe la bisericĭ, până la treĭ-ḑecĭ de bucate, vor da la ḑece un leŭ. Dieciĭ de Divan, aşijderea până la cincĭ ḑecĭ de bucate, vor da de ḑece un leŭ, doĭ bulubaşĭ şi Căpitanĭ de draganĭ, şi sotnicul de cazacĭ, şi Căpitanul de vănătorĭ, şi Căpitanul de catane, până la 50 de bucate, vor da de ḑece un leŭ. Patru bulubaşĭ hătmăneştĭ până la 50 de bucate vor da de ḑĕce un leŭ, 8 bulubaşĭ ageştĭ şi hotnogul agescŭ tij până la 50 de bucate vor da de ḑĕce un leŭ. Ruptaşiĭ cămăriĭ până la 50 de bucate, tij vor da de ḑece un leŭ ††). Aceştia toţĭ vor da dupĕ cum scrie maĭ sus, şi un potronic de cruce răsură, iar altă nimică. Insă aceştĭ numiţĭ maĭ sus, să se feréscă a nu primi să se respunḑă bucatele cuĭva pe numirile lor. Iar care va cuteza a nu socoti pontul acesta, şi s'ar afla c'aŭ îndrăznitŭ a face

††) Adaos cu însuşĭ măna Ĭ. S. în limba grecéscă, în aĭ doilea anŭ al domnireĭ séle la Moldova.

„Şi Copiiĭ din casă căţĭ aŭ pecetluiturĭ domneşcĭ până lă 50 să deĭe de ḑĕce una; aseminea şi armăşăiĭ şi aproḑiĭ divanuluĭ până la 50, să deie de ḑeco una; Porusnicul, are rândulŭ Capitanuluĭ celuĭ mare şi să deĭe de ḑĕce unulŭ, asemine şi Capitanulŭ Iaşuluĭ de menzil."

meşteşug, bucatele aceluia să fie tóte domneştĭ. Aşijderea si acele respunse pre dânsul, şi numele luĭ să se ştérgĕ din rănduiala mileĭ nóstre şi ném de némul luĭ ţăran să rămîe, şi anafema să fie celŭ ce va erta, şi cela ce va fi mijlocitor. săʼl erte. Iar alte bresle ce rămân afară dinʼtru aceştĭ arătaţĭ maĭ sus, vor da desătină pe obiceiŭ. Aşijdere şi ceĭ ce aŭ nart, cîte bucate vor trece peste nart, vor da ţărăneşce. Aşijderea călugăriĭ, cariĭ vor ave bucatele lor deosebĭ de a mŏnăstiriĭ, vor da ţărăneşte şi preuţiĭ cariĭ vor fi fără bisericĭ vor da tij ţărăneşte. Pentru care poftim şi dupĕ a nóstră viaçiă şi domnie, pre cine Dumneçeŭ va alege a fi Domn aceştiĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ noştri, orĭ dinʼtʼalţiĭ, ca să nu strice, ce se întărésca Testamentul acesta, nicĭ cu altă dare, cu vrʼo mijlocire înprotiva aceştiĭ milĭ, ce am făcutŭ, să nu aĭbă a supăra, şi mila luĭ Dumneçeŭ de asupra lor, rugămŭ să nu lipsască. Iar care sʼar ispiti a afla mijlóce saŭ pricinĭ, ca să strice aşăzarea şi testamentul acesta, să fie blestemat de Domnul Dumneçeŭ ce aŭ făcutŭ ceriulŭ şi pămĕntul, şi de Precurată Fecĭoară Mariea, şi de tóte sfintele soboare să fie afurisitŭ şi anafema, să aĭbă parte cu toţĭ înprotivitoriĭ luĭ Christos, el şi nemul luĭ procopsélă să nu aĭbă nicĭ odinióră. Asemine şi care ar îndemna, şi ar sfătui, să fie părtaşŭ la totŭ blăstămulŭ, ce scrie maĭ sus.

Iassi, veleatŭ 7236 Iulie 30.

Grigorie Ghica Voevod (LP.)

(Urmeaçă în limba Grecească o afurisenie pentru păzirea în totulŭ a acestuĭ Testament, făcută de către Patriarhul Hrisantie al Ierusalimuluĭ şi al Palestineĭ.)

Hrisov de miluire cătră monastirile închinate la Sf. Mormîntŭ.

CU MILA LUĬ DUMNEḌEŬ

Noi Constantin Nicolai VVD, Domn Terei Moldaviei.

Facem ştire tuturor cuĭ se cade a şci că Sf. Sion din Ierusalim, unde este Sfîntul şi dătătorul de viaçiă Mormînt al Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Is. Hs. dupĕ rănduiala Dumneḑească, Dumneḑeŭ n'aŭ rănduitŭ alt mijĭlocŭ de chivernisală sfinteiorŭ bisericĭ, fără numaĭ cu milosteniea pravoslavnicilor creştinĭ. Pentru acésta maĭ înainte şi de singurĭ Sfinţiĭ Apostolĭ, aŭ avut rănduită milostenie de prin multe oraşe, şi sate, să mérgĕ la Sfîntul Mormăntŭ, şi acéstă datorie rănduindŭ la toţĭ creştiniĭ, mulţĭ s'aŭ silitŭ, cu de totŭ feliulŭ de cinste, şi darurĭ a se închina, şi a sluji acestuĭ Sf. Loc, şi maĭ vîrtos s'aŭ nevoit şi alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce aŭ fost din mila luĭ Dumneḑeŭ la pravoslavnica ţéra acésta, şi cu cîtŭ le-aŭ datŭ putinţa, aŭ făcutŭ datoria lorŭ, cum în hrisoavele domniilor séle se vede, întăĭ de la ctitoriĭ Sfintelor Monastirĭ, care le aŭ zidit le aŭ făcutŭ Aşăzământurĭ de mile acestor mŏnăstirĭ pentru starea lor. Maĭ pe urmă şi domniea sa Mihail Vodă la întăea domnie aŭ fost făcut aşăzămîntŭ satelor mŏnăstirilor, a plăti de omŭ cîte 2. ughĭ-pol într'un an, şi goştina şi desătina satelorŭ mŏnastireşcĭ, aŭ fostŭ dăruitŭ să o ĭea Igumeniĭ de pre la monastirĭ, cătră care şi fericitul întru pomenire răposatul părintele nostru încă şi maĭ cu multă evlavie aŭ fostŭ întăritŭ aceste mile cu hrisov, a nu plăti mŏnăstirile nicĭ unŭ feliŭ de dare pe bucatele lor, şi desătinile

şi goştinile satelor încă să plătéscă la mŏnastirî, care niile leaŭ păzitŭ nestrămutatŭ. Iar dupĕ acésta, domniea sé Grigorie Vodă la întăia domnie. dupĕ starea ţĕriĭ, aŭ fost făcut altŭ Aşăzămîntŭ acestor monastirî a Sfântuluĭ Mormânt, rănduind ca să scutéscă tóte mŏnastirile Sfântuluĭ Mormânt desătina de stupĭ cu somă pănă la 2500 de stupĭ, şi ce vor maĭ trece să plătiască pe ḑece bucate unŭ leŭ, aşijderea şi goştina de oĭ, şi vădrărit, pogonărit nicĭ unŭ ban să nu deĭe şi pe ómeniĭ din satele mŏnastirilor încă iaŭ fostŭ osăbitŭ a plăti birul lor cu ruptă, osăbit de altă ţéră, cîte 3 uglhĭ vechĭ de om într'un an, aşijderea şi dajdiea mŏnastirilor aŭ fostŭ rănduitŭ a plăti aceste mŏnastirî 100 ugĭ într'un an, şi de văcărit, cuniţă bucatele lor să le plătiască, care aşĕzământŭ la domniea nóstră întăiŭ, şi domniea me l'am fost întărit cu hrisov, şi l'am păzit, afară numaĭ de dajdiea mŏnastirilor acea 100 uglhĭ, care am fost ertat'o a nu plăti mŏnastirile nicĭ un banŭ. Iar după acésta, iară'ş domniea sa Grigorie Vodă, la a doua domnie găsind cu cuviinţă pentru mŏnastirea Galata şi Cetăţuia, leaŭ fostŭ miluit cu hrisov ca să nu plătiască nicĭ dajdie, şi să scutiască şi tóte bucatele lor, stupĭ, oĭ, i vădrăritŭ, pogonărit, şi văcărit, şi cuniţă, nicĭ unŭ ban să nu plătiască. Iar alte mŏnăstirî aŭ fostŭ rămasŭ totŭ la mila testamentuluĭ, ce se arată maĭ sus, Acum dar la adoa domnie a nóstră, după Aşăzămîntul de obştie ce s'aŭ făcut, lipsindŭ vădrăritul, şi cuniţa, şi pogonăritul, a nu plăti nime în ţéra acésta, rădicând domniea me şi dajdiile a tuturorŭ mŏnastirilorŭ din ţéră, aŭ rămasŭ şi mŏnastirile Sfântuluĭ Mormântŭ, fără dajdie, scu-

tindŭ şi văcărit, şi cuniţă. aşijderea şi desătina de stupĭ, şi goştina, şi vădrăritul, pe Hrisóvele ce aŭ avut monastirile Sfântuluĭ Mormânt, iară'ş s'aŭ păzitŭ milile lor, neplătind nicĭ unŭ banŭ. Dar cu tóte aceste, acum întâmplândusă a veni aicĭ la Moldova, al nostru prea cinstit şi duhovnicescŭ părinte, Sfinţiea sé Fericitul Patriarh, al Sfinteĭ cetăţĭ Ierusalimuluĭ, (Chir Chirio Parfenie,) şi vĕḑênd domniea me, că nu puçină osteneală aŭ arătatŭ cu învăţăturile séle cele duhovniceşcĭ cătră folosurile sufleteşcĭ a obştieĭ, aşijderea şi egumeniĭ acestorŭ mŏnastirĭ încă de apururea aflăndusa în slujba obştieĭ, şi cu tóte acestea, şi noĭ datoria nóstră ce ni s'aŭ căḑutŭ cătră ajutorul Sfîntuluĭ Mormînt, vrêndŭ deplin a o face, am socotit că cele ce se închină luĭ Dumneḑeŭ, nicĭ o pagubă nu aduc, şi maĭ vîrtos, că acestŭ sfîntŭ locŭ, şi Mormântul celŭ de viaçiă dătătoriŭ şi maĭ mult îndatoreşce pe tot creşinulŭ, a se cinsti cu cele maĭ de cinste, şi nemăsurate darurĭ, am făcutŭ obiceĭŭ de milă tuturor mŏnastirilor Sfîntuluĭ Mormânt, adecă: Galata, Bărnovschi, i Cetăţuea, şi a Sfântuluĭ Savva, şi Bârnova, şi Bistriţa, şi a sfântuluĭ Gheorghie din Galaţĭ, ca să scutiască aceste mŏnastirĭ tótă desătina pe tóte bucatele, ce vorŭ fi drepte a mŏnastirilor, şi tóte oile de goştină, şi vădrăritul pe tot vinul, ce vor ave drepte din viile mŏnastirilor, numaĭ bucate omeneşcĭ, adecă a altor ómenĭ mŏnastireşcĭ, cu numele mŏnastirilor, să nu se afle, ca să se răspunḑă că aŭ să scutiască, că apoĭ se va strica mila monastirilor, şi pe lêngă aceste, de vreme ce sfinţiea sé părintele Patriarhul, aŭ cerut dreptate şi pentru alte 4 mŏnastirĭ, anume: Probota,

şi Tazlăul, şi Caşinul, şi Soveja, arătînd că aceste mŏnastirĭ încă aŭ fostŭ închinate maĭ înainte de răposaţiĭ domnĭ trecuţi, şi cu voea ţĕriĭ, şi unele şi de ctitoriĭ lor la Sfîntul Mormînt, iar la vremea domnieĭ séle Mihaiŭ Vodă la întăia domnie, întămplăndusă aice răposatul Dosifteĭ Patriarhul, pentru óre-care pricină, aflăndusă aceste mŏnastirĭ la slabă stare, după vremea ce aŭ fost, şi neputêndusă chivernisı de catră Sfântul Mormânt, leaŭ lăsat maĭ sus numitul Patriarh, pe aceste mŏnastirĭ iară'ş la ţéră pe sama Domnuluĭ, care acum sfinţia sé părintele Patriarhul cerêndule iară'ş la închinarea lor, sub stăpânirea Sfântuluĭ Mormînt, socotitamŭ domniea me împreună cu tot Sfatul nostru, adecă: cu sfinţiea sé Chir Nichifor Mitropolitul ţĕriĭ, şi sfinţiea lor Chir Ghedeon Episcopul Romanuluĭ şi Chir Varlaam Episcopul Rădăuţilor, şi Chir Teofil Episcopul Huşilor, şi cu toţĭ cinstiţiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ domnieĭ mele, cum aceste mŏnastirĭ fiind închinate la acel sfânt loc, macar că leaŭ şi lăsat Dosifteĭ Patriarhul, n'aŭ fost volnicŭ a le dislipi de la Sfântul Mormânt, şi are dreptate Sfântul Mormânt, aş cerca, şi aş lua lucrulŭ seŭ iară'ş la închinarea ce aŭ fostŭ, şi cu dreptate găsind s'aŭ făcut hotărire, de s'aŭ dat aceste mŏnastirĭ cu tóte odăjdiile şi bucatele, şi moşiile, iară'ş la stăpânirea Sfântuluĭ Mormânt; şi de acum înainte sfinţiea sé fericitul părintele Patriarhul să le eĭa în séma sfinţieĭ séle să aşĕze Igumenĭ, şi cu tótă ascultarea lor la Sfântul Mormânt să fie, şi ca unŭ lucru cu dreptate, să rămâe stăpânitóre pe séma Sfântuluĭ Mormânt, şi de vreme ce alte mŏnăstirĭ a Sfântuluĭ Mormânt maĭ sus arătate, s'aŭ obicĭnuit a avé acele

mile de scutéla bucatelor, am socotit ca să rămîe şi aceste 4 mŏnastirĭ tot la acel Aşĕzământ, ca să scutească şi aceste mŏnastirĭ, desătina de stupĭ pe tóte bucatele lor, ce vor ave drepte şi goştina de oĭ, şi vădrărit pe tóte bucatele ce vor avea să nu dea nicĭ unŭ ban, asemine milă să aĭbă cum şi alte mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormînt. Şi tóte aceste mŏnastirĭ, maĭ multă supărare, nicĭ odată să nu aĭbă, şi toţĭ ómeniĭ lăturaşĭ, ce vor ave prin satele lor, după hotărirea ce s'aŭ făcut, se aĭbă a sluji de tot omul 12 ḑile într'un anŭ, iar veciniĭ, să slujască pe obiceiŭ, şi veciniĭ de pe unde se vorŭ afla, acestorŭ mŏnastirĭ înprăştiaţĭ, să aĭbă a'ĭ lua şi să'ĭ ducĕ în sate, şi osăbitŭ să aĭbă pace aceste sate de chile, de ialoviţĭ, de caĭ de olac, de podvozĭ, de clăcĭ Gospod şi boereşcĭ, macar că domniea me une angăriĭ ca aceste, leam rîdicatŭ tóte de pe tótă ţéra, şi fără de banĭ, şi plată deplinŭ de la nimenea nimică să nu se ĭea. Asemine şi starostiĭ, Părcălabiĭ, aŭ alţĭ ómenĭ Gospod, aŭ boereşcĭ, judecătorĭ globnicĭ, nime să n'aĭbă treabă cu ómeniĭ mŏnastirilor, a'i judeca, saŭ a'ĭ globi, fără numaĭ Igumeniĭ să fie certătorĭ, şi judecătorĭ să certe pe ceĭ vinovaţĭ, afară de morţĭ de om şi pricinĭ de furtuşag, care se cuvin a se judeca cu Divanul domnesc, precum le scriŭ testamenturile, şi de la răposaţiĭ domnĭ, ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Ci pentru acesté tóte, dupĕ a nóstră viaçiă şi domnie, pre cine va alege Dumneḑeŭ a fi domn aceştiĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ noştri orĭ di'ntru alt neam, poftim ca să nu strice acéstă aşăzare acestor mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormânt, că de'ĭ va şi păré ceva ajutoriŭ, iar de maĭ mare răspuns 'ĭ va fi gândind a se ispiti la una ca acésta,

căcĭ şi noĭ această dată în multe greutățĭ ne aflămŭ, iarŭ încă şi pentru chivirnisala Sfântuluĭ Mormnâtŭ într'acesta chipŭ le am aşăzat. Ce macarŭ că nu suntemŭ îndoițĭ că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântuluĭ Mormânt, de vreme că va fi creştinŭ. Şi acestea tóte s'aŭ întărit, şi s'aŭ încredințat întăiŭ cu a nóstră încredințare de maĭ sus numitul, Noĭ Constandin Nicolaĭ Voevod, şi cu Sfatul Sfinților Arhiereĭ a'ĭ țěriĭ de maĭ sus numițĭ, şi a tuturorŭ boerilorŭ Divanuluĭ domnieĭ mele: Constandin Roset Biv Vel Vornic, Costachi Razul Vel Vornic, Dolnie zemli, Radul Racoviçiă Vel Vornic, Gorneĭ zemli, i Enachi Hat. i Pârcălab Suceviĭ,..... Vel Post. i Aristarh Leus Vel Spat. i Andreĭ Roset Vel Ban, i Toader Palade Vel Vist,..... Vel Pahr. i Toader Cantacuzino Vel Stolnic, i Paleologul Vel Comis şi pentru maĭ mare tărie am poroncit, a luĭ nostru cinstit şi credincĭos boeriŭ D-luĭ Sandul Sturḑa Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta în scaunul domnieĭ mele, în oraşul Eaşilor de Tanasie Logofăt de taĭnă.

Veleat. 7251 April 20.

Noĭ Constantin Nicolaĭ VVD.

Hrisov întăritoriu a altuĭ hrisov de miluire ce s'aŭ dat Monastirilor închinate la Sfîntul Mormânt.

CU MILA LUĬ DUMNEḌEŬ

Noi Ioan Nicolai VVD. Domn Terii Moldaviei.

Facem şcire tuturor cuĭ se cuvine a şci, că Sfântulŭ Sion din Ierusalim, unde este Sfântulŭ

şi dătătorulŭ de viaçiă Mormânt al Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isus Christos: după rânduiala dumneḑeeascǎ, Dumneḑeŭ n'aŭ rânduit alt mijĭloc de chivernisalǎ Sfintelor bisericĭ, fărǎ numaĭ cu milosteniea pravoslavnicilor creştinĭ; pentru acésta maĭ înainte şi de singurĭ Sfinţiĭ Apostolĭ, aŭ avut rânduitǎ milostenie de prin multe oraşe şi sate să mérgĕ la Sfântulŭ Mormânt, şi acéstă datorie rămăind la toţĭ creştiniĭ, mulţĭ s'aŭ silit cu de tot feliul de cinstĭ, şi darurĭ, a se închina şi a sluji acestuĭ sfîntŭ Loc, şi maĭ vîrtos s'aŭ nevoit şi alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce aŭ fost din mila luĭ Dumneḑeŭ la pravoslavnica ţéra acésta, şi cu cît le aŭ dat putinţa aŭ făcut datoriea lor. (*Textul maĭ departe fiind din cuvînt în cuvînt întocma cu acela din hrisovul de maĭ nainte (f. 54) am socotit a nu'l maĭ repeta pănă la periodul următoriŭ.)*—Ce ear acum din mila şi rânduiala cea domniască venind şi Noĭ cu domniea la patriea cea părintéscă cu oblăduirea scaunuluĭ ţĕriĭ Moldavieĭ, şi arătândune rugătoriĭ noştriĭ .Igumenĭ de pe la aceste sfinte mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormînt, care se numescŭ maĭ sus. testament de miluire, şi de bun aşăzămînt de la prea iubit fratele nostru domniea sé Constandin Vodă, ce aŭ făcutŭ către aceste sfinte mŏnastirĭ, cu orănduieala de scutiala mŏnastirilor, şi de hotărirea ce s'aŭ făcut şi asupra oamenilor mŏnastirilor, atît pentru ceĭ ce nu sunt vecinĭ, cît şi pentru veciniĭ mŏnastirilor, şi din Dumneḑeească rîvnă, fiind îndemnat şi bine voind şi domniea me, aseminea le am întăritŭ şi am înoit sfintelor mŏnastirĭ şi cu al nostru hrisov, ca să aĭbĕ şi de la domniea mea· tot acea hotărire de milă pentru tóte cum

arată maĭ sus, așijderea şi Starostiĭ Părcălabĭ, aŭ alţĭ oamenĭ domnescĭ, aŭ boereşcĭ, judecătoriĭ globnicĭ, nime să n'aĭbă trébă cu ómeniĭ mŏnastiriĭ, a'ĭ judeca, saŭ a'ĭ globi, fără numaĭ Igumenii să fie certătorĭ şi judecătorĭ, să certe pe ceĭ vinovaţĭ, afară de morţĭ de om şi pricinĭ de urtuşag, care se cuvine a se judeca cu Divanul Domnescŭ, precum le scriŭ testamenturile, şi de la alţĭ răposaţĭ domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ nainte de noĭ, ce pentru aceste tóte dupĕ a nóstră viaçiă, şi domnie, pre cine va alege Dumneḑeŭ a fi domn aceştiĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ noştriĭ, orĭ dintr'alt némŭ poftimŭ ca să nu strice acéstă aşăzare acestorŭ mŏnastirĭ a Sfântuluĭ Mormânt: când 'ĭ va păre şi ceva ajutoriŭ, iar de maĭ mare răsipă 'ĭ va fi, găndindŭ a se ispiti la una ca acésta; căcĭ noĭ acéstă dată în multe greutăţĭ ne aflăm, iar încă şi pentru chivernisala Sfântuluĭ Mormînt, într'acest chipŭ le am aşăzat, şi asemine le am întăritŭ, ce macar că nu suntemŭ îndoiţĭ că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântuluĭ Mormântŭ, de vreme că va fi creştinŭ. Şi acestea tóte s'aŭ întăritŭ, şi s'aŭ încredinţatŭ întăiŭ cu a nóstră încredinţare de maĭ sus numitul Io Ioan Nicolaĭ Voevod şi cu Sfatulŭ Sfinţilor Arhiereĭ a'ĭ ţĕriĭ de maĭ sus numiţĭ, şi a tuturor boerilor Divanuluĭ domnieĭ mele: D-lor, Iordachi Cantacuzino Vel Vornic de ţéra de jos, i Radul Racoviçiă Vel Vornic de ţéra de sus,... Hatman, i Parcalabŭ Sucevschiĭ, i Andonachi Ramadan Vel Post, i Toader Palade Vel Spat, i Iordachi Balşŭ Vel Ban, i Aristarhŭ Vel Vist, i Vasilie Roset Vel Pahr, i Vasili Costachi Vel Stolnic, i Constandin Vel Comis. Şi pentru maĭ mare tărie am poroncit a luĭ nostru

cinstit şi credincios boeriŭ D-luĭ Sandul Sturza Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta în scaunul domnieĭ mele, în oraşul Iaşiĭ, de Gheorghie Vrabie Logofăt de taĭnă.

Veleat 7252. Noemvrie 30.

Noĭ Ioan Nicolaĭ Voevod.

Hrisov de la Domnul Grigorie Ghica Voevod pentru Şcoale.

NOĬ GRIGORIE GHICA VVD.

Boj. Milost, Gospodar. Zemli Moldavskoi.

Facem şcire tuturor cuĭ se cade a şci pentru rândulŭ Scólelorŭ de învĕţătura cărţiĭ, de vreme ce în ţéra acésta din nepurtare de grijă a Domnilor, neobicĭnuindusă maĭ din nainte vreme a se ţinea scóle de învĕţătură, era multă prostie, că şi ceĭ puternicĭ, ce cu puterea lor, ţinea dascal pentru copiiĭ lor, încă şi cu învĕţătura cea desăvârşit nu se procopsea, rămâind ceĭ maĭ mulţĭ totŭ ne învĕţaţĭ, iar prostimea cu totul se afla lipsiţĭ de podoaba învĕţăturiĭ. Şi fiind că scólele sunt ca o fântână din care se adapă obştescul norod cu îndestularea învĕţăturiĭ, şi a înţelepcĭuneĭ, care învĕţătură 'l face pe totŭ omulŭ a cunóşce Dumneḑeirea, a pricepe legea cea pravoslavnică, a procopsi pe ómenĭ cu înfrumuşeţarea vorbiĭ, şi practica cuvintelor, a învrednici a se face preoţĭ iscusiţĭ, şi dascalĭ învĕţaţĭ, de la care curge mult folos, atît bisericesc, cît şi politicesc. Cu puterea învĕţăturiĭ, şi sfinţiĭ părinţĭ aŭ biruit eresurile şi aŭ luminatŭ sfânta biserică, împodobinduo cu

multe canoane de cântări şi laude, şi pre toţi ne îndémnă şi ne învaţă a ne sili cu învĕţătura. Acésta dar răvnind şi domniea me, care dupĕ ce Dumneḑeeasca pronie aŭ rănduit a ni se da stepena domnieĭ aceşteĭ ţĕrĭ, îndată atuncea în domniea întăia am cercetat şi pentru Aşăzămîntul scólelor, şi întăia am fostŭ făcutŭ acest aşăzămînt, rănduind şi aşăzând să fie patru scóle cu patru dascalĭ, una Elinească, şi alta Grecească, şi alta Slovenească, şi alta Românească, iar leafa dascalilor să rănduise asupra boerilor cu boeriĭ, şi a dregătoriilorŭ. Dar pe urmă cunoscêndŭ, că cu acest aşăzămîntŭ nu vor putè sta şcólele, fiind că erá cu supărare, şi boerilor să pricinuea sminteală, şi cu schimbarea boeriilor, şi neputêndusă scóte baniĭ la vremĭ, nu lipsia jalobile dascalilorŭ, şi vĕḑênd domniea me că se dá o pricină de stricare şcólelorŭ, şi fiindŭ trebuinţă a se găsı alt chip de aşăzămîntŭ scólelor maĭ întemeeat şi stătătoriŭ, am socotit domniea me luândŭ blagoslovenie şi de la preaosfinţiea sa părintele Mitropolitul ţĕriĭ şi a sfinţiilorŭ séle Episcopilor, şi cu tot Sfatul nostru, D-lor-séle boeriĭ ceĭ marĭ, am alesŭ hotărînd aşăzarea scólelor de s'aŭ făcutŭ într'acest'aş chip. Fiind că până la acea vreme preoţiĭ plătia dajdie cîte 4 galbenĭ pe anŭ, 2 galbenĭ la Sântul Gheorghie, şi doĭ galbenĭ la Sfântul Dimitrie, s'aŭ ertatŭ dajdiea lor, ca să nu dea eĭ altă dajdie fără numaĭ cîte 1 galbăn de preotŭ şi de Diacon, numaĭ odată într'un an şcólelor, care banĭ să'ĭ stringĕ sfinţiea sa părintele Mitroplitul, şi să plătească lefile dascalilor, şi din baniĭ ce maĭ prisosescŭ din lefile dascalilor, întămplăndusă la acea vreme aicea, şi răposatul fericitul întru pomenire

sfinţia sa Patriarhul Sfântuluĭ Mormânt Chir Hrisantie, dupĕ cererea, şi pofta sfinţieĭ séle, s'aŭ orănduit să se deĭe una sută leĭ pe anŭ ajutoriŭ, şi Sfântuluĭ Mormânt pentru scólele de acolo, şi alţĭ banĭ ce vor maĭ prisosi, să fie de chivernisala copiilorŭ celor străinĭ, şi săracĭ pentru îmbrăcămintea şi hrana lor, care aşăzămîntŭ s'aŭ întărit şi cu hrisovulŭ domnieĭ mele a nu se strămuta, şi acéstă aşăzare fiindŭ socotită cu bună rănduială, nu era a se da nicĭ odată sminteală, scólelorŭ de vre o zăticnire saŭ stricare. Numaı dupĕ maziliea nós ră viind fratele nostru domniea sa Const un in Voevod, şi socotind să facă altŭ aşăzămînt, făcênd rănduială a se plăti lefile dascalilor de la Visterie, şi să nu se maĭ supere pe preoţĭ, cu o nădejde că va pute birui Visteriea aŭ stricatŭ aşăzarea nóstră. Dar pe urmă viind fratele nostru domniea sa Ioan Vodă, şi Visteriea dupĕ cum pururea se află cu multe trebuinţe, nu s'aŭ pututŭ plăti lefile dascalilor de la Visterie şi aŭ datŭ o pricină de strămutarea şcólelor. C acum darŭ miluind Dumneḑeŭ de am venitŭ ş cu a treia domnie la strămoşesc scaunul nostru, şi cercetândŭ de rândul şcólelor, n'am suferit a rĕmîne oraşulŭ acesta fôră şcóle de învĕţătură. ce am tocmitŭ şi am aşăzatŭ iară'şĭ acele patru şcóle cu patru dascalĭ, precum aŭ fostŭ maĭ înainte, şi leafa dascalilor am orănduit'o iară'şĭ de la preoţĭ, ertăndu'ĭ pre dânşiĭ de alte dăjdĭ, să deĭe eĭ numaĭ unŭ galbĕn într'un an pentru şcóle, însă ḑece potronicĭ la Sântul Gheorghie, şi ḑece potronicĭ la Sfântul Dimitrie. Care banĭ să'ĭ strîngĕ sfinţiea sa părintele Mitropolitul ce va fi, şi de la sfinţiea sa să eĭe dascaliĭ lefele lor, însă

dascalulŭ celŭ mare Elenesc 360 leĭ, şi al doilea dascal 120 leĭ, şı dascalulŭ Slovenesc 130 leĭ, şi celŭ Romănesc 100 leĭ, şi aceştĭ banĭ pe jumătate să li se deie la Sf. Gheorgie, şi pe jumătate la Sf. Dimitrie şi din ceĭ-l-alţĭ banĭ ce maĭ prisosesc, tot pe rănduiala ce făcuse şi maĭ înainte 100 leĭ pe anŭ să se deĭe la Sfântul Mormânt pentru şcólele de acolo, şi să se chivernisască şi copiĭ ceĭ s reinĭ, ş saracĭ cu hrana şi îmbrăcămintea, purtătoriŭ de grijă să fie şi acestora totŭ însuşĭ sfintiea sa părintele Mitropolitul. Însă ce va cuprinde trebuinţa copiilor celor streinĭ. şi seracĭ. cu isvodŭ Gospod sa se rănduiască, săĭ dea sfin iea sa, şi să facĕ căutare şi şcólelorŭ, luăndŭ séma dascalilor de doue orĭ într'unŭ anŭ, cu ce feliŭ de silinţă să poartă asupra învĕţ'ăturiĭ copiilo , şı fieşte care copilŭ cum se înva,a, şi la ce se spoıeşce. Dao rıea sfinţieĭ sale să fie a cerceta ace ea tóte, şi ale aş ıza. Însă socotindusă că unele ţ'nu urĭ fiind depărtate, nu pot ajunge toţĭ locui o iĭ cu copiiĭ or, la şcólele de la Iaşĭ, şi maĭ vî tosŭ ceĭ săracĭ fară putinţă, şi pentru ca să cuprindĕ, să se împărtăşiască toţĭ de acéstă milă, s'aŭ socotit la reĭ Episcopiĭ a ţĕrii să se maĭ aşăze treĭ şcóle Sloveneşcĭ, şi Romăneşcĭ, la treĭ Episcopiĭ, la Roman, şi Rădăuţĭ, şi la Huşĭ. Pentru care să aĭbă purtare de grijă sfinţiile sale Episcopiĭ a găsi dascalĭ învĕţaţĭ la Slovenie, orĭ şi la Romănie, orĭ din ceĭ eşiţĭ din şcólele de la Iaşĭ, órĭ dintr'alţiĭ, şi să aşeze la fieşte care Episcopie cîte o şcólă de învĕţătura copiilorŭ, şi aceĭ treĭ dascalĭ de la acele treĭ şcóle, să fie datorĭ a se sili cu învĕţătura copiilor, atît cu Sĕrbiea cîtŭ şi cu Romăniea, şi léfa lor s'aŭ rănduit cîte 80 leĭ de dascal pe

anŭ, care banĭ să'ĭ eïe pe jumătate la Sfântul Gheorghie, şi pe jumătate la Sfântul Dimitrie, însă sfinţiea sa părintele Mitropolitul să deïe aceĭ banĭ din baniĭ preuţilorŭ, ce arată maĭ susŭ la mâna Episcopilor, şi Episcopiĭ să plătiască dascalilor, şi aceĭ dascalĭ să aïbĕ şi scutială de birul Visterieĭ, nicĭ unŭ banŭ să nu deïe, numaĭ se păziască slujba lor grijinduse de învĕţătura copiilorŭ, şi iarăşĭ sfinţiile sale Episcopiĭ, să facĕ necontenită cercetare şcólelorŭ, adese luânduse sama, cum învaţă copiiĭ şi la ce se sporescŭ, ca şi dascaliĭ să se silească, şi copiiĭ să se procopsască cu învĕţătura lor. Iar prăvitoriŭ şi zapciŭ cu puterea domniască a se împlini aceste tóte, să fie D-luĭ Vel-Vist, şi când s'a plini anulŭ să aïbă a lua sama acestor banĭ, ce unde s'aŭ cheltuit, şi ce aŭ remas, şi isvod lămurit să arăte la domnie. Ci dar precum s'aŭ aşăzatŭ rânduiala acestor şcóle, să stea nemutată, şi nestrămutată, iar cine s'ar ispiti a sfătui într'alt chip, ca să mute. şi să strămute acéstă pomană, ce s'aŭ făcutŭ de folosulŭ obştieĭ, care este podoaba ţĕriĭ, şi cu odihna şi nesupărare, şi a boerimeĭ, şi cu odihna preoţilorŭ, lipsinduse de acea dajdie ce da maĭ nainte, şi fără paguba ţĕriĭ, şi a Visterieĭ, cine va îndrăzni a se atinge de stricarea acestuĭ aşăzĕmânt. şi din'tru acăruea pricină, se va lipsi acestŭ folositoriŭ isvor, orĭ domn va fi, orĭ boeriŭ sfătuitorŭ, uniĭ ca aceea să aïbă blăstămul sfinţilor părinţĭ celor 318 a Soboruluĭ a tótă lumea de la Nichiea, şi de a'ĭ noştri a patru a ţĕriĭ sfinţĭ Arhiereĭ cariĭ s'aŭ iscălitŭ maĭ josŭ, ca de unŭ Sobor să fie daţĭ anafemiĭ. Şi întărim hrisovul acesta, întâĭ cu a nóstră încredinţare, Noĭ Grigorie Ghica

Voivodŭ, şi cu a prea iubiţĭ fiilorŭ domnieĭ mele, Scarlat, şi Mateiŭ, şi cu totŭ Sfatulŭ nostru boeriĭ Divanuluĭ domnieĭ mele, D-lor Costachi Razu Vel Vornicŭ de ţéra de josŭ, i Radul Racoviçiă Vel Vornic de ţéra de Sus, i Gheorghie Hat, Părcălab Sucevschiĭ, i Alistar Hrisosculeĭ Vel Spat, i Enachi Hrisosculeŭ Vel Post, i Dimitrachi Calmăşul Vel Ban, i Dimitraşcul Paladi Vel Paharnic, i Vasilie Roset Vel Vist, i Ilie Costachi Vel stolnic, i Vasilie Razul Vel Comis. Şi pentru maĭ mare întemeere am poroncit cinstitŭ şi credincĭosuluĭ boeruluĭ nostru D-sale San lul Sturḑa Vel Logofăt, ca să scrie şi a nóstră pecete să pue, şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta aı 'ea în oraşul Iaşilor, în a treiea domnie a domı ieĭ mele, de Gheorghie Vrabie Logofăt de taĭnă.

Veleat 7256 Dechembrie 25,

Noĭ Grigorie Ghica Voevod *[LP.]*

Nichifor Mitropolit Moldavieĭ,
Iacov Episcopul Rădăuţuluĭ.
Ionichie Episcopul Romanuluĭ.
Dorofteĭ Episcopul Huşuluĭ.
Iscălițĭ și toțĭ boeriĭ de sus arătațĭ.
Procit Vasilie Vasiliev Buhiescu, Bıv Vel Vist.

Hrisov pentru Şcoale.

NOĬ IOAN TEODOR VVD.

Cu Mila lui Dumnezeu Domn Terei Moldaviei.

Podoaba cea maĭ mare a lumiĭ este omul, ıar a omuluĭ este învĕţătura, că de vom ḑice puterea, şı aceea este vremelnică, bogăţiea, ear 'ĭ nestatornică,

cinstea, şi aceea într'o clipală curănd se restoarnă, saŭ pre o parte, saŭ pre alta, cu tóte acestea, împrotiva învăţăturei sunt cele maĭ micĭ podoabe a omuluĭ, iar învăţătura nu numaĭ că la ne întunericul trecerii vieţiĭ a^eştiea, ne este ca o făclie arḑĕtóre, şi de luminĭ sloboḑitóre spre îndreptare, şi nepodicnirea nóstră, ci şi sufletuluĭ şi duhuluĭ nostru, ajutor şi folosinţĭ, căcĭ prin trănsa cunoscêndŭ cele trecute, soco i ıdŭ aceste de faciă, şi cele viitóre măsurăndŭ. şi pre tóte împreună măsurăndule, îmbrăţoşămŭ cele bune şi cuviinciόse, prin care, şi in calea lumii dreptŭ mergemŭ, şi la popasulŭ celŭ vecĭ cŭ răpaosŭ şi odihnă aflămŭ, ne putem adeveri ş d'n istoriile vechĭ, în ce feliŭ aŭ fostŭ neamul'l a ele, care, pe iscusitul învĕţăturiĭ talantŭ aŭ lucratŭ, că nu numaĭ, cinstite, lăudate, şi ca niş e Dumneḑeirĭ de tótă lumea era închinate, ci şi la resboae neînfrănte şi nebiruite se afla, pentru că nu numĕrul, ci învĕţătura obştesculuĭ meşt ı g poartă biruinţa. Ia să întoarcem ochiĭ noş ı către întunericul trecutelor vremĭ, şi se vedemŭ cum strălucește ca o piatră de mult pre , a eea adecă cuĭbul înţelepţilorŭ, grădina iscusitelor meşteşugurĭ, isvorŭ învĕţăturilor, maĭca vetejilor, ochiul lumeĭ, şi vălfa veacurilor trecute, să întórcem şi urmele nóstre, ca să auḑim pre aceĭ vechĭ istoricĭ, care şi acum bucĭumă mărirele eĭ cât pe la marginile lumeĭ să aude, óre prin ce? şi cu ce chip s'aŭ căştigatŭ aceste nume înalte, să socotim, nu prin tr'altă cu adevĕrat, fără numaĭ prin mijĭlocul învĕţĕturiĭ, prin care, şi cât aŭ fostŭ, cu tóte fericirile aŭ înflorit, şi după stricarea sa, care este sorţul neamuluĭ omenescŭ, la toţĭ ceştĭ de pe urmă

pomenire plină de nemurirĭ întru cinste aŭ lăsatŭ, şi aşa se dovedeşce aevea despre politiceasca stare, că învăţătura este cea maĭ de treabă şi maĭ de folosŭ adunătóre, iar de ne vomŭ uĭta şi despre partea bisericească, nu maĭ puţinŭ folosŭ şi din'tr'acolo aŭ aduşŭ, aŭ nu prin miḑilocul eĭ sfinţiĭ părinţĭ, cariĭ şi de duhul Sfânt fiind năstăviţĭ, şi plinĭ şi de invăţătură, împodobi ĭ şi luminaţĭ aŭ băiutŭ cu tărie, şi aŭ disrădăcinat oboritele, şi surpatele plinele de otravă şi oţărâ ele eresurĭ acelor ce cu vărvărie pornire, şi diavolească, cu gătlejurile lor cascate, dintru care isbucnia mulţimea hulelorŭ, spre oborire, şi de totŭ stricare a Dumneḑeeşciĭ nóstre credinţĭ creş neştĭ. Pre care toţĭ ca dintr'o praştie iute întórsă, iaŭ svărlit întru bezniea vecĭnicei pedepselor căḑute. Cum şi din spre altă parte, iară'şĭ vedemŭ orănduelele sfinteĭ bisericii nóstre a răsărituluĭ, carele de sfinţiĭ părinţĭ făcută după meşteşugulŭ învăţăturiĭ, sunt cele maĭ iscusite, si maı frumóse, prin care neîncetat, şi de apuru ea se săvărşăşte jertfa cea tăĭnuită, care cătră ceriŭ neîncetatŭ să înalţă de unde se dovedeşce, că şi politiceşce, şi bisericeşce, aŭ fost şi este de folosŭ învĕţătura, iar maĭ alesŭ cea Elenească, de unde ca dintr'un isvor cele-l-alte tóte aŭ eşitŭ, care pretutindene trebue a se afla, iar maĭ alesŭ în cetăţĭ, şi în oraşe pentru folosulŭ de obştie, şi pentru ca să aĭbă toţĭ lesnire a se împărtăşi, a se adăpa dintr'această fõntînă plină de darurĭ, trebue ca să se afle şi şcoală de obştie, dascalĭ procopsiţĭ, ca să pótă toţĭ încăpe în cămările învăţăturiĭ celeĭ iscusite şi luminósă, după cum şi aice în Iaşĭ scaunul domnieĭ mele,

de când Dumneḑeŭ ne aŭ miluitŭ cu domniea cea din tăiŭ, grija a nóstră aceasta aŭ fostŭ, ca să păzim orănduelele cele bune şi folositóre, iar maĭ ales a şcólelorŭ, care suntŭ ca nişce maĭce de obştie,..., Decĭ cercetândŭ domniea me cu totŭ deadinsul pentru răndulu numitelor şcóle, ca să vedem în ce chip suntŭ, şi la ce stare se află, şi câte suntŭ, şi de suntŭ dascalĭ procopsiţĭ, de la carii se pótă învĕţa cineva saŭ ba,..., şi am orănduit domniea me pe sfinţiea sa Chirio Chir Iacov Mitropolitul Moldavieĭ, şi pe numitul şi vestitul la învĕţătură Critiea marele Caĭsi, iar aĭ bisericii ceĭ marĭ a răsărituluĭ, ca să cerceteze, şi în ce chip se află starea şcólelorŭ Elineşcĭ, să înştiinţeze, care după cercetarea ce aŭ făcutŭ, întru adevĕrŭ ne aŭ arătatŭ, că şcóla se află la próstă, şi rĕ stare, însă nu din pricina dascalilor, ci din doă pricinĭ s'aŭ dovedit răsipa ucenicilor, cea din tăiŭ, că uniĭ din ucenicĭ iubindŭ maĭ mult cinstea curţiĭ, alţiĭ fiindŭ străinĭ, şi de cele trebuinciósă pentru viaţă lipsiţĭ fiindŭ, ne îngăduindŭ vreme, şi ne şĕḑêndŭ pănă la sfărşitul învĕţăturiĭ esŭ, părăsindŭ cartea; adoua pricină care este cea maĭ mare şi maĭ folositóre s'aŭ aflatŭ, că orĭ-care dascal, atât de aiurea cât şi de locŭ, stringândŭ ucenicĭ, şi făcêndŭ şcóle osăbite, nu numaĭ că spargŭ şcóla cea mare domnească, ci încă hulindŭ şi pe dascalĭ, înstreineaḑă şi inimile părinţilorŭ, ca să'şĭ dea copii la şcóla cea mare domnească, că ascultăndŭ, şi potrivinduse defăĭmărilorŭ lorŭ celorŭ minciunóse, socotescŭ că dascalulŭ 'ĭ neprocopsitŭ, şi aşa se pricinueşce pustiire de ucinicii şcóleĭ ceĭ marĭ domneşcĭ, cât la aceasta orănduiţiĭ de maĭ sus arătaţĭ, aŭ găsit

doue mizĭlóce îndreptătóre împrotiva acelor doă pricinĭ ce aduce stricăciune şcólelor, întăĭ: ucenicii pănă nu'ş vor plini şese anĭ, celŭ maĭ puţin din şcólă să nu lipsiască, ca cu necurmata ascultare învĕţăturiĭ, şi cu împlinirea anilor acestora să pótă ucenicul a agiunge la priceperea învĕţăturiĭ, şi la scara cea căḑută a procopsăliĭ;—al doilea: acele de pre delaturĭ şcóle făcute, de unii din dascaliĭ de maĭ sus numiţĭ, orĭ pe la mŏnastirĭ, orĭ pre la alte locurĭ şi orĭ pe unde ar fi, de vreme ce sunt dovedite de sricăciune, ş' răsipa şcóleĭ ceĭ marĭ domneşcĭ, s'aŭ socotitŭ ca nişce aducĕtóre de înpedecare a mergeriĭ înaintea procopseliĭ ucenicilor, de totŭ să lipsĭască, şi numaĭ la şcóla cea mare să fie adunare şi învĕţătura ucenicilor tuturor, însă dascaliĭ ce se află la casele boereşcĭ să înveţe numaĭ pe fiiĭ d-lor sale, iar alţĭ copiĭ a stringe, şi a învĕţa din laturĭ, nicĭ de cum voe să n'aĭbă, căcĭ să cade ca şcóla cea mare, ca una domnească şi d'intăiŭ, să aĭbĕ cinst si rănduealа sa deplinŭ. Iar dascalul celŭ mare Nicola, aflăndulŭ acestia, de maĭ sus numiţĭ orănduiţĭ, că este vrednicŭ şi procopsitŭ, aŭ socotit ca să rămâe eară'şĭ dascalŭ la şcóla cea mare, dăndŭ ma imile cu tótă orănduiala, şi silinţa necurmat, aseminea şi pentru dascalul al doilea, si pentru dascalul al treilea de la şcóla cea Greească, totŭ cu alegerea dascaluluĭ celuĭ mare, să fie, pentru maĭ bună învăţătura ucenicilor.

Aceste tóte înscris fiindŭ aduse de sfinţiea sa părintele Mitropolit şi de marele dascal Critĭea, şi cercetând şi noĭ, şi aflănduse că suntŭ cu cale, cu acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ leam întăritŭ, însă pentru dascaliĭ ce vor cuteza a maĭ

face osăbite şcóle, şi a maĭ strânge ucenicĭ, pe uniĭ ca aciea arătânduĭ dascalul celŭ mare la domnie, să se pedepsiască cu grea pedépsă; cum e ıtru dascaliĭ, ce vor merge pe la casele boeı eşcĭ, iară'şĭ dascalulŭ celŭ mare să ispitiască ıedniciea şi învăţătura lorŭ, iar pentru plata scalilorŭ, după cum arată hrisovul domnieĭ sale Gr gorie Vodă aşa să se urmeze, luăndŭ fieşte caı e dreptulŭ sĕŭ la vremile ce s'aŭ orănduitŭ cu de maĭ sus numitul hrisovŭ a domnieĭ sale Grigorie Voevod; iară pentru dascalul de la şcóla treia Grecească, de vreme ce ne aı arătatŭ sfinţiea sa părintele Mitropolit că are os enială multă pentru mulţimea ucenicilor, şi că ceĭ ḑece eĭ ce'ĭ avea maĭ înainte pe lună, nu ajunge de chiıernisala sa, am hotăritŭ domn'ca me de acumŭ înainte să aĭbă 15 leĭ pe lună, şi de aice încolo aşa să se urmeze, iar pentru şcóle ce sunt în ţéră atît moldovineşcĭ, cât şi Sloveneşcĭ, iarăşĭ după testamentul domnieı sale Grigorie Voevod, să şe urmeze; Numaĭ iarăşĭ ne maĭ arată sfinţiea sa părintele Mitropolitul că la monăstirea Putneĭ este trebuinţă ca să se afle o şcólă, căcĭ fiindŭ locŭ depărtat, nu potŭ copiiĭ a agiunge pe la cele-l-alte şcóle, şi maĭ ales că se află acolo un dascalŭ, care de câţĭ-va anĭ învaţă cu mare folos a ucenicilor, decĭ domniea me, şi acolo să fie dascal şi şcóle am întăritŭ, hotărind ca, de acum înainte dascalulŭ ce va fi acolo să aĭbă a lua din baniĭ şcólelor ce este obiceĭŭ de stringŭ de pe la preoţĭ câte 60 leĭ pe anŭ, adecă 30 leĭ la Sfântul Dimitrie, şi 30 la Sfântul Gheorghie, pentru osteneala sa, şi acea̧sta să fie una

din cele-l-alte şcóle ce suntŭ numite în hrisovul domnieĭ sale Grigorie Voevod.

Decĭ la tóte după cum am arătatŭ maĭ sus, poroncim domniea me să se urmeze. Iar pentru că aşăzările cele bune suntŭ cinstea domnilor şi a stăpânitorilor, podobirea cetăţilor şi a oraşelorŭ, folosŭ de obştie, cade ni se a pune tot feliul de osărdie, şi de silinţă ca nestrămutatŭ să se păzască, pentru că întru paza bunelor aşăzărĭ stă dreapta stăpânire a unuĭ domn, sub acăruea umbrire norodulŭ adăpostinduse, se apără de arşiţurile strămbătăţilor, care cu nimică altŭ nu se potŭ goni, nicĭ s'aŭ gonitŭ pănô acum, fără numaĭ cu cele bune aşăzărĭ, şi cu bună paza lor; că de se vor şi întămpla vre uniĭ să sminteascĕ încât de puţinŭ acele vechĭ şi bune orănduele, nu numaĭ că luişŭ nume de iubitoriŭ strămbătăţilor 'şĭ căştigă, ce şi de obştie stricăciune aduce, decât care nimică nu este maĭ defăĭmatŭ la unŭ domnŭ, şi de vreme că orănduelele aceste a scólelorŭ ce s'aŭ făcutŭ pentru învăţătura de obştie, suntŭ unile din cele maĭ de frunte, şi maĭ aducĕtóre de folos obştieĭ, după cum şi noĭ, nu numaĭ că din vechiŭ după cum aŭ fostŭ, nu le am strămutatŭ, ce încă şi printr'acestŭ alŭ nostru hrisovŭ întărindule la maĭ bună stare le am adus. Drept aceea dar poftim domniea me şi pre alţĭ luminaţĭ domnĭ, ce vor fi în urma domnieĭ mele, miluiţĭ de Dumneḑeŭ cu domniea acesteĭ ţĕrĭ, orĭ din fiiĭ domnieĭ mele, saŭ dintr'alt neam, să întăriască şi domniile sale pentru a lor vecĭnica pomenire.

Şi spre aceasta este credinţa a însumĭ domnieĭ mele de maĭ sus scrisă, Noĭ Ioan Feodor Voevód, şi credinţa a prea iubiţĭ fiilorŭ domnieĭ mele,

Grigorie Voevod, Alessandru Voevod, şi credinţa a cinstiţĭ: şi credincĭoşĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ domnieĭ mele D-lor Stefan Roset Vel Logofăt, Iordachi Balş Vel Vornic, de ţéra de Jos, i Mihalachi Sturdza Vel Vornic de ţéra de Sus, i Vasile Roset Hat, Părcălab Sucevschiĭ, i Enachi Vidale Vel Post, i Ioniţă Cantacuzino Vel Vist, i Ioniţă Cantacuzino Vel Spat, i Andronachi Vel Ban, i Arghirie Vel Paharnic, i Enachi Vel Caminar. . . . . . Vel Stolnic, ... Vel Comis, şi credinţa tuturor boerilor domnieĭ mele, marĭ şi micĭ.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în scaunulŭ domnieĭ mele, în oraşul Iaşiĭ, de Vasilie Gane, Diacul de Divan.

Noĭ Ioan Voevod. (*LP*).

Manolachi Bogdan treti Logofăt Procit.

Hrisov pentru Şcoale.

NOĬ GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

cu mila luĭ Dumnedeŭ domn ţĕriĭ Moldavieĭ.

Cele maĭ folositóre, şi aducĕtóre de rodurĭ, şi a fericiteĭ vieţiĭ întăritóre lucrurĭ, din tóte lucrurile, care le amŭ hotăritŭ, şi amŭ aşĕdatŭ prin hrisovulŭ domnieĭ mele la cea din tăĭ domniea nóstră, cu a luĭ Dumnedeŭ ajutoriŭ, pentru celŭ de obştie folosŭ a supuşilorŭ ţĕriĭ sunt, şcólele carele din temelie s'aŭ ridicatŭ şi s'aŭ aşedatŭ. De vreme ce invĕţăturile lesnescŭ pe ómenĭ a fi supuşĭ pravelilorŭ şi facŭ iubitorĭ buneĭ orăn-

duele, şi meşteşugaşi 'ĭ arată, şi vrednicĭ 'ĭ face spre tóte lucrurile, dintr'acésta dar isvoreşce viaţa cea liniştită, şi fericirea cea nemişcată, şi petrecerea cea nĕdĕjduită a vieţiĭ ceĭ bune; marturĭ cuvintelorŭ acestorŭ sântŭ neamurile cele vechĭ iubitóre de invĕţătură, şi câte neamurĭ în ḑioa de astă-ḑĭ totŭ de-a-una şi fără lenevire, aŭ ne'ncetată purtare de grijă, şi iubescŭ învĕţăturile, la care aceşte neamurĭ vedemŭ buna orănduealá a pravelilorŭ celor politiceştĭ, şi cele înflorite meşteşugurĭ, şi viéţa cea cu fericita stare. Şi înţeleptulŭ Solomon cunoscĕndŭ că sunt unite, şi împreună cu înţelepciunea sălăşluite tóte bunătăţile, ḑice, venitu-mĭ-aŭ tóte bunătăţile împreună cu inţelepciunea, şi nenumĕrata bogăţie la mănile eĭ, şi pre ceĭ ce hulea pe înţelepciunea, în ticăloşie zăcĕndŭ. Omulŭ celŭ carele ocăreşte înţelepciunea şi învĕţetura, ticălosŭ este, şi în zadarŭ nădejdelor, şi ostenelile luĭ fără de folosŭ, şi netrebuice faptele luĭ. Însă Domnulŭ Dumneḑeŭ tuturorŭ şciindŭ câtŭ de multă este trebuinciósă la ómenĭ învĕţătura, aŭ înfricoşatŭ pre ceĭ ce ocărescŭ învĕţătura, cu acestŭ cuvĕntŭ: apucaţi-vĕ de învĕţătură, ca nu cumva să se mănie Domnulŭ, şi veţĭ peri din calea dreptăţiĭ.

Decĭ de vreme ce iarăşĭ cu mila luĭ Dumneḑeŭ, amŭ luatŭ stăpănirea ţĕriĭ aceştiea, şi fiindcă amŭ aflatŭ şcólele carele sântŭ la aceasta ţéră părăsite şi stricate, şi fără nicĭ o faptă, vrăndŭ noĭ ca să le ridicămŭ, şi să le aşĕḑăm împreună, şi să le întărimŭ şi să le apărămŭ de cea viitóre stricăciune şi facerea de rĕŭ, hotărimŭ, a orăndui aceste de maĭ josu, ca o adă-

ogire şi întărire la hrisovulŭ nostru, care s'aŭ făcutŭ pentru asăḑarea şi tocmala acestor şcóle. Epitropŭ tuturorŭ şcólelorŭ să fie D-luĭ marele Vistŭ, Ioanŭ Cantacuzino i nepotulŭ nostru D-luĭ Hat. Gheorghie Ghica, celŭ după vreme marele Vist, i D-luĭ marele Spat. Manolachi Bogdan, i D-luĭ marele Comisŭ Mateĭ Cantacuzino, i D-luĭ marele Comisŭ Scarlatŭ Sturdza, i D-luĭ Medelnicerŭ Coste Papafil, i D-luĭ Ilie Catargiu al doile Logofăt, i Coste Avram. Şi dintr-aceştĭ Epitropĭ, celŭ după vreme marele Vist, să aĭbĕ purtare de grijă, a strănge totŭ de-a-una venitulŭ, şi baniĭ ce se vor strănge să'ĭ deie la unulŭ din epitropí, pe carele ceĭ-l-alţĭ epitropĭ 'l vor alege păzitoriŭ de banĭ, şi după ce se va împlini anulŭ luĭ de căndŭ 'l aŭ alesŭ ceĭ-l-alţĭ, să dea samă la ceĭ-l-alţĭ epitropĭ cu amăruntul; Vistieriulŭ să dea samă de numĕrulŭ preoţilor, şi a diaconilorŭ, şi a sumeĭ de banĭ, care aŭ luatŭ de la dănşiĭ, şi iaŭ datŭ la păzitoriulŭ banilorŭ, iar păzitoriulŭ banilorŭ să dea samă de baniĭ ce aŭ luat, şi pentru căt aŭ cheltuit la trebuinţa şcóleĭ, şi să se rănduiască de epitropĭ alt păzitoriŭ de banĭ în loculŭ luĭ, şi acestea aşa să se urmeze pe totŭ anulŭ. Iar de vor prisosi banĭ sfărşinduse anulŭ, ce va prisosi cheltuială prin sfatulŭ dascaluluĭ celuĭ din tăiŭ, la lucrurile care răndueşte hrisovulŭ domniei mele cel din tĕiŭ, şi pe acestŭ de'ntĕiŭ povăţuitoriŭ, şi Didascalŭ alŭ filosofeştilorŭ matimĭ la Academiea Moldoviĭ să se aleagĕ de către domnĭ, şi de către Mitropolitulŭ, cu ispitirea acea care se cade, iar acestŭ din tĕiŭ Didascal, să alégĕ pe alţĭ Didascalĭ la Academiea Iaşilorŭ, şi numĕrulŭ lorŭ

câțĭ vor fi, și plățile lorŭ să le orănduească totŭ elŭ, și matimile căte se vor da pe totŭ anulŭ; lăngă acestea totŭ acelŭ din tĕiŭ Didascalŭ, să alégĕ și să hotăréscă pe ceĭ streinĭ și săracĭ ucenicĭ căţĭ vorŭ procopsi la învĕţătură, ca să ea mila cea orănduită după hrisovulŭ celŭ din tĕiŭ. Cătră acestea să fie purtarea de grijă și la acest din tĕiŭ Didascalŭ, și ceĭ-l-alţĭ dascalĭ aĭ Academieĭ, a primi și a cinsti pe ucenicii ceĭ cu bună orănduealǎ și cu supunere, și cu osărdie, iar pe ceĭ nesupușĭ, și îndărăpnicĭ să'ĭ gonească, și în scurtŭ să aĭbĕ purtarea de grijă pentru tóte acele bune, carele sunt spre creșterea școleĭ. Iar alegerea celor-l-alţĭ dascalĭ aĭ ţĕriĭ de pe la ţinuturĭ de afară, să se facĕ de orănduiţiĭ Epitropĭ, și să se hotărĭască alegerea lor, despre domnĭ, și despre Mitropolitulŭ, și să li se întărească cu cărţile Domnuluĭ, iar de va trece vremea cea orănduită la care se cade să eĭe dascaliĭ plata lorŭ, și uceniciĭ milele lorŭ, și epitropiĭ vor urni vremea, nu numaĭ dascalul celŭ din tĕiŭ, ci și ceĭ-l-alţĭ dascalĭ, si fieşte carele din ucenicĭ, să aĭbĕ voe a trage pe epitropĭ la domnésca judecată, și vadeaoa a ziseĭ vremĭ, să fie șese lunĭ, și poroncim ca să se dea la școlă stăpănirea biserecеĭ care este hotărită prin hrisovulŭ celŭ din tĕiŭ, care biserică se va chivernisi de tóte de cătră dascalĭ fără de nicĭ o supărare. Deci înșciinţămŭ pe toţĭ și cu găndŭ ne mutatŭ și ne întorsŭ hotărimŭ, ca după ce vorŭ trece treĭ anĭ și maĭ bine, niminea din tineriĭ ucenicĭ, nu se va sui nicĭ la o cinste, de nu va arăta cărţile, și a dascaluluĭ celuĭ din tĕĭ, și acelor-l-alţĭ Didascalĭ de la Academiea Iașuluĭ, care cărţĭ să a-

răte cum că aŭ fostŭ ucenicŭ silitorŭ şi cu osărdie, şi cum că aŭ căştigatŭ învăţăturile, şi cum că s'aŭ cinstitŭ de dascalĭ cu nume de omŭ învĕţatŭ, şi voim domniea me ca să nu se dea la nimine de la dascalĭ aceste cărţĭ, până nu se va face o cercetare de obştie înaintea tuturora, nu numaĭ a dascalilorŭ, şi a ucenicilorŭ, ce şi înaintea celorŭ ce voiŭ vre ca să se afle acolo în ḑioa cea rânduită de cercetare, şi vrerea domnieĭ mele earăşĭ este, aceştĭ învĕţaţĭ să aĭbĕ cinste de către noĭ, şi orănduеala şi cinstea lor să fie după boerĭ; ne făgăduimŭ domniea me a cinsti pe aceştĭ învĕţaţĭ cu suirea şi cu boerie maĭ multŭ de cât pe alţi după averea procopseleĭ lor. Îndemnăm şi pe preosfinţiea sa părintele Mitropolitulŭ, ca de acum înainte pe nimenea să nu înalţă la cinstea preoţieĭ, de nu vor avea cărţile dascalilor celor preoţeştĭ, care cărţĭ să arăte tótă procopsala lorŭ la tótă bisericeasca învĕţătură, căcĭ că orĭ care dintr'aceştiea fără de numitele cărţĭ va fura preoţiea, va fi supusŭ la tóte birurile la căte suntŭ supuşĭ şi mirenii. Rugăm darŭ domniea me frăţeşte şi pre ceĭ după noĭ domnĭ, şi rugăm pe Dumneḑeŭ celŭ viŭ ca să întórcĕ tot deauna spre şcóle domnésca lor vedere, şi să le chivernisiască şi să le pórte de grijă, şi cu stăpănitórea lor facere de bine să le créscĕ spre bine socotindŭ căt de multe şi felĭ de minunate bunătăţĭ isvorescŭ din spre învĕţătură. Aşijderea rugămŭ şi pe ceştĭ de acum epitropĭ, şi pre ceĭ ce vor fi urmaşiĭ lor, după orăndueala arătatuluĭ hrisovŭ a domnieĭ mele, şi pe D-lor Veliţiĭ boerĭ, şi pe toţĭ de obştie pravoslavniciĭ creştinĭ, să ajute după a lorŭ putere la această

bună faptă. Iar de să va arata cineva stricătoriŭ, orĭ făcĕtoriŭ de rĕŭ la acestea care amŭ hotărîtŭ domniea me, orĭ la cele ce vor rândui pe urmă pentru creştirea şcólilor, Noĭ pre acela 'lŭ chemăm la înfricoşata şi ne înşelata judecata a luĭ Dumneḑeŭ, ca să dee sémă la cel ce judecă tótă fapta omenéscă cu dreptate şi fără de făţărie, şi însuşĭ acestŭ dreptŭ Dumneḑeŭ asupra aceluea ca unuĭ făcĕtoriŭ de rĕŭ, şi ucigaşŭ nu numaĭ unora, ce multora, şi nu trupurilor, ce sufletelor, să se aprindĕ tótă mâniea luĭ împrotiva luĭ, să'şĭ încordeḑe arcul seŭ împrotiva luĭ, şi să gătéscă întrânsulŭ săgeţile morţiĭ, să se ştérgĕ de pe façia pămĕntuluĭ pomenirea caseĭ luĭ şi numele luĭ.

Datu saŭ şi acestŭ hrisovŭ tot cu acel gândŭ iubitoriŭ de Dumneḑeŭ, şi totŭ cu aceeaşĭ virtute şi putere, cu care s'aŭ datŭ şi celŭ de'ntĕĭ, al nostru domnesc hrisov, pentru acésta să aĭbĕ adeverire şi neclintire nestrămutată şi nemutată.

În Jassĭ 1775, Noemvrie 15.

Grigorie Ghica Voevod (LP. gospod.)

Hrisov pentru venitulŭ Cupărieĭ.

NOĬ MATEIŬ GHICA VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ domn ţĕriĭ Moldavieĭ.

Facemŭ şcire cu această carte a domnieĭ mele, că vĕḑĕndŭ domniea me boeriile atâtŭ cele marĭ, câtŭ şi cele de mizlocŭ, că s'arŭ afla la próstă stare, ne avĕndŭ maĭ multe din trânsele nicĭ unŭ venitŭ, pentru care neputĕndŭ suferi dom-

niea me, am socotit şi cu paguba cămării domniei mele, le amŭ împodobitŭ tóte boeriile de la cea maĭ mare boerie până la cea maĭ mică, cu veniturĭ îndestulate, pentru care de tóte s'aŭ făcutŭ şi Testamentulŭ nostru de s'aŭ cetitŭ la Divanŭ întru auḑulŭ tuturorŭ, care s'aŭ trecutŭ şi în condica nóstră cea tipărită, şi fiind că din boeriile cele din lăuntru, fiindŭ şi una cupărie, care este o boerie cinstită, şi totŭ de-a-una se facŭ feciorĭ de boerĭ de neam, şi domniea me amŭ socotitŭ, de vreme că pururea svoreşce înaintea Domnuluĭ, cu care boerie care din feciorii din boerĭ să făcea, căuta ca să păziască, şi cinstea boerimeĭ, şi ne avĕndŭ venitŭ cu care să o pótĕ păzi, aŭ fostŭ ajunsŭ acéstă boerie la rea stare, cât nimea din feciorĭ de boïerĭ nu'ĭ trăgé inima ca să se facĕ, ce aŭ început a ajunge şi la ceĭ maĭ proştĭ, pentru care neputĕndŭ suferi domniea me, şi de vreme că cugetulŭ nostru cu totuluşŭ totŭ, aŭ fostŭ spre facerile de bine aceştiĭ ţĕrĭ, şi spre podóba tuturorŭ boerilorŭ, şi fiindŭ că aceştiĭ boeriĭ nu s'aŭ fostŭ rânduitŭ nicĭ un venitŭ, iată dar că am socotitŭ insumĭ domniea mea, şi am găsitŭ cu cale, orânduind ca să aïbĕ vel-cupariŭ a lua din venitul Caminiĭ căte 500 leĭ pe anŭ, însĕ pe patru şferturĭ, adecă pe treĭ lunĭ să ea căte 125 leĭ, şi aceştĭ banĭ să'ĭ ea tot-de-a-una, nescăḑĕnduse venitul luĭ, saŭ cu preţŭ maĭ multŭ de se va vinde Camina, saŭ cu preţŭ maĭ josŭ, şi nicĭ cu scăderile cărţilorŭ Gospode, să nu i se scaḑĕ venitulŭ luĭ, ce să i se dea deplin, şi osăbitŭ dintr'aceştĭ 500 leĭ, va maĭ lua vel-cupariŭ, şi baniĭ bouruluĭ, după obiceiulŭ vechiŭ, adecă de tótă crăş-

ma, căte 40 banĭ vechĭ, orĭ mare de va fi crăşma, orĭ mică, şi această hotărire a domnieĭ mele, să stea nestrămutată. Şi poftim domniea me şi pre alţĭ luminaţĭ domnĭ, care vorŭ fi în urma domnieĭ mele, saŭ din fiiĭ noştri, saŭ dintr'altŭ némŭ, să nu strice acéstă bună orănduealā, ce maĭ vĕrtosŭ să o întărească pentru a lor vecĭnica pomenire.

Scrisusaŭ hrisovulŭ acesta aice în oraşulŭ Jassilor, de Ioan Pavel Gramaticul. În anulŭ 7263 Ghenarie 20.

Noĭ Mateiŭ Ghica Voevod (LP.)

Treti Logofăt Procitelnom.

Scrisórea Grafuluĭ Romanţiov către Mitropolitul pentru pace.

Cinstită scrisórea prea sfinţieĭ tale de la 1-ia a luneĭ aceştiea, m'am învrednicitŭ a o priimi, din care am vĕḑut prin osăbită mulţămire, tótă dreptatea lăsănd'o asupra me, cu adevĕrată osărdie spre patriea vóstră, tóte înştiinţărele din mine pré sfinţiitale şi preasfiinţiea ta noroduluĭ, tóte încredinţările şi învĕţăturile pentru nelipsitulŭ acoperemĕnt, şi voire de bine vouă, a Împĕrăteşciĭ Măririĭ, a mileĭ milostiveĭ stăpănitóre, aşaḑatŭ aŭ fostŭ întru însuşĭ adevĕrulŭ, şi acumŭ mĕ cucerescŭ ca să fiŭ desevĕrşitŭ la aceasta, îndreptatŭ fiind că cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ, norocitele şi slăvitele curgerĭ ale armieĭ împĕrăteşciĭ Măririĭ, aŭ apropiatŭ sfărşirea oştireĭ, şi cu dănsa aŭ încheeatŭ fericita şi folositórea pace, între înalta împĕrăţie Ruséscă, şi strălucitórea

pórta Otomanicéscă, cu miḑlocirea acea, aşĕḑĕnd de obştie pace şi întărindŭ noroduluĭ celuĭ de o credinţă, tótă negrija, şi cele maĭ bune după putinţa odihneĭ, anume;

1. Socotinduse a tuturor locuitorilor acestor Cnejiĭ, orĭ de ce felĭŭ de stare ar fi, ne scăpând nimică să se păziască deplinŭ şi învecĭ uitată, acelora care aŭ fostŭ inprotivitorĭ înteresurilor, orĭ la o parte orĭ la alta, saŭ la o întâmplare ca acésta, de sunt şi cu prepus, să nu li se facĕ nicĭ o răsplătire, nicĭ pe alţiĭ să nu'ĭ lase ca să le facĕ mustrărĭ, stricăciune şi pagube, orĭ cu ce felĭŭ de chipŭ ar fi, să se lase după cinstea lor, şi cinurile cele vechĭ, şi să stăpâniască acele cu care s'aŭ mulţămitŭ eĭ până la începerea oştirei, ca să pótă trăi suptŭ paza, şi acoperemântul legiĭ, şi obiceiurilor pămêntuluĭ, aseminea şi cu moşiile lor.

2. Să nu li stea împrotivitorĭ la mărturisirea legiĭ creştinescĭ orĭ cu ce felĭŭ de chipŭ ar fi, ce să fie slobodĭ la făcutul bisericilor noă şi la tocmitul celor vechĭ, după cum aŭ fostŭ maĭ înainte.

3. Să se cunóscĕ şi să se cinstéscă partea dohovnicéscă, după cum se cade, cu osebită cinste cinurile acelora.

4. Să se dee înapoĭ mŏnastirilor, şi celora l-alţĭ oamenĭ moşiile, şi alte acareturĭ, care era alor maĭ dinainte, şi s'aŭ luatŭ înprotiva dreptăţiĭ pe lêngă Brăila, pe lêngă Hotin, pe lêngă Bender, şi alte cetăţĭ care se numea raele.

5. Să nu cee nicĭ să ea, nicĭ un felĭŭ de sumă de banĭ după socotéla veche, orĭ pe ce feliŭ de cuviinţă s'ar cuveni.

6. Să nu cee de la dânşiĭ nicĭ unŭ feliŭ de dajdie pentru tótă vremea oştireĭ, pentru stricăciunile ce li s'ar fi pricinuitŭ lorŭ într'acéstă vreme, şi încă pe doĭ anĭ, socotinduse de la legătura păciĭ.

7. După sfârşitul vadeleĭ aratate, să se păzască iubirea de ómenĭ, şi mărimea de suflet, socotind dajdiile de banĭ să ea prin miḑilocire cu trimişiĭ Deputaţĭ; peste doĭ anĭ la darea acestor banĭ. niminea din paşiĭ saŭ alţi dregătorĭ, orĭ ce feliŭ de obraze ar fi, să nu strâmtorésca, orĭ să cee de la dânşiĭ ca să plătiască, orĭ cu alt feliŭ de numirĭ să'ĭ însărcineḑe, ce să aibă voea să se folosiască, cu tóte acele odihne, cu care s'aŭ folositŭ în vremele împeratuluĭ Sultan Mehmet.

8. Cnejiĭ acestor doue Cnejiĭ să aibă Capichihaĭ la Pórtă din creştinĭ din legea Grecéscă, care vor purta grije pentru trebile numitelor Cnejiĭ, şi vorŭ avea corespondenţie cu Pórta şi să se cinstéscă de norodŭ, drept să se folosiască, şi să nu se dé de supuşĭ nicĭ la un feliŭ de sîlnicie·

9. Insă voesce aseminea Pórta, ca după pricinele amânduror acestor Cnejiĭ, Miniştriĭ curţiĭ a împărăţiei Ruseşcĭ ce se află lêngă Pórtă. să pótă vorbi pentru folosul acestor doue Cnejiĭ, şi să apucă Pórta să 'ĭ asculte, după asemanarea prieteşuguluĭ, şi cinstea altor stăpânirĭ, şi maĭ puçin pentru aceea cariĭ vorŭ socoti că nu le vine să trăească aicea, şi vor socoti să se strămute, s'aŭ hotăritŭ ponturĭ anume.

10. Toţĭ uniĭ ca aceea cu familiile lor, de vor vra să'şĭ lase patriea sa, şi la alte locurĭ să se strămute, să le dea voea ca să se strămute cu tóte averile lor şi cu tóte familiile lor, un anŭ

de ḑile, socotindŭ vremea, din ḑioa ce se vorŭ schimba robiĭ.

11. Aseminea ca aceştiea din locuitorĭ, orĭ din ce neamŭ arŭ fi, ce aŭ întratŭ în slujba înpĕrăteşciĭ Marirĭ, care vorŭ vre peste vadeaoa pusĕ, cu tóte familiile lor şi cu tótă averea lor, să mérgĕ cu oştĭ ruseşcĭ. Dar de vor maĭ rămăne peste totŭ anulŭ, nicĭ c'unŭ feliŭ de chip să nu se poprească, nicĭ o îndoială nu este, că fieşte carele iubitoriŭ de patriea sa, nu va cunóşce iubirea de ómenĭ şi mila aceĭ împĕrăteşcĭ Mărirĭ, cu ceĭ de o credinţă, care s'aŭ folosit cu deplină pace, linişte şi odihnă, şi cunóşce de la înalta a eĭ Mărire, mila şi voirea de bine, asupra acestor Cnejiĭ, cu care folosinduse vor proslăvi numele mărireĭ eĭ, şi faceriĭ de bine„

După acésta poftescŭ pe preaosfinţiea ta, să daĭ de şcire la tóte locurile, acéstă aducĕtóre de bucurie aşaḑare, ca toţĭ şi fieşte carele în şciinţă să se afle, în pace şi fără de grijă, dar ceĭ cariĭ vor vre ca să se mute din patriea lorŭ aiurea, alegĕnduşĭ locŭ pre largŭ la împĕrăţiea Rusască, potŭ să fie încredinţaţĭ că fieşte care după starea cinsteĭ luĭ, şi după măsura slujbeĭ, va găsi odihnă şi sprijineală.

Graf Romanţiov.

1774. Iulie 28, din Ibrăila s'aŭ scris.

Hrisov pentru veniturile Sfântuluĭ Spiridon.

NOĬ CONST. ALESANDRU IPSILANT VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ, domn ţĕriĭ Moldavieĭ.

A faptelor bune, cele după Aşĕḑĕmăntul po-

roncilor Dumneḑeeşcĭ, să păzescŭ de la începutulŭ vécurilor, ca unŭ lucru ce cu adevĕrat este maĭ pre susŭ de cătŭ tóte altele, toţĭ ceĭ ce se facŭ lucrătorĭ vederatŭ se arată, că resplătirea lorŭ să înalţă multŭ maĭ pre susŭ de cât fiinţa lorŭ; de vreme ce nu numaĭ în vécŭ lauda şi pomenirea lorŭ remăne nemuritóre, der încă scara acésta este cea maĭ fericită resplătire se facĕ vrednice desăvĕrşitŭ a merge cu îndrăsnélă pe calea sufleteşciĭ măntuirĭ, şi a ajunge lesne la moştenirea slaveĭ ceĭ vecĭnice. Şi de vreme ce cuprinderea faptelorŭ bune, este împărţită în multe fiinţe, şi tóte acele fiinţe minţiĭ omeneşcĭ suntŭ pricepute, cu lesnire dar potŭ a se şi săvĕrşi, şi maĭ alesŭ, celor ce şi chipulŭ lucrăreĭ lorŭ este supusŭ. Una dar şi cea maĭ din tĕĭ dintr'aceste lăudate şi multŭ folositóre fapte, fiindŭ şi iubirea cătră Dumneḑeŭ i cătră aprópele sĕŭ, cătră buna cuviinţă podóbelorŭ lăcaşuluĭ măririeĭ séle, unde bine aŭ voitŭ a se săvĕrşi preasfintele séle taĭne, cum şi ajutoriulŭ celorŭ slabĭ şi neputincioşĭ, şi adăpostirea celorŭ streinĭ şi bolnavĭ, care tóte aceste rĕzămăndŭ la poroncile Dumneḑeeşcĭ, datorie este a fieşte căruea din némulŭ omenescŭ ale păzi cu sirguinţă. Drept aceea dar, şi domniea me din adănca rĕvnă, şi plecarea ce avemŭ la urmarea poroncilorŭ luĭ Dumneḑeŭ, dintru acăruea milă şi cerésca pronie, ni s'aŭ încredinţatŭ stăpănirea aceştiĭ pravoslavnice ţĕrĭ a Moldavieĭ, din césulŭ ce neam înalţat la acest al nostru părintesc slăvit eghimonicesc scaun, avĕnd neadormit cuget şi privighere pentru cele ce razămă la datoriea nóstră, şi prin cătŭ ne a fi prin putinţă, după vremĭ să le îm-

plinim. Luatam sama şi pentru monastirea sfântului Spiridon din oraşulŭ Jaşsiĭ, unde în lăuntru, întru acéstă sfântă monastire este şi spital, care acestŭ spitalŭ de vreme ce s'aŭ făcutŭ spre priimirea şi căutarea, şi tămăduirea de bolnavĭ neputincioşĭ si săracĭ, atâtŭ din pămênteni, cât şi din străinĭ nemernicĭ, (după cumŭ neam încredinţat domniea me din hrisovul domnieĭ séle Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, ce ni s'aŭ arătatŭ de către aĭ noştri cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ, D-lor epitropiĭ sfinteĭ monastiriĭ, întăritoriŭ hrisóveloru altoru luminaţĭ domnĭ de maĭ înainte) s'aŭ afierositŭ, şi s'aŭ datŭ ca să fie nestrămutatŭ nicĭ odinióră şi în vecĭ de la acéstă numită sfântă monastire, şi s'aŭ întăritŭ cu mile domneşcĭ, (în purtarea de grijă a monastireĭ), ca să se ţie în tótă vremea păzit întru odihnă, şi bună statornicie. Şi acéstă afierosire şi miluire cu tóte alte privilegiĭ, ce s'aŭ vĕdutŭ că are, cercetândule domniea me, şi socotindule că sunt cu cale, şi cu cuviinţă aşĕdate şi întărite, iată şi prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisov înnoim şi întărim şi hotărim ca să se urmeze, şi să se păzascĕ întocma, după cumŭ maĭ josŭ să arată anume.

Adecă veniturile a tóte moşiile, şi de pe dughene, şi de pe orĭ-ce alte acareturĭ a monastiriĭ sfântuluĭ Spiridon, să se ea după obiceiulŭ pămĕntuluĭ. Venitulŭ loculuĭ monastireĭ de la Galaţĭ să se ea cum anume să arată şi la condica Vistieriei cu pecetea Gospod: însă 30 leĭ, de tótă zalhanaoa 3 leĭ, de tótă magazaoa mare ce va fi în faţiă 2 leĭ, de tótă magazaoa mică ce va fi în faţiă 2 leĭ, de tótă magazaoa mare

ce va fi din dosŭ 2 leŭ, de tótă magazaoa mică ce va fi din dos 1 leĭ, de tótă şaïca mare ce se cobóră pe Seretiŭ, încărcată, 1 leŭ, de tótă şaïca mică tij 1 leŭ, de tótă casa ce va fi pe loculŭ monastireĭ, 3 leĭ; de tótă dughiana ce va fi pe loculŭ monastireĭ, 30 banĭ, de totŭ catargul ce se cobóră pe Seretiŭ 30 banĭ, de tótă cărma, 15 banĭ, de totŭ trnuchetulŭ, 9 banĭ, de totŭ sireanulŭ mare, 3 banĭ, de totŭ sireanulŭ micŭ, 3, de totŭ tahtalăculŭ ce se pogóră pe Seretiŭ, 1 banŭ, de totŭ dulapulŭ ce vine pe Seretiŭ, 2 banĭ, de totŭ ciftea dulapĭ tij. 1 banŭ, de doă grinḑĭ, saŭ de doĭ uşorĭ, ce vin pe apă, 1 ban; de două scândurĭ de brad ce vin pe apă. 1 ban, de douĕ scândurĭ marĭ de teïŭ ce vinŭ pe apă 1 b. Dejma din vin după obiceiŭ. Venitul cantariuluĭ de pe la tóte alte târgurĭ din ţéră, (afară de aceste târgurĭ, Galaţĭ i Focşaniĭ, i Chişinăulŭ, şi Botoşaniĭ, acărora venit a cantariuluĭ este datŭ miluire altorŭ monastirĭ cu deosebite hrisoave domneşcĭ). Acest venitŭ să'l ea monastirea sfântuluĭ Spiridon, cum anume se arată şi la condica Visterieĭ cu pecetea Gospod, însă: 6 banĭ la 44 ocă cantariatica, orĭ-ce feliŭ de marfă a fi, şi se va trage la cantariŭ. Iar fiind maĭ josŭ de cât 44 ocă, să se ea după analogie de la cumpărătoriulŭ marfeĭ, iar sarea de se va cântări să se ea cantariatica la 100 ocă 3 banĭ, iar her de se va cântări să se ea cantariatica la 500 ocă 6 banĭ, iar pe marfa ce va ave cinevaşĭ, macar de nu o va vinde, şi va vrea s'o cântăriască, ca să ştie câte ocă trage marfa sa, să plătiască stăpânulŭ marfeĭ cantariatica, precumŭ maĭ susŭ se arată. Pe totŭ anul să fie datoriŭ acel ce va ave mi-

luire acestŭ venitŭ alŭ cantarilorŭ, adecă să le îndrepteze, iar pe marfa ce va căntări în vamă (ca să plătéscă vamă domniască) să nu plătéscă cantarĭatica. Iarŭ de se va tămpla stăpănulŭ marfeĭ să vĕndĕ marfa sa în vama domnească, atuncea să plătească cumpărătoriulŭ cantarĭatica, după răndueala ce se arată maĭ susŭ. Tóte cantarele, omulŭ rănduitŭ de la acelŭ ce va ave miluire venitulŭ cantariuluĭ, să le aĭbĕ suptŭ zaptulŭ sĕŭ, iar altulŭ să nu fie volnic a ţinea, şi a ave căntare maĭ marĭ de cătŭ 40 ocă; şi băcaliĭ şi alţiĭ pentru trebuinţa vĕndĕriĭ marfeĭ lorŭ, să fie volnicĭ a ţine şi a ave cantariŭ, de 40 ocă trăsura, şi cu acelŭ cantariŭ să'şĭ facĕ alişverişulŭ lor. Iarŭ la cine se vorŭ afla cantare maĭ marĭ de 40 ocă trăsura, să fie volnicŭ acelŭ ce va ave miluire venitulŭ cantariului, alelua suptŭ zaptulŭ sĕŭ.— 20 banĭ de totŭ carulŭ cu marfă, ce lua cantaragiĭ vámiĭ, căndŭ intra în vamă, să lipsiascĕ.

De la neguţitoriĭ lipiţcanĭ, ce aducŭ marfă de Lipiţca, să aĭbĕ a lua de totŭ carulŭ cu doĭ boĭ căte 15 leĭ. de la neguţitoriĭ lipţcanĭ, ceĭ trecĕtorĭ, să aĭbĕ a lua de totŭ carulŭ cu doĭ boĭ căte 3 pol leĭ. De tótă butea cu vinŭ ce facŭ cazacliĭ, şi alţĭ neguţitorĭ, şi trec peste hotar să se ea căte 2 leĭ, iar de polobocŭ pe jumătate. Pol para să ea de tótă oca de céră, ce se va afla în tótă ţéra. Pol para, să ea de tótă vadra de horilcă ce va intra în oraşulŭ Jassiĭ. Venitulŭ paharniciеĭ ceĭ marĭ să se ea căte 60 banĭ de bute cu vin, ce va întra în oraşul Jassiĭ, iar de polobocŭ, pe jumatate, însă de la preosfinţiea sa Mitropolitulŭ, şi pănă la Vel-Stolnic,

atăt care se vorŭ afla într'aceste boerii, cum şi aceĭ ce aŭ fostŭ maĭ înainte într'aceste boeriĭ, aşijderea şi giupenesele vĕduve, ce le vor fi tostŭ boeriĭ lor într'aceste boeriĭ, să nu se supere pe vinaţele lor, cum aseminea se arată, şi la condica Visterieĭ cu pecetea Gospod, însă pe vinul ce se va aduce de pinprejurul Iaşilor, să nu se supere nefiindŭ obiceĭ; tiutiunăritulŭ să ea căte un leŭ de pogonŭ, ce se află în ţéră sĕmĕnatŭ. Solăritulŭ Vranceĭ să'l ea, după aşĕḑarea ce va face cu Vrancenii pentru sarea măruntă de Vrancea. De totŭ rămătoriulŭ ce va trece peste hotarŭ, să ea căte 60 banĭ; de tótă vita ce se va vinde în Iaşĭ, şi la tărgul Frumos, de cal, iapă, boŭ, vacă, să ea căte 24 baniĭ, însă 12 banĭ de la vĕnḑĕtoriŭ, şi 12 de la cumpărătoriŭ. Opt-ḑecĭ liudi scutelnicĭ să aĭbĕ a lua Epitropiĭ deapururea de la Visterie din catastihul scutelnicilor cu pecetea Gospod, pentru tréba spitaluluĭ, ca dintr'aceştĭ banĭ a scutelnicilor să aĭbĕ a ţine lemnarĭ, bucatarĭ, şi femeĭ pentru spalatulŭ şi grija bolnavilor la spitalŭ. Şi macar că pănă acum ave de lua numaĭ 25 liuzĭ scutelnicĭ, dar fiind că acum spitalulŭ s'aŭ maĭ măritŭ făcĕnduse şi alte odăĭ din noŭ, şi numĕrulŭ bolnavilor încă s'aŭ maĭ îmulţitŭ. de cum era, şi socotinduse de cătră domniea me, că după mulţimea bolnavilor ce suntŭ la spitalŭ, aceĭ scutelnicĭ nu suntŭ de ajunsŭ, am făcut domniea me milă, şi s'aŭ maĭ adaosŭ încă 55 liuḑĭ scutelnicĭ peste scutelniciĭ ce ave, care şi aceştiea să se trécĕ la isvodulŭ cu pecetea Gospod, din Visterie, şi să se deie nestrămutatŭ spre cuprinderea trebuincióselorŭ spitaluluĭ. Doue miĭ leĭ să se ea din vama cea

mare Gospodŭ, pe totŭ anulŭ, cu şferturĭ după analoghie, adecă căte 167 leĭ 80 banĭ, pe lună, însă aceştĭ banĭ, să'ĭ deie de la sine, aceĭ care vor cumpăra vama, iar căndŭ va fi vama dată în credință, atuncea aceştĭ banĭ 2 leĭ, să le dei de la camara Gospod, după analogia aceştiea pe tótă luna nezăticnit. Slujba cuniţeĭ, să aĭbĕ a o lua pe totŭ anul cu ponturĭ, ce se arată şi la condica Visterieĭ, cu pecetea Gospod, adecă: neguţitoriĭ, şi alţiĭ, din stăpănirea Austricéscă, care aŭ căşlele lor aicĭ în Moldova, vor plăti cuniţa de tótă vita căte 40 banĭ noĭ, după hrisovulŭ Gospod ce aŭ la măna lor. Pentru oile ce vor eşi la Moldova, şi se vor păşuna aicea în Moldova, pentru varatic, vor plăti cuniţa câte 6 banĭ nuoĭ de oae şi de capră, iar cănd acele oĭ vor şi erna, atuncea vor plăti goştina, căte un ban noŭ de oae la goştinarĭ de streinĭ, şi baniĭ cuniţeĭ ce vorŭ fi plătitŭ să'ĭ deie cuniceriĭ înapoĭ, fiind-că plătesc goştina. Care dintr'aceştĭ străinĭ cumpără vite aice în Moldova, atătŭ pe la tărgurĭ şi sate, cum şi prin herghelii, şi nepăşunăndule peste vară aicea în ţéră, le trec peste hotar, li s'aŭ fost pusŭ sorocŭ de la ḑioa ce le vorŭ cumpĕra, pănă în doue lunĭ de ḑile, să nu se supere de cunicerĭ, iar păşunănduse maĭ mult, să plătéscă cuniţa căte 40 banĭ de vită după obiceiŭ: dar fiindŭ că dintr'acésta se năşcea multă pricină, între cumpĕrătorĭ, şi cunicerĭ, şi se aducea slujbeĭ păgubire, s'aŭ hotăritŭ ca să plătească cuniţĭ pe jumătate, adecă cu căte 20 banĭ nuoĭ de tótă vita în vremea ce le vor cumpăra, cum şi vitele ce se vor cumpăra cu cărdul, s'aŭ cu ciréda, de pe afară, de pe la neguţitoriĭ pă-

mĕnteni, saŭ de la alţii, trecĕndule în sus, peste hotarŭ, să plătéscă căte 20 bani noi cuniţa, de nu vor ave cărţulii de plată, aşijderea şi pentru vitele, ce le aducŭ neguţitorii dintr'alte părţi de locŭ aicea în ţéră de păşunatŭ, şi nu le vorŭ păşuna mai multŭ de 2 luni, să nu se supere de cuniceri, iar aducĕndule la păşunatŭ înadins, şi iarăşi le vor întórce înapoi, atunce să nu se socotéscă sorocul de 2 luni, ce să plătéscă cuniţa după obiceiŭ. Locuitorii din Raiaoa Hotinului, şi a Benderului, i din Snioţa, i din Ucraina, vorŭ plăti cuniţa căte 40 bani nuoi de tótă vita, cum şi pe fănaţele ce vor ave, iarăşi vor da cuniţa câte 40 bani nuoi pe stogulŭ de fănŭ. Iar pentru oi vor da goştina la goştinarii de streini. Caii bărsăneşti din ţéra Unguréscă, ce se vor afla aicea în ţéră la ernaticŭ, vor da cuniţa, căte 40 bani nuoi de totŭ calulŭ, după cumŭ aŭ datŭ şi pănă acumŭ. Iar pentru trei patru cai ce vorŭ ave pe la odăile lorŭ, carele suntŭ pentru slujbă, pe acei cai nu vorŭ plăti cuniţi, şi nici să se supere de către cuniceri. Caiii bărsăneşti din ţéra Muntenéscă, ce se vor afla iar aicea în ţéră la ernatic, vor plăti cuniţa căte 40 bani nuoi, de totŭ calul după obicei. Boii de negoţi să nu se supere de cuniceri fiindŭ că plătescŭ cornărit, şi vamă cum şi boii, i vaci de zalhana, iarăşi să nu se supere de cuniceri, fiind că plătescŭ vamă. Mănzii, şi viţei, prăsila, ce se va face pe anŭ, să nu se supere de către cuniceri. Monastirea Precista din Roman, şi monastirea prorocul Samuil din Focşani, cu biserica de piatră de la Bodeşti din ţinutul Neamţului, ce aŭ fost supt protecţia monastirii

sfăntuluĭ Spiridon, cu tóte averile lor mişcătóre şi nemişcătóre, afierosite de fericitulŭ întru pomenire domnulŭ Stefanŭ Racoviţa Voevodŭ, şi întărite, şi de alţĭ luminaţĭ domnĭ, şi în vremea domnieĭ sale, Alessandru Constandin Voevod, leaŭ fost desghinat de la monastirea sfăntuluĭ Spiridonŭ, clironomiĭ răposatuluĭ Mihaĭ Racoviţă Voevod cu luminatulŭ Beĭzade Ioniţă Racoviţă, cu nepoţiĭ luminăriĭ sale, luăndule ca să le epitropiseascĕ din neam în neam, iar în vremea domnieĭ sale Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, după judecata ce aŭ tras D-lor boeriĭ epitropĭ, şi cercetările ce s'aŭ făcutŭ, s'aŭ hotărîtŭ şi s'aŭ datŭ numitele metóce, cu anafora, şi cu hrisovŭ Gospod, iarăşĭ supt protecţia monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridonŭ. Pentru acésta şi domniea me prin hrisovulŭ acesta întărimŭ, şi hotărim, ca şi de aicea înainte, numitele de maĭ susŭ metóce, cu tóte averile lorŭ moşiĭ şi alte acaretur̆ĭ, să fie totŭ supt protecţia şi purtarea de grijă a monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridon, nestrămutat in vecĭ. Desetina, vădrăritulŭ şi goştina, (pe drepte bucate, ce va ave monastirea sfăntuluĭ Spiridon, cum şi metócele sale, adecă, Precista din Roman, şi Prorocul Samuil din Focşanĭ, cu biserica de la Bodeşti ot Neamţŭ, i Schitul de la-Stavnicŭ din ţinut Cărligătureĭ, şi Schitul de la Lieştĭ de la ţinutŭ, Vasluiuluĭ), nicĭ unŭ banŭ să nu plătéscă rămăşiţurĭ din veniturile sfăntuluĭ Spiridon, şi a spitaluluĭ, saŭ orĭ-ce altă va fi trebuinţă a se împlini, prin zapciĭ, şi orice feliŭ de ómenĭ domneşcĭ, înplineală să nu dea. Doă cutiĭ pentru milostenie cu peceţile boerilor rănduiţi epitropĭ, una să stea în biserică la pro-

schinitariŭ, şi alta la spitalŭ, care într'unŭ anŭ odată la ḑioa hramuluĭ să se deschidĕ de epitropĭ, şi căţĭ banĭ se vor afla strănşĭ într'aceste douĕ cutiĭ să se arăte la catastihul veniturilorŭ monastiriĭ, şi a spitaluluĭ.

Patru scutelnicĭ să aĭbĕ spiţeriea de apururea pentru slujbă, din catastihul scutelnicilor ce este în Vistierie cu pecetea Gospodŭ. Schitulŭ din Măgura Iaşuluĭ să fie în purtarea de grijá a monastiriĭ sfăntuluĭ Spiridonŭ pentrn trebuinţa spitaluluĭ, precum s'aŭ afierositŭ prin hrisóvele luminaţilorŭ domnĭ de maĭ înainte, urmănduse după aceeaşĭ rănduealǎ. Adecă schitul acesta să fie spital pentru ceĭ smreduiţĭ de bóla ciumeĭ, cănd se va întămpla, şi se fie scutitŭ de desătină, de vĕdrăritŭ, şi de goştină, pe drepte bucatele sale, nicĭ unŭ banŭ să nu de, şi afară de milele şi privilegiile, ce se arată maĭ susŭ anume, că are monastirea sfăntuluĭ Spiridon, şi spitalul ne-aŭ maĭ aratatŭ D-lor epitropiĭ şi alte hrisóve de la luminaţiĭ domnĭ, ce aŭ fost maĭ nainte de noĭ, pentru alte deosebite cuprinderĭ de milă ce are monastirea acésta, şi spitalulŭ. Întăiŭ, un hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Mavrocordat, Voevod, din anul 1786 Fevruarie 1, dat în urma hrisovuluĭ de maĭ susŭ pomenitŭ, prin care rănduşce, ca, spitalulŭ spre ajutoriulŭ trebuinţeĭ sale, să aĭbĕ treĭ liudi, adecă un teslariŭ, un pietrariŭ şi un bărbieriŭ, care să fie scutiţĭ de birŭ, şi de havalele, şi să ea şi căte 50 leĭ, milă pe totŭ anulŭ din vama Gospod, la ḑioa prasniculuĭ sfăntuluĭ Ierarh Spiridon. fiind întărit acelŭ hrisov, şi prin hrisovul domnieĭ sale, Alessandru Constandin Moruz i Voevod, din ve-

leatŭ 1792. Noemvrie 18, cu adăogire, că peste aceĭ treĭ liudĭ, şi 50 leĭ milă, să aĭbĕ şi un butnariŭ. Al doile hrisov, de la domniea sa, Mihail Constandin Suţul Voevod, din 1795 Aprilie 7, prin care milueşce pe monastirea sfăntuluĭ Spiridon ca să aĭbĕ a ţinea douĕ trunchiurĭ ale sale de tăĕtŭ carne aicea în oraşulŭ Iaşiĭ. Şi hotăreşce că atătŭ trunchiurile, căt şi casapiĭ acestor doue trunchiurĭ, să fie în pace şi nesupăraţĭ, atăt de dările şi angariile Gospod, căt şi de poclonul agiesc, i altele ce vor eşi pe briasla casapilorŭ, păzindŭ numaĭ că în tótă vremea să se tae carne de ajunsŭ, şi să se vĕndĕ cu preţul ce se va hotări, şi la ceĭ de obştie casapĭ, şi D-luĭ Vel Agă, ce va fi după vremĭ, cum şi alţĭ zapciĭ şaŭ Starostele de casapĭ, nicĭ de cum să nu se amestece a pedepsi, saŭ a geremetisi pe casapii acestor trunchiurĭ a monastiriĭ, ce urmăndŭ înprotiva orănduelii ce li se cuvine, arătănduli-se vinovăţiea lor D-lor sale boerilor epitropĭ, 'ĭ vor pedepsi după vina lor. Şi osebitŭ aŭ maĭ miluit'o pe monastire, ca şi douĕ crăşme cu bĕutură, ce va avea în oraşul Iaşiĭ, şi o pitărie ce va ave lăngă colţulŭ monastiriĭ, să fie scutite de tóte dările, şi angariile orĭ căte vorŭ fi pe alte crăşme, şi pităriĭ, cumŭ şi de poclonulŭ agiesc, şi altele; şi al treilea hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Calimah Voevod, din veleatŭ, 1797 Genarie, prin care rănduеşce şi hotăreşce, ca opt-sute leĭ ce sunt să se ea chirie, de la veleat 1801 Mart 1, pe totŭ anul pe casele ce s'aŭ cumperat de domniea sa de la D-luĭ Teodorŭ Balş, Vel Vornic, pentru şederea D-sale Consuluĭ Rosieĭ, să se dea de către orănduiţiĭ epitropĭ ce

sunt asupra caselor, la monastirea sfântuluĭ Spiridon deapururea, nesmintit, spre trebuința spitaluluĭ, neoprinduse de cătră nimine unŭ banŭ macar, fără numaĭ când se va întâmpla trebuință, ca să se facĕ vre un micŭ meremet acestor case, atuncea rânduiții epitropĭ vor opri din baniĭ chirieĭ pe cât va cere trebuința, și ceĭ-l-alțĭ banĭ 'ĭ vor da la monastire. Iar când va cere trebuința de a se face vre un meremet maĭ mare la acéstă casă, atuncea pămĕntulŭ, din veniturile obșteștĭ să cheltuéscă, iar monastirea sfântuluĭ Spiridonŭ să nu fie supărată maĭ multŭ. Care miluirĭ socotindule și domniea me că cu cale ș cu cuviință s'aŭ făcutŭ, nu numaĭ că le întărim, și hotărim, că aseminea să se urmeze, și să se păzască, dar încă și maĭ adăogim mila cu câte s'aŭ socotit, adecă peste patru liudi, ce are breslașĭ, însă: un teslariŭ, un pietrariŭ, un butnariŭ, un bărbieriŭ, să maĭ aĭbĕ și un minderigiŭ, ce este trebuinciosŭ pentru înbrăcămintea spitaluluĭ, care aceștĭ ómenĭ avĕnd la mâna lor răvașile D-sale Vel Vist, să nu fie supărațĭ întru nimică, la nicĭ o dare, nicĭ silițĭ ca să eĭe răvașĭ de la alțiĭ, ce numaĭ cu acele răvașe a D-sale Vel Vist. să fie scutițĭ, și nesupărațĭ atât de cătră D-luĭ Vel Agă, cât și de cătră orĭ-cine alțiĭ, și peste doue crășme ce aŭ avut până acum scutite, să maĭ aĭbĕ și alte treĭ crășme, ca să fie peste totŭ cincĭ crășme a monastireĭ apărate și scutite de baniĭ agiutorințeĭ, și de alte întâmplătóre dărĭ, cum și de poclonul agiesc precum maĭ susŭ se cuprinde. Osăbit ne aŭ arătat D-lorŭ epitropiĭ, și o carte a domnieĭ mele dintr'acest

anŭ, 1799 Septemvrie 29, ce s'aŭ dat Tudoreĭ Miliroea pentru o berărie a sa din mahalaoa Muntenimeĭ de sus, ce aŭ avut soțul sĕŭ Miler cumpărată de la unŭ Herlețŭ Gerah, prin care după așăḑarea ce aŭ făcut cu monastirea, că va plăti căte o sută leĭ pe tot anul pentru cheltueala bolnavilor de la spital, precum se da și maĭ înainte de către ceĭ ce aŭ avuto. Și osăbit peste banii aceștiea s'aŭ maĭ îndatorit încă, ba și bere cătŭ va trebui pe anŭ la spital pentru bolnavĭ, să o dé, de la sine fără de nicĭ o plată, i s'aŭ datŭ voe de către domniea me, ca să lucreze bere, însă pănea ce'ĭ va trebui pentru lucrarea bereĭ, să o aducĕ de peste hotar, cu adiverințĭ de la dregătoriĭ de margine, că acea păne este adevĕrată scósă de peste hotar, ĭar să nu lucreze păne de aicea din țéră, hotărind domniea me, ca niminea altulŭ, să nu fie volnic a lucra bere aicea în orașŭ, de cătŭ numaĭ numita Tudora Milăróe. Și fiind-că acestŭ venit ce este să se eĭe de la berăriea acésta, s'aŭ socotitŭ de către domniea me, că este pentru óreș-care agiutoriŭ la cheltuelele spitaluluĭ, hotărimŭ și prin acestŭ hrisov a domnieĭ mele, că numaĭ la berăriea acésta să se lucreze bere aicĭ în oraș din pănea ce va aduce de peste hotar, și se deie aceĭ 100 leĭ pe anŭ la monastire, și berea trebuincіósă peste anŭ la spital, de la sine, fără plată, precum și maĭ sus se arată. Iar altul niminea să nu fie volnicŭ a deschide berărie, saŭ a lucra bere aicea în oraș, și de ar și vre cineva căndva, după vremĭ, ca să deschidĕ altă berărie pentru lucrarea de bere, D-lor epitropiĭ Monastiriĭ, nicĭ

într'unu chipu să nu îngăduiască, ce să opreas-că cu totul acea lucrare, rămâindu se fie numai această berărie. La spitalul de la sfântul Spiridon, fiind că precum maĭ sus se arată, s'aŭ maĭ măritŭ, hotărim domniea me, ca să fie 60 paturĭ de bolnavĭ; doftorul ce va fi, după vremĭ, la spitalul acesta (prin alegerea boeriloru epitropĭ) să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna câte 70 leĭ, care dóctorŭ să fie datorŭ a merge câte de două orĭ pe ḑi, dimineaţa, şi la chindie, să vaḑă pe toţi bolnaviĭ, şi după bóla fieşte căruia să rânduiască şi doftoriile, ce se vor căde prin reţete, iar fiind trebuinţă la vre unu bolnavu, şi peste rânduitile doă vizete pe zi, ce s'aŭ arătatŭ maĭ susŭ, să fie datoriŭ a merge, ori zi, ori noapte, ca să cerceteze pe bolnavu, şi să oránduiască doftoriile ce se va căde. Gerahul spitaluluĭ să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna, câte 50 leĭ, carele datoriŭ să fie şi el a urma întocma după rânduealа doftoruluĭ spitalului. Gerahul al doile a spitaluluĭ, să aĭbă a lua plata sa pe toată luna câte 20 leĭ, care şi acesta datoriŭ se fie, a urma întocma după rândueala aceluĭ întăĭ Gerah, fiind şi supusŭ la toate ce iar da învăţătură, însă, în toată vremea nelipsitu de la spital, şi purtătoriŭ de grijĭ la doftorii, câtŭ şi la mâncarea bolnavilor, ca să se păzască atât doftoriile, cât şi mâncarea lor, orânduitele ceasuri, după rânduiala doftoruluĭ; aşişderea mai hotărâmŭ domnia me, ca doftorul cel mare al curţii Gospod, şi doftorul politiei (care vor fi după vremĭ) să nu aĭbă nicĭ câtŭ de puţinu amestecŭ la spitalul acesta, nici la spiţăria spitaluluĭ. La spital să nu fie ei vol-

nici a rândui doftori, fără numaĭ epitropiĭ să'ĭ orânduească, pe care îĭ vor socoti de om vrednicu, nicĭ să fie supăratŭ întru ceva cât de puţinŭ doftorul spitaluluĭ de către doftorul curţiĭ, şi încă când doftoruluĭ spitaluluĭ, îĭ va prisosi vreme, peste obicĭnuita trebuincióza slujba luĭ la spital, şi se va întâmpla să'l cheme vre unŭ bolnavŭ de aicea din oraşŭ, să aĭbă voe să mérgă, şi nicĭ atuncea să nu aĭbă vre o supărare din spre doftorulŭ domnieĭ, saŭ din spre doftorulŭ politieĭ. Spiţeria acésta care este a spitaluluĭ, şi a politieĭ, să stea păzită şi în pace nesmintită şi nestrămutată din rândueala eĭ, nicĭ de către doftorul cel mare al curţiĭ Gospod, nicĭ de către doftorul politieĭ, (care vor fi după vremĭ) şi nicĭ de către orĭ cine altul. Ce epitropiea să aĭbă purtare de grijă ca să pue şpiţeriŭ, pe care îl vor alege, şi'l vor socoti de om vrednic, cu léfa rânduită pe lună 25 lei, şi nicĭ să fie volnicŭ, orĭ doftorul curţiĭ, orĭ doftorul politieĭ, nicĭ altul nimenea a deschide altă spiţerie, fără numai monastirea sfântuluĭ Spiridon să aĭbă a ţinea spiţerie cu doftoriĭ de vânḑare, iar de nu va fi destul o spiţerie, şi a fi trebuinţă pentru îndestularea şi lesnirea noroduluĭ, şi de altă spiţerie, iarăşĭ altulŭ nimenea volnicŭ să nu fie a deschide spiţerie, ce numaĭ monastirea acésta, prin marafetulŭ epitropilorŭ, să fie volnică a deschide, şi a doue, şi a treiea spiţărie, de a fi trebuinţă, la locurile unde s'ar socoti, şi de ar şi îndrăzni cinevaşŭ, ori doftorul curţeĭ, orĭ doftorul politieĭ, sau orĭ cine ar fi, a deschide vre o spiţerie peste hotărîrea noastră, dăm domnia me volni-

cie epitropilor, ce se vor afla, să răsipească a-ce spiţerie, şi tóte doftoriile să le ea, fără de nici o plată, şi să le dea la spiţeriea monastirii ; cum şi unii din doftorĭ, din Gerahi, ce obicinuescu a ţinea doftorii prin casele lor, hotărâm domniea me ca se fie împiedecaţĭ, şi popriţĭ de a ţinea doftorii prin casele lor, ce fişte cine avêndu trebuinţă de doftorii să rânduească prin reţetă, şi să ea de la spiţeria spitaluluĭ sfântuluĭ Spiridon, după tarifa ce s'aŭ aşădatŭ cu preţŭ maĭ josŭ, după cum s'aŭ socotitŭ a fi cu dreptate, spre odihna obştieĭ, iar carii din doftorĭ, sau din gerahii, ce s'ar afla aicea, nu s'ar supune a urma după acéstă hotărire, volnicim domnia me pe epitropĭ, ca luându tóte doftoriile, ce vor afla la fişte carele, şi dândule la spiţeria spitaluluĭ fără de nicĭ o plată, să înştiinţaţi şi pe domnia me, ca să se pedepsască unii ca aciea, ca nişte nesupuşi, şi înprotivitorĭ poroncii. Pe doftoriile ce se vor aduce la spiţeria aceasta, vamă să nu plătească, avênd epitropiĭ purtare de grijă, şi privighere pentru tóte câte vor fi de trebuinţă spre folosul acesteĭ spiţerii. Deosăbitu şi pentru alte urmărĭ (afară de orânduеală) ce să făcea la spital de cătră unii şi alţiĭ pănă acum spre paguba spitaluluĭ. Adecă : se obicinuea unii şi alţiĭ de lua lefe de la spital: care aceste nefiind suferite de cátră domnia me, hotărîm şi poroncim să contenească de istovŭ, şi fiindŭ că monastirea sfântuluĭ Spiridon, este Stavropigeon (după aşeḑarea de legătura ce s'au făcutu cu Biserica cea Mare,) şi după hrisoavele altor luminaţĭ domnĭ. Aseminea şi prin hrisovul a-

cesta al domnieĭ mele, hotărîm ca Mitropolitul ţăriĭ, şi nime din ceĭ după vremĭ, orĭ ce obrazŭ, să nu aibă volnicie, nicĭ să cuteze de sine ca să pue, saŭ să scótă Igumenĭ, atâtŭ la monastirea sfântuluĭ Spiridon, cum nicĭ la metoacele sale, nici să se amestece la ceva câtŭ de puţinŭ la monastirea acésta, fiind legatŭ cu înfricoşatŭ blestăm de la biserica cea Mare, ce toată purtarea de grijă şi iconomia la toate ale aceştiĭ monastirĭ şi ale spitaluluĭ, să fie dată epitropilor, precum prin hrisovul acesta se arată, şi după Patriearşăştile şi soborniceştele scrisorĭ ce sunt date de la biserica cea Mare. Egumenul ce se va afla la monastire, dator se fie în tóte sâmbetele, se slujască sfânta liturghie pentru pomenirea ctitorilor, şi acelor ce vor ajutora la acestŭ sfântŭ lăcaşŭ. Iar la alte, la nimică să nu aibă volnicie a se amesteca, nicĭ la veniturile monastiriĭ, nicĭ la moşiĭ, nicĭ la bucate, nicĭ la alte veniturĭ, saŭ cheltuele, fără numaĭ la ale sfinteĭ bisericĭ orânduele, să poarte de grijă, ca să se păzască, deapururea în toată vremea după canónele bisericeştĭ; şi când din ieromonahiĭ, din preoţiĭ bisericeşcĭ i diaconi, i călugărĭ, cum şi din alţĭ oamenĭ ai monaştiriĭ va simţi Igumenul, că nu se poartă cinevaşŭ după căḑuta rânduealǎ, a-

tuncĭ uniĭ ca aciea, (prin ştirea epitropilor) să se pedepsească fişte cine pe vina sa, după canónele bisericescĭ, ear alţiĭ nimenea să nu se atingă. Prin ştirea şi prin alegirea epitropilor să se aşeze (când va fi trebuinţă) Egumen, om vrednicu, cu frica luĭ Dumneḑeŭ la monastirea acésta a sântuluĭ Spiridon, carele se fie după aseminea rânduealǎ cum s'aŭ arătatŭ maĭ sus, cum şi la metoacele monastireĭ de maĭ sus pomenite, când trebuinţa va cere ca să se scótă Igumenĭ din vre o pricină, saŭ să se puie Igumen, nimenea altul să nu fie volnicu a scóte, saŭ a pune Igumen, ce numaĭ prin ştirea şi alegerea epitropilor, să se scótă, şi să se puie Igumen, pe care îl vor socoti de om vrednicŭ. Boeriĭ epitropĭ care vor fi, după vreme, să fie cu purtare de grijă, şi cu privighere, atâtŭ pentru doftorŭ, gerahu i spiţerŭ, şi alţĭ ómenĭ de slujba spitaluluĭ, ca să vază cum urméză fişte care la rândueala slujbeĭ lor, cum şi pentru strânsul banilor venituluĭ monastiriĭ, şi pentru cheltueala cea trebuinciósă de peste anu a spitaluluĭ. Iar baniĭ ce vor prisosi din veniturĭ peste cheltueala trebuinciósă a spitaluluĭ, dintr'aceĭ banĭ să aibă a cheltui epitropiĭ şi la alte lucrurĭ ale Monastireĭ la ce a fi trebuinţă, şi pe tot anul epi-

tropiĭ să facă samă curată, cum de veniturĭ, şi de cheltuele, care samă iscălinduo să se treacă, şi la condica monastireĭ. Datorĭ se fie boeriĭ epitropĭ, a ave tótă privigherea şi sirguinţa spre a se păzi, şi a se urma întocma şi pre deplinu, rânduealea şi Aşăzĕmêntul acesta spre odihna, şi buna stare a aceşteĭ sânte monastirĭ, şi a spitaluluĭ, după cum se cuprinde prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ. Şi pentru ca să se păzĭască toate aceste pomenite rânduele, ce se cuprindŭ întru acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, am întăritŭ cu însumĭ a domnieĭ mele iscălitură şi pecete: poftindŭ şi pe Preosfiinţia sa părintele Mitropolitulŭ ţăriĭ, ca să întărească cu arhiereşcŭ blestăm. Iar după a nóstră domnie pe care sântul Dumneḑeŭ va alege a fi domnŭ, şi oblăduitoriu ţĕriĭ aceştiea Moldoveĭ, din neamul nostru, saŭ dintr'altu neamŭ, poftim domnia me cu dragoste, ca fie care luminatŭ domnŭ, agiungêndŭ în vremea stăpâniriĭ sale, să nu'şĭ îndoească cugetul, ca să se surpe Aşăzemântul ce s'aŭ făcutu la acestŭ cuviinciosŭ lucru, nicĭ se scadă saŭ să lipsĭască pe monastirea acésta din cele rânduite spre ajutorŭ şi chivernisala ticăloşilorŭ bolnavĭ de la spitalul acesta, precum nicĭ noĭ n'am stricatŭ urmările ce-

le bune și rânduitele mile ale luminaților domnĭ. celor maĭ înainte de noĭ: ce maĭ vârtosŭ se adaogă, și să întărească, pentru a domniilorŭ sale cinste, și laudă, și vecĭnică pomenire. Și hrisovul acesta al domnieĭ mele, să fie monastireĭ sântuluĭ Spiridon și spitaluluĭ, întăritură statornică. neclintitŭ, și nestrămutatŭ în vecĭ. Spre acésta este credința a însumĭ domnieĭ mele: Noĭ Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod, și credința a pre iubițĭ fiilor domnieĭ mele, Alecsandru Voevod, Dimitrie Voevod, Gheorghie Voevod, Nicolaĭ Voevod, și credința a tuturorŭ cinstițĭ și credincioșĭ boerilor domnieĭ mele: D Constantin Balș vel Logofătŭ din țara de Josŭ, D. Mihaiŭ Sturza vel Logofăt de țara de Sus. D. Iordachi Balș vel Vist. D. Iordachi Mavrocordat Hat. și Parcalab Suceveĭ. D. Iancu Razul vel Vornicŭ de țara de Josŭ, iprocĭ: și credința tuturorŭ boerilorŭ marĭ și micĭ. Scrisus'aŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele, în orașul Iașiĭ, întru cea dintăĭ domnie a nóstră la Moldaviea. în anul dintăĭ: de Constantin Veĭsa, Diac de Visterie.

La anul 1799, Decemvrie 10.

(Iscălitŭ) Noĭ Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod.

Iordachi Vel Vist, Procitoh.

Фiind къ ле edificiurĭ'din цaрă, нu не—ам ъкътат пропъра ачеѧ фundamentaлă а Оспиталuluĭ сф. Спiridon, акум ле ънфъцѣшъм чеiтоpiлор ноштрiĭ, ш.ч. Т. К.

NOI ALECSANDRU IOAN MAVROCORDAT,

cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn țăreĭ Moldoveĭ.

De vreme ce lucrătoriĭ faptelor bune (acelor care suntŭ după orânduială și întocmirea dumneḑeeștilor poronci) se facŭ vrednicĭ de marĭ resplătirĭ, în veacul acesta și în cel ce nu are sfârșitŭ, cu cât maĭ vârtosŭ puindŭ în lucrare și săvârșindŭ intâia și cea maĭ mare dumneḑeeascā poroncă, a iubi pre Dumneḑeŭ și buna cuviință a podóbeĭ caseĭ sale, locul locașuluĭ măririĭ sale, întru care de-a-pururea se săvârșăsce jertfa cea fără de sânge; încă iubindu și pe aprópele seu cu ajutorarea celor slabĭ și neputincioșĭ și bolnavĭ, care aceste (maĭ cu întărită încredințare), ștergŭ mulțime de pacate, isbăvescŭ suflete din mórte, și lesnescu călătoria către împĕrăția cerurilorŭ la moștenirea slaveĭ ceĭ vecinice. Dreptŭ aceia dar și Domnia Mea, din ferbinte râvnă și dorință ce avem către calea cea adevĕrată a poroncilorŭ luĭ Dumneḑeŭ, căḑindunise a împlini cu fapte bune și datoria mulțemireĭ către Dumneḑeu cel tare, cel viŭ și a tot puternicŭ, dintru acăruia mila și pronie, Ni s'aŭ încredințatŭ noă domnia acesteĭ pravoslavnice țerĭ a Moldoveĭ, din ceasul ce ne-aŭ miluitŭ Sfântul Dumneḑeu de ne-am așeḑatŭ la acestŭ al Nostru părintescŭ și strămoșescŭ slăvitŭ ighemonicescŭ scaunŭ, cu neadormitŭ cugetŭ și privighere aflându-ne pentru tóte cele plăcute luĭ Dumneḑeŭ, după alte lucrărĭ și bune așezărĭ, spre care cu totul aŭ fostŭ și este plecatŭ cugetul cel curatŭ al Domnieĭ Mele, și prin cât Ne-aŭ fostŭ Nouă cu putință după vreme, Ne-am silitŭ a le împlini. Luat'am aminte și pentru monastirea Sf. Spiridon din orașul Iașiĭ, unde în lăuntru într'acéstă Sfântă monastire fiind și spitalul, care a-

cestŭ spital din vremea ce s'aŭ făcutŭ spre primirea și căutarea și tămăduirea de bolnavĭ neputincioșĭ și saracĭ, atât din pămâtenĭ, cum și din străinĭ nemernicĭ, (după cum Ne-am încredințatŭ Domnia Me, din domnescile hrisóve ale luminaților Domnĭ, celorŭ maĭ înainte de Noĭ), s'aŭ afierositŭ și s'aŭ datŭ ca să fie nestrămutatŭ nicĭ odinióră în veacŭ de la acéstă numită Sfântă monastire, și s'aŭ întăritŭ cu mile domnescĭ (în purtarea de grije a monastireĭ) ca să se ție în tótă vremea păzitŭ întru odihnă și bună statornicie; iar în vremea, de acumŭ aflându-se spitalul la slabă și próstă stare, n'am suferitu Domnia Me, a privi maĭ multŭ slăbăciunea și contenirea care urma la o încuviințată bunătate ca acésta, care este de mare folosu sufletescŭ, și cinstea acesteĭ Patriĭ; ce voindŭ a sci pricinele care era înprotivă următóre, d-lor velițiĭ boierĭ prin anafora pe largŭ ne-au înșciințatu, ăntĕiŭ: că monastirea acésta a Sf. Spiridonŭ, avêndŭ sub protecția sa pe monastirea Precista din târgul Romanul, cum și pe monastirea Proorocul Samuil din Focșanĭ și biserica de pétră de la Bodescĭ din ținutulŭ Némțuluĭ, afierosite de către Domnia Sa Stefanŭ Racoviță VV., și afierosite și întărite și de reposatul Domnŭ Grigorie Alcsandru Ghica VV., cu moșiĭ și țiganĭ și alte acareturĭ, cu câte de ctitorul lor reposatulŭ Domnu Constandin Racoviță VV., și de alțĭ creștinĭ se afla înzestrate; din acărora veniturĭ cu embaticul ce se lua nu puțin se ajutora spitalul acesta. Pe aceste monastirĭ cu tóte averile lorŭ mișcătóre și nemișcătóre lucrurĭ, în anul trecutŭ la vremea Domnieĭ Sale Alecsand. Constantin VV. cu hrisóvele Domnieĭ Sale, le-aŭ desbinat de la monastirea Sf. Spiridon, clironomiĭ reposatuluĭ Mihaĭ Racoviță VV.—

Luminatul beizade Ioniță Racoviță, și nepoțiĭ Luminăreĭ

Sale, fiiĭ reposatuluĭ Beizade Mihăiţă Racoviţă, luându-le ca să le epitropisască din neam în neam. Adoua că de la Ocnă avênd să ia venitŭ spitalul 2000 leĭ pe anŭ, de la o vreme în cóce nu se da baniĭ la monastire, ce i se da sare, care şi aceia nedându-se la vreme bună, nu putea să se vândă, şi când se vindea, earăşĭ cu pagubă. A treia că şi din tr'alte rănduite veniturĭ pentru spital, ce lua monastirea maĭ nainte, acum din pricina sudiţilorŭ, păgubeşce monastirea, şi întru acestaşi chipŭ veniturile spitaluluĭ se micşura; despre altă parte cheltuelile din vreme în vreme se adăogea prin poroncĭ domneşcĭ, fiindŭ că doctoriĭ curţiĭ gospodŭ orănduia la spitalŭ doctorĭ pre cariĭ îĭ vroiaŭ eĭ, cărora prin hatârŭ li se orănduia şi lefe de la spitalŭ peste orănduĭală, din care leafă se împărtăşea şi doctoriĭ Domnilorŭ; şi osebitŭ earăşĭ din poroncă domnéscă se maĭ orănduea lefe şi pe la alte obraze; şi aşa spitalulŭ neputăndŭ întimpina cheltuelile ce curgŭ pe tótă ḑioa, numaĭ cu veniturile ce remăsese, aŭ agiunsŭ la acéstă próstă stare. Decĭ aceste pricinĭ cunoscânduse şi de către Domniea Me că aŭ fostŭ vătămătóre madeleĭ aceşteia, şi că s'aŭ cuvenitŭ a se pune la cale o bună orănduealā, ca să se pótă cuprinde şi a se chivernisi cheltueala cea de peste anŭ trebuinciósă a spitaluluĭ, şi ca să rămăĭe în odihnă şi linişte, şi să se ţie spitalul pururea întemeeatŭ întru cea maĭ bună stare, şi spre viitórele vremĭ; eată acum după a Noastră bună voinţă, socotit'am Domnia Me, împreună cu tot sfatul Nostru, şi după cum s'aŭ găsitŭ a fi cu cale şi de folosŭ, orândueala şi bunŭ Aşeḑĕmântul venituluĭ monast. Sf. Spiridon şi a spitaluluĭ, prin acestŭ al Nostru Domnescŭ Hrisovŭ, înoim şi întărim şi hotărâmŭ, ca de acum înainte într'acestaşĭ chipŭ să se urmeze, adecă: veniturile

a toate moşiile şi de pe dughene, şi de pe orĭ ce alte acareturĭ a monastireĭ Sf. Spiridon, să se ĭa după obiceiul pămêntuluĭ; venitul loculuĭ monastireĭ de la Galaţĭ să se ia cum anume se arată şi la condica visterieĭ cu pecetea gospod; însă 30 leĭ de tótă zalhanaoa, 3 leĭ de toată magaziea mare ce va fi în faţă, 2 leĭ de toată magaziea mică ce va fi în faţă, 2 leĭ de tótă magazia mare ce va fi din dosŭ, 1 de tótă magasia mică ce va fi din dosŭ, 2 leĭ de toată şaĭca mare ce se pogoară pe Siretiŭ incarcată; —1 leŭ de toată şaĭca mică tij; 1 leŭ de toată casa ce va fi pe locul monast., 3 leĭ de toată dugheana ce va fi pe locul monastireĭ, 30 banĭ de totŭ catargul ce se pogoară pe Siretŭ, 30 banĭ de toată càrma, 15 banĭ de tot treancheatul, 9 banĭ de tot sereamulŭ mare, 3 banĭ de tot sereamulŭ micŭ, 3 banĭ de totŭ tahtalâculŭ ce se pogoară pe Siretŭ, 1 banŭ de totŭ dulapulŭ ce vine pe Siretiŭ; 2 banĭ de totŭ ciftea dulapĭ tijĭ, 1 banŭ de două grindĭ saŭ de doĭ uşorĭ ce vinŭ pe apă, 1 banŭ de 2 scândurĭ de bradŭ ce vinŭ pe apă; —1 banŭ de două scândurĭ marĭ de teiŭ ce vinŭ pe apă. Dejma din viĭ după obiceiŭ. Venitulŭ cantaruluĭ de pe la tóte alte târgurĭ din ţeară (afară de ceste târgurĭ: Galaţiĭ, Focşaniĭ, Kişinăul şi Botoşaniĭ, al cărora venitul cantaruluĭ este datŭ miluire altor monastirĭ cu deosebite hrisoave domnescĭ), acestŭ venitŭ să'l ia monastirea Sf. Spiridon cum anume se arată şi la condica visterieĭ cu pecetiea gospodŭ;—însă 6 banĭ la patru-zecĭ şi patru ocă cantariatica, orĭ ce felŭ de marfă ar fi, şi se va trage la cântariŭ; ear fiindŭ maĭ giosŭ de cât 44 ocă, să se ia după analoghie de la cumpărătoriul marfeĭ; ear sare de se va cumpara, să se ia cantariatica la 100 ocă 3 banĭ;

iar fierŭ de se va cumpara să se ia cantariatica la 59 ocă 6 banĭ; ear pe marfa ce va ave cinevaşĭ macar de nu o va vinde şi va vre se o cântărească ca să ştie câte ocă trage marfa sa, să plătească stăpânul marfeĭ cantariatica, precum maĭ susŭ se arată. Pe totŭ anulŭ să fie datoriŭ acel ce va ave miluire acestŭ venitŭ al cântaruluĭ, se facă aiarŭ cantarelorŭ, adecă să le îndrepteze; iar pe marfa ce se va cântări în vamă ca să plătească vama Domnească, să nu plătească cantariatica; iar de se va tâmpla stăpânul marfeĭ să vândă marfa sa în vama Domnească, atunce să plătească cumpărătoriulŭ cantariatica după rânduealа ce se arată maĭ sus. Toate cântarele, omul rânduitŭ de la acel ce va ave miluire venitul cantariuluĭ, să le aĭbă sub zaptul seŭ, iar altul să nu fie volnicŭ a ţine şi a ave cantare mai mare de cât de 40 ocă; şi bacaliĭ şi alţiĭ pentru trebuinţa vânḑeriĭ marfeĭ lor, se fie volnicĭ a ţine şi a ave cântaru de 40 ocă trăsură, şi cu acele cântare se'şĭ facă aleşverişul lorŭ; iar la cine se vor afla cantare maĭ marĭ de 40 ocă trăsură, se fie volnicŭ acel ce va ave miluire venitul cantariuluĭ, a le lua sub zaptul seŭ.—20 banĭ de tot carul cu marfă ce lua cantaragiĭ vămeĭ când intra în vamă, se lipsască; de la neguţitoriĭ lipscanĭ ce aducŭ marfă de Lipsca să aĭbă a lua de tot carul cu doĭ boĭ câte 15 leĭ, de la neguţitoriĭ lipscanĭ ceĭ trecătorĭ, să aĭbă a lua de tot carul cu doĭ boĭ câte 11 leĭ. De tótă butea cu vinŭ, ce facŭ cazacliĭ şi alţĭ neguţitorĭ şi'l trecŭ peste hotarŭ, să se iee câte doĭ leĭ, iar de polobocu pe jumătate; pol para să se iee de tótă oca de ceară, ce se va afla în tótă ţéra; pol para să iee de toată vadra de holercă ce va intra în oraşul Iaşiĭ; venitul păhărniciеĭ ceĭ marĭ să să iee câte 60

banĭ de butea cu vinŭ ce va intra în oraşul Iaşiĭ; iar de poloboсŭ pe giumătate; însă de la Preosfinţia Sa Mitropolitul şi până la vel-stolnicŭ, atât cariĭ se vor afla într'aceste boeriĭ, cum şi aceĭ ce aŭ fostŭ mai nainte într'aceste boeriĭ, aşijderea şi giupinesele văduve, de vor fi fostu boeriĭ lor într'aceste boeriĭ, să nu se supere pe vinaţile lor, cum asemine se arată şi la condica Visterieĭ cu pecetea gospodŭ; însă pe vinul ce se va aduce de prin pregiurul Iaşilorŭ să nu se supere nefiind obiceiŭ.— Tiutiunăritul să ia câte unu leŭ de pogonŭ, ce să află în ţară sămănatŭ; solăritul Vranceĭ să'l ea după aşăḑarea ce va face cu Vrăncenii pentru sarea măruntă din Vrancea; de tot rămătoriul ce va trece peste hotaru, să ia câte 7 banĭ; de toată vita ce se va vinde în Iaşĭ şi la târgul Frumosŭ, de cal, eapă, boŭ, vacă, să ia câte 24 banĭ, însă 12 bani de la vânḑătorŭ şi 12 bani dela cumpărătorŭ; două-ḑecĭ scutelnicĭ să aibă a lua Epitropiĭ deapururе de la Visterie, din catastihul scutelnicilorŭ cu pecetea gospodŭ, pentru treaba spitaluluĭ, ca dintru aceştĭ banĭ aĭ scutelnicilorŭ, se aĭbă a ţine lemnarĭ, bucătarĭ şi femeĭ pentru spalatul şi grija bolnavilor la spitalŭ. Două miĭ leĭ ce ave monăstirea rânduitŭ venitŭ pentru spitalŭ pe totŭ anulŭ din ocnele gospodŭ, şi de la o vreme în locu de banĭ să da sare, şi se păgubea spitalul, hotărîm Domnia Me, că de acum înainte aceştĭ banĭ 2000 leĭ să se dea din vama cea mare gospodŭ pe tótă luna, dupe analoghia sumeĭ aceştia, adecă câte 167 leĭ 80 banĭ pe lună; însă aceştĭ banĭ seĭ [illegible]a de la sine aceĭ cariĭ vor cumpara vama; iar când va fi vama dată în credinţă, atuncĭ aceştĭ 2000 leĭ să se dea de la camara gospod, după analoghia sumeĭ aceştia pe toată luna ne-zeticnitŭ.

Aşijderea iată Ne-am milostivitŭ Domnia Me şi dintru a Noastră osebită Domnească milă, am afierositŭ spitaluluĭ şi iam datŭ ca se aĭbă statornicŭ venitŭ slujba cuniţeĭ, ce se strângea maĭ înainte la Visteria gospodŭ, ca să fie spre ajutoriul cheltuelilor spitaluluĭ, care acestŭ venitŭ să aĭbă a lua pe tot anul cu ponturĭ ce să arată şi la condica Visterieĭ cu pecetea gospodŭ, adecă neguţitorii şi alţiĭ din stăpânirea Austriiceascĕ, cariĭ aŭ căşlele lor aice în Moldova, vor plăti cuniţa de tótă vita câte 40 banĭ noĭ, după hrisovul gospodŭ ce aŭ la mâna lorŭ; – pentru oile ce vor eşi la Moldova şi le vor păşuna aice în ţară, pentru varaticŭ, vor plăti cuniţa câte 7 banĭ noĭ de óie şi de capră; ear când acele oĭ vor eşi iarna, atuncea vor plăti goştina câte 10 banĭ noĭ de oaie la goştinariĭ de streinĭ, şi baniĭ cuniţiĭ ce vor fi plătitŭ, se'ĭ dea cuniceriĭ înnapoĭ fiind că plătescŭ goştină; cariĭ dintr'aceştĭ străinĭ cumpără vite aice în Moldova, şi nepăşunânduse peste vară le trecu peste hotarŭ, li s'aŭ pusŭ sorocŭ de la ḑioa ce le vor cumpara pănă în două luni de ḑile, se nu se supere de cunicerĭ; iar păşunându-se maĭ multŭ de două lunĭ se plătească şi ieĭ cuniţa câte 40 banĭ noĭ, după obiceiŭ ca si alţiĭ; aşijderea şi pentru vitele ce le aducŭ neguţitoriĭ dintre alte părţĭ de locŭ aice în ţară pentru păşunatŭ, şi nu le vor păşuna maĭ multŭ de două lunĭ, să nu să supere de cunicerĭ, iar de le vor ţine peste anŭ, vor plăti cuniţa ca şi alţiĭ. Locuitoriĭ din raiaoa Hotinuluĭ şi a Benderuluĭ, vor plăti cuniţa câte 40 banĭ noĭ de tótă vita, cum şi pe fânaţele ce vor ave earăşĭ vor da cuniţa câte 40 banĭ noĭ pe totŭ stogulŭ de fânŭ, iar pentru oĭ eĭ vor da goştina la goştinariĭ streinĭ;—caiĭ bărseneşcĭ din ţara Ungurească, ce s'ar

afla aice în ţară la ernaticŭ, vor da cuniţa câte 40 banĭ noĭ de totŭ calulŭ, după cum aŭ datu şi până acum; iar pentru treĭ patru caĭ ce vor ave pe la odăile lorŭ carele suntŭ pentru slujbă, pe aceĭ caĭ nu vor plăti cuniţa, şi nici să se supere dé către cuniceri; caiĭ bărsenescĭ din ţara muntenească ce se vor afla iarăşĭ aice în ţéră la ernaticŭ, vor plăti cuniţa câte 40 banĭ noĭ de tot calul după obiceiŭ; boiĭ de negoţŭ să nu se supere de cuniceri, fiind că plătescŭ cornăritŭ şi vamă; cum şi boĭ, vacĭ, de zalhana, iarăşĭ să nu se supere de cuniceri, fiindŭ că plătescŭ vamă; mânziĭ şi viţeiĭ, prăsila ce se va face pe anŭ, se nu se supere de cucinerĭ.

Monastirea Precista din Romanŭ şi Monastirea Proorocul Samuilŭ din Focşanĭ, cu biserica de peatră de la Bodeştĭ din ţinutul Neamţuluĭ, cu tóte averile, moşiile şi acareturile lorŭ, s'aŭ datŭ să fie iarăşĭ sub protecţia şi purtarea de grijă a Monast. Sf. Spiridon nestrămutate; după osebitŭ hrisovul Domnieĭ Mele (de giudecată şi de întăritură pe arĕtatele afierosiri), ce s'aŭ datŭ la monastire la trecuta lună Iunie în anul acesta 1785.—Desetina şi Vădrăritul şi Goştina, pe drepte bucate ce va ave Monast. Sf. Spiridon, cum şi metoacele sale, adecă Precista din Romanŭ şi Proorocul Samuil din Focşanĭ, cu biserica de la Bodeştĭ ot Nemţu, nicĭ unŭ banŭ se nu plătească. Rămăşiţurĭ din veniturile Monast. Sf. Spiridon şi a spitaluluĭ, saŭ orĭ ce altŭ va fi trebuinţă a se înplini prin zapciĭ şi orĭ ce fel de oamenĭ domnescĭ, înplineală să nu dea. Două cutiĭ pentru milosteniĭ cu peceţile boierilorŭ rânduiţĭ epitropĭ, una se stee în biserică la proschinetariu şi alta la spital, care într'un an odată la zioa hramuluĭ să se deschiză de epitropĭ, şi căţĭ banĭ se vor afla strânşĭ într'a-

ceste două cutiĭ, să se arăte la catastihul veniturilor monastireĭ şi a spitaluluĭ. Patru scutelnicĭ se aĭbă spiţeria de a pururea pentru slujbă din catastihul scutelnicilorŭ ce este în Visterie cu pecetea gospodŭ. Schitul din măgura Iaşuluĭ se fie în purtarea de grijă a monast. Sf. Spiridon, pentru trebuinţa spitaluluĭ, precum s'aŭ afierositŭ prin două hrisóve ale reposatuluĭ Domnŭ Grigorie Ióan Calimahŭ VV. din aniĭ 7270 şi 1763 Septemvrie 28, urmânduse după aceeaşĭ rânduială, adecă schitul acela să fie spitalŭ pentru ceĭ zmerduiţĭ de bóla ciumeĭ, când se va întâmpla, şi se fie scutitŭ de desetină, de vădrăritŭ şi de goştină; pe drepte bucatele sale, nicĭ unŭ banŭ să nu dea. La spitalul de Sf. Spiridon hotărîmŭ domnia Me să se afle pe totŭ anulŭ patru-ḑecĭ paturĭ de bolnavĭ.

Doctorul ce va fi după vremĭ la spitalul acesta (prin alegerea boierilorŭ epitropĭ,) se aĭbă a lua plata sa pe tótă luna câte 90 leĭ, carele datoriŭ să fie a merge câte de două orĭ pe ḑi dimineaţă şi la chindie, să vaḑă pe toţĭ bolnaviĭ, şi după bóla fieşte căruia sĕ rânduiască şi doftoriile ce se vor căde prin reţete; iar fiind trebuinţă la vre unŭ bolnavŭ şi peste rânduitele doue vizite pe ḑi ce s'aŭ arĕtatŭ maĭ susŭ, să fie datoriŭ a merge orĭ ḑi orĭ noapte, ca să cerceteze pe bolnavŭ şi se'ĭ orânduiască doftoriile ce se va căde.

Gerahul spitaluluĭ să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna câte 50 leĭ, carele datoriŭ să fie şi el a urma întocmaĭ după rândueala doftoruluĭ spitaluluĭ. Gerahul al doile al spitaluluĭ să aĭbă a lua plata sa pe tótă luna câte 20 leĭ; care şi acesta datoriŭ să fie a urma întocmaĭ după rândueala aceluĭ întâĭ gerahŭ, fiind şi supusŭ la tóte ce iar da învăţătură; însă în tótă vremea nelipsitŭ de la spitalŭ,

şi purtătoriŭ de grijă la doftorii şi la mâncarea bolnavilorŭ, ca să se păzască atât doftoriile cât şi mâncarea lor la orânduitele ceasurĭ după rândueala doftoruluĭ. Aşijderea maĭ hotărîm Domnia Me, ca doftorul cel mare al Curţiĭ gospodŭ (care va fi după vremĭ,) să nu aĭbă nicĭ cât de puţinŭ amesticŭ la spitalul acesta, nicĭ la spiţeria spitaluluĭ; la spital să nu fie eĭ volnicĭ a orândui doftorĭ, fără numaĭ epitropiĭ se orânduiască pre care îl vor socoti de om vrednicŭ; nicĭ să fie supăratŭ întru ceva cât de puţinŭ doftorul spitaluluĭ de către doftorul curţiĭ; şi încă când doftorulŭ spitaluluĭ iĭ va prisosi vreme peste obicĭnuita trebuinciósă slujba luĭ la spital, de să va întâmpla se'l cheme vre unŭ bolnavŭ de aice din oraşŭ, să aĭbă voe să meargă, şi nicĭ atuncĭ se nu aĭbă vre o suparare despre doftoriĭ Domnieĭ. Spiţeria aceasta care este a spitaluluĭ şi a politieĭ, să stea păzită şi în pace, nesmintită şi nestrămutată din orânduiala eĭ, nicĭ de către doftorul cel mare al curţiĭ gospodŭ (care va fi după vremĭ), nicĭ de catră orĭ cine altul, ci epitropĭa se aĭbă purtare de grijă, ca se puie spiţerŭ pe care il vor alege şi'l vor socoti de omŭ vrednicŭ, cu leafa luĭ rânduită pe lună 25 leĭ. Pe doftoriile ce se vor aduce la spiţeria aceasta, vamă să nu plătească; avèndŭ epitropiĭ purtare de grijă şi privighere pentru tóte câte vor fi de trebuinţă spre folosul acesteĭ spiţăriĭ şi statornicia eĭ. De osebitŭ şi pentru alte urmărĭ (afară din orânduială) ce se făcea la spitalŭ de către uniĭ şi alţiĭ până acum, spre paguba spitaluluĭ, cum s'aŭ arătatŭ maĭ sus, adecă că se obicĭnuea uniĭ şi alţiĭ de lua lefe de la spitalŭ, care aceste nefiindŭ suferite de către domnia Me, hotărîm şi poroncim să contenească de istovŭ. Şi fiind că monastirea Sf. Spiri-

don este stavropighionŭ (după așeḑarea și legătura ce s'aŭ făcutŭ cu biserica cea mare), și după hrisoavele altor luminațĭ Domnĭ, asemine și prin hrisovul acesta al Domnieĭ Mele hotărăm: ca Mitropolitul Țeriĭ, și nime din ceĭ după vremĭ, orĭ ce obrazŭ, se nu aĭbă volnicie nicĭ se cuteze de sine ca să pue sau se scótă egumenĭ atâtŭ la monastirea Sf. Spiridon, cât și la mitoacele sale; nicĭ să se amestice la cevașĭ cât de puținŭ la monastirea acésta și la spitalul acesta, fiindŭ legatŭ cu înfricoșatŭ blestemŭ, de la biserica ce mare; ce toată purtarea de grijă și economie la toate a le acesteĭ monastirĭ și a spitaluluĭ să fie după epitropĭ.

Și întru această vreme aflânduse purtătoriŭ de grijă monastireĭ aceștia și spitaluluĭ, sfinția sa Irinuopoleos Kir Sofronie, hotărîm Domnia Me, ca și de acum înainte iarășĭ sfinția sa să fie nestrămutatŭ; și pentru cheltueala și ostenelile sale, se aĭbă a lua de la epitropĭ din veniturile monastireĭ câte una sută leĭ pe toată luna, (afară din ce va maĭ câștiga cu epitrahilul seŭ,) și datoriŭ să fie în tóte sâmbetele, să slujască sânta liturghie, pentru pomenirea ctitorilor, și acelor ce vor ajutora la acestŭ sântŭ lăcașŭ, iar la altă la nimicŭ să nu aĭbă volnicie sfinția sa a se amesteca, fără știrea epitropilorŭ, nici la veniturile monastireĭ, nicĭ la moșiĭ, nicĭ la bucate, nicĭ la alte venituri saŭ cheltuele, fără numaĭ priveghere să aĭbă în frica luĭ Dumneḑeŭ, ca să nu se facă vre unŭ sfeterizmosŭ de către alțiĭ la strânsul veniturilorŭ și la cheltuelile monastireĭ, cum și la a le sfinteĭ bisericĭ orânduele, să poarte de grijă ca să se păzască de a pururea și în toată vremea după canoanele bisericescĭ; și când din ieromonahĭ, i din preoțiĭ bisericeĭ, i dieaconĭ, i călugărĭ,

cum şi din alţiĭ oamenĭ aĭ monastireĭ va simţi sfinţia sa că nu se pórtă cinevaşĭ după rânduială, atuncĭ uniĭ ca aceia prin ştirea epitropilorŭ să se pedepsască fişte cine pe vina sa, după canoanele bisericescĭ, însă de sfinţia sa Irinopoleos, iar alţiĭ nime să nu se atingă; aşijderea iarăşĭ să aĭbă sfinţia sa purtare de grijă şi priveghere pentru doftorŭ, i gerahŭ, i spiţerŭ şi alţĭ oamenĭ de slujba spitaluluĭ, ca se vedă cum urmează fişte care la rânduiala slujbeĭ lorŭ, şi pentru purtare de grijă a bolnavilorŭ, ca să se păzască după rânduiala arătată; iar după săvârşirea sfinţieĭ sale Irinupoleos Kir Sofroni-, prin ştirea epitropilorŭ, să se aşede iarăşĭ arhiereŭ, om vrednicŭ cu frica luĭ D-deŭ, la mănăstirea acésta a Sf. Spiridon, carele să fie după asemine rânduială, cum s'aŭ arĕtatŭ mai sus. Boeriĭ epitropĭ care vor fi după vremĭ, să fie cu purtare de grijă şi cu silinţă, atâtŭ pentru strânsul banilorŭ, venituluĭ monastireĭ, cât şi pentru cheltueala cea trebuinciósă de peste anŭ a spitaluluĭ: iar baniĭ ce vor prisosi din veniturĭ peste trebuinciósa cheltuială a spitaluluĭ, dintr'aceĭ banĭ se aĭbă a cheltuĭ epitropiĭ şi la alte lucrurĭ a monastireĭ la ce a fi trebuinţă, şi pe tot anul epitropiĭ să facă samă curată cum de veniturĭ şi de cheltuele, şi se arete sama la boeriĭ ce se vor orândui, luătorĭ de samă cu ţidulă gospodŭ; care samă iscălită să se treacă şi la condica Monastireĭ.

Datorĭ să fie boeriĭ epitropĭ a ave tótă priveghierea şi sirguinţa spre a se păzi şi a se urma întocma şi pre deplinŭ rânduială şi aşădământul acesta, spre odihna şi buna stare a acesteĭ sfinte monastirĭ şi a spitaluluĭ; după cum se cuprinde prin acestŭ al Nostru Domnescŭ hrisovŭ. Şi pentru ca să se păzască tóte aceste pomenite rânduele ce

se cuprindŭ întru acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ Mele, amŭ întăritŭ cu însumĭ a Domnieĭ Mele iscălitură şi pecete, poftindŭ şi pe Preosfinţia sa Mitropolitulŭ Ţeriĭ ca să intăréscă cu arhierescŭ blestemŭ. Iarŭ după a nóstră Domnie şi viaţă, pre care Sântulŭ Dumneḑeŭ va alege a fi Domnŭ şi oblâduitoriŭ Ţeriĭ aceştia Moldavieĭ, din némulŭ nostrŭ saŭ dintr'altŭ némŭ, poftindŭ Domnia Me cu dragoste ca fieşte care luminatŭ Domnŭ, agiungândŭ în vremea stăpânireĭ sale, să nu'şĭ îndoéscă cugetulŭ ca se strice aşăzământulŭ ce s'aŭ făcutŭ la acestŭ cuviinciosŭ lucru, nicĭ să scadă saŭ se lipsască pe monastirea acésta din cele rânduite spre agiutorulŭ şi chivirnisala ticăloşilorŭ bolnavĭ din spitalulŭ acesta, precumŭ nicĭ Noĭ n'amŭ stricatŭ urmările cele bune şi rânduitele mile ale luminaţilorŭ Domnĭ celorŭ maĭ înainte de Noĭ; ce maĭ vârtosŭ se adaogă şi să întăréscă pentru a Domniilorŭ Sale cinste şi laudă şi vecĭnică pomenire. Şi hrisovulŭ acesta al Domnieĭ Mele se fie monastireĭ Sf. Spridonŭ şi spitaluluĭ de întăritură statornică, neclintitŭ şi nestrămutatŭ în vecĭ; spre acésta este credinţa a însumĭ Domnieĭ mele, Noĭ Alecsandru Iónŭ Mavrocordatŭ VV., şi credinţa tuturorŭ cinstiţĭ şi credincioşĭ boerilorŭ Domnieĭ Mele, D-luĭ Dimitrie Sturza velŭ Logofătŭ de ţara de josŭ, D-luĭ Neculaĭ Rusetŭ velŭ Logofătŭ de ţara de susŭ: D-luĭ Lupulŭ Costachi vel vornicŭ, D-luĭ Iónŭ Cantacuzino vel vornicŭ, D-luĭ Iordachi Cantacuzino velŭ vornicŭ, D-luĭ Lascarachi Rusetŭ velŭ vornicŭ; D-luĭ Costachĭ Ghica Hatmanŭ, D-luĭ Costachĭ Rusetŭ vel post. D-luĭ Mateĭ Cantacuzino velŭ vistŭ., D-luĭ Scarlatŭ Caragea vel agă, D-luĭ Costinŭ Catargiu vel spatarŭ, D-luĭ Nicolaĭ Balşŭ vel vornicu, D-luĭ Costantinŭ Başotă vel ban, D-luĭ Costachi Caragea vel comisŭ, D-luĭ Dimitrachi Ghica

velŭ căminariŭ, D-luĭ Mihalachi Costachi vel paharnicŭ, D-luĭ Costea vel sardarŭ, D-luĭ Dimitrie Răşcanulŭ vel stolnicŭ; şi credinţa a tuturorŭ boerilorŭ Domnieĭ Mele marĭ şi micĭ

Scrisu-s'aŭ hrisovulu acesta la scaunulŭ Domnieĭ Mele în oraşulŭ Iaşiĭ, la întăea Domnie a Nóstră, în anulŭ din tăiŭ, de boeriulŭ nostru Iónŭ Ursuianulŭ bivŭ treti logofĕtŭ.

(*Sub-scrisŭ*) *Noĭ Alecsandru Iónŭ Mavrocordat VV.*

Aniĭ 1785 Avgustŭ.

Mateiŭ Cantacuzino Vel Vist. Procitóh.
Neculae Rusetŭ Vel Logofătŭ Procitoh.
S'aŭ trecutŭ şi la condica Divanului.
Andrei Biv-Isbaşa condicariŭ.

Procopie cu mila luĭ Dumneḑeŭ Arhiepiscopŭ Constantinopoluluĭ, a noue Roma şi patriarhŭ a tótă lumea .

Bine ar fi fost dacă vre odată nu s'ar întĕmpla ómenilor nici o abatere din faptele bune şi drepte, pentru că în aşa chip, nici prigoniri întru aceasta nu s'ar sveţi, nici ar fi fost trebuinţă de cercetări şi judecăţĭ; şi fiind că aceasta nu este cu înlesnire, sau cum s'ar ḑice maĭ bine, cu neputinţă în vieaţa omenéscă, de aceia ne apăratŭ sunt datori acei maĭ întăĭ proiştoşi, ca nu numaĭ pentru cele viitóre să se sirguească a fi în bună stare, dar încă trebue ca şi acele de mai nainte înfiinţate cu înţelepciune a le cerceta, şi cu măsuri de bună chibzuire a le îndrepta, dacă unile din acele nu s'aŭ făcut bine şi după cuviinţă, căci în altŭ feli u dacă s'ar întămpla abatere întru acele de obştescu folosu saŭ în acele sfinte lăcaşurĭ, pre cât aceste în felulu lor sunt mai neaparate pre atâta şi mai de folos este observaţia şi îndreptarea lor; care acésta acum aŭ puso în lucrare cu mai înţăléptă măsură bine credinciosul si pré înalţatul Domn Stăpănitoru a tótă Moldova al nostru în Duhul Sfânt iubit fiiu Alecsandru Iónu Mavrocordat VV.

Fiind dar că cu mila lui Dumneḑeŭ s'au ales Domnitoriu

a acestiĭ strălucite Domniĭ însufleţit de un sfânt zel şi cu ferbinte bună voinţă, în plecare fiind de a purure cătră cele bune şi plăcute lui Dumnedeŭ, pe lăngă celelante dispodiţiĭ a facerei de bine, aŭ pusu stăruitóre îngrijire cu bărbăţia stăpăniriĭ sale pentru ace din Iaşĭ, de Dumnezeu păzită a sa ţară, sfântă şi respectivă mânt. a Sfântuluĭ Spiridon, care mai nainte de mai mulţĭ anĭ, cum au fost rănduit spre obştesc a politieĭ ospital, spre căutarea şi vindecarea bolnavilor pămăntuluĭ, şi alţi streinĭ având şi îndestule anuale venituri spre înbrăţoşare şi căutarea bolnavilor ;—plata lefilor Doctorilor, Hirurgilor şi altora care sănt rănduite prin Domneşti hrisóve, întărite şi prin patriarhiceştĭ Singili (a cărora copiĭ s'aŭ înfăţoşat nóŭ), a fericiţilor întru pomenire Patriarşĭ aĭ Konstantinopoluluĭ, Kir Serafim şi Kir Samoil, găsindusă această Monast. supt epitropiea acelor din vreme întăĭ boeiri de acolo, cariĭ adunândŭ veniturile acestui ospital, iconomisă şi cărmuea neapăratele cheltueli a acelui ospital, şi aşa maĭ mulţĭ din bolnavĭ să întimpina de căutarea şi lecuirea cea maĭ priinciósă în acel ospital ; în privirea aceşti obşteşti folosinţĭ de Dumnezeŭ îngrijite şi întrodusă, din acéstă plăcută luĭ Dumnedeŭ faptă, isvoru de răsplătire precum se cuvine mult de la Dumnezeŭ cătră pricinuitoriĭ şi conlucrătoriĭ a unuĭ asemine priincios aşăzământ ;—iar din partea ómenilor să recomânduia o laudă fórte mare ;—însfărşit în aşa bună stare de obştescu folosu fiind înpregiurările zisei Monast. iar în urmă nu ştim cum s'a părăsit de cătră uniĭ din Domnitoriĭ ce aŭ stătut acolo. încât s'au amenințat a veni în primejdiea unei desăvârşite dărămări acest obstesc bine. Deci pomenitul maĭ sus Prea înălţat Domn fiind că încurând s'aŭ rănduit pre luminatul său tron, dănd cu totulu pre sine în agiutoriul obştescului folos al ţăreĭ sale, cei de Dumnedeu pădite, cu totul însufleţit despre acele bune şi plăcute lui Dumnedeŭ, nu aŭ îngăduit, ca nicĭ de acele atingătóre despre acest ospital a rămăne necercetate, ce îndată prin Domnésca sa poroncă, au statornicit, şi aŭ şi rănduitŭ pre uni din acei de acolo maĭ osâbiţĭ şi de bun ném boerĭ, întru ace cu scumpătate cercetare a pricinilor uniĭ asămine pustieri şi triste stări a aceluĭ obştesc ospital, care boeri după luminată poroncă cu pătrundere cercetând şi în curăţăniea cugetuluĭ sufletescu întrând în desbatere a pricineĭ aceştiea, aŭ găsit treĭ cazurĭ

ce aŭ pustiat ḑisul ospital; întâiŭ că s'aŭ lipsit de venitulŭ anuelnic al ocnilor ce să rănduisă de către fericiţi de maĭ nainte Domni, din pricină că ocnile au fostu date în credinţă; al doile abuzurile acelor după vreme Doctori şi Hirurgĭ; al treilea şi cea mai de căpitenie pricină, desbinarea a doa mănăstirĭ, ce întăi ce se ḑice a Precistei din Roman, şi cea a doua a proorocului Samoil din Focşanĭ, care maĭ nainte aŭ fost metoace aceştiĭ sfinte monastiri a Sfântului Spiridon, care cu anĭ maĭ nainte au fost închinate de către fericitul întru pomenire Domn Costantin Racoviţă VV. şi a fratelui seŭ, al nostru duhovnicesc fiu, Prea înalţatulu Stefan Racoviţă VV. întărită fiind a lor dăinuire, şi prin Domneştĭ hrisóve a fericiţilor întru pomenire Domnĭ, Grigorie Alecsandru Ghica VV. şi Grigorie Calimah VV. Aceste doă monastiri dar aŭ fost supt deplină stăpânire a ḑisei monastiri a Sfântului Spridon, fiind a sale metóce, dar în domniea bine credincĭosului şi prea înălţatŭ Domn Alecsandru Constantin Mavrocordat VV.—cu toate că acele odată, afierosite luĭ Dumneḑeŭ, după sfintele canoane, trebue a fi nerăşluite şi nedezbinate, însă Inălţ. Sa le-aŭ dat sub epitropiea fraţilor şi nepoţilor a fericituluĭ întru pomenire Domn, Costantin Racoviţă VV. răpind şi despărţind aceste din stăpânirea ḑisei monastiri a Sfântului Spiridon, şi aşa s'au lipsit de veniturile acelora.—Aceste treĭ pricinĭ, dar supuindusă la cunostinţa înălţimeĭ sale, de către rânduiţiĭ spre cercetare boierĭ, cu o bună şi în totul deplină chibzuire, acele două pricinĭ, nefiindŭ de trebuinţă a se supune pe viitorime vre uneĭ cercetărĭ, cu tótă înţelepciunea le-aŭ îndreptatŭ prin luminatŭ al sĕŭ hrisovŭ, rânduindŭ şi poroncindŭ prin el, ca pentru venitul săriĭ ce pe totu anul lua de la ocne, să i se deie de acum înainte din vămile Domnesci de cu vreme, pentru a nu se prilejă pricinuirĭ şi pentru ca să lipsască din mijlocŭ şi abuzurile acelorŭ din vreme, Doctorĭ şi Hirurgĭ Domnescĭ, încâtu să nu se maĭ încerce a se amesteca în interesurile atingetoare de acestŭ ospitalŭ, avêndŭ el aĭ seĭ osebiţĭ Doctorĭ şi Hirurgĭ slobodĭ; către aceste dar aŭ maĭ rânduitŭ Inălţimea sa, cu generositate şi unŭ altŭ venitŭ ce să numeşte cuniţa, spre îndeplinirea şi îndestularea cheltuelilorŭ acestuiaş ospital; — prescrisele împregiurărĭ dar sunt întru cât se atinge de zisele dóuă pricinĭ.

pentru desbinarea a maĭ susŭ citatelor doue metóce a Precisteĭ, şi a Prooroculuĭ Samuelŭ, aŭ rânduitŭ Înălţimea Sa prin Domnésca sa ţâdulă. pe Préosfinţitulŭ Mitropolitu al Moldoveĭ pré cinstitŭ şi Ecsarc plaiurilor în Sfêntul Duh, iubit al nostru frate şi înpreună slugitor Chir Gavril, ca în unire cu aceĭ de acolo aflători preasfinţiţĭ Arherei şi egumenĭ, şi aceĭ localnici de bun neam boieri, să cerceteze isvorârea acestiĭ pricini între clironomiĭ răposatuluĭ Domn Mihail Racoviţă VV. adecă luminarea sa Beḑade Ioniţă Racoviţă, şi Dl. boierul biv vel agă Ión Racoviţă fiu a răposatului Beḑede Mihail Racoviţă, şi între D-lor boerĭ de acolo epitropi a ḑisei monastiri a Sfântului Spiridon, care rânduiţi spre asemine cercetare întruninduse la un loc, cercetând întru curăţănıea cugetului sufletesc propusele dreptăţiĭ a ambelor părţĭ aŭ supus prin a lor obştéscă anaforă, Prea înalţatuluĭ Domn maĭ sus pomenit (acăruia anafora copie s'aŭ înfăţoşat noă) că deḑbinarea ḑiselor metóce de la citata monastire a Sfântului Spiridon nedrept s'aŭ făcut în potrivă fiind a sfintelor canóne şi pravili, şı obiceiulu pământuluĭ. După mărturisirea dar a citatei înscris anaforale a restatornicit înălţimea sa cu iubire de dreptale dreptăţile pomeniteĭ monastirĭ a sfântului Spiridon şi a obştescului ospital, întărind ca ḑisele doă monastiri a Precistei şi a proorocului Samoil să fie şi pe viitorime subt stăpânirea şi propietatea monastireĭ Sfântuluĭ Spiridon metóce a sale şi nereşluite afierosiri; rânduind încă prin Domnescul hrisov şi pentru venitul ocnilor, că pe viitorime să se deie din Domneştile vămĭ pe tot anul, cu adăogirea şi celuialant venit a cuniţiĭ; rânduind incă şi pentru Doctori şi hirurgi Domneştĭ ca nici odată să se încerce a se ameşteca în acele atingătóre de ospital.

Aceste dar înştiinţinduse noă, şi adunărei Sinodului nostru cu cerire şi rugăminte pentru ca să întărim, şı să înputernicimu slobozitulu acumŭ de înălţimea sa hrisovŭ prin patriarhicescŭ şi sinodicesc singiliu, şi prin încliḑesluire de puternică asigurare cu blestămuri bisericeştĭ precum să cuvine spre a fi în viitor necalcate, şi ne încercate către vre o lăcomie acele hotărite de înălţimea Sa. spre înbunătăţirea ḑisului obştesc ospital, şi dar cerirea această fiindŭ bine cuvântată, legiuită. şi de obştescu folosu, cu bună voinţă primindo, şi lăudândŭ pe prea înalţatulŭ

Domn pentru această a sa plecare a faptei bune şi din suflet bine cuvântâm noi cele de laudă întru asămine scriind declărăm sinodiceste înpreună cu acei pe lângă noi preosfinţiţi arhierei, acei în duhul sfânt pre iubiţii ai noştri fraţi şi înpreună slugitori, pentru ca ţitatulu Donmesc Hrisovŭ al ḑisului mai susu prea înalţatu Domn a toată Moldova, al nostru după duhul sfănt iubîtu fiŭ, Alecsandru Mavrocordat VV. pentru dreapta statornicire a acestor doă metoace adecă a Precistei şi a proorocului Samoil în destinaţiea pomenitei monastiri a Sfântului Spiridon, şi tóte acele cuprinse în zisulu hrisov domneşti dispoziţii spre înbunătăţire şi statornică urmare a pomenitului obseştesc spital, pentru a se păḑi nu numai nestrămutate şi neschimbate de cătră ori care faţă deapurure, necuteḑând nimine a le clinti saŭ a le resturna; dar încă şi acei după vreme boeri epitropi a pomenitei monastiri sănt datori ca fără părtinire saŭ făţărnicie să cărmuească acéastă epitropie, ca unii ce sunt supuşi la blăstămurile următóre:

Dacă şi acestia nu ar cârmui epitropia lor după cuviinţă, saŭ nu s'arŭ îngriji pentru înbunătăţirea şi statornicirea a acestui obstescŭ folosŭ a politiei, iarŭ acela carele din creştini arŭ cuteza a să mişca în protiva acelorŭ mai susŭ prescrise şi hotărâte pentru zisa monastire şi spitalŭ, precum şi acele douĕ supuse ei metóce a Precistei şi a prooroculuĭ Samuelŭ, care aceste şi dė cătră noĭ acumŭ s'aŭ întăritŭ, şi ar voi óre cumŭ a resturna, saŭ a strămuta aceste, unulŭ ca acela, fie de ori care clasŭ şi rangŭ, clericŭ saŭ mirénŭ, mare sau micŭ, stăpânitoriŭ, saŭ stăpănitŭ, afurisitŭ să fie de cătră sfânta, de o fiinţă şi nedespărţită treime a unuia numaĭ Dumneḑeŭ, şi blestămatŭ, şi neiertat şi după mórte nedezlegatŭ, înflatŭ ca o dobă, şi supusă tuturorŭ blestămurilorŭ Patriarhiceştĭ, şi Sinodiceştĭ, şi vecínicei anaftemei părtaşŭ foculuĭ nestânsŭ al ghieniĭ."

Deci spre credinţă şi necurmată tărie, s'aŭ slobozitŭ acestŭ de faţă al nostru patriarhicescŭ şi sĭnodicescŭ singilion întăritoriŭ; trecânduse şi în sfânta condică a sfintei nóstre biserici a luĭ Hristosŭ, în anul mântuitoriŭ 1785.

(Iscălitŭ in originalŭ) Procopie, cu mila luĭ Dumneḑeŭ Arhiepiscopŭ al Constantinopoluluĭ nova Roma, şi Patriarh a tótă lumea.

Mai urmează în original, şi iscălitura, a doĭ-spre-ḑece Arhiereĭ a Sinoduluĭ.

Hrisovul Domnuluĭ Mavrocordatŭ Vodă, cum şi cartea Patriarhicéscă, s'aŭ reprodusŭ în acéstă Ediţiune, de pe o broşură publicată în 1862 în Iaşĭ de către Epitropia Spitaluluĭ Sf. Spiridon.

Th. C.

Oprirea protimisuluĭ către locuitoriĭ seleni, urmată după o Anafora a Divanuluĭ Moldoveĭ.

NOĬ SCARLAT ALES. CALIMAH VVD.

cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţěriĭ Moldoveĭ.

Cetindusă Anaforaoa acésta înaintea Domnieĭ mele, şi a totŭ Sfatulŭ, şi intrănd însuşĭ domniea mea în cea maĭ cu amărutulŭ cercetare celorŭ cuprinsă în Anafora, amŭ văḑutŭ atâtŭ cele de maĭ înainte urmate feliurĭ de păgubirĭ pricinuitóre judecăţiĭ, nu numaĭ stăpânilorŭ moşiilorŭ, ce şi orăndatorilorŭ dintru o rea obicĭnuire ca acésta, cătŭ şi multe asemnea pricini ce s'aŭ întămplatŭ acumŭ în vremea domnieĭ mele, aducătóre nu de puţină sărăcie şi stăngere şi însuşi lăcuitorilorŭ, stăndŭ şi cu necontenire judecănduse. Dreptŭ aceĭa încredinţăndune că socotinţa D-lor sale boerilorŭ este dreaptă, şi cu cuviinţă de a conteni acestŭ pricinuitoriŭ de păgubire obiceiŭ, hotărimŭ domniea mea împreună cu totŭ Sfatulŭ de obştie, ca de acumŭ înainte un protimisisŭ ca acesta, să fie cu totulŭ opritŭ, şi fieşte care din stăpâniĭ moşiilorŭ să fie slobodŭ şi întru deplină stăpânire a'şĭ vinde venitulŭ moşiilorŭ precumŭ va vroi, şi ori cuĭ va vre, şi contractulŭ dintre văndătorĭ şi cumpărătorĭ să aibă tărie, însă ca nu cumva şi orăndatoriĭ în nădejdea aceştiĭ hotărirĭ a rădicăriĭ protimisuluĭ de la locuitori, să se ispitéscă a păşi preste ponturile domneşti, saŭ peste aşăḑarea ce vorŭ ave stăpâniĭ moşieĭ cu locuitoriĭ şi să asupréscă maĭ multŭ pe locuitorĭ·

Poroncimŭ domniea mea, D-sale vel Logofătŭ, şi D-sale vel Vist, ca de se vorŭ arăta nescarîva locuitorĭ, cu acestŭ feliŭ de jalobe, să se cerceteză cu amăruntulŭ, şi încredinţăndusă de vre o urmare a orăndatoriloru înprotiva ponturilorŭ Gospodŭ, saŭ a aşăḑăriĭ cu stăpăniĭ moşiilorŭ, atuncea îndată pe aceĭ orăndatorĭ să'ĭ lipsască din stăpănirea moşiilorŭ, fără a li se maĭ da maĭ multă ascultare; Intărinduse Anaforaoa aceasta cu a nóstră domnéscă iscălitura şi pecete.—1815. Fevr. 9.

(Iscălit) Noĭ Scarlat Alecsandru Calimahŭ Voevod.

(L. P.) Iordaki Ghika vel Logofăt, Procitoh.

Hotărirea acésta s'aŭ tipăritŭ după manuscriptul cuprinsŭ la fata 153 în Condica hrisóvelor din 1815 şi 1816 ce se păstrézĕ în Arhiva Statuluĭ. T. C.

Ţidulă Gospod a Măriei sale Alesandru Moruz Voevod, ce s'aŭ scris către D-luĭ Vorn. Dimaki când s'aŭ rănduit Vornic de obştie. 1803 Ianuarie 1.

După cumŭ este cu cuviinţă proniei şi purtăriĭ de grijă domneşti a se îngriji sĭ a găndi pentru cele cuviincĭoase şi de obştie folositóre, dar inceputŭ puindŭ înainte cea de obştie împodobire a ţăreĭ, buna petrecere a locuitorilorŭ, şĭ buna orănduealǎ ce pe fieşte care aduce spre buna vieţuire, n'am contenit domniea nostră, niciĭ vom conteni cercăndŭ şi socotindŭ pentru cele ce folosesc şi către aceste aducŭ. Decĭ dar socotind că în ţara aceasta multe din cele obşteşti şi folositóre, aŭ trebuinţă de osăbită epistăsie şi purtare de grijă, pentru ca la vreme să se săvărşască maĭ bine şi maĭ cu folosinţă, am socotit, aducăndule să le facemŭ supt óreş care potrivită epistasie şi slujbă; pentru aceea am făcut o nouă boerie inadins Vornic mare al domnesculuĭ nostru Divanŭ, ca unulŭ din ceĭ

patru Vornicĭ marĭ, pe al nostru boeriŭ Manolachi Dinachi' numindulŭ vel Vornic de obştie, a căruea boerie şi rănduim prin acésta a nóstră domnéscă ţidulă, epistasiile, şi slujbele, întru aceste de maĭ jos capete,

1. Al nostru boeriŭ Vornic de obştie, luănd casa mileĭ se îndatoreşte să pue tótă purtarea de grijă şi silinţă pentru dănsa, şi încă se îndatoreşte a se afla faţă şi la domnesculŭ nostru Divanŭ împreună cu veliţiĭ boerĭ stănd, după ceealalţi patru vornicĭ marĭ, maĭ alesŭ asupra pricinilorŭ de clironomie, şi ale altorŭ, căte spre rănduiala şi folosulŭ obştieĭ suntŭ aducătóre, căcĭ pentru aceste nelipsit se îndatoreşce a fi împreună boeriulŭ domnieĭ mele Vornicul de obştie.

2. La pricinile de clironomie, cănd se intămplă trebuinţă de epitrop, să se arăte la D-luĭ vel Vornicŭ, şi cu a sa alegere să se rănduească epitropi, asemiuea şi înpărţâlile clironomilorŭ prin trănsulŭ să se facă, şi pentru lesnirea sa, si ca să nu se facă intărḑiere la săvărşirea acestorŭ de obştie folositóre pricinĭ, poroncim ca să eie lăngă sine şi judecătoriŭ pe unulŭ din boeriĭ de a doua stare pre carele îl va alege, om temătoriŭ de Dumneḑeŭ, dreptŭ si silitoriŭ, carele să se rănduească şi de către domniea noastră, şi un logofăt, practisit şi vrednic.

3. Fiindŭ că în cel de curănd pentru ţară daţu slăvit hatişerif, se poronceste pentru oareş care pricinĭ călugăreşti, ce se cuvin la acea pentru sprijinire şi agiutorulŭ săracilorŭ şĭ al nevrăstnicilor fără părinţĭ, casă a milii, rănduím şi această purtare de grijă şi epistăsiea a boeriuluĭ nostru Vel Vornic de obştie.

4. La rănduitele vremi a le anuluĭ, cănd se daŭ milele, să facă izvoade şi să le arăte la domnica nóstră ca să

se pecetluească cu pecetea domnéscă, şi aşa să inpărţască milele, aseminea şi pentru cele câţĭ au lefe pe lună din cutiea milelorŭ, izvódele făcăndule, să se arăte la domniea nóstră, ca să se pecetluească, şi aşa să se inpartă lefile, ear la inplinirea anuluĭ, să arăte domnieĭ nóstre, prin anafora, sămile caseĭ, şi făcăndusă domnescul nostru pitac să se cerceteză, şi de cătră toţĭ D-lor veliţiĭ boerĭ.

5. Iar pe lăngă tóte aceste să se ingrijasă şi să se nevoească cu tótă puterea, şi tot chipulŭ drept, spre adăogirea veniturilor caseĭ miliĭ, spre adunarea celorŭ din multe părţĭ analogurĭ a cutieĭ, şi negreşit străngerea şi păstrările caseĭ arătăndŭ domnieĭ nóstre pentru acésta când va cere trebuinţa, prin anafora înscris; cătră aceste încă să'şĭ aibă luarea aminte, spre a se pliroforisi, pentru cele ce în vreme se daŭ din casă, ori lefe pe lună, orĭ mile, ca să se deie la aceĭ ce aŭ trebuinţă, şi căţĭ vrednicĭ a se milui, iar nu pentru darŭ, saŭ hatăr, saŭ îndeşărt obiceiŭ, maĭ vărtosu cu analogie, şi cu bună rănduеală, ca nu fără cuvănt, şi fără oprire, înprăştiindusă baniĭ miliĭ, şi să nu agiungă a se da celorŭ ce cu adevărat aŭ trebuinţă săracĭ şi văduve, şi copiĭ fără părinţĭ, pentru a cărora folos şi ajutorire bine s'aŭ făcutŭ, şi se păzeşte casa acésta, pentru aceea şi a miluireĭ numirïei s'aŭ dat.

6. Cele ce se numesc ceşniĭuri (adecă cercărĭ) păne şi carne, să aibă a face nart împreună, boeriulŭ Vornicŭ de obştie cu al nostru Agă, şi să facă anafora cătră domniea nóstră.

7. Al nostru boeriul Vornic de obştie, va avea şi epistasiea cişmelelor, şi a apelor ce acum ne-am apucatŭ ca să aducemŭ în oraşŭ, şi aŭ începutŭ a se lucra, avăndŭ

purtare de grijă cu silinţă, şi privighiere pentru dănsele, şi pentru cele trebuincioase la dănsele.

La acésta caută, şi dintr'aceste se alcătueşte epistasiea boeriei a Vorniciei de obştie, adăogănd într'acestaş chipŭ de la domnescul noştru Divan un Vornic mare, acăruea cuviincioasa leafă este întocma cu aceloralalţi patru veliţi Vornicĭ, şi rănduim ca din casa milelorŭ să eie căt şi pănă acum să da la boeriul ce era epistatŭ, iar neagîungerea pănă la hotărâta leafă, să se implinéscă de la casa răsurilor, şi acésta acum poroncim, şi hotărim prin acéstă a nóstră domnéscă ţidulă, iar maĭ pe urmă vom aşăḑa şi prin al domnieĭ noastre hrisov, maĭ adăugăndu încă şi orĭ ce alt vom socoti de obştie folositoriŭ şi cuviinciosŭ.

Regularea Împărătească pentru aşăzarea celorŭ patru familiĭ Greceştĭ ce au a domni pe rând în Moldo-România.

Învecĭnicita puternică împărăţie alegănd pe Domnitorĭ în provinţiile de sub suzeranitatea eĭ cea după clironomie, adică Moldova şi Valahia, în tótă vremea după a eĭ singură şi nemărginită socotinţă, de şi maĭ nainte îi rănduea din pămănteni, dară aşa precumŭ s'aŭ aratatŭ din partea lor óre care neertate cutezărĭ; de nevoe s'aŭ găsitŭ cu cale maĭ în urmă, de a se disfiinţa sistemulŭ din tăiŭ, şi in locuĭ a se întroduce acela al alegirei dintre fanarioţĭ, carele s'aŭ şi urmatŭ pănă acumŭ. Scopulŭ schimbăriĭ acestiea se intemeia pe aceĭa că faptele şi lucrările îndreznite de cătră Domniĭ pămănteni, nu se vorŭ maĭ ivi din partea fanarioţilor, ca uniĭa ce mai nainte erau cumpătaţĭ. Însă de la o vreme încóce fiind că unia din numeroşiĭ rivalĭ, nu numaĭ din aceia ce nu se aflaŭ în trebĭ, ce încă

şi din aceĭ vrednicĭ şi nevrednicĭ, întrebuinţaŭ tot feliul de maşinaţiĭ spre căpătarea mareĭ Dragomaniĭ şi a Îmbelor Domniĭ, iscodeaŭ feliurite intrigĭ unuluĭ asupra altuea, în protiva înalteĭ voinţĭ; sistematica punere la cale a acestor lucrurĭ aŭ ajunsŭ una din cele maĭ neapărate nevoĭ, rădicănduse din mijlocŭ pricinile de căpitenie a totŭ feliulŭ de viclenie şi prigonire în viitorime.

Aşa dar discoperinduse acum din cercetare şi din practică, purtările prenumiţilorŭ fanarioţĭ, în privire că personala calitate, vrednicie şi nevrednicie a fieşte căruĭa s'aŭ doveditŭ în destulŭ şi maĭ cu samă acum în anii aceştĭ maĭ din urmă, când viclenia unora ascunsă sub mască de dreptate s'aŭ vădit din împregiurarea seriósă, luănduse bună încredinţare prin aceasta că nu este dat celuĭ întăiŭ venit de a i se încredinţa asemine însemnate posturĭ, precum a Domniilorŭ, pentru aceasta de neapăratŭ s'aŭ găsit de cuviinţă a se face o din noŭ regulare potrivită cu împregiurările şi cu interesele înaltuluĭ Devletŭ, în chipŭ că amăndouă Domniile să fie hotărite numaĭ pentru patru familiĭ, asupra cărora nu urmează vre o înputare, înscrise cu numele şi pronumele, şi după regula lucrătóre atunce; precum şi postulu mareĭ Dragomaniĭ ce se socòtea între cele dintăiŭ să se cărmuiască numaĭ de către aceste patru familiĭ, iar aceĭ ce vor rămăne pe din afară, fiind nevrednicĭ şi neputăndŭ avea nicĭ o nedejde în privirea familieĭ se vor ocroti sub umbra putemiceĭ împărăţiĭ.

Pe aceste dară temeiurĭ, după înalta voinţă şi hotărirea a împărăţieĭ, şi după socotinţa unanimă acelorŭ bine cugetătorĭ şi cu credinţă către puternica împărăţie, bazele regulăreĭ făcute, şi priincioasele condiţiĭ şi regule s'aŭ statornicitŭ în chipul următoriŭ:

Domniile Moldoveĭ și a Valahieĭ vor fi de astădĭ mărginite numaĭ în cele patru familiĭ care s'aŭ insemnatŭ prin credința și dreptatea strămeșilorŭ și care merge pe urma lor, adică: 1 familia Domnitorului de astădĭ a Moldoveĭ Scarlat Calimah VV. a 2 acea a Domnitoruluĭ de astădi a Valahieĭ Alecu Suțu, a 3, marele Dragoman de astădĭ Mihalachi Suțu din familiea luĭ Mihaĭ VV. și a 4 acea a reposatuluĭ Alexandru Muruzŭ, compuse din treĭ frați. Iar Domniilor, a Domnitorilor de astădĭ vor succeda periodicește și pe rândŭ, Domniĭ ceĭ doĭ aflătorĭ în capitala împărăției, adecă acel mazilitŭ din Valahiea, la Domniea Moldavieĭ și acel din Moldova la Domniea Valahieĭ, fără a se îngădui nicĭ de cumŭ domniea vre unia din maĭ susŭ zisele familieĭ. Din aceste patru familiĭ dacă vr'odinióră arŭ lipsi clironomĭ, Înalta Poartă. cercetând și însămnând pe aceĭ inzăstrațĭ cu credință și invațătură, va alege pe cel maĭ însemnatŭ dintre eĭ, hărăzinduĭ driturile familieĭ a patra. Iar pentru postul mareĭ Dragomaniĭ se va alege pe acel maĭ vrednic și maĭ ispitit fiiŭ, aceluĭ maĭ vechiŭ Domnu, sub cuvant de serviciĭ făcute mai nainte, iar tatăl săŭ, cândŭ îi va veni rândul de a domni, ori când ar vroi prin inscris iscălit de insușĭ el, să propue și să ceară de bună voie și nesilit a sa demisie, și în locuĭ rânduirea fiiuluĭ săŭ ce arŭ fi ocupândŭ postulŭ mareĭ Dragomaniĭ; în asemine cazŭ și în urmarea cerireĭ sale făcute către Înaltul Devletŭ, fiiulŭ se va rândui Domnŭ în loculŭ tatăluĭ săŭ, iar postulŭ mareĭ Dragomaniĭ, se va încredința celuĭ maĭ vrednicŭ fiiŭ din cea maĭ veche din acelelalte familiĭ.

Iar dacă din cea maĭ veche familie nu s'ar găsi fiiŭ avănd orĭ vrăsta potrivită, orĭ științele și învățătura cuvenită, saŭ și găsinduse nu ar avea însușirile cerute pentru asemine

posturĭ, atunce, precum şi în cazulŭ de maĭ susŭ, alegânduse din celelalte familiĭ pe acel maĭ vrednicŭ şi maĭ învaţatŭ, se va rândui la postulŭ mareĭ Dragomaniĭ, iar acesta după alegire, rânduitŭ Mare Dragomanŭ, împlininduşĭ cu credinţă şi dreptate datoriile postuluĭ, ce din mila Împărăţieĭ a trece la rangulŭ de Domnŭ; însă în vremea Dragomaniĭ sale, cunoscânduse de câtră puternica Împărăţie, sau nevredniciea sa, saŭ orĭ ce vre o altă vină vădită saŭ nevădită, dindată depărtânduse din postulŭ seŭ, după aseminea rânduealâ se va rândui altul în loculŭ săŭ, fără ca aceĭ ce se depărtéză sub categorie de vină, să se pótă înainti la rangulŭ Domnieĭ.

Osebit de aceste, spre a se preîntimpina şi a se înlătura orĭ ce viclenie şi intrige, mărgininduse şi postulŭ Dragomanieĭ Floteĭ la aceste patru familiĭ, îl va căpăta cel maĭ vrednic ce se va alege din ele, în chip ca, de şi maĭ nainte din Dragomania Floteĭ, de a dreptulŭ s'aŭ înaintitŭ la rangul Domnieĭ, acum însă, fiindŭ că se hotărăşte ca transiţia (păşirea) la Domnie să fie postulŭ mareĭ Dragomaniĭ, apoĭ nu este nicĭ cumŭ ertatŭ în viitorime vre unuia din Dragomanii Floteĭ ca să trécă deadreptulŭ la Domnie: dară după regularea făcută, Dragomanulŭ Floteĭ la sosirea epohei hotărită, va trece la postulŭ Mareĭ Dragomaniĭ, şi în urmă, la vremea hotărită înaintindusă la rangulŭ Domnieĭ; din celelalte patru familiĭ se va rândui, precumŭ maĭ susŭ s'aŭ ḑis, după alegire pe acel maĭ vrednicŭ, fără ca iarăşĭ să se poată rândui nicĭ odată în nicĭ o slujbă pe aceĭ ce pentru fapte vinovate, s'aŭ departatŭ din Dragomania Floteĭ.

In urmarea acestora, fiindŭ că după regularea acumŭ făcută, atâtŭ ambele Domniĭ, precumŭ şi Dragomanlei

Divanuluĭ Împărătescŭ şi al Floteĭ, s'aŭ hotărit numaĭ pentru acele patru familiĭ, aceĭ ce de puţină vreme s'aŭ înaintitŭ, şi care nu facŭ parte din susŭ ḑisele patru familiĭ, atâtŭ Hangerliul, câtŭ şi fostulŭ Dragomanŭ Iacob Argiropulo, se vor cunóşte de astăḑĭ de către puternica Împărăţie ca nişte particularĭ, disbrăcânduse de rangulŭ cel avuseră maĭ înainte; însă atât pentru slujbele lor în parte făcute de maĭ nainte, şi pentru mila ce se hărăzeşte tuturorŭ supuşilorŭ puterniceĭ Împărăţiĭ, spre a nu întâmpina numiţiĭ nevoĭ, în privirea stăreĭ lor, ca o consecventă a îndurăreĭ autocratoriceştĭ, li s'aŭ încuviinţat oare care somă sub numirea de pensie; şi dară, fostuluĭ Dragomanŭ Iacovachi, ca unulŭ ce are mulţĭ pe lângă el şi maĭ mult datorind de cât Hangerliŭ, s'aŭ legiuit a se da din însuşĭ veniturile Domniilor, celuĭ întâiŭ 60,000 leĭ pe fiecare anŭ, şi luĭ Hangerliŭ 40,000, leĭ, din care scăzinduse acea ce ar agiunge spre hrana lor, rămăşiţa se va plăti creditorilor. Iar de soma pominită a pensieĭ, două treimĭ se vor da pe fie care anŭ de către Domnulŭ Valahieĭ, şi ceialaltă treime de către Domnulŭ Moldoveĭ, slobozinduli se îndată acumŭ cuvenitele sineturĭ în puterea acesteĭ regulărĭ; — pomeniţiĭ însă sunt datorĭ a şedea retraşĭ si a pitrece cu linişte, recunoscătorĭ pentru mila ce li s'a făcutŭ. Dacă însă, (lucru ce nu se crede) s'ar afla că eĭ aŭ cutezatŭ în protiva împărăteşteĭ poruncĭ, urmate după înalta voinţă a hotărireĭ. osebit de perderea hărăziteĭ lor pensiĭ, vorŭ lua încă şi pedeapsa sumeţieĭ lor, prin ştréngŭ.

Fiind de trebuinţă ca pomenitele familiĭ să reguleze cele de cuviinţă şi pentru toţĭ boeriĭ împărţinduĭ între dânşiĭ, înprietenind pe uniea, agiutând pe aceĭ ce ar ave nevoe, şi purtând grijă pentru hrana lor, urmează după

aceeaşĭ cuprinsu că trebue să se razăme, spre a fi eĭ slobozĭ de un vânt, ca tóte stările de boerĭ, conformânduse cu credinţă şi dreptate, sistemuluĭ familieĭ sub care se află, să se ferească de orĭ ce faptă mare saŭ mică, ce ar fi înprotiva înalteĭ voinţă, bine cunoscând că reprezentaţiile de mulţămire orĭ nemulţămire, ce acele patru familiĭ vor face Înalteĭ Porţĭ pentru cutare orĭ cutare faptă şi purtare a boerilor, vor fi primite de Poartă.

Şi dar spre a cunóşte fie care această punere la cale şi înaltă autocratoricească voinţă, s'aŭ slobozitŭ înalt buiurulduŭ, cuprinzătoriŭ poroncilor pomenite, Patriarhuluĭ Romeilor, iar acelor patru familiĭ cuprinse în această regulare, li s'aŭ făcutŭ fie căreia în parte înscrisŭ înştiinţare, cuprinzătóre de tóte cele maĭ susŭ espuse. Iar aceste poroncĭ statornicite sistematicŭ, spre a avea pururea putere, s'aŭ înscrisŭ atât în calemul Divanuluĭ, precumŭ şi în condicele Amegiuluĭ şi a împărăteşteĭ Zaranhanele, ca după trebuinţă privinduse să se aplice cu potrivire.

In Constantinopoli. Anul 1819 luna Ianuarie.

Acéstă regulare fiindŭ în limba grecéscă s'aŭ tradusŭ din Condica Hrisóvelor ce s'aŭ tipăritŭ până aice.—În acéstă a doue ediţiune, am adăogitŭ lângă Hrisovul luĭ Ipsilant Vodă pentru Spitalulŭ Sf. Spiridon, pe acela de la 1785 a Domnuluĭ Mavrocordat, ce servesce ca temelie acestuĭ filantropicŭ Aşeḑĕmêntŭ.

Pentru sciinţa celorŭ ce vor ceti aceste Documente, sunt datoriŭ a însemna că Condica de pe care le-am fostŭ publicatŭ, am hărăzit'o Arhiveĭ Statuluĭ Moldoveĭ spre păstrare. *T. C.*

NOĬ ANTONIE RUSET VODA

Bojiĭ Milosti Gospodar Zemli Moldavscoĭ.

Dămŭ scire Domniea Mea cu acéstă carte tuturorŭ cuĭ se cade a sci, pentru o pîră ce-aŭ avutŭ rugătoriĭ noştriĭ călugărĭ de la sf. Monăstire de la Bărnova, din codrulŭ Iaşilor, cu ţăraniĭ din Ciorbeseĭ; arătatu-ne-au călugăriĭ drese de la alţĭ Domnĭ, ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ, pentru satulŭ Ciorbeseiĭ, ce aŭ fostŭ de ocolulŭ tĕrgului Iaşilor cu oamenĭ de fânaţe, căte sunt pre hotarul satuluĭ, şi cu heleşteŭ şi cu moară; care satŭ este danie şimiluire sf. monastiriĭ Bărnova de la reposatul Miron Barnovschi Vodă. Aşijderea pentru rândul vecinilor dintr'acel satŭ, s'aŭ fost maĭ ispitit şi maĭ de mult ca să n'asculte de călugărĭ şi acumu iarăş s'aŭ cercat într'acesta kipŭ Decĭ Domniea Mea, am socotitŭ că nu să cade să stricămŭ dania şi miluirea ctitorilor, ce aŭ fost, şi aŭ miluit sf. monastirĭ. Domniea Mea, încă dămù lor precum le-aŭ fost obiceĭu şi de la alţĭ Domnĭ ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Oameniĭ dintr'acest satŭ din Ciorbescĭ să aibă a lucra în tóte lunĭ, cu toţiĭ, într'o lună, căte doue ḑile preste toţĭ aniĭ călugărilorŭ la trebile lor. Aşijderea şi călugăriĭ să le deie locŭ de fânaţĭ pre hotarul satuluĭ să'şĭ cosască. Însă nu unde va fi voia oamenilor, ce unde va fi voia călugărilor, acolo să cosască eĭ fânu. Aşijderea să aĭbă călugăriĭ aşĭ luà de a ḑecea, de pre hotarulŭ satuluĭ, din păine, şi din fânaţi, şi din grădină, şi din tot venitul ce va fi.—Aşia ca să le fie, şi de la Domniea Mea ocină şi danie ş uricu, şi întăritură, neruşuită, nicĭ odinióră în vecĭ.

În Iassi. 7185 (1677) Maiu 3.
Noĭ Antonie Vodă.

Predsăm linton godsposchi.—Toĭa pişăm.
(*L. P.*)

Acest uricŭ l'am adaogit în această a doue edițiune, dintr'o condică ce este în disposițiunea mea, și din care voiŭ mai publica documente importante pentru volumenul al șeselea, din Uricariu, pentru care am și strănsŭ îndestulă materie. *T. C.*

Anafora pentru vecinĭ și munca boĭerescululĭ.

Prea Înalțate Doamne.

Nr. 31. — După luminata poronca Măriei Tale, ce ni s'aŭ datŭ prin țidulă, adunăndune cu toții, s'aŭ cetitŭ și am înțelesŭ înscurtŭ acea poruncă, dintru care cunóscemŭ cu bucurie, stăpăniasca Măriei Tale purtare de grijă, care ca unŭ părinte iubitoriŭ de fiĭ, mai înainte privesce kipurile și bunele așezărĭ ce caută spre folosulŭ și odihna de obște a supușilor, dorindŭ voĭ a așeza tóte stările împrejurŭ a le acesteĭ patriĭ, după měsurile dreptățeĭ întru buna orănduială. Și fiind că una din celelalte ce cerŭ kipzuință și punere la cale, este și orănduiala ce se cade a se păzi între stăpănul moșielor și între locuitoriĭ ce se hrănescŭ pe dănsele, ni poroncescĭ Măria Ta, caadunăn dune la unŭ locŭ să facemŭ unită cercetare și socotință asupra acesteĭ pricinĭ, și prin anafora să însciințămŭ pe M. Ta, în ce kipŭ aŭ fost din vechiŭ obiceiŭ la acésta, cum s'aŭ urmatŭ maĭ pe urmă, și în ce kipŭ vom socoti ca să se rănduiască acum, ca prin Domneasca hotărîre a M. Tale să se puie ea la cale, ca și ceĭ cu moșiile să fie odihniți și mulțemiți, și locuitoriĭ să scie încă ce este să fie darea lorŭ pentru adetiul moșiilorŭ, și ce slujbă să facă, ca să rămie și eĭ odihniți, fără a nu se supăra maĭ mult peste hotărire. Deci după porunca M. Tale, adunăndune și făcêndŭ între noĭ asupra acesteĭ pricinĭ cercetare și sfat,

precum aŭ fostŭ obiceiulŭ din vechiŭ, şi cumŭ s'aŭ urmat mai pe urmă, şi în ce kip socotimŭ că este cu cale a se aşeza acumŭ, însciinţămŭ pe M. Ta.

Sciutŭ este că în vremile trecute, a fericiţilorŭ întru pomenire reposaţĭ Domnĭ, ce aŭ stătutŭ în pământul acesta tóte mŏnăstirile şi neamurile boierescĭ aveau pe moşiile lor **vecinĭ**, daţĭ danie şi miluire împreună cu moşiile de cătră stăpânitorii Domnĭ, precum adiveréză hrisóvele vechĭ, şi pre aceştĭ vecinĭ ĭĭ stăpânea din neam în neam, slujinduse cu dênşii la tóte trebuinţele, şi în fie care vreme şi locŭ, întocmai ca şi cu robiĭ ţiganĭ, numaĭ cu atâta deosebire că pe vecinĭ nu'ĭ putea vinde câte pe unul, ca pe ţiganĭ. ear când se vindea vre unŭ satŭ intra şi vecinii câţĭ era într'acel satŭ la preţul cumpărăreĭ, şi nicĭ era volnicĭ a se duce aiurea. Ear ceilalţĭ locuitorĭ câţĭ era trăitorĭ pe moşiĭ stăpânescĭ de se hrănea, de şi nu eraŭ vecinĭ, dar la tóte trebuinţele ce avea stăpâniĭ moşieĭ, fără sorocŭ, slujaŭ.—Ear la Domnia fericituluĭ întru pomenire Const. Mavrocordat Vodă, s'aŭ hotărit din poroncă, ca să nu se maĭ pominéscă nime din locuitoriĭ Moldoveĭ cu nume de vecinĭ, ci se aĭbă toţĭ volnica slobozenica lor (precumŭ să şi cade). Cu tóte acestea slujba lor era necontenită ca şi maĭ înainte la tóte trebuinţele ce avea stăpâniĭ moşiilor, cum şi ceilalţĭ locuitorĭ, ce nu era la numèrulŭ vecinilorŭ, macar că earăşĭ din poroncă domniască, li s'aŭ hotărit atuncea ca să aĭbă a lucra la stăpâniĭ moşiilorŭ câte 24 ḑile într'unŭ anŭ, dândŭ şi de a ḑecea din tóte rodurile lor; dar fiind obicinuiţĭ maĭ dinainte a fi supuşĭ stăpânilorŭ moşieĭ la tóte slujbele, earăşĭ fără de sorocŭ slujia, şi peste rânduitele ḑile până la o vreme. Maĭ pe urmă din vreme în vreme, ştergênduse de istov numele vecinătăţeĭ, şi rămâind şi aceĭ ce s'aŭ

numitŭ vecini, în rânduiala celorlalţĭ locuitorĭ, aŭ începutŭ uniĭ dintr'înşiĭ, a nu împlini nicĭ slujba cea rânduită pe anŭ la stăpâniĭ moşiilor, alţiĭ din stăpânĭ earăşĭ silinduĭ maĭ mult şi peste rânduiala şi putinţa lor.

Dintr'aceste necontenite pricinĭ. se scornea şi judecaţĭ, jăluinduse de strâmbătate uniĭ asupra altora, şi aşia din anŭ în anŭ mergêndŭ acéstă rânduealâ tot spre scădere, şi neinplinindŭ deplinŭ adetiulŭ ce s'aŭ ḑisŭ, ceĭ ce se hrănescŭ pe moşiĭ, către stăpâniĭ moşiilorŭ aŭ remasŭ până acum de pre puţinŭ folosŭ; şi slujbă potŭ să aĭbă ceĭ cu moşiile de la ceĭ ce locuiescŭ pe dânsele, şi încă putemŭ să ḑicem maĭ mult pagubă, de vreme cât numaĭ cât calcă şi lucrează moşiile, dar nicĭ slujba lor o facŭ deplinŭ şi precumŭ se cade, nicĭ dejma semănăturilor o daŭ după dreptate, ce strângêndŭ eĭ maĭ inainte rodurile, lasă pe ţarină ce le este voia pentru dejmă, care şi aceia maĭ de multe orĭ acolo se prăpădesce, neavênd scire stăpânulŭ moşieĭ.

Acum de vreme că dumneḑeeasca pronie, bine voindŭ patrieĭ nóstre, aŭ inălţatŭ earăşĭ pe M. Ta la stepena aesteĭ obláduirĭ. de la care ni se daŭ tóte semnele bunilor nedejdi, a vedea întemeiată întru bună stare, pe strunciнata patria nóstră, nu avem îndoĭală că M. Ta. între alte folositóre obscescĭ îndreptărĭ, veĭ pune şi acéstă pricină, care este deobştie, la bună orânduială; socotinţa nóstră întru acest kipŭ este la acésta, de veĭ găsi şi M. Ta cu cale, de vreme că acum ne-am învrednicitŭ a câsciga statornicia cea dorită a stăreĭ şi a stăpânireĭ, fără a nu fi îngrozite inimile locuitorilor de prifacere şi strămutare, ce fieşte care nădăjduesce aşezare, odihnă şi kivernisala sa la locul ce se află, nu le va cădea cu greŭ ca să lucreză

la stăpânii moşiilor pe care se hrănescŭ şi să kivernisescŭ din ḑece ḑile **una**, dând şi dejma din rodurĭ de a ḑecea după obiceiŭ, însă cu hotărire, ca să nu fie volnicĭ aşĭ ridica nimică de pe ţărină, până nu vor face întâiŭ sciutŭ stăpânuluĭ moşieĭ, ca el să trimită să'şĭ ea dejma, şi acéstă rânduĭală de slujbă a locuitorilor socotim că nu numaĭ nu le va fi lor de stricăciune, ce încă şi spre îmbelşugare şi fericirea ţereĭ, şi a tuturor de obştie, care de veĭ socoti M. Ta. să se întăriască şi cu luminatul Vostru hrisov, ca să fie statornică şi să cunóscă şi urmaşiĭ folosul şi odihna lor din mila M Tale, pentru care veţĭ avea vecinică pomenire. Ear cea de sĕvĕrşită hotărire rămâne la a M. Tale milă şi înaltă înţelepciune.

1775 April 14.

Al Măriei Tale, către Domnul smerit rugătorŭ: *Gavril Mitropolitu Moldoveĭ.*

Aĭ M. Tale pre plecate slugĭ: *Const. Sturza. vel Vorn. Costaki Conaki vel Vorn. Stefan Sturza. vel Vorn. Vasile Costaki vel Vornic. Vasile Roset hatman. Ioan Canta* Vist.

Acéstă anaforă, descriitóre traiuluĭ vecinilor în Moldova, o am reprodus'o în acéstă a doue Ediţiune, din o Condică de Anaforale pagina 82 ce se află în disposiţiunea mea. T. C.

Adiverinţă.

Adecă eu Dumitru, judeţul, împreună şi cu preoţiĭ şi orăşăniĭ de aice, de la Vel-Ocnă, sud-Vâlcea, datam acéstă adiverinţă a nóstră de încredinţare la mâna dumnealuĭ Dumitraki paharniculŭ sin Constantin logofătul de Visterie, şi nepot Mihalceĭ vtorĭ logofăt, că insciinţindune pe noĭ, Dumnealuĭ, cu scrisóre a dumnealuĭ, pentru ocnele de sa-

re ce sunt făcute de unŭ anŭ și opt lunĭ, și umblă de scotŭ sare din trănsele, sunt cu adivĕratŭ pe moșiea dumnealui numituluĭ maĭ susŭ păharnic; pentru acésta am dat și noĭ acéstă adiverință la măna dumnealuĭ, din încredințare, și noĭ pentru maĭ adivăraiă credință ne-am iscălit maĭ jos ca să se creaḑă.

Noemvrie 11. anul 1784.

Eu Popa Radu Hulbecŭ, adiverez.
Eu Popa Costantin, adiverez.
Eu Popa Kera, adiverez.
Eu Dumitru sin Dumitru, diaconŭ, adiverez.
Eu Dumitru județul de la Vel-Ocnă, adiverez.
Eu Constantin al preotesei de anĭ 75 adiverez.
Eu Dumitru Minotă, de anĭ 70, adiverez.
Eu Ene Vătaful de Măgasĭ, al Croitoruluĭ, de anĭ 60 adiverez
Eu Constantin Minotă, părcălab, de anĭ, 40 adiverez.
Eu Constantin sin Lupul, de anĭ 65 adiverez
Eu Gheorghie Unkiașul de anĭ 76 adiverez.
Eu Radu sin Stefan de anĭ 25 adiverez.

Și am scrisŭ eŭ Dumitru Diaconul cu zisa tuturor și m. r ur.

Din Originalul acesteĭ adiverință se vede că în Muntenia era datină a se arăta etatea marturilor ; tot din cuprinsul acestuĭ actŭ se constată că esploatațiunea sareĭ la Ocnele-Marĭ, din Muntenia, datază de la anul 1783. Th. C.

MILOSTI BOJI. ION ȘERBAN VODĂ. GOSPODAR ZEMLI VALASCOĬ.

Datam — — slugeĭ Domnieĭ Mele Kera logof. ot Vel-Oc-

nă, ca săĭ fie luĭ unŭ Vierŭ şi un Stupariŭ, însă oamenĭ fără de bir, şi fără gîlcévă, la via luĭ şi la stupina luĭ, în pace şi ertaţĭ de bir, de talerĭ, de miere cu ceară, de găleată cu făn, de zaerele, ... de birul lefelor, şi al vacilor, şi al oilor, şi al untuluĭ, de baniĭ carălor, de birul oşteĭ, şi de al malaiuluĭ, şi de seama a doua şi a treia, şi de tóte dăjdiele şi rănduelele căte se punŭ peste anŭ, pre silişti, şi 'acolo în oraşŭ, de caiiĭ de olac, de potvoade, de mertice, de conace şi de rînduelile şi dăjdiile ocnelor, de cătră judeţul cu pîrgariĭ luĭ şi de orăşăniĭ şi de cătră toţĭ zapciĭ de judeţŭ care vor fi cu slujbe acolo în oraşŭ, de nicĭ unile nimic val saŭ băntueală se n'aibă.

Pentru că m'am milostivit domniea me de i-am ertatŭ de tóte de aceaste câte scrim maĭ sus, ca se fie de ajutorŭ lui Chera logof. la ce ear fi trebuinţă, pentru că el încă slujesce domnieĭ mele acolo la Ocnă la slujba domnească în tótă vremea; aşîşderea voĭ toate slugile domnieĭ mele veri cariĭ cu ce slujbă veţĭ umbla acolo şi ţie Judeţŭ şi voĭ toţĭ orăşenilor de acolo se căutaţĭ dacă veţĭ vedea această carte a domnieĭ mele, ear foarte se vă feriţĭ de aceştĭ doĭ oamenĭ, că cine se va ispiti seĭ învălui peste cartea domnieĭ mele, acela om mare certare va pitrece de cătră Domniea mea. Aşa este porunca domnieĭ mele.

(L. P.) 7193 Ianuarie 13.

Am reprodusŭ documentul de sus, în intenţiune ca să se vadă de cătră lectorĭ, că şi în timpurile vechĭ, 7193 (1684) se aflaŭ mulţime de dărĭ şi angăriĭ, aruncate asupra populaţiunei române. Timpurile de acum samănă fórte bine cu acele bătrăne în privirea dărilorŭ, cu deosebire că astăḑĭ nime nu se poate scuti de plata contribuţiunilor fiscale şi a dărilor comunale.—Originalul se află în păstrarea mea împreună cu alte câteva bucăţĭ, ale oraşuluĭ Ocna-Mare, de peste Milcovu. Th. C.

Documentele Târgului Vasluĭ.

NOĬ STEFAN VOEVOD.

Boji milosti gospodar zemli Moldavscoi,

Facem scire Domnia mea la boerulŭ nostru Cărăbăţu, pârcălabŭ de Vasluiŭ, adică precum aceste credinciόse slugile nόstre Mihociŭ, uşierul curţiĭ Domneştĭ din Vasluiŭ, şi Cocuzŭ păhărnicelŭ şi părcălab bivŭ pîrgariŭ, şi Cotae Cupeţŭ, şi Hilatŭ Cupeţu, bătrîniĭ târguluĭ Vasluiŭ ce veni cu voiniciĭ de όste a târguluĭ la tabăra nόstră aice în prestanicea Milcovuluĭ, şi cu mare obidă plânsese înaintea nόstră şi înaintea a lor noştri moldovenescĭ boerĭ, şi Armeniĭ şi Jidoviĭ, şi Greciĭ care se află acolo în târgŭ oploşĭ, precum multe neajunsurĭ şi nagete, căşuna-le-arŭ la toţĭ a lor târgoveţĭ, că se bagă la tόte cupeţiilorŭ Moldovenilor la care ceĭ streinĭ n'aŭ dreptatea pe legea bătrînă : meserniţi, cârciume şi pităriĭ a ţine, cum acolo în acel târgŭ ţinŭ. Ma cumpĕră şi locuri ocinĭ de case, şi de fâneţe şi de priscĭ, şi vadurĭ de făcăe, şi ţinŭ şi dobitόce cum ţinŭ toţĭ târgoveţiĭ. la care şoldudiĭ şi pârgariĭ parte ar ţine acelor streini, şi îngăduélă peste legea cea bătrînă, — s'aŭ cerşut să le facem dreptate pe legea bătrână şí pe uricul' de danie ce'l aŭ de la cel mare Stefan Vodă, moşulŭ Domnieĭ mele, Dumnedeŭ pomenéscă-lŭ, care moşul Domnieĭ mele cum isbândi cea mare bătălie de la Racova şi vinge pe Turcĭ, şi pe Muntenĭ, şi'ĭ frânse, şi'ĭ fugărĭ pentru pământia ce'ĭ vencili, cumpĕră pe baniĭ sĕĭ tόtă moşia de la ceĭ bătrânĭ moşnenĭ, şi făcu sfântă rugă şi curtea

domnéscă și adăvase târgŭ acelŭ Vasluiŭ cu cei voinicĭ, ciuntițĭ și slutiți din bătăliă și așădă tîrgovețĭ, șí bani le dete acupețirea și tótă moșia o dănuiră ocină în vécŭ a firea târgovețilorŭ Moldovenĭ, care se vinge cu Turcii acolo și voinicesce se luptă de dovedi atâta mulțime de păgânĭ, — năpădiseră în țéră. Cumŭ vĕdum Domnia mea și toțĭ boeriĭ Domnieĭ mele uriculŭ celŭ de danie, și altŭ uricŭ de întăritură de la părintea Domnieĭ mele Bogdan Vodă, Dumnedeŭ pomenéscă'lŭ, ca se aibă acei tîrgovețĭ Moldovenĭ și totŭ rodul, seminția lor din ném în ném pănă în vécŭ a stăpîni acea moșie în totŭ locu, cu totŭ venitulŭ din câmpŭ, din păcurĭ, din trapă, și din fânețe, și din luncĭ, și din locurĭ, din țérină, și din vatra târguluĭ, voinicĭ așĭ lua venitul din tóte ca de pe dréptă a lorŭ ocină și mosie numaĭ pe legea alor-alanțĭ târguri, să aibe la vreme de păsŭ călări voinici de óste a dară mistițĭ cu tóte cele de trébă la bătae, cumŭ șĭ acumŭ aŭ voiniciĭ lorŭ aicea în tabăra nóstră ;— și vădêndŭ Domnia mea plânsórea slugilor nóstre ceĭ maĭ susŭ scrișĭ, și a toțĭ târgoveților din Vasluiŭ, și dacă vădum și uricile cele bătrâne, iată numaĭ ce'ți scrimŭ și tare'ți poruncimŭ, cumŭ amână venı'ĭi-va cartea Domnieĭ mele, să nu într'altfelŭ facĭ, numaĭ ce de sîrgŭ să vĕ strângețĭ cu soldudiĭ și cu pârgariĭ, și să chiemați pe toți ceĭ streinĭ cupeți, armenĭ, și grecĭ, și jidovĭ, să le luațĭ sama cu ce derese cumpără ocinĭ, locurĭ de casă, și de fânețe, și de prisecĭ și de țarină și vadurĭ de făcăe, și avândŭ derese savaĭ Domnescĭ de ar firea, să le luați de la mâna lorŭ șĭ să le trimitețĭ la Domnia mea ca să le rumpem,

că n'aŭ lege Armeniĭ şi Jidoviĭ ocinĭ a ţinerea în pământu nostru moldovenescŭ cu atare tocmélă şi 'ege fost-aŭ nu şi priimiţĭ de strămoşul Domnu bătrinulŭ Alexandru Vodă celŭ bunŭ, tindŭ aceste linghĭ curse întăiŭ în pământulŭ nostru moldovenescŭ, fugăriţĭ din ţéra Unguréscă şi dintr'alte ţĕrĭ pentru legea a lorŭ săĭ părinţĭ, care li se dete voe, şi lege de la Domniĭ şi de la ţéră cu seimĭ de obsce a'şĭ ţine legile lorŭ, şi a face veri-ce cupeţiĭ, făr'ce meserniţe, şi cârciumĭ, şi pităriĭ a nu ţine, ca nu care-cum vaşilea pe creştinĭ spurce, cum datina lor ar fi.—Şi pentru una ca asta iată tare vĕ poruncimŭ Domnia mea ca de sîrgŭ pe toţĭ ceĭ străini, armenĭ şi jidovĭ tare să'i popriţĭ a face cupeţiĭ cu cârciume, verĭ cu meserniţi, verĭ cu pităreĭ, numaĭ fără ci, greciĭ care aŭ vrea cu volnície la aceste cupeţiĭ, ma ocinĭ nimenĭ, verĭ care streinŭ firearŭ, şi grecŭ, n'are volnicie în pământulŭ nostru moldovenescŭ cu a ţinea veri a birui, că n'aŭ lege de la cei bătrîni Domni, si moşneni, care agonoisi pămêntul esta cu sângele lorŭ, îlŭ ţinŭ şi'l arătue, şi'l păstră moşia afirea pentru rodulŭ lorŭ. şi pentru seminţenia lorŭ până în vécŭ, că nu'şĭ vărsară sângele lorŭ pentru ceĭ streinĭ, cari n'avură nici unŭ pasŭ pentru moşia nóstră, cumŭ şi noi până în ḑioa de astăḑi ţinemu-ne moşia cu sabiea şi cu sângele nostru, şi pentru aceea toţĭ streinii ceştia armeni, şi jidovi, şi greci, cum se dete legea leşilor, şi ruşilor, şi ungurilorŭ, şi bulgarilor care vinŭ din dorul lor de sluji în ţéra nóstră la óste şi vrură pentru beşugu pămêntuluĭ a se acina şi hălăduĭ la noi, să'şĭ agonéscă cu muncesta verĭ cu cupeţie pita

lorŭ, a'şĭ ţine case, şi locurĭ de pămêntŭ unde ar putea găsi cu namală de la moşnenĭ.—Aşijderea lege dedese şi estora, şi D-ta aflândŭ nucinĭ cumpĕrate de verĭ care streinŭ numaĭ ce să le eĭ zapisele, şi să le întórcă tîrgoveţiĭ baniĭ câtŭ s'ar scri zapisele, şi vrêndŭ streini ceia a hălădui acolo, şi a ţinea acele locurĭ, să se învoiască cu tirgoveţii cu namalŭ a le ţine, şi cari ar vrea dobitóce pentru a lorŭ casă a ţine pentru păşune să dea pe vară câte unŭ ugŭ la biserica Domnéscă, şi maĭ multŭ valŭ nu li se facă, ca să pótă şi dînşiĭ a hălădui în pămêntulŭ nostru, şi a'şĭ agonisi pita lorŭ, şi ce's aşĕḑaţĭ a da pe totŭ anul la visteria Domnéscă si banii stégului cetăţii Vasluiŭ, aşa poruncimu'ţĭ pârcălabe şi cată a da ascultare deplină la porunca nóstră, şi înturnândune din mila luĭ Dumneḑeŭ cu sănătate la scaunulŭ nostru să ne facĭ de scire de tóte ceste ce se plânse Vasluenii, şi cumŭ în cale pusuţiĭ ca şi noĭ de la noĭ să le damŭ şi să'ĭ miluimŭ; şi să le întărimŭ dania şi miluirea moşuluĭ nostru, şi a părinteluĭ nostru, Dumneḑeŭ pomenéscă'ĭ, cu uricŭlŭ nostru întăritŭ cu cea mare a nóstră pecete. Şi ca maĭ nu îndrăsneḑĭ verĭ care dregătorŭ a călcarea legea bătrînă de a ìngăduirea cupeţiĭ, cupeţiĭ cu cârciumĭ, şi meserniţĭ, şi pităriĭ armenilorŭ şi jidovilorŭ, şi ocinĭ a cumpĕrarea verĭ care streini de rodulŭ moldovenescŭ în pamêntul nostru, şi în moşia nóstră, poruncit-amŭ pe legea bătrînă, uni ca aceia cu spînzurătóre să se omóre, cari atare poruncă datu-amŭ Domnia mea credincioşĭ boerilorŭ noştri hatmanuluĭ, şi celor marĭ vor-

nicĭ a ţĕreĭ de jos şi a ţĕreĭ de susŭ, s'o plinéscă numaĭ de câtŭ.

Sam Gospodŭ Velealŭ.

Ot Toplicenĭ u velétŭ 7034,
(L. P.) Mesiţa Septemvrie 20.
la Movila piserŭ am scriptŭ.

NOĬ GEORGE GHICA, VOEVOD,

Boji milosti Gospodar zemli Moldavscoi.

Adicĕ Domnia mea amŭ datŭ şi amŭ întăritŭ slugilorŭ nóstre tîrgoveţilorŭ de Vasluiŭ pe a lorŭ dréptă ocină şi moşiă a tîrgului Vasluiŭ, din Ispisoculŭ de danie şi miluire ce aŭ de la Stefan-Vodă celŭ bĕtrînŭ, şi din Ispisócele de întăritură de la Bogdan Vodă, şi de la Stefan Vodă celŭ tânĕrŭ, şi de la Pĕtru-Vodă, şi de la Iliaşŭ-Vodă, şi de la Alesandru-Vodă, şi de la Irimia-Vodă, şi de la Vasile-Vodă, şi de la mulţĭ Domnĭ bĕtrâni, aşijderea şi noĭ am datŭ, şi amŭ întăritŭ, şi amŭ miluitŭ pre slugile nóstre tîrgoveţiĭ din Vasluiŭ şi (lipsesce) de la noĭ ocinĭ, moşiĭ lorŭ, şi fecĭorilorŭ lorŭ, şi (lipsesce) oţilor lorŭ, şi la totŭ némulŭ lorŭ, şi la toţĭ cari orŭ trăi întă (lipsecce) cesta hirişŭ Moldovenĭ să le fiă uricŭ din némŭ în némŭ nerusîitŭ, nicĭ dănăóră în vécŭ, şi altŭ nimenĭ să nu se amestece.

Sam Gospod Velél. Ot velétŭ 7165, Maiŭ 10.

(Iscălitu) Io Gheorghie Ghica Vodă.

(L. P) *Nicolae Genge.*

NOI MIHAIL CONSTANTIN SUȚU V. V.

Cu mila luĭ D-ḑeu Domn țěriĭ Moldoveĭ.

Fiind că temeiulŭ bunătăților̆ŭ şi podóba cea alésă a oblăduitorilorŭ de noróde este mila, dreptatea şi buna ocârmuire, ca uniĭ ce se aleg din Dumnezeiască voie a fi stăpânitoriŭ obstieĭ. privind asupra a tótă starea, saŭ pămênteniĭ saŭ străiniĭ şi oriĭ de ce stare vor fi, aŭ datorie dar se pue la cale cele bune orênduele, şi să îndepteze cele câte sĕ cuvine a fi într'aceia stare, căcĭ la un stăpânitorŭ nu este chipŭ a câştiga alt nume de fericire, cu altă mijlocire de cătŭ cu urmările ce se cuvin şi sunt pentru odihna şi întemeierea obştieĭ, de vreme ce tóte altele cu schimbarea vremeĭ să prefacu, iar numele purtătorilorŭ de bunătățĭ de a pururea este nemuritorŭ. Pentru aceia dar şi noĭ din pronia Dumnezeéscă înălțîndune la scaunul Domnieĭ aceştiea a Moldoveĭ, cu totŭ cugetulŭ şi dorința nóstră dintr'acel césŭ aŭ fost şi este să ne arătăm cu întemeiere şi adăogire spre cele bune asupra obştieĭ. Decĭ pe lîngă alte cuviinciόse miluirĭ ce am făcut Domiea mea cu alte obraze boiereştĭ, luat-am séma şi pentru a nostru cinstitŭ şi credincios boĭer Dumnéluĭ Costaki Ghica Hatman, că cu tótă cuviința şi dreptatea se cade a se adjutora spre răsplătirea multoru adese slujbe, care după vreme cu tótă râvna şi osărdia s'au arătatŭ, nu numaĭ la vremile liniştite ci şi la întâmplărĭ cumplite cu sădăcatŭ şi credință—slujând țereĭ şi Domnilorŭ, ştiută fiind acéstă adivĕrată osârdie şi râvnă pe deplin şi de către cele mai în nalte locurĭ, pentru care n'am

trecut Domniea mea cu vederea, ce iată înpotriva căzutei mulţumirî şi resplătirî *îî dăm Domnia mea danie şi miluire târgul Vasluiulnĭ, cu totŭ locul de prin prejurŭ*, ce se va dovedi că este ne dat danie de vre un Domn; pe care să aibă a'l stăpâni *cu pace, d'acum înainte ca pe un lucru drept al Dumi-sale.*

Deosebit şi mortăsăpia aceluĭ Târgŭ iarăşĭ o dăm Dumi-sale, să o ţie, pentru care poruncim Domnia mea, Dumisale Velŭ Vameşŭ de Carvasara, de acum înainte să nu vĕ amestecaţĭ maĭ multŭ la Mortasăpia Târguluĭ Vasluiŭ.—Asijderea şi *băutura vinuluĭ, a rachiuluĭ*, a meaduluĭ, a bereĭ, numaĭ de a Dumi-sale să se vêndă, *iar alţĭ nimine să nu îndresnéscă de a putea vinde—fără ştirea şi fără a nu se învoĭ prin tocmélă cu Dumnéluĭ Hatmanul*, precum hotărescŭ punturile Visteriei; *cum şi mesernița de tăèt carne* acolo, *iar nimine să nu fie volnic a ţine trunchiŭ şi a tăea carne, fără numaĭ ceĭ* care din tocmélă să *vor învoi cu Dumnélui Hatmanul*, deosebitŭ se fie volnic Dumnéluĭ şi vechilul Dumi-sale, că se nu îngăduéşcă pe nimine, orĭ din ceĭ din locŭ de acolo, ori din ceĭ streinĭ fără ştirea şi voia Dumisale a'şĭ face case şaŭ dugenĭ pe moşia acésta; ântêĭ să se învoéşcă cu D-luĭ Hatmanul prin scrisóre pentru bezmănul loculuĭ pe câţĭ stînjenĭ de locŭ va avea trebuinţă să coprindă, şi aşa să încépă a face ȡidiri, iar într'alt chipŭ să nu aĭbă voe, cum şi ceĭ cari până acum aŭ făcut acolo case şi dugene i magazale, aceĭ toţĭ să aĭbă a se tocmi şi a se aşeȡa prin tocmélă cu Dumnéluĭ Hatmanul, şi pe stînjenĭ plătind bezmănul

loculuĭ, precum se urmézǎ şi aiurea la alte locurĭ a târgurilorŭ; cu adet de casǎ sǎ nu fie supǎraţĭ de cǎtre stǎpânul moşieĭ, *asemene se maĭ iee şi câte patru-ḑecĭ banĭ de la toţĭ ceĭ ce vin la iarmaróce i zile de târgŭ* şi întind marfǎ spre interesul lorŭ.

Dreptu aceia poruncim Domnia mea, Ispravnicilorŭ de ţinutul Vasluiuluĭ, şi altor zapciĭ, de cǎtre toţĭ sǎ se pǎzéscǎ întocmaĭ precum maĭ sus se cuprinde prin Hrisovulŭ acesta, dând adjutoriul trebuincios spre a se pǎzi întocmaĭ rândueala ce s'au arǎtat. Poftim dar Domnia mea pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ Domnĭ pe care sfântulŭ Dumneḑeŭ îĭ va orêndui cu Domnia acesteĭ ţǎrĭ, sǎ nu strice acéstǎ Danie, ce cu dreptate s'aŭ fǎcut, ci maĭ vîrtos sǎ o întǎréscǎ pentru a Domnilor sale vecinicǎ pomenire.

Scrisu-s'aŭ Hrisovul acesta la Scaunulŭ Domnieĭ mele în oraşul Iaşii, întru cea d'ântêĭ Domnie a nóstrǎ la Moldavia, în anul al treilea, de credincios boierul Domniĭ-Mele, Constantin Burchi Biv-Vel Clucerŭ. în 2 Aprilie 1795.

(Iscǎlit) *Mihail Constantin Suţu Voevod.*

(Locul Peceţiĭ Domneştĭ).

În asemenea coprindere urméḑǎ şi Hrisovulu Domnuluĭ Mihaĭ Grigore Suţu din anul 1820, Mart 8, întǎritorŭ celuĭ de mai nainte.

Protestaţia tîrgoveţilorŭ de Vasluiŭ din 1797.

Prea Înǎlţate Dómne!

Mǎria Sa Mihail Constantin Suţul Voevod, dupǎ ce s'a mazîlitŭ, aŭ afierostiŭ târgul Vas-

luiuluĭ, D-sale Hatmanuluĭ Costache Ghica, şi noĭ ca uniĭ ce n'amŭ avutŭ nicĭ o şciinţă, şi maĭ alesŭ că unile din scrisorile vechĭ cuprinḑĕtóre pe vatra tîrguluĭ s'aŭ reslăţitŭ de la mâna nóstră, din întâmplarea vremilorŭ, iară unele din scrisorĭ le avemŭ, şi că póte D-luí Hatmanul să pue stăpînire, şi să ne siléscă pe noĭ să plătimŭ bezmânŭ pe casele şi dughenile nóstre; cu plângere ne rugămŭ înălţimiĭ tale, să nu te însărcinezĭ şi înălţimea ta, cu lacrămile a unuĭ norod, pentru că îndestulŭ ne este noă şederea în şléhulŭ cel mare, că pentru acésta şi ceĭ de maĭ nainte luminaţĭ Domnĭ aŭ făcutŭ hotărîre prin hrisóve, de a nu se da acestŭ tîrgŭ nimăruĭ. Prea milostive Dómne, cu acésta dovedimŭ noĭ, că hrisovulŭ de afiorisirea tîrguluĭ, s'aŭ datŭ D-sale Hatmanuluĭ Costachi Ghica în mazilia Măriĭ sale Mihail Constantin Suţul voevodŭ, pentru că de s'ar fi făcutŭ afiorisirea în domnie, trebuea să ne arătămŭ în multe rîndurĭ cu jălbĭ, şi hrisovulŭ de afiorisire trebuia să se protocoléscă de D-luĭ Vel-Logofătŭ, şi să se trécă şi în condica Divanuluĭ, şi maĭ ales cum aŭ pututŭ Măria Sa Mihail Voevodŭ de a da târgulŭ acesta, în vreme ce prin hrisovulŭ ce se află la mâna nóstră hotărasce ca să nu se-dea nimăruia nicĭ odinióră. Iarăşĭ cu plângere ne rugămŭ ca să fimŭ scoşĭ de sub jugul acesta, şi vecĭnică pomenire va rĕmânea înălţimeĭ Tale.

Toţĭ tîrgoveţiĭ din tîrgul Vasluiŭ. (*Iscăliţĭ*)

Resoluţie domniască.—Dumnéta, vel-Logofătŭ, cercetéză jalba acésta, şi să facĭ aducere aminte Domnieĭ mele pentru acéstă pricină. (L. P.) 1797, Septemvrie 2.

Hrisoverghi Stolnicŭ.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ, Noĭ Alecsandru Constandin Moruzŭ, Domnŭ Țeriĭ Moldoveĭ.

Datam Cartea Domnieĭ mele, cinstitŭ și credinciosŭ Boeariuluĭ nostru dumisale Costache Ghica Bivelŭ logofătŭ de țara de josŭ, și omuluĭ ce'lŭ va avea rînduitŭ vechilŭ la moșiea D-sale Târgulŭ Vasluĭuluĭ, și loculŭ din pregiurul Târguluĭ, ce'lŭ are schimbŭ de la Monastirea Sf. Spiridon, și cu scrisoare din anul acesta curgătoriŭ 1805 Martie 28, se stăpînească și să ea venitul de la toțĭ aceia ce vor fi cu locuința *pe această moșie Târgulŭ Vasluiuluĭ, și loculŭ din pregiurul Târguluĭ*, și alțiĭ ce se vorŭ fi hrănindŭ acolo, din toate, *după obiceiŭ și după hotărârea* ponturilor *Domneștĭ* — Iar pentru aceĭ ce se vorŭ arăta împrotivitorĭ, poruncim D-v. Ispravnicĭ ținutuluĭ ca să'ĭ supunețĭ a urma întocmaĭ după hotărârea ponturilorŭ Domneștĭ.

Isc. (Procitocŭ vel. logofăt).

1805, Maiŭ 22.

(L. P.)

In acestŭ a două Edițiune a volumenuluĭ I din U r i c a r i ŭ, am adaosŭ și documentele Târgului Vasluĭ, așia precum ele sunt tipărite de Doamna proprietară El. Șubinŭ-Ghica, și de notabilitățile politieĭ Vasluĭ —Reproducerea dară a Uricului de la Stefan Vodă, din 7034. Sept. 30, cum și a aceluĭ de la Gheorghie Ghica Vodă din 7165 maiŭ 10, este dată sub tótă reserva, atât din causă că obirsia aflăreĭ lor de către Dl. Const. Sion, este supusă îndoieleĭ, cât și din aceia că nu am avut fericirea să scrutămŭ uricile în cestiune, spre a le compăra cu acelea ce ne-aŭ cădutŭ în mână, cu ocasiunea publicăreĭ a sute de urice vechĭ, in Colecțiunea nóstră. Poate că alțiĭ, în viitorime, maĭ norocoșĭ, vor putea a se pronunța categoricŭ asupra uricilor mencionate. —Câteva cuvinte, înșirate în uricul de la Stefan Vodă (pagina 139), ni s'aŭ părutŭ ca neîntrebuințate pe timpul când se presupune că s'aŭ datŭ acestŭ hrisovŭ, de aseminea și construcțiunea fraselorŭ ni se pare a fi pre silită.—Atâtă dicemŭ.

Th. C.

NOĬ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Moldoveĭ.

Însciințare facemu prin acéstă carte a nóstră, tuturor cuĭ vor căuta asupra eĭ, sau o vor audi cetinduse, pentru acest adivĕrat sluga nóstră Roman Hamză, precum că l'am miluit cu osebită a nóstră milă, de iam datu şi iam întăritu în țara nóstră a Moldoveĭ, dréptă ocina luĭ şi cumpărătură, o a patra parte din satu din Piticenĭ în Cobîle, partea cea din josu care iau fostu vĕnduto, Sima visternicul încă în dilele vĕruluĭ domnieĭ mele Stefan Vodă dreptŭ 320. zloți tătăresci. Această tótă de maĭ sus arătată a patra parte, săĭ fie luĭ de la noĭ uric cu tot venitul şi fiilor lui, nepoților, strănepoților, prea strănepoților, şi la tot neamul luĭ cine i se va alege maĭ de aprópe, nestrămutatŭ nici odinioară în vecĭ.—Ear hotarul aceĭ a patra părți din satu din Piticenĭ ce'ĭ în Cobîle, partea cea din josu, din tot hotarul să fie a parta parte, ear despre alte părțĭ să fie până unde s'au apucat din veac după hotarul cel vechiu, precum şi ispisocul ce l'au avutu Sima Visternicul de cumpărătură pe acea a patra parte de satŭ din Piticenĭ ce'i în Cobîle partea cea din josu încă l'aŭ dat în mânele slugeĭ nóstre luĭ Roman Hamză.—Care spre acésta este credința a maĭ susu

numitei Domniei Noastre Petru Vodă, şi credinţa a prea iubitului fiiu al Domniei mele Bogdan, şi credinţa a tuturor Boerilor nostri ai Moldovei a mari şi mici—Ear după vieaţa nóstră cine va fi Domnu ţerei noastre acestiea din fiii nostri, sau din neamul nostru, sau ori şi pe cine ar alege Dumnedçiu a fi Domnu ţerei nóstre acestiea a Moldovei. unul ca acela să nu clintéscă dania şi întăritura nóstră, ci să'i întărească şi să'i înputernicească, pentru că'i este dréptă ocină şi cumpărătură. Şi spre mai mare tărie şi întăritură tuturor acestora de mai sus scrise, am poroncit credinciosŭ boerului nostru Tóder vel Logofăt să scrie, şi către acéstă adiverată Cartea noastră pecetea nóstră să lege. Scrisu în Iasi de Grigore Bocsovici, diiacul la 7036. (1528.) martie 4.

(Лєгътвра ші пєчєтєа госнодв)

NOĬ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila luĭ Dumnedçeu Domnu Moldoveĭ

Însciinţare facemŭ prin acéstă carte a nóstră tuturorŭ cui vor privi asupra ei, sau o vorŭ audçi cetindusă, precum că, Stancăi acestiea dreptei fete a Négăi, nepótei lui Thóderŭ Peticŭ, iam datŭ şi iam întăritŭ, dréptă ocină şi mosie, din ispisoculŭ ce l'au avut maicăsa Négă, de împărţélă, dela părintele

Domniei mele dela Stefan Vodă (bătrânulŭ), din jumatatea de satu din Piticeni, jumătatea partea cea de mijlocŭ. Acéstă de maĭ susŭ numită jumătate partea de satu, să'ĭ fie eĭ uricu, cu totŭ venitul. şi fiilorŭ eĭ, nepoţilor, strănepoţilor. şi la totŭ neamulŭ eĭ, cine i se va alege mai de aprópe, nestrămutată nici odinióră în veci. Eară hotarulŭ aceĭ jumătăţi. din jumătatea de satŭ din Piticenĭ partea cea din miḑilocŭ, să fie pe unde au hotărâtŭ şi au pusŭ semne, credincioşiĭ boeriĭ noştrĭ Petrica, ce au fostŭ **Portaru Sucevei.** şi D-luĭ Danciulŭ părcălabŭ **Cetăţeĭ Noue.** Erŭ despre alte părţĭ după vechiul hotarŭ pănă unde s'au apucatŭ din vécŭ.— Care spre acésta este credinţa... (*Mai de parte urmează cuvintele din uriculŭ de maĭ susŭ, pănă la capătŭ, de aceia nu s'au maĭ repetat şi in acesta*)—

Scrisu în Huşŭ, de Thóderŭ Oaneĭ, diacu din 7036, (1528) Martie 28.

(Летьтѫра ші пе-
четеа господѫ)

NOĬ MOISIE MOVILĂ VODĂ

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Iată venindu înaintea noastră, şi înaintea tuturor Boerilor nostri aĭ Moldoveĭ a mari şi a mici rugătorul Domnieĭ mele preotul Avram din Piticenĭ şi ne-au adus unu zapis

de mărturie, de la Petrea Hótnog, de la Costantin Visternicul, dela Toma Sulgeru si dela Pintileiu din Piticenĭ, şi de la Mihăilă şi Grigore tot de acolo, cum şi de la Andronie din Sâlăvestrĭ; asemine şi de la alţi oamenĭ buni, **ostasĭ de frunte** şi megiesĭ de prin prejuru, asia scriind şi mărturisind într'acelu zapis precum că venind înaintea lor Pavăl şi sorusa Nastasia, nepoţi de fată a Hăragăĭ, ficiorul Ruseĭ, si dreptă ocina lor şi mosie. . . . . cătă se va alege din Piticenĭ, partea Hăragăĭ, de nime siliţĭ, nici asupriţĭ, ci de a lor bună voie au vĕndut mai sus numituluĭ rugătoruluĭ nostru preotuluĭ Avram, drept patru spre ḑece talerĭ bani bunĭ de argint.

Deci Domnia mea vĕḑind acest zapis de mărturie, acéstă de bună voie tocmală şi deplină plată, Domnia mea am creḑut, şi încă şi de la noĭ am dat şi întărit acéstă de maĭ sus numită partea dintr'acest satu Piticeniĭ, ca numituluĭ maĭ sus rugătoruluĭ nostru preotuluĭ Avram, să'i fie dreptă ocină, mosie, cumpărătură şi uricu şi întăritură cu tot venitul, nestrămutat nicĭ odinioară în veci. Şi altul nimea în protiva cărţeĭ noastre acestiea să nu se amestice.—*Însusĭ Domnul au poruncit.*

Scrisu în Iasĭ, de Ionascu Diiac, în 7139. Arilie 21.

(*L. P.*)

Ghenghea vel Logofăt au învăţat şi au iscălitu.

NOÏ ILIIAŞU VODĂ
Cu mila lui Dumnedeu Domnu Moldovei.

Însciinţare facemu prin acéstă cartea a noastră tuturor cuï vor căuta asupra eï, sau o vor audi citinduse, precum că venind înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri aï Moldoveï, slugele nóstre: Drăgiciŭ şi fratele seu Ioan, ficiorii Negreteï, şi Neagu, şi sorusa Frăsina, fetele Marieï şi Nica, şi fraţiï eï, Cupce şi Toader, şi surorile lor Irina şi Greaca şi Nica, fiiï Albuluï, toţi strenepoţi aï lui Tóder Piticu, dreaptă ocina lor şi moşie, din ispisocul de întăritură, ce l'au avutu stremoşul lor Toader Piticu, de la Domniï cei de mai înaintea Domnieï mele, de la Iliias şi Stefan Vodă, adică: din jumătatea de satu ce'i pe Cobîle unde au fost casele a strămoşuluï lor doue părţi, cele din susu care acum se numescu Piticenï, de nime siliţï, nicï asupriţi, ci de alor bună voie, au vĕndut slugeï nóstre, luï Lupe Berheciŭ, drept cincï sute **zloţi tătărescï**. asia apoï numitul sluga nóstră Lupe Berheciu, sculânduse, au plătitu deplinu toţi aceï de maï sus arătaţï banï, 500 zloţi tătărescï, în mânele maï susu numiţilor luï Drăghiciu şi fraţimiseu lui Ioan ficioriï Negreteï, şi Neagăi şi sororeï eï Frăsinei fetilor Marieï, şi Nicăï şi fraţilor eï: Cupceï şi luï Ioan, şi su-

rorilor lor: Irineĭ, Greacăĭ. şi Nicăĭ, fiilor Albuluĭ, toţĭ strenepoţĭ aĭ luĭ Toader Piticu, din naintea nóstră' şi din naintea boerilor nostri.—Deci Domnia mea veḑĕndu această de a lor bună voie tocmală şi deplină plată, Noĭ ĕncă asijdirea şi de la nóĭ am datu şi am întăritu slugeĭ nóstre luĭ Lupe Berheciu, acele de mai sus numitele doue părţĭ, părţile cele din susu, din jumătatea cea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casele luĭ Petrică Piticu, care acum se numescu Piticenĭ. Pentru ca să'i fie lui de la noĭ uric, cu tot venitul, şi fiilor luĭ, nepoţilorŭ, strenepoţilor, prea strănepoţilor, şi la tot neamul luĭ, cine i se va alege maĭ deaprópe, nestrămutatu nicĭ odinioară în vecĭ.

Ear hótarul celor de maĭ susu numitelor doue părţĭ, părţilor celor din sus, din jumătatea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casa stremosului lor, cari acum se numescu Piticenĭ, din tot hotarul din jumătatea de satu să fie doue părţĭ, ear despre alte părţi, să fie după vechiul hotar, pănă unde s'au apucat din veacu. Care spre acésta este credinţa a mai sus numiteĭ Domnieĭ noastre Ilieas Vodă şi credinţa a pre iubiţilor **fraţi** aĭ Domnieĭ mele Stefan şi Costantin, şi credinţa a tuturor boerilor nostri aĭ Moldoveĭ a marĭ şi a micĭ.—Ear după viiaţa

noastră cine va fi Domnu ţereĭ noastre acestiea, din fraţiĭ noştriĭ, sau din fiiĭ nostri sau din neamul nostru, sau orĭ şi pe cine va alege Dumneḑeu a fi Domnu ţereĭ nóstre acestiea a Moldoveĭ, acela să nu aibă aĭ strica dania noastră şi întăritură, ci săĭ întăriască, şi să'l înputerniceascâ, pentru că el pe drepţi şi curaţi banĭ aĭ seĭ şi-au cumpăratu.—Şi spre maĭ mare tărie şi, întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poroncitu credincios boeriuluĭ nostru, Măteés Vel Logofăt, să scrie şi cătră acéstă adeverată Cartea noastră pecetea noastră să lege.

Scrisu în Husî, de Mihailă Voira, dieacu în 7056. (1548) martie 23.

(Лєгътѹра Пєчє-
тєі господѹ.)

Nota. După publicarea Documentelorŭ Târgului Vasluiului, am socotitŭ de o imperiósă datorie de Colectoru, să cautu a împărtăşi lectorilorŭ şi Urice maĭ vechi de câtŭ acela de la pagina 139; am creḑutŭ dar că ispisócele serbesci de la Petru Rareşŭ Vodă, de la Iliaşŭ Vodă şi de la Moisie Movilă Vodă, ce sunt atingătore de moşia Piticeniĭ (Berbinceniĭ), ţinutul Bacău, şi care se află în păstrarea mea, ar putea servi de comparaţiune, la cazu de trebuinţă. Traducţiunea acestorŭ urice serbescĭ, s'au făcut în anul 1816 şi în 1817 de către Clucerulŭ Apostol. Şirulŭ construcţiuneĭ este lesniciosŭ, nu intortochiatŭ ca acela al traducătoruluĭ Uricului de la pagina 139; căci dacă s'ar socoti, unŭ minutŭ macar, că documentile Vasluenilorŭ au fostŭ scrise în romănesce, atuncĭ de sigurŭ amŭ putea întări că acelŭ actŭ este apocrifu, căci documentele Domnilorŭ au începutŭ a se scrie în Romănesce de prin timpulŭ luĭ Stefan Tomşia Vodă şi Vasile Vodă.

Docomentile împărtășile de la Pagina 149 pănă la 155 potu da îndestulă materie de studiatŭ celor ce se ocupă cu istoria nóstră.

T. C.

Inscripțiune
În păretele deasupra scărilorŭ suitoare în cafasulŭ Bisericei Precista-Mare din Romanŭ.

„Această S-tă Biserică unde se prăsnuesce „Adormirea Precistei, întăiŭ aŭ fostŭ zidită de „Dómna Rusanda maica luĭ Bogdanŭ la „anulŭ 1569; al doilea s'au ḑiditŭ de isnoa-„vă de Episcopulŭ Romanuluĭ Chir Ionichie „cu ajutorulŭ Domnuluĭ Constantin Raco-„viță V. V. la anulŭ 1753. și s'aŭ dat de „ctitoriĭ seĭ metoc St. Spiridôn din Iassĭ; „al treile iarășĭ s'aŭ ziditu din temelie din „veniturile M-rei fiind egumen Gerasim „Putneanl la aniĭ 1787."

NOTIȚĂ BIBLIOGRAFICĂ

Impărtășim frontispiciul unuĭ *Ceaslov* pentru sciința amatorilor de Cărți vechi.

„Ceaslov tipăritu, în ḑilele prea luminatuluĭ și prea înalțatuluĭ Domnu Ioan Neculai Mavrocordat Vodă, cu bine cuvĕntarea pre Sfinţituluĭ Kir Nechifor Peloponisanul, Mitropolitu a tótă Moldova; cu osĕrdia reposatuluĭ Kir Varlam Episcopu Rădăuților, întru a sa din nou făcută Tiporgafie de Rădăuțĭ.

„În anii dela Zidirea Lumei 7254. iar de la Hristos 1745. septem 21.

NOĬ IRIMIA MOVILÂ VOIVODU,

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Iată au venit înaintea nóstră şi înaintea boierilor noştri Todosia fata luĭ Iachim, nepoata, că de a eĭ bună voie, de niminea silită, nicĭ asuprită, au vĕndut a sa ocină şi moşie partea eĭ ce se va alege din satul Dumeniĭ, ce este peste Prut în ţinutul Hotinuluĭ la Ezerul-Albu, din vatră şi din cămpu, pe aceia au vênduto slugeĭ noastre luĭ Fedor Pitărelul, drect 80 *taleri* de argintu, şi iau plătit elu, toţi deplinu, înaintea noastră, şi înaintea boierilor noştri.—Decĭ de acum înainte. acea de maĭ sus arătată parte de ocină, ce'i se va alege, partea Todosieĭ, feteĭ luĭ Iachim, din satul Dumeniĭ, din vatră şi din cămpu, sa'ĭ fie lui. maĭ sus numitul Fedor Pitărelul, şi de la noĭ uricu şi cumpărătură cu tot venitul, 'şi altul să nu se amestice. Suceava 7107 (1599) iunie 9.

Domnul au Poruncit. (L. P.)

(Traducere de pe Sĕrbie de pe piele).

Noĭ Dumitru Şoltuzul, cu 12. Pârgarĭ 'n Târgul Hotinuluĭ

Iată au venit înaintea nostră Makidon din

Fătcăuţĭ, şi fratele seu Ionaşcu, şi sora lor Nasti, că de nime siliţĭ, nicĭ asupriţĭ, ci de a lor bună voie, i cu mărturiĭ din naintea noastră, şi din naintea altor ómenĭ bunĭ, din Tărgul Hotinuluĭ precum că şi-au věndutu a lor dréptă ocină şi moşie, partea de silisce ce se numesce Dumeniĭ pe malul Ezeruluĭ, unde au şeḑutu Skimne, şi cu locu de moară în valea care vine cătră Cerlina, şi au věndutu din jumătate de satu, o a treia parte, luĭ Grigorie Donovicĭ, drept 72 galbenĭ unguresci. Deci, noĭ Şoltuzul şi părgariĭ, veḑêndu a lor de bună voie mărturisire, şi a luĭ Grigorie, plata deplinu, noĭ asijderea şi de la noĭ ĭam făcutu luĭ mărturie, ca să'ĭ fie luĭ şi de la noĭ mărturie, pe acea de maĭ sus arătată silĭsce anume Dumeniĭ, din jumătate de satu, a trea parte, —şi spre maĭ bună credinţă şi siguranţie am pusu pecetea Tărguluĭ, într'acéstă mărturie a noastră, ca să se scie.

În Hotin la **7111. (1603.)** maiŭ **21.**

(L. P.)

NOĬ IRIMIA MOVILĂ VOEVODU

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Iată au venitŭ inaintea nóstră şi inaintea boerilorŭ noştri, jupănésa Irina, şi jupănésa Agafia şi fratele lor Isacŭ, şi sora lor Gaftóna, ficioriĭ

reposatului biv-Logofăt Bârlădénul, şi s'au jăluit Noue cu mare jalbă, şi cu mare mărturiĭ a mulţi boeri şi slugĭ de curtea domniască, şi megieşi de prin prejurŭ, ḑicêndŭ: că dresurile de cumpărătură ce au avutŭ de la Petru Vodă, şi ispisóce de întăritură de la Aron Vodă, pe o siliste anume Zelina, pe din josu de Medveja, ce este în ţinutulŭ Hotinuluĭ; acele dresurĭ au peritŭ, cândŭ au peritŭ singurŭ Bărlădénul Logofătulŭ în ḑilele luĭ Aron Vodă, érŭ altele au peritŭ cândŭ au venitŭ Mihail Vodă, în pământul Moldoveĭ, şi satul acela atuncĭ au arsŭ, şi de atunci este pustiŭ. Care acea siliste au fostŭ de cumpărătură Bărlădénuluĭ de la Crăgun Prodan şi de la surorile luĭ Nastaşca şi Oléna Mironésa, şi Magda şi Mica, şi Tudosca, ficiorii luĭ Ión Prodan, nepoţiĭ luĭ Prodan celuĭ bătrân, strenepoţiĭ luĭ Coman Bosinschi, dreptŭ 1500 Zloţi tătărescĭ, din dresu de miluire ce au avutŭ Coman Bosinski, de la bătrânul şi bunul Alesandru Vodă, şi din dresu de întăritură ce au avutŭ Ioan Prodan de la Alesandru Vodă. Decĭ Noĭ vĕḑêndŭ atâtă jalbá şi mărturiĭ, aşijderea şi de la Noĭ am dat, acelor de maĭ sus scrişĭ ficioriĭ Bărlădénuluĭ Logofătŭ, pre acele de maĭ sus ḑise siliste, anume Zelina, ca să fie şi de la Noĭ uricu şi ocină cu totŭ venitulŭ.—Şi altul să nu se amestice.

Irimia Movilâ Vodă 7113, (1605) Aprilie 2.

(L. P.) Vel Logofăt, procit.

Nebojatco, uricaru.

NOÏ IRIMIA MOVILĂ, VODÂ

Cu mila luï Dumnedeu Domnu Moldoveï.

Cuï s'ar întâmpla a audi pentru acéstă adivĕrată sluga nóstră, Dimitrie Ponicï, şi sora luï Agafia, ficiorii Măriucăï, şi némurilor lor Grigorie şi Tóder, şi sora lor Nastasia, Stanca şi alte surorï a lor, ficiorii luï Petraşcu, nepoţi Stanceï, feteï luï Arbure Hatmanu, jăluinduse eï Noue, érŭ Noï cu anóstră osebită milostivire, dândule şi întărindule lor de la Noï, şi dintr'al nostru pământŭ al Moldoveï, drépta lor ocină din strămosecu ispisocŭ de împărţială, dréptă îndreptare, ce au avutŭ de la strămoşul lor Arbore hatman de la bătrânul Bogdan Vodă, şi întăritură de la tânărul Stefan, satul, pre nume, Vorona cu móră, ce este în ţinutul Suceveï, şi satul Sfetcăuţiï cu móră, şi jumătate de satu Hriţeniï cu móră în Drabisce; ér satul Bliscinăuţiï cu morï, care satŭ Bliscinăuţiï cu mori, sculându-se din trânşiï au vêndutŭ, şi au remasŭ partea luï Dumitru Poniciu şi a suroreï luï Agafiea, satul Sfetcăuţii cu morï şi jumătate satu Hriţeniï, care au datŭ Patraşcu, şi a sa a patra parte din satul Hriţeniï suroreï luï Măriucăï pentru un frău de argintŭ poleitŭ, care 'l luasă de la dênsa, când au fostŭ pribejit în ţara Leşiască, şi l'au prăpăditŭ atuncea; — érŭ partea némurilorŭ lor: Grigorie, Tóderŭ, şi surorile lor Nastasia 'i Stanca şi ale altorŭ surorï a lor, le-au remasŭ lor satul Vorona cu morï. Pentru acésta ca să fie slugeï nóstre luï Dumitru Poniciu şi a suroreï luï Agafia, satul Sfitcăuţiï cu morï, şi jumatate satŭ Hriţeniï cu morï ce suntŭ în ţinutul Hotinuluï, de la Noï cu uricu de ocină cu totu

venitul lor, şi a totŭ némul lor, care din trânşiĭ ar fi maĭ aprópe, nesmintiţĭ nicĭ odinióră în vecĭ. Iar hotarul acestor de maĭ sus pomenite sate, anume: Vorona şi Sfitcăutiĭ, şi acéstă jumătate satŭ Hriţeniĭ, ca să fie lor, de pre părţile lor, pe a lor bătrâne hotare, pe unde din ceputŭ au fost aşezatŭ.— Acésta este credinţa Domnieĭ mele şi a credincioşilor boerilor nostri.— —

7114, (1606) april 6.

Irimia Movilă Vodă (L. P.)

Vel Logofăt, Procit.

NOĬ RADU VOEVODU.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Scriu că Nastasia, fata luĭ Isaac părcălabul, jupîneasa luĭ Ionascu Rostopanul, diĭacu, s'au tănguit Domnieĭ cu mulţi boierĭ marturĭ din curtea domniască, şi cu megieşĭ de prinprejuru, ḑicêndu: că au avut jumătate de satu Ionăseniĭ, partea din josu cu curte a părintelui eĭ, a luĭ Isaac părcălabul, şi cu locu de moară, dreaptă ocină şi mosie, şi au fostŭ eĭ danie de la tatăl seu Isaac, pentru căcĭ ea au fost cea maĭ mică în casa părinteluĭ seu,—şi când au venit Stefan Tomşa Vodă, fratele Nastasieĭ, Grigoras, şi cu fratele Domnului, au pribegit în ţéră lesiască, şi ş'au luatu atunce, aceia jumătate de satu de Ionăsenĭ, ca Domniască, şi s'au dat monastireĭ Solca, pentru fuga frateluĭ seu

Grigoras.—Iar Domnia sa Radu Vodă s'au sfătuit cu sfetnicii, tot după legea țereĭ, şi au aflatu că nicĭ au fost frateseu vinovatu cu nimică. Asia dară, Domnia sa, cercetănd prin marturi, au aflatu că este dreaptă mosie a Nastasieĭ, feteĭ luĭ Isaac, acea jumătate de satu Ionăşeniĭ partea de josu cu curte şi moară în Siretu, au luato de la mănăstirea Solca, şi au dat'o ear Nastasieĭ, şi'i face şi întăritură cu acest hrisov, să o aibă în vecĭ. 7125. (1617.) Ian. 30.

Singur Domnul au poroncit,

(L. P.) (subscrisŭ) *Ghenghea* Vel-Logofătu

(Traducere din Sărbesce.)

NOĬ VASILE VOIVODU

Cu mila luĭ Dumnedeu, Domnu Moldoveĭ

Facemu însciințare precum au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, Hristea şi frații luĭ Stratulat si Eremia şi cumnatul lor Cazacu, ficiorul luĭ Iuraşcu Dracea ce au fost biv sulgeru, şi Stratulat Dobroținu, cu frateseu, şi Gheorghie şi sora luĭ, ficiorii luĭ Ilie din Holcinețiu şi Hristina fata luĭ Miron, şi Minta fata luĭ Mateeşu, şi Petraşu ginerele Moşitóe toți nepoțiĭ luĭ Tóder, strănepoțiĭ luĭ Cozmin Cămărasuluĭ, şi aŭ pârîtŭ de față înaintea nóstră pre Dumitru Ponicĭ şi pe nepoțiĭ luĭ, Vasilie şi Mihaşcu, ficiorii luĭ Isaac din Costinescĭ, şi pe Onosa, ficiorii luĭ Matieşu, Pitărescu, şi pe Dumitrascu Şandăr din Iaşi,

şi pe Safta femeia luĭ Necoară ficiorul Eudokieĭ nepóta luĭ Poniciu, şi pre tóte rudeniile lor, nepoţi şi strănepoţĭ, Nastiĭ, Iogu, pentru a treia parte din Vlădenĭ şi pentru a treia parte din tot satul din Culiciu, ce suntu la ţinutul Suceveĭ, ḑicêndu eĭ cum acele drepte ocinĭ şi basscini, că sunt ale lor. Iar Dumitru Poniciu şi cu toţi nepoţiĭ luĭ ne-au arătatu unu Uric de bastină de la bătrinul Stefan Vodă, şi alt uric de înpărţeală earăşĭ de la acela Stefan Vodă, Bătrănul, scriindu ínt'acel uricu cum că s'au venit la înpărţială tot satul Vlădeniĭ şi tot satul Culiceniĭ, şi satul Rogoşestiĭ, strămosilor Nasteĭ Iogóe. Ear cánd au fost în ḑilele luĭ Radu Vodă, s'au sculat Dumitrascu, ficiorul luĭ Pătrascu, nepoţiĭ Mihului şi rudeniile luĭ, şi-au venit ficiorul luĭ Ionascu, nepoţi Groazeĭ şi alte rudeniĭ a lor, tuturor de mai sus scrişĭ, şi au pîrîtu pe Ponicescĭ şi pe tóte rudeniile lor, cu unu ispisoc de înpărţială de la Alisandru Voda, scriind întrănsul; cum că sunt ale lor acele sate de bastină, şi a mosuluĭ lor Grozeĭ şi luĭ Toader şi Mihuluĭ, ear Radul Vodă ĭau judicat pre dĕnsiĭ după dreptate şi după legea ţereĭ, ca să jure eĭ cu 24. *de jurătorĭ* oamenĭ bunĭ, şi slugĭ domnescĭ, cum că este acel ispisocu dreptu de la Alisandru Vodă, eară ei n'aŭ pututu să jure, ce au remasu din tótă legea Raduluĭ Vodă, precum au arătat Ponicesciĭ cu tóte rudeniile.—Ispisoc dela Radul Vodă, precum ĭau remasu pre dĕnşiĭ şi *şi-au pusu ferĭĭ.* Deci Domniea mea, am întrebatu pre denşiĭ, pre ceĭ de maĭ sus scrişĭ ficioriĭ Draceĭ şi pre Dobricesciĭ, şi pre ficioriĭ luĭ Ilie, şi pre tóte rudeniile, maĭ au niscaiva dresuri pe acele tóte

de maĭ sus scrise, ear ei au respunsu că n'au nicĭ unu zapisu, decĭ au remasu din tótă legea ţereĭ. Iar Dumitru Poniciu cu nepoţiĭ luĭ, Vasile şi Mihasco şi sora lor Ionica, şi fratele lui, şi Dumitrascu Şandăr, şi alte rudeniĭ a lor, s'au îndeptat şi *supus feriĭ 24. zloţi în Visteria Domnieĭ mele*, şi earăsĭ ĭau pîrîtu ficioriĭ Draceĭ Sulgerul pe Dumitru Poniciu, şi pe toţi nepoţiĭ luĭ, pentru atreea parte de satu din Culici, cumpărătura tatăluĭ lor, ḑicêndu cá este aceia atreia parte de satu, cumpărătură lui Iurascu Dracei Sulgeruluĭ, de la Ionascu Stroici, ficiorul luĭ Stroici Logofătul.—Deci, Domnia mea, ĭam întrebatu pre dĕnsiĭ de au vre unu zapis de la Ionascu Stroici, de mărturie precum au cumpăratu tatăl lor Iurascu Draceĭ acea atreia parte de Culici, ear eĭ n'au aretatu nici unu zapis de la Ionascu Stroici, eĭ numaĭ au arătat unu ispisoc de întăritură tatuluĭ lor luĭ Iurascu Draceĭ, de la Gaspar Vodă. Deci, Domnia mea, le-am pus ḑi, ficiorilor Draciĭ, ca să se afle acel zapis, ear eĭ nu l'au aflatu că nu era de unde, şi nu le-am mai pusu lor ḑi: deci, Domnia mea, asia am aflatu, că acel ispisoc nu este dreptu, căci nu este făcutŭ de cumpărătură de la Ionascu Stroici, ci este făcut de întăritură; asia, Domnia mea le-am luatu ispisocul acela şi l'am datu în mănele Ponicestilor, şi a rudeniilor lui şi uricul ce au ficioriĭ Draciĭ încă am stersu, partea acea de ocină; şi au remasu ficioriĭ Draceĭ din tótă legea ţăreĭ, pentru aceia de acum înainte, să nu mai aibă a se mai pîrî ficioriĭ Draceĭ, şi cu ficioriĭ luĭ Dobriţiă, şi cu aĭ luĭ Ilie din Volcinescĭ si Cărtĕnĭ, şi Minta, şi Patrascu, şi Holbinescul gi-

nerile luĭ Mușatu, și cu tóte rudeniile lor, cu Dumitru Ponici, și cu tóte rudeniile lor, pentru acele părțĭ de ocină, nicĭ odinioară în veci.— Ear de s'ar ivi cândva a niscaĭva dresurí pe acele treĭ sate se nu se creadă, ci să se iea, și să se dee pe mâna Ponicestilor și la rudeniile lor; și alțiĭ să nu se maĭ amestice peste cartea nóstră.

Domnul au poroncitu·

Iași în 7147 (1639) sept. 3.

(L. P.).

NOĬ VASILE VOEVODU

Cu mila luĭ Dumnedeu, Domnu Moldoveĭ.

Iată că viindu înaintea noastră, și înaintea tuturor boerilor nostri mari și micĭ, boerul nostru Nacul Vornicu de *Gloate* și . . . . Chieghica . . . . Varticu, s'au judecat de față înaintea noastră pentru unu iazu, ce dice Varticu că are jumătate din acel iazu, și cum că ajunge hotarul Crăstinesciĭ, până la părăul Politinuluĭ. Decĭ, Domnia noastră, am trimis pe șluga nóstră Bolereanu Uricarul, ca stringênd ómenĭ bunĭ, să socotească pentru rândul aceluĭ eazu, si apoĭ socotind sluga nóstră de maĭ sus arătată, cu ómenĭ bunĭ, și au făcut numituluĭ de maĭ sus boieriuluĭ nostru mărturie înscrisu către Domnia nóstră;—după aceia, earășĭ, al doilea rându s'au judicatu

de faciă înaintea nóstră pentru acel eazu, am trimisu Domnia nóstră pe Gavrilas biv Logofătu, carĭ cercetăndu şi el cu alţĭ ómenĭ bunĭ, tot asemine au aflat, precum că Vartic nu are nici o treabă la acel eazu, şi earăşĭ au dat mărturie înscrisu şi acestuĭ boeriu, alu nostru, cătră Domnia nóstră.—După aceea éră alŭ treilea răndu s'au judicatu faţă înaintea nóstră totu pentru acelŭ iazŭ şi pentru hotarulŭ satuluĭ Şirăuştiĭ.—şi amu trimesu Domnia nóstră pre boeriĭ nostrĭ Popescul parcalabŭ şi pe Balan comis, şi pre Trandafiru părcălabŭ şi pre Hăzdeu, şi aşia stringăndu eĭ óminĭ bunĭ aŭ cercetatu uriculŭ vechiu alŭ satului Crăstineştĭ în care scrie semnele, şi au găsitu că nu ajunge hotarulŭ Crăstineştilor, în semne. Boeriĭ nostri de maĭ susu arătaţĭ au pusŭ semne. Dreptŭ aceea de a cum înainte să aibă a ţine Crăstineştiĭ pănă unde le scrie uriculŭ celu vechiŭ în semne, éră boeriulŭ nostru Nacu Vornicu de Glótă să aibă a ţine până unde iau hotăritŭ boeriĭ nostrĭ de maĭ susŭ arataţĭ.—Şi să nu maĭ aibă a maĭ trage acéstă judecată nicĭ odată în veciŭ, preste acéstă carte a Domniei nóstre.

Scris de Pascu în Iasi, 7153 Aug. (1645.) 19,

Insusĭ Domnul au Poroncit.

(L. P.) *Todirascu* Vel Logofăt.

(Traducere de pe Sĕrbie)

NOĬ VASILIE VOEVOD

Gospodar Zemli Moldavscoĭ.

Adică au venitu înaintea Domnieĭ Mele şi înaintea boerilor Domnieĭ Mele, a mari şi a mici, Ionaşcul Cărtian şi Dumitrascu Cărtian şi cumnatul lor Vasile Brăescul, şi s'au tocmitŭ de bună voea lor, de nimine nevoiţi ori asupriţi, cu cumnatulŭ Ionascul Postelnicŭ. de şi-au împărţitŭ tóte ocinĭle şi moşiile ce au avutŭ eĭ din preună, şi s'aŭ venitŭ în partea boierului nostru luĭ Ionascu Postel. tot satulŭ Lămaşeniĭ şi cu un vadŭ de móră pe apa Brădăţeluluĭ, care vadu este maĭ jos la impreunarea hotarelorŭ Rotôpănestilor cu Mihăestiĭ, şi jumătate de silisce de Pătrăuţĭ ce suntŭ la ţinutul Hotinuluĭ pe apa Prutuluĭ.—Aşijderea s'aŭ sculat Ionascul Cărtianŭ şi Dumitrascul Cărtianu şi cumnatul lor Vasile Brăescul, şi aŭ datŭ unŭ salaşu de ţiganĭ luĭ Ionaşcŭ Postel. pe désupra părţeĭ ocinilorŭ şi ţiganiloru, pentru care lucru cănd au datŭ Ionaşcŭ Postel. cele trei sute de *galbeni* datoriea lor de la Iordachi Visternicŭ Mare, şi ĭau dat ei cu toţiĭ satul Dămideniĭ.—Decĭ au socotitu eĭ cu toţiĭ fraţiĭ, cum că nu plătesce satul Dămideniĭ acele trei sute de galbenĭ. ce este maĭ prost, şi s'au sculat cu toţi fraţiĭ şi ĭaŭ maĭ datŭ unŭ sălaşŭ de ţiganĭ şi ĭau dat şi

şese deci de leĭ, cum scrie şi în zapisele lor cele de împărţială.—Decĭ Domnia Mea dacă am vĕdut tocmală de bună voie şi împărţială de bună voiea lor, Domniea Mea încă am dat şi am întărit boerului nostru ce maĭ sus scrie, luĭ Ionascul Postel, tot satul Lămăşeniĭ şi cu vadu de moară în apa Brădăţeluluĭ, ce este la ţinutul Suceveĭ, şi jumătate de silistea Pătrăuţiĭ, ce sunt la ţinutul Hotinuluĭ, şi unu şelaşu de ţiganĭ, care maĭ sus scrie, ca să fie şi de la Domnia Mea, dréptă ocină şi moşie, şi împărţire neclintită nicĭ odinioară în veci, şi nimine să nu se amestice la acéstă carte. Iassi, 7155. (1647.) mart. 13

Singur Domnul au Poroncit.

(L. P.) (iscălitu) Todirascu vel-Logofăt.

Hrisóvele de la pagina 157 şi până aice, le-am tipăritŭ, în astă a doua Ediţiune, dintr'o condică manuscrisă în românesce, latinesce şi rusesce, în care se află mai multe acte însemnate. Condica este în disposiţiunea mea.

TRADUCŢIUNEA FIRMANULUI PENTRU MNASTIRILE MUNTENIEĬ.

Fiind că în anul 1237, tu Domnule alŭ Valahieĭ împreună cu vre o căţĭ-va boeri pintr'unŭ Argihalu al tău în feliulŭ Mahzaruluĭ, aĭ făcutŭ cunoscutu că în vremea Domnilor fanarioţi, unii din călugări vindŭ la

monastirile lorŭ, aŭ îndrăḑnitŭ a petrece acolo, poroncindŭ a face şi feluri de răutăţi, şi teai rugatŭ a se isgoni toţĭ aceĭ călugări grecĭ, şi căndŭ trimiterea vre uneĭ dări anuale ale monastirilorŭ de acolea, la monastirile ce se află în înpărăteştile mele provinciĭ, să va prelungi, să nu se trimiţă acolea spre împlinirea ieĭ altŭ călugărŭ din partea patriarhieĭ, ci raportânduse una ca aceastá la înalta mea Pórtă, să se facă într'acest chipŭ împlinirea, şi trimiterea acestiĭ dărĭ anuale, prin capu chihaielele Valahiĭ. Cu tóte că după Împără-tesculŭ meŭ sfântŭ Hatŭ, s'au datŭ o acestŭ felŭ de înaltă poroncă, dar vechiliĭ Patriarhieĭ Ierusalimuluĭ, a episcopeiĭ Sinaĭŭ şi a Sfân-tuluĭ Munte, prin argihalul lor, acum ară-tîndŭ înalteĭ mele Porţi, că nu numai nu s'aŭ trimisu în vremea cea din vechime dare anuală a monastirilorŭ de acolea, cătră monastirile ce se află în reḑidenţa mea, dar că s'aŭ prăpăditŭ aceste în mâinele unuia şi a altuea, şi într'acestŭ chip s'aŭ pricinuitŭ mare pagubă şi lipsĕ la aceste monastiri, s'aŭ rugatŭ a mă îndura, şi a bine voi de a stăpîni eĭ, şi a cârmuĭ ca şi mai înainte monastirile de acolea cu acareturile lor. Aşa dar după inalta mea poroncă ce s'aŭ datŭ, trebuia în vreme a se da acest venitu prin capu-chehaiele Valahieĭ din rezidenţia mea, acestorŭ vechilĭ,

de a nu se da, şi a se prelungi pănă acumŭ disputǎ între ambele părţi. Este adevăratŭ că se pricinueşte pagubă acestorŭ monastiri, de aceia ca să lipsiască pe viitoriu această dispută, găsescŭ cu cale de a vă întórce stăpănirea, şi cârmuirea acestorŭ monastirĭ în starea loru cea din tăiŭ, cu condiţie de a se alege pe viitoriu călugări cinstiţi, şi credincioşĭ; şi să se trimiţă acolea de către patriarhiĭ, şi atât la chestia stăpînirei acestorŭ călugări, şi cărmuirei monastirilor, şi a acareturiloru, câtŭ şi la aceĭa a daraverei veniturilorŭ lor, se nu se amestice altŭ nimene şi călugăriĭ ce se vor trimite să se pórte bine, şi cînd se va ivi vre o aratare,. saŭ reclamaţie, că vre unul din trânşiĭ aŭ călcat regula, unulu ca acela să se pedepsiască, şi în locuĭ alegânduse altulŭ, credinciosŭ şi cinstitŭ de către patriarhi, cu chezăşié să se trimiţă acolea. Către aceasta din călugăriĭ aceia cariĭ în trecuta întîmplată răzvrătire în Valahia, urmîndŭ şi dăndŭ ajutorŭ revoluţionarilorŭ, s'aŭ arătatŭ de vinovaţĭ, nimene din asemenea pribegiţi călugărĭ, pe viitoriŭ să nu se primească la monastirile de acolea. La tóte acestea contribuindŭ Impărăteasca mea voinţă şi primire, s'aŭ trimisŭ această sfântă a mea poroncă. după sensulŭ căriea se va face urmarea fără de

a se întîmpla vre o mişcare împrotivită, şĭ s'aŭ scrisu pe la anulŭ 1242 (1826) pe la luna luĭ Zilhige.

DOCUMENTE ISTORICE

Corespondenţă diplomatică între boeriĭ din Muntenia, cu guvernul rusescŭ (traducere).

Cătră Excel. Sa Feldmareşalulŭ, pentru voiă d'a se trămite din ţéră deputaţiune la Petresburgŭ.

1774 Maiŭ.

Interesulŭ ce ica Alteţa Vóstră pentru fericirea ţêreĭ nóstre, după atâtea bine faceri ce aţĭ arĕtatŭ şi în genere şi în parte cătră noĭ, ne îndémnă a vĕ propune respectuos prin presenta umilă carte, décă inalta-vă prudenţă crede că este in interesul ţăreĭ nóstre d'a trămite duoĕ-treĭ persóne din boierĭ şi veri una din ale cleruluĭ ca deputaţĭ la tronul împărătescŭ, ca să propunemŭ şĭ să cerimŭ plecatŭ unica nóstră rugăciune şi dorinţă, confirmarea libertăţiĭ nóstre subŭ inţelépta cârmă şi puternica protecţiune a Majestăţiĭ Séle imperiale, să ne daţĭ voiă d'a face o asemene alegere intre noĭ; şi preparânduse să vină la Alteţa Vóstră ca să le daţĭ scrisorile necesariĭ, în care, indemnatŭ de bine-voinţa ce vĕ caracterisă, să recomandaţĭ ţéra nóstră, şi credinciosulŭ serviciu ce cu supunere aŭ făcutŭ învingătórelorŭ ostirĭ imperiale; căcĭ noĭ, prin o asemine încredinţare din partea Alteţeĭ Vóstre, sperămŭ să dobândimŭ realisarea dorinţeĭ nóstre. Decĭ, sperămŭ cu desevârşire în nobilulŭ vostru sentimentŭ de umanitate si ne lăsămŭ cu totulŭ înaltei vóstre înţelepciuni, precum asemine şi totŭ ceea ce póte fi spre folosulŭ patrieĭ nóstre

rugânduvă cu totŭ respectulŭ să bine voiţĭ a ne povăţuĭ Alteţa Vóstră, ca un părinte, pre care patria nóstră vĕ consideră de mêntuitorulŭ şi bine făcătorulŭ eĭ.

Respunsulŭ Feldmareşalului, prin care se dă voiă de a se trămite deputaţiunea la Petresburg.

Prea sânte Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ, cu toţi prea cinstiţiĭ membri bisericescĭ şi mirenescĭ, din tóte treptele Principatuluĭ Valachieĭ.

Cu mulţămire amŭ priimitŭ scrisórea vóstră, prin Emin. Sa episcopulŭ de Buzeu şi prea reverendulŭ părinte Archimandritŭ Dositeiŭ, şi amŭ vĕḑutŭ într'însa probe despre favórea bunelorŭ disposiţiunĭ ce purtaţĭ pentru mine, şi la care vĕ respunḑŭ cu deplină bucurie şi plăcere. Precumŭ până acum în totŭ timpulŭ v'am datŭ probe de o temeinică încredere din anima sinceră şi curată, asemine şi acumŭ repetŭ, că după atâtea doveḑĭ de bine-voinţă şi de îndurare din partea Majestăţeĭ Séle Imperiale a Augusteĭ mele stăpâne către patria vóstră, trebue să vă intemeiaţĭ, fără nicĭ o îndoială speranţele în puternica protecţiune a Majestăţeĭ Sale, şi să asceptaţi confirmarea acesteĭ bine facerĭ cătră voĭ, de la a sa generósă apărare, fără a vă maĭ munci de temeri, care póte să vă măhnéscă in zadarŭ turburânduvă liniscea, pre care comuniĭ noştrĭ voitorĭ de rău şi ceĭ asemene lorŭ o jertfescŭ pentru a servi pre inamiculŭ nostru. Câtŭ pentru ceea ce se atinge de alegerea deputaţilorŭ între voĭ, şi trămiterea lorŭ la ilustrulŭ tronŭ alŭ Majestăţiĭ Sale imperiale, acésta o lasŭ la propria vòstră voinţă, asigurânduvă din parte-mĭ speranţa, că cu deosebită silinţă mă luptŭ de a contribui la folosulŭ şi la binele vostru.

Sum cu tótă sinceritatea şi cu respectulŭ, al vostru plecatŭ servŭ.

T. Romantzof.

1774, Maiu 18 No. 187.

Din Focşanĭ.

Cartea ce s'a scrisŭ Impărătesei, cu ducerea Banuluĭ Cantacuzino.

Prea îndurătóre Stăpână.

Mântuitorulŭ nostru, încredinţêndune, prin negreşita sa gură, în sinulŭ Evangeliuluĭ, cum că elŭ scie ceea ce ne trebuesce, nu popresce ci comandă cererea, şi permite rugăciunea, ḑicêndŭ: cereţĭ şi se va da vouĕ, bateţĭ şi se va deschide. După exemplulŭ dară al acestui împăratŭ alŭ împăraţilorŭ, şi multŭ îndurătorŭ Dumneḑeŭ şi părinte, domnindŭ şi Majestatea Vóstră, prea milostivă mumă, a tótă chrestinătatea şi a nóstră ceĭ prea plecaţĭ supuşĭ, scie, negreşitŭ, ceea ce ne trebuesce; şi cum că imperiala sa Majestate a predestinatŭ mêntuirea nóstră, precum ne amŭ încredinţatŭ din chiară manifestele Împărăţieĭ Sale, şi ne amŭ infofmatŭ prin impĕrătescile scrisorĭ din urmă; că neadormitulŭ vostru ochiŭ prevede pentru libertatea tutorŭ creştinilorŭ şi a nóstrĕ, după chiarŭ adiveririle bravilorŭ Generali ai Majestăţiĭ vóstre, carĭ cunoscŭ disposiţiunile suveraneĭ lorŭ, noĭ nu ne îndoimŭ nicĭ decumŭ despre aceste tóte. Cu tóte cestea noĭ, avemŭ de datorie a cere necontenitŭ favórea puterniciei vóstre, şi suntemŭ impinşi de nevoiă să batem fără pregetŭ la uşa îndurăriĭ vóstre.

Pentru acésta şi acum, profitândŭ de favorabila ocasiune a prea cinstituluĭ boerŭ, Banulŭ Mihaiŭ Cantacuzino, care vine spre respectóse închinare înaintea puterniciei vóstre,

însărcinatŭ şi cu a nóstră prea supusă plecăciune, luămŭ curagiulŭ a cădea înaintea puterniculuĭ tronŭ alŭ Majestăţiĭ Vóstre, şi cu lacrămi ferbinţĭ ne rugămŭ să împliniţĭ împĕrătésca promisiune, economisândŭ mântuirea nóstră, şi scăpândune de sub jugulŭ tirănieĭ. spre a se mări de tótă naţia nóstră prea ilustrulu nume alŭ împărăţieĭ vóstre în tótă eternitatea.

Subscrisă de mitropolitulŭ ţărei şi alţĭ câţi-va.

In Iunie 1774.

Cărţile rugătóre pentru ţéră, către Excel. lorŭ Feldmareşalulŭ Romantzof, către Oberscof şi Paninŭ, când s'aŭ respânditŭ faima biruinţelorŭ, şi că Turciĭ cereaŭ pacea.

Mulţămită luĭ Dumnedeŭ că, dupe dorinţa prea putemiceĭ nóstre stăpâne, spre recompensa dreptăţiĭ sale, biruinduse cu desevêrşire vrăjmaşulŭ némuluĭ omenescŭ, cere umilitŭ pacea, precum a voitŭ Împărăţia sa.

Tótă ţéra nóstră inundată de o nespusă bucurie pentru aseminea fericitŭ resultatŭ. nu speră maĭ puciuŭ de câtŭ fericirea şi asigurarea sa. Pentru acésta, alergămŭ şi noĭ la Excel. V. rugânduvă ca ministru alŭ bine-facerilorŭ prea putemiceĭ nóstre stăpâne, în acéstă glorióśă epocă a împĕrăţieĭ sale, să contribuiţĭ, după bunătatea Excel. V. la întărirea liberăriĭ naţiuniĭ nóstre, şi nu vomŭ lipsi, d'a vă inscrie în recunoscinţa nóstră, ca mântuitorŭ şi bine-făcătorŭ în tótă eternitatea. 1774 Iuliu 10, Bucurescĭ.

Prea înălţate Feldmareşale.

Graţia Domnuluĭ că resbelulŭ a reeşitŭ după dorinţa generală şi că resultatulŭ fericitŭ este că Alteţa Vóstră aveţĭ partea cea maĭ avantagióśă, atâtŭ între ale resbeluluĭ

cum și la negoțiarea păceĭ; și câtŭ despre acésta, țéra nóstră Românéscă și-a depusŭ tótă speranța în voĭ, care, ca unulŭ care ațĭ aparat'o și ațĭ liberat'o până acum cu vitejiă și generositate, avêndŭ și acum încă încungiurată puterea Sultanuluĭ, vețĭ întemeia libertatea și fericirea eĭ, în modulŭ și în gradulŭ celŭ maĭ avantagiosŭ, pentru care și toțĭ în genere învócă clemența Alteţeĭ V. ca să faceţĭ ceea ce toțĭ speră. Éră eŭ smeritulŭ lorŭ păstorŭ nu lipsescŭ de a'mĭ îndoi rugăciunile pentru turma mea trămițândŭ inadisŭ către Alteța V. pre fiulŭ meŭ întru Christosŭ Arhimandritulŭ Filaretŭ, cu care bine voindŭ a intra în vorbă, și alŭ asculta cu indulgență, Vă rogŭ respectuosŭ, să mĕ povĕțuițĭ ca un părinte și bine-făcătorŭ alŭ Românieĭ la totŭ ce depindă de la mine și de turma mea, pentru dobêndirea fericiriĭ sale; căcĭ speranțele tuturorŭ, atâtŭ ale mele câtŭ și ale turmeĭ ce păstorescŭ, suntŭ că Alteța V. va face totŭ ce este în folosulŭ țăreĭ nóstre, și că va vorbi totŭ ce contribue la fericirea eĭ, conformŭ buneloŕŭ dispositiunĭ ce avețĭ către țéra-Românéscă, pentru a căreia libertate și apĕrare ațĭ luptatŭ și ațĭ ostenitŭ așa de mult. Éră consolidarea libertățiĭ sale va rĕmânea ca un prețiosŭ și neperitorŭ monumentŭ râdicatŭ în animele tuturorŭ locuitorilorŭ Românieĭ, pentru tot-d'a-una.

Domnulŭ Dumnedeŭ să păzască pre înălțimea vóstră în perfectă fericire.

Către Generalulŭ Obrescof.

Prea fericita isbândă a resbeluluĭ și favórea Excel. V îmĭ dau cele maĭ sigure speranțe despre neapărata fericire a țărei nóstre. Decĭ, împreună cu comunele rugăciunĭ ce prin umilă scrisóre se adresă Excel. V. nu lipsescŭ și eŭ, ca smeritŭ alŭ lorŭ păstorŭ, a vĕ scrie în parte a-

céstă respectósă a mea carte, trămițându pre fiulŭ meŭ întru Christosŭ Arhimandritulŭ Filaretŭ, și rugându-vă să'i dați o indulgentă ascultare și credămêntŭ, la câte vă va spune din parte'mĭ despre turma ce păstorescŭ. Nu sum nicĭ cum la îndoélă, că, după fericitele imprejurări actuale, fericirea patrieĭ mele, va fi fórte stabile, și plinŭ de acéstă speranță, vă rogŭ ca prin clemența și bunătatea vóstră, să lucrațĭ pentru binele uneĭ națiunĭ întregĭ stabilinduĭ fericirea în modulŭ celŭ maĭ avantagiosŭ: și afară de ceea ce depindă de la Excel. V. și despre care sum sigurŭ că o vețĭ face. Vĕ mai rogŭ că, dacă credețĭ că se maĭ cere și altă-ceva din parte-mĭ saŭ din partea turmeĭ mele, să ne povățuițĭ ca să o facemŭ. Éră pentru binele ce vețĭ face turmeĭ și patrieĭ mele, Dumnedeu să vă dăruéscă, dreptŭ recompensă, tóte fericirile în acéstă viéță și în cea viitóre.

Către comtele Paninŭ

Prea înălțate Domnule.

Cu venirea banuluĭ Mihaiŭ Cantacuzino în Capitală nu lipsimŭ d'a oferi, prin presenta nóstră umilă carte, cuvenitele inchinăciunĭ Alteţeĭ Vóstre, și a vă supune cu respect plecatele rugăciunĭ din partea națiuneĭ intregĭ, pentru confirmarea liberăriĭ țăreĭ nóstre.

Nu suntemŭ la îndoélă că Înălțimea Vòstră, ca unŭ credinciosŭ executor alŭ marilorŭ și mântuitórelor scopurĭ aĭ augusteĭ nóstre stăpâne, pentru némulŭ chrestinescŭ, nu suntemŭ la îndoélă, dicŭ, că îngrijițĭ, cu neadormire pentru în deobsce folositóre, și în parte, pentru țéra nóstră care s'a arĕtatŭ ascultătóre numaĭ la vocea manifestuluĭ Imperiale, și a servitŭ și a folositŭ după putere și pre câtŭ i'aŭ permisŭ impregiurările resbeluluĭ. Decĭ, devotându-ne cu multă speranță și recunoscință înalteĭ prudente și

înțelepciunî, cum și nemărginiteĭ bunătățĭ Excel. V. toțĭ în genere mici și marĭ, ne rugămŭ ca să fie neintrerupte interesele reciproce ale miceĭ nóstre națiunĭ, cu ilustrulŭ și puterniculuĭ imperiu al Rusieĭ, cu care este legată prin sacrulŭ legămêntŭ alŭ religiuneĭ, prin ascultare, fidelitate și serviciu, și prin avantagiósa posițiune a țăreĭ spre peirea vrăjmașuluĭ.

Rugândŭ pre a totŭ puterniculu Dumnedeŭ de a vě conserva în perfectă sănătate și viață indelungată cu tóte fericirile.—Suntemŭ cu cea maĭ respectósă supunere.

Aĭ înălțimeĭ Vóstre plecațĭ servitorĭ, (totŭ aceiașĭ).

1774 Iunie 3, Bucurescĭ.

Către Generalulŭ Potemchin.

Excelență.

Sincera favóre și bine-voință a Excel. V. pentru fericirea și prosperarea țăreĭ nóstre, ne îndatoréză de a vě fi recunoscătorĭ, și totŭ o-dată ne și încuragiază a vă ruga plecatu, toțĭ în genere, cu venirea d-sale banuluĭ Cantacuzino, pentru liberarea și fericirea țăreĭ nóstre, la care acésta, cu atâtŭ maĭ multŭ sperămŭ, pre câtŭ influința și favórea Excel. V. a crescutŭ pre lânga cea maĭ generósă și maĭ bună de câtŭ toțĭ suveraniĭ. Pentru acésta toțĭ cu micĭ cu marĭ, plinĭ de conființă în puterniculŭ vostru concursŭ, rugămŭ pre prea puterniculŭ creatorŭ să vă păzască în perfectă sănětate și fericire, ca pre unŭ doritorŭ și făcětorŭ de bine alŭ patrieĭ nóstre, remânêndŭ cu cea maĭ respectósă supunere. 1774 Iunie 1. Bucurescĭ.

Către Principele Orlofŭ

Inălțime!

Profitândŭ de ocasiunea veniriĭ intr'acolo a banuluĭ Cantacuzino, nu lipsimŭ d'a presenta Alteței Vóstre, prin

presenta plecată carte, cuvenitele inchinăciunĭ din parte-ne, şi să mărturimŭ recunoscinţa ce vĕ datoréză ţéra nóstră, pentru favórea şi bine-voinţa ce aţĭ aratatŭ către dânsa la diferite ocasiunĭ, şi maĭ cu samă cândŭ a avutŭ norocire de a vĕ avea în sinulŭ sĕŭ.

Pentru acésta, ca către unŭ vechiu bine făcătorŭ, cădem la Înălţimea Vóstră şi plecatŭ Vă rugăm ca precum aţi fostŭ pĕnă acum, asemenea să fiţi şi pre viitorŭ puternicululŭ mediatorŭ, pre lângă tronulŭ imperiale, pentru liberarea şi fericirea patrieĭ nóstre. Şi fiindŭ despre acésta fórte siguri în speranţele nóstre, rugămŭ pre inaltulŭ creatorŭ pentru conservarea vieţeĭ Vóstre, în perfectă sănătate şi fericire, remănândŭ cu cea mai respectósă supunere. Iuniu 3, anul 1774, Bucurescĭ.

Cătră Comitele Cernişofŭ.

Prea înălţate Domnule.

Interesul ce dintru începutŭ aţĭ luatŭ pentru binele şi fericirea ţărei nóstre, ne obligă şi ne incuragiază a Vă importuna şi acum cu venirea Banuluĭ Cantacuzino, rugându-vă pentru confirmarea libertăţiĭ ţereĭ nóstre, ca o faptă demnă de clemenţa augusteĭ nóstre Împĕrătese. Nu suntem la îndoélă că inălţimea Vóstră se va ambiţiona să rădice unŭ neperitorŭ trofeŭ alŭ libertăţiĭ nóstre în chiarŭ loculŭ unde oştirile imperialĭ aŭ triumfatŭ de atâtea orĭ, şi în capulŭ cărora preşéde cu atâta înţelepciune Înălţimea Vóstră. Decĭ, plini de recunoscinţă şi de speranţe, repetândŭ plecatele nóstre suplicări, rugămŭ pre înaltulŭ creatorŭ d'a Vă prelungi viéţa în perfectă sănătate şi fericire, rămănândŭ cu tótă supunerea şi cu celŭ maĭ profundŭ respectŭ. 1774. Iuniŭ 3. Bucurescĭ.

O altă propunere către Comtele Romantzof.

Este cunoscutŭ prea puterniceĭ şi prea glorióseĭ Impĕraţiĭ Rusescĭ, şi maĭ alesŭ Exel. V. infocatuluĭ nostru zelŭ pentru Rusia, şi nemărginita aplicare şi dorinţă ce toţĭ locuitoriĭ Valachieĭ avemŭ d'a vieţuĭ atâtŭ cei de acum, câtŭ şi sucesoriĭ şi urmaşiĭ nostriĭ, sub immediată cârmă a ortodoxeĭ şi prea puterniceĭ Impĕraţiĭ a Rusieĭ. Èră dacă, din impregiurârĭ necunoscute noă, arŭ intimpina vre o impedicare (feréscă Dumneḑeu) reeşirea acesteĭ dorinţe, nu s'arŭ pute găsi óre vre unŭ miḑlocŭ in câtŭ cu mulţămirea comună a celorŭ contrariĭ libertâţiĭ chreştinilor să se pótă tămădui pedicele? Ore Valachia şi Moldova, şi orĭ-ce altŭ, adăogându-se la Polonia (λεχία) cu privilegie şĭ immunitâţi, precum suntŭ actualmente ale Curlandeĭ, nu ar fi o îndeplinire îndestulătóre pentru câte s'au despărţitu şi maĭ potŭ fi încă despărţite de Polonia? Prin unŭ asemenea modu probabile mi se pare că nu numaĭ lucrurile Polonieĭ, s'ar linisci, dară, încă într'unŭ cursŭ de 15 saŭ 20. de anĭ, se plătescŭ şi cheltuelele Rusieĭ împreună şi cu dobânḑile loru Eară dacă şi la acésta se va întimpina vre-o dificultate, de vorŭ plătĭ aceste ţărĭ o sumă anuale vecinilorŭ,—ba încă—spre mulţămirea tutorŭ şi spre împucinarea gelosilor—şi Regeluĭ Prusieĭ, sub titlu de protecţiune, sau de comerciŭ întemeindu-se pre garanţia Rusieĭ, óre n'arŭ fi ele (ţĕrile) capabile şi cheltuelile Rusieĭ să le plătească cu încetulŭ, şi cuvenita mulţămire să facă, şi pre toţĭ protectoriĭ, săĭ mulţămescă, şi ast-felŭ, să servească ca o barieră între toţĭ, fiindŭ apărată şi protegiată de toţĭ, ca să dispară cu desevĕrşire tóte scandalile eventualĭ? Saŭ, în fine, dacă nu se vorŭ putea realisa cele-l-alte, să urmeze ca republica Raguzeĭ, fâră a maĭ

înterveni în țara nóstră impilarea tiranuluĭ, apărându-ne dupe vechiul nostru privilegiŭ, precum se dovidesce autonomiea patrieĭ nóastre, chiar și până în cele dinaintea acestuĭ resbelŭ Hatiserifurĭ și firmanuri? Intr'o vorbă, noĭ invocâm protegiarea Inălțimeĭ V. la orĭ-ce necesitate si nevoiă a nóstră, cerândŭ adjutorŭ prin fapte și prin po vețe, și băsându-ne acésta cutezanță, pre chiar promisiunea vóstră verbale, că pretutindenĭ v'ațĭ emulatŭ d'a lăsa eternŭ nume bunŭ, încredințațĭ fiindu încă și maĭ multŭ și prin Impĕrătescile promisiunĭ date noă inscrisŭ, și acum de curêndu prin chiar gura Inălțimiĭ Vóstre, cum că și voința augusteĭ nóstre Dómne este pentru a fi noĭ fericițĭ; pentru acestea tóte, arĕtâmŭ cele de maĭ susŭ mid̦lóce profundeĭ vóstre judicățĭ, de și suntemŭ convinșĭ că neasemănata vóstră înțelepciune póte să invente alte maĭ avantagióse, pre care slăbiciunea mințiĭ nóstre nu le póte nicĭ înțelege, și că va întrebuința în totŭ chipulŭ inalta sa prudență spre a cununa numerósele lupte și ostenele, depuse pentru aceste doue Principate, cu o eternă fericire spre nemuritórea gloriă, a numeluĭ Vostru.

Pentru acésta dupe Dumned̦eŭ, ne lăsămŭ cu totul la a vóstră umană ingrijire, remănêndu prea plecațĭ și prea supușĭ servitorĭ. 1776. Iuniŭ 13.

Către Impĕrătésa.

O ce glorie pentru unŭ poporŭ june, d'a se presenta înaintea unei stăpâne nuoe, Insă noĭ depărtațĭ în patria nóstră, numĕrândŭ și admirândŭ minunele sevĕrșite în tóte d̦ilele. de neinvinsele oștirĭ; răpițĭ, către acésta de bucuria celorŭ vĕd̦ute, și a celorŭ asceptate. sub puterniciia Majestățiĭ imperiale, amŭ întărd̦iatŭ pre nesimțite cu împlinirea datorieĭ unuĭ supusŭ.

Augustă Dómnă! pre câtŭ supusulŭ Vostru îşĭ plécă maĭ multu capulŭ pentru grandórea voastră, cu atâtŭ îşĭ înalţă mai multu ochiĭ către braţile vóstre materne! Eŭ, presentăndu-mĕ ca din partea Românieĭ întrege, înaintea tronuluĭ imperiale, nu cutezŭ a vorbi multe, pentru că înalta Vóstră înţelepciune cunósce bine, dorinţa uneĭ ţĕrĭ pre care Providenţa cerească a pus'o sub protecţiunea Vóstră.

Mĕ mărginescŭ dară numai de a declara că Ţéra Românéscă îşĭ epuĭséză (sleeşte) tóte puterile spre a'si arĕta cele mai viue semne de recunoscinţă, pentru renascerea şi reformarea ce puterniculŭ Vostru braciŭ a adusŭ stârceĭ sale.

Către Moştenitorulŭ.

Nemărginita bucurie ce a simţitu ţeara nóstră, era unu motivŭ îndestulŭ de puternicŭ şi cu totulŭ afară din datoria unuĭ supusŭ, spre a mĕ transporta de la marginile patrieĭ mele, şi a mĕ aduce ca să vĕ exprimŭ mulţămirile ce toţi adresâmŭ către providenţa cerească, că v'a alesŭ pre voĭ de adjutoru şi tovarăsŭ potrivitŭ cu spiritulŭ şi cu corpulŭ pentru faptele eroice.

Noi credem că o economiă divină a lucratŭ pentru libertatea noastră, prin o mumă umană, care ne a pregătitŭ pentru unŭ moştenitorŭ de aceleşĭ sentimente şi cugetârĭ, şi eată că ea înseşĭ ne veselesce acum, dându-ne uneĭ mosteniri aseminea eĭ, spre a ne bucura de binele ce ne asceaptă în viitorŭ. Mulţămimŭ, ţie Impărate cerescu, pentru nemărginita ta bunătate şi îngrijire către noĭ.

Anaforaua Mitropolituluĭ ţerei şi a celorl-alţĭ boerĭ pentru privilegie, către comtele Romantzof, dupe încheierea păceĭ 1774. Iulie 22.

Fiindŭ-că Excel. V. aţĭ bine-voitŭ a ne spune prin

graiŭ, că în tractatulŭ de pace de curĕndŭ încheiatŭ s'a pusŭ ca basă de fericire a ţêreĭ nostre, starea întru care se aflà ea, în ḑilele lui Sultan Mehmetŭ IV, plecatŭ ne rugămŭ Excel. Vós're d'a se face, prin deosebitŭ articulŭ, o desvoltare a acesteĭ stărĭ, încât să nu mai pótă fi primitóre de diferite esplicaţiunĭ.

Decĭ, maĭ înainte de toate, celŭ dintâiŭ privilegiŭ alŭ nostru era:

I. *Alegerea Domnilorŭ nostri în persóna unuĭ păméntênu* (αὐτόχθονος) confirmatŭ de Pórtă, prin cererea cu anaforaoa noastră pre tótă viéţa; dovadă la acésta aducemŭ pre Domniĭ carĭ aŭ domnitu în ḑilele menţionatuluĭ Sultanŭ Mehmetŭ IV. şi anume:

Mateiŭ Basarabă, carĭ a domnit 21 anĭ, şi a muritŭ în scaun.

Costantin Cârnu, în urma luĭ la 1653.—Grigorie Ghica, la 1661.—Radŭ Leon, la 1664.—Antonie-Vodă la 1669. Şerban Cantacuzino la 1679.

Acésta ne rugămu să se facă şi acum, a se alege adică, Domnulŭ ţêreĭ din pămênteni, acésta fiindu basa privilegiilorŭ nóstre."

II. Plătindu-se tributulŭ (ὁ φόρος) Domnulŭ să remână nesupĕratŭ în stăpânirea şi administrarea ţâreĭ nóstre, fâră a se amesteca nimenĭ la acésta, precum eraŭ Domniĭ în timpiĭ de mai'nainte, şi probă cum că eraŭ de sineşĭ stăpânitori (αὐτεξούσιος) suntŭ resbelele ce aŭ avutŭ Domniĭ în timpulŭ luĭ Sultan Mehmet IV. cu Moldova, cu Transilvania, cu Polonia, şi în numele lorŭ şi ca aliaţi.

III. Fiindŭ-că tributulŭ a fostŭ de leĭ 125,000, să se lămurescă si acésta şi se se stabilescă acéstă sumă, fâră d'a se mai cere vre o altă dare, precum era şi mai nainte.

IV La pricasŭ de judicată atâtŭ civile câtŭ şi criminale,

dintre chrestinĭ cu turcĭ, şi vice versa, hotărârea Domnilorŭ se face în ţéră, fără apelŭ, (adică rĕmâne desevĕrşită), şi nicĭ o-dată nu puteau să rădice pre vre unulŭ spre a-lŭ judeca aiurea, ba încă se anulasă şi preţul sângeluĭ, (τὸ δεμέγοκτ) ce se cerea pentru turciĭ omorâţĭ în ţéră.

V. Ţéra-Românească fiindŭ (μλούφεζουλ καλάμ) nicĭ unulŭ din aceĭ carĭ veneaŭ de prin alte locurĭ nu se maĭ cercaŭ de nimicŭ, éră Româniĭ carĭ se înstrăinaŭ în Turcia, se bucuraŭ de drepturile lorŭ naţionalĭ, nefiindŭ datorĭ de a'şĭ schimba nicĭ portulŭ.

VI. Neguţătoriĭ Turcĭ veneaŭ în ţéară cu doveḑĭ scrise din partea Paşilorŭ de prin pregiurŭ, şi orĭ vindeaŭ orĭ cumpĕraŭ marfă cu rădĭcata *numaĭ pre la bălciurĭ*, şi se înturnaŭ îndată.

VII. Neguţătoriĭ şi alţĭ Turcĭ, nu aveaŭ voiă să ea servitorĭ românĭ, femeiă şéŭ bărbatŭ, precum nu putea asemenea nicĭ casă, nicĭ prăvăliă, nicĭ vite saŭ proprietăţĭ să dobăndéscă în ţéra-Românească, séŭ d'a găti casă de închinăciune, séŭ geamie.

VIII. Nimine nu era liberŭ să trécă prin ţéra Românéscă, nicĭ paşa, nicĭ altulŭ, pentru care acésta, suntŭ şi firmane date anume.

IX. Ţéra Românéscă avea în trecutŭ schelă vechiulŭ „oraşŭ de Floci" ; ceremŭ dară ca şi acuma să se facă aceeaşĭ schele în acelaşŭ locŭ, pentru înlesnirea negoţuluĭ ţăreĭ.

X. Să fie liberĭ pămĕnteniĭ de a visita alte ţărĭ pentru studiŭ şi învĕţătură, precum nu eraŭ şi în trecutŭ mărginiţĭ, numaĭ în patria lorŭ.

Aceste preespuse aŭ fostu vechile privilegii ale ţĕreĭ nóstre, care fiindŭ adiverite, în tractatul de acuma, ne rugămŭ a li se maĭ face şi o speciale desvoltare, precum

susŭ amŭ arĕtatŭ, spre a nu se maĭ cufunda şi calca prin abusurĭ. Ne maĭ rugămŭ către acésta, d'a se orănduĭ consulŭ la Bucurescĭ, şi unŭ vice-consul la Craĭova, cum şi pre la tóte oraşele de pre marginea Dunăriĭ, carĭ să corespundă cu celu din Bucurescĭ. Asemenea ne maĭ rugămu că fiindŭ obiceiŭ d'a avea Domniĭ ţăreĭ agentŭ la Varsavia, să se continue orănduirea luĭ ca maĭ'nainte décă nu este cu putinţă d'a se orănduĭ d'a dreptulŭ la Petresburgŭ.

Alte treĭ punturĭ adăogite în anaforalele către Majestatea sa Imperiale, şi către comtele Panin date prin Prinţulŭ Potemkin.

XI. Să se libereze toţĭ Româniĭ : bărbaţĭ, femeĭ şi copiĭ, carĭ s'a robitŭ din ţéră şi se află în mâinele Turcilorŭ.

XII. Pre lângă capiĭ-Kehaiale (agenţĭ) la Constantinopole se fiă şi unulŭ pămĕnténŭ românŭ.

XIII. Ambasadorele Majestăţiĭ séle, ce se va afla dupe vremĭ la Constantinopole, să fie ascultatŭ şi liberŭ d'a apĕra şi susţine drepturile ţăreĭ nóstre, dupe tractate. Tóte acestea să se întăréscă prin firmane, spre a se da în pĕstrare la arhiva Mitropolieĭ din ţéră.

(Din Trompeta Carpaţilor No. 764 anul 1869).

Acte oficiale de la Calimah Voevod.

No 88. Ţidulă Domnéscă pentru a se face obştéscă socotinţă intru aşaḑarea birului ţereĭ.

NOĬ ALIXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu ţereĭ Moldoveĭ

Alŭ nostru dohovnicescŭ părinte, preosfinţia Ta Chir Veniaminŭ Mitropolitŭ.

Iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ episcopĭ ai sfintelorŭ episcopiĭ. Sfinţia ta Chir Gerasimŭ al Romanuluĭ. Sfinţia ta Chir Meleţie al Huşuluĭ.—Cinstiţĭ şi credincioşĭ Boeriĭ domnieĭ mele. Domniea Vóstră Velíţĭ Boerĭ aĭ divanuluĭ: Costachi Ghica biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta biv vel-Logofătŭ, Sandu Sturza biv vel-Visternicŭ, Grigoraşĭ Sturza biv vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ biv vel-Visternicŭ. Vasile Costachĭ biv vel-Vornicŭ, Constantin Balşŭ biv vel-Vornicŭ. Manolachĭ Dimachi biv Vel-Vornic. Dimitrie Raletŭ biv vel-Vornicŭ. Grigori Ghica biv vel-Vornicŭ. Vasile Rosetŭ biv vel-Vornicŭ. Răducanu Roset Hatman. Iordachi Catargiu biv vel-Postelnicŭ.

După contenirea resboiuluĭ trecutŭ şi ìnchierea păceĭ, între a nóstră preputernică otomanicéscă Pórtă şi între curtea Rosieĭ, spre resuflarea locuitorilorŭ ţereĭ aceştia, în loculŭ greutăţilorŭ ce s'aŭ suferitŭ şi a struncinăreĭ ce li s'aŭ pricinuitŭ în curgerea resboiuluĭ, cu milostivire li s'aŭ dăruitŭ lorŭ vadea de doĭ anĭ, întru ertare de birŭ, éră de la ḑece a viitóreĭ luĭ Iunie anulŭ curgătoriŭ, acéstă vadea împlinindusă, nu numai spre intimpinarea netăgăduitelorŭ cheltuele următóre şi cuviinciόse, érăşĭ spre buna ocrotire a locuitorilorŭ, ce maĭ alesŭ spre cea decuviinţă alcătuire a buneĭ rânduele, întru darea biruluĭ

și a tuturorŭ celorŭ alte căte urmédă spre întocmire, și alcătuescŭ buna petrecere linisce și acea de obște mulțămire, se cuvine a să face de obște socotință pentru ca și a biruluĭ așadare să se săvârșască cu dréptă cumpănire și tóte câte altele, cu urmarea resboiuluĭ s'aŭ smintitŭ, din drépta lorŭ rânduélă, să și dobândéscă cuviinciósă îndreptare, prin acele maĭ cu bună chibduire alcătuirĭ.

Dreptŭ aceea întru adunare la sfânta Mitropolie, după ce vețĭ lua vrednice încredințărĭ de la Visterie pentru cercetărĭle ce s'aŭ făcutŭ întru alcătuire de așadarea biruluĭ întru carele să alcătuesce estractŭ de numerulŭ locuitorilorŭ a fiesce căruĭ satŭ, și câte altele se cuvine spre deplina sciință de starea locuitorilorŭ, vețĭ vedea și estractulŭ cu lămurire ce va arata Visteria pentru suma biruluĭ, care prin inalta poroncă cu socotința de obsce s'aŭ așadatŭ, de da locuitoriĭ din trépta biruluĭ, satele și toțĭ aceĭ cu deosebitŭ birŭ așadațĭ, madiliĭ, ruptașiĭ, ruptele Visterieĭ, jidoviĭ și armeniĭ la anulŭ 1804, și macar că după mărimea cheltuelelorŭ Domnieĭ mele, la cele neaparate trebuințe care suntŭ desăvârșitŭ cunoscute, și care și intru acéstă vreme aceléșĭ cheltuele domnia le are încă cu sporire, dar și după însușĭ prețulŭ monedeĭ care întru acéstă vreme are îndestulă osebire cu suire multă preste prețul ce aŭ fostŭ în vremea aceleĭ așădărĭ. Cu tótă drépta cuvântare, se cădea a cere de la țară acea sumă așadată și legiuită cu poroncă prin obștéscă socotință, și încă óreșĭ care sporire peste suma așădăreĭ de atuncĭ. Dar Domnia me ca un adevaratŭ obștescŭ părinte al patrieĭ acesteĭ pre-

cum întru tóte altele, aseminea şi întru acésta, după drépta iubire ce avemŭ cătră supuşiĭ noştrĭ voindŭ maĭ întăiŭ de câtŭ tóte altele prin câtŭ este cu putinţă uşurinţa locuitorilorŭ şi alcătuirea buneĭ veţuirĭ de obşte, după rugămintea ce ni s'aŭ făcutŭ şi de către o samă din Domnialorŭ veliţiĭ boerĭ, nu numaĭ dréptă cerire de sporire, o lăsămŭ, ce şi din suma acea aşaḑată la anulŭ 1804, primim să fie o măsurată scădere, prin câtŭ putinţa şi neaparatele cheltuele potŭ a ne face înlesnire, şi dar întru socotinţă dréptă la neaparatele cheltuele următóre pentru buna ocrotire a locuitorilorŭ ţereĭ, întru care şi cheltuéla pentru ţinerea menḑălurilorŭ ţereĭ, cu bune şi drepte chibsuirĭ socotindŭ, veţĭ alcătuĭ cele maĭ adevarate şi cuviincióse socotinţĭ, pentru cea neaparată sumă a biruluĭ, care se cuvine să se aşeḑe atâtŭ asupra locuitorilorŭ a fie-sce căruĭ satŭ cum şi asupra tuturorŭ celorŭ alte trepte cu aceéşĭ alcătuire a şferturilorŭ, precumŭ s'aŭ urmatŭ până la 1806, socotindŭ cu luare aminte, pentru ca prin bună şi dréptă alcătuire, să pótă Visteria aşi întimpina neaparatele cheltuele, dar şi locuitoriĭ ţereĭ întru bună petrecere cu liniscire şi mulţămire să urmeḑe împlinindŭ datoriile lor. Veţĭ cerceta aseminea şi pentru numărulŭ scutelnicilorŭ, al breslaşilorŭ şi al slugilorŭ care, după socotinţa de maĭ înainte, se cuvine a se da fiesce căruia din rangurile boereştĭ, şi la toţĭ alţiĭ care să cade să aibă întru acésta împărtăşire, şi intru socotinţă dréptă de urmarea acea alcătuită de maĭ înainte, dar şi de strâmtorirea întru care să află acum ţara, unindusă precum credem, fără îndoire, la părintésca nóstră plecare spre alcătuirea

uşurinţeĭ locuitorilorŭ şi a buneĭ vieţuirĭ, veţĭ alcătuĭ aceéşĭ bună chibḑuire de rânduélă care şi întru acésta veţĭ găsi de cuviinţă, ca să se pădască. Veţĭ urma asemene socotinţă şi pentru casa răsurilorŭ de unde, după rânduéla ce să păḑăsce dintru în vechime, să daŭ lefele rânduite la aciĭ ce slujăscŭ în trebuinţele pământuluĭ, şi după soma hotărită a lefelorŭ, ce să plătescŭ pre tótă luna, să faceţĭ potrivită alcătuire şi de venitulŭ cuviinciosŭ ce trebue să aibă casa acésta, pentru ca să pótă intimpina cu îndestulare şi fără lipsă plata lefelor rânduite, cercetândŭ şi socotéla acesteĭ casă pre vremea trecută a curgătoriuluĭ anŭ, şi până la sfârşitulŭ viitóreĭ lunĭ Iunie, şi punândŭ la cale şi lipsa ce are casa acésta pre acéstă vreme. Iar pre lângă aceste veţĭ alcătui asemenea dréptă socotinţă şi pentru menḑălurile ţereĭ, care neaparatŭ suntŭ cuviinciόse a se afla, fiindŭ spre înlesnirea săvărşirelorŭ de poroncĭ impărăteştĭ. Dar întru alcătuirea lor cea până acumŭ fără îndoire şi pentru odihna de obşte, şi Domnia mea cu părintéscă plecare voindŭ şi întru acésta a se face locuitorilorŭ simţitóre uşurinţă, veţĭ face cele maĭ drepte alcătuirĭ, ca să să aşeḑe menḑălurile după a cea de a cumŭ trebuinţă şi cu vrednice chibḑuirĭ, pentru ca şi menḑălurile să pótă aşĭ ave buna starea lorŭ după cuviinţă, dar şi locuitoriĭ prin câtŭ se va putea maĭ multŭ să se uşureḑe şi se nu simtă greutate întru cele ce urméḑă a să da şi a să face de la dânşii pentru ţinerea menḑălurilorŭ, éră cheltuéla ţinereĭ acestorŭ menḑălurĭ, cu alcătuire precum au fostŭ de maĭ de nainte, să va da în domnésca nóstră Visterie, şi soma

acea care de la o vreme să orânduia a se lua întru strângerea slujbeĭ goştineĭ spre întimpinarea acesteĭ cheltueli a menḑălurilorŭ, hotărâmŭ să rămâe a nu se maĭ întrebuinţa la acéstă săvârşire. Intru acestŭ chipŭ pentru tóte aceste căte maĭ susŭ s'aŭ cuprinsŭ, veţĭ pune la cale întru obştésca adunare, unde se va afla şi cinstitŭ credinciosulŭ boeriulu domnieĭ mele D-luĭ Costachi Negre vel-Postelnicŭ, ca să facă cunoscutŭ cele de cuviinţă şi neaparatele trebuinţe a domnieĭ întru ale ţereĭ datoriĭ, îngrijându-vă ca prin chibzluiri vrednice de laudă şi plăcute, tóte să dobândéscă buna alcătuire şi toţĭ de obştie să se îndestuleḑă întru linişţire şi fericită petrecere. Şi pentru tóte cum veţĭ găsi maĭ decuviinţă, prin anafora să insciinţaţĭ pre domnia me, ca să'şi dea acea desevârşită hotărire fără maĭ multă prelungire; căcĭ vremea acestorŭ aşăḑărĭ s'aŭ apropietŭ, şi după implinirea vadeleĭ de doĭ anĭ, să cuvine a să pune în lucrare alcătuirile ce se vor socoti vrednice a să aşaḑa.

(L. P.) *1814 Maĭ 8.*

Acéstă Cedulă domnéscă, face parte din actele de la pagina 34; acum spre comptetarea lucrăreĭ, o am retipărito în acéstă a doua Ediţiune, dintr'o condică vechiă. Th. C.

No 82.—Anaforaua Boerilorŭ către Domnulŭ Scărlatŭ Alecsandru Calimahŭ Vodă, până a nu venĭ la scaunu, cuprinḑătóre de socotinţa şi punerea la cale ce aŭ făcutŭ, a se strânge de la locuitoriĭ ţereĭ, în preună cu baniĭ răsurelorŭ şi baniĭ lipsa lefilorŭ şi baniĭ trebuincioşĭ pentru întocmirea Curţeĭ domnescĭ.—

Prea Inalţate Dómne.

Cuprinsŭ fiindŭ în obştésca anafora ce s'aŭ făcutŭ către inălţimea ta, ca ne ajungerea caseĭ răsurilorŭ, în sumă de 298,463 al unuĭ anŭ curgătoriŭ, să se ea cu dréptă analogie de la locuitoriĭ birnicĭ, sub numire de lipsa lefelorŭ, ca o îndatorire a ţereĭ a plăti celorŭ ce slujescŭ pentru ţară, étă viindŭ vremea cuviinciósă spre strângerea acésta, pentrn care şi adunândune după poronca înălţimeĭ tale, spre socotinţa acésta n'am lipsitŭ a nu 'neingriji, şi pentru cheltuelele ce trebuescŭ spre întocmirea ḑidireĭ curţeĭ pământescĭ, care aŭ priimitŭ stricăciune în vremea trecutului resboiŭ, locuindusă de spitalul oştenescŭ; ne rămânândŭ altă sălăşluire pentru domnie şi pentru dregătoriile şi pentru judecătoriile pământesci, fiindŭ întru tótă neodihnita petrecere şi supărătóre norodului. Dar apoĭ şi însuşĭ înălţimeĭ tale stăpânitoriuluĭ ţereĭ, ca pentru unŭ lucru darŭ neaparatŭ şi din cele maĭ întâiu, a vede curtea domnéscă în stare de sălăşluirea stăpânitoriuluĭ, luândŭ sama socotinţele ce s'aŭ făcutŭ cu tahmin pentru cheltuéla trebuinciósă, maĭ alesŭ după rânduiala D-sale Hatmanuluĭ Răducanu Rosetŭ, carele cu luare aminte aŭ şi făcutŭ înscrisŭ anume intru tóte, şi prin isvodŭ aŭ aratatŭ Adunareĭ obsteştĭ, că atâtŭ pentru cumpărătórea cherestelelorŭ câtŭ şi pentru tóte celelalte a plăţeĭ lucrătorilor petrarĭ, teslarĭ şi cumpărăturĭ de sobe, şi alte materialurĭ, spre intocmirea acelorŭ de susŭ, şi acelorŭ de josŭ ḑidirĭ, şi acelorŭ din ogradă, şi zugrăvitulŭ, trebuescŭ 115,690 leĭ cu tótă iconomia, afară însă,

de un lagum ce trebuesce neaparatŭ sub podŭ, şi afară de tótă îmbrăcămintea curţeĭ, Incredinţândune dar întru ăcestaşĭ chipŭ, apoĭ întru socotinţa nóstră cea de obsce, găsim a fi de trebuinţă ca împreună cu strângerea banilorŭ lipseĭ caseĭ răsurilorŭ, să se stringă şi baniĭ cheltuelelorŭ intocmireĭ curţeĭ, care s'aŭ şi făcutu şi este datóre a se întocmi cu cheltuéla ţereĭ. Însă nefiind chipŭ, totŭ întru aceéşĭ vreme de odată a se strânge şi tótă lipsa caseĭ răsurilorŭ şi toţĭ baniĭ intocmireĭ curţeĭ, socotinţa prea plecatelorŭ slugĭ ale înălţ..eĭ tale urmédă, ca numaĭ jumătate din baniĭ neajungereĭ lefelorŭ, să se strângă acum în lunele Ghenarie Fevruarie şi Martie, adică 149,232 leĭ şi totŭ întru aceste lunĭ să se strângă şi baniĭ întocmireĭ curţeĭ 120,000 leĭ, strângândusă şi şfertulŭ răsurilorŭ cel obicinuitŭ, care să alcătuesce în 85,000 leĭ, care toţĭ baniĭ acestĭea ce alcătuescŭ peste totŭ 350,000 leĭ, analogisindusă din Visterie pre ţinuturĭ, asupra birnicilorŭ, scutelnici şi breslaşĭ, fără osebire prin cea maĭ bună chibzuire şi fără însărcinare as.. p..róre din partea dregătorilorŭ, .e vor strânge în lunele aceste, pentru că de la t..epte, ma..lili, ruptaşĭ şi târgurĭ, dar şi hrisovoliţi, Jidoviĭ, Armeni şi alţĭ, cu acestŭ chipŭ a se face strângere, fiindŭ însărcinaţĭ cu baniĭ menzălurilorŭ, darŭ nicĭ de la birnici nu încape maĭ multă strangere, acum fiindŭ eĭ strâmtoriţĭ cu impuţinarea alişverişuluĭ din lipsa monedeĭ, şi din stămpirea neguţitorieĭ lor, pre care li aŭ stănjânitŭ vremea resboiuluĭ, ér apoĭ în luna viitóre Iulie, atuncea se va strânge şi ceea laltă parte, în jumătatea lipseĭ caseĭ răsurilorŭ, se vorŭ strânge şi baniĭ

ce se vorŭ cheltuĭ maĭ multŭ intru întocmirea curţeĭ, impărtăşindusă întru acelŭ ajutoriŭ împreună cu locuitoriĭ şi treptele, căcĭ amândoue aceste suntŭ trebuinţe pământeştĭ, suntŭ datoriĭ ţereĭ şi ale obştieĭ.—

Prea înalţate Dómne, acésta este socotinţa nóstră ér hotărârea cea desăvărşită remâne la înalta înţelepciune a Mărieĭ tale. 1812 Decemb, 29.

Al înălţimeĭ Tale, sineritŭ rugătorŭ:

Veniamin Mitropolitu Moldoveĭ.

Prea plecate slugĭ:

Iordachi Canta Vel Logofătu. Constantinŭ Balşu Vel Logofătu. Dumitrachi Sturza vel Logofătŭ. Sandulachi Sturza Hatmanŭ. Grigoraşĭ Sturza Vel-Vist. Vasile Costachi vel-Vornicŭ. Constantinŭ Baluşŭ vel-Vornicŭ. Manolachi Dimachi vel-Vornicŭ. Vasile Rosetŭ vel Vornicŭ. Dumitrachi Bogdanŭ vel Vornicŭ. Neculaĭ Stratulatŭ Hatmanŭ. Alixandru Baluşŭ Visternicŭ. Iordachi Rosetŭ Visternicŭ.

No. 84. Anaforaua pentru cercetarea semelorŭ caseĭ răsurelorŭ şi a Vistərieĭ, şi pentru baniĭ ce s'aŭ socotitŭ a se strânge din ţară spre împlinirea caseĭ resurelorŭ şi întimpinarea cheltuelelor Visterieĭ.

NOĬ SCARLAT ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţăreĭ Moldoveĭ

Cetindusă înaintea nóstră anaforaua acésta a dohovnicesculuĭ nostru părinte Chir Veniamin Mitropolitul şi a cinstiţĭ şi credincioşĭ boe-

erii domnieĭ mele, cu sufletească mulţămire şi blândeţă am priimitŭ alcătuirea ce s'aŭ facutŭ spre nemăsuratele maĭ înainte făcute şi de acum următóre cheltuelele Vistieriei. Insă noi cu dréptă cunoştinţă judecândŭ starea locuitorilor de acum, şi maĭ multŭ îngrijindune pentru uşurinţa locuitorilor, de cât pentru a domnieĭ nóstre greutăţĭ, redicăm asupra nóstră şi acésta, precum şi întru altele, adăogirea sarcineĭ acesteĭ greutăţĭ, şi hotărimŭ: ca din suma de 670,000 leĭ, să se iea acum din ţară numaĭ 500,000 leĭ, éră 170,000 leĭ, scădênduså să dăruescŭ locuitorilor. Dreptŭ aceea poruncimŭ domnia me, D-tale vel Vist. ca după cuprinderea acesteĭ anaforale cu dreaptă analoghie şi cumpănire cătră toţĭ de obşte locuitoriĭ ţereĭ, să se facă împărţirea sumeĭ aratată de 500,000, leĭ, şi să se dea cuviinciósele poruncĭ spre acésta, priveghindŭ a se păḑi cu neclintire dreapta cumpănire şi a nu se lua macar unu banŭ peste dreptul analogŭ ce se cuvine la fisce care satŭ şi treaptă. Iară pentru suma de 330,000 leĭ, ce se cuprinu în anafora a se lua de la ţară, în anul viitoru, pre lunele: April, Maiu şi Iunie, vor remânea a se lua la vremea aceea, şi atuncĭ iarăşi pre cât va fi prin putinţă, vom căuta cu chipurĭ părintésca milostivire, spre uşurinţa locuitorilorŭ. Intărindusă anaforaua acésta cu pecetea domnieĭ mele.

1813 Octomb. 17.

(L. P.)

Prea Inălţate Dómne,

Intru adunarea nóstră la Postelnicie, după poruncă, prin luminata ţidulă a înălţimeĭ tale, din .... a curgătóreĭ lunĭ,

am căutatŭ semele casei resurelor și ale Visteriei, amândoue aceste sămi pre unu anŭ de ḑile, dela ḑiua întăiŭ Octomb. 1812 şi până la sfârşitul lunei lui Septemb. 1813, şi rumpândusă la sama răsurelor ţidulele şi isvódele pentru lefele ce s'aŭ plătitŭ, şi sama Visteriei pecetluiturilor pentru banii ce s'aŭ cheltuitŭ la trebuinţele neaparate ale ţerei şi ale domniei, s'aŭ iscălitŭ sămele amândoue şi se daŭ inălţimei tale, ca să se pecetluéscă —Intru amândoue aceste sămi vedem, că la sama casei răsurelor încărcândusă totŭ iratulŭ hotăritŭ al ave acéstă casă, și încă 280,000 lei, care prin socotinţa nóstră cu anafora către înălţimea ta s'aŭ scosu, de s'aŭ datŭ locuitorilor ţerei în ajungerea la plata lefelorŭ, şi plătindusă lefile numai acele de mai înainte hotărite, care după vremea de acum nici suntŭ cu îndestulare, la acei ce slujăscu în trebuinţele pământului şi ale ţerei nu aŭ ajunsŭ. -Spre plata a tóte lefeloru, pre acestŭ anŭ 94,551 lei, și la sama Visteriei érăși după ce s'aŭ făcutŭ iratŭ, tóte pre câtŭ s'aŭ luatŭ încă, şi tóte rusumaturile şi s'aŭ iconomisitŭ şi cheltuelele încâtŭ au fostŭ prin putinţa înălţimei tale, rămâne Visteria datóre cu 816.901 lei, alcătuindŭ amândoue aceste sume neajungerea casei răsurelorŭ şi datoriea Visteriei suma de 941,412 lei, éară pre lângă acésta socotindŭ noi şi acea neapărată trebuinţă pre vremea viitóre în curgere de *9* luni, până la viitórea lună Iulie a anulŭ viitoriŭ 1814. întrŭ fără îndoire se cuvine punerea la cale, pentru ca şi casa răsurelorŭ, să pótă întimpina plata lefilorŭ, dar şi Visteria să pótă a se ajuta la următórele cheltueli.

Cu tótă luarea aminte şi prin acea mai bună chibḑuire alcătuindŭ socotinţă, vedemŭ fără îndoire că în socoteala casei răsurelorŭ puindusă totul iratului până la viitóre

lună Iulie, cumŭ s'aŭ ḑisŭ maĭ susŭ, căndu este a se alcătuĭ asaḑarea Biruluĭ spre plata a tóte lefele, cumŭ s'aŭ plătitŭ pre anulŭ trecutŭ, nu vorŭ ajunge suma de 355,000 leĭ cu suma neajunsuluĭ pre anul trecutŭ.

Iar în socoteala Visterieĭ punăndusă iratul rusumaturilorŭ, érăsí pănă la aceeaşĭ vremea viitóreĭ lunĭ Iulie, şi socotindusă unŭ ajutoriŭ cu deajunsŭ pentru cheltuelile cele următóre a Visterieĭ, nu vor ajunge spre întimpinarea celor neaparate cheltuele 645,000, leĭ, cu suma ce rămăne acum datóre la sama ce s'aŭ căutatŭ şi amăndoue aceste sumĭ a caseĭ răsurelorŭ şi a Visterieĭ cuprindŭ 1,000,000 leĭ. Acéstă sumă după tótă chibsuirea şi socotinţa nóstră, fără îndoire să cunosce că este neaparată trebuinţă a se pune la cale şi a se înlesnĭ, căcĭ într'altŭ chipŭ, nicĭ casa răsurilorŭ, nicĭ Visteriea prin orĭ care nevoinţă, nu vorŭ putea face vr'o întimpinare a datoriilorŭ sale, care neaparatu se cuvine a se urma, şi datoriea ţereĭ fiindŭ a da întru acestea ajutoriŭ, că nicĭ lefele ce se daŭ de la casa răsurilor suntŭ şi să daŭ la ceĭ ce slujescŭ în trebuinţele pămăntuluĭ, şi spre ajutoriulŭ şi înlesnirea locuitorilorŭ şi cheltuelele Visterieĭ, érăşĭ asemenea întru cele neapărate trebuinţe pămăntestĭ, şi spre buna ocrotire şi liniştita petrecere ajutoriu de obşte locuitoriĭ acesteĭ ţări —Dreptŭ aceea fiindu că locuitoriĭ prin milostivnica ocrotirea înălţimeĭ tale, nu s'aŭ suparatu cu vre o dare pentru cheltueala Domnieĭ, precum întru altă vreme áŭ fostŭ obicinuitu, dar nicĭ cu cheltuele a conacelorŭ pentru turciĭ robĭ şi ruşĭ ce au trecutu, întămpinăndusă tóte aceste numaĭ de cătră înălţimea ta, cu milostivire pentru uşurinţa şi ne îngreuere, dară încă prin bună chipsuire a înălţimeĭ tale, cu milostivire aĭ lucratŭ de s'aŭ văndutu eĭ şi zaherelele

la capanlăĭ cu preţurĭ îndestulŭ de folositóre fără să fie siliţĭ, precumŭ întru altă vreme, îşĭ da zaherelele cu preciŭ mic prin fiatŭ. Socotinţa nóstră întru neîndoire, şi după tótă cuviinţa urméḑă, ca suma acésta de 1,000,000 leĭ ce să alcătuesce spre neajungerea caseĭ rêsureloru, spre plata ce rămâne Visteria datóre, şi întimpinarea neaparatelor cheltuele ale Visterieĭ pană la viitórea lună Iulie 1814, să se ea din ţară cu dréptă analogie, şi să se dea, la aceştĭ banĭ fără osăbire şi scutelnicĭ şi breslaşĭ, dară şi maḑiliĭ, ruptaşĭ, şi ruptele Visterieĭ, Jidoviĭ, chrisovoliţiĭ, şi neguţitoriĭ chrisovoliţiĭ, remânându aparaţĭ de acéstă dare numaĭ slugele caselorŭ Boerescĭĭ vorŭ prinde şi voru da cu toţiĭ la baniĭ, aceştiĭa cu dreaptă analogie, fiindŭ datorie neaparată a tuturorŭ de obşte, şi se vorŭ lua baniĭ aceştĭa numaĭ suma hotărîtă, fără să se maĭ socotéscă pre aceştĭ banĭ şi răsură. Dar srpe maĭ multă înlesnire a locuitorilorŭ la plata acestorŭ banĭ, pentru ca să nu li se cadă cu vr'o îngreuere, să se ceară si să se ea suma acésta în doue rândurĭ, adică 670,000 să se scótă acumŭ, socotindusă împlinirea loru prin bună cumpănire a locuitoriloru, în treĭ lunĭ Noemb. Decemb. şi Ghenarĭ, şi 330,000 să se scótă în anul viitoriŭ 1814, la luna luĭ Aprilu, socotindusă împlinirea lorŭ în treĭ lunĭ Aprilu, Maĭ şi Iunie.

Prea Înalţate Dómne. Noĭ după tótă chibzuirea ce amŭ făcutu, socotinţa pentru suma acésta ce alcătuimŭ a să lua din ţară, o avemŭ dréptă şi cuviinciósă. care şi neaparatu trebue să se rânduéscă a se lua din ţară, dar fiindu că noĭ prin faptă întru tóte amŭ văḑutŭ de nelinistită milostivire răvărsare cătră toţi deobşte şi asupra locuitorilorŭ înlesnire şi departare, prin câtu au fosŭ cu putinţă do greutăţile care urma să fie însărcinaţi, acéstane

îndeamnă a îndrăsnî să rugămu pe prea înălţimea ta, ca şi întru acésta, prin cătŭ putinţa va erta, să priimeştĭ a arata aceésĭ milostivire spre óreşi care uşurinţă a lorŭ, cu chipul şi înlesnirea ce milostivnica îndurare a înălţimeĭ tale, va găsi de cuviinţă, Aceste suntŭ drepte socotinţele nóstre. Iară trebuinţa fiindu neurnită şi neaparată, rămăne a i se da cea desevărşită hotărire, de la îndurarea şi milostivirea înălţimeĭ tale. 1813.

Al Inălţimeĭ tale cătră Dumneḑeŭ smeritu rugătoriŭ:

Veniaminu Mitropolitulu Moldoveĭ

Prea plecate slugĭ.:

Costachi Ghica Logofătŭ. Iordachi Canta Logofătŭ. Constantinŭ Balşu Logofătŭ. Dimitrie Sturza vel Logofătu. Sandulachĭ Sturza Hatmanu. Iordachi Rosetu Visternicu. Alexandru Iancu-Leu Vorn. Neculaĭ Strătulatu Hatmanu. Dumitrachi Ralet Vornicu. Răducanu Rosetu Hatmanu, Constantin Baluşu vel-Vornicu. Manolachi Dimachi vel-Vornicu. Vasile Rosetu vel-Vornicu. Dimitrie Bogdanu vel-Vornicu.

---

86. Ţidula Domnéscă pentru Vorniciea Obştieĭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHU VOEVODU

Cu mila lui Dumneḑeu Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Preosfinţia sa Părintele Mitropolitu, DD. Veliţiĭ Boerĭ aĭ Divanuluĭ: Iordachi Ghica biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta, biv vel Logofătŭ, Dumitrachi Sturza biv vel-Logofătŭ, Costachi Rosetŭ, biv vel Visternicu.

Intru răvnitórea domneasca nóstră bună cuviinţă, ca o datorie socotindŭ către noi, îngrijirea pentru cele maĭ temeinice şi vrednice alcă-

tuirĭ, care urmeaḑă impodobire şi lauda Patrieĭ, folosulu buneĭ vieţuirĭ şi buna ocrotire, cu odihna şi liniştirea de obşte, n'am contenitŭ nicĭ vomŭ conteni, din drépta cugetare, a cerca chipurĭ înlesnitóre si a pune în buna orănduială acele care să alcătuescu spre acestŭ bunŭ sfărşitŭ. Dreptŭ aceea privindu în ţara acésta multe din cele obşteştĭ şi folositóre care aŭ trebuinţă de grijire, prin deosăbită epistasie, pentru ca ín vremea cuviinciósă fieşte care să arăte folosulŭ şi odihna de obşte, socotindu Domnia me spre purtarea de grijă a unora dintru acele obşteştĭ folosurĭ, cu drépta alegere cumpănindu, amu alcătuitu unŭ rangŭ de boerie înadins spre, acesta, sub numire de vel-Vornicu de politie, carele are să fie socotitu în rănduealu celorŭ-alţĭ vornicĭ aĭ divanuluĭ, şi răndulŭ saŭ siderea acesteĭ vorniciĭ urmeaḑă întru aceste de maĭ joşŭ cuprinse: 1. Asupra ḑidirilorŭ ce se facu aice în orasŭ nefiindŭ nicĭ o alcătuire de rănduealŭ, pentru muşteriĭ, lucrătorĭ, dar şi pentru aceĭ ce urmeaḑă alisverişurĭ cu facerĭ şi cărătură de materiĭ la ḑidirĭ, este fără îndoire păgubire, şi pătimire cătră aceĭ ce facŭ ḑidirĭ, dintru care mulţĭ să face oprire improtivindusă facereĭ ḑidirilorŭ care negresitu urméḑă spre împodobirea orasuluĭ. Pentru acésta de cuviinţă fiindu a se asaḑa o bună rănduealŭ, ca să lipsască tótă aceea pănă acumŭ pătimire, va fi îngrijirea acésta asupra Domnieĭ sale vel Vornicu de politie alcătuinduse şi architectorŭ al orasuluĭ—şi avăndŭ sub epistasiea D. sale pre architectorulŭ, starostile de teslari, starostele de petrari şi starostele de cărămidarĭ cu toţĭ mesteriĭ lucrătorĭ. Orĭ-cine va voi a face

din noŭ, saŭ a priface binale, tocmala cu mesterii lucrătorĭ, dar și plata măestrieĭ să urmeḑe prin scirea D. sale vel. Vornicŭ, luăndusĭ acelu cu bineaua ḑapese încredințate de către D-luĭ. Iéră Domnia sa să fie îndatoritu a păḑi întru acestia rănduealа așaḑată, ca nicĭ unuia dintru aciĭ ce vor face binale să nu se pricinuească sminteală sau păgubire, ținêndu la Vornicie condică de toți meșterii lucrători, și de tóte ḑapisele de tocmeală ce vor face.

2. Tóte hotăriturele de locurĭ aice în orașŭ, să se rănduească numaĭ la D. sa vel-Vornicŭ alu politieĭ, pentru ca de Domniea Sa să se urmeḑă îndreptare a fiesce căriea pricinĭ de hotar ce va nasce, urmăndŭ hotăriturele întocmaĭ după rănduéla divanuluĭ și priveghindu ne asuprire către ori cine întru hotărăre, éră spre înlesnirea acesteĭ săvărșirĭ căndu va cere trebuința,se va rândui de către D. Sa vel Logofătu de țara de josu, si din Vornicu de pórtă ce se afla în slujba Divanului

3. Fiindu că ulițele orasuluĭ întru ne privighere, cele maĭ multe cu binalele ce sunt la ulițĭ saŭ strămtoritu din cea adevarată ființă a lorŭ, D. vel-Vornicu, se va îngriji a nu îngădui maĭ multŭ strămtorirea ulițelorŭ, dar maĭ alesu întru prefacerea ce póte urma la aceste făcute binale saŭ din vechimea lorŭ, saŭ din altă întămplătóre pricină, va fi cu purtare de grijă ca în fiesce care vreme și la ori ce prifacere a binalelorŭ să și pótă căstiga ulițele orasuluĭ, lărgimea ființeĭ lorŭ, cu dréptă linie care este cuviinciósă, și ne aparatu de trebuință.

4. Fără îndoire, fiindu că din neîngrijire a se, afla în orasŭ curățănie pre ulițe și la mahalale, urmeaḑă maĭ de multe orĭ aprindere de boale. lipiciόse, care pricinuesce locuitorilorŭ pătimire,

şi îngrijire, întru acésta fiindu neaparatu cuviinciósă D.luï vel Vornicu va ave asupräï, acéstă îngrijire, şi cu osebită socotinţă prin împărţirea tărgului, şi prin óminï rănduiţï înadinsŭ, va fi în tótă vremea cu purtare de grijă, a se afla orasulu întru curăţăniea cuviinciósă, pentru ca să lipsască tótă îngrijirea pătimireï ce urmeaḑă a fi dintru necurăţenie, alcătuindu punerea la cale prin óminï rănduiţï întru împărţirea tărgurilorŭ, ca pre fiesce care ḑi să aibă vornicia însciinţare de bólele şi morţile ce urmeaḑă între orăşănï, pentru ca în tótă vremea să fie cea adevarată sciinţă si să urmeḑă socotinţa spre întămpinarea curăţănieï bóleloru lipiciose căndu se va întámpla.

Intru aceste se alcătuesce epistasiea vornicieï de politie, care nicï să se atingă de îndatoririle ce după vechiul obiceiŭ atărna la privigherea Hătmănieï şi Agieï şi întru acestŭ chipu adăogăndusă şi la Domnescul nostru Divan unŭ Vornic mare, va ave şi cuviinciósa léfă întocma cu acelorŭ alţï veliţï vornicï şi spre sevărsirea aceloru ce atărnă ín epistasia acesteï vorniciï, se voru alcătuï şi 30. slujitorï avěndu şi un ḑapciŭ a lor sub nume de Capitanu, care vorŭ fi în tótă apărarea de tóte dările cu rănduélă şi aceloralţï slujitorï, şi aceste acumŭ hotărăndu, rănduimu ca întru adunare împreună la sfănta Mitropolie să socotiţï architectorulu care trebue să'lu asăḑă, dar şi tótă rănduеаla care să se alcătuească întru săvărşirea lucrăreï binalelor, alcătuindŭ şi óresï care cuviincios venitu întru acésta, dintru care să pótă a se plăti léfa architectorului şi acelor care au a se afla lucrătorï întru păḑirea buneï rănduele, fiind alcătuirea D. vóstră cu bună chibḑuire şi cu ace-

le mai vrednice şi înlesnitóre chipurĭ, pentru ca şi cătră aceĭ ce zidescŭ binale dar şi cătră mesteriĭ lucrătorĭ, şi cătră acei ce urméză alisverişŭ cu facere şi cărătura de materie, să se alcătuéască o desăvărsită înlesnire şi odihnă, fără păgubire sau asuprire la vr'o parte. Veţĭ socoti aseminea şi pentru răndueala care trebue, să se paḑască spre paḑa curăţăniei orasuluĭ, cumŭ trebue să se facă împărţire, spre maĭ multă înlesnire a paḑeĭ, căţĭ óminĭ potu să trebuească spre această săvărşire, şi ce altă încă veţĭ socoti cuviinciosŭ întru aceasta si óminiĭ ce se vorŭ alcătui, ce rănduealā să paḑască, şi de unde să aibă mulţămita ostenelelorŭ loru, pentru privighere urmăndu alcătuirea spre îngrijire şi a fiesce cărui locuitoriu în orasu, pentru curăţăniea ce se cuvine să se paḑască, lipsindu tóte cele pănă acuma neîngrijiri care pricinuescŭ necurăţănie.

Aşa întru tóte urmăndu socotinţa D. vóstră prin buna chibḑuire, cu aḑăogire şi de ori-ce altă veţĭ maĭ socotĭ cuviinciosu şi folositoru de obsce, a să alcătuĭ la acéstă epistasie, precumu veţĭ socoti urmarea de acea mai cuviinciósă, alcătuire prin anafora veţĭ face Noue însciinţare, cu pre largŭ aratare, după care vomu aşaḑa întărirea acestorŭ bune rănduele şi prin Domnesculŭ nostru hrisovu.— *1813. Decemb 6.*

(L. P.) Procit. vel-Visternicu.

No. 87. Ţidulă de rânduirea Postel. Mavroghene la menḑăluri.

NOĬ ALIXANDRU CALIMAHU.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Datoriea neapărată fiindŭ a oblăduitorilorŭ

Domnī, îngrijire pentru vrednicele așădărī, maī alesu întru cele obstestī care prin așadarea cuviinciosă alcătuescu buna ocrotire cu depărtarea de asuprele și linistită petrecere, cu odihna și folosulu de obste. Domnia me pentru acéstă dréptă cugetare n'amŭ contenitŭ nicī vom conteni cercănd în tótă vremea tóte acele mai înlesnitóre chipurī, spre a se alcătuī cele mai cu folosŭ asădierī, care să ajungă la acestu bunŭ sfărsitu, cumŭ întru acésta prin faptă amŭ aratatu părintésca noastră bună voință întru tóte cele până acumŭ lucrărī.

Dreptŭ aceea, privindu că mendilurile țereī care suntu neapăratŭ de trebuințe spre săvărșirea de poroncī împărătescī, și înlesnire la săvărșirele pămănteșcī și care întru alcătuirea lorŭ urmédă spre usurința locuitorilorŭ, neavêndu așadare de nadiru, spre îngrijirea celor cuviinciósă săvărșirī întru acéasta, să aduce de multe orī mendălurile întru slăbăciune, dar și întru acele care țara, este îndatorită a da spre ținerea mendălurilor urmăndusă de către țiitoriī mendiluri-Căpitanī și alțiī, chipurī de catachrisu, urmédă către locuitorī greutățī și asuprele ; cu tótă cuviința socotindŭ Domnia me alcătuirea de îngrijire și purtarea de grijă întru aceasta, amu alesŭ și amŭ datu nadiriea acésta asupra cinstituluī și credinciosŭ boeriulŭ Domnieī mele D. sale Mihalachi Mavroghene biv vel Postelnicu, iar îngrijirea nadărieī acesteīa urmeadă întru aceste, maī josŭ cuprinse : I. De vorŭ fi mendălurile saŭ întru văndare, să fie îngrijire șe afla prin mendălurī deplinu suma cailorŭ hotă-

rită şi a surugiilorŭ, şi cărucerĭ; éră Căpitaniĭ menḑilurilorŭ să fie cu purtare de grijă a se căuta caiĭ după cuviinciósa orănduealā, fiindu privighere fără contenire, ca să fie în tótă vremea, menḑilurile întru cea mai bună stare, pentru ca săvărşirea poroncelorŭ prin menḑălurĭ să urmeḑă fără vre unu cusurŭ, şi umblăturele prin menḑălurĭ să aibă tótă înlesnirea, dar şĭ locuitorilorŭ să nu vie silă a se supara cu luare de cai.

2-a Căpitaniĭ de pe la menḑălurĭ alegăndusă de către aciĭ ce vorŭ fi la casa menḑăluluĭ, să se cerceteḑă şi de către D-luĭ Boeriulŭ naḑărŭ, şi adeverindusă de óminiĭ vrednicĭ şi de credința, să li se dea la mănă cărţile D. sale de orănduire, în cuprĭndere cu ponturĭ hotărite, pentru urmarea datorieĭ lorŭ, şi acelŭ căpitanŭ, carele prin cercetare să va afla în urmă ne urmâtoriŭ datorieĭ sale, să se lipsască de slujbă şi să se pedepsască, şi érăsi prin asemenea alegere şi cercetare, să se rănduească pre altulŭ.

3. Fiindŭ că ţara este îndatorită a da spre ţinerea menḑălurilor surugiĭ, după trebuinţă şi cărucerĭ, fănŭ pre suma cailorŭ ce se vorŭ aşaḑa şi o sumă de orḑŭ, din orḑulŭ trebuinciosŭ pentru hrana cailorŭ, aceste cu dréptă analoghie rănduindusă în ţara, de către D-luĭ vel Visternicŭ, cu cărţile Domnieĭ mele, D-luĭ boeriulu naḑărŭ va ave purtare de grijă, ca împlinirea acésta, să se urmeḑe fără cătŭ de puţină asuprire a locuitorilorŭ, îngrijindusă cu privigherea cuviinciósă, ca să nu se asuprească locuitoriĭ de către priimitorĭ cu luare de vre unu ruşfertŭ, prin urmare de chipurĭ nedrepte, dară şi întru măsurătórea fănuluĭ şi a orḑuluĭ să nu

să facă locuitorilorŭ cătu de puţină asuprire, măsurăndusă fănulŭ cu stănjinŭ dreptŭ, şi stogurile întocma la măsură, fără să fie îngăduire a se face maĭ mare, éră orḑulŭ cu dimerliea acea dréptă, şi întru măsurătóre după obicinuinţă, dăndŭ însusĭ D-luĭ Boerul Nazârŭ dimerlie dréptă, înferată cu bour la fiesce care postă, şi privighiindŭ a nu se urma măsurătóre cu altă dimirlie mai mare—4. Facerea menḑălhanalelorŭ şi întocmirea lorŭ, D-luĭ Boeriulŭ Naḑirŭ va ave purtare de grijă ca prin rănḑuire de către Visterie, să urmeḑă aceste numaĭ după trebuinţă, şi fără însărcinare saŭ asuprire locuitorilorŭ.

5. Imaşurile pentru caiĭ poştelorŭ fiindŭ a se da, de pe acele maĭ cu apropiere moşiĭ la fies care poştă, D-luĭ Boeriulu Naḑirŭ va fi cu purtare de grijă a ave fiesce care menḑălŭ imasulŭ după suma cailorŭ, şi după trebuinţa a se da acelorŭ cu moşiile plata hotărita pentru imaşuri, dar va ave privighere, dăndŭ îngrijire capitaniloru, ca nicĭ strimtorire cu pricina imasurilorŭ să nu se facă locuitorilorŭ, şi nici stricăciune sau calcarea de fănaţŭ cu caiĭ poştelorŭ.

6 Tóte acele căte se cuvine a da şi a face Ţara spre ţinerea menḑălurilorŭ, aceĭ ce vorŭ fi ţiitorĭ de menḑălurĭ, le vorŭ cere prin D-luĭ Boeriulŭ naḑirŭ, după cuprinderea ponturilorŭ ce vorŭ ave cu pecetea Domnieĭ mele, întru alcătuire de ţinerea menḑălurilor, şi D-luĭ Boeriul naḑirŭ, va cere săvărşirea şi împlinirea lorŭ de la Visteria Domnieĭ mele.—7. Tóte pricinele ce se vorŭ întămpla între căpitaniĭ, surugiĭ şi alţĭ óminĭ aĭ menḑălurilorŭ, de cătră D-luĭ Boerulŭ naḑirŭ se voru cerceta, se vorŭ hotărĭ şi se voru pune

la cale după cuviinţe, éră întru acela care din pricinile ce vorŭ nasce va cere trebuinţa, a să poronci de către dregătorĭ, va face D-luĭ Boeriul naḑiru arătare către D-luĭ vel-Visternicŭ şi de la Visteriea Domnieĭ mele voru urma poroncile către Dregătorĭ, sau unde va cere trebuinţa, afară din menzelurĭ.

8—Menḑilurile cu pecetea gospodu, după care urméḑă a da casa menḑălurilorn caĭ atătŭ la aciĭ cu plată din Vĭsterie, cumŭ şi la cursierĭ şi aciĭ cu plata dela sine, să fie iscălite de către Dluĭ boerulŭ naḑiru, ţinăndŭ şi condică şi privighindŭ în fiesce care vreme, a se da caĭ după greutate sau înlesnirea drumuluĭ, pentru ca nicĭ zăticnire la cele neapărate trebuinţe se nu să dee, dar şĭ starea cea bună a menḑălurilorŭ să se păḑască.

9. Socoteala cu casa menḑilurilorŭ pentru baniĭ ugerituluĭ ce va ave să plătească Visteria la acei ce vorŭ umbla întru săvărşire de poroncĭ, după inamurile ce se vorŭ da, să se caute de către D-luĭ boeriulŭ naḑirŭ la sfărşitulŭ fiesce căreĭ lunĭ, căutăndŭ socoteala după inamurĭ şi după condica ce este îndatoritŭ D-luĭ boeriulu naḑiru a ţine, şi casa menḑiluluĭ după socoteală dréptă, 'luănduşĭ dela D.luĭ adeverinţa de suma baniloru ce are a lua, cu acele a diverinţe a D. sale va cere dela Visterie, şi făcăndusă de către Dlŭ vel-Visternicŭ pecetluitŭ domnescu după rănduеală pre suma banilorŭ ce vorŭ cuprinde adeverinţele D. sale boeriulŭ naḑirŭ, va răndui plata banilorŭ din Visterie întru cercetarea socoteleĭ şi de D-luĭ vel-Visternicu.

Acestea suntu îndatoririle D. sale boeruluĭ naḑirŭ şi spre îndestularea îngrijireĭ la acéstă

Naḑirie, va ave şi va trage D-luĭ iraturile care cu dréptă şi cumpănită socotinţă s'au hotărătŭ să aibă naḑiriea acésta; care iraturĭ suntu aceste de maĭ josŭ.

1. Toţĭ aciĭ ce vorŭ umbla prin menḑilurĭ pentru alorŭ ţrebuinţă cu plata dela sine, afară de 30. bani de calŭ pre unŭ ceasŭ, ugeretulŭ hotăritu pentru ţiitoriĭ posteloru, vorŭ maĭ da şi căte 9 banĭ de totŭ calulŭ pe unŭ césŭ, care baniĭ străngănduse la casa menḑiluluĭ, îi va trage D-lŭ boerulŭ naḑirŭ pe fiesce care lună, după dréptă socoteală pentru caiĭ ce se vorŭ da din fiesce care poştă.

2. Pre suma surugiilorŭ şi a cărucerilorŭ ce se vor hotări a se da din ţară spre ţinerea menḑilurilorŭ, după hotărirea ce se va da, decătră visteriea, de haculŭ saŭ leafa ce trebue să dea satele, la unŭ fiesce carele surugiŭ saŭ căruceriŭ din însuşi suma acea hotărită spre haculŭ saŭ leafa lorŭ, va lua D-lŭ boeriulŭ naḑărŭ căte doue parale de totŭ leulŭ care îĭ va trage Dlŭ de la casa menḑiluluĭ pre suma ceva cupinde haculŭ surugiiloru, şi casa menḑiluriloru întru aşaḑarea surugiiloru pre la menḑălurĭ, se va îngrijĭ ca plătindŭ acestŭ avaetŭ din însuşĭ haculu sau leafa hotărătă de Visterie a da satele, să se aseḑe şi surugiĭ pe la menḑilurĭ dar şi căruceriĭ fără să fie silite satele a da unŭ banŭ maĭ multu macar peste hotărirea ce si vada din visterie.

3. Toţĭ căpitaniĭ în vreme ce se vorŭ asaḑa pre la menḑilurĭ, căndŭ vorŭ lua cărţile de rănduire, vorŭ da avaetulŭ D. sale boeruluĭ naḑirŭ căte 20 leĭ.—4. Ţiitoriĭ menḑilurilorŭ vorŭ da pre fiesce care anŭ avaetŭ D. sale boe-

rulu naḑirŭ căte 2000 leĭ, dăndŭ ţiitoriĭ postelorŭ de la sine pentru priveghere ce Dlŭ boeriulu Nazir are întru cele ce urmeaḑă spre înlesnire şi folosulŭ loru la ţinerea menḑilurilor.

5. Aceste iraturĭ s'aŭ socotitŭ să aibă naḑiria acésta, vor urma fără strămutare, orĭ in ce chipŭ va fi ţinerea menḑilurilorŭ, adică saŭ în vănḑare saŭ în credinţă.

Întru cu deplină arătare se alcătuesce naḑiriea D. sale Mihalaki Mavrogene biv vel-Postelnicŭ cuprinḑăndusă şi acele după cuviinţă iraturĭ, ce s'aŭ socotitŭ să aibă pentru osteneala purtărei sale de grijă, fiindŭ D-lŭ boeriulŭ naḑărŭ îndatoritŭ cu urmarea datorieĭ, fără cusurŭ, pentru a să păḑĭ menḑălurile întru cea maĭ bună stare şi a se departa cu totulu acele pănă acuma urmarĭ cu catachrisisu care pricinuea locuitorilorŭ îngreuerĭ şi asuprele, éră spre paḑa cu întemeere a buneĭ acesteĭ rănduele ce s'aŭ aşăḑatŭ cu acéstă naḑirie, s'aŭ datŭ ţidula acésta cu pecetea Domnieĭ mele, spre urmare fără strămutare Poroncimŭ D-lŭ vel-Visternicŭ ca să se treacă acéstă ţidulă şi în condica Visterieĭ cu tótă cuprinderea eĭ. (L. P.) 1814. Genar 1,

---

No. 91. Anafora pentru Nazăria menḑălurilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnu Ţereĭ Moldoveĭ.

Înfăţoşindusă înaintea domnieĭ mele acéstă anaforă a duhovnicesculuĭ nostru părinte, Preosfinţia Sa Chir Veniaminŭ Mitropolitulŭ şi a cinstiţĭ şi credincioşĭ Boeriĭ domnieĭ mele şi de

cuviinţă fiindŭ punerea la cale ce s'aŭ alcătuitŭ pentru naḑăria menḑălurilorŭ spre urmare întocmaĭ, s'aŭ întăritŭ şi cu a nóstră domnéscă pecete.— 1814 augustŭ 11.

(L. P.)

Prea înalţate Dómne.

Întru adunarea nóstră la sfânta Mitropolie după ţidula inălţimeĭ tale din 9 Iulie pentru naḑăria menḑălurilorŭ, care din nou s'aŭ hotărit de către inălţimea ta ca să fie urmare şi îndatorire acesteĭ naḑirii, socotim să fie aceste:

1. Inamurile cu pecetea domnéscă după care urméḑă a se da caĭ de menḑilŭ, adică numaĭ pentru memurieturile ţereĭ şi ale domnieĭ şi ugeritul să plăteşte de către Visterie după ponturĭ, care inamurĭ maĭ inainte să iscălea de către D-luĭ vel-Post. acum socotim să se dea acestŭ dritŭ la D-luĭ naḑârulŭ menḑălurilorŭ, şi de către D-luĭ să se iscăléscă tóte inamurile, ţinândŭ şi condică pentru tóte aceste inamurĭ.—2. Ţiitoriĭ menḑălurilorŭ suntŭ volniciĭ a da caĭ cu plata ugerituluĭ de la sine, orĭ la care va ave trebuinţă a umbla cu menḑălŭ aice in ţară, éră peste hotarulŭ ţereĭ nu aŭ voe ţiitoriĭ menḑăluluĭ a da cuiva caĭ de menḑălŭ, fără a ave menḑălŭ pecetluitŭ cu domnésca pecete.—3. Socotéla ugerituluĭ pentru inamurile ce are să plătéscă Visteria, să se caute de către Boeriulu naḑărŭ la sfirşitulŭ fie-sce căriea luni, după inamurĭ şi intru cercetarea socotelei şi de către D-luĭ vel-Vist. pre soma banilorŭ ce vorŭ cuprinde inamurile, făcândusă pecetluire domnéscă, vă rândui Visteria plata sa ţiitorilorŭ menḑălurilor.—4. Afară de 2000 leĭ hotărîţĭ prin ponturile menḑăluluĭ care aŭ să'ĭ dea menḑălurile pre anŭ, avaetulŭ Boeriuluĭ naḑărŭ, vor maĭ da menḑălgiĭ pre anŭ 10,000 leĭ pentru

cuvintulŭ acelorŭ treĭ parale ce suntŭ hotărite a se da peste 10 parale pre ceasŭ de unŭ calŭ, ugeritŭ aciĭ ce umblă cu caĭ de la menḑălŭ, cu plata de la sine, pentru trebuinţa lor, ca să lipsască prigonirea ce se póte nasce între ţiitoriĭ menḑilurilorŭ şi între boierulu Naziru, intru socoteala acelorŭ treĭ parale, cu care se facŭ pe anu 12000 leĭ.

Aceştĭ bani 'ĭ vorŭ da mendălgiĭ de la sine pre totŭ anul cu analoghie câte 1000 leĭ pre lună, căte treĭ parale, şi acele să vor strânge şi se vor lua de către ţiitoriĭ menḑălurilor, ne maĭ avândŭ asupra acesteĭ socoteli boeriulŭ naḑăru nicĭ un amesticŭ, şi însciinţămŭ.— 1814 Iulie 30.

Al inălţimeĭ tale cătră Dumneḑeŭ smeritŭ rugătoriŭ

Veniamin Mitropolitulŭ Moldoveĭ.

Prea plecate slugĭ

Constantin Balşu vel-Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Sandu Sturza vel-Visternicŭ, Iordachì Rosetŭ Visternicŭ, Alexandru Iancu—Leu vel-Vornicŭ, Neculaĭ Stratulatŭ vel-Vornic, Constantinŭ Costachì vel-Vornicŭ.

No 92. Ţidula domnéscă pentru cercetarea şi adăogirea iratuluĭ caseĭ doftorilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu ţereĭ Moldoveĭ

Al nostru Duhovnicescŭ părinte, Preosfinţia ta chir Veniaminŭ Mitropolitulŭ. Cinstiţĭ şi credicioşi boeriĭ domnieĭ mele Domnea Vóstră: Constantin Balşŭ biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta biv vel-Logofătŭ, Lupul Balşŭ biv vel-Logofătŭ, Sandu Sturza biv vel-Visternicŭ, Grigoraşĭ Sturza biv vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ biv vel-Visternicŭ, Constantinŭ Balşŭ biv vel-Vornicŭ, Alexandru Iancu-Leu, biv vel-Vornicŭ. Manolachi Dimachi biv vel-Vornicŭ.

In socotéla ce s'aŭ arătatŭ Domnîei mele pentru iraturile caseĭ doftorĭlorŭ politieĭ, vedemŭ că pre anulŭ trecutŭ scădăndusă lefele se arată să aibă casa lipsă peste 8000 leĭ, éră pre anul curgătoriu, alcătuindusă iratul şi plata lefelor, fără să se pue léfa pentru gerahŭ, care neaparatŭ este să se aducă, şi fără să se incarce neajungerea acea de 8000 lei a trecutului anu, să arată lipsă peste 4000 lei. Dreptŭ aceea fiindŭ că acéstă casă obştéscă este cea maĭ intăiu de la care să ajută să se pădăşte sanatate vieţeĭ de obste şi se cuvine neaparatŭ să'şi aibă iratulŭ, fără indoire şi după trebuinţă, pentru ca nu numai lipsă si nu se aräte, ce maĭ alesŭ spre tótă inlesnirea să aibă ceva prisosŭ; rânduim, domnia me ca intru adunare la Sf. Mitropolie, cercetândŭ socotelele acestei casă, să alcătuiţi cele,maĭ, vrednice socotinţĭ şi prin buna chibduire, ceea ce veţi găsi de cuviinţă şi de unde veţi găsi cu cale, să se facă adăogire de iratulŭ caseĭ acestei, intru socotinţă ca nicĭ de cum lipsă să nu pótă a mai ave, şi cu punere la cale, ca fără smintélă să se aducă şi un gerahŭ cuviinciosŭ, carele este neaparatŭ de trebuinţă şi de tótă chibduirea, socotinţa Domniei Vóstre prin anafora să avem scire.—(L. P.) *1814 augustŭ 26*

Vel-Visternicŭ

No 93. Anafora pentru venitulŭ vătăjâeĭ de harabagieĭ de la Galaţĭ care s'aŭ datŭ caseĭ doftorilorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAHŬ VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnu. ţereĭ Moldoveĭ.

Infăţioşinduse Domnieĭ mele anaforaoa acésta a cinstiţĭ şi credincioşĭ Boeriĭ-domnieĭ mele D-lui Grigoraşŭ Sturza biv vel-Vist. Iordachi Rosetŭ biv vel-Vist. intru domnéscă și părintéscă plecare a domniei mele, a se intemeea o obştéscă casă a doftorilorŭ oraşuluĭ cu iraturi după cuviinţă, ca să pótă urma cu tótă ingrijirea folosului obştescu, dreptă şi cuviinciósă găsimu cererea ce o facŭ D.lorŭ Boeri epitropĭ a se da spre iratŭ la casa doftorilorŭ și venitulŭ vătăjieĭ de harabajiĭ din tărgulŭ Galaţi. Dreptŭ aceea ca pentru unŭ venitŭ care pănă acumŭ nu este cuiva afierositŭ ce nu maĭ după obicinuinţă se lua decătră părcălabiea Gălaţiĭ. Iară casa acésta fiindŭ cea maĭ vrednică de ai se face asemene afierosire, căci intru intemeerea eĭ urmédă obştescu folosŭ, care se atinge de sănătatea şi pădirea vieţeĭ omenescĭ. Hotărimŭ ca venitulu acesta a vătăjieĭ de harabagiĭ din Galaţĭ să contenească a se lua de acumŭ înainte de către Părcalabiĭ de Galaţĭ, cea după aceia de maĭ nainte obicĭnuinţĭ şi cu urmare ce este şi aice in Iassĭ, puindulŭ la cale D lorŭ

boeri epitropi cu strângerea folositóre saŭ fără pagubire, dar cu departarea, şi de catahrisisu şi cu alcătuire indemânătóre şi pentru aciĭ care, vorŭ ave trebuinţă a tocmi trăsuri cu chirie, să fie venitŭ a caseĭ doftorilorŭ din oraşuluı Iassĭ, care cu dréptă legiuire ilu dăm şi il afierosim caseĭ acesteĭ, ca s'ăl aibă neclintitŭ şi fără strămutare, din preună cu alte iraturi ce suntŭ afierosite la casa acésta, éră spre statornica afierosirea acésta, pentru in tótă vremea, intărimŭ anaforaua cu a nóstră domnéscă iscălitură şi pecete *1814 Noemb. 10*

Noĭ Scarlatu Alesandru Calimah Voevod.

Prea inalţate Dómne

Din socotelile ce s'aŭ infăţioşatŭ inălţimei tale pentru iraturile casei doftorilorŭ, aĭ luatŭ Înălţimea ta incredinţare că acéstă casă după tótă sporira de iratu care de către În. Ta, sau făcutŭ. totŭ incă se află intru lipsă şi trebuinţă fiindŭ neaparatŭ a se implini poronca inălţimeĭ tale şi trebuinţa obştéscă ca să se aducă unŭ gerahŭ, a căruia lipsă urmédă multă nevoinţă şi ne indestulare obştieĭ oraşului. Noĭ după părintésca plecare a inălţimeĭ tale, care prin faptă s'aŭ aratatŭ si să arată cu necontenire către tóte acele ce alcătuescŭ folosulŭ de obşte, indrăsnim a ruga pre inălţimea ta ca spre desăvărşita punere la cale a obşteştiĭ, acesteĭ casă cu iratŭ, spre indestularea caseĭ acestia şi venitulŭ vătăjieĭ de harabagiĭ, care după vechiul obiceiu să urmédă a să lua la târgul Galaţĭ, intru aceéşĭ obicinuinţă, ce s'aŭ urmatŭ strângerea acestui venitŭ şi

pănă acum, şi prin acéstă adăogire nadăjduimŭ că se va alcătui starea acestei case vrednice ca să pótă intimpina lefele hotărite, puindusă la cale după acésta şi aducerea de un gerahŭ după trebuinţă, şi va ramăne inălţimei Tale şi vecinică pomenire.— *1814 Octombre 23.*

Al Inălţimei tale prea plecate slugi

Grigoraşĭ Sturza Vist. Iordachi Roset Vist.

N, 94. Anaforaua pentru cercetarea sămei visteriei pănă la sfêrşitulŭ lunii lui Mai a anului curgătoriŭ, cum şi socotinţa de sporire ce să cuvine in iratulŭ visteriei şi a casei răsurelorŭ.

NOĬ ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŬ

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnu ţereĭ Moldoveĭ.

Luândŭ in cea maĭ intăiu pătrundătóre socotinţă, tótă cuprinderea anaforalei acestei a Preosfinţiei Sale părintelui Mitropolitŭ al ţerei, şi a D-lorŭ cinstiţilor şi credincioşilor Boerĭ veliţĭ, ce este alcătuită asupra inchierei sămei Visteriei şi a răsurilorŭ, pănă la sfârşitulŭ trecutei lunĭ Maiŭ a anuluĭ curgătoriŭ, şi vădindŭ că intru dréptă giudecată a preosfinţiei sale şi a D-lorŭ, cunoscândŭ şi privind, sarcina ce noĭ purtăm, spre a pute intimpina atâtŭ mărimea cheltuelelorŭ Visteriei şi a cămereĭ, jărfindŭ şi punândŭ in midlocŭ, pănă la inchierea acestei sămĭ, insuşĭ rusumaturile, cămăreĭ ce nu s'aŭ obicinuitŭ a intra in cheltuelele Visteriei, găsescŭ cu cale a se mai adaoge iraturile, atâtŭ pentru óreşi care resufiare a cheltuelelorŭ Vistèriei, câtŭ şi pentru agiutorulŭ caseĭ răsurelor, adică preuţul,

sărei și avaetulŭ horelcii ce vine de peste hotar in Moldova, să se indoiască făcândusă 5 lei suta de ocă de sare, pe locŭ la ocnă și trei lei pentru tótă vadra de horilcă ce va trece de peste hotarŭ, din care să se dea ḑăciuială la casa răsurilorŭ, mai adăogânduse intru acéstă casă la iraturi și la slujba desetinei (ce nu are nici un feliŭ de legătură saŭ blăstămŭ opritoriu de vre o sporire după neaparată trebuință și intâmplări ;) cinci bani de totŭ stupulŭ și rămătoriulŭ ca să se ea de la bucatele țărănești ; câte trei-ḑeci bani de stupŭ și rămătoriŭ, adecă 24 bani Visteriei și 6 bani ai casei resurelorŭ cu un ban ce avea legiuitŭ mai inainte a se lua la acéstă casă, și de la bucatele maḑilești care după privilegiulŭ ce au avutŭ, plătescŭ cu osăbire, să se ea câte 18 bani noi, fără a se socoti vechitura ce se urma până acumŭ, din care 12 bani ai Visteriei și șese bani ai casei resurelorŭ, acestŭ sporiŭ de iraturi pomenitŭ mai susŭ cunoscândulŭ după tótă pliroforia ce daŭ Preosfinția sa părintele Mitropolitŭ și D-lorŭ veliții boeri, că nu este nici pricinuitoriŭ de impilarea locuitorilor, cum nici vre un lucru nedreptŭ și fără care neputândusă nici cum urni greutatea cheltuelilorŭ următóre ale Visteriei, nici iconomia casei râsurilorŭ, ne unim in socotința D-lor

şi intărindŭ legiuim, atâtŭ preţul sărei câte 5 leĭ suta de ocă pe locu la ocnă, câtŭ şi a horilceĭ de peste hotarŭ câte 3 leĭ la vadră, aseminea şi a desetineĭ a se strânge câte 30 banĭ de stupu şi rămătoriŭ ţăraneştĭ, şi câte 18 banĭ de stupŭ şi rămătoriŭ maḑileşti, spre care poroncimŭ D-sale vel-Vist. ca să se trécă intocmaĭ şi in ponturile vânḑăreĭ acesteĭ slujbe; din care precum să ḑice maĭ sus, va lua casa răsurelorŭ din ocnă şi din horilcĭ ḑăciueală, éră din slujba desetineĭ, afară de deciuiala ce lua pănă acum, să maĭ ea câte 6 banĭ de totŭ stupulŭ şi rămătoriulŭ, atâtŭ ţerenescŭ câtŭ şi maḑilescŭ, adică 5 bani aciĭ sporiţĭ acum şi un ban legiuitŭ de maĭ inainte, făcândusă acestea de acum inainte drepte iraturĭ a caseĭ răsurelorŭ şi dar pentru intocmaĭ urmare şi nestrămutare s'aŭ intăritŭ anaforaua acésta cu insuşi iscălitura şi pecetea domnieĭ mele.—

(L. P.) *1814 Decemb. 30.*

Noĭ Scarlat Alexandru Calimahŭ Vodă.

Prea inalţate Dómne.

După ţidula inălţimeĭ tale din 8 ale curgătóreĭ lunĭ, adunândune am căutatŭ sama Visterieĭ, alcătuită cu iratulŭ şi cheltuelele până la sfârşitul trecuteĭ lunĭ Maĭ, a anuluĭ curgătoriu, am cercetatŭcu luare aminte şi iraturlie şi căderile, şi iscălindusă de către noĭ sama, după rânduél

să infățioșadă inălțimei tale ca să se pecetluéscă. Amŭ vădutŭ cu lămurire, că și la saina acésta s'aŭ făcutŭ iratu și tóte rusumaturile care dintru invechime suntŭ legiuite a cămărei Domnești, și neobicinuitŭ să intre in cheltuelele Visteriei, s'aŭ ințelesŭ fără de indoire și prin căutarea acestei sămi strâmtorirea Visteriei și neajungerea saŭ nepotrivirea iraturilorŭ cu cheltuelele, și să cunósce asemiinea sarcină de greutate, care inălțimea ta ai asupra intru aceste neajunsuri, priivindŭ și mărimea cheltuelelorŭ ce din vreme in vreme să adaogŭ, și nu scim cu care cuvinte mai nainte vom lăuda părintésca inălțimei tale plecare, cu lucrări in faptă la tóte cele, care urmédă spre buna viețuire și spre ușurința locuitorilorŭ țerei, căci că pre lângă tótă sarcina greutăților care vederatŭ să alcătuesce că o ai inălțimea ta, dintru neajungerea iraturilor și de la mărimea cheltuelelorŭ, vedem că și intru strâmtorirea ce are casa răsurilorŭ cu neajungerea iratului spre plata lefelorŭ hotărite, alcătuesce érăși sarcina de greutate pentru inălțimea ta, hotărindŭ ca din suma isvodului lefelor să se scadă 6000 lei pre lună, adică 5000 lei léfa a luminaților Beḑadele, care dintru invechime s'aŭ obicinuitŭ a se da de la casa răsurilorŭ, și 1000 lei din asemenea léfa a Boerilorŭ capuchehaiale ale Țarigradului, și după tóte aceste greutăți, carele rădici asupră, cerândŭ de la noi cu tótă dreptatea, socotința de óre-și-care cuviincios ajutoriu, hotărăscĭ a fi acésta după putință și intru pădire, a nu urma insărcinare către locuitorii țerei.

Intru drépta cunoscința nóstră și sufletească mulțiămire pentru părintésca Inălțimei Tale ingrijire, și către folosințele stărilorŭ boerescĭ, găsimŭ de tótă cuviința a ne ingrijĭ spre ușurința sarcinei, a greutăței și a strâmtorirei,

care Visterie a Înălţimeĭ Tale are de la neajungerea iraturilorŭ, dar după tótă chibzuirea întru potrivire cu însuşĭ voinţa Înălţimeĭ tale, a nu să alcătui sarcină de greutate asupra locuitorilorŭ ţereĭ, nicĭ de cumŭ nu găsimŭ vre o altă mijlocire, de cătŭ după nevoinţă spre ajutoriulŭ cheltuelilorŭ Visterieĭ, şi asemenea cătŭ va fi prin putinţă agiutoriŭ şi la casa răsurelorŭ, s'ar pute socoti că în slujba ocnelorŭ şi în avaetulŭ obicinuitu a să lua de la horilca ce vine de peste hotarŭ, nu ar fi de asuprire a să face o cuviincioasă sporire, căcĭ preţulŭ săreĭ de la ocnă după acea până acumŭ obicinuinţă, fiindŭ doĭ leĭ, şese-ḑeci bani suta de ocă, este cu totulŭ neanalogisită la preţulŭ săreĭ ocnelorŭ din Valachia, fiindu legiuitŭ acolo a să vinde sarea la ocnă cu 5 lei, 60 banĭ suta de ocă; în vreme cândŭ sarea aceea este multŭ maĭ próstă de cătŭ sarea ocnelorŭ Moldoveĭ, şi horilca ce vine aice în ţară, de peste hotarŭ, fiindŭ numaĭ pentru alişverişulŭ şi neguţitoria acelorŭ ce o aducŭ, după preţulŭ cu care o vândŭ iĭ aice, este asemine neanalogisită acea de maĭ înainte obicinuinţă a da avaetŭ numaĭ câte 60 parale de vadră.

Întru aceste doue slujbe de să va face sporire şi la îndoitŭ preţŭ ca să fie 5 leĭ, preţulŭ săreĭ la ocnă, şi 3 leĭ, avaetulŭ pe vadra de horilcă ce va veni de peste hotarŭ, nu s'ar pute socoti nicĭ simţitóre, nicĭ asupritóre acéstă sporire, pentru că preţulŭ săreĭ totŭ rămâne să fie socotitu mult maĭ josŭ de cătŭ preţulŭ săreĭ din Valachia fiindu din însuşĭ preţulŭ cu 20 parale la sută maĭ josŭ, şi fiindu precumŭ s'aŭ ḑisu şi sarea aceea multŭ maĭ próstă decâtŭ a éstă de aice, şi sporirea de horilcă nu rămâne a să socoti într'altŭ chipu de cătŭ că să dă din insuşĭ acelu analoghisitŭ folosŭ ce'lŭ aŭ aciĭ care aducŭ horilca de peste hotarŭ, spre

vânḑare. Aceste dacă de către înălţimea ta se vorŭ găsi cu cale, vei pune la cale urmarea spre uşurinţa sarcineĭ de greutatea ce are Visteria înălţimeĭ tale, prin care după părinteasca plecare a înălţimeĭ tale bine-voindu, veĭ priimi şi rugămintea nóstră, ca din sporirea ce se va face ocnelorŭ, dar şi din suma ce să va cuprinde avaetulŭ horilcelorŭ, cu sporirea ce să va face să se dea la casa răsurelorŭ la 10 leĭ unulŭ, cu acea de maĭ inainte obicinuinţă a să da ḑăciuiala de rusumaturı, să va adăogi óreşi-care ıratŭ simţitoriŭ şi la casa rĕsureloru.

Am intrat de isnoavă in cercetare şi pentru iraturile caseĭ răsurilor dela ḑiua întăia Iunie, anul curgătoriŭ, şi vedem fără îndoire greutăţĭ neurnite, căcĭ a se întimpina plata lefilorŭ numaĭ cu iratulŭ alcătuitŭ de la aşaḑarea biruluĭ este cu totulŭ peste putinţă şi a să scăde lefele legiuite la aciĭ ce slujescŭ, érăşĭ urmează a să socoti către aciia cu totul neîndemanare, dar fără îndoire şi la săvĕrşărĭ sminteală şi la paza bunelorŭ rânduele scădere saŭ strămutare ; —aceste greutăţĭ neurnite este datorie neapărată a să pune întru socotinţă, dară după tótă chibzuirea ce şi intru acésta s'aŭ făcutŭ de către noĭ, nicĭ-decumŭ numaĭ găsimu altă înlesnire, de câtŭ după nevoinţe şi strămtorire, socotimŭ că nu ar fi cu asuprire a să maĭ spori pentru ajutoriulŭ caseĭ acestia, la slujba desetineĭ câte 5 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătoriŭ, ca să aibă casa răsurelorŭ de la acestŭ rusumatŭ 6 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătoru, cu banulŭ ce l'aŭ avutŭ legiuitŭ de maĭ înainte şi intru acestŭ chipu să alcătuesce ca să fie plata la acestŭ rusumatu de obştie la toţĭ locuitoriĭ ţereĭ câte 30 banĭ de unu stupŭ şi rămătorŭ, din care 24 banĭ aĭ Visterieĭ, şi 6 banĭ aĭ caseĭ răsurelorŭ, şi câte 18 banĭ de unŭ stupŭ şi rămătorŭ. Mazilii şi rup-

taşiĭ întru hotărîrea ponturilorŭ slujbeĭ a fi aceştia întru osebire de ceilalţi locuitorĭ, din care 12 banĭ a Visterieĭ şi 6 banĭ a caseĭ răsurelorŭ, şi fiindu că aceştia adică mazilii şi ruptaşiĭ, după cuprinderea ponturilorŭ dintru învechime, urma obicinuinţă a plătĭ baniĭ desetineĭ sub numire de banĭ vechi şi sporire la 20 banĭ unul, care obicinuinţă pentru Visterie urmeadă unŭ fórte nesocotit folos, éră către dânşiĭ alcătuesce a se face de către slujbaşi catachrisis şi asuprire.

Dacă de către înălţimea ta se va socoti să se rădice această obicinuinţă, remăindŭ ca şi acestia să plătească numaĭ baniĭ drepţĭ câte 18 banĭ de stupŭ şi rămătoriu fără vr'o sporire, acésta numaĭ şi pentru casa răsurelorŭ găsimŭ că póte a se maĭ face ajutoriŭ, iară întru pilda ce Înălţimea Ta singurŭ aĭ datŭ, a scóte din isvodulŭ lefelorŭ 6000 leĭ pe lună, cumŭ s'aŭ ḑisŭ maĭ susŭ; cu luare aminte cercetândŭ noĭ isvodulŭ, şi puindu înainte strâmtoririea şi nevoinţa care urmează, după tóte chibzuirile ce s'aŭ făcutŭ, nicĭ decumŭ nu este chip a urma plata lefelorŭ fără scăderea a unorŭ lefi din isvodŭ, şi fără unŭ puţinu analagonŭ din scăderĭ la unele din lefi. Dreptu aceea, precumŭ s'aŭ socotitŭ a să urma aceste cu alcătuirea lefelorŭ după iraturile ce alcătuesce, să aibă acéstă casă cu sporirile care maĭ susŭ s'aŭ ḑisŭ, veĭ lua Înălţimea ta pliroforie din alăturata socoteală prin care desevârşitŭ să lămuresce, că de la ḑiua întâia a trecuteĭ lunĭ Iunie anulŭ curgătoriŭ, casa răsurilor, şi după sporirile ce se socotescŭ, să maĭ aibă. nu póte a plăti maĭ multŭ lefi de cât . . .leĭ pre lună, şi întru acésta érăşĭ va ave óreşcare, strâmtorire cu pricina, că iraturile ce să socotescu spre adăugire au să urmeze a să strânge pre vremea viitóre, dar întru acésta socotimŭ că lipsa ce să va arata, să va vindeca la împlinirea anuluĭ, cu hotără-

rea acea de maĭ înainte a nu să plăti lefe pre o lună din anul acesta; — aceste suntŭ socotințele nóstre potrivite cu buna voință și părintească plecare a Înălțimeĭ tale, și înscĭințămŭ pre Înălțimea ta. — 1814. Octomb.

(Iscăliți) *Preosfințitulŭ Mitropolitŭ și Boeriĭ toți.*

N. 95, Cartea domnéscă pentru casa răsurelor, dânduse sub epitropia D-sale vel-Logofătŭ de țara de josŭ Grigorașŭ Sturza.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnedeu Domnu țereĭ Moldoveĭ.

Părintésca domnieĭ nóstre priveghere și ingrijire unită cu sufleteasca dorință, urmândŭ și slujindŭ de a pururea, spre indreptarea și buna rânduială a tuturorŭ lucrurilorŭ cuprinsuluĭ acestuĭ pământŭ al Moldoveĭ, atâtŭ de obște câtŭ și in parte, intru acésta luând socotință și pentru casa răsurelorŭ, de unde să impartŭ lefele celorŭ ce suntŭ in totŭ feliulŭ de slujbe, ne-am incredințatŭ că acéstă casă dintru inceputŭ aŭ fostŭ sub epitropia celuĭ după vreme boeriŭ vel-Logofăt de țara de josŭ, éră după acésta din intâmplare deslipindusă, să da la uniĭ și alțiĭ din boeriĭ ceĭ marĭ până ce aŭ ajunsŭ acum instărșitŭ intru ingrijirea Visterieĭ, pricinuindŭ sarcină pre lângă alte multe drepte și legiuite slujbe a le Visterieĭ. Dreptŭ aceea cu cuviință socotindŭ a împlini dreptatea nu-

mitului cinu, (ce este celŭ intăiu in patria acésta), maĭ alesŭ acum cândŭ să află pre urmările celuĭ ispititŭ şi mărturisitŭ, atâtŭ de maĭ inainte câtŭ şi in epohĭ a Domnieĭ nóstre, de barbatŭ imbunătăţitŭ cu dreptate şi plăcute fapte, dar şi sirguitoriŭ fără preget intru datoria sa, atâtŭ către stăpânire, câtŭ şi către patrie, al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ D-luĭ Grigoraş Sturza vel Logofătŭ de ţara de josŭ; étă prin acéstă a nóstră domnéscă ţidulă numim şi rânduimŭ casa răsurelorŭ de astădĭ inainte érăşi sub epitropia D. sale Logofătului de ţara de josŭ, după vechea obicinuinţă cu hotărita şi legiuita leafă câte 1000 leĭ pe lună, pentru ingrijirea şi urmarea slujbeĭ acestia, la care casă să vorŭ aduna de acum inainte toţĭ baniĭ răsurelorŭ, ce să strângŭ din ţară şi din rusumaturĭ după aşadata rânduială, şi érăşi de la acéstă casă se vorŭ impărţĭ şi lefele rânduite, după isvodulŭ cu pecetea domnéscă, urmândŭ dregătoriĭ a triimite şi table, pre fiesce-care ştertŭ la casă, după cum s'aŭ strânsŭ şi baniĭ răsurelorŭ, ca cu acele table şi cu isvodulŭ sub pecetea domnéscă pentru darea lefelorŭ, să pótă alcătui şi a da samă stăpânireĭ epitropia acésta pre fiesce-care an după obiceiu. Poroncim şi D. sale vel-Visternicului, ca trecêndusă ţidula a-

césta in condica Visteriei, să se publicarisască şi cătră dregătorii prin inadinsŭ cărţi domnesci, rânduirea şi aşadarea acésta a casei răsurelor, spre tótă sciinţa şi urmarea.

1814 Decembre 1.

(L. P.)

N. 96. Anafora pentru punerea la cale a neajunsului casei răsurelor până la sfârşitulŭ lunei luĭ Noembre 1814.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnedeu Domnu ţerei Moldovei,

Infăţoşândusă inaintea nóstră anaforaua acésta a D-lorŭ Boerilorŭ rânduiţi spre cercetarea şi nisamulŭ casei răsurelorŭ, şi socótindŭ şi judecândŭ cu tótă luarea aminte cuprinderea ei, găsimŭ întru dréptă socotinţă şi chibdiuire s'aŭ alcătuitŭ atâtŭ iratulŭ casei pe anulŭ viitoriŭ şi inainte, câtŭ şi mijloculŭ implinirei lipsei casei răsurelorŭ după socotéla căutată până la sfârşitulŭ lui Noemb. — Dreptŭ aceea mai intâiŭ intărim şi legiuim aşadarea venitului acestei case de la anulŭ viitoriu şi înainte, spre a se urma nestrămutatŭ cu luare pre lângă altele şi a dăciuelii, din suma vândărei ocnelor, a vămei şi a horilcelorŭ, după alcătuirea ce s'aŭ făcutŭ acum, spre care poroncimŭ domniei vóstre vel-Visternicŭ ca pentru mai

temelnică statornicie și nestrămutare acestei alcătuiri să se facă și osebitŭ hrisovŭ al domniei mele, aseminea și pentru împlinirea lipsei acestei casă a răsurelorŭ, până la sfârșitulŭ trecutei lunî Noemb. De vreme ce după tótă socotința nicî intr'un feliu nu s'aŭ găsitŭ altŭ chipŭ spre vindecarea acésta, de cătŭ mizloculŭ acesta a sporireî goștineî ce s'aŭ obicinuitŭ de o vreme incóce și până acumŭ, a se lua căte 3 parale și 2 banî de tótă óea, peste 4 parale și unŭ banŭ legiuitu a goștineî, care întru strămutarea hotărireî dată prin obșteasca anafora și intărită de Domniea me, în vremea așădăreî biruluî spre a nu se strânge maî multŭ acestŭ sporiŭ a goștinei de câtŭ numaî că neajunsulŭ pomenitŭ al caseî răsurelorŭ să trăgănéză încă de maî înaintea așădăreî biruluî, până ce au agiunsŭ intru ne-iconomie, la socotéla căutată până la sfirșitulŭ trecuteî lunî Noemvre. Hotărim și rânduimŭ ca să se facă împlinirea acestuî sporiŭ numaî odată la goștina viitóre, ce urméză in trimisia luî Aprilŭ, Maiŭ și Iunie a anuluî 1815, spre istovirea acestui neajunsŭ al caseî răsurelor, éră după acésta înainte să contenéscă de vecî implinirea acestuî sporiŭ, rămănăndŭ strângerea goștineî numaî in 4 parale și

un ban după vechiulŭ obiceiŭ, pentru care după istovire, precum să ḑice maĭ susŭ in goştina viitóre, să va intări neaparatŭ şi prin osebitŭ hrisov, al domnieĭ mele cu legăturĭ de blăstăm, mijlocindusă intărirea blăstămuluĭ şi de la Patriarchia Biserniceĭ ceĭ marĭ a Răsărituluĭ, spre necutezarea şi cugetarea împlinireĭ acestuĭ sporiŭ maĭ multŭ nicĭ odinióră, sub nicĭ un feliŭ de cuvântŭ, spre care s'aŭ intăritŭ anaforaua acésta cu insuşi pecetea domnieĭ mele, spre întocmaĭ urmare.

1814 Decemvre 23.

Scarlatŭ Alexandru Calimahŭ Voevod.

(L. P.)

Prea Inalţate Dómne.

Următorĭ fiindŭ luminateĭ poroncĭ cuprinsă prin ţidula insemnată din 16 a acesteĭ lunĭ, ne-amŭ adunatŭ la Visterie, în trebuinţa caseĭ răsurilorŭ, şi cercetândŭ maĭ intâĭ socotéla acesteĭ casă până la sfârşitulŭ trecuteĭ lunĭ Noemb. găsindŭ cu incredinţare, că după tótă iconomia scăderelorŭ ce s'aŭ făcutŭ, atâtŭ de obşte cu analoghie din lefele fiesce căruea, câtŭ şi in parte cu scóterea de istov din isvodŭ a o sumă de lefe, lipsăscŭ încă suma de 9420 leĭ, ce neaparatŭ urméză a să împlini; pentru care punândŭ inainte totŭ feliulŭ de socotinţă şi chibzuinţă intru păḑirea ne împilăriĭ locuitorilorŭ birnicĭ după neputinţa lor, nu s'aŭ găsitŭ altŭ chipŭ spre implinirea acesteĭ lipse, de câtŭ mijloculŭ sporireĭ goştineĭ, ce s'aŭ urmatŭ de la o vreme incóce până acum, câte 3 parale şi 2 banĭ de óie, peste 4

parale şi 1 banŭ legiuitŭ a goştineĭ, care de va fi stăpânésca socotinţă a inălţimeĭ tale, a să urma şi la goştina viitóre ce să strânge in trimisia luĭ April, Maĭ şi Iunie a anuluĭ 1815, apoĭ după socotéla ce am făcutŭ de ceea ce póte prinde sporiulŭ acesta, numaĭ in goştina viitóre, să îmbracă lipsa caseĭ acestia, până la sfârşitul luĭ Noem., pomenită maĭ sus ;-acésta nu intru calcarea saŭ smintirea sfinţenieĭ hotărireĭ date prin Anaforaoa din 15 Maĭ a acestuĭ anŭ (intru alcătuirea aşădăreĭ biruluĭ), spre a conteni strângerea maĭ mult a acestuĭ sporiŭ din goştină, ce numaĭ pentru că neagiungerea caseĭ să trăgănéză incă din vremea de maĭ inainte a aşădăreĭ biruluĭ, şi nu să póte iconomisi niciĭ din iraturile cele alcătuite dela aşeḑarea birului încóce, cum nicĭ din vr'unŭ altŭ chipŭ după tótă socotinţa ce s'aŭ făcutŭ, éră după săvârşirea împlinireĭ acestia, numaĭ odată în goştina viitóre să contenească de vecĭ strângerea acestuĭ sporiŭ, rămănândŭ goştina dréptă câte 4 parale şi un banŭ de tótă óea, care să intemeează mai cu dédinsulŭ prin osăbitŭ luminatŭ hrisovŭ cu legătură de blăstămŭ pentru necutezarea împlinireĭ acestuĭ sporiŭ de goştină de la goştina viitóre şi înainte, bine voindŭ înălţimea Vòstră a mijloci întărirea blestemuluĭ şi de la biserica nóstră cea mare a Răsărituluĭ. Amŭ vădutŭ, amŭ cercetatŭ cu luarea aminte şi alcătuirea iraturilorŭ acesteĭ casă a răsurelorŭ, incepândŭ de la ḑina intâia a acesteĭ lunĭ Decemb. şi împlinindusă la itulŭ luĭ Noemvre 1815. din care ne-amŭ pliroforisitŭ. că neplătindusă numaĭ in Decemvre lefele pământeni ıŭ şi a altora, după cuprinderea pitaculuĭ înălţimeĭ tale ce alcătuescŭ soma de 22,010 leĭ, apoĭ cu iraturile ce s'aŭ alcătuitŭ, să iconomisăscŭ, atâtŭ cusurulŭ luĭ Decemb. ce este neaparatŭ a să plăti, câtŭ şi lefele deplinŭ pre celelalte lunĭ, fără a

maĭ urma lipsa şi pătimirea ce aŭ fostŭ pănă acum, care alcătuire cunoscânduse bine socotită şi chibzuită mărturisimŭ şi întru acésta, părintésca inălţimeĭ tale ingrijire şi iconomie, urmândŭ a se statornicĭ iraturile socotite ale acesteĭ case atâtŭ pe anulŭ viitorŭ câtu şi inainte; şi fiindŭ că intru acestŭ iratŭ să cuprinde şi ḑăciuéla ce acumŭ din nou s'aŭ rânduitŭ a să lua la acéstă casă, din vânḑarea ocnelorŭ şi a venituluĭ horilceĭ ce trece de peste hotarŭ în Moldova, să va legiui prin luminatŭ hrisovŭ a se lua de apururea acéstă ḑăciuélă la casa răsurelorŭ, fiindŭ sciutŭ înălţimeĭ tale, că întru socotinţa îndoireĭ preţuluĭ săreĭ şi venituluĭ horilceĭ de la anulŭ viitorŭ pentru strâmtorirea şi nedestoinicia întimpinăreĭ cheltueleĭ umuruluĭ domnieĭ, s'aŭ cuprinsŭ şi iconomia neagiunsuluĭ caseĭ răsurelorŭ, pentru care înălţimea Vóstră, întru păzirea şi iubirea dreptăţeĭ, rânduesce ḑăciuéla la casa răsurelorŭ atâtŭ dintrn amândoue aceste slujbe, câtŭ şi ḑăciuéla ce s'aŭ obicinuitŭ a se lua de către Camara domnéscă din vamă, şi însciinţămŭ, atârnândŭ tótă hotărirea la inalta inţelepciune a inălţimeĭ tale. 1814 Decemb. 15

Pre plecate slugĭ.

Iordachi Canta Logofătŭ. Constantin Balşŭ Logofătŭ. Grigoraşŭ Sturza Logofătŭ. Sandu Sturza Visternicŭ. Iordachi Rosetŭ Vist.

N. 97. Carte domnéscă ce s'aŭ datŭ Caminariuluĭ Ciurea pentru lucrarea huscăĭ, a deschide fabrică.—1815

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Fiindŭ că hrisovulŭ pentru fabrica de huscă, ce s'aŭ hotăritŭ a se face aice în

Moldova, care s'aŭ afierositŭ casei Doftorilor se cuprinde, că compania ce aŭ luatŭ asupră[1] acéstă fabrică să alcătuească fabrica la locul ce vorŭ afla maĭ de îndemănare prin învoire şi cu stăpânulŭ moşieĭ, şi fiindŭ că de cătră D-lorŭ boeriĭ epitropĭ aĭ caseĭ doftorilorŭ, ni s'aŭ făcutŭ arătare, că compania ce are asupră-ĭ fabrica, cercândŭ fântânile cu slatină, aŭ aflatŭ doue fântânĭ cu slatină pre moşia Mănăstireĭ Râsca, una la Tărḑăĭ lăngă moşia ce să ḑice Slâtióra, şi alta maĭ în munţĭ la un loc ce se numesce Lipoveniĭ, care făcândule cercare s'aŭ aflatŭ bune şi loculŭ îndemănaticŭ pentru fabrică, cu pădure îndestulă pentru trebuinţa fabriceĭ; după care aŭ şi făcutŭ aşaḑare cu mănăstirea, fiindŭ cu priimirea preosfinţituluĭ Mitropolitŭ, hotărindusă a se face fabrică la acelaşŭ locŭ pe moşia mănăstireĭ Râşca.

Dreptŭ aceea prin cartea acésta a domnieĭ mele, imputernicim pre D-luĭ Căminarĭulŭ Theodorachi Ciurea, ce este din partea companieĭ acestia, asupra alcătuireĭ fabriceĭ, ca în loculŭ aratatŭ unde aŭ aflatŭ fântânile cu slatină, după învoirea cu mănăstirea, să facă fabrică în cuviinciósa rânduélă, iar intru neîndestularea apeĭ de la acele fântânĭ, póte a deschide şi altele saŭ a trage apă la fabrică, de unde va afla chipŭ maĭ îndemanaticŭ,

fiindŭ supusă fabrica la învoirea cu stăpânii de moşie, numaĭ pentru loculŭ unde să va aşaḑa fabrica şi pentru lemnele trebuinciósă la fabrică; pentru care poroncimŭ şi Domniilor Vóstre dregătorĭ aĭ ţinutuluĭ, ca D-sale Caminaruluĭ Theodorachi Ciurea, spre alcătuirea acesteĭ fabrice, să'ĭ daţĭ trebuinciosul ajutoriŭ, pentru ca să pótă statornici fabrica fără vr'o improtivire de către cineva, ca o lucrare ce s'aŭ alcătuitŭ să fie spre folosulŭ de obştie. 1815 Ianuar 18.

Vel-Visternicŭ (L. P.)

N. 98. Hrisovŭ pentru îndoirea preţuluĭ săreĭ şi a horilcei ce s'aŭ datŭ caseĭ răsurelorŭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţereĭ Moldoveĭ.

Prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ să face cunoscutŭ, că intru obştéscă socotinţă şi hotărire de a se spori preţulŭ săreĭ şi a avaetuluĭ horilceĭ ce trece de preste hotarŭ în Moldova, cu îndoirea de aceea ce până acumŭ aŭ urmatŭ, spre óreşĭ care ajutoriŭ a intimpinăreĭ cheltuelelorŭ următóre, atâtŭ a Visterieĭ câtŭ şi a Cămăreĭ domneşti, s'aŭ socotitŭ, ca dintru acéstă sporire să aibă impărtăşire şi casa răsurelorŭ de unde să impartŭ lefile, care érăşĭ dintru împuţinarea iraturilortŭ să află întru ne destoinicie a in-

timpinărilorŭ lefilorŭ celorŭ neaparate, hotărindusă că atâtŭ din ocnă câtŭ şi din venitul horilceĭ, aseminea şi din vamă pe suma vânḑăreĭ, sa să dea ḑăciuélă la casa răsurilórŭ pre fiesce-care anŭ, urmândŭ ḑăciueala acésta, iratŭ nesmintitŭ alŭ acesteĭ case, precum prin anaforaua obştéscă, întărită de domnia me din 23 Decemb. a anuluĭ 1814 anume se arată; după care de la ḑiua întăiea a luneĭ aceştiea ghenarŭ, s'aŭ şi pusŭ în lucrare, atâtŭ vânḑarea săreĭ cu 5 leĭ suta de ocă, şi a venituluĭ horilceĭ câte 3 leĭ de tótă vadra, câtŭ şi darea ḑăciueliĭ maĭ sus pomenită la casa răsurelorŭ. Dreptŭ aceea întărimu şi legiuimŭ iratulŭ acesta alcătuitŭ al caseĭ răsurelorŭ, a lua ḑăciuéla atâtŭ din ocnă i din venitulŭ horilceĭ, câtŭ şi din vamă pre fiesce care anŭ, orĭ în vânḑare de vorŭ fi slujbele aceste, saŭ în credinţă, spre care ca să se păzască întocmaĭ de apururе urmare fără strămutare saŭ scădere, s'aŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu a nóstră domnéscă iscălitură şi pecete. S'aŭ scrisŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşulŭ Iaşiĭ întru a doua Domnie a nóstră la Moldova, în anul al treilea.—1815 Ghenarŭ 30.

Scarlatŭ Alexandru Calimah Voevodŭ.

(L. P.)

N. 99, Firman ce s'au trimes Măriei Sale Scarlatŭ Calimahŭ Voevodŭ la anulŭ 1815 şi s'aŭ cetitŭ marţi 27 în ḑiua de duminică.

Intăiule între Domniĭ neamuluĭ luĭ Mesia, Fiiule al Domnuluĭ Calimah Scarlatŭ, cela ce acum eştĭ Domŭ Moldoveĭ, sfârşiturile tale să să încheie cu bine.

Prin acéstă a noastră împărătéscă poroncă, facemŭ sciutŭ că Tu, pomenitule domnŭ, hrănindute întru facerele de bine a vecinicei nóstre pre puternice impărăţiĭ, slugă şi fiiŭ adevaratŭ, cu fapta făcândute a slugeĭ nóstre tatăluĭ tău, din tânăra vrâsta ta, tóte lucrările şi faptele tale le-aĭ arătatŭ alcătuite cu bunulŭ sfatŭ al impărăţieĭ mele, şi te aĭ sirguitŭ îmblând cu plăcere pre calea credinţeĭ, încâtŭ şi întru slujba ce ţi-aŭ fostŭ maĭ înainte încredinţată a Dragomanieĭ impărătesculuĭ nostru Divanŭ, cândŭ aĭ avutŭ întru cunoscinţă acele negrăite şi tainice lucrărĭ a împărăţieĭ nóstre, ca prin mehenghiŭ s'aŭ ispititŭ credinciósele şi dreptele tale fapte, dar şi din vremea ce aĭ fost alesŭ din ceĭ asemenea şi de o stare cu tine, şi aşadarŭ la domnia moscenitóreĭ nóstre eparhie a Moldovei, după bogata nóstră milă, cu firésca ta înţelegere şi dréptă credinţă, bine alcătuindŭ pricinele supuşilorŭ nostri, spre îndreptarea şi statornicirea ţăreĭ, umbreştĭ pe locuitoriĭ eĭ împlinindŭ încă şi cu fapta inaltele nóstre impărăteştĭ poroncĭ, cu triimiterea la impărăteştele cetăţĭ cele de trebuinţă cherestele şi lucrătorĭ spre facerea lorŭ, éră la fericita nóstră cetate oĭ şi totŭ feliulŭ de hrănitóre zaherele, şi în sfărşitŭ câte pricinĭ atârnă de a ta ocârmuire şi câte altele deosebitŭ

ţi s'aŭ încredinţatŭ, cu râvna înţelepteĭ tale iconomiĭ, tóte după plăcere le săvărşeştĭ. Acéstă dar ata întru priinţă şi mulţămire aratată sirguinţă şi credinţă, neascunḑindusă de cunoscinţa impărăţieĭ nóstre, şi plăcute fiindune tóte cele pănă *acum* bune şi credinciósele slujbele tale, laudă îţĭ facem, dânduţi de acum putere slobodă spre îndreptarea lucrurilorŭ de acolo, (şi să te videm) pre care trimeţinduţi acésta cu dinadinsulŭ a nóstră volnică inaltă poroncă, de sloboḑenia stăpănireĭ tale, împărăteşte îţĭ poroncim ca şi de acum înainte şi după netăgăduita ta datorie şi după sloboḑenia stăpănireĭ ce ţi se dă întru dreptate, să te sileştĭ întru unirea impărăteştiĭ nóstre bune-voinţi şi a impregiurărilorŭ, ca să aducĭ pământulŭ în bună stare, umbrindŭ pre locuitorĭ şi în vreme îngrijindute pentru lucrătoriĭ trebuincioşĭ, chereste le şi care şi celealte următóre, la impărăteştele nóstre cetăţĭ, ca să se trimită la aciĭ ce li s'aŭ încredinţatŭ facerea lorŭ, să te sirgueştĭ ca să întimpinĭ tóte câte să cerŭ spre maĭ grabnică a lorŭ săvărşire, precum şi ca să triimiţĭ în vreme la împărătésca nóstră cetate oile trebuinciόse şi alte zaherele; éră maĭ întăĭ de tóte să cauţĭ cu iubire pre aciĭ câţĭ din boeriĭ pământeştĭ şi din ceilalţĭ locuitorĭ, urmândŭ datorieĭ lorŭ întru supunerea voinţeĭ tale, cătră împlinirea impărăteştelorŭ nóstre poroncĭ să vor sirguĭ spre lucrarea lorŭ, precum şi pre ceĭ ce vorŭ păşĭ improtivă să'ĭ aduceţĭ la cunoscinţă şi să'ĭ pedepsiţĭ urmândŭ fiesce-căruie răsplătirea neascultăreĭ, şi aşa implinindŭ înalta poroncă să te nevoeştĭ a aduce în stare pre locuitorĭ, ca să pótă fi rugătorĭ pentru noĭ. — Dreptŭ aceea întru

hrana bunei cugetări pentru tine împărăteşte îţi scriemŭ pentru căte pănă acum împărăteşti ceriri cu bună plăcere aĭ săvărşitŭ, ca şi de acumŭ asemenea îngrijândute să adaogi către cele de maĭ înainte slujbe a tale altele asemine. Aceste darŭ bine înţelegândule şi ca cela ce aĭ acum slobodă putere ca un credinciosŭ şi dreptŭ, sileştete încă maĭ multŭ de acum înainte, prin înţeleptele tale, precum am dişŭ, slujbe şi credinciόse fapte, a cresce a nόstră către tine singură stăpânitόre iubire, depărtândute de totŭ ori ce este improtiva acestora ; aceste le cunόsce şi te nădăjduesce în sfântulŭ nostru semnŭ.

S'aŭ datŭ la mijloculŭ luminei Rebâulŭ-Ahir la anulŭ 1230.

---

105. Anaforaua Boerilorn pentru 36000 podele ce aŭ găsitŭ cu cale D-luĭ Vornicului Şarbanŭ Negelŭ să cumpere pentru facerea podurilorŭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ.

Infăţoşindusă anaforaua acéste a Preosfinţitului Mitropolitŭ şi a cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ noştri Boeri, şi vădindŭ şi socotindŭ cuprinderea eĭ, găsimŭ cu cuviinţă schepsis şi chibzuinţa făcută de către D-lorŭ pentru buna orănduealǎ şi facerea podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, şi aşa rănduimŭ, maĭ întăiŭ să se întăreascǎ anaforaua D. sale biv vel Vornicŭ Şarbanŭ Negelŭ, epitropulu podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, de urmare şi cuviinciosulŭ nisamŭ întru ţinerea lorŭ, cu aşadare şi a negu-

ţitorilorŭ casierĭ cea de cătră breasla neguţitorească, din poronca nóstră să vorŭ alege, statornicindusă tóte acelea cuprinse prin acea anafora şi cu însuşĭ domnesculŭ nostru hrisovŭ, pentru nestrămutata şi de apururea urmare întocmaĭ; éră după acésta pentru banii trebuincioşĭ spre cumparatulŭ a 36,000 podele cuviinciósе, facereĭ a 600 stănjini domnescĭ pe la locurile cele maĭ de trebuinţe, care adunarea D-lorŭ Boerilorŭ, aŭ socotitŭ aĭ plătĭ tóte stările locuitoare din oraşulŭ Iassĭ;—să vor face poroncele cuviinciόse cătră Hatmanulŭ şi D-luĭ vel Aga spre urmarea catagrafieĭ aflăreĭ tuturorŭ celorŭ sălăşluiţĭ prin uliţile şi mahalalele oraşuluĭ Iassĭ, de tóte stările, ca după săvărsirea aceleĭ catagrafii întru de isnoavă schepsis ce are să să facă, să să hotărască şi chipulŭ împlinireĭ baniloru cumpărătureĭ de 36,000 podele, care străngere odată numaĭ are să fie şi nu maĭ multŭ. de vreme ce cusurulŭ podurilorŭ să vorŭ face din podele vechi, êră meremetulŭ şi ţinerea tuturoru podurilorŭ pre anii viitorĭ să va întimpina din iratulŭ ce cu hrisovŭ Domnescu are casa podurilorŭ; într'acestaşĭ chipŭ alcătuindusă lucrarea, s'aŭ întăritŭ anaforaua acésta cu însuşĭ a nóstră Domnéscă Pecete. (L. P.) 1815 Octomb. 18.

Prea Înalţate Dόmne.

Din luminată poronca Înălţimeĭ tale adunăndune la Sfânta Mitropolie, amŭ luatŭ sama socotinţeĭ făcute cătră Înălţimea ta înscrisŭ, prin anafora de cătră D-luĭ Vornicul Şarbanŭ Negel, epitropulŭ poduriloru oraşuluĭ Iassĭ, şi întru tóte s'aŭ cunoscutŭ urmată cu totă rănduеala pentru folosulŭ şi odihna de obştie, pentru care de cătră noĭ aşa

să socotesce că întru tóte să se întărească acea anafora şi spre vecinică şi întocmaĭ urmare cu nestrămutare să să facă şi hrisovulŭ Înălţimeĭ tale; earŭ pentru înlesnirea de a să cumpara 36,000 podele spre facerea a 3,600, stănjinĭ podu noŭ, din 6000 stănjinĭ ce suntŭ tóte uliţile, care neaparatŭ trebuescŭ maĭ ingrabă a să face pre acele locurĭ ce suntŭ cu totulŭ putrede, şi prelungire nu értă a să face, fiindu-că casa podurilorŭ chipŭ nu are; de cătră noĭ aşa s'aŭ găsitu cu cale, ca atâtŭ din partea Hătmănieĭ câtŭ şi din partea Agieĭ împreună cu omulŭ D. sale epitropului podurilorŭ, să se rânducască vredniciĭ óminĭ ca să se facă o catagrafie de tóte stările şi locuitoriĭ oraşuluĭ Iassĭ, atâtŭ acelorŭ ce suntŭ la uliţĭ i la dosurĭ, câtu şi acelorŭ ce locuescŭ la mahalale, fără deosebire de orĭ-ce nume saŭ stare de orăşânĭ, căcĭ metahirisindŭ vr'unŭ vicleşugŭ însuşĭ aciĭ rânduiţĭ, să fie în respundere în loculŭ acelorŭ doşiţĭ, care catagrafie aducânduo D-luĭ epitropulŭ podurilorŭ, vomŭ face atuncea schepsis câţĭ bani trebuescu la cumpararea someĭ podelelorŭ şi câte câtŭ să dea fie-sce-care stare şi locuitoriu, şi făcândusă acele podurĭ cu podele maĭ susŭ ḑise din noŭ, apoĭ cu podelele acele vechĭ să potŭ meremetisi şi cele-alte podurĭ fórte bine şi în urmă cu baniĭ câţĭ să vorŭ strânge pre fieste care au la casa podurilor din iraturile cele după hrisov, să vorŭ pute ţine podurile în starea cea maĭ bună in fie-sce-care vreme, precumu ne amŭ încredinţatu de la însuşĭ D-lui Vorniculŭ Şarbanŭ, epitropulŭ podurilorŭ fără să maĭ fie trebuinţă a se maĭ face aseminea sinisfora de dare niciĭ odinióră;—nu lipşimŭ a ḑice şi pentru locuitoriĭ mahalalelorŭ, că niciĭ iĭ nu potŭ să se depărteze din acéstă socotinţă, a nu da analoghiea ce va ajunge, ca

uniĭ ce şi iĭ să folosescŭ cu cumpararea lucrurilorŭ ce vin în oraşŭ, şi maĭ alesŭ că tóţĭ aciia ce vinŭ la tărgŭ orĭ cu ce lucru, întăiŭ iĭ să folosescŭ, mahalagiiĭ, ca uniĭ ce trecerea lorŭ li este prin mahala, şi îşĭ facŭ şi interesurile lor cu ceea ce aŭ de vănḑare, aducăndŭ la tărgu, avăndŭ şi iĭ locuitoriĭ mahalalelorŭ crăcime şi dughene din acărora venitŭ să folosescŭ. Deosebitŭ şi pentru neguţitoriĭ casierĭ, să să facă o ţidulă cătră toţĭ neguţitoriĭ oraşuluĭ şi însuşi iĭ să'şi alégă doĭ casierĭ pre care iĭ vorŭ socoti vrednicĭ şi cinstiţĭ care să păzască întocmaĭ, pre cumŭ la anaforaua D. sale epitropuluĭ podurilor se arată, şi pentru care nu lipsimŭ a înşciinţa. 1815 Septemb. 24.

Al Înălţimei Tale, Smeritu Rugătoriu

Veniamin Mitropolitu Moldoveĭ.

Plecate Slugĭ

Constantinŭ Balşŭ Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Grigorasŭ Sturza vel-Logofătŭ, Constantinŭ Balşŭ .vel-Logofătŭ, Dimitrie Sturza Logofătŭ, Manolachi Dimachi Vornicŭ, Dimitrie Raletŭ vel Vornic, Neculaĭ Strătulat vel-Vornicŭ.

N 106. Ţidulă Domnească cătră Hătmănia şi Agia, pentru facerea catagrafieĭ tuturorŭ stărilorŭ afară de Boerĭ, spre rănduirea împlinirebanilorŭ la facerea podurilorŭ din aceste 36000 podele, ce aŭ să se cumpere, fiindŭ Hatmanŭ D-luĭ Constantin Paladi, éră Agă D-luĭ Nicolaĭ Rosetŭ.

NOI SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ.

Intru socotinţa şi chibzuirea cuviinciósă a nisamuluĭ podurilorŭ oraşuluĭ Iassĭ, prin

obșteasca adunare a D-loră Boerilorŭ și anaforaua cea cătră noĭ a acestei adunărĭ. pre lăngă alte bune și plăcute alcătuirĭ cătră acestu nisamŭ, găsimu de cuviință și facerea din noŭ a podurilorŭ celorŭ maĭ trebuincióse din orașŭ, precumŭ și prin facerea celorŭ-alte cu podele vechĭ, ca întru întemeerea facerei tuturorŭ podurilorŭ din orașŭ să urmeze odihnă și mulțemire obștieĭ, spre care întrebuințare pentru nedestoinicia caseĭ poduriloru cu iraturile sale, s'aŭ socotitŭ și s'aŭ hotăritu ca cu obștească sinisfora a tuturorŭ stărilorŭ locuite întru acestŭ orașŭ să se urmeze cu cumparatulŭ a 36,000, podele trebuincióse, neaparatŭ, spre facerea poduriloru celorŭ din noŭ. Așa dar maĭ întăiŭ trebuindŭ a să face catagrafie de totŭ numerulŭ lăcuitŭ în Iassĭ, cu aratare de starea fie-sce căruia, măna întăia, a doua, a treia, și a patra, creștinĭ, armeni, jidovĭ și de la ori-ce lege, raele șĭ sudițĭ; cu osebire arătarea sudiților a ori și a căreĭ stăpănirĭ, afară de Boerĭ, a cărora și numerulŭ și starea este sciută Visterieĭ, ca după acea catagrafie să se facă și îmbracarea banilorŭ trebuincioșĭ spre cumpărătórea someĭ de 36,000 podele, cu drépta cumpănire după stărĭ și în urma împlinireĭ. Urmăndŭ acésta numaĭ odată acumŭ și nu maĭ multŭ, pentru ca în urmă după vreme

tótă întrebuințarea podurilorŭ este însărcinată asupra caseĭ, ca să se facă din iraturile sale; dreptu aceea catagrafia mahalalelorŭ ce suntŭ supuse Hătmănieĭ, o însărcinămu D. sale, (éră la țidula Agieĭ s'aŭ ḑisŭ catagrafia ulițelorŭ ce suntŭ supuse Agieĭ,) spre care să rănduește îndată, (la Hătmănie s'aŭ ḑișŭ), pre vel-Căpitanŭ de Leficiĭ și pe Porușniculŭ, (éră la Agie s'aŭ ḑisŭ) pre Polcovnicu și pre bașŭ Ceausŭ agescŭ, ca împreună cu vătăjăiĭ ce suntŭ prin mahalale, (éră la Agie), a ulițelorŭ se urmeză cu tótă silința și credința unde unŭ omŭ să nu rămăe nescris și nedositŭ, căcĭ după cercarea ce are să se facă prin înadinșĭ ómenĭ a Curțiĭ, nu numaĭ că analogosul acelorŭ dosițĭ, sau neaflațĭ ilŭ vorŭ plăti zapciĭ pomenițĭ maĭ susŭ, dară vorŭ lua și certare pentru neurmarea poronciĭ; —și dar începăndusă îndată catagrafia, să fie îngrijirea D. sale a să săvărși cătu de curăndu, fiindu trebuincíósă să fie la facerea catagrafieĭ și omulŭ caseĭ podurilorŭ.— 1815. Octomb. 18. (L. P.)

N. 107. Hrisov dom. pentru oprirea uneĭ parale la slujba Vădrărituluĭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAHŬ VOEVOD·

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Țereĭ Moldoveĭ.

Stăpăneasca și părinteasca nóstră îngrijire întru ighemoniceasca datorie, fiindu fără

pregetŭ cătră tóte bunele alcătuirĭ şi uşurinţa ţereĭ, de cătră nedreptele împlinirĭ cele după vreme şi întâmplărĭ întrebuinţate întru lucrare, pe lăngă altele cele ce din ceasulŭ încredinţăreĭ nouă a acesteĭ ţeri cu milostivire, amŭ rădicatu şi amŭ îndreptatu, luăndŭ în socotinţă şi pentru sporiulŭ ce s'aŭ fostŭ începutŭ a se lua la slujba vădrăritululĭ, căte una para de tótă vadra, peste treĭ parale si unŭ banu, legiuitŭ a vădrărituluĭ cu banulŭ mileĭ ca, adică acéstă luare de sporiŭ, fiindu nu numaĭ, neobicinuitu, da opritŭ din învechime a nu să urma, de cuviinţă este a se rădica cu totulŭ; aşa dar din poronca nóstră, urmăndusă obştească adunare şi schepsis întru acésta, prin anaforaua ce facŭ cătră noĭ D-lor Boeriĭ din 20 a trecuteĭ lunĭ Iulie, găsindusă cu cuviinţă că nu mai în vădrăritulŭ anuluĭ următoriŭ să se străngă sporiulŭ aceleĭ parale pentru lipsa Caseĭ răsurilorŭ, după sama ce s'aŭ căutatŭ, negăsindusă chipŭ spre împlinirea aceleĭ lipsă, ne amŭ unitŭ cu socotinţa D-lor sale, întărindusă acea anafora spre urmarea străngereĭ acestuĭ sporiŭ numaĭ în vădrăritulŭ anului următoriu şi nu maĭ multŭ, precumŭ prin acea anafora pe largŭ se arată;-dar pentru maĭ cu dinadinsulŭ temeiŭ a acesteĭ conteniri, étă prin acestu alŭ nostru Domnescu hrisovu, hotă-

rimŭ, ca de astădĭ înainte şi în veci strângerea sporiuluĭ acesteĭ parale la vădrăritŭ să nu se maĭ urmeze, rămânândŭ baniĭ vădrărituluĭ în drépta vechea obicinuinţă şi legiuirea lorŭ căte treĭ parale şi unŭ banu de vadră, şi banulŭ mileĭ pentru toţĭ aciia ce suntŭ supuşĭ a plăti vădrăritu. fără sporire de unŭ banu macar maĭ multu, sub nicĭ unŭ feliŭ de cuvântŭ saŭ întâmplare, spre care să întăresce hrisovulŭ cu însuşi a nóstră iscălitură şi pecete; întru credinţa şi a cinstiţilorŭ nostri veliţĭ Boerĭ ce mai josu suntŭ iscăliţi, rănduindu ca pentru tótă necutezarea ce după vreme a smintirei acestei hotăriri şi legiuiri de veciu, a baniloru vădrărituluĭ, în trei parale, şi unu banu de vadră, după vechea obicĭnuinţă. Să se lege hrisovul acesta şi cu blăstăm de cătră Preosfinţitul Mitropolitŭ şi Episcopiĭ ţerei ai căriea întărire va urma şi biserica nóstră cea mare a Răsăritului, şi atâtu hrisovulu cu legătura blestemului maĭ susu pomenitu, cum şi întăritura acestuĭ blăstămu, ce urmează a veni de la prea sântul Patriarchu a tótă lumea, vor sta pastrate la sf. Mitropolie a ţereĭ întru totdéuna.

1815 Noemvrie 1.

Noi Scarlatu Alecsandru Calimachŭ Voevodŭ.

(L. P.)

No. 108. Arzulŭ ce s'au făcutu către pre Măritul Viziriu.

Prea înalţate, prea milostive şi al nostru multu făcătoriu de bine stăpânu, Epitropu al pre putern̆iceĭ şi hrănitórei nóstre impĕrăţii, cu lacrimí alergămu noi pre plecatele slugĭ: Mitropolitulŭ, Episcopiĭ, Archimandriţiĭ şi Egumeniĭ Mănăstiriloru celoru de locu şi celor străine a sântului Mormântu, a Sinaiuluĭ, a Sfetagoreĭ şi a Antiohiei, i boeriĭ marĭ şi mici, şi de tótă starea, credincioasă raea, care locuim în Memlechetul Moldovei. Prin alu nostru prea plecatu Magzaru, glasurí de rugăciune dintru adâncul inimei întindem către sfântul Dumnedeu, ca să inalţă braţulu celu puternicu al pre bunului nostru Impĕratu, să supue sub piciórele lui pre totu vraşmaşulu şi improtivnicul şi să dăruéscă putere înaltului Dovletu şi milostivului nostru stăpânu, viaţă îndelungată şi slavă nesfârşită.—Părinţiĭ şi strămoşii noştri din nenumeraţi ani, şi noi după urmarea necontenitŭ hrănindune cu milele pre puterniculuĭ şi iubitoriuluĭ de ómeni Imparatu alu nostru, amu fostu de apururea slugi şi raele pre credincióse, şi cu tóte păgubirele şi stricăciunele sau stăngele, cé amu suferitŭ după vreme intru imprejurări de resbóie perdătóre, călcăndune de némuri protivnice, nici odată din supunerea nóstră nu am slăbitu nici ne-amu abătutu, dar nici socotinţe streine sau neasamanate cu ale luminaţiloru noştriĭ domni nu am cugetatu, am păzitu adevĕrată dreptate şi sadacatu şi cu răvnă ferbinte am slujitu la impărătescele inaltele poronci, mărturisimu dar milele pre puterniculuĭ nostru imparatu, nu ascundemu facerele de bine, propoveduimu dăruirea pădirei vechelor nóstre obiceiuri şi urmarea aşedământului legei şi a credinţei nóstre. Pre bunulu Dumnedeu earăşi ne-au dăruitu noă vé-

-culu acelu de auru cu dulcea stăpânire a hrănitórei nóstre împărăţii, dar pentru că am vĕḑutu cum că moşiele hranei nóstre au remasu in partea de peste Prutu, amu năḑuitu mai inainte la Domnulu nostru, carele din strămoşasca moscenire este credinciósă slugă a impărăţiei, l'amu rugatu de obşte şi cu deadinsul a mijloci la mila luminaţiloru nostri Domni să se indure spre noi, ca prin puterniculu Başŭ, să lucreḑie ca să putemu stăpâni acele strămoşesci moşii, aducându hrana vieţii nóstre de acolo, şi hrănindune aice sub umbrirea şi vieţuitórea roă a sântului Dovletu. petrecându viaţa părinţiloru şi a strămoşilor nostri. Fără de nădejde am văḑutŭ porunca Domnului nostru, că această voe nu ni să dă, ce încă din impotrivă, ne îndatoria din poroncă, a vinde tóte cele de peste Prutŭ moşii şi a ne desface cu totulŭ de dânsele în vremea vadelei. Tótă poronca prea înalţatului Dovletu şi a rânduitului nostru Domnu este la noi pravelă necalcată, şi ca nisce slugi credinciόse, pre plecaţii supuşi impilându grumaḑulu supunerei, nu avem nimica a ḑice improtivă. Cunoscându însă milostivirea prea bunului nostru imparatu, după asămănarea Dumneḑeului cerescu, îndrăsnimŭ către pământesculu nostru Dumneḑeu, şi către tine prea milostivulua, şi noă multu făcătoriu de bine stăpânu a înfăţoşa cu lacrimi din sufletu, stăngerea şi perderea, ce ne să pricinuesce dintru acésta la atâtea familii, la atâtea suflete, la atâtea neamuri şi la atâtea locaşuri a credinţei nóstre, care au acolo moşii, vacufuri strămoşeşti şi vecinice, cea mai întâiu desevârşită cădere şi struncinare socotindu a ne lipsi de pământul strămosescu şi a nu trăi sub umbrirea vieţuitoriului Dovletu, de vreme ce suntem frământătură hrănită de la strămoşi, cu milele prea puternicului nostru impăratu şi a milostiviloru nostri stăpâni.

Din aceste moşii ale nóstre, este hrana nóstră, acolo este câmpul semănăturiloru nóstre, acolo este câmpul hraneĭ dobitócelor noastre, în partea acésta a ţereĭ, cei mai mulţi nu avem fără numai părintesci şi strămoşesci ḑidirĭ ale caselor nóstre, şi lacaşurile credinţeĭ nóstre, a cărora fiinţă şi statornicie erau aceste moşii, vacufuri,a câmpului acestuia. De ne vom lipsi de dânsele, urmează a se pustii atâtea locaşurĭ ale legeĭ nóstre, şi a se stânge atâtea familii credinciόse din neamu, în neamu, acărora nădejdea vieţuirei de acolo era, nicĭ avemu la cine le vinde, pentru că toţi credincioşi, raele ale vechelor hanidanii a Moldovei, au năḑuitu şi au remasu precum strămoşii noştri, sub umbrirea pre puternicului Dovletu (a căruia slavă să fie vecinică). Alegemu maĭ vârtosu nenorocirea de câtu departarea de patrie şi abaterea de credinţă. Lipsirea acéstă a moşieloru nu este numai nenorocire, ce şi strâmtorire a insuşi vieţei nóstre, lipsindune de hrana cea de tóte ḑilele, pre care o cerem de la pre bunul nostru imparatu, prin mijlocirea ta, pre inalţate stăpânu, strigămŭ cu lacrimĭ, indurăte, spre viaţa nóstră, mijlocesce şi dăne nouă pânea cea de tóte ḑilele, prin stăpânirea strămoşesceloru nóstre moşii, de la care aducemu zaherelele hranei nóstre. Vom aduce de acolo zaherele, nu vomu da, căci cii de acolo nu au aice de cât pănă la 4 sau 5 cinci moşii dintru acele mai mici. Să nu vedem aceea ce din veacŭ nu am văḑutu, adică pustiirea locaşuriloru credinţei nóstre, lipsa hranei nevinovaţilor nostrii fii. Milostiveştete spre lacrimile acelora, şi după chipurile cu care stăpânim moşiele din cordunulu nemţescu, să stăpânimu şi pre aceste. Cu plăngere ne rugămu milostivule alu nostru stăpânu, milostiveştete a mijloci, ca să dobândească priimire şi milostivnica ascultare

ţrea plecatul nostru magzar, prin care ceremu indurare şi milă întru numele lui Dumneḑeu, de la pre bunulu nostru imparatu şi de la luminaţii noştri domni.

Toţĭ boeriĭ iscăliţĭ.

No. 110. Anaforaua Boeriloru pentru banii ce s'au socotitŭ a se strânge de la neguţitori in trebuinţa lazareturilor până la sfârsitul lui Decemb. 1815.

NOĬ SCARLATŬ ALEX. CALIMAHŬ VVD,

Cu mila lui Dumneḑeu Domnŭ Ţerei Moldoveĭ.

Infăţoşândusă acéstă a două obşteascä anafora, în madeaua bólei ciumei, şi din cuprinderea eĭ cunoscândŭ cu cuviinţă, socotinţa D-lor sale boerilor, spre a da si tagma neguţitorească sălăsluiţi aice în Iaşi, crestinĭ armenĭ, jidovĭ, raele şi sudiţi, analogonu ce s'aŭ urmatŭ în anulu trecutu, pentru lazareturile păzei bóleĭ ciumei pe treĭ luni: Octomb. Noem. şi Decem. afară de analogonul ce au datŭ tagma boerească, pre celelalte de mai înainte trei luni, ca pentru unŭ lucru ce slujesce spre apararea obştieĭ de foculu acesta, rânduimu strângerea acestoru banĭ, prin mijlocirea Visteriei de la tótă obştia neguţitoréscă din oraşulŭ Iaşii, întocma după isvodulŭ şi rândueala anului trecutŭ, spre care urmează intărirea anaforaleĭ cu insuşĭ a nóstră domnească pecete.

Vel-visternicŭ. (L. P.) *1815 Decemb. 20.*

Prea Inalțate Dómne.

Intru necontenirea bólei ciumeĭ ce s'aŭ începutŭ de la Galațĭ, în cuprinsulŭ acestuĭ pământŭ, şi întâmplătórea lățire a acesteĭ bóle, şi la Tecuciŭ, Fălciiŭ şi Bacăŭ, neputânduså întimpina lefele şi cheltuelele următóre, spre ținerea lazareturilorŭ şi a străjilorŭ, alcătuite pentru paza cuviinciósă a acesteĭ bóle, numaĭ cu suma ce tagma boerésca aŭ datŭ întru acésta, cu analogonŭ după trepte fisce-care, precum prin plecata nóstră anafora din 20 a trecuteĭ lunĭ septemb. anume se arată, ne-amu adunatŭ de isnóvă la Visterie, pentru schepsisulŭ cuviinciosŭ şi a întâmplăreĭ cusuruluĭ banilorŭ trebuincioşĭ, spre ținerea acestorŭ lazareturĭ şi străjĭ, până la sfârşitulŭ viitóreĭ lunĭ Decemb. pe cândŭ nădăjduim în mila luĭ Dumneḑeŭ, că cu frigulŭ erneĭ să contenéscă; şi aşa luândŭ maĭ întăiu socotéla de ceea ce s'aŭ cheltuitŭ până la ḑi întâi a acesteĭ lunĭ Noembrie, cum şi de ceea ce cu tahminurĭ urméză a se maĭ cheltui pre Noemb. şi Dechemb. până la 1. Ghenar, trebuescŭ peste tot cu ceĭ cheltuițĭ, şi cu ceĭ ce aŭ să se maĭ cheltuéscă 23,070 leĭ, din care scăḑinduså suma ce aŭ datŭ tagma boerésca, maĭ trebuescŭ 12,000 leĭ pentru tóte lefile şi cheltuelele lazareturilorŭ, a străjilorŭ, până la întăiŭ Ghenarŭ. Acestŭ. neajunsŭ după înseşĭ cuprinderea, şi hotărirea anaforaleĭ pomenite maĭ susŭ din 20 septemb. ce este întărită şi de către înălțimea ta, urmândŭ a se aduna de la stările neguțitoreştĭ ale Oraşuluĭ Iaşĭ, creştinĭ, armenĭ, jidovĭ şi alte legĭ, raele şi sudițĭ, ca pentru o intrebuințare ce slujăsce spre paza şi ferirea de acestŭ focŭ a tuturorŭ de obşte, găsimŭ de cuviință, ca adunarea sumei acestia de la tótă obştia neguțitorésca a acestuĭ oraşŭ, să se urmeze întocma după isvodul sinisforaleĭ ce aŭ făcutŭ între dânşiĭ în anul 1813

cuprindătoriŭ anume de ceea ce are să dea fiece-care, începăndŭ de la starea întăĭa şi pănă la a cincea, fiindŭ iscălitŭ acelŭ isvodŭ atâtŭ de D-luĭ Kirŭ Andreĭ Pavlu, câtŭ şi de alţiĭ din ceĭ maĭ aleşĭ neguţitorĭ, care isvodŭ de şi cuprinde 19,044 leĭ, adică cu şepte miĭ patru-decĭ şi patru leĭ maĭ multŭ, de câtŭ suma neajunsuluĭ, cu tahminŭ pănă la întăiŭ Ghenar, dar fiindŭ că din condeie potŭ să ésă rĕle, precumŭ şi în anulŭ aratatŭ nu s'aŭ pututŭ împlini deplinŭ; saŭ cheltuelele lazareturilorŭ potŭ să aibă vr'o sporire, după întămplarea ce va maĭ fi, urmarea strângereĭ să fie întocma după acelŭ isvodŭ, pentru nestrămutarea alcătuireĭ, şi Visteria va fi îndatorită la sfărşitul luĭ Decemvrie, a da socotélă peste totŭ de ceea ce aŭ priimitŭ şi ceea ce s'aŭ cheltuitŭ cu ţinerea lazareturilorŭ şi a străjilorŭ. Strângerea. însă a acestorŭ banĭ după isvod, se va urma de la Jidovĭ prin epitropiĭ toţĭ cu ciauşiĭ lorŭ, uniĭ cu zapciulŭ cămăriĭ, éră de la toţĭ ceilalţĭ neguţitorĭ prin ciauşiĭ lorŭ, uniĭ cu omulŭ Visterieĭ, şi fiindŭ că suma de 19,044 leĭ cuprinsă din isvodul din anul 1813 este socotită pre treĭ lunĭ, aşa se va alcătui şi acum, adică pre Octomb· Noemb. şi Decemvre, hotărinduse împlinirea lorŭ giumatate suma pănă la sfărşitulŭ luneĭ luĭ Novembre. éră ceelaltă giumatate, adică istovulŭ pănă la sfărşitulŭ luĭ Decembre.-Dreptŭ aceea însciinţămŭ, rămăindŭ la hotărirea Înălţimeĭ tale.— 1815 Noemb. 13.

Al Inălţimeĭ tale smeritŭ rugătoriŭ

Veniamin Mitropolitulŭ Moldoveĭ.

Plecate Slugĭ

Constantinŭ Balşŭ Logofătŭ, Iordachi Canta Logofătŭ, Grigori Sturza vel-Logofătŭ, Manolachi Dimachi Vornicŭ, Grigorie Ghica Vornicŭ, Iord. Catargiu vel-Vorn. Nec. Stratulatŭ vel-Vornicŭ.

No. 111. Ţidulă Domnéscă pentru rânduirea D-sale vornicului Grigorie Ghica, a fi nazărŭ, asupra menzălurilorŭ ţereĭ, arătândusă în ponturĭ urmarea ce are a păḑi.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domnu Moldoveĭ.

Intru păḑirea sfinţenieĭ, neaparateĭ nóstre datorii, către tóte cele spre odihna şi mulţămirea prea inalţatuluĭ Dovletŭ, care din dumneḑeésca pronie ne-aŭ miluitŭ, şi ne-aŭ încredinţatŭ cu ocărmuirea pământuluĭ acestuia a Moldoveĭ, fiind una din cele maĭ delicate memurieturĭ şi madeua menzălurilorŭ ţereĭ, poroncelorŭ prin care să pórtă feliurĭ de triimişĭ a însuşĭ Dovletuluĭ, spre săvărşire noă date, nu ne-amŭ odihnitŭ pre lângă alte bune alcătuirĭ ce am întrebuinţatŭ în totŭ feliulŭ, din césulŭ însărcinăreĭ nóstre cu acéstă oblăduire, precum de obştie suntŭ cunoscute, a nu urma socotinţeĭ şi pentru bunulŭ nisam, acesteĭ madele cu . . . sub ingrijire de nazărŭ din boerii protis-pentadosŭ, ș persónă ispitită şi întru deplină destoinicie în trebuinţele uneĭ aşa delicate madele; aşa dar socotindŭ de vrednicŭ şi cuviincios acesteĭ nazirii, pre al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ D-luĭ Grigorie Ghica biv vel-Vornicŭ, încredinţăm pre urmările sale, pomenita maĭ susŭ nazărie, a menzălurilor cu unire şi a tuturorŭ vătăjăilorŭ arabagieştĭ de prin tărgurile ţereĭ (afară de cele ce suntŭ date în mile prin hrisóve domneştĭ), ca unele ce şi aceştĭ vătăjăĭ fiindŭ până acum întru neorânduéla, pricinuea atâtŭ asuprire şi păgubire chiragiilorŭ, câtŭ şi smintele neguţitorilorŭ întru îndatorirea urmăreĭ maĭ josŭ însemnate prin ponturĭ.

1. Tóte menzălurile inamurĭ, acelor ce umblă cu feliurĭ de memurieturĭ şi săvărşirĭ, darŭ numaĭ puţinŭ şi acele particulare, ce voescŭ a trece peste hotarŭ în alte ţărĭ, se vorŭ da prin D-luĭ boeriulŭ nazărŭ, după care va slobodi casa menzăluluĭ darea cailorŭ cu surugii trebuincioşĭ, întru luare de chizăşiea cuviincóse la acéstă nazirie, de la aceştĭ ce vor merge peste hotarŭ.

2, Socotéla ugeretuluĭ inamŭ cu casa menzăluluĭ să însărcinéză a o căuta érăşĭ D-luĭ boeriul nazărŭ, cu tótă scumpătatea, după însusĭ ravaşele de la menzălŭ, slobodite şi după teorisirea socoteleĭ pre fiesce-care lună, şi datornica sa arетăre cătră noĭ, se va face pecińŭ domnescŭ ca să se plătéscă baniĭ aceluĭ ugeretŭ din Visterie.

3. Va ave fără pregetu îngrijire, atâtŭ spre a fi numerulŭ cailorŭ deplinŭ de la poşte cu surugiĭ. hamurĭ şi căruţe, câtŭ şi ca să nu se ea de cătră ţiitoriĭ poştelorŭ ugeretŭ pre maĭ multe césurĭ, de la nimene decâtŭ cuprinderea marşrutuluĭ cu pecetea domnieĭ mele, precum asemine şi pentru ori-ce altŭ catahrisis, peste hotărirea ponturilorŭ ţinereí menzăluluĭ.

4. Se îndatoresce casa menzăluluĭ ca pre fiesce-care ḑi să dea raportŭ D-sale nazăruluĭ de poşte de ceĭ ce esă şi întră în Iaşĭ cu menzăluĭ, ca şi D-luĭ nazărul să raporteze, cătră Domnia me.

5. Marginea Prutuluĭ de peste stăpânirea Rosieĭ, să dă érăşĭ asupra dumisale cu îndatorire de a rândui căpitanŭ: omŭ vredńicŭ şi credinciosŭ următoriu ponturilorŭ, ce prin cartea domnéscă să cuprinde, pentru tótă paza şi datoria sa(ca una ce căpitănia acesteĭ margine n'aŭ fostŭ unită pănă acum Hătmănieĭ, precum celelalte căpităniĭ)

şi de vreme ce îngrijirea acesteĭ margine precum să ḑice maĭ susŭ, spânḑură de D-luĭ boeriulŭ nazărŭ, apoĭ şi paşporturile celorŭ ce vorŭ trece peste hotarŭ pe la acea graniţă urméză a să da prin acéstă nazărie, după doveḑile şi chizăşluirile ce vorŭ ave.

6. Toţĭ vătăjăiĭ de harabagiĭ, atâtŭ din Iaşĭ câtŭ şi de pe la alte tărgurĭ, afară de târgurile date cu hrisóve, să se rânduéscă de către acéstă nazirie, óminĭ vrednicĭ şi de ispravă, cu îndatorire prin ponturile ce să vorŭ da de către Visterie întru tótă urmarea lorŭ, éră apoĭ şi tóte pricinile atingătóre de aceştĭ vătăjăĭ, să se caute numaĭ la acéstă nazirie, fără a se amesteca dregătoriĭ saŭ alţiĭ.

7. Venitulŭ acesteĭ naziriĭ pentru osteuelele şi jărtfirele sale va fi pe fiesce-care anŭ acesta, adică léfa căte 500 leĭ pre tótă luna, să aibă a lua de la casa menzălurilorŭ; 2,000 leĭ pre totŭ anulŭ de la casa menzăluluĭ, aciĭ hotărâţĭ prin ponturĭ câte 5 parale de calŭ pre césŭ, i să rândueşte a lua de la toţĭ aciĭ ce umblă prin menzălŭ pentru a lorŭ trebuinţă, afară de ceĭ cu inamŭ, cu memurieturĭ peste 10 parale rânduite şi legiuite de maĭ înainte, éră doue s'aŭ adaos acumŭ după osebită a nóstră domnéscă ţidulă ce s'aŭ datŭ către casa menzăluluĭ, care prisos de ugeret a acestorŭ cincĭ parale, de totŭ calul pre fiesce-care césŭ, este slobodŭ D-luĭ naḑărul, orĭ a rândui om în casa menzăluluĭ să'lŭ strângă, saŭ a se alcătui cu casa menzăluluĭ pentru strângerea sa;—avaetulŭ rânduireĭ căpitanieĭ marginiĭ Sculenilorŭ de la Prutŭ, i avaetulŭ rânduireĭ vatavuluĭ de arabagiĭ, érăşĭ de acolo, şi aceluĭ de

Iaşĭ şi a vătăjăilorŭ de arabagiĭ acelorŭ alte târgurĭ, afară de cele cu hrisóve date de maĭ înainte, va fi iratŭ nestrămutatŭ a acesteĭ nazăriĭ.

Întru aceste şepte ponturi alcătuindusă atât tótă îngrijirea şi slujba acesteĭ naziriĭ, câtŭ şi iratul eĭ pre fiesce-care anŭ, se va pădi íntocma urmare fără cea maĭ mică strămutare saŭ abatere din cele cuprinse prin aratatele ponturĭ; îndatorindusă pre D-luĭ boeriulŭ nazârŭ, ca să întrebuinţeze tótă sirguinţa spre a fi în cea maĭ bună rânduélă şi stare poştele ţereĭ, şi nepricinuire aceleĭ maĭ micĭ zeticnirĭ a memurieturilor împărăteştĭ şi domnescĭ; precumŭ asemenea şi a madeleĭ arabagieşti cu nepăgubirea chiragiilor şi nezăticnirea neguţitorilorŭ drumeţĭ, ca să aibă tótă liniscea, îndestularea, darŭ nu maĭ puţinŭ şi întru a le pazeĭ margineĭ Prutuluĭ, spre a ne aduce aceste tótă odihna şi mulţămirea.

1815 Decembre 7.

(L. P.)

N. 113. Ţidulă domnéscă pentru rândnirea D.sale Boeriuluĭ Vasile Rosetŭ asupra năzărieĭ menzălurilorŭ, numindusă Hatmanŭ de menzălurĭ.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Ţereĭ Moldoveĭ

Datoria neaparată a oblăduitorilorŭ cărora din pronia Dumnedeéscă s'aŭ încredinţatŭ stepena ocărmuireĭ uneĭ ţerĭ, fiindŭ îngrjirea şi privighere a a aşaza orânduelele trebuinciόse spre întimpinarea asuprirelorŭ, pentru odihna şi îndemănarea norodului, darŭ şi de a ocroti în parte pe aciĭ din supuşĭ care prin slujbe cu credinţă aŭ do-

veditŭ ale lorŭ imbunătăţite fapte, n'am contenit pentru acéstă dréptă cugetare, nicĭ vom conteni, orânduindŭ priinciósele aşădărĭ spre aceste dorite şi bune sfărşiturĭ. Dreptŭ aceea priivind Domnia me, că menzălurile ţereĭ care întru alcătuirea lorŭ urméză spre uşurinţa locuitorilor şi suntŭ unulŭ din cele maĭ delicate memurieturĭ, ca să se pórte feliurĭ de triimişĭ a insuşĭ pre înaltuluĭ Dovletŭ, şi înlesnitoriŭ pentru poroncile ce să triimitŭ în ţară, la săvărşirele pământeşti, neavândŭ aşadare de nazîrŭ, spre îngrijirea celorŭ cuviinciόse, să pricinuea zăticnire menzălurilor şi asuprire drumeţilorŭ cu cerere de ugeretŭ, pre maĭ multe césurĭ de câtŭ cuprinderea marşrutuluĭ cu pecetea domnieĭ mele, precumŭ şi alte catahrise să făcea, peste hotărirea ponturilorŭ ţinereĭ menzălurilorŭ, orânduisem prin ţidulele domnieĭ mele de la 1814 Ianuarŭ 1 şi de la 1815 Decemb. 7, boerí privighitorí spre acéstă îngrijire, sub nume de nazirí aĭ menzălurilorŭ.

Fiindŭ însă că şi în Valachia astă nazirie s'aŭ numitŭ Hătmănia de menzălurĭ, şi de învechime menzălurile ín pământulŭ acesta aŭ fostŭ sub privigherea aceluĭ după vreme hatman, am socotitŭ şi am hotăritŭ, ca boeriulŭ rânduit întru acésta să aibă rangulŭ hătmănieĭ, numindusă Hatmanŭ al menzălurilorŭ, spre osăbire de ceea altă hătmănie. Aşa dar cu tótă cuviinţa socotindŭ domnia me, orânduimŭ Hatmanŭ de menzălurĭ, pre al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ, D-luĭ Vasile Rosetŭ biv vel-Vornicŭ, carele nu numaĭ prin aĭ părinţilorŭ şi aĭ moşilor seĭ către patrie, vrednice slujbe întru îndelungată curgere de anĭ, dar. şi prin însuşĭ a sale lăudate

purtări şi vrednice isprăvĭ, în tótă vremea aŭ dobânditŭ dreptăţĭ, de a fi unulŭ din ceĭ maĭ aleşi între patrioţiĭ seĭ, şi de a ave cătră ceĭ după vreme domnĭ aĭ ţereĭ acestia, driturĭ întemeéte pre a le sale slujbe cu credinţă, de care au datŭ în faptă dovedĭ şi cătră domnia mea.

Dreptŭ aceea numitulŭ boeriŭ, socotindusă de cătră domnia mea, destoinicŭ şi vrednicŭ, s'aŭ alesŭ şi i s'aŭ încredinţatŭ acestŭ cin cu iraturile şi îndatoririle de maĭ josŭ prin ponturĭ însemnate.

(Maĭ departe urmează cele şepte ponturi, tipărite la pagina 247 şi fiind-că ele sunt întocmai nu s'aŭ maĭ trecutŭ aice.)

Intru aceste şepte ponturĭ alcătuindusă atâtŭ tótă îngrijirea şi slujba acesteĭ hătmănii, câtŭ şi iratulŭ eĭ pe fie-care anŭ, se va pădi întocma urmare fără cea maĭ mică strămutare saŭ abatere din cele cuprinse prin aratatele ponturĭ, îndatorinduse pre D-luĭ Hatmanulŭ menzălurilorŭ ca să întrebuinţeze tótă sirguinţa spre a fi în cea maĭ bună rânduială şi stare poştele ţereĭ, şi nepricinuire de cea maĭ mică zăticnire a memurieturilorŭ împărătescĭ şi domnescĭ, precumŭ asemine şi a madeleĭ arabagiescĭ, cu nepăgubirea chirigiilorŭ, şi nezăticnirea neguţitorilor drumeţĭ, ca să aibă tótă liniscea şi îndestularea. Dar numaĭ puţinŭ şi întru a le pazeĭ margineĭ Prutuluĭ, spre a ni aduce acestea tóte, odihnă şi mulţemire.

(L. P.) 1818 Ianuarie 1.

No. 125. Regule de la S. A. Calimahŭ Vodă pentru urmarea fie-căruia Dregătoriu în slujba sa.

1. Să aibă de apururea uşa deschisă, a primi cu blândeţă pre toţi locuitoriĭ ce vorŭ veni la Isprăvnicie cu orĭ-ce fe-

leiŭ de jalbă şi pricină, ascultând cu mare luare aminte plângerea fie-sce-căruia şi cercetândŭ totŭ feliulŭ de pricinĭ fără să se îngreueze câtŭ de puţinŭ, a se zăbăvĭ spre ascultarea şi cercetarea jalobelorŭ, ca nicĭ decumŭ să stea saracîĭ locuitorĭ aşteptândŭ şi perḑinduşĭ vremea şi făcând cheltuélă din pricina lenevireĭ dregătorilorŭ.

2. Să păḑască dreapta cumpănire, atâtŭ la darea biruluĭ câtŭ şi la tóte rânduelele ce să vorŭ face in ţinutŭ, din poroncă după starea şi putinţa fie-căruia satŭ; ne lăsândŭ, pre unele sate maĭ uşorŭ, pentru interesŭ saŭ hatârŭ, şi pre altele însărcinândule maĭ multŭ de câtŭ le cade dreptŭ analogonŭ, fiindŭ acéstă urmare cu totulŭ împrotiva dreptăţiĭ, şi cea maĭ întâiŭ pricină de stricăciunea unora din sate, ce să vădŭ asuprite şi nu potŭ a priivi pre megieşiĭ lorŭ uşuraţĭ, şi iĭ cu partea acelora însărcinaţĭ.

3. Zapciiĭ ce să rânduescŭ pre la ocóle spre implinirea biruluĭ şi săvărşirea tuturorŭ rânduelelorŭ şi a havalelelor, să fie din maziliĭ şi ruptaşiĭ şi alte trepte de ale ţinutuluĭ, éră nu din ómeniĭ dregătoriuluĭ care să fie poronciţĭ şi inchiḑăşluiţĭ a să mulţămĭ pentru ostenéla lorŭ, numaĭ cu simbriea ce prin isvóde cu pecetea domnéscă să hotărăşte a lua de la unŭ satŭ, pentru un şfertŭ, fără a să abate la vre o luare nedréptă, atâtŭ peste isvódele rânduite de a împlini, câtŭ şi în orĭ-ce, şi orĭ cumŭ, că unŭ zapciu ca acela să va pedepsi straşnicŭ, şi dregătoriulŭ va fi supusŭ respundereĭ pentru neingrijire. Să dee ţidule satelorŭ de tótă împlinirea ce va ave să facă, fără să ie unŭ banŭ macarŭ pre acele ţidule, să se feréscă a pricinui satelorŭ vre o cheltuélă cu cerere necuviinciósă pentru ale mâncăreĭ, întru umblarea săvărşirelorŭ însărcinate ocolaşuluĭ, mulţămindusă cŭ însuşĭ mâncarea ce să hrănescŭ locuitoriĭ.

4. Căpitanii de mazâlî ce s'aŭ obicinuitŭ a să face de la o vreme, fiindŭ că nu suntŭ pentru altă trébă, ce numaĭ câtŭ să jăcuéscă pe mazilĭ şi ruptaşĭ, cu totulŭ să lipséscă, să nu să maĭ afle căpitanĭ de mazilĭ nicĭ dintru aciĭ făcuţĭ până acumŭ, nicĭ alţiĭ de acumŭ înainte, să nu să maĭ facă, ce la poroncele ce vor fi, să se săvârşiască cu maziliĭ i ruptaşiĭ. Însuşĭ ispravniciĭ să'i orânduéscă, păzândule rândurile cu bună dreptate, şi ţinândŭ condică pentru fie-care mazâlŭ saŭ ruptaşŭ, la ce poroncă s'au rânduitŭ şi în ce vreme.

5. Pripasurile ce să vorŭ prinde orĭ la ce satŭ saŭ târgŭ, să nu fie slobodŭ nicĭ dregătorilor, nicĭ căpitanilor, nicĭ vornicilorŭ satelorŭ, a le vinde saŭ a-le priface în pripă ca un lucru strâmbătăţitoriŭ stăpânuluĭ pripasuluĭ, ce după vechea obicinuinţă ţinândusă un an deplinŭ, în care vreme să se publicarisască in totŭ ţinutulŭ şi la tóte ḑilele de târgŭ, totŭ numerulŭ acelorŭ pripasurĭ cu semnele lorŭ ; de să va găsi stăpânulŭ lorŭ să li se dea fără nicĭ o impedecare, luândusă colaculŭ obicinuitŭ câte 200 banĭ de vită, la acele ce să vorŭ afla in pripă, éră la cele ce le vorŭ şi erna, să plătéscă pe lângă colacŭ şi ernaticul, lucru dreptŭ şi măsuratŭ fără cea maĭ mică asuprire păgubaşuluĭ. Cândŭ însă şi la împlinirea unuĭ anŭ, nu să vorŭ maĭ afla stăpâniĭ pripasurilorŭ, atunce remânŭ pripasurile drepte ale dregătorilor, ca să le vândă şi să facă ce vor voi cu dânsele.

6. Treĭ condicĭ se aibă fie-care dregătoriu, şi întru una să treacă tóte pricinele ce voru căuta şi vorŭ judeca ; în alta să treacă tóte rânduelile ce vorŭ face în ţinutu pentru ori ce nade ; éră într'altă să treacă tóte cărţile ce voru scrie către Visterie, şi acele condici să fie în tótă vremea statornice la ispravnicĭ, şi fie care pricină sa se treacă

cu veleatulŭ şi luna, şi căndŭ ispravnicii se vor schimba, să fie datoriŭ a face teslim acele condice în măna ispravnicilorŭ noĭ, împreună cu tóte cărţile de poronci, ce le vorŭ fi mersŭ, cătŭ aŭ fostŭ în treabă ispravnicii.

7. Pentru orĭ-ce rănduealá vorŭ face ispravnicii in ţinuturĭ din poroncă, datoriŭ să fie a triimite tăbliţă iscălită la Visterie intocmaĭ după cum să va face implinirea in ţinutŭ, cumŭ şi satelorŭ să le dee ţidule iscalite pentru orĭ-ce rănduealá vorŭ da cătŭ de mică.

8. Pentru cărţĭ de judecată, răvaşe de sorocŭ şi alte pricinĭ ce se vorŭ scrie la sămeşie, din poronca ispravnicilorŭ, după jalbile locuitorilorŭ, să nu îndrăsnéscă a lua unŭ banŭ macarŭ maĭ multŭ, de câtŭ hotărârea însemnată maĭ josŭ, adică: 3 leĭ de cartea de judecată, ce vor face pentru pricinĭ maĭ marĭ, care vorŭ fi scrise pe o cólă de hârtie în 2 feţe; 1. leŭ 20 parale de cartea de judecată pentru pricinĭ maĭ micĭ ce vorŭ fi scrise întru o cólă de hârtie numaĭ pe o faţă; 5 parale de ravaşŭ de sorocŭ şi de scădere de birŭ saŭ de alte dărĭ, de ravaşe de drumŭ şi pentru orĭ-ce alte pricinĭ, va scrie după jaloba locuitorilor; 30 parale pentru mărturiea ce va face din partea isprăvniciei cătră Visterie, ficiorilorŭ de mazilĭ şi ruptaşi, care vorŭ fi să se aşeḑe la dajdie, rănduindusă de cătră Visterie ca să cerceteze ispravnicii de suntŭ adevaraţĭ ficiorĭ de mazilĭ saŭ ruptaşĭ, să le deie mărturie; 16 parale de la mazili şi ruptaşĭ care vorŭ cere uşurinţă din dajdie şi să vorŭ rĕndui de cătră Visterie în cercetarea isprăvnicii spre a le da mărturie de starea lorŭ.

9. Ispravnicii cândŭ vorŭ umbla prin ţinutŭ, cumŭ şi óminii ispravnicilorŭ ce să vorŭ triimite prin ţinutŭ orĭ cu ce trebĭ, să nu aibă voe a lua caĭ de pe la locuitorĭ, ce fie care să umble cu caiĭ seĭ.

10. In vremea arăturilor de primavară, şi în vremea săcereĭ şi a cóseĭ vara, cumŭ şi in vremea culesuluĭ de popuşoĭ şi de viĭ, să nu să tragă locuitoriĭ în pricinĭ de judecăţĭ, precumŭ nicĭ în cele 12 ḑile ale Crăciunuluĭ, nicĭ în sĕptămâna cea din tăiŭ a postuluĭ mare, nicĭ în sĕptămâna patimilorŭ, nicĭ in săptămâna cea luminată, ce încă întru aceste ḑile, adică ale patimilorŭ şi a le săptămâneĭ luminate, nicĭ cu cerirĭ de banĭ saŭ alte havalele să nu să supere locuitoriĭ; éră talharii şi făcătoriĭ de rele in tótă vremea şi însuşĭ întru aceste ḑile numite, să se cerceteze ne opritŭ.

11. Cândŭ trebuinţa va cere a să schimba vornicii, de prin sate, să nu li să ea nicĭ de cumŭ nimic de către ispravnicĭ saŭ de către logofeţiĭ, ori de către ocolaşiĭ, fiind că ceea ce s'aŭ socotitŭ cu cale să dea vornicii, s'aŭ aşazatŭ să deie la cutia mililorŭ.

12. Pentru făcătoriĭ de rĕle, talharĭ, să fie dregătoriĭ cu mare privighere şi silinţă, pentru prinderea şi desrădăcinarea lorŭ, după cumŭ şi prin ponturĭ osebite, poroncĭ domneştĭ ce aŭ, pe lângă care să se îngrijască şi pentru necuviinciósele urmărĭ şi prin feliurĭ de chipurĭ tălhuşagurĭ a ţiganilorŭ lăeşi, ce să află prin ţară, ca să le curme şi să le desrădăcineze.

13. Pe lângă sporiulŭ lefelorŭ dregătoreştĭ ce s'aŭ făcut încă din vremea D-luĭ Moruzŭ, peste câtŭ ave până atuncĭ, socotindusă de cuviinţă după starea lucrurilorŭ de acumŭ, a să maĭ agiuta de către stăpânire pre dregătorĭ peste léfa şi împlinelele legiuite, pentru iconomia şi mulţămirea lorŭ, spre a nu să abate la cea maĭ mică luare nedréptă, atâtŭ întru cele rânduite din Visterie, câtŭ şi în ori-ce, cu lipsirea şi de a clăcilorŭ ce catahristicosŭ să urma de la o

vreme încóce de către dregătorĭ, s'aŭ hotărîtŭ a li să maĭ slobozĭ fânulŭ şi orzulŭ trebuinciosŭ, cu preţulŭ fânuluĭ şi a orzuluĭ grajdiuluĭ domnescŭ, cumŭ şi satŭ în scutélă de havalele pentru casnica iconomie, arătândusă anume prin osebitele cărţile Domnieĭ mele, câte câtŭ de fie-care ţinutŭ şi suma fânuluĭ cu orzulŭ, darŭ şi a număruluĭ de ómenĭ aĭ satuluĭ scutitŭ, şi aşa se va şi urma, éră cândŭ şi după acésta să va dovedi cutezarea dregătorilorŭ la celŭ maĭ micŭ lucru improtivă, atuncea unŭ dregătoriŭ ca acela scoţindusă îndată din slujbă şi întorcândŭ îndoitŭ inapoĭ tótă luarea nedréptă, să fie supus urgieĭ stăpâneştĭ.

14. Parţiriĭ ispravniciei să vorŭ împărţi în treĭ cete, éră nu maĭ multŭ, spre a nu li să pricinuĭ impilare, care afară de slujba cea din a treia săptămână întru săvârşirea poronciĭ, cu nimica altă nu să vorŭ supara de către dregătorĭ, de câtŭ întru iconomia fânuluĭ trebuinciosŭ dregătorilorŭ, să facă până la un stogŭ fânŭ, după cumŭ din invechime s'aŭ obicinuitŭ.

15 Căpitaniĭ prin târguri, adică strângătoriĭ de biru şi cu celelalte îngrijirĭ, să vorŭ rândui numai de către dregători óminĭ vrednici şi de credinţă întru chizăşluirea de a nu face cel mai micŭ catahrisis locuitorilor târgoveţi căci şi căpitaniĭ se vor pedepsi dar şi dregătoriulu va fi în respundere;—aceasta însă afară de târgurile ce este legiuire aŭ căpitani hătmăneşti, pre unde apoi dregătoriĭ voru rândui numai strângătorĭ de baniĭ birului.

---

126. Regulare pentru óre care agiutoriu ce să ouvine diregătorilorŭ peste leafă.

Suceava. Pentru amândoĭ Ispravniciĭ: 3 stoguri fânu, cu plata ce să dă pentru fânulŭ grajdiuluĭ domnescu. 40

chile orzu, asemenea. Unu satu cu unu numeru de 150 liuzĭ, saŭ doue maĭ micĭ, totu de numerulŭ acesta, aparaţi de havalele.

Neamţu. Trei stoguri fănŭ cu plata grajdiului Domnescu. 40. chile orzu, asemenea; unu satu cu numeru de 150 liuzi, sau doue mai mici, totu în numerulŭ acesta, aparaţi de havalele.

Romanu. Doue stogurĭ fănu. 30 chile orzu. unu satu, de 80 liuzi, totu după răndueala de mai susu.

Bacău. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi. Tóte cu răndueala de mai susŭ.

Putna. Treĭ stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi.

Tecuciu. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satŭ de 80 liuzi.

Covurluiu. 5 stoguri fânu, 50 chile orzu, nnu satu cu 150 liuzi.

Tutova. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu. unu satu cu 80 liuzi.

Vasluiu. Doue stoguri fănu, 20 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Fălciu. Trei stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satu de 80 liuzi.

Herţa. Un stog fănu, 15 chile orzu, unu satu de 30 liuzi.

Dorohoiu Doue stoguri fănu, 25 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Botoşani. Doue stoguri fănu, 30 chile orzu, unu satu cu 60 liuzi,

Hărlău. Doue stoguri fănu, 20 chile orzu, unu satu cu 40 liuzi.

Cărligătura. unu stogu fănu, 20 chile orzu, unu satu de 40 liuzi.

Iasiĭ. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 100 liuzi.

Si afară de aceste mai susu însemnate, leafa şi legiuitele împlinele, să nu cuteză a lua din ţinutu, nimica mai multu, nici a clăcui pentru sămănăturĭ ce vor vra să facă, remăindu a severşi aceia cu claca putinciósă de la panţiriĭ ţinutului, înprotiva adică a fănului ce eĭ făceaŭ maĭ înainte, rămăind ca fănul să'l facă cu ţinutul precum s'au regulatu mai susu.

(L. P.)

N 131. Poroncă cătră Locuitori.

Cătră mazilii ruptaşi i vornicii şi cătră toţĭ locuitorii de la ţinutulu . . . . .vi să dă în scire, că socotindu domnia me la ţinutulŭ acela de la . . . . s'au rănduitu pre D-luĭ . . . . . . .în loculu D. sale . . . . ca să fie din împreună cu D-luĭ . . . . . . .carele după poronca şi povăţuirea Domnieĭ mele, şi după legătura hrisovuluĭ şi alcătuirea prin ponturĭ, ce suntu pentru urmarea ispravnicilоru, suntu îndatoriţi a ave cea mai întăiu îngrijire pentru buna statorniciea vóstră, ascultăndu în tótă vremea jalobele şi cerirele vóstre, şi înlesninduvă pre fie care cu càzutele dreptăţi, fără să vi se pricinuească cea mai puţină asuprire sau strămbătate. Să mergeţĭ cu slobodenie să le faceţi arătare pentru pricinele vóstre, şi D-lorŭ după datorie nu vorŭ lipsi de a vă face întru tóte punerea la cale, să vă arătaţi însăşi voĭ cu tótă supunerea şi ascultarea cătră D-lorŭ, la cele ce din poronca Domnieĭ mele, vor ave a săvârşi la ţinutulŭ acela, spre a nu se da vr'unu cusurŭ, sciutŭ fiinduvă că pre aciĭ ce să vorŭ arata cu nesupunere şi împrotivă următorĭ, aŭ voe D-lorŭ, de vorŭ fi din

randueala mazililoru, să'ĭ pue în butuci și să'ĭ trimită aice cu însciinţarea D-lorŭ sale spre a'șĭ lua căzuta certare, éră pre ruptași și alţiĭ să'ĭ certe acolo după vina lorŭ spre pilda și a altora, și dacă veţi cunósce despre D-lorŭ dregătoriĭ saŭ despre óminiĭ D-lorŭ sale vr'o strâmbătate saŭ asuprire, *să veniţĭ îndată* aice să daţĭ jalbă *Domnieĭ mele*, și veţĭ dobândi tótă îndestularea dreptăţiĭ.

(L. P.)

No. 132. Anafora pentru închipuitul schimbu de moșie, cu Vartolomeiu.

Prea Înălţate Dómne!

Fie-care ţară și *eparchie ce este locuită de omenirea* acea închinătóre dumnedeireĭ, întru cea mai întâiŭ datornică cinstire a ziditoruluĭ omenireĭ, este întemeerea sfintelor dumnedeesci locașurĭ, întru care radămă credinţa și fiinţa lor, prin împuternicirea păstorieĭ legiĭ, a mitropolituluĭ și a episcopilor eparhiei lor. Firește în tóte noródele sălăsluesce râvna întemeereĭ acelor sfinte locașurĭ, păzitóre și îndreptătóre a legeĭ, rugătóre către D-deu, pentru mântuirea sufleteloru și pentru reversarea indurăreĭ celeĭ sfinte; căcĭ fără de aceste, suntu surpate tóte nădejdele credincioșiloru. Intru acestu chipu și acéstă de Dumnedeŭ pădită creștineasca eparhie, de la închegarea locuinţeĭ sale, aŭ întemeiatu păstorescele a legeĭ sfinte locașurĭ, a mitropolitului și a episcopiloru, îndăstrândusă aceste de către prea credincioșiĭ Domnĭ, procatohiĭ aĭ înălţimeĭ tale, dintru ale pământuluĭ hărădirĭ cu moșiĭ statornice, dară numaĭ puţinŭ și de *către credincioșiĭ* supușĭ boerĭ pravoslavnicĭ, și alte trepte din simpatrioţiĭ creștini Moldovenĭ, cu afierosirĭ din drepte averele lorŭ, pământuri și alte acareturĭ, spre podóba cea neclintită a locașurilor dom-

neđeeştĭ şi a caselor acestor obştescĭ, şi spre pomenirea sufletelor şi lucrarea celor plăcute ziditoriuluĭ, însĕ aceste sfinte afierosirĭ fără tăgăduire s'au adus la îndurătoriulŭ D-đeŭ, éră nu la particularnica si vremelnicésca singură voinţă a aceluia după vreme păstoriu, a căruia chiriarchie este numai întru aducerea jărfelor celor mai pre sus de câtu omenirea, numinduse întru acele de Dumneđeŭ alesŭ; éră apoi întru păđirea inzestrărei caselor eparchielor pământesci, care altulu de câtu Domnulu, acelu legiuitu al ţerei, împreunat cu mitropolitulu şi episcopiĭ ţereĭ, şi cu sistima politiceasca a veliţilorĭ boerĭ, toţĭ uniţĭ împreună ca nişte adevăraţi patrioţĭ, şi toţĭ numiţĭ moştenitorĭ aceloru ce au făcutu inzăstrările, potŭ să miscе şi să prifacă?—dar şi atuncea nu iĭ slobođescŭ pravilele de câtŭ cu simţitóre priinţă, şi mare folosinţă a dumneđeescilor lacaşuri, căcĭ cele ce s'aŭ pus odată înaintea luĭ Dumneđeŭ, suntŭ după legiuirea tuturorŭ noródelorŭ, neclintite şi nerăşluite in vecĭ.—O străină întâmplare din epoha păceĭ acesteĭ maĭ de pe urmă, care s'au închiet la Bucureştĭ, între pre puternica împărăţie, şi între curtea Rosieĭ, adică o nedumerire întru *înţelegerile tractaturiloru împărătescĭ* a închiereĭ acesteĭ păci, aŭ adusŭ ca Mitropolitulŭ Moldoveĭ, era aprópe să pérdă nedreptu treĭ din acele marĭ moşiĭ, ce suntŭ afierosite acestuĭ sfântŭ lăcaşŭ, de strămoşiĭ noştriĭ simpatrioţĭ, fără închipuirea sfatuluĭ obştescŭ al fireştilor epitrop a sistemiĭ boerilorŭ veliţĭ, pre care şi firea şi legea ii îndatoreşte a stâlpi ochii asupra întemeereĭ caselorŭ obşteştĭ, a păstorieĭ credinţeĭ si însuşĭ temătoriulu de Dumneđeŭ Preosfinţitul dohovnicescul nostru părinte Mitropolitulŭ Chir Veniamin, cu împleticirile vicleniei şi cu sila grăbireĭ, de s'aŭ şi alunecatŭ la unŭ păgubitoriŭ schimbŭ,

dar în sine ca unu precuviosŭ păstoriŭ s'au amăgitu de către voitoriulŭ asuprirei, prin făgăduințile cele prin viŭ graiŭ, că schimbulŭ acesta va remâne ca o hărtie nescrisă, în economie urmatu, pentru câtăva vreme, îngrijindusă Mitropolitul, că va pierde după protezmie, averea sa aceea, și o va lua cu confiscarisire hazneaua împărăției Rosieĭ, după îngrozirele ce urmaŭ;—apoĭ nu póte fi nici de atingerea cuvântuluĭ străbătutu cu cugetare, căcĭ întru altŭ chipŭ nu au datŭ deplinŭ sfărșitŭ plenipotențieĭ, au sciutŭ că nu are în prifacere și scăderea lucrurilor caseĭ sfânteĭ Mitropoliĭ a Moldavieĭ, care este veciniсă, éră nu vremelnică ca păstoriul.—Pentru aceasta noĭ toțĭ boeriĭ pământuluĭ, epitropiĭ ceĭ fireștĭ a Mitropolieĭ, intrănd întru mai adâncă cercetare, protestăm din partea tuturor patrioților nostriĭ moldovenĭ, îndreptăm această pre plecată a nóstră anafora, către legiuitul nostru Domnŭ și stăpânitoriŭ, care este astă-ḑĭ norocita ocârmuire a înălțimeĭ tale.—Este de toți cunoscutŭ că ocârmuirea de aice îndată după săvârșirea păceĭ de la Bucurescĭ, cu străşnicie aŭ poroncitŭ tuturor supușilor prea puterniceĭ împărăţiĭ, să se desfacă ii de tóte pămănturile ce vor ave în partea stângă a Prutului, sub temeiul că acesta este neschimbata hotărîre a tractaturilor între amândoue puterile, și sub îngrijirea că ar fi și împărătescŭ firmanŭ ne aratatŭ în iveală, și înfricoșare, că după împlinirea protezmieĭ acelei de optu-sprezece lunĭ, câte lucrurĭ se vorŭ găsi a nóstre a supușilor pre puterniciĭ Împărăţiĭ, tóte se vor confiscarisi de către împărăția Rosieĭ.—Intru adevěru acéstă isvodire aŭ întins'o voitoriĭ rĕuluĭ câscigŭ, și Moldoveniĭ din partea dreaptă a Prutuluĭ s'aŭ nevoitŭ a vinde averile lor cu o simțitóre lipsă din prețul lor, și mulțĭ neputândŭ nici acésta a să-

vărşi, au fostŭ siliţĭ a face cu acĭĭ de acolo iconomicóse schimburĭ, dăndule hărtiĭ că sunt moşiele a lor, vêndute de vecĭ; mulţămindusă a nu lua din mănile lor arătărĭ ca sub acéstă iconomie să întimpine înfricoşarea confiscarisireĭ şi să se arete împlinitorĭ poronciĭ, precum şi părintele archipăstoriul nostru asemene s'aŭ nevoitŭ a face aflăndŭ pre unulu din slujitoriĭ ceĭ vechi aĭ Mitropolituluĭ carele atuncea veţuia în Iaşi anume: Sardariulŭ Iordachi Vartolomeu, alcătuindŭ acesta în ivală contractŭ cu Pre osfinţitul Mitropolit, pentru moşia Mărceştiĭ, a caseĭ acesţia ce să află în stănga Prutuluĭ, aprópe de Chişănăŭ, şi împrotivă să deie o prea mică parte de pămênt a sa anume: Stolnicenii, şi cincĭ miĭ leĭ în banĭ, şi cu făgăduinţă sufletească prin viŭ graiŭ, că rădicănduse îngrijirea confiscarisireĭ. va remăne fără putere contractulŭ, şi aşa s'aŭ iscălitŭ de către Pre osfinţitulŭ Mitropolitŭ la anulŭ 1813 Noemb. 12, şi după doue-ḑecĭ ḑile adică la 3 Decembre 1813 s'aŭ mai închipuit şi un al doile asemene schimb, răḑămătoriŭ érăşi pre cugetul sufletescŭ al acestuĭ slujitoriŭ a Mitropolituluĭ, Sardariulŭ Vartolomeiŭ, pentru alte doue moşiĭ marĭ a sfinteĭ casă, cu pămênturĭ late şi roditóre şi cu sate lăngă Nistru şi cu trecere de podurĭ pre acéstă apă, anume: Buciuşca, şi Crăulenii, dăndŭ sardariulŭ împotrivă unŭ hanu de lemnŭ cu patru odăĭ şi o pivniţă earăşĭ acoperită cu lemnŭ, şi douĕ ḑecĭ miĭ leĭ în banĭ gata, şi acestŭ contractŭ iconomicosŭ iscălitŭ de pre osfinţia sa, numitulŭ Sardariŭ aŭ miḑlocitŭ alŭ iscăli şi de comitetulŭ rănduitŭ atuncea pentru pricinile streine, şi în parte şi de uniĭ din boerĭ din slujbă, éră obştiea adică episcopiĭ ţereĭ şi bătrâniĭ veliţĭ, închipuitoriĭ representaţieĭ pămêntescĭ, şi cunoscătoriĭ drepturilor caselorŭ bisericeştĭ a pămêntuluĭ

nu au avutŭ sciinţă. A doua ḑi însă mergêndŭ numitulŭ şi la consulat ca să întăreascâ schimbul acesta, Escelenţia sa Dlŭ general consul Pininŭ aŭ fost priimitŭ atuncea însciinţare de la ocărmuitoriul politicescŭ al Basarabieĭ Escelenţia Sa D-lŭ generalŭ Gartingŭ, prin care ĭĭ făcea cunoscut, să oprească schimbările moşielor bisericeştĭ, după nalta voinţă, şi atunce deşteptândusă asupriţii moldovenĭ din dreapta Prutuluĭ, şi archipăstoriul nostru, şi liniscindusă că nu maĭ aŭ trebuinţă nici de o iconomie, îndată Preosfinţia Sa au dat înapoĭ şi baniĭ, şi nu aŭ priimit nicĭ hanul de lemnŭ, împreună cu aciĭ 5000 leĭ a schimbuluĭ întâiŭ, şi cu bucăţica de pămêntŭ, cea netrebnică a sa, supuindule la consulatŭ in depositŭ, ca de acolo să le priimiască supusulŭ rosienescŭ acesta. Acéstă însciinţare către consulatŭ, de la politicesculŭ ocărmuitoriu al Basarabieĭ D-lŭ Generalŭ Gartingŭ nu este unŭ actŭ de la sine, ce este a însuşĭ împărăteştiĭ curţĭ a Rosieĭ, care stăpânesce pămêntul acela, de pre care actŭ, ca nisce epitropĭ fireşti aĭ Mitropolituluĭ şi aĭ episcopilor patrieĭ nóstre, am vĕḑutŭ copiile de la sfânta Mitropolie, întâiu a uneĭ cărţĭ a străluciltuluĭ Grafŭ Romanţovŭ, marele cancelarŭ scrisă la 31 Ianuarie a anuluĭ 1814, către Escelenţia sa D-lŭ generalŭ Garting, ocărmuitoriul Basarabieĭ, spre rĕspunsŭ că pre puternicul monarchŭ al RosieĭI i aduce mulţămire pentru îngrijirea ce aŭ avutŭ Escelenţia sa de a opri vânḑările şi schimburile acelorŭ nemişcătóre moşiĭ bisericeştĭ din Moldova, care să află în ocârmuirea Basarabieĭ şi că acéstă punere la cale este cu înţelepciune săvârşită, şi că pentru acésta aŭ priimitŭ marele Cancelariŭ şi însciinţare de la Generalŭ—Consulatŭ din Iassĭ că aŭ datŭ notă către divanulŭ Moldoveĭ.—Al doilea am văḑutŭ copia noteĭ

ce aŭ datŭ D-luĭ Generalulŭ Pinin la anulŭ 1813 decemb. 15, întru care arată că după sciinţa ce s'aŭ priimitŭ la consulatŭ, că Igumeniĭ monastirilorŭ Moldoveĭ şi a altorŭ sfinte lacaşurĭ, aŭ începutŭ a vindė şi a schimba moşiele bisericeştĭ din Basarabia, se face cunoscutŭ de obştie că nu suntŭ supuse la nevoia disfacereĭ acele moşiĭ, fiind-că capulŭ al 7 lea al tractaturilorŭ, să tălmăceşte a fi numaĭ pentru aciĭ ce să strămută de la unu locŭ la altulŭ, şi că tóte schimburile făcute in protizmia de 18 lunĭ, şi după acésta, nu vorŭ ave putere, lăsânduså în aşteptarea respunsuluĭ (de maĭ susŭ) dela D-luĭ marele Cancelariu Grafŭ Romanţov.

Apoĭ dară dacă acéstă notă este a Consulatului impărătesc, şi dacă respunsul este al mareluĭ cancelar impărătesc, că este voinţa monarchuluĭ Rosieĭ, sosite tóte aceste maĭ înainte şi de priimirea în stăpânire a schimbuluĭ iconomicosŭ, de către Sardariulŭ Vartolomeiŭ, óre nu este desăvârşită deslegare prin acéstă de mare cuviinţă dovadă, a hotărireĭ înalteĭ stăpânirĭ;—după aceste este o dovadă temelnică, că Mitropolituluĭ ţereĭ nóstre i s'aŭ datŭ în stăpânire atunce moşiele aceste treĭ din Basarabia, la care étă şi cartea în originalŭ a ocârmuitoriuluĭ Basarabieĭ D-lŭ Generalŭ Gartingŭ scrisă din 7 octomb. a anuluĭ 1815 către Pre-osfinţitulŭ archipăstoriulŭ nostru Mitropolitŭ Chirŭ Veniamin, însciinţăndŭ pre preosfinţia Sa, că aŭ datŭ poroncă la departamentulŭ întăiŭ al ocârmuireĭ Basarabieĭ, ca să se întórcă Mitropolituluĭ Moldoveĭ documenturile schimbuluĭ acestuĭ anerisitŭ, şi că aŭ poftoritŭ şi cu adoua poroncă ca în grabă sa implinéscă acésta.—Aceste patru documente cu iubire de dreptate şi de omenire, ne-aŭ liniscitŭ pre noĭ epitropiĭ ceĭ fireştĭ aĭ sfintelorŭ case a patrieĭ nóstre, a nu porni jalbă şi protestulŭ nostru pentru

un schimbŭ ne pomenitŭ ca acesta, fără sfatulŭ obştescŭ, fără cumpănirea lucrurilorŭ, silnicitŭ şi în viclenie respunsulŭ din partea priimitoriuluĭ ; acum însă căndŭ ne am încredinţatŭ că numitulŭ Sardariŭ Vartolomeĭ, supusulŭ rosienescŭ, aŭ isprăvitŭ a lua în stăpănirea sa acele treĭ pămănturĭ marĭ şi moşiĭ, luĭ Dumneḑeŭ afierosite de strămoşiĭ noştri, şi de 8 anĭ prin judeeăţile curţeĭ Basarabieĭ, stăpăneşte, priimindŭ de la 20 până la 35 miĭ leĭ pre tot anulŭ, venitŭ dreptŭ al sfinteĭ Mitropoliĭ, socotindusă aprópe de 200 miĭ leĭ, că aŭ răpitŭ din venitulŭ bisericescŭ a pămăntuluĭ nostru, neimputernicindulŭ pre numitulŭ nicĭ cătŭ de puţinŭ iscălitura cea silnică şi protestuită a preosfinţituluĭ păstoriŭ, fără obştésca socotinţă a sistemeĭ boereştĭ din tótă Moldova. Cererea nóstră cea umilită este ca vechiliĭ rănduiţĭ pănă acumŭ din partea numaĭ a Preosfinţituluĭ Mitropolitŭ, neavăndŭ plenipotenţă, Preosfinţia sa singurŭ să se înbrace acum şi cu dreptăţile cele legiuite a totŭ sfatuluĭ nostru boerilorŭ pămăntuluĭ Moldoveĭ, şi cu însuşĭ mijlocitóre ocrotire a înălţimeĭ tale stăpănitoriuluĭ nostru Domnu, şi ne rugămŭ pre înalţate Dómne, să ajungă protestul nostru la cele maĭ înalte locurĭ ale stăpănireĭ. Şi dacă nu suntŭ îndestule aceste de maĭ sus acturi şi documenturĭ, care suntŭ în mănele vechililorŭ, prin care şi pre cuviosulŭ nostru părinte archipăstoriulŭ să luminéză, că de s'aŭ şi amăgitŭ din silă, darŭ protestăndŭ aŭ datŭ sfărşitŭ, şi înţelepciunea înaltelorŭ ocărmuirĭ aŭ anerisitŭ.

Apoĭ noĭ într'un cuvănt din partea a tot pămăntul ḑicem : că fără lucrarea obştéscă a epitropiĭ nóstre, însemnéză nimică cele făcute de numitulŭ Sardariŭ, pentru cutezarea sa de a disbracă mitropolia ; — alŭ doilea ḑicemŭ : că este de faţă hrisovulŭ ce s'aŭ tipăritu la anŭlŭ

1785 prin soborniceascâ socotinţă a clirosuluĭ bisericescŭ şi politicescŭ din tótă Moldova, prin care la fila 27 a schimburilorŭ, arată anume pentru schimburile monastirilorŭ, ca să se oprească, să nu instrăinedje nimene moşiile mănăstireştĭ, oprit fiind şi de către sf. pravile, dicênd acésta: că dacă va fi nevoe şi trebuinţă a se face schimbul cu moşiĭ mănăstiresci, să nu să facă cu nimică altă de câtŭ éră̆şĭ cu moşiĭ, dacă se va pâre a fi acelŭ schimb maĭ cu cuviinţă şi mai cu priinţă la mănăstire, şi acésta arătată prin vederată cercetare, şi prin priveghierea divanuluĭ şi a Mitropolituluĭ ţereĭ, éră întru altŭ chipŭ să nu se socotiască întru nimica. Deci pentru monastirĭ, étă şi pontul tipăritŭ pravilicescŭ ca o lege pământească, éră pentru casele pămêntescĭ nicĭ voe, nicĭ slobodjenie, nicĭ priimită strămutare, pentru că îngrijirea este a obştieĭ şi a fireştilorŭ epitropĭ, şi însuşĭ după acestŭ articolŭ de se va pune şi sórta întâmplăriĭ Mitropolituluĭ Moldoviĭ; apoi étă deslegarea, întâiŭ: care aŭ fost puterea Mitropolituluĭ de a înstrăina treĭ moşiĭ marĭ?-însuşĭ nedumerirea tractaturilor şi sila îngrijireĭ, care s'aŭ tăet cu luminarea noteĭ generalu consuluĭ;—al doilea, pentru ce împ otiva legiuireĭ pămêntuluĭ, să nu fie pămêntŭ cu pămêntŭ, şi pentru ce să nu fie cu dovedite încredinţărĭ de multă folosinţă pentru sfântul lăcaşŭ, şi pentru ce nu prin cercetarea obştesculuĭ sfat? étă cu totul să obóră;—dar apoi care pravile din lume slobodŭ unŭ schimbŭ necumpănitŭ, şi priimescŭ unulŭ dreptŭ djece, şi mai alesu din lucrurile cele afierosite bisericeĭ dumnezeescĭ.-Acéstă Mitropolie să instrăineadjă de treĭ moşiĭ socotite în preţŭ de optŭ sute miĭ leĭ, éră în venitŭ pe anŭ de la treĭ djeci până la 40 miĭ de leĭ, precum acum este, şi schimbătoriulŭ cutează a lasa Mitropolieĭ o părticică de moşie, preţuită în djece miĭ leĭ, în cea de istovŭ

vânḑare; unŭ hanŭ de lemnŭ preţuitŭ în 4 miĭ leĭ şi banĭ douĕ-ḑecĭ şi cincĭ miĭ lei, care tóte alcătuiescŭ o sumă de treĭ ḑecĭ şĭ nouă miĭ leĭ, adică potrivitŭ cu venitulŭ a unuĭ anŭ al lucrurilorŭ ctitoriceştĭ a caseĭ Mitropolieĭ, care nu potŭ fi nicĭ vêndute, nicĭ schimbate în vecĭ, éră venitulŭ anuluĭ acestor micĭ lucrurĭ, şi netrebnice de schimbŭ aprópe de 4000 leĭ, în locŭ de 40,000 leĭ.

Prea înalţate Dómne! Nu se încape după legiuirea ţerei pentru lucrurile Mitropolieĭ nóstre, aceste asămănărĭ cu a monastirilor celor multe şi osebite, căcĭ Mitropolia şi Episcopia, când aŭ nevoĭ şi datoriĭ, şi viderate cheltuele, a tótă obştiea pământuluĭ, năḑuindŭ la epitropiĭ cei fireştĭ. şi acestia cu o sufleţire la stăpânitoriulŭ celŭ legiuitŭ, să ajută din ţară, éră nu prin vânḑărĭ saŭ schimburĭ cu banĭ, care de s'aŭ însemnatu vr'o dată catahrisŭ saŭ pentru vre un micşuratŭ lucru ce s'aŭ instrăinat (şi prin sfatŭ), nu póte fi pildă a se desbraca acumŭ pe Mitropolie de venitŭ de 40,000 leĭ pre anŭ, şi de venitu ctitoricescŭ. a strămoşilor, căcĭ neincetatu vomu striga către înălţimea ta stăpânitoriulŭ nostru şi ceremŭ ocrotirea dreptăţeĭ. Éră pentru ca să inchiemŭ prelungita nóstră plecată anafora, din durere şi râvnă pornită din nesuferita instrâmbătăţire a bisericeĭ nóstre, arătămŭ numaĭ şi acéstă pildă: că pământulŭ nostru, in insuşĭ epoha resboiuluĭ acestui mai de pe urmă, cercetândŭ pentru datoriile Mitropolituluĭ, aŭ îmbrăţoşatŭ datornica râvnă a epitropieĭ pământeştĭ sistima boerescă, şi prin raportŭ către inalta ocârmuire rosienească, au aratatŭ că casa acésta fiind obsteaşcă, să cuvine să se ajute mai multŭ de cât cu 120 miĭ leĭ, din sinisforaua ce obştească a vădrărituluĭ, si primită fiind buna voinţă a obştieĭ, s'aŭ făcutu şi maĭ multŭ decâtŭ aratata sumă, vădindŭ fie-care din simpatrioţĭ

spre uşurinţa sarcineĭ datorieĭ.—Şi dar ca epitropĭ, ne-amu aratatŭ noĭ ceĭ firesti, rĕspunḑătóre ţerea, pravelele dumneḑeeştĭ oprescŭ instrăinarea, pravelele pământeştĭ legiuescu folosinţa şi neschimbulŭ, intru altŭ feliŭ de câtŭ cu multă priinţă şi cu cercetare obştească; pravelile tuturorŭ noródelorŭ anerisescŭ schimbulŭ celu înşălătoriŭ şi păgubitoriŭ, pănă şi intre proştiĭ lucrătoriĭ.—Ocărmuirea Rosieĭ dă documentŭ ca aciĭ care in protesmie aŭ schimbatŭ cu lucrurĭ nemişcătóre bisericeştĭ, nu potŭ ave imputernicită ţinere de samă, obştia n'aŭ făcutŭ socotinţa şi hotărirea sa, schimbulŭ potrivitŭ cu una la ḑece, nepriimitŭ de ori-ce pravile.—Părătulŭ Vartolomeiŭ aŭ bagatu pre sfăntul locaşŭ a uneĭ eparchiĭ, pre Mitropolitulŭ unuĭ norodŭ pravoslanicŭ intru unŭ . . . . . . de impleticirĭ spre intunecarea dreptăţei; rămăne numaĭ a ne imputernici cu inţelepciunea inălţimeĭ tale, care să mijlocească la pre Puternica împărăţie şi la Înaltele locurĭ unde se află supusă judecătoria Basarabieĭ, pentru că pre lăngă asuprire, urmează cu necontenire şi o de isnóvă păgubire a caseĭ acestia, cu cele nesfărşite judecăţĭ şi apelaţiĭ, fără de nicĭ unŭ rodŭ şi indestulare; de s'aŭ şi datŭ precum ne amŭ insciinţatŭ, o poroncă de către inalta ocărmuire a Rusieĭ pentru invoire, acéstă sfăntă casă ar fi mulţămită a pierde din venitulŭ de 8 ani partea câtŭ făcea tótă averea, ce cugetează să dee schimbŭ părâtul, şi încă şi maĭ mult, ca sa'şĭ eíe pămănturile in stăpănire, şi părâtulŭ să'şĭ eie de sub depositu ale sale, fiind că Mitropolitulŭ n'aŭ luatŭ nimica, nicĭ stăpănesce dintru ale sale. Tóte aceste lăsăndusă la pre inalta şi pătrunḑătórea înţelepciune a mărieĭ Tale.

Alŭ Inălţimeĭ Tale către Dumneḑeŭ smeritŭ rugătoriŭ.

Prea plecate slugĭ. ***1820 Noemvrie 6.***

Notă. Tóte actele şi hrisòvele tipărite de la pagina 185 până aice, le-am publicatŭ dintr'o condică vechiă care se află în disposiţiunea mea. Tóte aceste documente nu sunt cuprinse în ediţiunea dintêea a volumenuluĭ I. tipărită în anul 1852. Acum cu ocasiunea ediţiunei a II-a am socotitŭ de cuviinţă, a înavuţi volumenul I din Uricariu cu acéstă bogată colecţiune. Tot în condica citată mai susu, am aflatŭ câte-va date statistice, scrise în limba grecéscă. În interesul sciinţeĭ am credutu că este bine a le înşira mai josu, ca basă de comparaţiune finnanciară din acea epohă. T. C.

Notiune Statisticâ.

Sama unui milionŭ de leĭ, analogisitu pe ţeară, după chibzuirea pe ţinutŭ, în care se socóte şi soma banilor ce au a primi locuitoriĭ din fie-care ţinutŭ, de pe: zaherele, cărămiḑi, fânŭ şi orḑŭ pentru grajdiul domnescŭ, cum şi pentru menzil saŭ poste. Restul de datoriea fie-căriea ţinutŭ, în urma scăderei analoghieĭ din ceia ce are a luà. Soma ce mai datorescu unele ţinuturi pentru generala achitare către ţeară; asemine şi cele datorite către fiscŭ, după plăţile urmate a îndeplinirei Milionuluĭ. După acéstă samă s'aŭ regulatŭ *cifra incassărei* pe fie-care ţinutŭ în 1818, spre a se face plata datorieĭ către locuitorĭ, cum şi aceia ce eĭ datorescu Visterieĭ.

	Modulŭ Încăssereĭ Milionuluĭ pe ţinuturi, privitóre pe birnici şi breslaşĭ.			Somele ce aŭ a primi locuitoriĭ din ţinuturi pe productele ce aŭ datŭ, pe optŭ lunĭ din 1817 şi pe întregu anul 1818.							
Цінȣтȣріле	Coma банілор de ла бірнічі dȣпре таблеле Вістеріеĭ.	Idem а бреслашілорȣ dȣпъ аналогіеа de атȣнче.	Coma Інкасатъ фъръ скъdереа даторіеĭ бірнічілорȣ ші а бреслашілор.	Coma пентрȣ фънȣлȣ ші ръспцеле граждȣлȣі domneск.	Coma пентрȣ оргȣ ші фънȣ ла Поште	Coma керестелеі датъ пе аніĭ трекȣці.	Рестȣлȣ пентрȣ плата къръмізілор adȣсе.	Плата пе zахереоа а doi ані, афаръ de чеіа че с'аȣ ші плътіт пе патрȣ ані.	Coma тоталъ de бані че аȣ а лȣа локȣіторіі.	Сȣмеле че маі даторескȣ а плъті цінȣтȣріле, dȣпъ скъdереа кътімеі че еле аȣ а лȣа.	Сȣмеле че аȣ а пріміі цінȣтȣріле пентрȣ акітареа сȣмелор че лі се кȣвіне, dȣпъ че маі ѫтъіȣ се ва опрі dаторіеа векъ
	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.	Leĭ.
Sucéva.	84,864	8,259	93,123	310	3,677	6,642	2,700	—	13,329	79,794	—
Némţul,	73,764	10,193	83,957	100	3,169	7,195	5,800	—	16,264	67,693	—
Romanul,	48,803	8,484	57,287	326	370	2,122	—	—	2,818	54,469	—
Bacăŭ,	95,709	7,417	103,126	—	4,985	3,615	1,000	—	9,600	93,526	—
Putna,	118,521	5,040	123,561	—	5,701	3,716	900	24,759	35,076	88,485	—
Tecuciŭ,	81,240	11,190	92,430	—	6,649	2,288	750	96,137	105,824	—	13,394
Covurluiŭ	64,230	10,266	74,496	448	4,418	1,700	500	304,636	311,703	—	237,207
Tutova,	52,638	14,895	67,533	1,280	200	1,613	550	24,770	28,413	39,120	—
Vasluiŭ,	34,355	7,676	42,031	332	580	507	130	—	1,549	40,482	—
Galaţi,	56,721	21,598	78,319	672	1,510	2,575	450	178,447	183,654	—	105,335
Herţa,	14,989	6,154	21,143	—	834	—	—	—	834	20,309	—
Dorohoiŭ,	46,941	3,363	50,304	2,723	822	—	—	—	3,545	46,759	—
Botoşanĭ,	44,917	12,640	57,557	1,720	1,022	—	—	—	2,742	54,815	—
Hârleŭ,	38,708	2,693	41,401	870	—	—	—	—	870	40,531	—
Cărligătura,	11,828	2,268	14,096	29	15	—	—	—	44	14,052	—
Iassi,	42,544	4,805	47,349	439	312	—	—	—	751	46,598	—
Negust. Eşănĭ,	5,912	15,892	21,804	—	—	—	—	—	—	21,804	—
De la zapciĭ,	—	—	4,010	—	—	—	—	—	—	4,010	—
	916,684	152,833	1,073,527	9,243	34,264	31,973	12,780	628,749	717,016	712,447	355,936

NOI GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

Cu mila luĭ Dumnedeu Domnŭ Țereĭ Moldoveĭ.

După cum soarele, între celelalte tóte luminatele stele fără de asemănare, si fără deosebire este maĭ arătos după cele strălucitoare, şi foarte luminoasele luĭ raze din care tóte se înveţuescŭ, într'acestas chipu şi luminarea minţiĭ ominestĭ care purcede din silinţa, şi învăţătura sciinţilor şi se împărtăşeste şi sufletul, întrece pe tóte altele pre lăudate darurĭ, care după fire le are omul. Şi aceasta de demult, cu prisosinţe de slavă, la neamul nostru strălucea, prin silinţa care se punea ca să isvorĭască această podoabă a învaţăturiĭ, şi adăpa atuncea ca un dulce curgătoriŭ isvoru, cu pre îndestulate apĭ a bunelor obiceiurĭ, nunumaĭ pre ale sale odrasle adecă pe neamul nostru, ce şi pre celelalte neamurĭ, cu isvoarele înţelepciuneĭ a lumina. Iar acum cu lenevirea şi lipsa învăţătureĭ acestiĭ au rămas cu totul gol, de bunele obiceiurĭ, şi de cea desevărsită mesteşugire a stiinţelor, în năuntru un teatronŭ de sălbătăcie, şi deplină vărvărie şi ticălósie. şi aceasta este cunoscută, cătu că, după cum ochiul fără de raza soareluĭ, nu vede unde merge, asemine şi sufletul căndŭ se lipseste de agiutoriul învăţăturiĭ, nu scie unde se miscă, şi ce lucrează. Căcĭ că învăţetura

sciințelor, împodobeste pre omŭ, desteaptă, și luminează mintea luĭ, âl hărăzeste cu multă ispitire, și cu îndestularea cuvăntuluĭ, se face podoabă în vremĭ de fericire, adăpostirea în vreme de norocire, și măngăerea a multe scărbe. Și înscurt cuvănt învățetura face pe om, care om, și pănă într'atăta, cătŭ printr aceasta numaĭ, omul învață ce este Dumneḑeŭ, ce este credința, ce'ĭ omul. Și întru aceeasĭ vreme, care este datoriea ce omul are către Făcătoriul luĭ, către vecinĭ, și către sine însuși. De vreme că darul învățăturiĭ, este atăta și atăta, și ca un adevărat Dumneḑeescŭ și cerescŭ harŭ luminează întru acestas chipŭ pre om, și numele luĭ nu numaĭ în vieața aceasta fericit âl păzeste, ce și după moarte înluminat și vecĭnicŭ âl ține.

Am socotit cu Dumneḑeească răvnă și cu cea din inimă dragoste și domniea me, de cănd cu Dumneḑeească pronie ni s'au încredințatŭ în mănă cărma ôblăduiriĭ, strămoșesculuĭ domnesculuĭ acestuea scaun al Moldoveĭ, către alte sevărsite lucrărĭ, încăt s'aŭ putut să aducem la maĭ bine, și stare și sporire acelor după adivăr sfinte purtărĭ de grije a elinestiĭ limbĭ, maĭ desevărsită procopsală și învățătura sciințelor. Decĭ după noua așezare ce amŭ făcutŭ domniea mea pentru scoalele elinestĭ aicea în orasul Iașuluĭ în sfăn-

ta Mitropolie, prin al nostru domnescu hrisovŭ n'am lipsĭtŭ: (prin îndemnarea şi rugămintea neguţitorilor de Galaţĭ), ca cu neadormiţĭ ochĭ se ne nevoim, avăndu Dumnezească răvnă, să se facă şi să se aşeză, şi acolo la oraşul Gălaţilor o elinească scoală, care pentru mai multă luminare, scoala elinească să fie adunată şi cu grecească. La care această folositóre de suflet şi vrednică de iubire faptă dumneḑeeaşcă, amŭ avutŭ domniea me îndemnătoriŭ cu fierbinte sirguealâ, şi pe présfinţitulŭ Mitropolitŭ al ţerii Cair Gavriil, cu acăruea blagoslovenie sfănta mănăstire din Galaţĭ Mavromolul, ce era maĭ nainte vreme supusă, la o mănăstire de la Ţarigradŭ, ce s'aŭ pustietŭ, care se chiema iarăş Mavromolul, după a căriea pustiire, aŭ fostŭ rămasŭ suptu ascultarea şi chidemoniea Mitropolieĭ. Această mănăstire s'aŭ afierositŭ, ca să rămăe spre folosul oraşuluĭ Galaţilor cu titlu, şi cu numirea de scoală elinească, şi acum, şi în vremile cele viitóre, nestrămutată, şi neclătită cu toate veniturile eĭ ce va avea, şi de astăḑĭ în nainte se fie, şi să se numĭască fără strămutare, scoală elinească. La care scoală orănduim domniea me si epitropŭ purtătoriŭ de grijă pre credinciosŭ boeriul domnieĭ mele Dumnealuĭ Neculachĭ Birantŭ biv vel Camaras, i Păr-

călabŭ de Galaţi, împreună şi cu D-lor neguţitoriĭ cei maĭ aleşĭ din Galaţĭ, anume: Dineah Iani. Alisandri, i Costantin Docuzluoglŭ şi Parescheva. Şi de vreme că Egumenul acesteĭ sfinte mănăstirĭ a Mavromoluluĭ anume Antonentŭ, se află la această mănăstire Egumen aprópe de 30 de anĭ, chivernisitoriŭ, şi purtătoriŭ de grijă, şi fiindŭ om cuviinciosŭ aducăndul şi înaintea domnieĭ mele, aŭ primitŭ cu tótă sufleteasca luĭ bucurie, acestu sufletescŭ lucru, care este spe folosul obstieĭ. şi adăparea norodului. Carele până la săvărşirea vieţiĭ luĭ, se fie şi el împreună cu epitropiĭ de maĭ sus arătaţĭ chivernisitoriŭ, şi purtătoriŭ de grijă scoaleĭ elinestĭ, ce se va aşăza. Dăndŭ domniea me şi acéstă voe epitropilor ca să pue tot chipul de silinţă, să găsiască dascal elinescŭ, se fie procopsit la învăţătură, pre carele să'l şi aşăze la scoala elinească. Care dascal să pue toată epimeliea, şi osirdiea spre procopsala şi învăţătura ucenicilor, şi se fie şi ipodidascal, şi preoţĭ cinstiţĭ, de treabă şi cu evlavie, care se fie şi pentru slujba sfinteĭ bisericĭ, şi pentru ca să înveţe pe copiĭ Chinagramată şi apoĭ din veniturile acestiĭ mănăstirĭ să se dea deapururea, atăt plată preuţilor şi măncarea lor, căt şi măncarea dascaluluĭ. Iar cele ce vor prisosĭ să fie suptŭ

iconomiea numiţilor epitropi, ca să aibă purtare de grijă deapururea şi în toată vremea spre folosul, şi întemeerea acestei scoale elinesti şi grecesti; însă dascalul cel elinescŭ să fie nesupus şi întru a sa stăpănire, cu sprijineala şi apărarea epitropilor de acolo. Şi leafa luĭ nesţrămutată să o eie de la epitropiĭ ce vom orănduĭ domniea me la scoalele din Iaşĭ, pe lună căte 15 leĭ 70 banĭ, care facŭ pe an: doue-sute leĭ; aşijderea m'am milostivit domniea mea, şi am făcut ca să aibă această scólă, şi o pivniţă care să fie scutită de camănă, de bezmăn, de bour, de braniste, de cepăritŭ, de pivniceritŭ, de loc ogescŭ, şi de toate dările şi angăriele, orĭ căte ar fi pe alte crăcĭme, dar acéstă crăcĭmă de tóte să fie în pace şi nesupărată, şi poroncim domniea me tuturor ce aţĭ fi cu slujbele arătate maĭ sus. pe alte crăcĭme, să aveţĭ a urma la toate după cum arătăm şi hotărim maĭ sus. Ce dar pentru aceste toate ce amŭ hotărătŭ domniea me, prin acestŭ hrisov al domnieĭ mele de acum înainte aşa să se ţie, şi aşa să se păzască şi poftim şi frăţeste îndemnăm, şi pre aĭ nostri iubiţĭ fraţĭ Domnĭ, ce vor fi după Noĭ la această domnească oblăduire şi stăpănire, a scaunuluĭ ţeriĭ acestie a Moldoveĭ ca să nu treacă cu viderea această aşăzata stare ce

s'aŭ făcut acestei scole elinestĭ şi grecestĭ din Galaţĭ. Ce maĭ vărtos spre maĭ bună stare, prin domnestile lor hrisoave, să întărească ca să aibă starea lor de apururea neclintită, şi nestrămutată, ca prin această faptă plăcută luĭ Dumneḑeŭ, şi folositoare de suflete, să căstigăm şi noĭ în ceriurĭ lacaşurile cele înnalte şi luminóse, spre sufleteasca noastră bucurie, veselie, şi odihnă.

Pentru aceasta s'aŭ scris şi acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, care s'aŭ întărit cu anóstră domnească iscălitură şi pecete, şi s'aŭ datŭ spre nestrămutarea acestiĭ scóle elinestĭ.—Scrisusaŭ hrisovul acesta de mine Antohie Logofăt Zadovanŭ.

(Iscălit) Grigorie A. Ghica VVD. (L. P.)

Veleat **1765** August **13.**

NOĬ ALESANDRU CONST. MORUZ VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domn Ţereĭ Moldoveĭ

Nostimu lucru şi pricinuitoriŭ de bucurie ḑicŭ că făcea Egiptenii când cu glas rădica în putérnicie pe Stăpănitoriul, căcĭ luănd pe cel ce se hotăria spre stăpănire, şi de obstie cu toţĭ petrecăndul îl aducea la cămpu, şi acolo în loc deschis împărăteste puindulu în scaunŭ, îl întreba stăndŭ cu sie să pe lăngă dănsul, de cinsteste Dumneḑeirea

şi de se închină eĭ; atuncea dară el rădicânduşĭ mânele spre ceriŭ prin faptă încredința şi dovidea întrebarea; după aceasta se întreba de al doilea, de era şĭ drept, şi atunce el scoțânduşĭ sabiea o apropiea de gâtul seŭ, şi atingea câtinel cu dânsa grumaziĭ seĭ arătândŭ însuşĭ cum că şi pe sine vor omori de ar face strâmbătățĭ; şi earăşĭ se întreba de al treile de este şi darnicŭ, atunce el cu amândoă mânele înprăstiea aur şi argint la norodŭ; şi la cea de pe urmă întrebândusă de este muncitoriŭ, el îndată sculândusă apuca plugulŭ ce i se aducea şi îl trăgea ca şi cândŭ ar tăea brazde din țarină, şi de acolo se aduce în cetate cu huite, şi cu laude petrecândusă, şi aşa dar fiindu pre deplin, se încorona stăpânitoriul. Căcĭ cu cale este întru adevăr ca acel ce se află cu credință dreaptă şi urmează dreptățiĭ; fiindŭ darnicŭ şi muncitoriŭ, ca unul ce este împodobit cu cele maĭ frumóse şi maĭ împărătestĭ fapte, să se socotească stăpânitoriŭ pe deplin. Dar aceasta nu este aşa cu adivărat, de vom lua sama stăpânitoriuluĭ din sfârşitul pentru care se face, căcĭ după cumŭ este treaba comedianuluĭ, nu este asemine şi a stăpânitoriuluĭ, a arăta numaĭ pe dênsul făcêndŭ cele cu cale, ci după cum pe sine, asemine şi pe su-

pușiĭ luĭ să'i arăte cu fapte bune, decĭ nicĭ a Egiptenilor ar pute se fie, nicĭ să se numească adivărat pe deplin stăpănitoriŭ, ce acela care scie și chip și are cunostinţa aceluĭ prin care și supușiĭ se facŭ bine credincioșĭ și drepţi și darnici și muncitorĭ; dar care sunt aceste, nu suntŭ canoane de pravile, nicĭ orănduelĭ de pedepse, nicĭ foc, nicĭ her, ce pesne și cuvinte a muzelor, de la Pelion izvorul caluluĭ de la Olimposŭ cel prea sfăntŭ, cu dulceaţă într'un loc unindusă care și decăt hierul fiindŭ mai tăiósă firea omenească, ceea ce se îndărătniceste și se sălbătăceste, cu lenevire îmblănzinduo, cu bună înţĕlegere a întórce spre tóte faptele cele bune. Așa dar se cuvine ca stăpănitoriul se fie fórte nemeritoriŭ și lucrătoriŭ a tuturor celorlalte mai din tăiŭ fapte bune, așijderea pentru ca să fie după cuviinţă pe cea deplinŭ, trebue se fie și iubitoriŭ de învăţăturĭ și se îndemne pe supușĭ la procopsală, ca de la dănsa povăţuindusă și suindusă în vărful faptelor bune, orașulŭ se ocărmuească bine, și vieaţă bună să trăească, făcănduse fericiţĭ. Aseminea dar și noi chipu de stăpănitoriŭ, puindŭ înaintea nóstră și după chipul acesta avăndŭ răvnă spre a stăpănĭ, și pofindŭ să închipuimŭ, asemine și pe supuși; în vreme căndŭ de acum scoala Eșuluĭ adu-

cănduo prin cătu s'aŭ putut la maĭ bună orănduealǎ, cu obstescŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ am cinstîto. Dupǎ aceasta întorcăndune spre tărgurile de afarǎ, ne silim sǎ sămănămŭ cuvăntŭ pretutindene ca grăul.

Deci dar: A.) aşăzăm domniea me în tărgul Galaţiĭ scólă de lîmba elinească şi moldovînească, pe care voim sǎ fie în mănăstirea Mavromolului, precum aŭ fostŭ şi maĭ înainte, şi mănăstirea se fie suptŭ epitropiea scóliĭ, iar sama venituluĭ şi a cheltuelilor sǎ aibǎ Egumenul mănăstiriĭ a o da la sănta Mitropolie, unde este închinată. B.) Poroncim şi orănduim boerĭ epitropĭ şi neguţitorĭ, spre purtare de grijǎ a scólei din tărgul Galaţiĭ, după cum maĭ înainte prin al nostru domnescŭ hrisovŭ s'aŭ poroncit, adecǎ pe credincioşiĭ boeriĭ patriĭ: D. Neculai Lengiŭ biv vel Sard. D. Coste Vasiliŭ biv vel Jigniceru, şi din neguţitoriĭ pe Feodor Caracadan, Georgie Lepădatŭ, i Ioan Popa-Georgiŭ. G.) Pentru lefile amănduror, orănduim 750 leĭ, din cele deobstie venit al scólilor, care sǎ se dee pe tot anul, în doă rănduri la fieste care şese lunĭ, dup cum se daŭ şi la ceealţĭ dascalĭ, şi de nu vor agiunge acestĭ banĭ, lipsa sǎ se împlinească de la tărgoveţĭ a cărora copiĭ vor învaţa în scoală,—D.) Poroncim epitropilor ca la di întăiŭ a fieste

căriea lunĭ, adunănduse la scólă, să cerceteze pe dascalĭ de păzescŭ cuviinţa lor, iar de nu, se facă arătare la epitropiĭ obstestĭ, ca lipsindŭ pe aceĭea să pue pe alţiĭ în locul lor.—E.) Nu dăm voe dascalilor, nicĭ ucinicilor să se lasă înzadarn de învăţăturile lor, ce numaĭ Duminicile şi la praznicile împărătestĭ şi la Canicule.—G.) Voim ca dascaliĭ limbiĭ moldovenestĭ se fie scriitorĭ şi cântăreţĭ ca şi uciniciĭ să înveţe de aceste.—Z.) Cinstim pe dascalĭ cu ertare de bir şi apărarea de orĭ ce obstestĭ întămplătóre dărĭcare şi prin celu obstescŭ de maĭ înainte al nostru domnescŭ hrisovŭ s'aŭ arătat.—I.) Dascaliĭ căndŭ vor greşi să se giudece de cătră epitropĭ, ieră nu de D. Părcălabŭ.

Aceste pentu cele maĭ susu aratate hotărănduse de cătră domniea me s'aŭ dat Gălăţănilor acest al nostru domnescu hrisovŭ întăritu cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete. Poftimŭ pe luminaţiĭ domnĭ ce şe vor învrednicĭ în urma nóstră la domniea acestiĭ ţărĭ, ca întărind aceste de maĭ sus aratate, se maĭ adaogă fiindu folositóre obstieĭ, atăt la stăpănitorĭ căt şi la supuşĭ, şi spre aceasta este credinţa a însumi domnieĭ mele de maĭ sus scris, Noĭ Alesandru Costandin Moruzĭ VVD. şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele Costandin VVD.

Dimitrie VVD. şi Neculaĭ VVD. şi credinţa a treĭ Arhiereĭ aĭ ţăriĭ: Preosfinţiea sa Chir Veniamin Mitropolit Moldoveĭ, iubitoriĭ de Dumnezeŭ Episcopĭ de pe la Scaune: Chir Gerasim Episcopu Romanuluĭ. Chir Meletie Episcopu Huşuluĭ, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincioşĭ boerĭ divanuluĭ domnieĭ mele Dumnealor: Costantin Baloş vel Logofăt de ţara de jos, Mihaiŭ Sturza vel Logofăt de ţara de sus, Feodor Balos biv vel Vornic de ţara de joş, Epistat Agieĭ, Vasile Costachĭ vel Vornic de ţara de jos, Costantin Baloş vel Vornic de ţara de jos, Costantin Paladi vel Vornic de ţara de sus, Lupu Baloş vel Vornic de ţara de sus, Manolachi Dimachĭ, vel Vornic al obstieĭ, Dimitriĭ Manul vel Post. Sandu Sturza vel Vist. Raducanu Roset Hatman, i Părcălabŭ Sucevschie, Costachi Sturza vel Vornic za Aprozi, Alecsandru Caragea vel Spatar, Dimitrachi Ghica vel Comis, Alesandru Mavrocordat vel Camaraş, Manolachi Vardalah vel Caminar, şi credinţa tuturor boerilor domnieĭ mele a mari, şi a micĭ.

Scrisusaŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ, întru a doua domnie a nóstră la Moldaviea, de credincios boeriul nostru Şerban Botescu biv vel Sulger, lo-

gofăt de taină, în cursul anilor dela Mântuitorul Hristos 1803, Mai 29.

(Iscălit). *Alesandru Constantin Moruzi Voevod,*
Constandin Baloș vel Logofătŭ.
(L. P.)

Aceste doue hrisóve pentru scóla din Galaţĭ s'aŭ găsit în hărtiile răposatului Spatariŭ Conştantin Vasiliu, ce s'aŭ luatŭ la Eforia de Galaţĭ, de pe care scoţindu-se copii legalizate cu No. 868 şi 869 din 8 Maiŭ 1850 s'aŭ trimesŭ la Depart. Averelor Bisericeşcĭ şi al Invĕţăturilorŭ.

T. C,

NOĬ MIHAIL COSTANTIN SUŢU VVD.

Boj. Milost. Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ

Înşciinţare se face prin acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele, tuturòr cui se cuvine a şci, că după ce din Dumneḑeeasca Pronie şi milostivire, ni-am aşeḑatŭ la al nostru domnescŭ scaunŭ, al aceştiĭ de Dumneḑeŭ păzite ţeri a Moldavieĭ, tot scoposul nostru fiindŭ ca să punem la bună orânduială şi aşăḑare tótă starea supuşilorŭ noştriĭ. Şi între altele luatam domnia me aminte, şi pentru ţiganiĭ domneştĭ lingurarĭ şi ursarĭ, care suntŭ din vechiŭ birnicĭ la camara Gospojdiĭ, că prin jaloba ce au datŭ domnieĭ mele, bulubaşiĭ şi giuzii şi toţĭ ţiganiĭ cetaşĭ aĭ acestor douĕ bresle cu plângere, s'aŭ jăluitŭ că eĭ dintru începutŭ aŭ fost trăitorĭ statorniciţĭ în ţara aceasta, purtândŭ dăjdele lor deapururea ca nisce locuitorĭ ai pămêntuluĭ, care maĭ înainte aŭ fost mulţĭ la numĕrŭ, pentru că

din neamul acestora din vechiŭ danie pe la mănăstirĭ şĭ pe la boerĭ nu s'aŭ datŭ, păzinduse privilegiile ce aŭ avutŭ prin domneştile hrisóve, cu legătură ca să nu se deie danie dintre dânşiĭ.

Dar apoĭ în aniĭ trecuţĭ rătăcinduse hrisóvele acele de la mâna lor, s'aŭ fost datŭ mulţĭ dintre dânşiĭ danie cu hrisóve, întru care vreme câţi aŭ remas nedaţĭ, fiind cuprinşĭ de frica daniilor, pe de altă parte geremetisiţĭ de cătră zapciiĭ lor, cu chipŭ ca să-i scape să nu se dea danie, aŭ remas cu totul fără de nedejde, şi temânduse ca nu cumva se cadă şi eĭ în robie pe la boerĭ, aŭ fugitŭ de aice în Cordonul Nemţescŭ, şi într'alte părţi streine unde ceĭ mai mulţĭ dintre dânşiĭ şi până acum se află, şi din pricina aceasta pre puţinĭ ţiganĭ aŭ remas aice în ţară, cărora macar că mai pe urmă, de la luminaţiĭ domnĭ hrisóve li s'aŭ fostu datŭ cum că nu se vor maĭ da danie, dar acele hrisóve fiind fără de legătură de blăstăm arhieresc, pe urmă tot nu s'aŭ ţinutŭ în samă, şi eĭ aŭ remasŭ petrecândŭ cu multă frică, şi deapururea ca o rană în inima lor locueşte frica daniilor.

Pentru care cu lacrimĭ s'aŭ rugatŭ nouĕ ca să'i punem la cale cu odihna lor, şi să le dăm hrisovu cu legătură de arhierescŭ blăstămŭ ca să le iasă din inimĭ frica aceasta, şi să se statornicească maĭ cu temeiŭ, adunânduse şi ceĭ fugiţĭ de pintr'alte părţĭ de locŭ. A cărora jalobă cercetându-o însumĭ domnia me cu multă luare aminte, s'aŭ aflatŭ adevĕrată: Întăiŭ, pentru împuţinarea numĕruluĭ lor ne-am pliroforisitŭ domniea me, din tabla Visterieĭ, că prea puţinĭ domneştĭ ţiganĭ aŭ remasŭ în ţara aceasta, şci-

utŭ fiind de noĭ maĭ din nainte câtă sumă de ţiganĭ lingurarĭ şi ursarĭ, avea domnia Moldavieĭ. Al doile pentru că cu adevĕratŭ s'aŭ fostŭ dat danie dintre dânşiĭ, ne-am adeveritŭ din condicile Divanuluĭ, după care împrăştiindusă eĭ, Visterieĭ Domnilor ce maĭ pe urmă aŭ domnitu în ţara aceasta, s'aŭ pricinuitŭ multă strâmbătate şi păgubire, care acum numaĭ puţinŭ şi domnia me o suferim.

Decĭ dar vrândŭ domnia me a ne încredinţa de aŭ avutŭ eĭ hrisóve domneştĭ, ca se nu se dea danie precum aŭ arĕtatŭ ei, cercetânduse s'aŭ găsitŭ la domneştele condice ale Divanuluĭ:

Întăi unu hrisovŭ de la răposatul Domn Grigorie Alecsandru Ghica VVD, din aniĭ 1776, Noemvrie 29, întru care arată că lingurariĭ aceştia aŭ fost avutŭ şi altŭ hrisovŭ dintru cea dintăi domnie a sa, ca se nu se dea danie nemăruĭ, şi prăpădinduse la vremea răzmiriţiĭ, domnia sa prin acel al doile hrisovu, aseminea aŭ întăritŭ hotărândŭ tot aşa să se urmeze.

Al doile hrisovŭ, de la reposatul Domnŭ Constantin Dimitrie Moruz VVD. din 1781, Ghenar, 22, întru care arată că aşa s'aŭ adeveritŭ domnia sa, precum ţiganiĭ lingurarĭ din vechiŭ, au avutŭ obiceiŭ ca se nu se dea danie de către Domnĭ nimăruĭ, şi asemine aŭ întăritŭ, cu hotărîre ca nici odată ţiganiĭ lingurarĭ, danie să nu se dea; nicĭ la mănăstirĭ, nicĭ la boerĭ, nicĭ la altă parte.

Al treile hrisovŭ, de la domnia sa Alesandru Constantin Mavrocordat VVD. din letul 1782 Decembr. 2. întru care arată că şi Domnia sa adeverindusă că ţiganiĭ domneştĭ lingurarĭ şi

rudarĭ, din vechiŭ aŭ avutŭ obiceiŭ, că nicĭ o-dată domniĭ danie dintre dânşiĭ n'aŭ datŭ, asemine şi Domnia sa prin acelŭ hrisovŭ, aŭ întăritŭ, hotărândŭ să se păzască nestrămutatŭ.

Al patrule hrisovŭ, de la domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, din anul trecutŭ, 1792 Octomvrie 8, întru care şi domnia sa hotăresce ca nici odinióră ţiganiĭ domneştĭ lingurarĭ şi ursarĭ, danie să nu se dee, hotărândŭ încă şi altele multe spre buna întemeere şi folosul lor, cum pre largu se cuprindŭ la acelaşŭ hrisovŭ, care s'aŭ vĕḑut de domnia me, întăritŭ cu iscălitura şi pecetea domnieĭ sale.

După care încredinţindune domnia me că cu adevăratŭ aŭ avut acestŭ pronomion hotărâtŭ prin domneştele hrisóve, carele fiind cu legătură de blăstăm, tot nu s'aŭ ţinutŭ în samă, pentru că din vreme în vreme, uniĭ găsindŭ chipurĭ şi mijlociri, aŭ luatŭ din neamul acestora mulţi ţiganĭ danie cu hrisóve Gospod, din care pricină ceĭ maĭ mulţĭ ţiganĭ domneştĭ ce remăsăseră aŭ fugitŭ în părţĭ streine, iar mai alesŭ ţiganĭ rudarĭ numaĭ nouă crucĭ s'aŭ vĕḑutŭ la tabla Visterieĭ, c'aŭ remas nedaţĭ, şi socotindŭ domnia me ca nu cumva după urmarea domnieĭ nóstre, cu asemine chipu să se împuţineze cu totul acest neamŭ, şi să se întâmple asemine păgubirĭ şi la urmaşiĭ noştri, iată cu hotărîre desăvârşitŭ prin acestu al nostru domnescŭ hrisov hotărîm şi legăm, ca de acum înainte ţiganiĭ lingurarĭ şi ursarĭ, danie de către Domnĭ să nu'i maĭ dea, macar la orĭ ce obrazŭ ar fi, cum şi câţĭ vor fi avândŭ hrisóve pe acestŭ feliŭ de ţiganĭ şi n'or fi apucatŭ aĭ redica pă-

nă acum din ţiganiĭ domneşti, să nu li se dee în stăpânire, ce să remăe drepţĭ ţiganĭ domneştĭ, căcĭ şi domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, cunoscândŭ că cu greşală s'aŭ fost datŭ atâţa ţiganĭ danie, aŭ rescumpăratŭ de la robie pe 20 selaşe lingurarĭ ce era daţĭ danie însuş dómniĭ frăţieĭ sale, şi luminata Dómnă i-aŭ fost datŭ D-sale Comisuluĭ Raducanu Roset, în locul cărora au datŭ alţĭ ţiganĭ domneştĭ streinĭ, cum pre larg arată hrisovul domnieĭ sale din trecutulŭ anŭ 1792.

Al doile şi orĭ câţĭ alţiĭ vorŭ ave înpărţile cu domniea, şi după ce va face cercetare prin boeriĭ ce vor fi rânduiţĭ cu ţidulă Gospod, fiindŭ faţă Vornicul de ţiganĭ şi bulŭbaşiĭ şi giuziĭ de ţiganiĭ Gospod, câte suflete de ţiganĭ ursarĭ saŭ lingurarĭ, va rămâne să eia, orĭ cine să nu se dea nimăruĭ dintr'aceste doue némurĭ, ce să aĭbă a da domnia dintr'altŭ neamŭ de ţiganĭ domneştĭ ce vor fi în Moldova, întărindŭ aceluia stăpânire cu hrisovŭ Gospod.

Al treile orĭ care pe supt cumpătŭ fără ştirea domnieĭ, ar cununa vre unŭ ţigan al seŭ cu ţigancă domnească, saŭ ţigancă a sa cu ţiganŭ domnescŭ, ca pe urmă se pótă, a cere şi a lua în stăpânire ţiganiĭ domneştĭ, ori cândŭ vor dovedi pe acela epistaţiĭ şi vorniciĭ de ţiganĭ domneştĭ, că aŭ săvârşitŭ asemine chipŭ de vicleşugŭ spre păgubirea Visterieĭ, atuncĭ partea cea streină, ţiganŭ saŭ ţigancă de va fi, să se iea cu totul în stăpânirea domnească, şi să se treacă la tablă păgubind uniĭ ca aceea partea lor ca unŭ streafŭ spre pilda altora.

Al patrule, orĭ ce priemă de judecăţĭ şi de

împlinele vor fi între dânşiĭ cu orĭ cine, numai epistaţiĭ şi vorniciĭ lor să le caute cu dreptate după vechiulŭ lor obiceiu, iar Ispravniciĭ saŭ alţĭ dregători să nu se amestece cât de puţinŭ, fără numaĭ când s'a întêmpla mórte de om. Şi pentru ca să se păzească acestŭ aşeḑământŭ statornicŭ şi neclintitŭ în vecĭ, şi ca să contenéscă acéstă rea urmare ce au fostŭ asupra ţiganilorŭ cu nepăḑirea pronomiilor lor, hotărîm domnia me, ca Preosfinţia sa părintele Mitropolitulu ţeriĭ aceştia Chir Iacob, şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopi, al Romanuluĭ şi al Huşuluĭ, să legaţĭ şi să puneţi Arhierescŭ blăstăm, asupra a orĭ cuĭ a cuteza să strămute aşeḑarea aceasta, şi asupra ori cuĭ ar îndrăzni prin mijlocire să ceĭe danie de la domnie, din neamu ŭ ţiganilor lingurarĭ şi ursarĭ, scriind maĭ jos într'acestŭ hrisovŭ, şi iscălinduvă, si apoi să se dee şi în tipar spre înştiinţarea tuturor, ca să se ferească fieşte cine de a urma înprotivă.

Şi spre acésta este credinţa a însumĭ domniei mele *Noĭ Mihaĭl Constantin Suţu Voevod*, şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele: *Ión Voevod*, *Grigorie Voevod*, *Alecsandru Voevod*. Şi credinţa a cinstiţĭ şi credincioşĭ Boeriĭ Divanuluĭ domniei mele: D-luĭ Ión Cantacuzino vel Logofăt, i D-lui Lascarachi Roset vel Vist, i D-luĭ Constantin Paladi vel Vornic, i D-lui Depaste vel Vornic, i D-lui Neculai Roset vel Vornic, i D-luĭ Constantin Baloş vel Vornicŭ, i D-luĭ Grigoraş Balasachi Hatman, i Părcălabu Sucevschi, i D-lui Alecsandru Suţu vel Post, i D-luĭ Anastasachi vel Agă, i D-luĭ Iordachi Roset vel Spat, i D-luĭ Grigoraşŭ Ventura vel

Comis, i D-luí Iacovachi Arghiropolo vel Camarașŭ, i D-lui Iordachi Mavro, vel Caminar, i D-luĭ Șerban Canano, vel pahar, i D-lui Ión Roset vel Sărd, i D-luĭ Andreĭ Milo vel Stolnic, și credința a tuturor Boerilor domnieĭ mele a marĭ și a micĭ.

Scrisusaŭ hrisovul acesta la scaunul Domnieĭ mele în orașul Iașiĭ, întru cea dintâiu domnie a nóstră la Moldaviea în anul dintâiu, de credincios boeriul nostru Șerban biv vel Sulger.

1793 Mart 25.

Noi Mihail Suțu VVD.

(L. P.) *I. Canta. Vel Logofăt Procitoh.*

De vreme ce dreptŭ și cu iubire de ómeni aŭ socotitŭ pre înălțatul Domnul nostru, pentru țiganiĭ linguraŕĭ, și ursari a cămăriĭ cei domneștĭ, care pentru ca se nu se împraștie, despărținduse de neamurile sale, și să se dea de obște daniĭ înpotriva iubireĭ de ómenĭ, și a dreptuluĭ și luminatuluĭ domnescŭ hrisov, acésta bine aŭ socotitŭ, dreptŭ aceea și Smereniea Nóstră împreună cu iubitoriĭ de Dumnedeŭ Episcopiĭ ce se află aicea, pre toți aciea cariĭ s'ar ispiti vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui saŭ de tot a strica, aceasta prin domnescul hrisov, așădată dreaptă și cu iubire de ómenĭ hotărîre, iĭ supunem sub bisericeștele blăstămuiĭ și canóne, și uniĭ ca aciea cariĭ s'ar ispiti vre odată a pune vre o stăpânire nedreaptă asupra acelor țiganĭ să fie supt strașnicul blăstăm și în vecĭ neertațĭ, avândŭ asupra lor, blăstămul și acelor 318, Sfinți părințĭ de la Soborul Nichieĭ, procopsala în vieața lor să nu vadă, ostenelele și sudorile lor să fie spre pierdare, fierul, pietrele se putrezască și să se răsipească, iar trupurile lor după mórte să stee întregi și nedeslega-

te, încă și de către smereniile noastre să fie blăstămați, iar carii vor urma dreptății, și întocma după hotărîrea acestuĭ luminatŭ domnescu hrisovŭ, să fie ertați și blagosloviți, Amin.

(L. P.) Iacob Mitropolit Moldovei.

(L. P.) Antonii Episcopŭ Romanuluĭ.

(L. P.) Veniamin Episcopŭ Hușuluĭ.

Iordachi treti Logofăt Procitelnom.

S'aŭ trecut asemine în condica Divanuluĭ.

Matei Costin Condicar.

Hrisovul acesta se află pe pergamentŭ, scrisŭ proa bine, la care este aninata o pecete mare de argintu, și in mărime de 1 ½ cot. Acestu hrisovŭ este hărăzit de mine Arhiveĭ Statuluĭ T. C.

NOĬ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domn țereĭ Moldoviĭ.

Facem șcire printr'acestŭ Domnescŭ al nostru hrisovŭ, de vreme că datoriea domnilor , a stăpânilorŭ, ce aŭ subŭ stăpânirea lor supuse noróde pururea, trebue cu mare răvnă, și totŭ deauna în cugetulŭ inimiĭ lor să fie. A socotĭ și a lua sama ca să afle și să găséscă chipurĭ, cu carele să aducă țărele spre maĭ bună întemeere, și pre supușiĭ seĭ la fericire și odihnă. Mare datorie le este aceasta. Fiindŭ că din Proniea luĭ Dumnedeŭ s'aŭ alesŭ Domn și li s'aŭ încredințatŭ povățuirea de noróde, se cade dară după datoria ce aŭ, a da acea către Dumnedeŭ mulțămită pentru marĭ milele sale, ce are de către eĭ, precum și eĭ asemene datorĭ suntŭ către supușiĭ seĭ a fi cu mare osărdie și silință ca și cum

ar putea să găsască cele mai bune chipuri, şi la acele să urmeze, şi unora ca acelora va fi de mare slavă, şi de multă laudă pomenirea lor.

După altele aŭ şi acéstă datorie a lua aminte, şi a socoti, şi pentru cele trecute vremi, cum s'aŭ purtatŭ lucrurile, şi cu ce rándueală, şi ce temelie aŭ arătatŭ a fieşe càruea sfărşitŭ. Şi din cele trecute poate fieşte cine a lua luminare şi pildă de învăţătură, şi pentru acele ce întru acea vreme curgŭ, şi cele viitóre. Şi aşa mai cu lesnire va pute să pue la cea mai bună cale Stăpănitoriul povăţuirea şi orânduéla supuşilorŭ sei, ca să aducă starea lorŭ la întemeere. Deci de vreme că nemărginita bunătate a totŭ Ţiitoriului şi Stăpânitoriului cerescŭ Dumneḑeŭ, bine aŭ voitŭ şi ne-aŭ rânduitŭ şi pre noi cu a sa Sfântă pronie la domniea Moldovii, la patriea părintescului nostru scaun, şi dintru acea sfântă pronie luminândune cunoşcinţa, cum că cu faptele cele bune să căştigă totŭ binele sufletescŭ şi lumescŭ. După cuvântulŭ Zlataustului ce ḑice, că făcătorii de fapte bune vorŭ dobândi bunătăţile cereşti, lucrul cel nemuritoriŭ şi vecinicŭ. Deci şi domnia me cu ajutoriul cerescului Dumneḑeŭ, iubitam şi am voitŭ din totŭ sufletulŭ si cugetul nostru ca să urmăm faptelorŭ celorŭ bune, iară cele răle şi aducătóre de stricăciune, silindune cum s'arŭ pute a le stânge şi să le disrădăcinămŭ şi mai vârtosŭ din ţara aceasta: unde din darul lui Dumneḑeŭ ne aflăm Domn si povăţuitoriŭ, şi estc şi patriea nóstră.

Şi din ḑiua ce ne-am îmbracatŭ cu luminata haină a domniei, n'am pregetatŭ, nici am contenitŭ puindŭ tot chipul de silinţă, şi cu nea-

dormiţĭ ochi a privĭ şi a lua sama tuturor lucrurilor şi a obiceiurilor ţăreĭ aceştiea. Poftind cu mare bucurie să le alegemŭ cele maĭ bune, şi să curăţim cele rele şi aducătóre de stricăciune obştieĭ. Iară pre cele bune şi folositoare să le aşăzăm cu întemeere, între care vădând domnia me şi asupra dajdiĭ vinuluĭ, nişte obiceiurĭ rele şi de mare stricăciune obştieĭ: întăiŭ că maĭ înainte vreme era obiceiŭ de se lua şi pogonăritŭ pe viĭ, lucru cu năpaste şi peste dreptatea luĭ Dumnedeŭ, şi se scotea în toţĭ aniĭ de plătea şi pămîntulŭ, şi apoĭ şi pe roada ce eşiea vinŭ, maĭ plătea şi vădrăritŭ; care acésta socotinduo şi alţĭ luminaţĭ domnĭ de maĭ nainte, şi găsinduo fără de niciĭ o cale şi dreptate, aŭ legato prin hrisóvele domneştĭ, şi cu mare blăstămŭ ca să nu maĭ fie pogonăritŭ de viĭ nicĭ odată. Precum şi însumĭ domuiea me asemenea o legăm şi o întărim ca să se păzască legătura acésta în vecĭ.

Deosebitŭ de acésta am maĭ vădutŭ domnia mea un lucru şi maĭ răŭ şi maĭ urâtŭ, carele din pricinele vremilorŭ apucasă spre stare de întemeere, ca un chipŭ de obiceiŭ, de punea năpaste la slujba vădrărituluĭ, dicândŭ că aşa s'aŭ obicinuitŭ ca să pue vădrariĭ năpaste, la dece vedre, doue. Care lucru fórte nemărginită răutate are: una săracilorŭ păgubire să plătéscă ce nu aŭ; al doilea, hulă celorŭ ce suntŭ cu slujba aceea; al treilea şi domnia, de unde aşteptă toţĭ săraciĭ să ea mângăere şi să afle dreptatea lorŭ, cum póte să poroncéscă să se ea năpaste? Dar ochiul luĭ Dumnedeŭ ne priveşte; şi încă în politiea unuĭ divan domnescŭ, cum

póte şi ce gură să se cuvinteză, că este obiceiŭ a se lua năpaste. Adevărulŭ şi mare păcatŭ este, dar şi nemărginită ruşine tuturorŭ.

Pentru care, de unŭ lucru ca acesta urâtŭ şi luĭ Dumnedeŭ, şi de hulă în tótă lumea, înşciinţindusă şi luminaţiĭ domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte, aŭ legatŭ prin hrisóvele domniilor sale, întărindŭ şi cu straşnicŭ blăstăm al Arhiereilorŭ ţăriĭ, ca să nu se maĭ iea, şi nicĭ să se maĭ pomenéscă năpastea acésta nicĭ odată. Şi bine plăcândŭ domnieĭ mele o faptă bună, şi o legătură ca acésta, iată că o întărim şi prin domnesculŭ nostru hrisovŭ, ca să se păzască legătura acésta nestrămutată în vecĭ.

Deosebitŭ de acestea socotind domniea me pentru cel maĭ bun folosŭ al tuturorŭ de obştie, care ştie Dumnedeu Sfântulŭ, că din tot sufletul nostru poftim stare, şi ce maí bună odihnă şi dreptatea tuturor şi după multa priveghere ce este în gândul nostru deapururea, am vădutŭ, şi am cunoscut şi pentru slujba vădrărituluĭ, că ne fiindŭ la orânduială ca să ştie şi săraciĭ ce se dea; mulţi din locuitorĭ, ş'aŭ părăsitŭ viile lorŭ, temândusă că de multe orĭ se scotea şi adăoşagurĭ, care cu baniĭ vădrărituluĭ, şi adăoşagul acela, şi că póte maĭ punea şi vădrariĭ năpaste, şi cu aceste pricinĭ fiindŭ, adevărulŭ că era săracilorŭ ca unŭ jacŭ, ca nu să se dobândéscă saŭ să se îndulcéscă şi eĭ ceva din munca lorŭ de un an. Ce toţĭ baniĭ, preţulŭ ce lua pe vin, nu le agiungea să dee numaĭ la vădrarĭ, ĭară munca săracilorŭ, tótă o pierdea. Care unele ca acestea lucrurĭ fără de cale şi peste dreptate, n'am putută domniea mea nicĭ de cum ale suferĭ.

Ce sfătuindune cu Preaosfinţiea sa de Dumnedeŭ alesŭ, şi al nostru duhovnicescŭ Părinte şi Mitropolitŭ a tótă Moldova, Chir Gavriil, şi cu iubitorii de Dumnedeŭ Episcopĭ, sfinţiea sa Chir Ioanichie Episcopul Romanuluĭ, şi sfinţiea sa Chir Dosofteŭ Episcopul Rădăuţuluĭ, şi sfinţia sa Chir Inocentie Episcopul Huşuluĭ, şi cu îndemnarea şi silinţa şi multa osârdie a D-sale cinstitŭ credinciosŭ al domnieĭ mele boeriŭ Alecsandru Ipsilante biv vel Postelnicŭ, şi Sfatul a dumnélorŭ cinstiţĭ credincioşĭ, tótă Boerimea, şi s'aŭ găsitŭ lucrul cel maĭ bunŭ şi cu dreptate şi după a nóstră plăcere, şi aşa cu sfatulŭ tuturorŭ de obştie s'aŭ hotărâtŭ, de acum înainte vădrăritul să se ea de la toţĭ locuitorii câte optŭ banĭ vechi de vadră, iară maĭ multŭ nu, nicĭ adăoşagŭ macarŭ un banŭ nicĭ odată să nu se maĭ scoată. Nicĭ năpaste, vădrariĭ macarŭ o vadră, nimănuĭ să nu se maĭ ea, ce vădrăritulŭ de acum înainte să se măsóre tóte vasele şi marĭ şi micĭ, cu cotul de fier carele este la amândoue capetele cu boure domneştĭ, şi este făcutŭ de pe măsura cotuluĭ muntenescŭ, şi nu îi aruncă năpaste.

Şi încă amŭ poroncitŭ domniea me D-sale Filipŭ Catargiŭ vel Visternicŭ, de aŭ făcutŭ un cotŭ de fierŭ ca acela fórte dreptŭ, şi legândul cu unŭ lanţŭ de fierŭ să se bată în păretele Visterieĭ domneştĭ să stea acolo neclătitŭ nicĭ odată. Pentru ca şi cândŭ se vorŭ face coturile ca să se dea vădrarilorŭ, de pe acela cotŭ să se ea măsura, şi să se facă asemene tocma ca acela: cum şi cândŭ se va întâmpla să jăluéscă cineva din locuitorĭ că le-aŭ pusŭ vădrarii năpaste,

iarăşĭ după cotulŭ acesta să se cerce, şi să se îndrepteze. Şi deosebitŭ am maĭ poroncitŭ ca să dea în tipariŭ şi câteva ponturĭ, şi să le pecetluéşcă cu pecetea domnéscă, în carele arată tótă poronca vădrarilorŭ în ce chipŭ vorŭ urma, şi vorŭ măsura cu cotul cel de fierŭ.

Ce dară orĭ în credinţă de va fi slujba acésta a vădrărituluĭ, orĭ cumpărătură, totŭ aşa să se urmeze pre cum arătăm maĭ susŭ, şi să se păzască nestrămutată. După tóte acestea, ne-am înşciinţat domniea me, şi pentru vadra domnéscă. şi stărostească ce era obiceiŭ, de se lua de cramă de pe la locuitorĭ. Insă vadra domnéscă, numaĭ de la Odobeştĭ; Iară vadra stărostéscă, se lua şi de la Odobeştĭ, şi până la Trotuşŭ.

Iară de la o vreme în cóce, se întinsăse acel obiceiŭ de lua vadra stărostéscă din totŭ ţinutul Putniĭ, şi încă Starostiĭ de Putna, cum şi ceĭ ce se rânduea de la domnie de strângea vadra domnéscă, făcea măsura vedrilorŭ câtŭ le era voea lorŭ de mare. Pentru care. iată acum s'aŭ hotărîtŭ şi pentru vadra acéstă domnéscă, şi pentru vadra stărostéscă, ca să se ea după vechiul obiceiŭ. Adecă vadrea domnèscă, numaĭ de la Odobeştĭ să se ea, iară vadra stărostéscă, să se ea şi până în Trotuşĭ, iară de pe aiurea din ţinutulŭ Putniĭ să nu se maĭ ea

Cum şi pentru măsura vedrilorŭ acestora de acum înainte să le facă boeriĭ ce se vorŭ tâmpla să fie cu slujba vădrărituluĭ la Odobeştĭ, ca să fie drepte, vadra de ḑeçe ocă, iară maĭ mare macarŭ o litră, se nu fie, şi cu aceea măsură să se strângă şi vadra domnéşcă şi cea starostéscă, iară maĭ multŭ să nu supere pe nimene.

Ne am maĭ înşciinţat domniea me cum că starostiĭ de Putna, vadra acésta de vinu ce o iaŭ de pe la locuitorĭ, şi deosebitŭ maĭ cumpără şi eí vinŭ câtŭ le este voea şi trebuinţa lor. si acel vinŭ une orĭ cu şcirea domnieĭ, alte orĭ şi fără de şcirea domnieĭ, prinzândŭ ca unŭ chipŭ de obiceiŭ, îl împartŭ totŭ vinul acela pe la cărcĭmele de pre la târgurĭ, şi pre la sate, şi pe la toţĭ locuitoriĭ din ţinutŭ, de'l vândŭ, şi cu preţu, atâta de mare cum le este voea lorŭ, şi acésta nu numaĭ starostiĭ de Putna o făcea, ce se obĭcinuisă şi alţĭ dregătorĭ şi Ispravnicĭ de pre alte ţinuturĭ. Care pricina acésta cădea locuitorilorŭ maĭ cu greutate şi maĭ cu suparare de câtŭ unŭ birŭ, că adevărulŭ ca un jacŭ era asupra lorŭ.

Şi iată că s'aŭ hotărâtŭ şi acésta. de acumŭ înainte, nicĭ starostele de Putna, nicĭ altŭ dregătoriŭ de la vre o margene, si nicĭ un Ispravnicŭ al ţinuturilorŭ din tótă ţara, macarŭ cu poroncă domnéscă, saŭ fără de poroncă, nicĭ decum să nu maĭ împartă vinŭ pre la târgurĭ, saŭ pe la sate, saŭ orĭ la cine. Ce toţĭ locuitoriĭ ţăriĭ să aibă pace şi odihnă de acéstă suparare a vânḑăriĭ vinuluĭ.—Decĭ dar la une lucrurí bune ca acestea, plăcute şi luĭ Dumneḑeŭ, şi folositóre obştiĭ, carele cu a nóstră domnéscă buna voinţă, şi cu sfatulŭ a tuturorŭ de obştie, s'aŭ hotărâtŭ :

Întăĭ pentru pogonăritul de viĭ să nu maĭ fie, ce să fie legatŭ. Al doilea năpastea la slujba vădrărituluĭ asemenea să fie legată. Aşijderea şi slujba vădrărituluĭ, să se ea numaĭ optŭ banĭ vechĭ de vadră, iară maĭ multŭ nu, nicĭ adăoşagŭ macar a

un banŭ, şi nicĭ odată să nu maĭ fie. Şi vadra domnéscă şi stărostéscă, să se urmeze precumŭ arătăm maĭ susŭ. Iară vânḑarea vinuluĭ a dregătorilorŭ de pre le ţinuturĭ, din tótă ţara să lipsască, să nu maĭ fie. Pentru aceea poftimŭ domniea me şi pe alţĭ luminaţĭ domnĭ, orĭ din fiĭ noştrĭ, orĭ din neamulŭ nostru, orĭ dintre alţiĭ streinĭ, pre cariĭ după noĭ îĭ va alege şi'ĭ va rânduĭ Dumnezeeasca Pronie, la scaunulŭ acesta al Moldoviĭ, ca să păzească şi să întăréscă aceste bune şi folositóre hotărâri, pentru a domniilorŭ sale vecĭnice pomenirĭ cu laude, iară să nu strice saŭ să nu păzască aceste bune şi folositóre hotărârĭ, aşeḑate maĭ susŭ.—Pentru ca nu cumva să auze glasulŭ celŭ straşnicŭ, ce ḑice: vrednicŭ îţĭ este fiiule săcerişul, amărăciune aĭ sămănatŭ, seceră pre dânsa răutate. N'aĭ iubitŭ a face fapte bune, găsăşte, ce aĭ făcutŭ. Macarŭ că socotescŭ cu ajutoriulŭ luĭ Dumneḑeu că nici unul nu va ajunge să caḑă la această înşălăciune şi lăcomie.

Iară pentru aciea ce orĭ la ce vreme vorŭ fi, şi se vorŭ sili, orŭ din voea lorŭ, saŭ din îndemnarea a vre unuĭ obrazŭ de cinste bisericescŭ saŭ politicescŭ, saŭ pentru aceia ce vorŭ fi cu slujbele acestea, şi pentru lăcomiea, saŭ altŭ înteres al lorŭ, vorŭ pune năpaste saŭ vor face strâmbătate; pentru toţĭ aceştiea, şi orĭ cariĭ vor umbla spre stricăciunea acestorŭ bune hotărâri ce se cuprindŭ în hrisovulŭ acesta, pentru uniĭ ca aceia am poftitŭ pe preasfinţiea sa Mitropolitulŭ ţăriĭ şi pre Arhiereĭ de pre la scaune, prin darul şi puterea Duhuluĭ Sfântŭ ce li s'aŭ datŭ de la Domnulŭ Iisusŭ Hristosŭ şi de la

Sfinţiĭ Apostolĭ, ca să întăréscă şi cu blăstămŭ, pentru ca să nu cuteze cineva a strămuta cât de puţinŭ. Ce tot deauna să se păzească pe deplin şi de către toţĭ acéstă bunătate.—Şi la acésta fiind credinţa şi bună voirea domnieĭ mele, însumĭ cu mâna me am iscălitŭ şi am pusŭ şi domnéscă a nóstră pecete.—

Şi hrisovulŭ acesta s'aŭ scrisŭ în oraşulŭ Iaşiĭ de Procopie Dascalul ot Mitropolie, prin alcătuirea luĭ Stefan Bosie, biv vel Jicniceriŭ, în cursulŭ anilorŭ de la zidirea Lumeĭ. anulŭ 7272 (1764.)

(Subscrisŭ) *Noĭ Grigorie Ioan VVD.*

(L P.)

(Urmează maĭ în giosŭ legătura arhierească spre ţinerea cu sfinţenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.)

De vreme că iubitorul de Dumneḑeŭ şi al nostru milostivŭ domnŭ stăpânŭ. măria sa Ion Grigorie Vvd. fiind cu mare râvnă şi cu multă bunătate şi iubire asupra folosuluĭ ţăriĭ nóstre, şi poftind a face aceste mile şi bunătăţi întru stăpânirea măriei sale, precum pre largŭ le arată a măriei sale domnescŭ şi luminat hrisov, ïară cele răle şi urâte obiceiurĭ ce era cu nemărginită răutate spre stricăciunea săracilor, vrândŭ ale stinge de tot şi a le dizrădăcina deasupra bieţilor locuitorĭ, întru adevăr am cunoscutŭ o bunătate desăvârşită a înălţimiĭ sale, şi o profimie fórte multă, silind ca prin milostivirea sa, cu ce roduri maĭ bune să îndulcească ţara aceasta ;—ce dar şi noĭ după datoriea ce ni se cade ca către unŭ adevĕratu stă-

pânŭ bunŭ şi milostivu, aşa cu un glasŭ am proslăvitŭ pre Dumnedeŭ.

Al doile am datŭ şi măriei sale mulţămită, şi fiindŭ că poronca şi vrerea măriei sale este, precum şi a nóstră a tuturor aŭ fost, pentru aceste de maĭ sus pomenite ce se cuprindŭ prin hrisovulŭ măriei sale, ca după cum s'aŭ hotărâtŭ cu bunătatea şi milostivirea măriei sale, şi prin sfatul de obştie, aşa să se şi păzască în vecĭ nestrămutate, şi pentru aceasta ĭată că ne apucămŭ şi încredinţămŭ şi noĭ cu toată putinţa noastră, şi la tóte vremile vom sta, ca nicĭ odată să nu se strămute, nicĭ să se strice o prea bună şi folositóre hotărâre ca acésta.

Iară pentru aceia carii vor fi înprotiva Dumnedeescii poruncĭ, adecă poftitorĭ de răutate asupra săracilor, şi vor lepăda binele şi milostivirea deasupra lor, şi atâta pentru ceĭ ce vor fi îmbrăcaţĭ cu putere, cum şi ceĭ ce vor îndemna saŭ ceĭ ce vor arăta alte chipurĭ râle, saŭ ceĭ ce pentru lăcomia saŭ altŭ interes a lor, vor pune năpaste saŭ vor face strâmbătate la tóte aceste arătate maĭ sus bunătăţĭ, orĭ din pămêntenii noştrii, orĭ din boerii grecĭ ce se află lângă domnŭ, orĭ însuşĭ noĭ Arhiereii ţării, saŭ alţĭ Arhierei streinĭ, carii ar dezlega spre stricăciune şi deosebitŭ atâtŭ partea bisericească cum şi politicească toată boerimea care n'ar sta şi cu toată putinţa lor şi orĭ la ce vreme ca să se păzească aceste arătate maĭ sus toate, pentru unii ca aceia aŭ poftitŭ toţĭ, ca să se intărească aceasta şi cu blăstămul al sfinteĭ Bisericĭ.

Dreptŭ aceia pentru aceia ce vor fi improtivitorĭ aceştii bunătăţĭ şi n'or pădi aceste hotărâte de maĭ sus toate, ce vor fi pricinuitorĭ de stricăciune şi nepază, unul ca acela orĭ cine va fi şi orĭ cu ce chipŭ, iată căĭ legăm şi cu straşnicŭ

blăstăm într'acestaş chip: înfricoşata giudecata a luĭ Dumnedeŭ pe uniĭ ca aceia cu urgie să'ĭ giudece şi săgeţele cele veninate ale nevădutuluĭ Dumnedeŭ să fie asupra luĭ, şi asupra caseĭ luĭ şi să fie şi sufletesce şi trupesce, desbinaţĭ de Dumnedeŭ puternicul, şi să aĭbă protivnicŭ pre Dumnedeŭ în tóte dilele vieţiĭ luĭ, şi puterile ceresci să fie deapururea cu sabia asupra luĭ, să'ĭ scurteze Dumnedeŭ vieaţa şi cu sunet să se stingă pomenirea luĭ; — iară de la smerenia nóstră să fie legaţĭ şi afurisiţĭ în vecĭ, şi neertare şi procopsală să nu maĭ aĭbă, ca nişte răvnitorĭ de stricăciune şi poftitorĭ de răutate şi silitorĭ de urâte obiceiurĭ a patrieĭ lor, şi maĭ alesŭ a fraţilor noştriĭ a creştinilor, iară carele se va sili spre cele bune şi maĭ vârtos spre întărirea şi paza acestor bunătăţi, pe uniĭ ca aceia Dumnedeŭ sfântul şi puternicul să'ĭ procopsască şi să'ĭ blagoslovească şi mulţi anĭ, şi cu tóte ale lor, să le lungească Dumnedeŭ aniĭ vieţiĭ, şi cu bună stare a dregătoriilor sale să'ĭ încoronede, şi de la smerenia noastră prin darul ce ni s'aŭ datŭ de la Domnul Hr. şi de sfinţiĭ Apostolĭ le poftim şi le dămŭ toată blagosloveniea.

Gavriil Mitropolitŭ Moldoviĭ.

Ioanichie Episcopŭ Romanuluĭ. Dosoftei Episcopu Rădăuţuluĭ. Inochentie Episcopŭ Huşuluĭ.

Filipŭ Catargiu vel Vist. V. Roset Hat.

. . . *Hat. D. Donicĭ Spat. — S. Canta Ban.*

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ pe pergamentŭ curatŭ şi lămuritŭ şi cu frumóse arabescurĭ din giur impregiurŭ, în mărime de doĭ coţĭ. Acestŭ hrisovŭ l'am hărăzitŭ Arhiveĭ Statuluĭ

T. C.

NOĬ ALEXAND. NECULAĬ SUȚU VVD.

Cu mila luĭ Dḑeu. Domn Moldoveĭ şĭ Valahieĭ.

După ce dumneḑeeasca Pronie, ne aŭ încoronat cu stema acestiĭ bine credincĭoase țerĭ, şĭ ne-am suit la al nostru domnescŭ scaun, dataŭ jalobă domnieĭ mele bulubaşiĭ şi giuḑiĭ de țiganiĭ domnestĭ: linguraři şi ursarĭ, cu arătare că eĭ din vechiŭ aŭ fost mulțĭ la număr, şi era Visteriea folosită cu soma dăjdieĭ lor ce da, pentru că din neamul lor, n'aŭ fost obiceiŭ ca să se deĭe danie pe la mănăstirĭ şi pe la boerĭ.

Păḑindu-se atunce privilegiile ce eĭ aŭ avut prin domnestele hrisóve, iară în aniĭ trecuțĭ după ce s'aŭ rătăcit de la măna lor hrisóvele ce aŭ avut, mulțĭ din trănşiĭ s'aŭ datu danie cu hrisóve, iar, ciĭ maĭ mulți vêḑănd acésta, şi spăimăntănduse, ca să nu cadă şi eĭ la robie, aŭ fugit în țărĭ străine, şi eĭ aŭ rămas fórte puținĭ la număr;—pentru care după deosebită jalobă ce aŭ fostŭ dat la domniea sa Mihail Costantin Suțul VVD, căndu făcăndusă cercetare şi aflănduse jaloba lor adevărată, li s'aŭ dat hrisovu cu vesnică legătură, ca din neamul lor nimăruĭ danie se nu se dea, macarorĭ ce obrazŭ ar fi, cum şi ori cine va fi avut hrisóve maĭ de nainte pe nume de țiganĭ linguraři şi ursarĭ, şi n'aŭ apucat aĭ rădica din țigănimea Gospod, să nu li se deĭe în stăpănire, ce se rămăe drepțĭ țiganĭ domnestĭ, —care acel hrisovŭ s'aŭ făcut şi cu legătură de straşnic arhierescŭ blăstemŭ şi s'aŭ şi păzit întocma după a sa cuprindere.

Iară în anul trecut, orĭ din nesciința dregă-

torilor, ce aŭ fostŭ rănduiţĭ asupra ţiganilor Gospod, ori din vre un interes deosebit, s'aŭ călcat blăstămul şi hotărărea ce se cuprinde printr'acel hrisovŭ, că s'aŭ luat dintre dănşiĭ ţiganĭ şi ţigance, supt nume că aŭ fostŭ maĭ de nainte daţĭ danie, din care pricină cuprinzinduĭ iarăşĭ frica cea dintăĭ, mulţĭ dintrînşiĭ aŭ fugit în Cordun şi în Raea, şi în ţara Românească, pentru care s'aŭ rugat domnieĭ mele ca să li se întărească hrisovul acela, cu adăogire pentru oprirea a multe nedreptăţĭ, ce pătimescŭ.

Al doilea aŭ jăluit că şi de cătră Naziriĭ ţiganilor Gospod, ce aŭ stătut în urmă, aŭ fostŭ siliţĭ de aŭ dat căte ḑece leĭ de tot numele supt nume că li s'ar li întărit hrisoavele, şi după hrisoavile a‧ele eĭ nicĭ o odihnă nu aŭ aflat, şi cu lacrămĭ s'aŭ rugat domnieĭ mele, ca să se rădice acest obiceiŭ de dare, de asupra lor.

Al treile că aŭ fost siliţĭ a lucra cenuşa pentru treaba fabriceĭ de steclărie, la care uniĭ perzănduşĭ vremea lucruluĭ, s'aŭ sărăcit, alţiĭ ne avînd boĭ, pentru căratul lemnilor, la steclărie, aŭ fostu siliţĭ a se îndatorĭ cu dobănzĭ, şi a plăti la osebiţĭ cărăusĭ moldovenĭ de aŭ rădicat nevoia ce era ‚asupra lor, din care pricină mulţĭ dintrănşiĭ aŭ trecut în Cordunŭ Nemţescŭ ca se scape de havaleoa aceasta.

Al patrule că Ispravnicii de pe la ţinuturĭ, nemesnicĭ, şi căpitanĭ îĭ gĭudecă la ţară şi'i supun a plăti, pentru baniĭ ce se întămplă de se înprumutează dobănḑĭ, peste dobănḑi.

Al cincele că stăpăniĭ moşiilor pe unde ernează îĭ supune de li lucrează ḑile de boirescŭ, şi daŭ căte doĭ leĭ de bordeiŭ, ca şi cănd ar

fi peste tot anul trăitor. care tóte aceste, după ce cu mare luare aminte s'aŭ cercetat de către însuşĭ domniea me s'aŭ aflatu adivărate, şi după datoriea domnestiĭ nóstre stăpânirĭ ne putânduse suferi unele ca aceste şi văzindusă, însuşĭ hrisovul pomenitului maĭ sus domnuŭ Mihail Costantin Suţul VVD, aşa întocma cuprinzetoriŭ, întru care după legătura de arhierescŭ blestămci s'aŭ făcut atunce, asupra acelor ce ar strămuta acel aşăzământ, şi s'ar ispitĭ a lua ţiganĭ domnestĭ lingurarĭ şi ursarĭ danie, s'aŭ vădut întărit blăstămul şi prin însuşĭ iscăliturile şi punerea peceţilor atât a Preosfinţieĭ sale Părint. Mitrop. ţăreĭ Chir Iacob, şi ale Episcopilor de pe la scaune. Iată şi domniea me prin acest al nostru domnescŭ hrisov întărim, şi poruncim ca întocma să se urmeze, adecă de acum înainte ţiganiĭ lingurarĭ şi ursarĭ danie de către domnĭ se nu se maĭ deĭe macar orĭ la ce obrzŭ ar fi, cum şi câţĭ vor fi avênd hrisoave pe astfeliu de ţiganĭ, şi nu vor fi apucat aĭ rădica până acuma din ţiganiĭ domnestĭ, să nu li se deĭe în stăpânire, ce se rămâe drepţĭ ţiganĭ domnestĭ;—căcĭ şi domniea sa Alesandru Costantin Moruz VVD. cunoscând că cu gresală s'aŭ fost dat atâţa ţiganĭ. danie, aŭ rescumpărat de la robie 20 selaşe lingurarĭ ce era daţĭ danie însuşĭ doamneĭ frăţieĭ sale, şi luminata Doamnă iaŭ fostu dat D-sale Post: Răducanu Roset, în locul cărora aŭ dat alţĭ ţiganĭ domnestĭ străinĭ, cum pre larg arată hrisovul domnieĭ sale din anul **1792**, Noembrie **8**.

Al doilea şi orĭ câţĭ alţiĭ vor ave împăreţele cu domniea, şi după ce se va face cercetarea prin boeriĭ ce vor fi rânduiţĭ cu ţidulă Goşpod,

fiind faţă Vornicul de ţiganĭ şi bulubaşĭ şi giudiĭ de ţiganiĭ Gospod, căte suflete de ţiganĭ ursarĭ saŭ lingurarĭ va rămăne se ea orĭ cine, se nu se deĭe nimăruĭ, ce se aĭbă a da domniea dintr alt neam de ţiganĭ domnestĭ ce vor fi în Moldova, întărind aceluea stăpănirea cu hrisovulŭ Gospod.

Al treile orĭ care pe supt cumpăt fără scirea domnieĭ ar cununa vre un ţiganu al seu cu ţigancă domnească saŭ ţigancă a sa cu ţigan domnescŭ, ca pe urmă să poată a cere şi a lua în stăpănire ţiganĭ domnestĭ, orĭ cănd vor dovedi pe acela Epistaţiĭ şi Vornicu de ţiganĭ domnestĭ că aŭ sevărşit asemine chip de vicleşug spre păgubirea Visterieĭ, atunce partea cea străină ţigan saŭ ţigancă de va fi, să să eĭa cu totul în stăpănirea domnească, şi să se treacă la tablă păgubind, uniĭ ca aceia partea lor, ca un streaf spre pilda multora.

Al patrule orĭ ce pricină de giudecăţĭ şi de împlinire vor fi între dănşiĭ, cu orĭ cine, numaĭ epistaţiĭ şi Vorc: lor să le caute cu dreptate după vechiul obiceiŭ, iar Ispravniciĭ saŭ alţĭ dregătorĭ să nu se amestece căt de puţin, fără numaĭ căndu se va întămpla moarte de om, şi atuncea cu vina lor înscris să'ĭ trimeată la Divan. Apoĭ cu hotărăre de istovu poroncim domniea me ca de acum înnainte cu plata înnoiriĭ hrisovuluĭ, să nu maĭ fie supăraţi, nicĭ hrisóvele lor să nu se maĭ înnoească, ce tóte împreună cu acesta să se deĭe la sfan. Mĭtropolie ca să stee păzăte împreună cu altele ale ţăriĭ, adică al văcărituluĭ i al ertăriĭ Vecĭnilor, şi al peceţilor care se păzescŭ şi acum nestrămutatu ; iar darea biruluĭ

lor se fie la camera Gospojde, după cărţile de poroncă ce se vor da de la Visterie, aşijderea şi stăpânii moşiilor pe unde vor erna ţiganii domnesti ursari şi lingurari, se nu cuteze ale lua macar un banu, pentru că ernează cu bordeile pe moşiile acelora, fără nu maĭ de vor face fânŭ saŭ alte sămănăturĭ, în locul ce fac şi locuitorii ţăriĭ, să aibă a da dejma obicinnită ca şi ţăranii, cum şi din vasele ce vor face din pădurile orĭ cuĭ, se dea obicĭnuita zăciueală, cum şi pentru un mascur doĭ ce va ave fieste care ţigan lingurarĭ şi ursarĭ, se nu se supere a plăti desătenă, după vechiul obiceiŭ.

Deosebit poroncim domniea me ca nicĭ odată se nu fie eĭ supăraţĭ cu caĭ de olac, cum şi pentru lucrarea cenuşiĭ la fabrica de steclărie, nicĭ decum să nu fie supăratĭ a lucra, nicĭ la salahorie, macar şi cu plată, ce să fie deapururea slobozĭ a se hrăni fieste care cu dreptate şi cu mesteşugul lor, nepăgubind pe nimine de nimică, căcĭ orĭ care din Ispravnicĭ, saŭ căpitanĭ, saŭ namesnicĭ, saŭ alţĭ zapciĭ, se vor amesteca în giudecăţile, şi în pricinile lor, se vor pedepsi de către domniea me, căcĭ toate pricinile de globire şi de împlinire, de limbĭ strămbe şi de alte pricinĭ, sunt rănduiţĭ a se căuta numaĭ de boeriĭ Nazirĭ, şi de Vornicul de ţiganiĭ Gospod, iară alţiĭ nimine să nu se amestice.—Şi spre aceasta, este credinţa a însumĭ domnieĭ mele, NOĬ ALESANDRU NICOLAĬ SUŢUL VVD, şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele, NECULAĬ VVD. I GEORGIE VVD. şi credinţa a treĭ Arhiereĭ aĭ ţăreĭ acestiea Preaosfinţiea sa părintele Mitropolitul Moldoviĭ şi Esarhul Plailor Chir

Iacov, iubitorii de Dumnedeŭ sfinţiea sa Chir Veniamin Episcop Romanuluĭ, i sfinţiea sa Chir Gerasim Episcop Huşuluĭ, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincĭoşĭ boerii Divanuluĭ domnieĭ mele: D-luĭ Neculaĭ Roset biv vel Logofăt, D-luĭ Iordachi Cantacuzino vel Logofăt de ţara de jos, D-luĭ Iancul Razu vel Logofăt, de ţara de susu, D-luĭ Manolachi Conachi vel Vornic, de ţara de jos, i D-luĭ Neculaĭ Baloş vel Vornic, de ţara de jos, D-luĭ Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic, de ţara de sus, D-luĭ Lupul Baloş vel Vonic, de ţara de sus, D-luĭ Iordachi Suţul Hat. i Părcălabŭ Sucevscii, i D-luĭ Costachi Haret, vel Post, D-luĭ Grigorie Sturza vel Vist, D-luĭ Costachi Racoviţă vel Spat, D-luĭ Alesandru Ghica vel Vornic, za Aprozĭ, i D-luĭ Grigorie Başotă vel Ban, i D-luĭ Georgie Vlahuţi vel Comis, i D-luĭ Iordachi Fetala vel Camaraş, i D-luĭ Enacachi Pruncul vel Caminar, i D-luĭ Constantin Neculcea vel Pahar, i D-luĭ .... vel Sard, D-luĭ Dimitrachi Beldiman vel Stolnic, şi credinţia a cinstiţĭ şi credincĭoşĭ boerii Divanuluĭ domnieĭ mele a marĭ şi a micĭ.

Scrisus'aŭ Hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ, întru cea dintăiŭ domnie a noastră la Moldaviea, i ţara Romănească, în anul dintăiŭ, în cursul anilor de la Măntuiiorul Hristos, de sluga noastră Tudurachi Pogor Logofătul, Epistăţieĭ ţiganilor Gospod.

1802, Iunie 20.

NOI ALICSANDRU SUTIU VVD.

(L. P.) Procitoh vel Hat.

S'aŭ alcătuitŭ de mine Epistalul ţiganilor Gospod, după luminata poroncă.

Şerban Sluger.

S'aŭ trecutŭ în Condica Divanuluĭ.

Mateiŭ Costin Condicar.

Hrisovul acesta este scrisŭ bine pe hărtie în lungime maĭ de doĭ coţĭ, de o parte a titluluĭ este capŭ de boŭ, iară de ceealaltă corbul, marca ţăriĭ Româneşcĭ. Acést hrisovŭ este hărăzitŭ de mine Arhiveĭ Statuluĭ.

T. C.

NOĬ GRIGORIE ALEXANDRU GHICA VVD

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnu ţeriĭ Moldoviĭ.

Aceea ce tóte, cu purtarea de grijă, şi cu mare înţălepciune Dumnezeésca Pronie, bine aŭ orânduitŭ pre om din trup vădutŭ, şi înpreună cu sufletŭ nevĕdutŭ, şi cuvântătoriŭ, ca un dobitoc în doue firĭ împreunatŭ, spre îndoitŭ sfârşitŭ, adecă, unulŭ spre cele trecătóre şi lumeştĭ, iară altul spre vecínică dobândire, şi maĭ pre susŭ de lume. Aciea bine aŭ voitŭ din ceputŭ, de s'aŭ hotărâtŭ şi pravile îndoite, spre iconomia amânduror, a petreceriĭ şi a sfârşituluĭ folositóre omuluĭ, şi capete ca nişte vârfurĭ, pusaŭ preste el, spre paza şi ocârmuirea, a acestorŭ pravile, pre uniĭ însă spre lucrurile, cele politiceştĭ aŭ râdicatŭ ca să fie, ighimoniĭ, şi boeri, şi purtătoriĭ de grije; darŭ pre alţiĭ spre cele bisericeştĭ iaŭ învrednicitŭ, pre fieşte carele după starea sa.

La acestĭ politiceştĭ şi bisericeştĭ despărţire fiindŭ între dânşii, iaŭ adunatŭ ca în chipŭ să se păzască neturburate amândoue stările, hotarele·

dreptăţilorŭ; acea bisericéscă stăpânire, şi înălţimea, starea minţiĭ avêndŭ, să giudece, şi să orânduéscă cele spre mântuirea şi folosinţa norodului. Iară cea politicéscă domnie, şi mărire, ca ochiulŭ cel degrabă privitorŭ, neadormitŭ fiindŭ spre cele necuviόse ce curgŭ, şi ca o puternică mână, şi degrabă lucrătόre, agiutorindŭ pre cele cu legea, şi poprindŭ totŭ chipul nelegiuirilorŭ, amândoue una cu alta, agiutorindŭ vorŭ lucra, şi vorŭ săvârşi tόte cele spre împlinirea a Dumnezeeştilorŭ poroncĭ şi pravile, după cum de obştie, şi sufletulŭ şi trupulŭ înpreunate fiindŭ, totŭ într'unŭ locŭ răsuflă, spre starea şi spre împlinirea a unuĭ dobitocŭ, omuluĭ cuvântătoriŭ.

Pentru aceia darŭ dintr'unŭ ceputŭ, şi legea cea firéscă: pe preoţie, împreună şi pe împărăţie, totŭ la unulŭ, şi la acestŭ omŭ, aŭ adunatŭ, şi aŭ înălţatŭ, şi după aceea şi acea scrisă lege, aduna, şi împreună, pre ighimonĭ, pre osteni, şi pre giudecătoriĭ noroduluĭ Izrailtenescŭ, cu arhiereĭ spre buna şi săvârşita unire. Şi împăraţiĭ Iudeĭ ceĭ maĭ aleşĭ: Davidŭ, şi Iosie şi Ezechie, nu numaĭ şi aceştiea, căuta spre iconomiea şi purtarea de grije lucrurilorŭ scaunuluĭ lorŭ, ce şi ale cortuluĭ, şi ale bisericiĭ spre mare silinţă, şi râvnă se nevoea.

Şi cea maĭ după urmă şi împăraţiĭ noştri ceĭ credincioşĭ şi iubitorĭ de Hs. de la Constandinŭ cel mare şi întăiŭ, până la Costandinŭ cel după urmă, purtândŭ grije de ale împărăţieĭ, nu se lenivea, nicĭ de ale bisericiĭ, ce încă şi sobόre adunândŭ de cuviioşĭ părinţĭ, la acele întrebărĭ, socotinţe, şi judecăţĭ bisericeştĭ ce odrăslia, avea

cea maĭ înaltă şedere, şi lăcaşurĭ sfinte, spre a luĭ Dumneḑeŭ închinare ridecândŭ şi cu împărăteştĭ afierosirĭ, şi odóră îmbogăţindule, şi hotare căḑute, şi tomurĭ, şi poroncĭ, şi nearale, spre împodobirea şi înfrumuseţarea, şi starea către ceĭ legiuitorĭ, adese dândŭ, aŭ lăsatŭ pildă Dumneḑeească, şi credinciósă către toţi ighimoniĭ a pravoslavnicilorŭ creştinĭ.

Căcĭ şi la aceştia este necurmată datorie, ca să pronoisască, după puterea lorŭ, şi să pórte de grije pentru buna păstorie, şi împodobirea a stăriĭ sfinteĭ bisericĭ împreună făcătoriŭ făcândusă, (după cum ḑice Apostolul) a păstoririlorŭ celorŭ duhovniceştĭ, iară lucrătorĭ şi răsplatitorĭ, cu cuţitulŭ acela de la Dumneḑeŭ pórtă spre tăerea şi spre răsipirea acelorŭ ce aŭ cu lenevire, aŭ cu imbolditurĭ, şi meşterşugurĭ răle a viclénuluĭ aŭ începutŭ ca să strice, să strămute, şi să prifacă hotarăle, poroncile şi legiuirile a credinciósеĭ şi Dumneḑeeştiĭ nóstre legiuirĭ.

Pentru aceste darŭ şi domniea me, cu mila luĭ Dumneḑeŭ, învrednicindune a fi domnŭ, oblăduitoriŭ, şi ocârmuitoriŭ, strămoşesculuĭ scaunŭ al ighimoniĭ acestiea a Moldoveĭ, dintr'un ceputulŭ domnieĭ mele îndată bine am voitŭ, pentru dréptă legiuitóre, şi folositórea stare, şi îndreptarea a supusuluĭ acestuea norodŭ: ce ni s'aŭ încredinţatŭ nouă, şi lângă aceste politiceştĭ, şi cele din afară, necontenite supărări şi purtărĭ de grije, întru care ne aflămŭ învăluiţĭ, şi cuprinşĭ, întorsamŭ cu neadormire după datoriea nóstră, şi ochiĭ noştrĭ ceĭ sufleteştĭ, şi la aceste lucrurĭ ale maiciĭ nóstre, a bisericiĭ, şi vădêndŭ multe strămutărĭ, şi fără de cuviinţă lucrurĭ,

fapte şi necuvióse stări, şi orânduele, care vremea şi lenevirea, şi acea de către cele Dumnedeeştĭ răcélă, nesocotinţă, şi nebăgarea de samă, ce din puţinŭ, în puţinŭ aŭ adusŭ biserica la o vedere, şi la o tînguită aflare ca acésta, care nu cu puţină durere şi tănguire a inimiĭ nóstre, am vrutŭ ca să o aducemŭ spre tămăduirea şi îndreptarea cea puternică. şi căḑută, avêndŭ următoriŭ, şi răvnitoriŭ, la acestŭ credinciosŭ şi Dumneḑeescŭ cugetulŭ nostru, şi pe Préosfinţitul Mitropolit al Moldo-Vlahieĭ, al nostru părinte întru Hs, Chir Gavriilŭ.

Ce darŭ întâĭ şi acel maĭ mare din lucrurile cele necuviióse şi necăḑute ce s'aŭ înmulţitŭ, după cumŭ s'aŭ ḑis la biserică, socotitamŭ că este înmulţirea preuţilorŭ, dintru care se află fórte puţinĭ la numărŭ, care după cum să cade întră prin uşă în staulul acesta, iară ceĭ maĭ mulţĭ, suntŭ aceĭ ce se sue pe aiurea şi tălhăreşte, din cariĭ pre uniĭ îĭ indémnă nevredniciea, ticăloşiea şi lenevirea, ca să răpască şi să apuce darulŭ preoţieĭ, a cărora ródă este neaverea, sărăciea, şi supărarea, neavândŭ de aiurea altŭ venitŭ de chivernisală al căstiga maĭ lesne şi fără de ostenélă, fără numaĭ pe Biserică, şi pe Oltariŭ, iară pre alţiĭ îĭ învitéză iubirea de argintŭ, şi nesăţiósa avere, din care fără de lege şi fără de credinţă, neguţitorindŭ cele Dumnezeeştĭ, şi ca Simonŭ vrăjitorilŭ, întâiŭ cumpărând aceste Dumnezeeştĭ de la aceĭ ce le vând, după aceea văndândule către ceĭ ce le cumpără cu multe felinrĭ, şi chipurĭ diavoleştĭ şi amăgitóre, şi vrăjitóre, căştigă şi dobândescŭ venitŭ, din pricina necunoştinţiĭ, a sufletelorŭ acelorŭ proştĭ,

şi lesne credători, nesocotindŭ nicĭ de cum aceştia cu acestŭ chipŭ preoţiţĭ că suntŭ, ce cu adevăratŭ nepreoţiţĭ, după-al 29 canonŭ al sfinţilor Apostolĭ ce dice într'acestŭ chipŭ:

Că orĭ care Episcopŭ va lua şi va câsciga vredniciea, şi darul acesta pre banĭ, saŭ preotŭ saŭ diacon, şi acel ce aŭ hirotonisitŭ şi acelŭ ce s'aŭ hirotonisitŭ, să fie caterisiţĭ şi de tóte să fie lipsitŭ, şi depărtatŭ de adunarea ca Simon vrăjitoriul, şi după cum dice şi capul al 22 de la Soborul al şesele: Că ceĭ ce pre banĭ se hirotonisescŭ, caterisiţĭ să fie şi o parte şi alta. Aşijderea şi Vasilie cel Mare, şi Ghenadie, şi Tarasie, Patriearşii Ţarigraduluĭ, dicu, că maĭ suferitŭ este Machedonie, şi necredinciosiĭ, eresuluĭ pnevmatomahilor, de cât aceĭ ce cutează de cumpără darul Duhuluĭ Sfântŭ.

Şi aceste (vaĭ) nicĭ de cum ne gândindŭ şi nesocotindŭ, îndată facŭ pre dânşiĭ slobodĭ eşindŭ de sub stăpânirea mireniéĭ, şi de dajdia cea legiuită, care este a se plăti cu datornică datorie la Visteriea cea domnească, cu care chipŭ amăgindŭ lumea, nu socotescŭ că i-aŭ în râsŭ, şi cum că hulescŭ maĭ nainte multŭ pe acestŭ neamăgitŭ Dumnedeŭ, şi arătândusă că cârmuescŭ starea bisericiĭ, şi slujescŭ taĭnele cele înfricoşate;—eĭ sunt aceĭ maĭ mulţĭ omenaşĭ urâţĭ, şi pângăriţĭ după fire, şi de tot nesocotiţĭ, şi netrebnicĭ, şi de nimică vrednicĭ, fiindŭ de tot lipsiţĭ de minte, şi de crierĭ, varvarĭ cu totul. şi neînvăţaţĭ, nu numaĭ la credinţă, ce nicĭ la propoveduire, după cum poronceşce al 58, canonŭ al Apostolilor, nici cunoscândŭ ce va să dică credinţa, nicĭ aducânduşĭ aminte de cele

cădute, după cum hotăresce al 18, canonŭ de la soborul Catarghenii, ce încă nesciindŭ ce suntŭ soboarele, şi câte sunt şi după cum hotăresce al 19, canonŭ din Trula, nu numaĭ că nu arată cu învăţătură, şi propoveduire în Duminecele din sfânta şi Dumneḑeeasca scriptură, ce încă se află lipsiţĭ de toată priceperea a sfintelor acestora scripturĭ, şi cel desăvârşitŭ, nesciindŭ a ceti şi cele proaste, a rânduelii bisericescĭ, nu cunoscŭ starea şi slujba sfinteĭ Liturgiĭ, şi a Sfintelor Taĭne, de care grăşescŭ, cu vărvăriea şi cu neînvăţătura lor, şi la acele maĭ tăĭnuite, şi necuprinse de minte molitfe a sfinteĭ Liturghiĭ, şi bajocurescŭ (vaĭ), şi hulescŭ şi blastămă fără de Dumneḑeească credinţă, şi către aceste pre înfricoşate, şi maĭ pre sus de fire taĭne, şi dogme, din care se strămută-legiuirea şi batjocoresce Dumneḑeeasca curata şi neîntinata credinţă;—pentru aceea dar spre împrotivirea a unora ca acestora preoţĭ cu adevărat aĭ ruşineĭ, puţină aŭ fost râvna Prorocului Ilie înarmată cu cuţitul.

Decĭ spre poprirea, şi îndreptarea a acestuĭ cumplitŭ lucru, poroncimŭ si hotărâmŭ ca de acum înainte, aceĭ ce vor vrea să fie preoţĭ, întâiŭ să se cerceteze fórte cu silinţă, şi cu privighere, de singurŭ Mitropolitulŭ saŭ de episcopulŭ seŭ, iară pentru ceĭ streinĭ, şi dintr'alte părţĭ de locurĭ şi eparhiĭ, ce vinŭ ca să iea preoţia, să aducă fiesce carele de la Mitropolitul seŭ, saŭ de la Episcopul seŭ mărturie încredinţată a veţuiriĭ, şi a petreceriĭ firilor luĭ, şi într'acestŭ chipŭ făcândusă de la Arhiereŭ anafora către domnia me:

Întâiŭ acel ce va să se hirotoniseascŭ, să se deosebească de stăpânirea politicească, şi să se scótă şi din catastivul Visteriei domnescĭ, şi aşa după aceasta prin cartea domniei mele se va trimite către arhiereul cel ce va să'l hirotonisască, şi se va învrednici la starea şi clirosulŭ bisericescŭ, şi aceĭ ce din pământeniĭ, cariĭ aice neputândusă ca să se învrednicească pentru vre o pricină, să iea darul preoţiei, şi vor vrea ca să mearga la alte eparhiĭ streine ca se fure, pe supt cumpátŭ, darul sfinteĭ preoţiĭ, unul ca aceia aflânduse pe urmă, orĭ de Mitropolitul, orĭ de episcopul, ca pe unŭ furŭ de cele sfinte, după hotărârea al 54, canonŭ de la soborul Cartaghenii: că episcopiĭ aceĭ ce vor priimi dintr'alte eparhiĭ cliricĭ, şi vor hirotonisi la supusele lor bisericĭ, pre aciea îĭ hotăresce să fie lepădaţĭ, şi de tot darul preoţescŭ înstreinaţĭ, şi supuşĭ blăstămuluĭ anatemiĭ, căcĭ să ḑice, pre aceĭ ce vor veni dintr'altă parte, nicĭ de cum se nu'ĭ hirotonisască, fiindŭ de totŭ necuvioşĭ şi fără de lege, ce numaĭ pre aceia să hirotonisiască care'ĭ suntŭ dintru a sa eparhie, precum poroncescŭ şi hotărescŭ Dumneḑeescele canóne a sfinţilor Apostolĭ, şi a soboruluĭ;—iar care se vor hirotonisi cu acestŭ chipŭ să se caterisască, şi apoĭ să se dea la politiceasca pedeapsăşi aceste ;—pentru aceĭ ce vor voi de acum înnainte să se hirotonisască, poroncim, şi hotărâm.

Al doilea nesocoteală, şi nerânduială numaĭ mică, şi maĭ puţină de cât cea de sus, am aflatŭ că curgea despre ḑidirea bisericilor ce se ḑidescŭ aşa fiesce cum şi unde vor, fără trebu-

ință, cu repeḑirea nesocotită, și cu cugetu fără de treabă, și necuvântătoriŭ a multor creștinĭ, din care uniĭ dintr'aciea din mândrie, și de deșartă slăvire umflândusă, și de fantasie biruindusă, poftescŭ cu acestŭ chipŭ. ca să câscige laudă vecĭnică, și în viață și după mórtea lor, și ceru maĭ multŭ slava lor, și de cât slava luĭ Dumneḑeŭ; iar alțiĭ din nesocotită râvna lor, saŭ din sfatul celor neînvățațĭ, și fără de minte, și cu adevĕratŭ orbĭ, îndemnândul agiungŭ la ipolipsis, greșite și vătămătóre de suflet, socotindusă, nu cu cuviință, și cu evlavie, ce cu necuviință, cum că atâta numaĭ ajungea ca să se învrednicească spre ertarea păcatelor lor, cele grele care aŭ lucratŭ, și ca să se întraripeze, să meargă dreptŭ fără de ostenélă la cele cereștĭ, de vorŭ zidĭ pre pământŭ, un lacașŭ făcutŭ cu mâna, nesocotindŭ câtŭ de puținŭ, pentru a lor lăcașŭ, adecă pentru a lorŭ sufletŭ, din care se pricinuește, de se înmulțăscŭ bisericile, și paraclisurile cele próste, și la acele de obștie lăcașurĭ nu se face acea de obștie adunare a norodului, ce este rugă unită a creștinilorŭ și luĭ Dumneḑeŭ plăcută și priimită, fiindŭ că unde este adunarea la biserică, póte să ḑică fieşte care din creștinĭ, cu proroculŭ și împăratu: În mijlocul multuluĭ norodŭ te voiŭ lăuda Dómne.

Iară înmulțirea bisericilorŭ pricinuescŭ ca să se pustiéscă acele vechĭ bisericĭ, și să rămâe lăcașuri drumețilorŭ, saŭ a talharilorŭ, saŭ cuiburĭ dobitócelorŭ, până cândŭ din vreme în vreme lenevindusă grija lorŭ, vorŭ agiunge și acele noue făcute spre pustiire, din care curge și înpuținare afierosirilorŭ, odórălorŭ și veșmintelorŭ

celorŭ sfinte, ce se daŭ cătră Dumnedeŭ, cu care se împodobescŭ bisericile, şi milosteniea cea de cătră săracii preoţi, în multe părţi împărţinduse.

Pentru aceste darŭ nesocotite şi pricinuitóre de stricăciune, şi de vătămarea celor cătră Dumnedeŭ lăcaşurĭ, nesuferindŭ domniea me, şi urmándŭ, după canonulŭ al cincele al soboruluĭ de la Gangra, şi după canonulŭ al 25 de la Odichea, (ce dice:) unde agiungea unŭ preutŭ, Episcopŭ să nu să facă, şi unde suntŭ biserici de ajunsŭ, biserică nouă să nu se zidéscă, ca să nu se micşureze a bisericiĭ adunare şi nume. Iată voimŭ şi pentru acésta şi poroncimŭ, şi hotărâmŭ de acumŭ înainte nicĭ unulŭ să nu cuteze să zidéscă din temelie biserică nouă fără de şcirea şi voea Mitropolituluĭ, căcĭ întru acestŭ chipŭ şi canonulŭ al 4 al soboruluĭ a tótă lumea aevea hotărăste şi dice: Nicĭ unulŭ să nu zidéscă la vre un locŭ lăcaşŭ fără de şcirea şi voĭea Episcopuluĭ.

Însă aceste se cade să fie, şi în purtarea de grijă a arhiereuluĭ, ca să nŭ se deie voe, să zidéscă fieşte cine bisericĭ, şi aceĭ ce n'aŭ putere ca să înzăstreze biserica cu cele trebuincióse venitur̆ĭ, şi sfinte odóră ce suntŭ spre înpodobirea caseĭ luĭ Dumnedeŭ, şi spre chivernisala la ace din tóte dilele a preoţilorŭ, şi a slujitorilorŭ ce se află în trânsa; după al 17 canon al 7 soborŭ ce dice: Acel ce va să zidéscă mănăstire, aşijdere şi biserică, de nu va ave tóte cele trebuinciose, spre întemeerea lorŭ, să se popréscă de Episcopĭ. Aceste darŭ şi pentru bisericĭ, şi pentru zidirea lorŭ hotărâm.

Iar al treilea nesocotitŭ, şi fără de cale lucru,

aflatamŭ că se pricinuește de către cele ce se daŭ luĭ Dumnedeŭ afierosirĭ, la mănăstirĭ și biserică, fiindŭ că puținĭ suntŭ ceĭ ce aducŭ jărtfe, desăvârșitŭ bune, și luĭ Dumnedeŭ plăcute, ca Avel, iarŭ ceĭ maĭ mulțĭ suntŭ cariĭ urméză luĭ Cainŭ, și maĭ multŭ de câtŭ Cainŭ, de vreme că cu nedreptate eĭ aducŭ darurĭ, și pentru ca să ea plată, eĭ să însărcinează cu fórte greŭ păcatŭ, urâțĭ și gonițĭ făcândusă de către Dumnedeŭ, căcĭ că uniĭ pentru pizmă, și pătimitoarea vrăjmășie ce aŭ, către ceĭ cu lege aĭ lorŭ dreptĭ clironomĭ, afierosescŭ parte din averea lorŭ, pentru ca să rămâe lipsițĭ, aceĭ ce după pravilă suntŭ clironomĭ, și dăruescŭ luĭ Dumnedeŭ cu un chipŭ ca acesta, ca să dizbrace și să golescă pre aĭ lor moștenitorĭ, ce aŭ către el pizmă și vrăjmășie. Darŭ alțiĭ iarășĭ cu vicleșugŭ, și cu rea socotință, dăruescŭ la bisericĭ, nu alese ale lorŭ sciute, ce acele ce suntŭ cu pricină de giudecățĭ, ca să lipsască eĭ din giudecățĭ, și cu óre care vedere a evlavieĭ să facă strâmbătate celuĭ de aprópele seŭ, dintru care să pricinuescŭ multe feliurĭ și necontenite, și necurmate judecățĭ necunoscândŭ, și nesciindŭ judecătoriĭ ce să facă din doue, adecă. să păzască dreptatea, și să le întórcă, acele ce răŭ s'aŭ afierositŭ, către sfintele mănăstirĭ, (care după cumŭ se vede este fără de cale) și pricină de scandalŭ ca să ea înapoĭ cele ce s'aŭ afierositŭ luĭ Dumnedeŭ, s'aŭ lenevindusă și lăsândŭ dreptate pentru voea mănăstirilorŭ să facă strâmbătate la judecata dreptățiĭ, care și acésta este vătămătóre și prăpăditóre sufletuluĭ, și de tot stricătóre poroncilorŭ celorŭ Dumnedeeștĭ și omeneștĭ.

Ce darŭ pentru aceste tóte necuvióse afierosirĭ, hotărâmŭ şi poroncimŭ de acumŭ înainte, să n'aibă nici unulŭ voe ca să afierosască ceva la sfintele mănăstirĭ, şi bisericĭ fără şcirea domnieĭ mele, pentru ca întăĭ să se cerceteze de către domnia me, şi de va fi afierosirea aceea după pravile dréptă, cuviinciósă şi luĭ Dumnezeŭ plăcută, şi bine priimită, atuncea să se afierosască. Şi aceste tóte de maĭ susŭ numite, şi arătate spre paza şi nestrămutată întărirea a Dumneḑeeştilorŭ pravile, şi a buniĭ şi drepteĭ orânduele, s'aŭ hotărâtŭ spre împrotivirea către acelorŭ ce până acumŭ fără de cale, fără dreptate, şi maĭ vârtosŭ fără de credinţă s'aŭ lucratŭ; iarŭ care se va arăta împrotivnicŭ, către aceste ce bine şi cu legiuire s'aŭ orânduitŭ, şi s'aŭ hotărâtŭ de către domnia me, acela ce va fi din catalogulŭ preoţăscŭ, după sfânta pravilă, să se caterisască, şi de totŭ să se gonéscă de adunarea bisericéscă; ĭarŭ de va fi mirénŭ şi la starea vredniciei, acela să se înstreineze de cinstea luĭ, şi să se cobóre la starea proştilorŭ, ca un vrăjmaşŭ al adevăruluĭ, al pravilelorŭ, şi al dreptăţiĭ.

Acésta facem şcire. 1764. Iulie 15.

Noĭ Grigorie Ghica VVD.

(L. P.) Vel Vist. Procitelnomŭ.

S'aŭ trecut la condica Visterieĭ.

Mihalachĭ Condicarŭ.

Urisovulŭ acesta este scrisŭ pe hârtie cu scrisóre veche şi camŭ încurcată, în lungime de doĭ coţĭ şi ceva. Originalul este la Arhiva Statuluĭ hărăzitu de subscrisul.

T. C.

NOÍ ALEX. COSTANDIN MORUZ VVD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnu Tereĭ Moldoveĭ.

Între alte îmbunătăţite folosirĭ, şi podoabe, care cu neîmcetare prin milostivitóre sirguinţă am pus la cale pentru supuşiĭ noştri, din ceasul ce am priimit frăile ocărmuireĭ acestiĭ de Dumnedeŭ păzite domniĭ a Moldoveĭ, luatam sama, cu rávnă crestinească socotindŭ, şi pentru sprijinirea şi ocrotirea copiilor săracĭ fără de părinţĭ, şi am hotărăt, punerea la cale, şi înlesnirea maĭ întăĭ de a se face un orfanotrofion, adecă: casă hrănitóre acelor copiĭ. săracĭ de părinţĭ pentru care şi osebindŭ din însuşĭ veniturile domnestiĭ Visteriĭ căte patru miĭ leĭ, pe tot anul. Iată prin acest hrisov al domnieĭ mele rănduim şi hotărăm, ca baniĭ acestiea să se dea nestrămutatŭ la boeriĭ Epitropĭ rănduiţĭ, numărăndusă căte o a patra parte pe tot cifertul după cum prelargu se cuprinde întru a nóstră domnească întăritură a anaforaliĭ obstestĭ pentru birul ţăreĭ.

Iară epitropĭ, desevărsitŭ, aĭ acestuĭ obstescu bine, rănduim pe Preaosfinţitulu Mitropolitu al ţăriĭ, Chirio Chir Veniamin, şi pe cinstiţĭ şi credincĭoşĭ boeriĭ domnieĭ mele: D-luĭ Costachi Ghica vel Logofăt, D-luĭ, Iordachi Balóş, biv vel Vist, D-luĭ, Sandul

Sturza biv vel Vist, D-luĭ Iordachi Roset vel Vist, pe care îĭ îndatorim, nu numaĭ a lua şi a strănge rănduita sumă a banilor din Visteriea domnieĭ mele, dar şi aĭ înmulţĭ, dănduĭ cu dobăndă la locurĭ statornice şi fără îngrijire de vre o întămplătóre pagubă. Iară după aceasta să se îngrijască D-lor: cu osebită crestinească răvnă, îndată ce se vor strănge baniĭ în număr îndestul şă pue în lucrare zidirea orfanotrofieĭ, primirea, crestirea, şi căutarea copiilor săracĭ, ca şă se împărtăşască pentru aceasta de răsplătirea cea milostivitóre, şi dreaptă a dătătoriuluĭ de bunătăţĭ, Dumneḑeuluĭ nostru cătră care vor fi îndatoriţĭ a da respunsu pentru cea mai mică neprivighere. Iar după acésta, dacă va prisosi venitul peste trebuinţa ḑidireĭ, şi a cheltuelilor, orfanotrofieĭ pe tot anul, atuncĭ din prisosul acela, póte să se facă şi vre un spitalu obstescŭ, trebuinciŏs pentru năprasnica bólă a ciumiĭ, şi nicĭ odineóră la alte trebuinţĭ să nu se pótă cheltuĭ, saŭ să se dea vre un ban, dintru acestiea.

Poroncim dar domniea me şi Dumitale vel Vist, nestrămutatu să se dea din domneasca nóstră Visterie, acestĭ căte patru miĭ leĭ, pe tot anul, la D-lor numiţiĭ boerĭ epitropĭ, începăndu de la cifertul întăĭ, după hotărărea întăriturei anaforaliĭ biruluĭ. Aces-

tea hotărăndusă de către domniea me, s'aŭ dat şĭ acestu al nostru domnescu hrisovu, întărindusă cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete; cu credinţa pre iubiţilor noştrĭ luminatelor Beĭzadele: Constantin VVD, Dimitrie VVD, şi Neculae VVD, şi mărturiea, Preaosfinţitului Mitropolit al Moldaviei Chirio Chir Veniamin, şi a iubitorilor de Dumneḑeu Chir Gerasim Episcop Romanuluĭ, Chir Meletie Episcopu Huşuluĭ, şi a cinstiţĭ şi credincioşĭ boerilor, Divanuluĭ domnieĭ mele: D-luĭ Costachi Ghica vel Logofăt de ţara de jos, Iancul Raḑu vel Logofăt de ţara de sus, Necolae Baloş vel Vorc. de ţara de jos, Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic de ţara de jos. Gavriil Conachi vel Vornic de ţara de sus. Dimitrie Sturḑa vel Vornic de ţara de sus, Dimirie Ghica vel Vornic al obstieĭ, Lucachi Argiropulo vel Post. Alecsandru Mavrocordat Hatman, Nicolae.... biv vel Post. Epistat cămăriĭ, Iordachi Roset vel Vist, Alecsandru Baloş vel Agă; Grigorie Ghica vel Vornicu de Aproḑĭ, Dimitrie Bogdan biv vel Spat, Epistat Comisieĭ, Niculae Baloş vel Spat. Vasile Roset vel Ban, Nicolae Dimachi vel Caminariŭ, şi a tuturor boerilor, domnieĭ mele marĭ şi micĭ. şi poftim domniea me, frăţăste şi pe alţĭ luminaţĭ domnĭ pe care Proniea, ĭĭ va

rânduĭ în urma nóstră, nu numaĭ să nu surpe acestu obstescu bine, ce maĭ alesu să'l adaogă şi să'l întărească, şi întru bună săvârşire să'l aducă pentru a domniilor sale slavă şi vecinică pomenire.

Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domniei mele în oraşul Eşii, întru a doua domnie a noastră la Moldaviea în anul al treile; iară de la Mântuitoriul, Hs. o mie-optu-sute-patru, în luna lui . . . . .

Noĭ Alecsandru Constandin Moruz VVD.

(L. P.)

Iordachi Roset, vel Vist. Procitoh.

Acestu hrisovu este scrisu frumosu pe hărtie, în mărime de unu cotu şi ceva, cu marca ţărei, în arabescurĭ. Originalul este in dispoḍiţia Arhiveĭ Statuluĭ, unde l'am depusŭ spre conservare.

T. C.

Anaforaoa Sfatuluĭ ţăreĭ din Arhieriĭ, Egumenĭ şi Veliţi boerĭ, ce s'aŭ făcutŭ pentru măritişul ţiganĭlorŭ.

Prea Înalţate Dómne.

Din luminată poronca Înălţimiĭ tale fiindŭ noĭ rânduiţĭ prin ţi lulă Gospodŭ, ne-am adunatŭ la sfânta Mitropolie, de am făcutŭ cercetare asupra pricineĭ înpărţelelorŭ de ţiganĭ ce s'aŭ obicinuitŭ până acumŭ aicea în ţară, câtŭ şi pentru partea moldovenéscă, ce s'aŭ amestecatŭ prin însurărĭ şi măritărĭ cu némulŭ ţigănescŭ, asupra cărora

pricinĭ măcarŭ că sunt făcute, întâĭ: de la răposatul domnŭ Grigorie Ghica Vodă bătrânulŭ, óre care hotărârĭ prin domnescŭ hrisovŭ, şi al doilea rândŭ, maĭ pe largŭ şi maĭ cu dédinsulŭ s'aŭ făcutŭ hotărâre prin 10 ponturĭ în domniea din tăĭ aicea în Moldova, a răposatuluĭ domnŭ Grigorie Alecsandru Ghica VDD.

Aceste ponturĭ din poronca măriеĭ sale, cu adunare de soborŭ a Arhiereilorŭ ţăriĭ, şi a Veliţilorŭ boerĭ, prin anafora s'aŭ aratatŭ către măriea sa, şi s'aŭ adeveritŭ atâtŭ prin întărirea anaforaliĭ cu iscălitura şi pecetea Gospodŭ, câtŭ şi prin osăbitŭ hrisovulŭ mărie sale s'aŭ întăritŭ. Darŭ pentru că n'ar fi fostŭ deplinŭ întocmire şi potrivire rămăindŭ de nu s'aŭ urmatŭ pănă acumŭ deplinŭ, după numitele hotărârĭ, şi pentru ca să se aşeze cumŭ arŭ fi maĭ cuviinciosŭ şi fără vătămare şi dreptu a se urma la o pricină ca acésta, atâtŭ din partea celorŭ cu pricina, câtŭ şi din partea judecăţeĭ, se poronceşte de către Inălţimea ta, ca să se facă o deplină îndreptare şi desăvârşită hotărâre, după care deapururea şi în viitórele vremĭ nestrămutatŭ să se urmeze, şi să se păzască ca o pravilă.

Darŭ fiindŭ că precumŭ arătămŭ maĭ susŭ, hotărârea cea maĭ pe largŭ şi maĭ cu dédinsulŭ asupra acestorŭ pricinĭ este acea din vremea pomenitului domnŭ Grigorie Alecsandru Ghica VVD, noĭ acum după luminată poronca înălţimiĭ tale, *făcândŭ socotélă* cu cea maĭ mare luare aminte în frica luĭ Dumnedeŭ, asupra acelorŭ arătate dece ponturĭ, la cele ce am cunoscutŭ că s'aŭ hotăritŭ atuncea cu cale şi cu dreptate, n'am făcutŭ nicĭ o stramutare, şi cele ce ni s'aŭ părutŭ a fi nepotrivitŭ deplinŭ asupra dreptăţiĭ le-am îndreptatŭ, precum am socotitŭ a fi maĭ cu dreptul, şi maĭ cu cale, asijderea şi cele ce am cunoscutŭ

a fi lipsă spre îndestularea dreptăţiĭ de îmbe părţile, le am adaosŭ şi le am aşăzatŭ precumŭ am găsitŭ cu cale, care de tóte arătămŭ pe largŭ prin ponturile ce se urmeză în josŭ.

A). Dacă ţiganulŭ domnescŭ, orĭ boerescŭ, orĭ mănăstirescŭ, saŭ orĭ a cuĭ, va lua ţigancă domnéscă, boeréscă, mănăstiréscă, saŭ orĭ a cuĭ va fi, pentru ca să nu rămâe pe urmă să se facă înpărţală copiilorŭ, să fie datorĭ stăpânulŭ ţiganuluĭ a da altă ţigancă în loculŭ ceelalte părţĭ. ca să rămâe la stăpânirea luĭ selaşulŭ întregŭ, iar cândŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ nu va avea ţigancă să deie, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganciĭ să dea ţiganŭ pentru ţiganŭ şi să ea sălaşulŭ, şi cândŭ nu va avea nicĭ acelŭ cu ţiganul să dea altă ţigancă, nicĭ acel cu ţiganca să dea altŭ ţigan, atuncea să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ să dea 50 leĭ preţul ţiganciĭ, iarŭ de nu va vrea să dea, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganceĭ, se dea pentru ţigan 7) leĭ, şi partea la care va rămâne vânḑarea, să ea zapisŭ încredinţatŭ de la mâna vânḑătoriuluĭ.

B). De se va întâmpla ţiganulŭ saŭ ţiganca cu vre unŭ meşteşugŭ, şi stăpâniĭ lorŭ nu se vorŭ pute învoĭ pentru pricina meşteşuguluĭ, atuncea să margă înaintea judecăţiĭ, şi judecata va hotără ce preţŭ să dea acela la care va rămâne sălaşulŭ, pentru meşteşugulŭ ţiganuluĭ saŭ al ţiganciĭ, afară din preţulŭ ce s'aŭ socotitŭ pentru sufletŭ, însă pentru meşteşugul lăutărieĭ, a cobzărieĭ saŭ al altorŭ zicăturĭ, să nu se hotărască nicĭ să se dea preţŭ osăbitŭ.

C). Cândŭ se va întâmpla vre un ţiganŭ să ea vre o ţigancă a cuiva neştiută, cum şi ţiganca să iea ţiganulŭ cuiva neştiutŭ, şi trecând anĭ la mijlocŭ, de vorŭ fĭ apucat a face şi copiĭ, aflăndŭ dovadă stăpânulŭ părţiĭ ceĭ per-

dute că este ţiganulŭ saŭ ţiganca a luĭ, să fie volnicŭ stăpânulŭ ţiganuluĭ a da altă ţigancă de măritatŭ în locul ţigancii, saŭ stăpanulŭ ţigancei să dea altŭ ţiganŭ de însuratŭ, în loculŭ ţiganuluĭ ca să rămâe sălaşulŭ intregŭ la o parte. însă protia volniciei a lua saŭ a da schimbŭ, sa se dea la stăpânul parţiĭ ceĭ perdute, iarŭ pentru partea de copiĭ ce se va cădea a se da, (pentru ca să nu se facă despărţire copiilorŭ de părinţi), să se dea banĭ, însă preţul copiiloru de la 16 anĭ în giosŭ să fie pe jumătate, adecă, feciorulŭ 35 leĭ şi fata 25 lei, iarŭ aceloru de vrâstă de la 16 anĭ în susŭ, va fi preţulŭ întregŭ cum s'aŭ arătatŭ la pontulŭ întâiu, adecă 70 leĭ, ţiganulŭ, şi 50 leĭ ţiganca. Iarŭ de se va întâmpla aflarea acelorŭ ţiganĭ, de către stăpânii lorŭ după îndelungată vreme încâtŭ şi copiiĭ ţiganilorŭ să fie însuraţĭ şi să aibă copiĭ, atunce acela ce va avea a da, (neprimindŭ banĭ, cela ce va ave a lua), pentru câte suflete va avea să dea, să fie indatoritŭ să deie sălaşe întregĭ, iarŭ pentru câte suflete nu va avea sălaşŭ întregŭ de potrivă ca să dea, să aibă voe a da banĭ după preţulŭ rânduitŭ, ca să nu se facă despărţire din sălaşe.

D.) Să se dea publicaţiĭ şi poroncĭ de obşte, în tótă ţara, ca *nicĭ* unulŭ *din Protopopĭ* saŭ preoţĭ, să nu fie volnicĭ a cununa ţigani cu ţigance. fără ştirea stăpânilorŭ lorŭ, şi până nu vorŭ lua scrisorĭ de la aceĭ stăpânĭ, saŭ de la vechiliĭ lorŭ, că adecă (de va fi altul stăpânul ţiganului, şi altulŭ stăpânulŭ ţigancii), cu învoirea şi primirea lorŭ să volnicescŭ aceĭ ţiganĭ a se cununa, saŭ de vorŭ fi şi ţiganŭ şi ţiganca totŭ a unuĭ stăpăn, se scrie că suntŭ amândoĭ drepţĭ robĭ aĭ săĭ şi că cu ştirea şi voea sa, vorŭ să se cunune, şi într'acesta chipŭ cununândui să fie da-

torĭ preoţiĭ a ţinea la sine şi a păzi scrisorile acelea, ca dacă va naşte vre o pricină şi se vorŭ întreba, să le scótă de faţă, ca să'şŭ dea sama, să nu rămâe suptŭ vinovăţie; iarŭ care preotŭ se va arăta prin şciinţă nesupusŭ poroncei şi nu va urma, hotărâreĭ aceştia, ce va cununa vre unŭ ţiganŭ, saŭ ţigancă, a cuiva fără ştirea şi voea stăpânuluĭ, acela preotŭ osebitŭ de pedépsa canonuluĭ bisericescŭ, ce i se va rândui, încă să fie îndatoritŭ a da glóbă, preţulŭ rânduitŭ al ţiganuluĭ s'aŭ al ţiganciĭ ce va cununa, fără ştirea stăpânuluĭ, la acelaşŭ stăpânŭ, cum şi orĭ carele din ceĭ ce aŭ ţiganĭ, va lua cu ţiganulŭ saŭ cu ţiganca sa prin cununie cu înşălăciune, ţiganŭ saŭ ţigancă a altuea fără ştirea şi voea aceluea, aseminea să fie îndatoritŭ, după ce se va afla, să dea glóbă preţulŭ ţiganuluĭ saŭ al ţiganciĭ ce va lua, la stăpânulŭ a căruea să vorŭ afla.

E.) Ţiganiĭ domnestĭ, boerestĭ, mănăstirestĭ, sau orĭ a cuĭ vor fi, ce umblă cu şătre prin ţară, şi sunt, obicĭnuiţĭ, a fura fete, de ţiganŭ sau ţigance, de le ţin fără cununie, ḑicândŭ că sunt cununaţĭ cu dânsele, pentru aceasta să se dea tare poroncă la juḑĭ, ca de acum înnainte nicĭ de cum unele ca aceste să nu se facă, iar dovĭdinduse că au urmat înprotivă, atât judele ceteĭ la care se va tâmpla, cât şi ţiganul acela, să se pedepsască cu mare pedeapsă, iară ţiganca cu toţĭ copiiĭ ce va avea să se dea la stăpânul eĭ, de va fi al altuĭ stăpân.—F.) Stăpânul vre unuĭ ţigan, de va îndemna pe ţiganul său să fure vre o ţigancă din casă boerească, mănăstirească, maḑilească, neguţitorească, sau orĭ a cuĭ, şi cu chipŭ de înşelăcĭune prin a luĭ mărturie se vor cununa, fiindu că a se despărţi nu sloboade pravila, şi stăpânul ţiganciĭ a se păgubi de slujba eĭ,

nu este cu dreptate, s'au socotitŭ, când să va dovedi că stăpânul ţiganuluĭ au făcut un lucru ca acesta cu îndemnarea şi mijlocirea sa, să rămăe ţiganul suptu stăpânirea stăpânuluĭ ţiganciĭ înpreună cu ţiganca, dânduĭse şi carte Gospod de stăpânire, iară când ţiganul va face un lucru ca acesta fără stirea stăpânuluĭ seu, să se socotească cu divanul Gospod, pedeapsa ţiganuluĭ, şi perdarea slujbei a stăpânuluĭ ţiganciĭ. G.) Un ţigan ce de copil mic îl va lua stăpânul seu, în casa luĭ, şi va sluji cu credinţă şi dreptate până va veni la vrâstă, apoĭ stăpânul luĭ pentru acea cu credinţă şi cu dreptate slujbă, ce au avut de la dânsul int'atâţa anĭ, se va milostivi asupra luĭ, şi'l va erta de robie, dânduĭ şi carte la mână iscălită de dânsul, precum că l'aŭ ertat. Unul ca acela se fie slobod de robie, în toată vieaţa luĭ, şi nicĭ domniea, nicĭ fecoriĭ stăpânuluĭ seu, nicĭ altă rudenie, să n'aibă voĭe al trage la robie, asemінea să urméze şi la partea femeeascâ, însă nicĭ ţiganul nicĭ ţigancă ce vor fi ertaţĭ, să nu fie volnicĭ a se cununa cu partea moldovenească, şi numaĭ copiiĭ ce vor veni în partea lor vor fi slobodzĭ de robie. H.) Un Moldovan de va vre să ea ţigancă, sau ţigan să ea moldovancă precum până acum fără cale se obicĭnuisă, a se lua, rămăindŭ cu această pricină în robie partea cea slobodă, şi fiindu acesta lucru împrotiva a tótă dreptatea şi pravila, am socotit, ca de astădzĭ înnainte nici de cum, moldovan ţigancă să nu ea, nicĭ ţigan moldovancă, ce acest fel de însoţire şi cununiĭ să fie de istov cu hotărăre oprite. Iar de se vor cununa prin greşală şi prin nestiinţă, îndată ce se vor afla să se desparte, căcĭ şi pravila Costandin Armenopul cartea 4. titul 12 fila 341. hotărăste, aşa: „De se va dovedĭ după facerea nunţiĭ, că unul din casnicĭ este

rob. se despărţeste nunta îndată, ca şi când s'ar fi întâmplat moarte.“ Pentru care să se dea înştiinţări şi tare poroncĭ către preoţiĭ de pre la toate satele şi oraşele ţăriĭ, ca nicĭ de cum să nu îndrăsnească a cununa pe uniĭ ca acestie, şi ori care preot prin stiinţă nu va urma poronciĭ şi hotărîreĭ acestiea, să se caterisască de darul preoţieĭ şi să se facă birnicŭ Visterieĭ domnestĭ. Iară când vre un moldovanŭ se va îngurluĭ cu vr'o ţigancă, sau moldovancă cu vre un ţigan, cerând cu deadinsul amăndoă părţile ca să se însoţească prin cununie, şi stăpânul părţiĭ ţigănescĭ va face căduta silinţă, şi nu va putea să'ĭ desbăreze, şi ea încă vĕdêndŭ că nu li se dă voie lună cererea lorŭ, vor fugi împreună şi vor trece peste hotarŭ într'altă ţéră, şi se vor cununa, şi pe urmă se vorŭ întórce eară'şĭ la loculŭ lorŭ, orĭ unde, şi când se vor afla şi se vorŭ prinde, să se desparţă, şi copiiĭ să rămâe toţĭ în partea ţigănească. Iarŭ cândŭ stăpânulŭ vre unuĭ ţiganŭ saŭ ţigancă, pentru lăcomie de interesŭ prin a sa voinţă va îndemna, saŭ va mijloci cu chipurĭ de meşteşugŭ. ca să se cunune ţiganu saŭ ţiganca luĭ, cu partea moldovinéscă, dovedindu-se o faptă ca acésta, eară'şĭ să se despartă, şi copiiĭ toţĭ se remăe în partea ţigănéscă, eară stăpânulŭ părţiĭ ţigănescĭ se fie îndatoritŭ a rămâne păgubaşŭ de robulŭ saŭ róba sa, vĕndinduse la mezatŭ ţiganul saŭ ţiganca ce se vorŭ cununa cu acestŭ chipŭ, dinpreună cu toţĭ copiiĭ, şi bani câţĭ vor cuprinde, să se dea la facerea podurilorŭ; earŭ preotulŭ ce va face acestŭ felŭ de cununie, dovedindu-se că aŭ ştiutŭ pricina şi aŭ cununatŭ împrotiva hotărâreĭ, să se canonisască cu lipsire din vredniciea preoţieĭ, precumŭ maĭ susŭ s'aŭ arătatŭ.

I.) Pentru impărţelele de ţiganĭ ce s'aŭ făcutŭ până a-

cumŭ la hotărârea acésta, după obiceiulŭ ce s'aŭ urmatŭ din vechĭu, cumŭ şi pentru partea moldovinească, ce s'aŭ însoţitŭ până acum prin cununiĭ cu partea ţigănéscă, fiind şi hotărârĭ prin hrisóve Gospod, că unŭ moldovanŭ de va primi să ea ţigancă saŭ moldovancă ţiganŭ, se rămâe robĭ ca nişte ţiganĭ, la care de vreme că până acum aşa s'aŭ urmatŭ, întru aceeaşĭ hotărâre şi orânduială găsimŭ cu cale ca să rămâe atât împărţelele ce aŭ apucatŭ a se face până acum, câtŭ şi însoţirile părţeĭ moldovineştĭ cu partea moldovinéscă ce s'au făcutŭ pană la acestă hotărare. Iar de acumu înainte tote să se păzască şi să se urmeze, fara strămutare de-apururea, dupa chipurile ce s'aŭ arătatŭ şi s'au hotărîtŭ maĭ susu.

Prea înălţate domne! dupa cumu aŭ luminatŭ Slăvulŭ Dumneḑeu cugetul nostru la acéstă aşeḑare, ce s'aŭ făcut cu sfatu de obştie, aşa amu socotitŭ că este cu cale a se ţinea şi a se păzi de cătra toţĭ, care fiindu pentru odihna şi îndestularea dreptaţii tuturorŭ, să rămâe ca o pravilă statornică şi nestrămutată. Iarŭ hotărârea cea desăvârşitu rămâne la înalta inţelepciune a măriciĭ tale.

1785 Septemvrie 12.

Aĭ înălţimiĭ tale cătră Dumneḑeŭ smeriţĭ rugătorĭ:

Gavril Mitropolitŭ Moldoveĭ, Leon Episcopu Romanuluĭ, Iacob Episcopu Huşuluĭ.

Egumeniĭ: a Treĭ Erarhilor, a Dobrovăţuluĭ, a Bărboiuluĭ şi a Sf. Ioan.

Urméză şi iscăliturile a 20 boerĭ marĭ.

(Pe această Anafora s'aŭ pusŭ în susulŭ eĭ, următórea aprobaţiune domniască, spre întocmaĭ urmare:)

NOĬ ALESANSRU IÓN MAVROCORDAT VVD

Boj, Milost, Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ.

După ce s'aŭ cetitŭ anaforaua aceasta, stătutam şi însumĭ domuia me de amŭ făcutŭ cercetare pe amăruntul, cu cea maĭ mate luare aminte tuturor punturilor ce se arată pre largŭ maĭ jos, şi aflânduse socotinţa de obştie a Preaosfinţieĭ sale părintelui Mitropolitul, i a celorlalţĭ sfinţĭ Arhiereĭ, i Arhimandriţi, Egumenĭ, cum şi a tuturor D-lor sale Veliţilor boerĭ, cu toată dreptatea şi buna orânduială, aşeḑată spre odihna tuturor la pricinile ţiganilor, pentru aceea iată dar domnia me întărim tóte punturile aceste, şi hotărîm ca să se urmeze de către toţĭ de obştie în ţara acésta, după punturile ce suntŭ scrise maĭ jos, la tóte pe deplin, păzinduse ca o pravilă, şi nestrămutatŭ în vecĭ; întărinduse anaforaua aceasta cu a noastră domnească iscălitură şi pecete. 1785. Noemvrie 10.

(*iscălitŭ*) *Noĭ Alicsandru Ioan Mavrocordat Voevod.*
(*L. P.*)

Procitohŭ vel Cluceriu.
S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ.
Andreĭ Izbaş Condicar.

Această Anafora este scrisă pe hărtie in lungime de unŭ cotŭ, şi deasupra eĭ se află încuviinţarea domnéscă. Originalul l'am dat Arhiveĭ Statuluĭ spre păstrare.

T. C.

NOĬ MATEĬ GHICA VOEVOD.

Boj. Milost. Gospodar Zemlii Moldavscoĭ.

Insciințăm domnia me, cu acestŭ hrisovŭ al domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a ști, că însciințindune domnia noastră de la sfințiea sa Preaosfințitul Mitropolitŭ al țăreĭ Chir Iacovŭ, al nostru prea cinstitŭ părinte duhovnicescŭ și de la toțĭ Velițiĭ boerĭ, precum că aice într'această țară s'aŭ obicĭnuitŭ, atâtŭ partea politicească cât și partea bisericească, la toate tocmelele ce facŭ uniĭ cu alțiĭ, cât și slugele, năĭmițiĭ, păstoriĭ, când îĭ tocmescŭ cu simbrie, și alte pricinĭ ca aceste tóte le facŭ fără de scrisóre și fără de marturĭ, și când se întâmplà între uniĭ ca aceștia vre o pricină de giudecată, n'aŭ cu ce a se dovedi unul cu altul, și judecătoriĭ încă n'aŭ de unde se lumina nefiindŭ nicĭ scrisóre, nicĭ marturĭ, pentru care cele maĭ multe giudecățĭ nu se potŭ îndrepta într'altŭ chip, fără numaĭ cu jurământŭ, orĭ cu cărțĭ de blăstăm, și așa pe toate ḑilele pieru multe suflete după cum se vădŭ, că ținterimurile bisericilor se află pline tot de oameni afurisițĭ, căcĭ uniĭ pentru săracie, iar alțiĭ nesciindŭ ce este jurământul îndrăznescŭ de giură, și așa uniĭ de la alțiĭ se îndeamnă a împlini acestŭ păcatŭ al jurământuluĭ care

este lepădare de Dumneḑeŭ, care pentru aceasta dacă ne-am înscìințatŭ domnia noastră, n'am suferitŭ a se maĭ urma de acum înnainte aceasta cu jurământu.

După cum şi alte lucrurĭ multe şi bune le-am pusŭ la bună rânduială şi îndreptare, aşa şi pentru tocmelele între ómenĭ, într'acest chipu am făcutŭ hotărâre dinpreună cu Preaosfinţitul Mitropolitŭ şi cu tot sfatul Veliţilor boerĭ cum vom arăta maĭ jos; de acum înnainte orĭ cine, ar ave a face tocmală cu altŭ omu. orĭ parte bisericească orĭ boerĭ, orĭ neguţitorĭ saŭ orĭ cine, saŭ banĭ în datorie să deie, datorĭ să fie tocmala ce va face saŭ cu slugile lor, saŭ cu argaţiĭ lor, saŭ cu naĭmiţiĭ lor, saŭ cu păstoriĭ lor să o facă cu zapise, şi încredinţate zapisele cu 2, 3. marturĭ, de la orĭ care lucru mare. până la cel maĭ micŭ.

Pentru ca să lipsească jurământurile şi cărţile de blăstămŭ, şi pierderea cea de suflete. şi de vreme că toţĭ năĭmiţiĭ şi maĭ vârtosŭ, argaţiĭ, păstoriĭ, sunt oamenĭ proştĭ şi nu sciŭ cum să facă aşăḑărĭ şi tocmele ca aceste cu scrisorĭ, şi cu marturĭ, datorĭ să fie maĭ multŭ stăpâniĭ acelór slugĭ, a face zapise cu rânduială şi cu marturĭ. Iară fără de zapis, hotărîmu nicĭ o tocmală să nu se maĭ facă, dar de ar îndrăzni cineva,

a face tocmele fără zapise şi s'ar întâmpla să iasă la vr'o judecată să nu i se ţie în samă, şi să se şi pedepsască pe unii ca aciea;—şi pentru ca să fie sciută hotărârea aceasta de toţi, s'aŭ scrisŭ osebite cărţi şi pe la Ispravnicii de pre la ţinuturi se dele a înţălege ca fiesce care parte, aşa să urmeḑe.

Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta şi s'aŭ datŭ să stee la sfânta Mitropolie;—şi care aceasta este credinţa domniei mele de mai sus scrisă: *Ion Matei Ghica Voevod*, şi credinţa a pré iubiţi fiii domniei mele, *Grigorie Voevod*, şi *Gheorghie Voevod*, şi *Neculai Voevod*, şi credinţa a cinstiţi şi credincioşi boerilor domniei mele cei mari, D-lor Ioan Bogdan vel Logăfătŭ, Manolachi Costachi vel vornicŭ de ţara de jos, i Mihalachi Sturza vel Vornicŭ de ţara de sus, i Enachie Suţu Hat. i Părcălabŭ Sucevei, i Alecsandru Suţu vel Post. i Ion Paladi vel Spat. i Vasilie Roset vel Vist. i Ion Cantacuzino vel Ban, i Costantin vel Căminar, i Ilie Costachi vel Pah. i Stefan Sturza vel Stolnicŭ, i Iordachi Hrisoscul-Leo vel Comis, şi credinţa tuturor boerilorŭ mari şi mici. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovul acesta întru al triele an al domniei mele. 7263 luna August 1.

Ion Matei Ghica Voevod.

(L. P.) *Procit. Iordachi Bogdan vel Logofăt.*

S'aŭ trecutŭ la condică de al 3-le Logofăt.

Acestŭ Așeḑământŭ in original scrisŭ pe hărtie mare groasă, l'am hărăzit Arhiveĭ Statuluĭ. *T. C.*

NOĬ SCARLATŬ ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn Țeriĭ Moldoviĭ.

Nu numaĭ întru neapărata datorie a oblâduiriĭ. darŭ maĭ cu deadinsulŭ din însușĭ a nóstră sufletéscă râvnă, din césulŭ ce prin Dumnezeeasca Pronie ni s'aŭ încredințatŭ acum de al doile ocârmuirea țăriĭ aceștiea a Moldavieĭ, ne-am sirguitŭ a aduce în cea maĭ bună rânduélă tóte acele prin care urméză folosulŭ obșieĭ. și a dizrădăcina cu totulŭ cele care din întâmplarea vremilorŭ aŭ ajunsŭ a se urma cu asuprire și neodihna supușilorŭ, jărtfindŭ fără pregetŭ tótă socotința, și dreptele măsurĭ întru acésta, precum aevea s'aŭ văḑutŭ.

Așa darŭ pe lângă altele, luândŭ în socotință și pentru slujba goștiniĭ, una din rusumaturile țăriĭ cuviinciósă domnieĭ, că din vechime fiind legiuită prin hrisóve Gospod, cu legăturĭ de blăstămŭ, a se strânge numaĭ câte patru parale și un ban de óe, de la toțĭ locuitoriĭ țăriĭ, ce suntŭ supușĭ plățiĭ acestuĭ rusumatŭ a goștiniĭ. După vreme adecă din epoha răzmerițiĭ trecute, prin

dezlegarea acelui blăstămŭ de cătră Mitropolitulŭ şi clirosulŭ de atuncea, suptŭ cuvântulŭ neapăratelorŭ trebuinţe obşteşti, precum ţinerea menzelurilorŭ ţăriĭ, s'aŭ sporitŭ de cătră ocârmuirea aceĭ vremĭ, baniĭ goştiniĭ, încă cu treĭ parale şi doĭ banĭ de óe, peste patru parale şi un banŭ, legiuiţĭ de maĭ înainte, făcânduse strângerea goştiniĭ câte optŭ parale de tótă óea, şi urmâudŭ acésta până la aşăzarea biruluĭ ce s'ŭ făcutŭ ţăriĭ în luna trecută Iunie 1814, pentru ne aflarea altei mijlocirĭ întru întimpinarea trebuinţelorŭ. spre care slujia stringerea acestuĭ sporiŭ de goştină.

Iarŭ de la epoha aceştiĭ aşăzărĭ, neputândŭ fi priimitŭ cugetuluĭ nostru a legiui strângerea maĭ multŭ acestuĭ sporiŭ, ca un lucru înprotiva vechiĭ obiceiuinţĭ ce aŭ fostŭ legiuită prin hrisóve cu legăturĭ de blestem, şi asupritoriŭ locuitorilorŭ ţăriĭ. Am hotărâtŭ contenirea acesteĭ urmărĭ, precumŭ prin obştésca anafora a aşăzăriĭ biruluĭ întărită de domniea me, pre largŭ se arată. După care rămăindŭ întru neîmplinire numaĭ obştésca casa răsurilorŭ de unde se împartŭ lefile tuturorŭ celorŭ ce se află în slujba pământuluĭ. Din domnésca nóstră poroncă cu adunarea d-lorsale boerilorŭ ţăriĭ, luândusă sama şi aceşteĭ casă şi făcândusă socotinţĭ alcătuitóre

şi pentru buna rânduélă şi urmarea eĭ, s'aŭ găsitŭ suma neagiunsă după iraturile aceştiĭ casă, cele până la sfârşitulŭ luĭ Noemvre anuluĭ 1814.

Acestŭ neajuns fiindŭ neaparatŭ a se plătĭ, şi alt chipu neputândusă găsĭ de întâmpinare, după tótă socotinţa şi chibzuinţa d-lorsale boerilorŭ, de câtŭ numaĭ mijloculŭ acestuĭ sporiŭ de goştină a se strânge, adecă numaĭ odată în goştina anuluĭ următoriŭ 1815, precumŭ iarăşĭ prin anaforaoa d-lorsale din 23 Decev. anuluĭ 1814, prelargŭ se arată. Aŭ trebuitŭ a uniĭ hotărârea nóstră cu socotinţa d-lorsale boerilorŭ spre vindecarea neagiunsuluĭ aceştiĭ casă, atâtŭ ca pentru un lucru obştescŭ şi neapăratŭ trebuincios, câtŭ şi pentru că acestŭ neajunsŭ urmează încă din vremea de maĭ înnainte a aşăzăriĭ birului, şi aşa s'aŭ şi urmatŭ.

Acum darŭ de vreme ce cu strângerea sporiuluĭ pomenitŭ de goştină a anuluĭ curgătorŭ s'aŭ împlinitŭ şi neagiunsul pomenitŭ a caseĭ răsurilorŭ de plinŭ, (care casă apoĭ pentru vremea viitóre este pusă în rânduélă întru potrivirea iratuluĭ cu mastrafu) închizindusă de acum înainte de istovŭ drumul strângeriĭ acestuĭ sporiŭ. Iată prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisov întărim hotărârea nóstră cea încă din vremea aşăzăriĭ biruluĭ,

ca de astădi înainte și în vecĭ, adăogirea ce s'aŭ urmat la goștină câte treĭ parale și doĭ banĭ de óe, peste patru parale și un ban legiuițĭ aĭ goștiniĭ, să contenéscă și să lipséscă cu totulŭ, neîmplinindusă maĭ multŭ suptŭ nicĭ un felĭu de cuvântŭ, saŭ întâmplare; ce baniĭ goștiniĭ să fie numaĭ patru parale și un ban de óe, precum din vechime aŭ fostŭ legiuițĭ fără cea maĭ mică sporire

Și spre tótă tăriea și întocmaĭ urmare, s'aŭ înputernicitŭ hrisovulŭ acesta, cu însușĭ a nóstră iscălitură și pecete, întru care rânduimu ca Preosfinţiea sa părintele Mitropolitul, cu iubitoriĭ de Dumnedeŭ Episcopiĭ țăriĭ să lege maĭ josŭ cu strașnicŭ blestăm curmarea împliniriĭ acestuĭ sporiŭ de vecĭ, și legiuire a rămâne strângerea banilorŭ gostiniĭ, în patru parale și un banŭ de óe, precum din învechime s'aŭ obicinuitŭ, care legătură de blestămŭ prin lucrarea nóstră se va întărĭ și de către însușĭ biserica cea mare a Răsărituluĭ, prin osăbită scrisóre a presfântuluĭ Patriarhŭ, a tótă lumea. împreună cu soborulŭ. Și atâtŭ hrisovulŭ acesta cu legătura Arhiereilorŭ țeriĭ, cum și întăritura blestămuluĭ, de la biserica nóstră cea mare a Răsărituluĭ, să stee deapururea la sfânta Mitropolie a Moldavieĭ, pentru cea nestrămutată în vecĭ urmare întru acésta.

S'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la scaunulŭ Domniei mele în orașulŭ Iașiĭ, întru cea de adoua domnie a nóstră la Moldaviea, în anulŭ al treile. 1815 Iunie 20.

Noi Scarlatŭ Alecsandru Calimah Voevod.

(L. P.)

(*Urméză și iscăliturile a 17 óoerĭ marĭ. din care Iordachi Rosetŭ vel Vistŭ. procitoh*)

(*Iată maĭ în giosŭ și legătura arhierésca spre ținerea cu sfințenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.*)

De vreme ce dreptŭ și cu iubirea de ómenĭ pentru binele de obștie, aŭ socotitŭ prea înalțatulŭ nostru domnŭ împreună cu totŭ slatul, în pricina adaosuluĭ ce s'aŭ fostŭ făcutŭ în vremea trecutuluĭ rezboiŭ la slujba goștinii, peste așăzămantulŭ ce aŭ fostŭ din vechiŭ, legatŭ cu blăstăm, ca iarășĭ să se păzască acea din vechiŭ luare a banilorŭ goștinii de la aceĭ ce plătescŭ, fără adăogire vre o dată nici macarŭ de un ban, suptŭ nicĭ un cuvântŭ. Care spre a se păzĭ cu nestrămutare, s'aŭ și înoitŭ vechiulŭ acela așăzământŭ prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ al înălțimiĭ sale. În care pricină s'aŭ adusŭ de le Présfântulŭ a tótă lumea Patriarhŭ și osăbită soborcicéscă carte cu legătură de blăstăm precum maĭ susŭ se cuprinde.

Iată că și smereniea nóstră înpreună cu prea iubițĭ în Hs. frațĭ Episcopiĭ aĭ țăriĭ, pre toțĭ aciea cariĭ s'arŭ ispitĭ vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui saŭ de totŭ a strica acéstă prin domnesculŭ hrisovŭ așăzată dréptă și cu iubire de ómenĭ hotărâre, orĭ ce ipochimen arŭ fi, saŭ din ceĭ bisericeștĭ saŭ din ceĭ politiceștĭ, pecetluim : și cu înfricoșatŭ blăstemŭ iĭ legămŭ și ḑicemŭ : ca pe uniĭ ca aciea întunericul săĭ acopere, săgețĭ cumplite să între

în inimile lorŭ, obrazăle lorŭ să se umple de necinste, averea lorŭ să fie spre cea desăvârşitŭ pierḑare şi peire, lipsindusă de totŭ feliulŭ de procopsală, şi ḑilele lorŭ să fie cu totulŭ întru împuţinare, de tóte ale lorŭ cele văḑute, ca de averea dreptuluĭ Iovŭ diavolul să se atingă, oftândŭ şi tremurândŭ tărândusă pre pămîntŭ; ca Cainŭ să fie în tótă viéţa lorŭ, moştenindŭ şi bubele luĭ Giezĭ; femeile lor să rămâe văduve, şi copiiĭ lorŭ săracĭ şi cerşătorĭ şi lipsiţĭ de totŭ feliulŭ de procopsele în tótă vieaţa lorŭ, şi în grabă judecata luĭ Dumneḑeŭ să'ĭ ajungă la cele văḑute de ochiĭ lorŭ.

Iarŭ cariĭ vorŭ păzi cu dreptate pentru acestŭ bine de obştie, hotărârea acésta ce se cuprinde maĭ susŭ, prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ, care cu bună rânduélă şi aşăzământŭ s'aŭ făcutŭ, ne atingândusă şi ne ispitindusă întru câtŭ de puţinŭ a strica, ce maĭ vârtosŭ a sta, spre a se păzi cu nestrămutare, uniĭ ca aciea nu numaĭ cu cele drepte şi orânduite veniturĭ, cu care aŭ să se împărtăşască spre răsplătirea ostenelilorŭ sale, să se învrednicéscă a se folosĭ spre buna întemeere şi sporirea caselorŭ sale, ce să fie şi ertaţĭ de Domnulŭ Dumneḑeŭ învrednicinduĭ cu îndurările sale cele bogate de amândoue fericirile, şi de smereniea nóstră blagosloviţĭ în vecĭ, amin.

1816. Aprilie, 30.

(L. P.)

(Iscăliţĭ:) Veniamin Mitropolitŭ Moldoveĭ. Gherasimŭ Episcopŭ Romanuluĭ. Meletie Episcopŭ Huşuluĭ.

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ pe hârtie în mărime de unŭ cotŭ şi ceva. Originalulŭ l'am dăruitŭ Arhiveĭ Statuluĭ. T. C.

NOĬ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ țeriĭ Moldoveĭ.

Precum soarele răsărindŭ luminează pre toțĭ, şi cu razile sale cele strălucitóre ce sunt spre deosebirea altor luminĭ a crugulul cerescŭ, isvorăsce şi dăruesce tuturor celor de supt dânsul, împlinirea bunătăților ce sunt spre îndestularea şi înfrumusețarea a tót lucrul; aşa şi domniĭ încredințându-se cu oblăduirea, datorĭ sunt a creşce cele folositoare şi a întemeea pre supuşiĭ seĭ întru bună petrecerea obiceiurilor bune, şi spre folosul obştieĭ, şi asupra buneĭ orânduele ce va aşeḑa să întăréscă ca o pravilă nestrămutată a se păzi, şi a se urma întocma pururea, atâtŭ de însuşĭ orânduitoriulŭ ce aŭ aşezatŭ, cât şi de ceĭ ce după vremĭ vorŭ ajunge la stema ocărmuireĭ noródelor aceluĭ locŭ în urma sa, şi spre a face să fie statornicĭ, trebueşte să păzască dreptatea către toțĭ supuşiĭ săĭ, care este temeiul buneĭ ocărmuirĭ, precum este însuşĭ de sine poroncă Dumneḑeească, către ceĭ ce i'aŭ alesŭ Proniea Sfințieĭ sale a fi stăpănitorĭ de noróde.

Decĭ dar vedem pre toțĭ câțĭ din ocărmuitoriĭ de noróde aŭ păzitŭ acéstă sfântă dumne-

ḑească poroncă, că s'aŭ silitŭ a afla tóte chipurile dreptăţiĭ, şi la fieşte ce pricină, şi le-aŭ întăritŭ cu pravilă nestrămutată, lăsândŭ ca o oglindă urmaşilorŭ sĕĭ, faptele cele bune şi dreptatea ce aŭ păzitŭ în vremea stăpâniriĭ lorŭ, cu care aŭ adusŭ pre supuşiĭ sĕĭ la vârvulŭ fericiriĭ cu bună petrecere. Indemnându-se şi alte némurĭ a veni spre locuinţa aceĭ patriĭ, întru atâta cât şi cele maĭ selbatece locurĭ ale ţĕriĭ le aŭ domesnicitŭ cu locuinţă de familiĭ, nu numaĭ a ţĕrilor ce se megieşescŭ, ce şi acelor maĭ depărtate, şi unul altuea răvnindŭ s'aŭ împodobitŭ acea patrie întru atâta cât de unde era sălaşŭ fiearălorŭ selbatece, s'aŭ făcutŭ sate, tărgurĭ, şi oraşe, spre locuinţa şi desfătarea ómenilorŭ.

Acestora dorindŭ şi domniea me a urma, din césulŭ ce Sfântulŭ Dumneḑeŭ aŭ bine voitŭ a ne alege cu a sa sfântă Pronie ca să fimŭ aşeḑaţĭ éră'şĭ la scaunulŭ domnieĭ aceştiĭ de Dumneḑeŭ păzită creştinéscă ţéră, şi a nóstră părinţască patrie. Cugetul nostru aŭ fostŭ ca să aducemŭ starea eĭ la cea maĭ desăvărşită întemeere şi fericire, şi n'amŭ pregetatŭ a pune tótă silinţa nóstră ca să disrădăcinămŭ obiceĭurile cele rele şi netrebnice şi păgubitóre de obştie ce se urma; şi chemândŭ ajutorul Présfântuluĭ Dumne-

ḑeŭ, d'intru adâncul inimiĭ nóstre şi cu norocirea îmmulţitului întru anĭ, prea înaltuluĭ, preslăvituluĭ şi preputerniculuĭ nostru împăratŭ; amŭ aşeḑatŭ obiceĭurĭ bune şi folositóre de obştie, poftind din totŭ sufletul nostru ca să vedemŭ starea ţěriĭ şi a locuitorilorŭ eĭ ajunsă întru tótà fericirea şi mulţămirea, care nădăjduimŭ cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ să vedem, şi rodurile silinţiĭ nóstre precum ne făgăduescŭ semnele începăturiĭ ce s'aŭ făcutŭ cu venirea spre locuinţa aceştiĭ ţěrĭ, câte-va familiĭ de strĕinĭ, aşeḑându-se cu tótă odihna şi întemeerea lorŭ; şi încă ne-putêndu-se odihni inima nóstră cu milele ce amŭ arătatŭ, pus'amŭ domniea mea tótă silinta ca să aflămŭ ce chipŭ de supărare arŭ fi maĭ remasŭ, care să nu fie pusă la bună orânduĭală cu odihna şi mulţămirea tuturorŭ de obştie, şi cu neadormiţĭ ochi fiindŭ asupra aceştiĭ cercetărĭ, amŭ aflatŭ slujba goştiniĭ care se obicĭnuise de mulţĭ anĭ, de se urma, câte 5 parale vechĭ de oae, cu care somă pricinuia împiedecare la mulţĭ din ceĭ ce le era voinţa a ţine acestŭ felŭ de bucate, socotindŭ o greutate ca şi slujbele ce se urma maĭ înnainte cu nume de văcăritŭ; — cum şi mulţĭ din ceĭ streinĭ ce le este hrana cu acestŭ felŭ de bucate a oilorŭ, care dorescŭ a veni

cu locuința în pământulŭ acesta. (Unde se păzesce dreptatea și milostivirea.) Și cu pricina somei ce era la goștină se împedeca din gândulŭ și voința lorŭ.

Pentru acéstă dar n'am putut suferi mai mult să se urmeze acéstă slujbă, cu suma ce s'aŭ arătatŭ că se urma de mulți ani, și mai vârtosŭ une ori și cu adaosŭ, ce precumŭ alte rânduell ale dăjdilor, prin osteneala ce amŭ pusŭ s'aŭ așeḑatŭ, de se urmează cu odihna și mulțămirea tuturorŭ de obștie. Iată s'aŭ hotărîtŭ și s'aŭ așeḑatŭ, să fie și slujba goștinii câte ḑece bani nuoi de oae, și ca să fie păzită și ne-strămutată deasupra țěrii mila acésta, s'aŭ întăritŭ cu hrisovul acesta. Prin care poftimŭ domniea me și pre alți luminați domni, pre care îi va milui Dumneḑeŭ cu domniea țěrii aceștiea în urma nóstră, ca să nu strice, nici să strămute acéstă milă, ce mai susŭ se arată, care este spre întemeerea, împodobirea, și înmulțirea locuitorilor țěrii aceștiea, ce mai vârtosŭ să întărésca pentru a Domniilor sale vecinică pomenire. *1768*, Ghenar.

Noi Grigorie Calimah Voevod.

(L. P.)

Procit Constantin Sturza vel-Vist.

Hrisovulŭ acesta este cu scrisóre veche, darŭ lămurită pe hârtie, în mărime de unŭ colŭ și ceva. Originalulŭ se păstréză în Arhiva Statului, unde l'am depusŭ. T. C.

NOĬ ALESANDRU IÓN CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domn țeriĭ Moldoviĭ.

Din césul ce din Dumnedeésca Pronie ne'am orânduitŭ domn și oblăduitoriŭ țĕriĭ aceștiea a Moldoviĭ, socotindŭ neaparata datorie ce are un stăpănitoriŭ a preveghe spre cele de trebuința obștiĭ, totŭ scopulŭ și cugetul domnieĭ mele aŭ fostŭ și este să ne silimu cu tótă vărtutea, nu numaĭ ca unŭ domnŭ și stăpânŭ, ce și ca unŭ părinte aceștiĭ patriĭ, ca prin ajutoriul milostivuluĭ Dumnedeŭ după râvna ce avem, să aducem la bună stare tóte acele ce întâmplarea aŭ adusŭ a se afla întru neplăcută rânduélă și pricinuitóre de supărare și neodihna obștiĭ, care după ce cu vrerea luĭ Dumnedeŭ amŭ venitŭ la părintesculŭ și domnesculŭ nostru scaun, între altele luatam sama că nicĭ curțĭ pentru șederea domnilorŭ nu se află, fiindŭ că din întâmplare aŭ arsŭ și s'aŭ stricatŭ cu totul, și nu puțină supărare se pricinueșce boerilor, și altora luândulise casele pentru șăderea Domnilorŭ, neavândŭ unde eĭ să șadă.

Decĭ socotindŭ domniea me că acésta este cea maĭ întăĭ trebuință de a se pune la cale, pentru ca și Domniĭ să aibă unde se șază, și supărarea a se lua casele unora și altora pentru șăderea domnieĭ să lipsască, n'amŭ lăsatŭ a nu cerca tóte chipurile ce s'arŭ pute afla maĭ lesnitóre spre punerea la cale a aceștiĭ neurnite trebuință, și după tóte cercările ce s'aŭ făcutŭ, fiindŭ că a se face la locŭ curțile vechi, trebuea o mare cheltuélă;—altŭ maĭ lesnitoriŭ chipŭ nu s'aŭ găsitŭ fără numaĭ cu bună învoélă s'aŭ cumpăratŭ de la al. nostru cinstitŭ și credinciosŭ boeriŭ

D-luĭ Costachi Ghica Hat: casele D-sale cu loculŭ lorŭ de lângă sfântulŭ Spiridonŭ, şi s'aŭ maĭ cumpăratŭ şi de la al nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boeriŭ D-luĭ Lupul Balş biv vel Spat. casele D-sale cu locul celor ce sunt alăturea cu casele D-sale Hat. şi nefiindŭ din destul numaĭ odăile ce se află într'acéstă casă spre a şăde cu odihnă, s'aŭ mai făcutŭ şi alte case alăturea cu aceste, şi s'aŭ maĭ cheltuitŭ şi cu meremetulŭ celorŭ cumpărate nu puţinĭ banĭ, care casă s'aŭ socotitŭ şi s'aŭ hotărâtŭ ca să rămâe de acumŭ înainte de apururea curţĭ domneştĭ.

Insă după ce s'aŭ găsitŭ chipulŭ acesta şi s'aŭ pusŭ la cale într'acestŭ chipŭ, cercândusă şi chipulu spre plata acestorŭ banĭ, macarŭ că la o trebuinţă ca acésta este datorie a tuturorŭ locuitorilorŭ ţeriĭ, care trebuea să ésă o dare pe ţară, darŭ fiindŭ că ţara în vremea acésta se aflá însărcinată cu multe şi grele havalele, spre săvârşirea împărăteştilorŭ poroncĭ, nu s'aŭ pututŭ a se maĭ însărcina iarăşĭ ţara, şi cu plata acestorŭ banĭ, ce cu sfatulŭ de obştie s'aŭ socotitŭ ca acumŭ la slujba vădrărituluĭ anuluĭ acestuea 1795, afară de optŭ banĭ vechi, obicinuitulŭ vădrăritŭ, şi afară de câte un banŭ noŭ de vadră, banulŭ miliĭ, să se maĭ íea încă, câte doĭ banĭ nuoĭ de tótă vadra, pe totŭ vinul ce se ea vădrăritŭ, cu care banĭ ce se vorŭ stringe să se plătéscă casele ce s'aŭ cumpăratŭ, şi casele ce s'aŭ făcutŭ, şi meremetulŭ ce aŭ fostŭ trebuitoriŭ la casele cumpărate, şi iarăşĭ le dăruimŭ ţăriĭ pentru ca se fie de apururea curţĭ domneştĭ, fiindŭ pentru odihna şi celora

din urma noastră luminaţĭ domnĭ. Însă aceştĭ câte doĭ banĭ la vadră să se ea numaĭ acumŭ într'acestŭ anŭ, pentru că trebuinţa aŭ silitŭ a se lua, ne găsindusă altŭ chipŭ maĭ lesnitoriŭ; iară de acumŭ înainte nicĭ în vremea domnieĭ noastre, nicĭ în urma nóstră, în vremea altorŭ luminaţĭ domnĭ, să nu se maĭ ea, ca un lucru ce este peste vechiulŭ obiceiŭ, şi videratŭ că póte să aducă şi păgubire Visterieĭ, căcĭ adăogândusă plata vădrărituluĭ, apoĭ ceĭ cu viile ne cunoscândŭ folosŭ, trebuea să le lasă nelucrate, şi ceĭ care vorŭ ave scoposŭ de a maĭ face vie să continéscă, şi în locŭ de folosŭ Visterieĭ, se va pricinuĭ maĭ multă scădere.

De care poftim domniea me şi pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ domnĭ, pe cariĭ Sfântul D-ḑeŭ îĭ va orândui în urma nóstră la domniea aceştiĭ ţărĭ, ca să nu socotéscă ca un obicinuitŭ lucru luarea acestorŭ câte doĭ banĭ, căcĭ de către Noĭ nu pentru altŭ sfârşitŭ s'aŭ luatŭ, ce numaĭ pentru arătata de susŭ trebuinţă, care cu altŭ chipŭ nu s'aŭ pututŭ pune la cale, întâmplânduse într'o vreme ce era atâtea havalele şi poroncĭ împărăteştĭ şi lipsă în ţară.—Scrisus'aŭ hrisovulŭ acesta la scaunul domnieĭ mele, în oraşulŭ Eaşiĭ, întru cea din tăĭ domnie a nóstră la Moldaviea în anul din tăĭu. La letŭ 1795. Sept 3.

Noĭ Alexandru Iónŭ Calimahŭ Voevodŭ

(L. P.)

Iordachi . . . . vel-logofătŭ Procitoh.

Iordachi Roset vel Vistŭ Procitoh.

S'aŭ trecutŭ la condica Visterieĭ: Costantinŭ Burchi Cluc.

Hrisovulŭ acesta este scrisŭ lămuritŭ pe hârtie de un cotŭ. Originalulŭ este datŭ de mine Arhiveĭ Statuluĭ. T. C.

NOĬ ALEXAN. CONST. MORUZ VVD.

Boj Milost. Gospodar Zemlĭ Moldavscoĭ.

Cercetănduse de cătră însumĭ Domniea me această sobornicească hotărire, s'au aflat că este pre cu cale, și cu dreptate, vădinduse că priveste, numaĭ și numaĭ la folosul patrieĭ, și la îndămăna și înlesnirea aflăreĭ trebuincĭoaseĭ cherestele pe la sarhaturĭ și la Țarigrad, cum și la împlinirea dreptățiĭ ce trebuea să aĭbă ceĭ ce au moșiĭ cu pădurĭ, să'șĭ ea dreptul venit, precum aseminea ĭau și ceĭ ce au mosiĭ la cămpu; decĭ dar ca pe o dreaptă așeḑare hotărăm domniea me întocma aseminea să urmeḑe, cum pre larg maĭ jos în anaforaoa aceasta se cuprinde, păḑindusă nestrămutat în vecĭ, ca o folositoare si dreaptă pravilă a pămăntuluĭ la care poroncim domniea me, D-lor voastre velițĭ Logofețĭ, îndată să se scrie cărțile domnieĭ mele pe la toate ținuturile spre înstiințarea și păḑirea de obstie a acestiĭ folositoare pravilĭ, pe lăngă care cărțĭ să se deie și osebite cărțile domnieĭ mele, la măna celor ce vor ave pădurĭ pe moșiile lor, ca după hotărirea aceasta, să se urmeḑe nestrămutat;— iar care din locuitorĭ, ar urma înprotivă, să se pedepsască spre pilda altora. Deci s'au întărit anaforaoa aceasta cu a noastră dom-

nească iscălitură și pecete. 1792. Noemb. 28.

(Iscălit.) Noĭ Alecsandru Cost. Moruḑ Voevod.

(L. P.)

Prea Înalțate Doamne.

Prin domneasca țidulă ni se poronceste ca adunăndune la un loc să socotim în ce chipu să se urmeḑe, pentru codriĭ intregí i luncĭ i dumbrăvĭ și rădiurí, adică căte căt să aibă a da ceĭ ce iau chereste la stăpăniĭ mosiilor, socotind ca nicĭ stăpăniĭ se nu se păgubească de venitul moșiilor, dar nicĭ locuitoriĭ să nu se supere, sau să se asuprească peste dreptate, cu cerire fără rănduealâ, ce și o parte și alta-să rămăe mulțămițĭ, pentru ca să poată locuitoriĭ a nu se lipsă pentru trebuința lemnelor.

Si după socoteala ce vom face în ce chipu vom găsi cu cale, pre largu să înstiințăm pe înălțimea ta.—După a înălțimeĭ tale poroncă adunăndune, am stătut a socotí pricina aceasta cu amăruntul și cu toată luarea aminte, și măcar că prin condica Visterieĭ se hotărăste ca numaĭ rediurile și dumbrăvile se fie oprite și apărate, iar luncile și pădurile meree, adecă codriĭ, să fie neapărațĭ și slobodĭ a tăea fieste cine orí ce feliŭ de lemnu ar vre.

Si maĭ ales lunca Prutuluĭ până acuma n'au fost poprită nicĭ odată, dar fiind că dintru început era pădurĭ și luncĭ maĭ multe de căt acum (după cum este stiut); la facerea condicilor nu s'au fost socotit bine cătă stricăciune de obstie au putut să pricinuiască în vremea viitóre, nepaḑa și neapărarea pădurilor, care pădurĭ și luncĭ în toată vremea fiind trebuincĭoasă și de folosul obstiĭ, se cădea să se fi pus la cale de afi și acestea supt paḑă și apărare, a nu se strica fără de cale de către norod; ca în vremea

ce va ave cineva trebuinţă de chereste, orĭ pentru casă, sau orĭ pentru care alt lucru, să găsĭască pin pădurile de pe aproape maĭ cu eftin preţu. Iar nu după cum se urmeḑă în vremea de acum : a se cumpăra cheresteaoa podurilor Iaşiĭ, şi altor trebuinţă cu preţu mare, afară de rănduealĭ, care scumpete nu urmeaḑă dintr'altă, fără numaĭ din depărtarea pădurilor, din care rea urmare ce au fost în pămăntul acesta, de a nu fi păḑite pădurile, după cum pintr'alte ţerĭ, s'a ı suit preţul cheresteliĭ atăta de mare ca şi cum ar venĭ dintre'alte ţărĭ străine şi departate, care aceasta este un lucru foarte vrednicŭ de socotinţă, cum că se cade a se aşeḑa la o bună rănduealĭ şi paḑă, ca atăt în vremea de acum căt mai ales şi în vremea viitoare, să se folosască obstea cu îndestularea şi eftinatatea cheresteliĭ prĭn aflarea cea lesnită, atăt fieste care pentru a sa trebuinţă, căt ca şi orĭ în ce vreme s'ar cere chereste, atăt aice căt şi la Ţarigrad, şi pe la sarhaturĭ ; după cum împrotivă căndu nu să va face paḑă şi apărare pădurilor, se pricinueste greutate şi supărare obstieĭ, pentru pricinĭ ca acestea.

Întăĭ, că prin pădurĭ se află mulţime de lemne oborăte jos de putreḑescu înzedar, dar locuitoriĭ ce aduc lemne pentru arsu în foc de vănḑare, ne fiind pădurile poprite caută care copaciu este maĭ bun şi maĭ dreptu şi'l tae pentru lemne de foc, despicăndul să arăte frumoase ca să poată lua preţul cel maĭ bun ; (după cum şi eu) iar nu caută să'şi încarce carăle din lemnele cele uscate ce suntu oborăte la pămăntu, fiind şi maĭ bune de arsu, dar maĭ nearătoasă, şi maĭ ales uniĭ oboară copaci din ceĭ marĭ şi numaĭ crengile le încarcă în cară şi le aducu de le vănd în tărgu ca lemne de arsu in foc, iar tulpina rămăne de putreḑăste în pădure înzadar, cariĭ dint'ro tulpină ca acelea

poate să încarce 10 şi 20 cară,-dar pentru ca să nu se ostinească îşi încarcă carăle numaĭ din crengĭ.

Al doilea, pentru tăetul cherestelei, ce vândŭ locuitoriĭ în tărgurĭ şi fac plute de vănd la corăbiĭ, aceĭ locuitorĭ ce vănd acea chereste, tae căte 10 sau şi 15 copacĭ până află un lemnu bun de le vine la măsura ce au trebuinţă, şi pentru un lemnu strică 10 şi 15, şi acele lemne ce rămănu oborăte jos, putreḑescu şi se pierdu.

Al treĭlea de multe ori locuitoriĭ ce sunt trăitori pe lăngă pădurĭ nu poartă de grijă să'şi facă făn de cu vară, şi earna îşĭ erneaḑă ceređĭ de vite, numaĭ cu pădurea, de rămănu copaciĭ ceĭ maĭ de treabă şi dumbrăvile, care şi acestiea nu puţină stricăciune fac pădurilor, şi osăbit de acéstă fac păgubire celor cu dumbrăvile, că aciea copacĭ dărmatiĭ până în 20 sau 30 de anĭ nu facă ghindă cu care se hrănescu oĭle şi mascuriĭ, care pe acea ghindă stăpăniĭ moşiilor în toţĭ aniĭ ar pute lua venit de la neguţitoriĭ, ce facu turme de neguţitorie, şi înt'atăta sumă de anĭ, rămănŭ stăpâniĭ păgubaşi de acel venit, ce potŭ a ave de pe ghindă.

Al patrule, mulţĭ din locuitorĭ, obicinuescu de fac curăturĭ pentru aratu şi pentru cosit făn, tăind dearăndulŭ copaciĭ din pădure meree, de o facŭ cămpu, care acésta s'au obicĭnuitu peste tot lucrul, de strică pădurele numai pentru că nu vor să margă la câmpŭ pentru depărtarea loculuĭ.—Maĭ sunt şi alte îndrăḑnele a locuitorilor de strică pomeţiĭ şi liveḑile, pricinuindusă tot din nepaḑă, care nefiindŭ voe şi poroncă de la domnie, nu s'aŭ urmatŭ până acum; şi cu această pricină multe dumbrăvĭ şi pădurĭ şi codri merce, aŭ rămasŭ maĭ câmpu, precum este sciutŭ şi văḑutŭ de toţĭ; că întăiŭ la ţinutul Sorocăĭ aŭ fost nisce dumbrăvĭ ca nisce codriĭ, şi

acum maĭ nicĭ se cunoscŭ unde aŭ fostŭ; asemenea şi la ţinutul Covurluiuluĭ, aŭ fost căţi-va codri mercĭ, care era fórte de trebuinţă, căcĭ cândŭ era vre o poroncă vrednică de grăbire ca să se dea din ţara aceasta chereste pentru trebuinţa Ţarigraduluĭ, saŭ pe la sarhaturĭ, acolo se găsia, şi pre cu lesnire se pogora la schele, iar acum aŭ rămas câmpŭ, numaĭ abia se cunoscŭ ciriteiĭ, şi aseminea aŭ remasŭ şi alte păduri marĭ, şi luncĭ de pre la ţinuturĭ, şi de nu se va face căḑuta poprire, cu vreme nu se va afla, nicĭ va rămâne în pădurĭ lemnŭ trebuincios, maĭ ales chereste mare pentru trebuinţa Ţarigraduluĭ, şi altor Sarhaturĭ. Decĭ la o pricină ca aceasta, de către noĭ aceste chipurĭ de îndreptare s'aŭ găsit cu cale, precum arătăm în jos. Adecă: 1.–Se fie propire a nu se strica rediurile şi dumbrăvile supt nicĭ unu fel de nume, ci stăpâniĭ moşiilorŭ să le apere şi să le păḑască, şi jirul ce se face pin dumbrăvĭ, stăpâniĭ aciea se fie volnicĭ al vinde cu preţulŭ ce se vor pute învoi, la neguţitoriĭ, şi la alţiĭ ce facŭ turme de mascurĭ, iar fără de învoiala stăpânuluĭ moşieĭ, de va cuteḑa cineva să mănânce jirul cu mascuriĭ, saŭ cu oile luĭ, saŭ să taie copacĭ ce potŭ fi trebuincioşĭ pentru chereste, să se pedepsiască;—cum şi pe ciubucile ce tae din pădure cibuccĭĭ, să dea ḑăciuială la stăpânulŭ moşieĭ din ḑece unul;—aseminea şi din haragiĭ pentru viĭ, din beţele pentru cercurĭ şi din parĭ, încă să dea ḑăciuială din ḑece unulŭ, cum şi din nuele să dee din ḑece braţurĭ unulŭ, iar baniĭ să nu eie stăpâniĭ pentru acea ḑăciuială. pentru că precum iaŭ stăpâniĭ moşiilor dejmurĭ de pe moşiile ce aŭ la câmpŭ; aşa se cade a lua si ceĭ ce aŭ moşiĭ cu pădurĭ; iar din copaciĭ ce vor fi căḑuţĭ la pământŭ, se nu fie nimene popriţĭ a lua lemne pentru foc, fără a nu da nicĭ o ḑeciuială.

2. Lunca Prutuluĭ, i a Siretuluĭ, i alte luncĭ şi păd́urĭ să fie poprite de a nu se strica, după obiceiul noroduluĭ celuĭ prostŭ, ce cei ce vor avea să tae lemne pentru focŭ să nu aĭbă voe a tăea copacĭ marĭ şi să ea numaĭ crengile, ce se-şĭ încarce carăle cu lemne de cele ce suntŭ oborâte la pământŭ, căcĭ acele lemne sunt şi bune de ars în focŭ, iar copaciĭ de fagŭ, nefiindŭ atâta de trebuincioşĭ să aĭbă voe a tăea pentru lemne de focŭ, şi când nu vor găsi nicĭ copacĭ de fagŭ nicĭ alte lemne din cele oborâte jos, atuncĭa să taie şi din copaciĭ ceĭ reĭ ce nu suntŭ de trebuinţă, ferind copaciĭ ceĭ bunĭ;—aşijderea şi chereste de casă saŭ de vânḑare, de va ave să taie cineva, întâiŭ să se învoiască cu stăpânul, şi dând ḑăciuiala din ḑăce lemne unul, să fie volnicĭ a tăea, iar de va îndrăzni se tae fără de învoială, să se pedepsĭască;—dar pe lemnile pentru foc se nu se dé nimică ḑăciuială.—3. Pădurile şi codri mereĭ, pe unde vor fi, să aibă datorie neapărată stăpâniĭ moşiilor a pune păzitorĭ, ca aseminea ca şi luncile se fie apărate, şi orĭ cine va tăea chereste, orĭ de ce feliŭ, să dee ḑăciuiala moşieĭ de ḑăce lemne unulŭ, iar care va îndrăḑni să tae fără învoiala stăpânuluĭ moşieĭ să se pedepsĭască. Fără numaĭ de pe cheresteaoa ce se va tăe cu rânduială, din poroncă domnească şi pe cheresteaoa ce se va tăe pentru bisericĭ, şi pe cea care îşĭ vor tăe locuitoriĭ, ce vor fi şăḑătorĭ pe ace moşie, să'şĭ facă loruşĭ case, să nu deie ḑăciuială, cumŭ şi pentru lemnile de ars în focŭ, din cele oborâte jos, saŭ cândŭ nu vor fi de acele, din copaciĭ de fagŭ saŭ dintr'alţĭ copacĭ netrebuincioşĭ, cum s'a arătatŭ maĭ sus, să nu fie popriţĭ, nicĭ locuitoriĭ ce vor şede pe acele moşiĭ, nicĭ alţiĭ de pe aiurea, ce se fie volnicĭ a lua, după această rânduială ne dândŭ nicĭ o ḑăciuială.

4. Orĭ carele volnicŭ să nu fie a tăe pomĭ pentru lemne de focŭ, saŭ orĭ pentru ce trebuință alta.

5. Spinii, porumbreĭ, cătinĭ şi alţĭ spinĭ, se nu fie popriţĭ, ce fiesce cine să taie fără a nu da nicĭ o ḑăciuială stăpânuluĭ moşieĭ.

6. Orĭ cine va îndrăḑni şi va urma împrotiva aceştiĭ hotărârĭ, nu numaĭ să dee hotărâta ḑăciuială, ce să se şi pedepsască spre pilda şi altora, pentru că cu acésta nu se vor strica rediurile, i dumbrăvile, i luncile şi codriĭ în ḑadar, cum şi stăpâniĭ moşiilor ce vor ave pădurĭ vor căşciga dreptatea lor, luânduşĭ hotărita ḑăciuială a moşiilorŭ, precum iaŭ ceĭ cu moşiile ce aŭ la câmpŭ, şi se face o dreaptă cumpănire de obscie. Iar acelor ce aŭ să tae orĭ ce felĭu de lemnŭ, (afară din cele arătate pe care nu aŭ să dee ḑeciuială). nu li se face nicĭ o strâmbătate pentru că vor da ḑăciuiala moşieĭ, căcĭ locuitoriĭ vând cheresteaoa cu îndestulŭ preţŭ, precum aceasta şi de către înălţimea ta e sciută, şi trebue să dee venitul moşiilor, numaĭ şi stăpâniĭ să nu cuteḑe a pricinui supărare şi asupreală ca săʼşĭ tragă zăciuială pentru unu feliŭ de chereste dintr'alt feliu; ce osăbĭ din tot feliul să aĭbâ aş lua ḑăciuiala, cum nicĭ se supere a lua banĭ pentru ḑăciuială, căcĭ cariĭ vor cuteḑa cu urmarea împrotiva aceştiĭ hotărârĭ, nu numaĭ se păgubiască ace ḑăciuială, dar încă să se şi pedepsască. Osebitŭ maĭ socotimŭ, însă de se va găsi şi de către înălţimea ta cu cale, ca în vremea tomnilor, după ce îşĭ ridică locuitoriĭ tot lucrul pământuluĭ, pe la locurile unde este lipsă de lemne, stăpâniĭ aceĭ ce vor ave moşiĭ fără pădure, se vie să arăte la domnie, cerêndŭ unu ajutoriŭ în chipŭ de clacă, de la locuitoriĭ ce vor fi şăḑătorĭ pe acele moşiĭ, ca să iasă într'o ḑi, saŭ în câte se va

socoti cu plugurile să are şi să samene ghindă, iar pe unde vor fi ciritei să'ĭ curăţiască ca să se înlesnească spre creştere de a se face copacĭ marĭ, şi domnia poroncindŭ dregătorilor de pe la ţinuturile unde vor fi acele moşiĭ, vor pune în lucare, şi cu chipul acesta s'ar spori dumbrăvilę şi pe acolo unde acum este cu totul lipsă, şi nicĭ locuitorilor nu le-ar cădea cu greutate ace clăcuire, ce ar da spre folosul obştieĭ. Prea înălţate dómne! noĭ într'acestŭ chipŭ am găsitŭ cu cale a se urma, şi înştiinţăm, iar hotărârea rămâne la Înalta înţălepciune a înălţimiĭ tale. 1792. Oct. 16.

Aĭ înălţimiĭ tale pre plecate slugĭ.

(*Urmeadă şi iscăliturile a 10 boerĭ mari.*)

S'aŭ trecutŭ în condica de Anaforale.

Mateĭ Costin Condicar.

Anaforaua aceasta cu redoluţia domniască în frunte, este scrisă pe hărtie îndoită. Originalul este în Arhiva Statuluĭ depusŭ de subscrisul Th. C.

NOĬ CONST. MIH. CEHAN RACOVIŢĂ VVD

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domn ţereĭ Moldoveĭ.

Datoriea domnilorŭ, a stăpânilorŭ acelorŭ ce stăpânescŭ ţărĭ şi povăţuescŭ noróde deapururea este a lua sama, a cerceta lucrurile cele trecute cum s'aŭ purtatŭ, cum s'aŭ chivernisitŭ, şi care ce sfârşitŭ aŭ arătatŭ, şi din cele trecute póte lua lumină pentru cele viitóre, să cunóscă care aŭ adusŭ stricăciune, şi cu ce chipŭ trebue să se prifacă din răutate la fericire. Cumŭ şi cele

bune cu ce chipŭ de tărie să se întemeeză spre pază de starea bună, fiindŭ cea maĭ mare fericire şi laudă la un povăţuitorŭ ca acela. Care va aduce aceste chipurĭ de róde ale bunătăţiĭ, şi maĭ cu deadinsul la patriea şi moştenirea sa, căştigândŭ şĭ de la Dumneḑeŭ adăogirea daruluĭ, şi de la politie laudă, şi de la norodulŭ seŭ mulţămită, şi pomenirea vecĭnică de bunătate. Dreptŭ aceea dar socotind domniea me şi pentru starea ţeriĭ aceştiea, unde din darulŭ luĭ Dumneḑeŭ, şi din mila puternicĭĭ împărăţiĭ ne aflăm domnŭ şi povăţuitorŭ.

Cercetat'am prin mulţĭ şi cu multe chipurĭ de întrebărĭ, din ce pricină în ţara acésta suntŭ prin multe locurĭ lipsă de ómenĭ şi siliştiĭ pustiĭ de multă vreme, la altele de nicĭ aŭ apucatŭ cineva să locuéscă ómenĭ pe dânsăle, unele nicĭ stăpîniĭ moşieĭ cine sunt nu se şcie, şi ne-aŭ arătatŭ uniĭ un felŭ de chipurĭ, alţiĭ altele, la care n'am pututŭ da credinţă întru adevărŭ. Ne'aŭ arătatŭ şi acésta că în vechile vremĭ, cum la răposatulŭ domnŭ Vasile Voevodŭ, şi la alţiĭ maĭ înainte, cum şi maĭ încóce, s'aŭ tâmplatŭ de multe orĭ vremĭ turburate şi prăzĭ în ţara acésta, de aŭ pustiitŭ locurile, póte că s'arŭ fi întâmplatŭ şi aceasta. Darŭ şi de cândŭ s'aŭ alinatŭ lucrurile, şi s'aŭ făcut pacea, cum de n'aŭ maĭ venitŭ şi ţara iarŭ la starea eĭ. Ne'aŭ arătatŭ că şi din pricina biruluĭ fiindŭ cu asuprélă peste putinţa locuitorilorŭ, le'aŭ datŭ pricină de stricăciune, şi la acésta trebueşte să se socotéscă, căcĭ póte s'arŭ fi tâmplatŭ a face, şi lucrurĭ ca de aceste, supărare fără de dreptate şi peste putinţă. Darŭ maĭ de multe orĭ s'aŭ

támplatŭ şi domnĭ bunĭ, şi poftitorĭ a face bunătate de întemeere, si iarŭ nu s'aŭ pututŭ ca să se maĭ întemeeze cu mulţimea de norodŭ ţara acésta.

Amŭ cercetatŭ şi pentru părţile străine cu care se megieşeşte ţara aceasta, cumŭ şi în ce chipŭ se află pentru mulţimea de noróde, şi am aflatŭ adevărulŭ că, în tóte părţile mulţime de noroade se află, şi moldovenĭ fórte mulţĭ. Sfătuitune'amŭ cu al nostru cinstitŭ şi duhovnicescŭ păriute Sfinţiea sa Chirŭ Iacovŭ Mitropolitul ţăreĭ, şi cu toţĭ Arhiereĭ, Episcopiĭ de pre la scaune, de pre afară din ţara acésta, şi cu tótă boerimea nóstră, ce vom face ca să putemŭ afla adevărulŭ, şi să putemŭ găsi vre un chipŭ de îndreptare bună. Şi s'aŭ pusŭ la cale de s'aŭ trimisŭ acolo la dânşiĭ ca să vie câţva dintre dânşiĭ aice să se întrebe, să cercetămŭ lucrul acesta, să putem cunóşte adivărul, care s'aŭ şi făcutŭ. Şi iată aŭ venitŭ aicea doĭ treĭ preoţĭ, şi patru cincĭ ómenĭ din ceĭ maí de ispravă, şi scoţinduĭ însuşĭ înaintea domnieĭ mele şi a tótă boerimea, s'aŭ întrebatŭ să arăte, totŭ adivărul din ce pricină s'aŭ stricatŭ, s'aŭ dusŭ de aice din pământulŭ Moldoviĭ în părţĭ streine, într'alte ţărĭ, şi lângă altele ce aŭ arătatŭ totŭ temeiulŭ stricăciuniĭ lorŭ, l'aŭ arătatŭ că este din pricina vremelniciĭ nestărĭ, adecă neştiindŭ şi nefiindŭ hotărâtŭ ce se deie birŭ pre anŭ, şi acésta i'aŭ strămutatŭ de s'aŭ dusŭ în ţărĭ străine, şi s'aŭ cunoscutŭ a fi óre cum adivărul, şi aŭ datŭ pricină şi ţăriĭ aceştie de lipsă de ómenĭ, darŭ şi lorŭ câtă răutate, că lângă alte nevoĭ ce tragŭ acolo, pre mulţĭ i'aŭ întunecatŭ

și de la strămoșasca a lorŭ credință, alții carii totŭ își defendivsescŭ strămoșesculŭ lorŭ ritŭ, însă numaĭ cu numile; din care pricină maĭ pe multe locurĭ lipsăscŭ de n'aŭ nicĭ preuțĭ, unde aŭ și preuțĭ, n'aŭ bisericĭ, și ceĭ maĭ mulțĭ în vieața lorŭ nicĭ la biserică nu maĭ mergŭ, și maĭ la toțĭ mórtea lorŭ le este fără de nicĭ o grijă de gătirea morțiĭ, și altele ca de acestea și maĭ multe, cu lacrimĭ le'aŭ arătatŭ și le'aŭ jăluitŭ aceștĭ de maĭ susŭ arătațĭ, ce aŭ venitŭ de acolo înaintea domnieĭ mele, și înaintea a tótă boerimea divanuluĭ nostru.

Care rugăminte a lorŭ n'am pututŭ domniea me a o trece cu viderea, și amŭ vrutŭ și amŭ poftitŭ cu toată voea noastră a le face milă de bună așezare, și întemeetă stare, și iată prin acestŭ cinstitŭ hrisovŭ al domnieĭ mele arătăm tótá așezarea ce li s'aŭ făcutŭ.—Fieşte care din zioa ce va veni aice în țară, să aibă odihnă, nesupărândusă orĭ câtŭ de puținŭ, șesă lunĭ, și după aceea să între la așezare, adecă: de totŭ omulŭ căsasŭ să deie într'un an câte ḑece leĭ, și de holteiulŭ de vârstă câte cincĭ leĭ într'un an. Și aceștĭ banĭ se'ĭ deie pe patru cĭferturĭ într'un an, iarŭ vornicelul satuluĭ și vătămanul să fie scutițĭ de birŭ și de desătina pe tóte bucatele lorŭ, ce vorŭ ave, stupĭ saŭ mascurĭ, să deie pe ḑece bucate un leŭ după cum daŭ boeriĭ. Și goștina pe oile ce vorŭ ave pe drepte bucatele lorŭ să deie câte două parale de óe, și văcăritŭ încă vorŭ da, darŭ numaĭ odată într'un an iarna, și câte un leŭ de tótă vita, iarŭ de s'arŭ tâmpla pentru vre o trebuință a domnieĭ, saŭ a țăriĭ să se scótă vre o dată cu-

niță pe vite vara, saŭ vre un adăoșagŭ pe alte slujbe, eĭ cu de aceste măcarŭ cu unŭ ban maĭ multŭ, și nicĭ o dată să nu fie supărațĭ. Așezarea lorŭ să fie pe moșie, orĭ a cuĭ, și unde le va plăce, locul să fie de trebuința și hrana lorŭ, și aceluea ce va fi stăpânŭ moșieĭ să deie dejma obicinuită din țarină și din fânață, iarŭ din grădinile de pe a casă nimică să nu le eie, nicĭ de boerescŭ nimicŭ să nu lucreze, nicĭ cu clăcĭ să nu'ĭ supere nime, atâtŭ stăpâniĭ moșiĭlorŭ, câtŭ și dregătoriĭ ținutuluĭ.

Numaĭ pentru boerescalŭ stăpănuluĭ moșieĭ să deie de tótă casa într'un an, câte șesă potronicĭ, însă treĭ potronicĭ la Sf. Dimitrie, și treĭ potronicĭ la Sf. Gheorghie. Numaĭ și eĭ toțĭ să se feréscă, ómenĭ de țară pintre dânșiĭ să nu priimască, cum și niscaiva bucate a ómenĭ de țară să nu mistuească, nicĭ unŭ felŭ, nicĭ la o slujbă, că apoĭ nu numaĭ că după dreptate vor pierde mila și buna așezare ce li s'aŭ făcutŭ, ce încă se vorŭ și pedepsi cu urgie domnéscă.

Și pentru ca să nu aibă vre o călcare saŭ să'ĭ supere vre uniĭ din dregătorĭ cu glóbe, hotărim și acésta că, după ce se vorŭ strânge mulțĭ, aceștĭ străinĭ să'șĭ alégă pre unul dintre dânșiĭ, care a fi maĭ cu socoteală, și să se facă judecătorĭ între dânșiĭ, să caute pricinĭ ce vorŭ ave maĭ micĭ, iarŭ lucrurĭ maĭ marĭ ce vorŭ ave, să li se caute judecata cu divanulŭ domnescŭ.

Și așa la tóte să se urmeze după hotărârea, și pentru ca să fie păzită și nestrămutată și totŭ de-a-una stătătóre așezarea acésta; iată cu sfatulŭ d-lorŭ sale toțĭ Velițiĭ boerĭ, s'aŭ poftitŭ și Préosfinția sa părintele Mitropolitŭ,

şi cu toţĭ Arhiereĭ ţăreĭ, să întăréscă şi cu mare blăstămŭ lucrulŭ acesta, să ne fi păzitŭ pre deplinŭ, şi la tóte după cum arată maĭ susŭ, şi să nu se strămute macarŭ la una, şi nicĭ odată; şi spre acésta încredinţămŭ prin hrisovul domnieĭ mele acesta, în carele însuşĭ domniea me amŭ iscălitŭ, şi am pusŭ pecetea.

Velét. 7264. Luna.

(Iscălitŭ) Noĭ Constantin Voevoda.

(L. P.)

(Urméză şi iscăliturile a 12 boerĭ marĭ)

(Iată maĭ în josŭ şi legătura arhieréscă spre ţinerea cu sfinţenie acelorŭ cuprinse în hrisovulŭ acesta.)

De vreme că iubitoriul de Dumneḑeu al nostru milostivu domnu şi stăpănu, cu iubirea măriei sale cea multă, poftind a face acéstă multâ milă, şi facere de bine cătră aceĭ înstreinaţi şi răsipiţĭ de pe la locurile lor într'alte ţerĭ streine, (după cum maĭ pre larg arată al măriei sale luminat hrisov.) şi poftind atăt noĭ Arhiereii ţereĭ câtu şi toţĭ dumnealor Veliţiĭ boeriĭ, una ca aceasta a se face, şi al doile a se păḑi, şi toţĭ şi cu toată putinţa noastră, şi la tote vremile apucăndune, că vom sta, să nu se strice această bună aşăḑare, nicĭ odată, ce să se păḑască nestrămutat.

Iară carele s'ar afla să îndemne, orĭ să arăte alte chipuri, carele după vremĭ se va afla în cinste la domnĭ, şi în trecire, orĭ din boeriĭ ce sunt iscăliţĭ în hrisovul acesta, orĭ din ceĭ ce nu vorŭ fi iscăliţi, şi ori din pământeniĭ noştrĭ, orĭ din boeriĭ grecĭ ce se află lângă domnĭ, saŭ orĭ carele a fi în rânduela boerieĭ, saŭ la vr'un sfatŭ, şi va da împrotivă sfatŭ reŭ de stricăciune, saŭ de n'a sta

orĭ carele şi cu tótă putinţa luĭ, să se păzască aşezarea acésta nestrămutată, saŭ Arhiereulŭ carele a dizlega spre stricăciune, toţĭ cu mare râvnă am cerşutŭ să se întărésca lucrulŭ acesta cu blăstămulŭ sfinteĭ biserici.

Pentru aceea darŭ, ceĭ ce vor fi înprotivitorĭ spre stricăciune, iată că'ĭ legăm cu jurămàntŭ, într'acestŭ chipŭ înfricoşata judecata luĭ Dumnedeŭ cu urgie pe uniĭ ca aciea să'ĭ judece, şi săgeţile cele veninate ale nevăzutuluĭ Dumnedeŭ, să fie asupra luĭ, şi asupra case'ĭ luĭ, şi să'ĭ scurteză Dumnedeŭ viaţa, şi cu sunetŭ să se stingă pomenirea luĭ, şi ertare şă nu afle, niciĭ procopsală să nu aibă, ca nişte răvnitorĭ de stricăciunea patrieĭ lorŭ; iară carele se va sili spre cele bune, şi maĭ vârtos spre întărirea şi paza aceştiĭ bunei tocmele, să fie blagosloviţĭ, şi să le înmulţască Dumnedeŭ aniĭ vieţiĭ şi starea dregătorieĭ sale. Velétŭ 7264. (1756) Luna. . . .

(*L. P.*) *Iacob Mitropolitŭ Moldoviĭ.*

(*L. P.*) *Ionichie Episcopŭ Romanuluĭ.*

(*L. P.*) *Dósifteĭu Episcopŭ Rădăuţuluĭ.*

(*L. P.*) *Ionichentie Episcopŭ Huşuluĭ.*

Originalul acestuĭ hrisovŭ s'aŭ dăruitŭ de subscrisul Arhiveĭ Statuluĭ. *T. C.*

NOĬ GRIGORIE GHICA VOEVOD

Bojio Milostivo Gospodar Zemliĭ Moldavscoĭ.

Facemŭ şcire cu această carte a nóstră tuturor cuĭ se cade a şci.—Iată după datoriea domnilor ce se cade a socoti deapururea pentru starea şi chivernisala supuşilor séĭ, şi domnia me socotindŭ am cunoscutŭ pentru goştina lo-

cuitorilor prostimiĭ, care până acum aŭ datŭ gostină de 15 oĭ doĭ leĭ, că cu asupreală le-aŭ fostŭ fórte, din care obiceiŭ n'aŭ pututŭ locuitoriĭ a'şĭ înmulţi acestŭ felŭ de bucate. Pentru care după cum şi alte câteva obiceiurĭ, care am cunoscutŭ că suntŭ de stricăciune, şi supărare locuitorilor, domnia mea le-am aşeḑatŭ, precum arată testamenturile fieşte căruea obiceiŭ deosebit.

Aşa dar şi pentrn goştina locuitorilor prostimiĭ ţăreĭ nóstre, am făcutŭ milă şi i-am aşeḑatŭ să deie goştină de ḑece bucate un leŭ. Şi de acum înainte aşa vor plăti goştina toţĭ, după cum scrie acestŭ testamentŭ.

Şi după a nóstră viaţă şi domnie, pe cine Dumneḑeŭ va alege, orĭ din fiiĭ noştriĭ, orĭ dintr'altŭ neamŭ, a fi domnŭ aceştiĭ ţărĭ, poftim ca să nu strice, ce să întărească testamentul acesta; şi făcătorilor de bine ţeriĭ aceştia, rugăm mila luĭ Dumneḑeŭ deasupra lor să nu lipsască; iară care s'ar ispiti a afla mijlocire saŭ pricinĭ, ca să strice aseḑarea şi testamentul acesta, să fie blăstămaţĭ de Dumneḑeŭ, ce aŭ făcutŭ ceriulŭ şi pământul, şi de Precurata Fecioră Mariea, şi de toate sfintele sobóre, să fie afurisiţĭ şi anafima, să aĭbă parte cu toţĭ împrotivĭtoriĭ luĭ Hristosŭ, si el şi neamul luĭ procopsală să n'aĭbă nicĭ odinióră; aşijderea şi care arŭ îndemna şi arŭ sfătui, să fie părtaşĭ blăstămuluĭ ce scrie maĭ sus. Aceasta scriem.

Iaşiĭ. Veleat. 7240. Ghenar 20.

(Iscălit) Noĭ Grigorie Ghica Voevod.

(L. P.)

(L P.) Ghedeon Mitropolit Moldoviĭ.

(Urmeaḑă şi iscăliturile a 12 boerĭ marĭ.)

Tanasie diaconulu am scrisŭ.

De şi tecstul acestuĭ hrisovŭ este puţinŭ, totuşĭ el este scrisŭ pe hărtie mare şi în lungime de unŭ cotŭ. Originalul se află în Arhiva Statuluĭ depusŭ de subscrisul.

T. C.

NOĬ SCARLAT ALEX. CALIMAH VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeu Domn ţereĭ Moldoveĭ.

Se face scire cu acest hrisovŭ al domnieĭ mele pentru sfănta Mitropolie din Iaşĭ, că arătăndune al nostru cinstit şi dohovnicesc părinte Preaosfinţiea sa Chirio Chir Veniamin Mitropolitul ţăreĭ, precum că are hrisoave de miluire de la ceĭ maĭ înainte de noĭ luminaţĭ domnĭ. ca venitul de dejmă ce esă de pe moşiile Mitropolieĭ să'l scutească de vădrărit, asemine şi din vama Gospod, de a lua pe tot anul căte dou sute leĭ, au făcut cerire ca şi de către domniea me să se întărească asemine. Deci cercetănd domniea me şi vădăndusă hrisoavele altora luminaţĭ domnĭ de maĭ înainte, şi socotind că se cade a fi înpărtăşită sfănta Mitropolie şi de către domniea me cu aceste mile, prin acest hrisov al domnieĭ mele, asemine întărim şi hotărim, ca la slujba vădrărituluĭ, tot vinul ce va eşĭ de dejmă de pe moşiile Mitropolieĭ, Vlădicenii ot ţinut. Eşiĭ, şi Iuganiĭ ot Tutova, să fie scutite de vădrărit, nimăruĭ nimică să nu deie.

Şi osebit să aĭbă a lua sfănta Mitropolie din vama Gospod, pe tot anul căte două sute leĭ, care banĭ, să se deie de către vameşĭ, orĭ în văndare de va fi slujba vămiĭ, sau în credinţă de se va căuta, în două rănduri pe an, adecă jumătate la ḑiua Nasteriĭ Domnuluĭ Nostru Is. Hs. şi jumătate

la ḑiua Sfinteĭ Învierĭ. Drept aceia poroncim domniea me Dv. boerĭ vădrarĭ, D-tale vel vameşu de Carvasara, de cătră toţĭ să se păzască întocma precum maĭ sus se cuprinde prin hrisovul acesta. Poftim dar domniea me şi pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ domnĭ, pre carii Sfăntul Dumneḑeu iĭ va· orăndui în urma noastră la domniea acesteĭ ţărĭ, să nu strice această milă, ce maĭ vărtos să adaogă, şi să întărească pentru a domniilor sale vecinică pomenire.—Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele, în oraşul Eşiĭ, intru a doa domnie a noastră la Moldaviea în anul din tăiu. Veleat 1813. Iunie 13.

(Iscălit) Noĭ Scarlat Alecsandru Calimah VVD.

(L. P.)

Sturḑa Vel Vist procitoh.

(Iscălit greceste.) Dimitrie Plagino.

S'au trecutu în condica Visterieĭ de hrisoave

Constantin Veisa.

Originalul acestuĭ hrisovu este depusŭ în Arhiva Statuluĭ de cătră subscrisulŭ. T. C.

NOĬ ALEX. COSTANTIN MORUZ VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţereĭ Moldoveĭ.

După neapărata datorie cu care stăpănitoriĭ şi oblăduitoriĭ de noróde suntŭ însărcinaţĭ a se afla pururea cu părintéscă îngrijire şi a privighe cu neadormire, pentru odihna şi fericirea tuturorŭ supuşilorŭ, a întemeea şi a statornici cu cea maĭ

bună rânduealа toate acele prin care urméză folosul de obştie; a dizrădăcina cu totul acele care din întâmplarea vremilorŭ aŭ ajunsŭ a se urma cu asuprire şi neodihna supuşilorŭ.

Din césul ce prin Dumneḑeésca Pronie acum de al doile, ni s'aŭ încredinţatŭ oblăduirea ţăriĭ aceştiea a Moldavieĭ, cea maĭ întâĭe cugetare şi râvnă a nóstră aŭ răzămatŭ la acésta, ca prin ajutoriul milostivuluĭ Dumneḑeŭ, nu numaĭ a se îndrepta şi a se pune la cea maĭ bună orânduélă toate acele care întâmplarea vremilorŭ trecute le'aŭ adusŭ în struncinare, ce încă şi spre adăogire cu întemeiere la deosăbite lăudate rânduele, să ne sirguim pentru a obştieĭ folosŭ şi fericire. Şi întru acestŭ bunu cugetŭ aflândune, între altele am aflatŭ şi pentru o rea obicinuinţă ce dregătoriĭ ţinuturilorŭ în vremea trecută aŭ urmatŭ, abătândusă în totŭ chipulŭ la nedrepte căştigurí, cu însărcinărĭ şi asuprele săracilorŭ locuitorĭ, atâtŭ intru acele rânduite ce s'aŭ cerşut din ţară, din poronca împărătéscă şi domnéscă, cum şi în orĭ ce altele aŭ pututŭ găsi prilejŭ şi lesnire.

Şi fiindŭ acéstă obicinuinţă cu totul împrotiva dreptăţiĭ şi a omenireĭ şi a legiĭ, şi domnieĭ mele neplăcută şi nesuferită, după ce îndată cu straşnice poroncĭ, şi alte cuviincióse chipurĭ am opritŭ acéstă defăimată urmare, şi aŭ simţitŭ ţara nu puţină resuflare; socotindŭ şi pentru dregătoriĭ ţinuturilorŭ că după vremea de acum nu se potŭ cuprinde cu léfa ce o aŭ, maĭ de înainte rânduită, şi că se cuvine aĭ pune la cale cu adăogire de léfă, pentru ca nu cumva ne îndestularea lefii, să'ĭ siléscă a 'se abate după

vreme, iarăşĭ la acelŭ urâtŭ căştigŭ. Şi maĭ alesŭ în totŭ chipul voindŭ ca şi în urmă, rămăindŭ statornicită cu întemeere oprirea ce domniea me amŭ făcutŭ acelorŭ cu apucăturĭ şi asuprele căştiguri, să se facă spre acésta o de istovŭ dizrădăcinare, ca nici de cumŭ să nu se maĭ urmeză nicĭ odinióră.

Am orânduitŭ la Preosfinţitulŭ Mitropolitŭ şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ şi la toţĭ de obştie cinştiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ domnieĭ mele, ca să se adune să socotéscă punerea la cale ce domniea me am hotăritŭ a se face, care după poronça domnieĭ mele adunândusă, şi cu toţiĭ împreună socotindŭ prin obşteasca anafora, ce ne-aŭ datŭ din velétŭ 1804. Ghenarŭ 5. ne arată de obştie mulţămire, şi bucurândusă de buna voinţă a domnieĭ mele, atâtŭ spre adăogirea lefilorŭ la Ispravnicĭ, cum şi spre întărire cu întemiere a opriréĭ dregătorilorŭ de la obicinuitele rele căştigurĭ, ce maĭ înainte aŭ avutŭ, ne facŭ rugăminte ca să punemŭ la cale întărindŭ aceste cu acele maĭ cuviinciόse chipurĭ, pentru ca în tótă vremea se rămâe întru nestrămutare şi statornicie, adăogândŭ a face cerire spre a se rândui şi pedépsă pentru aceĭ dregătorĭ, care şi după acéstă punere la cale, se vor aluneca câtŭ de puţinŭ la niscaiva împrotivă urmărĭ, cum şi ca să rămâe întru cea desăvârşitŭ statornicie, punerea la cale ce s'aŭ făcutŭ, ca sameşiĭ ţinuturilorŭ să fie orânduiţĭ de către Visterie.

Şi după multa râvnă şi voinţă a domnieĭ mele, şi după socotinţa şi rugămintea de obştie, s'aŭ întăritu anaforaoa de către domniea me, cu ho-

tărâre ca spre întemeerea şi statorniciea acestora, să se facă şi hrisovul domnieĭ mele, care să fie iscălitŭ şi de cătră Preosfinţitulŭ Mitropolitŭ al ţăriĭ, şi iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ, după obiceiul ce s'aŭ urmatŭ şi într'alte vremĭ, cârdŭ s'aŭ opritŭ asemine urmărĭ pricinuitóre de strunɩinarea obştieĭ.

Pentru aceasta dară prin hrisovul acesta, hotărimŭ ca după punerea la cale ce s'aŭ făcut, toţĭ dregătoriĭ de pe la tóte ţinuţurile să aibă a'şĭ lua leafa rănduită pe fieşte care lună, cu adăogirea ce acum s'aŭ făcut, şi pe lăngă leafă, maĭ luănd şi acele drepte veniturĭ, care după condica Visterieĭ sunt orănduite Ispravnicilor, de maĭ înainte;—legăm şi întărim oprirea ce s'aŭ făcut dregătorilor de la aceste urăte şi nedrepte căstigurĭ, să se păzască cu nestrămutare fără cea maĭ mică prifacere în tótă vremea. Şi fiind că adăogirea lefilor la Isprăvniciĭ, cu bună chibḑuire socotindusă s'au făcut spre desăvărşita mulţemirea dregătorilor, şi nu le rămăne căt de puţin cuvêntŭ a se maĭ abate la cele de maĭ înainte obicinuite răle căstigurĭ.

Toţĭ dregătoriĭ ţinuturilor, păḑindŭ dreapta cumpănire şi buna ocrotire a locuitorilor ţăriĭ, la tóte dările şi rănduelile ce se vor cere din poroncă, şi cercetănd tóte jalobile lor cu mare luare aminte, fără lenevire ca să'şĭ afle fieşte care, căḑuta luĭ dreptate. şi pentru oameniĭ ce'i vor răndui pintre lăcuitorĭ, a nu se abate nicĭ aciea la cea maĭ mică asupreală, să se păzască întru tóte şi cu tot chipul, numaĭ singură dreptatea, fără a se urma alunecare cu luare de cel maĭ puţin lucru, cu nedreptate şi asuprire, şi în tótă

vremea neadormit, privighindusă urmările dregătorilor. Când pe vre unul din dregătorĭ se va afla că au urmat cât de puţin asuprirĭ, abătândusă la nedrepte câstigurĭ, acel dregătorĭu socotindusă ca un pricinuitorĭu de struncinarea bunelor rănduele a pământuluĭ, neurmatorĭu datorieĭ sale, şi într'un cuvânt răpitoriu dreptăţiĭ, şi struncinătorĭu de liniştita petrecire a obşticĭ, neapărat să fie supus la pedeapsă, macar din ori ce stare va fi, şi scoţindusă din slujbă, nu numaĭ să întórcă înapoĭ îndoit asuprelile ce se vor dovidi, ce să i se scótă din cataştihul Visterieĭ, şi scutelniciĭ ranguluĭ boerieĭ sale, şi nicĭ odată să nu se maĭ pótă învrednici cu câstigarea de scutelnicĭ, nici să pótă a se maĭ afla vre odinióră în slujbă domnească. Cum şi sameşiĭ ţinuturilor, care iarăşĭ spre oprirea asuprітórelor chipurĭ, s'aŭ socotit şi s'aŭ hotărit să se orănduească de către Visterie, după cuprinderea hrisovuluĭ domnieĭ mele, ce maĭ înainte s'au făcut pentru aceasta, prin care pre larg se arată. maĭ întărim şi acum ca să se păzască tóte acele cuprinse prin hrisovu, deapururea fără cât de puţină strămutare.

Si spre maĭ multă întărire şi paḑa acelor maĭ sus arătate, întru tótă vremea cu desăvârşită statornicie şi fără strămutare, întărindu-se hrisovul acesta cu a nóstră domnească iscălitură şi pecete, după cuprinderea noĭmiĭ cu care s'aŭ întărit şi obşteasca anafora, supt legătură cu blăstăm, s'au iscălit şi de către cinstiţĭ dohovnicestiĭ nostri părinţĭ: Preosfinţitul Mitropolit Chirio Chir Veniamin, şi iubitoriĭ de Dumneḑeu Chir Gherasim Episcop Romanuluĭ, şi Chir Meletie Episcop

Huşuluĭ, care spre vecĭnica păzire, va sta la sf. Mitropolie. Poftim cu dragoşte domniea me şi pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ domnĭ, care din Proniea Dumneḑeească se vor orândui în urma nóstră la domnia aceştiĭ ţărĭ, să nu îngăduiască a se sminti aceste punerĭ la cale, ce s'aŭ făcut spre obştescul folosŭ. Ce maĭ alesŭ să întărească a se păzi cu nestrămutare, pentru a domniilor sale laudă şi fericire.

Şi spre aceasta este credinţa a însumĭ domnieĭ mele Noĭ Alecşandru Constantin Moruz Voevod, şi credinţa a pre iubiţĭ fiilor domnieĭ mele: Constantin Voevod, Dimitrie Voevod, şi Neculaĭ Voevod, şi credinţa a cinstiţĭ şi credincioşĭ boeriĭ divanuluĭ domnieĭ mele, dumnealor: Costachi Ghiça vel Logofătŭ de ţara de jos, i Iancul Raḑu vel Logofăt de ţara de sus, i Neculaĭ Balos, vel Vornicŭ de ţara de jos, i Alecsandru Iancu-Leo vel Vornicŭ de ţara de jos, i Gavriil Conachi vel Vornicŭ de ţara de sus, i Dimitrie Sturza vel Vornicŭ de ţara de sus, i Dimitrie Ghica vel Vornicŭ al obştieĭ, i Lucachi Arghiropul vel Post. i Alesandru Mavrocordatŭ Hatman şi Părcălab Suceviĭ, i Neculaĭ biv vel Post. ipistatŭ Cămărăşieĭ, i Iordachi Roset vel Vist. i Alecsandru Balş vel Agă. i Grigorie Ghica vel Vornic de Aproḑĭ, i Neculaĭ Balş vel Spatar, i Dimitrie Bogdan biv vel Spatar ipistat Comisieĭ, i Vasilie Roset vel Ban, i Neculaĭ Dimachi vel Caminar, şi credinţa a tuturor boerilor divanuluĭ domnieĭ mele a marĭ şi micĭ.

Scrisus'aŭ hrisovul acesta la scaunul domnieĭ mele în oraşul Eşiĭ întru a doua domnie a nóstră

la Moldaviea în anul al doile. 1804. Ghenar 18.
(Iscălit) Noĭ Alecsandru Constantin Moruz Voevod.
(L. P.)
Costandin Ghica vel Log. Procit. Iordachi Roset. vel Vist.

(Iată şi legătura arhierească pentru păzirea întocmaĭ a acestuĭ hrisovŭ.)

Ce dar de vreme că Proniea cea prea Inaltă Dumneḑeească, după nespusa a sa bunătate şi nemărginita milostivire, aŭ bine voitŭ a se ivi dintru Înălţimea sa cea ceréscă, privindŭ cu ochiĭ săĭ ceĭ milostivnicĭ, asupra ţăriĭ şi patrieĭ nóstre aceştiea a Moldoveĭ, şi asupra suspinurilorŭ săracilorŭ, şi a rândui domnŭ şi oblăduitoriŭ, milostivŭ stăpân şi adevăratŭ părinte asupra eĭ, pe prea înalţatŭ măriea sa domnul nostru Alecsandru Constandin Moruz Voevodŭ, a căruea milostivul Dumneḑeŭ să adaogă aniĭ vieţiĭ întru tótă fericirea şi întru neclătita starea domnieĭ: carele cu adevăratŭ de părintésca râvnă şi iubirea ce are asupra obştieĭ a ţăriĭ aceştiea, îndemnânduse spre facerea de bine, spre milostivire, şi spre ocrotirea săracilorŭ, şi spre izgonirea şi cea de istovŭ dizrădăcinare a rălelorŭ şi defăimatelorŭ obiceiurĭ, ce până acum s'aŭ fostŭ săvârşitŭ în ţara acésta, făcânduse asupritórele, asupra bieţilorŭ lăcuitorĭ, peste putinţa lorŭ, şi peste cele rânduite de către împărăţie, şi de către domnie: cerirĭ de către dregătoriĭ ţinuturilorŭ de banĭ şi de altele, în care putea găsi prilejŭ şi lesnire.

Şi prin vrerea şi mila mărieĭ sale, şi prin sfatul nostru al Arhiereilorŭ, ce prin darulŭ luĭ Dumneḑeŭ ne aflămŭ acum purtândŭ cărma sfinteĭ bisericiĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi a D-lorsale tuturorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ şi celorŭ micĭ a

patrieĭ, şi rugămintea a tótă obştiea locuitorilorŭ a ţăriĭ, oprinduse şi depărtândusă cu totulŭ acele răle obicinuinţe, ce cu nedreptate se asuprea locuitoriĭ spre cel cu vicleşugŭ, şi cu răpirea următoriŭ căştigŭ a dregătorilorŭ: s'aŭ aşăzatŭ şi s'aŭ hotăritŭ această bună şi plăcută luĭ Dumneḑeŭ şi oamenilorŭ urmare, după cumŭ maĭ susŭ, într'acestŭ luminatŭ hrisovŭ al măriei sale, pre largŭ se arată, ca de istovŭ să lipsască de astăḑi înainte şi în vecĭ să nu maĭ fie.

Drept aceia pentru ca să se şi păzască acéstă hotărire şi buna orânduélă prea deplin şi năstrămutat în veciĭ vecilor. Iată că noĭ arhiereiĭ aĭ patrieĭ pecetluimŭ şi cu înfricoşatŭ blăstăm, şi legăm, ca orĭ carele ispravnicŭ saŭ pământénŭ saŭ străinŭ, şi orĭ ce obrazŭ arŭ fi orânduitŭ într'această dregătorie, de nu va fi întocmaĭ următoriŭ aceştiĭ punerĭ la cale ce s'aŭ făcutŭ, şĭ va îndrăzni a se abate la cea maĭ mică asuprélă, pre uniĭ ca aciea ca pre nişte vrăjmaşĭ aĭ creştinilorŭ luĭ Hs: a patrioţilorŭ săĭ, ca pre nişte întunecaţĭ, orbiţĭ. şi înbrăcaţĭ în haina strâmbătăţeĭ, şi vânzători de fraţiĭ lorŭ, ḑicem: întunericul se'ĭ acopere, sâgeţĭ cumplite să între în inimile lorŭ, obrazele lorŭ să se umple de necinste, averea lorŭ să fie spre cea desăvârşitŭ pierḑare şi peire, lipsindusă de totŭ feliulŭ de procopsele, şi ḑilile lorŭ să fie cu totulŭ întru înpuţinare; iarŭ cariĭ vor urma dreptăţiĭ pentru binele şi folosulŭ obştieĭ, ne atingîndusă şi ne ispitindusă a strica acéstă bună orânduélă şi aşăzare, ce s'aŭ făcutŭ prin acestŭ luminatŭ hrisovŭ de folosulŭ patrieĭ. Uniĭ ca aciea nu numaĭ cu cele drepte şi orânduite veniturĭ, cu care aŭ să se împărtăşască spre răsplătirea ostenelelorŭ sale, să se învrednicéscă a se folosi, spre sporirea şi întemeerea caselorŭ sale, ce să fie şi ertaţĭ şi

blagosloviţĭ în vecĭ. Amin. Velét. 1804. Ghenarie 15.

(*L. P.*) *Veniamin Mitropolitŭ Moldoveĭ.*

(*L. P.*) *Gherasimŭ Episcopŭ Romanuluĭ.*

(*L. P.*) *Meletie Episcopŭ Huşuluĭ.*

S'aŭ trecut la condica Visteriei: Constantin Veisa Medeln.

Hrisovul acesta este scris pe pergamentu, înornatu cu arabescurĭ frumóse, şi în lungime de doĭ coţĭ; originalul l'am dănuitu Arhĭveĭ Statului.

T. C.

Cartea de la boeriĭ, divanuluĭ Moldoveĭ, cătră locuitoriĭ de la ţiuutulŭ Suceveĭ.

Cătră Maziliĭ, Ruptaşiĭ, Vorniceiĭ şi cătră toţĭ locuitoriĭ de la ţinutul Suceveĭ.—Inştiinţare vi se face, că iată Divanul aŭ socotitŭ şi aŭ rânduitŭ Ispravnicĭ la acel ţinutŭ, pe D. Grigoraş Sturza biv vel Spat. i D. Ştefan Catargiŭ biv vel Ban; cărora îndestulŭ şi pre largŭ, li s'aŭ datŭ învăţătură ca pentru rânduelele ce se vor trimete la ţinutŭ, să le facă cu bună cumpănélă şi dreptate după starea şi putinţa fieşte căruea, neasuprindŭ pe nimine maĭ multŭ peste dreptate, şi să păzaşcă odihna vóstră Decĭ vi se poronceşte ca pentru poroncele ce se triimetŭ de la Divanŭ, şi se cerŭ săvărşirea lorŭ de la ţinutul acela, îndată să purcedeţĭ, şi să puneţĭ silinţă ale săvârşi, după urmarea şi povăţuirea ce vi s'a da de către Ispravniciĭ voştriĭ, căcĭ carele se va arata cu împrotivire urmare, li s'aŭ dat voe, pe uniĭ ca acia, de va fi din rânduéla mazililorŭ, să'l pue în butucĭ, şi să'l trimită aice ca să se pedepsască, iară de va fi ruptaşŭ saŭ

vornicel, să'l certe D-lorŭ acolo, spre pilda şi altora; iară cândŭ despre însuşĭ Ispravnicii veţĭ ave vre o strămbătate, să veniţĭ, să jăluiţĭ Divanuluí, şi veţĭ afla dreptatea vóstră.

1788. Sept. 26.

Stefan Sturza Logofăt, Iordachi Sturza Vornic, Costin Catargiu Vornic, Nec. Roset, Vist. Mateĭ Canta Vist. Costachi Ghica Hatman, Despati Vornicŭ.

Scósă de pe original.

NOĬ MIHAĬ RACOVIŢĂ VOEVOD.

Boj. Milostivo Gospodar Zemlii Moldavscoĭ.

Facem scire cu această carte a Domnieĭ mele tuturor cuĭ se cade a şti, pentru credinciosŭ Boierul nostru D. Stati, uşerul celŭ mare, carele slujîndŭ Domnieĭ mele şi ţereĭ cu dreaptă credinţă, m'am milostivitŭ Domniea me dintr'a nóstră osebită milă, şi l'am miluitŭ cu o bucată de locŭ, din hotarul Domnescŭ, de la Ţuţora, pe apa Prutuluĭ, la ţinutul Eşilor, care se hotăresce cu moşiea luĭ Caragia Caminaru, şi cu a Şatraruluĭ Ioan, carele aŭ fost şi acele părţĭ totŭ din hotarulŭ Ţuţorii, date şi lor totŭ de Domnii ce aŭ fost maĭ înainte de noĭ. Decĭ Domnia me întâiŭ am trimesŭ pe Boierul nostru Toader, armaşul al doile, ca să o hotărască această parte de către alte părţĭ

ale altor boerĭ, şi aşa ne-aŭ adusŭ mărturie Boerul nostru Toader Armaşu, scriindŭ: cum că aŭ mersŭ cu ómenĭ bunĭ pe poronca Domnieĭ Mele, şi aŭ începutŭ a măsura cu o funie de 27 stânjenĭ, din coada văei luĭ Chionaş, din hotarul Şatrariuluĭ Ioan, şi acolo aŭ aflatŭ 24 de funiĭ, cariĭ facŭ 648 de stânjenĭ, şi de acolo în sus pe de ceia parte de Prutŭ în curmezişŭ până în marginea drumuluĭ Răḑiniĭ, în şanţŭ, până în hotarul Camin. Caragia, şi de acolo loveşce chezăşi, pe din jos de movila luĭ Brahă, şi taie pământurile chezăşĭ peste şleahul cel mare, pe din josŭ luĭ Brahă, până unde să împreună cu hotarul Caminaruluĭ şi a luĭ Ioan Şatraru, şi acole aŭ măsuratŭ în curmezişŭ şi aŭ aflatŭ 3 funiĭ, care facŭ 81 de stânjenĭ, şi de acolo merge în lungŭ spre Prutŭ, şi aŭ aflatŭ până în apa Prutuluĭ 61 funiĭ, care facŭ 1647 de stânjenĭ, şi de acolo trece peste Prutŭ din coace, şi aŭ aflatŭ până în hotarul Golĕiĭ iarăşĭ 61 funiĭ, care facŭ 1647 de stânjâni, şi acole măsurândŭ şăsul în frunte din hotarul Cam, Caragea până în hotarul Şatr. Ioan şi aŭ aflatŭ 83 funiĭ, care facŭ 2241 st. Atâtaĭ tot hotarulŭ aceştiĭ părţĭ de locŭ. Pentru aceia ca să'ĭ fie de la Domnia me dreaptă ocină şi moşie D-sale şi cuconilor D-sale şi ne-

poţilor şi strănepoţilorŭ, neclătită şi nerăşluită nicĭ odinióră în vecĭ. Aşişderea şi în urma noastră pe cine va milui Dumneḑeŭ cu Domnia ţereĭ noastre a Moldoveĭ, orĭ din fiiĭ noştriĭ saŭ din altŭ neam străinŭ, poftim să nu strice a nóstră miluire, precum nicĭ noĭ n'am stricatŭ miluirele altor Domnĭ, ce aŭ dat şi au miluitŭ maĭ înainte de Noĭ, ci maĭ vârtos să aĭbă a da şi a întări pentru a sa vecĭnică pomenire. Aceasta scris'am.

Iaşĭ 7228 (1720) Octom. 26.

(Iscălit) Noĭ Mihaĭ Racoviţă Voevod.

Hrisovul acesta l'am reprodusŭ din broşura: Holboca şi Ţuţora, publicatŭ, de prinţul Gheorghie Cantacuzin

T. C.

NOĬ IOAN SANDULŬ STURZA VVD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Domn ţăreĭ Moldoveĭ.

Infăţoşindusă Anaforaoa acésta a duhovnicesculuĭ nostru părinte, preasfinţitul Mitropolit al ţăriĭ, împreună cu iubitoriĭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ al Romanuluĭ, şi al Huşuluĭ, şi pătrunḑândune de cunoştinţa, şi glăsuirea eĭ, cea întru nizamulŭ mănăstirilorŭ de aice din cuprinsul Moldavieĭ, celorŭ închinate, la mănăstirile din jos. Lăudăm chibzuinţa cea înţăléptă în totulŭ a aceştiĭ alcătuirĭ, prin

care pre lângă altele aŭ aratatŭ maĭ cu înadinsulŭ râvna cea duiósă, a présfinţiilorŭ sale potrivitŭ cu gradul lucruluĭ. Lăudăm aseminea şi alegirea Igumenilorŭ, i a Iconomilorŭ socotiţĭ a se rândui. Şi unindune întru acésta, slobozim rânduirea lorŭ întocma după izvodul cuprinsŭ prin anafora, cu osăbite a nóstre cărţĭ cuprinzătóre de îndatoririle uneĭ asemine însărcinărĭ.

Ne unimŭ iarăşĭ şi întru suma de una sută miĭ leĭ socotită, şi chibzuită a se da pe fieşte care an de la comitetul moşiilorŭ mănăstireştĭ, pentru ţinerea pomenitelorŭ mănăstirĭ, acum numaĭ într'aceştĭ doĭ anĭ până la Sfântulŭ Gheorghie 1828, până cândŭ adecă se înplineşte profezmiea obştestiĭ anaforale a dispăgubiriĭ domnieĭ, macarŭ de şi în suma acésta este sporiŭ, de 42,080 leĭ într'amăndoĭ aniĭ, peste câtŭ se lăsa prin acea anafora pentru ţinerea acestorŭ mănăstirĭ în aceştĭ doĭ anĭ, rămăindŭ ca pentru sporiulŭ acesta să se facă în urmă osebitŭ schepsis a despăgubiriĭ. Iar după împlinirea acestorŭ doĭ anĭ, adecă de la 1828, şi înainte va sluji de urmare acea câte o atriea parte hotărâtă din totŭ venitul moşiilorŭ, şi a acareturilorŭ acestorŭ mănăstirĭ, pentru ţinerea lorŭ cu celelalte de cuviinţă, şi de trebuinţă întrebuinţărĭ.

Puindusă totŭ atuncea la cale şi pentru robiĭ mănăstirilorŭ de a se lăsa căţĭ vorŭ fi de trebuinţa slujbeĭ fără nicĭ o plată de dajdie, şi a se supune dajdieĭ, toţĭ ciealalţĭ ţigani peste ceĭ neapăratŭ trebuincioşĭ aĭ slujbeĭ mănăstirilorŭ, întru îndatorire însă, ca atâtŭ pe aceştĭ doĭ anĭ, ce numaĭ un analogŭ, de cheltueala mănăstirilorŭ li se dă, câtŭ şi după întrarea în priimirea aceĭ câte o a-triea parte din totŭ venitul, să dea samă, Igumeniĭ şi Iconomiĭ, fieşte căriea mănăstirĭ prin sf. Mitropolie, de tóte luaturile şi daturile pe totŭ anulŭ, ca nişte supuşĭ, şi daţĭ în cârmuirea sfinteĭ Mitropoliĭ. Ne unimŭ însfârşitŭ şi întru celelate lucrărĭ, a cuprinderiĭ aceĭ anaforale prin drumulŭ cuviinţiĭ sale, adecă a puntuluĭ datoriilorŭ acestorŭ mănăstirĭ, făcute de Igumeniĭ Grecĭ, i a meremeturilorŭ ce neapăratŭ trebuescŭ maĭ la tóte mănăstirile, care amândoă pănă vorŭ lua sfărşitŭ, nicĭ cu un chipŭ nu se potŭ iconómisi, cu acea a triea parte lasată lorŭ din veniturĭ peste cheltuelile ţineriĭ lorŭ în tótă buna orânduélă, precum cere creştinésca pravoslavnica nóstră lege. Câtŭ şi întru a putea rămăne mănăstirea Floreştiĭ din ţinutul Tutoviĭ, spre sălăşluirea maicelorŭ călugăriţe, celorŭ ne încăpute în Varaticŭ, şi Agapiea, în însuşĭ noĭma anaforaliĭ cuprinse

mai josŭ prin acestŭ puntŭ, ca să se pótă aduce în sfârşitulŭ doritŭ şi cerşutŭ.

După care va urma atuncĭ şi cele întru punerea la cale acestor amăndoă punturĭ în tótă buna şi plăcuta rănduează. Iar pănă atunci, lucrarea întocmelelor, şi a merememeturilor acestor mănăstirĭ, ne putănd sta pentru cuvintele cele încungiurătoere, a datorieĭ crestinestĭ, cătră sfintele lăcasurĭ, le vor urma Igumeniĭ, şi Iconomiĭ, rănduiţĭ prin imprumutare de sinetnrĭ, adiverite de cătră sfănta Mitropolie, pănă se va pune la cale tragerea şi plata acelor imprumutărĭ cu dodănḑile lor.

Drept aceia spre a ave tótă tăriea şi lucrarea, această anafora să întăreste cu însuşĭ a noastră domnească iscălitură, şi pecete. Poroncind şi D-sale vel Vist. ca să se sloboadă îndată domnească ţidulă cătră comitet pentru respunderea acelor căte una sută mie leĭ pe an la sfănta Mitropolie în doĭ anĭ, arătaţĭ maĭ sus cu doă vadele, adecă 50. miĭ leĭ la Sf. Georghie, şi 50 miĭ la Sf. Dimitrhie, fără nicĭ o zăbavă, saŭ cuteḑare de vre o împiedecare, supt nicĭ un felŭ de închipuire. După cum aseminea şi de la epohĭ de doĭ anĭ înainte, acea căte o a triea parte hotărâtă din tot venitul fieşte căriea mănăstirĭ pe tot anul, depărtănd amestecarea

acestor banĭ, de orĭ ce alte socotelĭ, şi întrebuinţărĭ ne priimite, şi neertate, şi luăndusă măsurĭ în pricină ca să nu fie comitetul supus răspunderiĭ întru pricinuire de vre o sminteală a uneĭ aşa mare, şi sfinte alcătuirĭ şi aşăḑămănt.

Iar anaforaoa aceasta rămăind a sta pentru tot deauna în Sf. Mitropolie, să se opreascä copie, adeverită de preosfinţitul Mitropolit, care trecăndusă în condica Visteriei, să ni se aducă apoĭ însuşi nouă copiea aceia. 1826.

(Iscălit) Noĭ Ioan Sandul Sturḑa Voevod.

(L. P.)

Alecu Aslan vtori Logofăt. Procitoh.

(Iată cuprinsul aceleĭ anaforale.)

Prea Înălţate Doamne.

În urmarea poronciiĭ înălţimiiĭ voastre cătră noĭ, prin luminată ţidulă din 10. a trecuteĭ lunĭ Ghenarie anuluĭ curgătoriu, adunăndune la un loc şi cetind cu luare aminte cele cuprinse, am luat la înţălegere hotăritoarea voastră alcătuire şi aşăḑămănt, întru rănduirea de Igumenĭ, "pe la sfintele lăcaşurĭ cele închinate la monastirile din jos, din care căt pentru cele din oraşul Eşiĭ şi acelorlalte tărgurĭ, de pe afară ca nişte enoriĭ, ce ar fi acum de familiĭ cu femeĭ şi copiĭ, maĭ potrivitŭ ar fi să se rânduiască de acum preoţĭ

de mirn cu cinurĭ de Iconomĭ, în locul călugărilor Igumenĭ, iar la mănăstirile şi schiturile cele de pe afară, pădindusă tot acelŭ din început vechiŭ asădământ, să se rănduească părinţi călugărĭ pămănteni, nu streinĭ.

Însercinănd înălţimea vóstră, acéstă chibzuire asupra nóstră, spre alegerea de părinţĭ călugărĭ persóne cuvióse, şi de Iconomĭ prezviterĭ, cucernicĭ, ca toţĭ să fie împlinitorĭ lucrărilor ce atărnă de datoriea uneĭ aseminea rănduirĭ, după cum asemine şi de a ţine în toată vremea încuviinţarea sfintelor lăcaşurĭ, cu slujitoriĭ trebuincíoşĭ, şi în cea maĭ bună şi plăcută rănduealā, care rănduiţiĭ Igumenĭ şi Iconomĭ, să aibă aşi priimí din veniturile fieşte căriea monăstirĭ, acea o a triea parte hotărită pentru dănsele, avăndu'şi începutul pe asemine temeĭ, de la Sf. Gheorghie 1828, şi înainte pănă când adică se împlineşte profedmiea obşteştiĭ anaforale, ceĭ dispăgubitoare domnieĭ, iar pănă atuncĭ, pe următoriĭ doĭ anĭ, aŭ a li se da numaĭ căte una sută miĭ leĭ pe fieşte care an, dintr'acé o a treiea parte hotărită în trebuinţa acestor monastirĭ, cu oare care adică sporiŭ, ce aţĭ bine voit a face peste acea ce prin pomenita obştescă anafora, s'au lăsat pentru aceştĭ doĭ anĭ în trebuinţa diselor monastirĭ, după care apoĭ în începutul trageriĭ deplin a aciea o a treiea parte, de la epoha disă maĭ sus şi înainte, prisosul peste cheltuelile următoare, întru ţinerea monastirilor, să se deie pe tot anul, în plata datoriilor şi a dobăndilor acestor Monastirĭ, cu chipul ce maĭ pre largŭ, se arată prin aceiaşi luminată ţidulă.

Următorĭ dar fiind luminateĭ voastre poroncĭ,

am analogisit maĭ întăiŭ baniĭ hotărițĭ pentru ținerea acestor sfinte lăcasurĭ, în următoriĭ doĭ anĭ, pe însuşĭ suma venituluĭ fieşte căriea monăstirĭ, ca să se ştie ce se cuvine, a lua pe tot anul, şi apoĭ am chibzuit şi rănduirea pomeniților Igumenĭ, şi Iconomĭ, cu alegire atăt din tagma călugărească pe cei maĭ cuviĭoşĭ şi trebnicĭ călugărĭ pămăntenĭ, căt şi din preoțiĭ de mir pe ceĭ maĭ cucernicĭ, şi destoĭnicĭ, precum maĭ jos anume se arată, adecă:

La Monastirile de pe afară.

„Galata cu Hadămbul — — — Sofronie Irodidascal.
„Cetățuea cu Hlincea — — — Protosingelul Nectarie.
„Frumoasa — — — — — Varnava Ieromonah.
„Bărnova — — — — — Arhidiaconu Veniamin.
„Aron Vodă — — — — Neonil Ieromonah.
„Popăuțiĭ ot Botoşaniĭ — — — Iliupolios Ienochentie.
„Bistrița — — — — — Macarie Ierodiacon.
„Făstăciĭ — — — — — Gerasim Ieromonah.
„Răchitoasa — — — — Dosifteŭ.
„Mira — — — — — Ghenadie Protosinghel.
„Dobrovățul cu Lipovățul — — Ignatie.
„Caşinu — — — — — — Feofilact Iromonah.
„Pobrota — — — — — Sofronie Arhimandrit.
„Tazlău — — — — — — Isaie Ieromn. şi duhov.
„Berzunțul — — — — — Costandie Ieromonah.
„Soveja cu Vizantie — — — Filaret Ieromanah.
„Schitul Frumoasa — — — Protosinghel Gherasim.
„Buhalnița — — — — — Aftanasie Arhimandrit.
„Feodorenĭ sau Burdujenĭ — — Ieromonahul Samuil.
„Floreştiĭ — — — — — p. monahiile din Varatic.

La Monastirile din oraşulŭ Eşiĭ şi a celoralalte de pe afară oraşe.

„Goliea — — — — — — Icon. Nicolaĭ (Platon).
„Treĭ Ierarhĭ — — — — — Iconomul Antonie.
„Sf. Sava — — — — — Iconomul Feodor.
„Barnovschi — — — — — Iconomul Grigorie.
„Bărboiul — — — — — — Iconomul Meftodie.
„Dancul — — — — — — Sechelarie Gheorghie.
„Sf. Ioan — — — — — — Iconomul Calinic.
„Sf. Proroc Ilie — — — — Iconomu Filip, care ca pentru ţinerea bisericiĭ în toată buna rănduealǎ, urmeadă datoriea bresliĭ blanarilor după hrisovul ce aŭ, iar pentru cheltueala şi osteneala Iconomuluĭ rânduit la această Monast. orĭ se va pune la cale cu breasla, ca trăgând brésla venitul acareturilor din ograda bisericiĭ, să plătească osteneala şi cheltueala Iconomuluĭ, orĭ să'şĭ tragă însuşĭ din chiriea acelor binale.

„La Nicoriţă — — — — — Sechelariŭ Gheorghie.
„Precista din Bacăŭ — — — Iconomu Ioan.
„Precista ot Ocna — — — Iconomu Mihail.
„Precista ot Focşanĭ — — — Iconomu Apostol.
„Precista din Galaţĭ — — —
„St. Georghie ot. — — —
„Sf. Dimitrie ot. — — — —
„Sf. Necolaĭ ot. — — — —
} Proto-prezviterul din Galaţĭ Petru.

Cărora se vor da şi Instrucţiile cuviincioase de urmarea datoriilor ce aŭ a păḑi în totul a acestiĭ însercinărĭ, cu ne contenirea sfintelor slujbe, curăţăniea sfintelor aceste lăcaşurĭ deapururea în bună şi plăcută stare şi rănduealǎ, cănd şi darea banilor rănduiţĭ, spre ţinerea acestor monastirĭ se vor respunde, de cătrá comitet în

vreme fără cea maĭ mică prelungire sau sminteală de care nu ne rămâne îndoeală, că după buna voastră plecare cătră acest sfârşit, plăcut şi luĭ Dumneḑeu şi oaminilor se va face toată închizăşluirea, nezeticnírii saŭ a prelungirii, în cât fără a trece cât de puţin peste ḑioa însemnată a căştiurilor, să se teslimarisască banii, în numărătoare la sf. Mitropolie, fiind însă că pe la unile dintre aceste monastirĭ, n'au rămas nicĭ casă pentru şedere sau ogrăḑí, şi pe la care sunt se află în proastă stare, şi cere trebuinţa de un grabnic meremet, şi pe la unele şi o din nou zidire, spre a nu veni în cea de istov dărmare, care meremet şi lucrare singur înţelepciunea înălţimiĭ voastre poate giudeca că nu are de unde să se întimpene din puţina cheltueală, ce se lasă acum Igumenilor pe aceştĭ doi anĭ.

Rămâne a se socoti şĭ a se chibḑui iarăşĭ de cătră Înălţimea voastră, cum şi în ce chip să se întimpene;—iar apoĭ pentru puntul datoriilor acestor monastirĭ, lesne fiind de socotit că peste povoara sumeĭ capetelor, împrumutărilor făcute de Igumenii Grecĭ, maĭ adăogândusă şi dobânda vremeĭ trecereĭ de atâţa ani, negreşit pe la unile vor covărşi şi peste venitul lor, şi să vie lucru în urmă întru dărămare nevindecată, şi iarăşĭ maĭ unìndusă cătră aceasta şi condeiul meremeturilor şi a întocmirilor ḑise maĭ sus, de sine se înţălege, şi noĭ nu vom pute ḑice altŭ feliu de cât dacă se va găsi de cuviinţă şi de cătră înălţimea voastră, să se oprească plata de ceialaltă o a triea parte, acea adecă care cu nume de embatic s'au hotărit a se da la mănăstirile din jos, unde sunt închinate aceste de

aice pe totŭ anulŭ, saŭ parte din trănsa pănă se vor desface datoriile, făcute de Igumenii Grecĭ, precum si pănă se vor isprăvi şi meremeturile, sau întocmirile ḑise maĭ sus, pe cuvênt de tótă dreptatea, atăt pentru că acele datoriĭ de rănduiţiĭ Proestoşĭ a lor şi întru a lor socoteală, sunt făcute, căt şi pentru pilduirea vremiĭ trecute. că pentru aseminea meremetuı̆ saŭ din noŭ zidirĭ, oprea Iguminiĭ Grecĭ, trimeterea embaticuluĭ pănă se despăgube de ace cheltueală, precum pentru totul a acestuĭ embatic, se vorbeşte şi maĭ pre larg prin osebită a nóstră de maĭ înainte obştească anafora, ce'şĭ are începutul tocma de la temeliea lucruluĭ, adică de la glăsuirea hogeturilor adevăraţilor pămănteni simpatrioţĭ aĭ nostri, ce aŭ zidit din noŭ şi aŭ înzăstrat ḑisele maĭ sus sfinte lăcaşuri închinate la Monastirile din jos.

Osebit de trebuinţă fiind a se lua ceva în băgare de samă, şi pentru tagma maĭcelor călugăriţe, ce aŭ trebuinţă în tot feliul de agiutoriul, şi drit ca nişte fiice de Moldovenĭ pămănteni, urmaşe ale acelor ctitorĭ ale sfintelor maĭ sus ḑisă lăcaşurĭ, şi după mulţimea număruluĭ lor cel din vreme în vreme, ne maĭ avănd încăperea vieţuiriĭ tuturor, numaĭ într'acele doue monastiri lăsate pentru dănsele, adecă: Varaticul şi Agapiea, se socoteşte de cuviinţă, dacă va fi şi unirea înălţimiĭ voastre, a li se maĭ adăogi şi monastirea Florestiĭ de la Tutova, tot dintr'aceste închinate la cele din jos, ca osăbindusă cele ce nu'şi aŭ încăperea lor, la pomenitele maĭ sus doue monastirĭ, să se şi mute la această mănăstire a Florestilor, pentru acărora purtare de

grijă, acum pe aceştĭ doĭ anĭ următorĭ, să li se deie numaĭ analogiea ce se vine pe venitul acestiĭ monastirĭ din una sută miĭ leĭ, hotărîţĭ pentru ţênerea tuturor monastirilor închinate în jos, până la anul 1828, şi de acolo înainte scoţindusă cu totul moşiile acestiĭ monastirĭ, din izvodul comitetuluĭ, să rămăe de istov ale mănăstiriĭ, pentru purtarea de grijă a călugăriţelor, aşeḑate acolo. Venitul lor însă să se vêndă prin mezat de către Mitropolie şi Episcopĭ, şi numaĭ atăta căt a fi de trebuinţa hraniĭ acelor călugăriţe şi de alte neapărate nevoĭ, sá se deie prin stariţa lor, iar prisosul să rămăe iarăşi în socoteala venituluĭ celoralalte mănăstirĭ, pentru care acésta şi umilit rugăm, ca să fie îndurarea voastră a se aduce în împlinire, şi domnească întărire, spre vecĭnica voastră pomenire.

Pe lăngă aceasta maĭ fiind în Galaţĭ patru bisericĭ dintr'a monastirilor, închinate în jos, adecă, Precista, Sfăntul Gheorghie, Sfăntul Dimitrie, şi Sfăntul Necolaĭ, care ne avănd osăbit venit al lor, afară de o moşiŏară a Precestiĭ, şi întru nicĭ o purtare de grijă, se află în foarte proastă stare, unile şi descoperite, altele fără cele de pin prejur, şi altele şi fără cele pe din lăuntruĭ şi neputănd închipui ceva maĭ simţitoriŭ lucru acum de odată, de cătŭ venitul cantariuluĭ din Galaţĭ ce'l şi avea maĭ înainte, fie milostivirea voastră a se şi slobodi acest venit în priimirea Protopopuluĭ din Galaţĭ Petru, asupra cărue s'aŭ însărcinat purtarea de grijă a căte patru acele bisericĭ, ca prin închipuirile sale cele povăţuitoare, de smeritul vostru rugătoriŭ Episcopul de Roman, ca unele ce sunt în a sa eparhie, să se în-

deletnicească a întimpina cele maĭ de trebuinţă pentru urmarea Sfintelor slujbe, şi prin cetul ale aduce în starea ce s'ar pute maĭ bună şi plăcută.

Într'acestaşĭ chip urmănd toată lucrarea şi punerea la cale a noastră încunjurătoare, însuşĭ luminateĭ voastre ţidule slobodite spre acésta, nu lipsimŭ prin plecata noastră această anafora, a vi le face cunoscute, spre domneasca şi stăpăneasca hotărire; rămăind —1826 Martie 22. A înălţimiĭ vóstre cătră Dum.ḑeŭ smeriţĭ rugătorĭ:

Veniamin Mitropolit Moldaviei, Gherasim Episcop Romanuluĭ. Meletie, Episcop Husuluĭ.

Anaforaoa aceasta este scrisă pe hărtie îndoită mare, a căriea original stă în Arhiva Statuluĭ, depusă de mine. T. C.

NOĬ SCARLAT ALECS. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ domn ţeriĭ Moldoveĭ.

Stăpâneasca şi părinteasca nóstra îngrijire, întru ighemoniceasca datorie, fiind fără preget cătră toate bunele alcătuirĭ şi uşurinţĭ ale ţăriĭ, de cătră nedreptele împlinirĭ cele după vreme, şi întâmplărĭ întrebuinţate întru lucrare. Pe lângă altele cele ce din ceasul încredinţăriĭ Noue aceştiĭ ţărĭ, cu milostivire am rădicatŭ şi am îndreptatŭ. Luând în socotinţă şi pentru sporiul ce s'aŭ fostŭ începutŭ a se lua la slujba vădrăritul, câte una para de toată vadra, peste treĭ parale şi unŭ ban, legiuiţĭ a vădrărituluĭ, cu

banul miliĭ, că adecă: această luare de sporiu fiind nu numaĭ neobicĭnuită, dar şi oprită din învechime a nu se urma, de cuviinţă este a se rădica cu totul.

Aşa dar din poronca nóstră urmândusă obşteasca Adunare şi schepesis întru aceasta, prin anaforaoa ce facŭ către noĭ d-lor boeriĭ din 20 a trecuteĭ lunĭ Iulie, găsindŭ de cuviinţă, ca numaĭ în vădrăritul anuluĭ următoriŭ, să se strângă sporiul aceleĭ parale, pentru lipsa caseĭ răsurilor, după sama ce s'aŭ căutat, negăsindusă altŭ chipu împliniriĭ aceleĭ lipsĭ. Ne-am unit cu socotinţa d-lor sale întărindusă acea anafora, spre urmarea strângeriĭ acestuĭ sporiŭ, numaĭ în vădrăritul anuluĭ următoriu şi nu maĭ mult, precum prin ace anafora pre largŭ se arată. Dar pentru cu dinadinsul temeiŭ a aceştiĭ conteniriĭ, iată prin acestŭ al nostru domnescŭ hrisovŭ hotărâm: ca de astădĭ înainte şi în vecĭ stringerea sporiuluĭ aceştiĭ parale, la vădrăritu să nu se maĭ urmeḑe, rămâindŭ baniĭ vădrărituluĭ în dreaptă veche obicĭnuinţă, şi legiuirea lor câte treĭ parale şi unŭ ban de vadră, cu banul miliĭ, pentru toţĭ aceĭ ce sunt supuşĭ a plăti vădrăritŭ, fără sporire de unŭ banŭ macar maĭ multŭ, supt nicĭ unŭ fel de cuvântŭ saŭ întâmplare.

Spre care se întăresce hrisovul cu însuşĭ

a nóstră iscălitură şi pecete, întru credinţa şi a cinstiţilor noştriĭ veliţĭ boerĭ ce maĭ jos se iscălescŭ, rânduindŭ ca pentru tótă necutezarea, cea după vreme a smintireĭ aceştiĭ hotărîrĭ şi legiuire de vecĭ, a banilor vădrărituluĭ, în treĭ parale şi unŭ banu de vadră, după vechia obicinuinţă, să se lege hrisovul acesta şi cu blăstămŭ de către Pre osfinţitul Mitropolitŭ şi Episcopiĭ ţeriĭ, a căruia întărire va urma şi biserica nóstră cea mare a Răsărituluĭ. Şi atât hrisovul cu legătura blăstămuluĭ maĭ sus pomenitŭ, cât şi întăritura a acestuĭ blăstăm, ce urmează a veni de la Preasfântul Patriarh a tótă lumea, vor sta păstrate la sfânta Mitropolie a ţeriĭ, pentru totdeauna.

1815. Noemvrie 1.

(Iscălit.) Noĭ Scarlat Alecsandru Calimah Voevod.

(L. P.)

(Urmează şi iscăliturile a 11 boerĭ marĭ.)

Iordachi Roset vel Vist. Procitoh.

(Iată maĭ în jos urmează şi legătura arhierească spre ţinerea cu sfinţenie acelor cuprinse în hrisovul acesta.)

De vreme ce dreptŭ şi cu iubirea de ómenĭ pentru binele de obştie, aŭ socotitŭ prea înalţatul nostru domnŭ împreună cu tot sfatul, în pricina adaosuluĭ ce s'aŭ fost făcut în vremea trecutuluĭ răsboiŭ la slujba vădrărituluĭ, peste aşeḑământulŭ ce aŭ fost din vechiŭ legat cu blăstăm: ca iarăşi să se pazască acea din vechiu luare a banilor vădră-

ritului de la aceĭ ce plătescŭ fără adăogire vre odată, nicĭ macar de un ban, supt nicĭ un cuvântŭ. Care spre a se păzi cu nestrămutare, s'aŭ şi înoitŭ vechiul acela aşăḑămêntŭ, prin acest luminatŭ hrisovŭ al înălţimiĭ sale, în care pricină, s'aŭ adusŭ de la prea Sfântul a tòtă lumea Patriarhŭ, şi osăbită sobornicească carte cu legătură de blăstămŭ, precum maĭ sus se cuprinde.

Iată că şi smerenia nóstră împreună cu prea iubiţiĭ în Hr. fraţĭ Episcopĭ aĭ ţeriĭ, pre toţĭ aceia cariĭ s'ar ispiti vre odată a pune la cale, saŭ a sfătui, saŭ de totŭ a strica, această prin domnescul hrisovŭ, aşăḑată dreaptă şi cu iubirea de ómenĭ hotărire, orĭ ce ipochimen ar fi, saŭ din ceĭ bisericeştĭ saŭ din ceĭ politiceştĭ; pecetluim şi cu înfricoşatŭ blestăm iĭ legăm şi ḑicem: că pe uniĭ ca aciea, întunericul să'ĭ acopere, săgeţĭ cumplite să intre în inimile lor, obrazele lor să se umple de necinste, averea lor sa fie spre cea desăvârşită perḑare şi peire, lipsinduse de tot feliul de procopsală, şi ḑilele lor să fie cu totul întru împuţinare, de toate ale lor cele văḑute, ca de averea dreptuluĭ Iov, diavolul să se atingă, oftândŭ şi tremurândŭ tărândusă pre pământŭ ca Cain, să fie în toată vieaţa lor, moştenindŭ şi bubele luĭ Ghieḑi, femeile lor să rămăe văduve, şi copiĭ lor săracĭ cerşitorĭ, şi lipsiţĭ de tot feliulŭ de procopsele, în toată vieaţa lor, şi în grabă gĭudecata luĭ Dumneḑeŭ să'ĭ agĭungă la cele văḑute de ochiĭ lor. Iar cariĭ vor păzi cu dreptate pentru acest bine de obştie, hotărirea aceasta, ce se cuprinde maĭ sus prin acest luminat hrisov, care cu bună rânduială şi aşăḑământŭ s'aŭ făcutŭ, neatingândusă şi neispitindusă întru cât de puţinŭ a strica, ce maĭ vărtosŭ a sta spre a se păzi cu nestrămutare, uniĭ ca aceia nu numaĭ cu cele drepte şi orăn-

duite venituri, cu care aŭ să se împărtășască spre resplătirea ostenelelor sale, să'l învrednicească a se folosi, spre bună întemeerea și sporirea caselor sale, ce să fie și ertați de Domnul Dumnedeŭ, învrednicinduĭ cu îndurările sale cele bogate de amândouă fericirile, și de smerenia nóstră blagosloviți în vecĭ, Amin.

1816 April 30.

(*L. P.*) *Veniamin Mitropolitŭ Moldoveĭ.*
Gherasim Episcopŭ Romanuluĭ.
Meletie Episcopŭ Hușuluĭ.

Hrisovul acesta este scrisŭ pe hărtie mare îndoită. Originalul este depusŭ de mine în Arhiva Statuluĭ. T. C.

NOĬ MIHAIL GRIGOR. STURZA VOIVOD,

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ Țeriĭ Moldoveĭ.

Înfățoșindunisă această anafora a clirosuluĭ bisericesc, și a DD. boerilor, am cetit cu mulțămitoare cunoscință cuprinderea eĭ; actul acesta aevea rostește sentimentele cu care s'aŭ întovărășit suirea noastră pe scaunul domnieĭ acesteĭ țerĭ; însă precum ființa politicească a patrieĭ, aŭ răsărit din înalta buna voință a amănduror prea puternicĭ Suveranĭ, apoĭ lor se și cuvine toată lauda și mulțămirea, a lor pomenire va trece prin vecurĭ până la acea maĭ depărtată moștenire, și spre a sta în ivală aceste simțirĭ de care toțĭ ne aflăm pătrunși, înalțăse monumen-

tul, nu Noă, ce în strălucita memorie a înduraţilor Monarhĭ, carii pe temeiurĭ sfinte aŭ statornicit binele tuturor stărilor acesteĭ ţérĭ. Măririi lor începănd de la Domnul, se cuvine slava şi mulţămirea.

Iar a noastră carieră avănd drept singur pravăţŭ împlinirea înaltelor bune voinţĭ, iubim a nădăjdui că vom afla pe viitorime în inimile urmaşilor, monumentul uneĭ plăcute pomenirĭ.

No. 18. Iaşiĭ, 8 Noemvrie. 1834.

(Iscălit.) Mihail Grigoriu Sturza Voivod.

(L. P.)

Lupu Baloş vel Logofăt. Procitoh

Prea Înălţate Doamne.

Suirea înălţimeĭ voastre pe tronul Moldoviĭ, este inceputul uneĭ epohe de fericire neamuluĭ nostru, carele vede astăzĭ înfiinţată acea de vecurĭ dorinţă, de a se pute aşeḑa soarta patrieĭ, pe temeiurĭ statornice şi sub umbrirea unor drepte legiuirĭ.

Proniea îndurătoare aŭ ales de organ al facerilor de bine ce acuma răvarsă asupra noastră, pe înălţimea voastră, carele cu aleasă înţelepciune şi înaltele simţirĭ, înzăstrat prin neîncetate ostenele, aŭ pregătit acestuĭ pămănt o viitorime strălucită.

Asemine împregiurărĭ, ce umple toate inimile naţieĭ cu sentimenturĭ de măndrie, şi cu céle maĭ intémeete nădejdĭ, alcătuesc în istoriea patrieĭ o epohă însemnată, care prin lucrărĭ pacinice va înfiinţa a eĭ înflorire.

Dorindŭ a însămna ḑiua, în care Proniea ne-aŭ dăruitŭ

pe înălţimea voastră de Domnitoriŭ, înaltul cliros şi nobleţa Moldoviĭ, roagă cu supunere să bine voiţĭ a primi să se înalţe în piaţa grădiniĭ publice din Eaşĭ, un monumentŭ †) spre aducerea aminte din ḑiua a 26 Avgust a

---

†) In 8 Noemvrie 1834, Preosfinţiea Sa Proin-Mitropolitulŭ Veniamin, în fiinţa unuĭ mare număr de boerĭ, aŭ sfinţitŭ piatra temelieĭ în care s'aŭ pus în metal sepată Anaforaoa sus însemnată şi reḑoluţia M. Sale.

Pe unŭ postamentŭ ce măsură în cvadratŭ 18 palme, şi este 7 palme înaltŭ, sunt aşeḑaţĭ patru leĭ bronḑuiţi, simbolul ţărieĭ şi a marceĭ familieĭ Sturza, culcaţĭ fiindŭ, iĭ măsură până la creştetŭ 4 ½ palme. Pe spetele acestora radămă piedestalul obeliscului de 6 palme. Acest piedestal este din o singură bucată piatră de Şchee şi trage 10,000 ocă. Obeliscul cu baza sa măsură 30 palme inălţime, în cât de la pămêntŭ până la vârfŭ, monumentulŭ este de 47 ½ palme înaltŭ. Două façade lăturale a piedestaluluĭ pórtă: una, Stema ţeriĭ Moldoveĭ, ear alta, a M. Sale Prinţuluĭ M. Sturza. Pe celelalte două suntŭ în metalŭ vărsatŭ următórele inscripţiĭ:

Augustis Monarchis,

Qui anno MDCCCXXXII

Moldaviæ novas politicas institutiones dedere,

MICHAELIS GRIGORIU STURZA

Princeps Regnans

Una cum principatus Clero ac nobilitate,

Hoc Monumentum erexit

Anno salutis MDCCCXXXIV Novembris die VIII.

Augustilor Monarhĭ,

Carĭĭ

aŭ datŭ Moldoveĭ, noul Aşeḑământŭ

introdusŭ la anul 1832.

MIHAIL GRIGORIU STURZA VVD.

Împreună cu clerul şi boerimea principatuluĭ, aŭ înălţatŭ acestŭ Monumentŭ, la

8 Noemvrie 1834.

acestuĭ an, căndŭ noĭ împreună cu tóte treptele de lăcuitorĭ amŭ uratŭ pe înălţimea vóstră de alŭ nostru domnŭ şi părinte, pentru ca acestŭ monumentŭ să fie urmaşilorŭ noştri şi streinilorŭ de mărturie a credinţeĭ, a dragosteĭ şi al adânculuĭ respectŭ, cu carele suntem:

Aĭ înălţimeĭ vóstre cătră Dumneḑeŭ smeriţĭ rugătorĭ:

Veniamin Mitropolitŭ Moldavieĭ.

Meletie Episcopŭ Romanuluĭ.

Şi pre plecate slugĭ:

Iordachi Roset Vist. Grigori Ghica Vornic. I. Catargiŭ Logofăt. Raducanu Roset Hatman. Dimitrie Sturză Logofătŭ. Teodorŭ Balşŭ Logofătŭ. C. Conachi Logofătŭ i Cavalerŭ. Costachi Canta Logofătŭ. Alecsandru Ghica Logofăt. A. Sturza Vist. Ión Luca Vornicŭ. Manolachi Manu Hatman. Costachi Balşŭ Hatman. Iordachi Balşŭ Vornicŭ. Ale. Mavrocordat Hat. Scârlatŭ Miclescu Agă. T. Silion Spat. Dimitrie Florea Cam. Gheorghe Sturza Vornicŭ. Stefan Catargiu Vornic. G. Sturza Vornicŭ. St. Catargiu Vornic. Mihalachi Canta Spat. Iordachĭ Roset Post. Scărlat Crupenschĭ Spat. Alecsandru Vărnav Spat. G. Iamandĭ Spat. Alecu Ghica Agă. Gheorghie Hermeziŭ Agă. Colonelul Costachĭ. Manolachi Radu Agă. Lupu Balşŭ Vornicŭ A. Calimahŭ Vornicŭ, Iordachi Darie Vornicŭ. Dimitrie Canta Spat, Spiridonŭ A. Pavlu. N. Ventura Spatar. Todiraşcŭ Sturza Hatmanŭ. Vornicŭ I. Cantacuzinŭ. Iordachi Racoviţă Post. N. Miilu Spat. G. Asachi Agă. D. Bran Ban. A. Balşŭ Agă. Mihăiţă Veisa Agă. C. Sturza Agă. Alecsandru Roset Agă. M. Bogdan Agă.

În giurul monumentuluĭ suntŭ optŭ pilastri legaţĭ între sine cu aliside de fieru vărsatŭ.

Planul Monumentuluĭ, ideatŭ de D. Post. G. Asachi, s'aŭ esecutatŭ sub direcţia D. Colonelul Şungurovŭ.

Necalaĭ Ranetŭ Spat. V. Beldiman Spat. Iacovachi Paladi. Vas. Alecsandri Spat. Enacachi Gherghel Ban. Lascar Cantacuzin Vorn. Iôn Casul Pahar. Procopie Florescu Cavaler.

Anaforaoa acésta este scrisă pe pergamentŭ. Originalul se află hărazitŭ de mine Arhiveĭ Statuluĭ. T. C.

NOŢIUNĬ DE HOTĂRNICIE.

Însemnări aflate de Logofătul Costachi Conachi în practica hotăriturilor şi a cercetărilorŭ de scrisorĭ, şi pe care le-aŭ supusŭ la cercetarea Obşteştiĭ Adunărĭ ca, dacă le va cunóşte de adevărate să servéscă de regulă Comisarilor ce s'aŭ rânduitŭ în disbateré hotărâturilor de moşiĭ, îndată după introducerea Regulamentului Organicŭ.

Opcină este acea care desparte obărşiile apelor curgĕtoare, unele din faţă cătră o apă mare, şi altele din cealaltă faţă cătră altă apă mare, spre pildă: *opcină între Prutŭ şi Bârladŭ*, suntu vărfurile ce se vădu despărţitoare obărşiilor, din părae curgătóre despre răsăritŭ cătră Prutŭ, şi despre apusŭ cătră Bârladŭ, care *opcine* despartŭ hotare de moşiĭ la cele maĭ multe locurĭ.

Culme de deal suntŭ vârfurile care despartŭ părae, cu osebire numaĭ că, acele pururea curgŭ şi se varsă totŭ în aceéşĭ apă mare, şi că *culmele* suntŭ pururea pornite din *opcină.*

Obărşie este începerea de unde se pornescŭ cele întăĭ isvóre ale unuĭ pârăŭ; iar cuvântul în vârful *obărşiilorŭ*; (verhpotoca) cuprinde şi scursurile din vărful dealuluĭ cătră acel pârăŭ.

De multe orĭ prin ispisóce vechĭ se ḑice; cutare moşie la *obărşiea cutăriea ape*, şi moşiea este depărtată de adevăratele obărşiĭ, atunce însă acea moşie trebue să fie pe unu pârăŭ îndelungŭ, care trece pe maĭ multe moşiĭ.

Zăpodie este o faţă întinsă pe deal mare saŭ micŭ.

Curmătură este acolo, unde vârful unuĭ délŭ se curmă de vre o vălce, saŭ de vre o săpătură făcută din vreme în vreme.

Răsăritul şi *Apusul*, *Meaḑă-ḑi* şi *Meaḑă-nópte*, prin unile din ispisóce şi scrisorĭ vechĭ, suntŭ totŭ intervalul de la un punctŭ cătră altul, din aceste patru puncturĭ; pentru că din vechime în Moldaviea nu se servea de busolă. În *susŭ* şi în *giosŭ*, de multe orĭ să găsăşte prin ispisóce după *cursul apelorŭ* şi după *starea dealurilor*. Aşa dară la întâmplare cândŭ din acestŭ feliŭ de prelungire s'arŭ ivi acum, după hărţile geometriceştĭ, nu trebue a ne lua după ḑicerĭ, şi a strămuta moşiile, ce trebue să ne povăţuim de starea moşiilorŭ alăturate şi de semnele statornice de pe pământŭ ce s'arŭ arăta prin scrisori.

De multe orĭ prin ispisóce vechĭ; *întórcerea la capetele moşieĭ* nu se rosteşte cu altă de cât cu cuvântul, *iar de acolo*, fără a maĭ ḑice: să *întórce hotarul*, aşa dar la acestŭ feliŭ de prilejurĭ, trebue să ne povăţuimŭ de alăturatele moşiĭ, dacă adecă maĭ staŭ şi altele în acelŭ capătŭ. Cuvântulŭ *deci*, saŭ de *acea*, în multe ispisóce vechĭ, se întrebuinţază, în locŭ de cuvântul de: *acole înainte*.

Din învechime *rădicăturile la morĭ* eraŭ micĭ ca la nişte făcliĭ, iar nu precum se aflŭ acum; pentru acésta nu trebue să se numere rădicăturile de acumŭ, pe numărulŭ vadurilorŭ vechĭ, nicĭ suptŭ acestŭ cuvântŭ, să se facă întindere de hotare la moşiĭ, la apă mare. *Vadurile* arătate prin scrisorĭ în lipsă de alte semne dovezĭ, saŭ de măsurĭ, potŭ servi la analogisirea întrupăreĭ moşiilorŭ, ḑicândŭ: cu *vadŭ de móră* în cutare

apă saŭ pârăŭ, însemnează că, acea moşie are dreptate a prinde fără oprire iazul de celalaltŭ mal al moşieĭ de dincolo, dară nu că póte să opréscă de la adăpătóre.

Cuvântul *satu* prin scrisorile vechĭ era ceia ce ḑicem acumŭ o moşie, iar cuvântulŭ *moşiea* (ce vine din cuvântulŭ moşĭ) prin scrisorile vechĭ, este *ocină* şi *avere*.—Când se ḑice prin vechile scrisorĭ, o *sileşte* anume *cutare*, este pururea un trupŭ de locŭ încăpătoriŭ de unŭ satŭ, în care aŭ fostŭ odinióră locuinţĭ.

Moşie fără apă saŭ isvoare în lăuntru, saŭ la unulŭ din capete nu se găseşte, căcĭ acele locurĭ prin ispisoace se numescŭ *din pustie*, pentru acésta, şi la aşa întâmplare de stare de locŭ, fără apă, totŭ loculŭ dintre doue ape se găseşte datŭ în două moşiĭ, fie câtŭ de lungĭ; precumŭ moşiile de pe Bârladŭ, se lovescŭ în capete cu moşiile de pe Gerul, în depărtare de treĭ şi patru óre; moşiile de pe Prut, se lovescŭ în capate cu acele ce vin de pe Sohul şi Lozovŭ, în depărtare de şese şi optŭ óre; aşa dar lungimea acea de la acestŭ feliŭ de locurĭ, nu póte servi dreptŭ pilduire moşiilorŭ celorŭ care arŭ ave apă, şi s'arŭ găsi maĭ scurte, dacă nu aŭ doveḑĭ de înscrisurĭ saŭ de stăpânire stălpită.

Dovedită împreunare a treĭ moşiĭ într'unŭ colţŭ, fireşte trage şi pe a 4 moşie; în lipsă de alte doveḑĭ temeĭnice arătătóre de semne saŭ măsorişte.

Prin ispisoace şi documenturĭ vechĭ, *heleştee* suntŭ acele făcute de ómenĭ, care acum se ḑicŭ *Iazurĭ*, iar *Iazărie* şi *Bălţĭ* suntŭ acele din fire; multe din ezerile şi bălţile de prin şăsurĭ de

ape, s'aŭ prefăcutŭ în pămăntŭ roditoriŭ; dovadă suntu bălţile de la gura Gerulul, şi de la morile Boţirlăuluĭ, pomenite prin scrisorĭ, unde din vechime umbla năvoade, şi acum ară şi cosăscŭ oamenii; aşa dar la acestu feliŭ de însămnatŭ dovedite locurĭ, nu trebue să ceremŭ numaĭ de câtŭ bălţĭ, dacă acum nu se găsescŭ.

Însorărirea între doue saŭ maĭ multe mosiĭ, este o legiuire pe care s'aŭ întemeetŭ pururea giudecăţile în Moldova, în lipsă de scrisorĭ vechĭ arătătoare de semne saŭ de măsurătoare; la aşa întămplare se pomăzuescŭ hotăririle în latŭ după numărul siliştilor, iară lungul dupá granița însorăritelor moşiĭ, dacă dovadă de scurtarea lor nu este saŭ prin scrisóri, saŭ prin stăpănire stălpită şi pacĭnică.

Mărimea siliştilor nu este de o potrivă, numaĭ puţinŭ în lipsă de doveḑĭ saŭ de o stăpănire învechită şi pacĭnică, se poate îngrădi în analogie cu altă silişte alăturată. Multe din moşiĭ (maĭ vărtosŭ acele răzăşăştĭ) împărţindusă între neamurĭ, şi acestiea locuindŭ părticelile lor ş'aŭ schimbatŭ numele pe poreclele lor, şi ş'au făcutu întăritură pe dănsele. Aşa dar, la analogia silişţilor, trebue bine cercetatu şi luatŭ aminte, nu cumva unele sunt din trupul căpitelniciĭ moşiĭ, răşluite vre uneĭ cimotiĭ de răzăşĭ. Moşiile date din locurĭ domneştĭ nu sunt supuse la regulele moşiilor de a ave lăţimea şi lungimea, nicĭ la ale însorăririlor, pentru că aceste fiind bucăţĭ de locŭ, rupte din locurile domneştĭ, potŭ fi şi rotunde şi în maĭ multe colţurĭ, precum aŭ vroitu ale da.

Cuvăntul prin scrisorĭ vechĭ *suptu ascultarea cutăruea ocolŭ, ţinutŭ şi tărgŭ*, însemnează că o-

dinioară aŭ fostu în trupul acelui ocolŭ, ținutŭ și tărgŭ.

Cănd mergirea înainte, saŭ la dealŭ, saŭ la vale, nu este rostită cătră unŭ semnu cunoscutŭ, trebue să servească dreptu povățuire, liniea din urmă spre dovedirea mergerei înainte, iar cănd și această din urmă lipșeste, atuncea suirea se face dreptŭ la dealŭ, fără cătu de puțină abatere, cătră o parte saŭ alta pe costișurĭ.

Spre a se dovedi drumurile, maĭ vechĭ, nu este unŭ maĭ înlesniciosŭ chipŭ, dacă alte lumine lipsescŭ, de cătu a căuta pe la petrișurĭ și șuișurĭ săpăturĭ, căcĭ unde aŭ fostŭ drumŭ mare vechiŭ, trebue să fie de acestŭ feliu de semne.

Spre a dovedi unde aŭ fostŭ moara veche (cănd tărașiĭ nu se găsescŭ), să se eie sama, că din josŭ de unde aŭ fostŭ moara, matca este maĭ largă, iar la apele cu prundișu, trebue să fie și scruntărire, dinaintea morilor.

Pămănturile prin hotarnice nu suntu de o potrivă la toate moșiile, ce după raclele lor, dacă dar-raclele se vor fi disființatŭ, apoĭ atuncea în lipsă de alte luminĭ doveditoare mărginilor, s'aŭ obicĭnuitŭ a se lua măsurĭ din alăturatile moșiĭ, dacă suntŭ arătătoare de pămănturĭ saŭ de racle.

Locurĭ de prisacă suntŭ și marĭ și micĭ, iar poeana în care staŭ stupiĭ se măsoară cătu aru zvărli cu barda, din mijlocul eĭ împrejurŭ.

Însemnare de câteva cuvinte cuprinse în Anaforalele și Hrisoavele din acestŭ Uricariŭ.

Răsurile. Dare legiuită ce se lua de la tóte clasele

birnice, şi care se socotia adaosŭ peste birŭ, aşa la 1804 ea s'aŭ suitŭ pănă la 15 parale de leŭ, şi din totalulŭ acesteĭ some, se plătia lefele tuturor ampiegaţilor Statuluĭ şi svita Domnuluĭ.

Rusumaturĭ. Cuvêntŭ turcescŭ, însamnă dare indirectă, precum: goştina, vădrăritul, şi desătina. Dările acestea eraŭ venitul luĭ Vodă; dîn învechime ele se strângiaŭ de către oamenĭ domneştĭ, iară maĭ în urmă se da în *antrepridă.*

Mendilurile. Cuvântŭ turcescŭ, însamnă poştele.

Mendelhanele. Staţiile poştelor.

Agiangiile. Cheltuiala ţinereĭ Domnuluĭ, cuvânt turcesc.

Metahurile. Productele locale ale uneĭ ţorĭ. Cuvântŭ turcescŭ.

Treapta Mazilească. Clasă dajnică, osăbitŭ de locuitoriĭ birnicĭ, de la cuvântulŭ turcescŭ mazil, trasŭ din funcţie, demisionatŭ, pentru că din vechime boeriĭ ţereĭ şi ceĭlalţĭ ampiegaţĭ numaĭ pe timpul câtŭ se afla în servițiŭ activŭ al Statuluĭ eraŭ apăraţĭ de contribuţie, precum se vede din hrisovul dom. Grigorie Ghica Vvod. publicat la faţa 50 a acestuĭ Uricariŭ, iară după eşirea din serviţie se aşeda în darea maziléscă, care din timpŭ în timpu, s'aŭ suitŭ pe la 1804 până la 11 leĭ pe an.

Ruptaşiĭ. Aceştia din învechime eraŭ o clasă de ómenĭ streinĭ slobodĭ, care pentru a pitrece în pace în ţeră făcea ruptóre cu Visteria, adecă alcătuire de voe-de'ĭ plătia darea ca şi maziliĭ, iară acum în acéstă rânduială se aşadă ficioriĭ de preoţi şi aĭ treptelorŭ priviligiete.

Baniĭ Imdatuluĭ. De la cuvântulŭ turcescŭ Imdatŭ, ajutoriŭ; acéstă dare estraordinară aŭ aruncato Turciea asupra Principatelor, ca un ajutoriŭ la cheltuelele oştirilor

trimise în România cândŭ s'aŭ resbeluitŭ cu Pasvan-Oglŭ ce se resculasă asupra Turciei.

Căştiul Ghevmei. Desfacerea socotelilorŭ la scóterea unuĭ Domn din domnie, care urma între Visterie cu Caimacamiĭ Domnuluĭ noŭ.

Ajutorinţa de iarnă. Birul ţereĭ din învechime, se aduna de doue orĭ pe anŭ, sub numire de ajutorinţa de vară, şi ajutorinţa de iarnă; maĭ în urmă se regulasă de se aduna pe tótă luna, iară de la 1804 s'aŭ aşeḑatŭ pe trilunie.

Cruce. O familie unită la o singură dare, şi acésta numaĭ la dajdia mazililorŭ, a ruptaşilor, adecă, se unia la o dare, doĭ fraţĭ, părintele cu fiiul, socrul cu ginerile ş. a.

Ugeritul. Plata progonuluĭ.

Goştina. Dare pe oĭ.

Desetina. Dare pe mascurĭ şi stupĭ.

Vădrăritŭ. Dare pe vin la culesul viilorŭ.

Ţimiraşĭ. Curierĭ aĭ statuluĭ în lăuntrul ţăreĭ.

Liude. Locuitoriŭ birnicŭ, cuvântŭ slavinescŭ.

Ughĭ vechĭ. Monedă ungară de aurŭ în valora unuĭ galbănŭ.

40 banĭ vechi. Facŭ 20 parale.

6 banĭ noĭ. Facŭ doue parale.

Potronicŭ. Monedă leşasçă de argintŭ în valoră de 15 parale şi în vechime se socotea 20 potronicĭ dreptŭ unŭ galbănŭ.

Lăturaşĭ. Oamenĭ, streinĭ de adunătură, fără căpătâiŭ ce se adăpostia prin sate.

Venitul Camineĭ, O dare ce se lua odată pe an de la tóte crăşmele din ţèră, şi era un venitŭ al aceluia ce era în servinţia de vel-caminariŭ.

Plata Cuniţeĭ. O dare ce se lua de pe oĭ, caĭ, şi

alte vite ce aduceaŭ streinii de peste hotarŭ la ernaticŭ în Moldova.

FACTE ISTORICE ALE BISERICEĬ ROMÂNE*)

I

„Pentru sfinţirea Bisericiĭ ce se numesce acum monastirea Neamţuluĭ, (dupre numele riuluĭ) a căriea hramŭ este Înălţarea Domnuluĭ Dumneḑeu şi Măntuitoriuluĭ nostru Is. Hs. ce s'aŭ sfinţit de preosfinţitul Mitropolit al Suceviĭ, Chir Teoctistŭ şi care aŭ fost şi Igumen sfăntuluĭ lăcaşuluĭ acestuea, al Neamţuluĭ, pe cănd s'aŭ zidit sfănta biserica aceasta, cu cheltueala bine credinciosuluĭ şi de Hs. iubitoriuluĭ domnu al pămăntuluĭ Moldavieĭ, Stefan Voevod cel Mare, fiiul luĭ Bogdan Voevod.

„Întru acea vreme aŭ venit Albert Craiul Leşăsc cu resboiŭ asupra luĭ Stefan Voevod, cu multă putere, şi mult bătănd asupra cetăţiĭ Suceveĭ, n'aŭ putut să o ea: şi s'aŭ întors fără de ispravă. Iară Stefan Voevod s'aŭ dus după dănsul cu putere, cu ostaşiĭ săĭ, şi agiungăndul la codriĭ Cozminuluĭ l'aŭ bătut, sfărmăndu'ĭ, puterile luĭ în anul, 1497 Octomvrie 26, în ḑiua sfăntuluĭ mareluĭ mucenic Dimitrie, întru al 41 anŭ al domnieĭ sale. Apoĭ întorcănduse de la rezboiŭ cu mare biruinţă la scaunul săŭ la Suceava, tot întru acelaşŭ anŭ aŭ mers la Monastirea Neamţuluĭ, împreună cu preosfinţitul Mitropolit Chir Teoctist, de aŭ sfinţit biserica, la

*) Într'o carte tipărită în monastirea Némţuluĭ, cuprinḑĕtóre vieţeĭ cuviosuluĭ Paisie, se află însămnările istorice, de maĭ sus numite, pre care am socotitŭ de cuviinţă ale retipări în Uricariulŭ de faţă, şi acéésta numaĭ în interesulŭ istorieĭ bisericane. T. C.

Noemvrie 14. ḑile; pentru care singuru Mitropolitul Teoctist ḑice: că şi singur s'aŭ ostenit împreună cu casnicii luĭ Stefan Voevod, şi cu fraţiĭ ce s'aŭ aflat atuncea la acest sfănt lăcaşŭ.

„Această Istorie s'aŭ aflat întru o sfăntă Evangelie Sărbească, scrisă cu măna, pre pergament, ce este şi pănă astăḑĭ întru această sfăntă monastire a Neamţuluĭ."

II

Însemnare pentru prea sfănta Icónă a prea Sfinteĭ Stăpăneĭ nóstre Născătoareĭ de Dumneḑeŭ, şi pururea Feceoreĭ Marieĭ, ce s'aŭ aflat în scrisorile sfinteĭ Mitropoliĭ a Moldaveĭ, scrisă de preaosfinţitul Georghie Mitropolitul Moldovieĭ la anu 1723

Înstiinţare facem pentru obiceiul pămăntuluĭ Moldavieĭ, că întămplănduse, aicea Domnŭ măriea sa Alesandru Voevod, şi Mitropolit Preasfinţitul Chir Iosif, carele aŭ fost şi la soborul al optulea (a) şi cu părintele Iromonahul Georghie Ţamblac, fiind mare Teologu, (care s'aŭ şi săvărşit la Moscva,) înaintea aceluĭ sobor, fiind la Constantinopoli, Împărat creştinescu Manuil Paleologul, iară fiiul luĭ Ioan Paleologu era la Viena, fiind că era ginere Cesaruluĭ de Beciŭ (Viena). În timpul bătrîneţilor luĭ, Manuil Paleologul aŭ trimis la Beciŭ la fiiul săŭ Ioan chemăndu'l să meargă la Constantinopoli, să fie Împărat în locul luĭ. Mergănd spre Constantinopoli, Ioan Paleologul, aŭ venit pe la ţéra Moldavieĭ, şi aŭ eşit întru întimpinarea luĭ fericitulŭ Alecsandru Voevod cu tot senatul; asemne şi Preaosfinţitul Mitropolit Chir Iosif, cu

(a) Florenţa.

ţot clirosul bisericesc după cum se cuvenea unuĭ Împărat crestinésc, şi l'au petrecut până la cetatea Chiliea la Dunăre. Iară Împăratul Ioan Paléologul vĕḑênd ţéră ca aceasta, şi poporu înţeleptŭ şi Ortodócsu, şi Arhiereu şi clirosŭ învăţat şi împodobit cu toate obiceiurĭle crestinestĭ ale bisericeĭ Constantinopoleĭ, s'aŭ prea minunat, şi aŭ dat laudă luĭ Dumneḑeu ḑicênd cum că ţéră ca aceasta cu toate darurile şi rodurile pământuluĭ, şi obiceiurile, şi înţelepcĭunea, şi iubirea de străinĭ, nu aŭ vĕḑut.

Şi întrebănd pre Alesandru Voevod la care Împărăţie saŭ crăie este închinată, Măriea sa aŭ respuns: „Că îşĭ stăpănesce ţara cu sabiea despre toţĭ megieşiĭ, şi despre toţĭ neprietenii" şi întrebănd şi pre Preosfinţitul Mitropolit Chir Iosif, la care Patriearhie este închinat, Preaosfinţia sa aŭ respuns, cum că este închinat la Ohrida, şi s'aŭ făgăduit luminatul Împărat, cum că dàcă va merge la Constantinopoli, va face Moldaviea ca şi Ohridul şi Chiprul, să fie ne supusă şi ne plecată niciĭ uneĭ eparhiĭ.—Agĭungândŭ la Constantinopolĭ el aŭ luat Împărăţiea, iar Manoil Împăratul, tatăl luĭ Ión, s'aŭ călugăritŭ. Şi strângândŭ soborŭ cu patru Patriarhĭ, şi cu toţĭ Mitropoliţiĭ aŭ rădicatŭ Mitropolia Moldavieĭ de supt ascultarea Ohriduluĭ, şi aŭ aşăzat'o să fie ca un Patriarh, precum este Ohridul, şi Chiprul, aşa şi Moldaviea, şi acele sobornicestĭ cărţĭ leaŭ trimis de la Constantinopoli la Alecsandru Voevod, şi la Preaosfinţitul Mitropolitŭ Chir Ioşif, şĭ aceste diplome aŭ fost la monastirea Némţului, pe care eŭ smeritulŭ Gheorghie, cu mila luĭ Dumneḑeŭ Mitropolitŭ Moldavieĭ, mărturisescŭ

cu giurământŭ, că le-am vĕḑutŭ cu ochiĭ meĭ, şi s'aŭ păstratŭ pănă la stricarea şi răsipirea ţăriĭ, ce s'aŭ întâmplatŭ în domniea luĭ Dumitraşcŭ Voevodŭ.

Şi acele scrisorĭ sobornicesţĭ eraŭ scrisă pe pergamentŭ, cu pecete pajură împărătéscă în argint, şi cu iscăliturile Patriarhilorŭ şi a căţiva Arhiereĭ; şi de împreună cu aceste maĭ susŭ pomenite, aŭ trimisŭ Imparatul Ión Paleologul fericituluĭ Alexandru Voevodŭ corónă împărătéscă şi Alurgidă, care acel portŭ l'aŭ ţinutŭ toţĭ domniĭ, pănă la domniea luĭ Alexandru Voevod Lăpuşnénul; şi aŭ maĭ triimesŭ Împăratul Ión Paleologul darŭ Preosfinţituluĭ părinte Chir Iosif Mitropolitulŭ, o sfântă Icónă făcătóre de minunĭ cu doue feţe, de o parte Prea sfânta curata Născătóre de Dumneḑeŭ, şi de altă parte sfântul marele mucenicŭ Gheorghie, care pănă astăḑĭ se află în monastirea Neamţuluĭ; şi din preună cu acestea aŭ trimisŭ şi Mitră şi Sacos, căcĭ maĭ înainte Mitropoliţiĭ Moldavieĭ slujeau Sfânta Liturghie numaĭ cu felonŭ.

Iară maica Împăratuluĭ Ión Paleologul, anume Ana, încă aŭ trimesŭ dar Aneĭ dómneĭ fericituluĭ Alexandru Voevodŭ, Icónă sfânta Ana, maica Prea curateĭ Stăpâneĭ noastre născătoareĭ de Dumneḑeŭ, iarăşŭ făcătóre de minunĭ, ferecată şi împodobită împărăteşte, şi Măriea sa doamna aŭ dat'o darŭ monastireĭ Bistriţeĭ, făcută fiind acéstă monastire de fericitul Alecsandru Voevodŭ, şi de doamna Ana. Această Icoană a sfinteĭ Ana, la vreme de neploare, scoţindu-se cu litanie afară de monastire, îndată plouă, de nu preste totŭ, dară cât ţine hotarul monastireĭ, negreşitŭ plouă.

„În ḑilile luĭ Stefan Gheorghĭe Voevod, s'aŭ întâmplatŭ de aŭ mersŭ la monastirea Némţuluĭ, şi Nicolae Gramaticulŭ, fratele luĭ Postolache Milcul, căruea iaŭ tăiatŭ nasul Stefan Voevodŭ; carele aŭ tălmăcitŭ şi bibliea din limba Elinéscă pre limba Românéscă, cândŭ aŭ fostŭ la Constantinopoli Capukihaia luĭ Grigorie Vvod domnuluí ţăriĭ Româneştĭ, pre care scriere au dat'o şi în tipar Şerban Voevod Cantacuzino, domnul ţăriĭ Româneştĭ. Şi acelŭ Nicolae Gramaticulŭ (în ḑilile luĭ Stefan Gheorghie Voevodŭ, 1655, Fevr. 17.) aŭ cetitŭ acele hrisóve împărăteştĭ şi Patriarhiceştĭ, cum şi pentru sfânta Icónă de la monastirea Némţuluĭ că este făcătóre de minunĭ, aseminea şi pentru sfânta Ana de la monastirea Bistriţiĭ.

„Aşa dară Mitropoliea Moldavieĭ nu este plecată nicĭ unuĭ Patriarh, şi nu precum arată sf. pravilă cea mare, de la fila 402. şi 403. (+) căcĭ de şi ḑicŭ Româniĭ din ţara Românéscă, cum că eĭ nu ştiu de unde aŭ luatŭ Moldoveniĭ acéstă putere de nu se pleacă nicĭ Ohriduluĭ, nicĭ Constantinopoluluĭ, iară noĭ ştim. Acéstă Istorie o am scrisŭ eŭ Gheorghie smeritŭ Mitropolitŭ al Moldavieĭ cu mâna mea."

+) Aflâse scrisu în Pravila lui Matei Vlastari „cum si Moldo-Vlahia au fostu supusa Ohrideaniloru, iar acum nici Ohrideaniloru se pleaca, nici Tiarigradeanului, si nu scim de unde au luat aceasta putere."

Aceasta am scos'o din Nomocaoonul lui Alecsie Aristin, talmacitu de Daniil M. Panoncanul si îndreptatu de Ieromonahul Ignatie Petritiâ, tiparitu cu cheltuiala Mitropolitului Stefan, întitulânduse romaneste: Îndreptarea legii, la 1652 în Târgoveste. Aceasta carte în folio de atuncea nu s'au mai retiparitu. T. C.

Lista materiiloru cuprinse în partea întaia a Uricariului, dupa data chronologica.

Pagina.

Suplementu,

de materiile ce s'aŭ adaosŭ în aceasta a doua Ediţiune a Volumenuluĭ I, din Uricariŭ, după data chronologică.

Pagina.

Finitul volumenului 1-iu.

